

ספר

תורת משה

שמות

וזאת התורה אשר שם משה

ספרא רבא דישראל הוא

משה שפיר קאמר . גמיר וסביר ודרש דרש משה .
והנה שרף קטפו זהו פרי"ו הנאה לקיים ולדרוש
ולהתיר פה אלמים . פני משה כפני חמה להאיר על הארץ
והדרים . השלים כל הקרבנות וסמ"כות הפרשיות וסקראות
ורקוקי סופרים . וחובר חיבור במקראי קודש קלים
וחמורים . ה"ה פרנא ורבנא הרב האי הגאון הנשר הנרוד
מוה"ר

משה אלשיך

וצוקלהיה הארדי שבארורים . צדקת ה' עשה ומשפטיו עם
ישראל שבים ונערים . זכותו יגן ויעמוד לנו ולצאצאיו
יופיע נדור הרים . אמן :

בהשתדלות ובהוצאות השותפים הרבני מוה' אהרן
מרדכי ב"ר נתנאל דוד זיסבערנ' נ"י, וניסו הרבני
מוה' מאיר יחיאל ב"ר שלמה רוי האלמער נ"י.

ווארשא

ברפוס ה' מוה' נתנאל דוד נ"י ב"ר משה צבי זיסבערנ' ויל

לפ"ק

תרלה

שנת

СЕФЕРЪ АЛШИХЪ

т. е. Коментарі на Пяť книгъ моисевихъ
соч. М. йсея лшиха Часть 2. варшава 1871.

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ
Кіевъ 7. Декабря 1874. года

въ типографіи Н. Д. Зисберга
варшава ул. Францисканская N. 9

א ואלה ראו לפני לך. (ה) וי"ו זו על חוה
 אלו האלופים בה הוסיף. (ב) למע
 מזכיר שמות ומה גם אחר שהזכירו בכ"ו רגש ולא
 הכונה מחוק חיתתה למה לא הזכיר בשם כל השבעים
 נפש כאשר ב"ו יגש כי אם את ה"ב שבטים ואח"כ
 עשה סך הכל. ויהי כל נפש וכו' שכולל גם אהרן לא
 הזכירו. (ג) אומרנו כי ישראל מי לא ידע כי בני ישראל
 הם. (ד) אומר הגאון מלרימה את יעקב והלא נאמר
 ב"ו יגש. (ה) למה זכר הכהנים זה שבטים ובעמים
 כ"ס ישראל ופעם בשם יעקב ולא עוד הלא לפני דרך
 מפלים בקדש היה ראו יחול ביעקב ויחיה ציבור.
 (ו) כי הלא גם יעקב היה מהבאים ולמה לא העב לבאים
 כי אם את הבעים ולא הזכיר את יעקב כי אם לומר
 שבאו עמו ופזו פזו היה לומר הכלאים מלרימה
 יעקב וכו' :

ואשמע כי מן מדרש שבנו הכינו את יעקב לרדת
 מלרימה והוא סך הכתוב. (ז) לומר איש
 וביטו כמו שהוא מיוחד. (ח) בלתי שמה השבטים
 קודם לא' ויהי כל נפש כו' היה ראו יזכיר את יוסף עם
 אחיו לומר נד ואשר יוסף היה במלרים ואח"כ ויהי כל
 נפש כו'. (ט) לומר ומה יוסף כו' למה הזכיר מיתתו.
 שאם לומר בלא כרו ויכרו ישראל כ"ל אהרניות כל הדור
 הראה דלת כמו זר נהג כי האם הדיקים ההם היו
 מע גים הרבוי. ועוד כי הלא הר"ל ב"ל פס יעקב
 עד שראש ה' רטוח מילולי ירבו. (י) כי מאוחרו פרו
 ויערש וכו' יוסף נלך וכו' נראה שיהיה הגלות בדרך
 סנעני כי על רבויים קם מלך חדש ואשר הפס נההמה
 לן ירנה וכו' ולא עלו על לב היו הדבר'י ההם מבלי
 השגחה הילול :

ורגה לכל אל הענין. ראוי על איש הכס לבב לדמות
 ולמוד בהכמה על מה עשה ה' ככה לקדושים
 אשר בארץ. יעקב וכל הנפש בניהם מלרימה אתם סתם
 שכלום מלרים את בניהם וכו' בניהם ר"ל בנה בנות
 ובלבדים ובלב עבודת בניהם מה שפטר וזה השלש
 והלא לא השיד קב"ה דעמיד דינה בלא דינה הילול :
 והנה ראוי הפס כהב איש הכס לב מהמדרשים כי הוא
 יס' לא גזר רק ביהו ד' מאות בנה בארץ לא
 להם אלא שהגלויים מעתה עבדו וכו' אלה ואל
 גלם מה שלא יתכן שכל העבודה הקשה לבני בהריו ית'
 היתה משוללת הגנה : גם רטוחו י"ו לא נהרו בדרך
 הוה כי חדרנה אמרו (כ"ב פ"ט) כי עתיד היה יעקב
 לילד מלרים בשאלותם של ברזל אלא שהקדוש ב"ה
 גלגל יד יוסף המלה. מכל לפרה שלא היתה נמשכת
 לנית הפחיתים והמשיכו את בנה ונמשכה ארזים כך
 וכו' הנה כי הוא יס' למען כבוד יעקב הקדים ענין
 יוסף וזה כן לא מקרה היה תליש ולא עוד ח"ל שאמר
 רח"ל שיהיה פרו של מלרים לעוף על הק"ן שהם הנהגים
 כי זה יורה כי מה' היה לישראל גלות מלרים ביה
 שמוקם הסי'. וכמו הרמב"ן י"ל כח שהוא עון אברהם
 שנאמר ויהי רגש בארץ וירד אברהם מלרימה וימס את
 פרו שבטתו בלחץ לנכרים : אך הנה רח"ל גם בזה
אלף (ח"ב) ו

לא נהרו כי הלא חדרנה מן אה ירדע אברהם מלרימה
 ואף קחתה שרה לפני נכיוטת וזכרה ונפטו הפכרות
 לזכיות ונכיוטת : עוד שמעתי אומרים שהוא למען
 הדיעטת את כמו הגדול למען יאמרו בו ימנ' כסם להם
 התורה כי עניינה ראו את יו"י הגדולה והחזקה בכל
 האורות והמופאים אשר עשה במלרים ויש ספק נזה
 מהס"ל אחי ה' הלהיך אשר הולחך מלרץ מלרים וכן
 הוא אומר ולמען חספר בארץ נקב וכן נקב וכו'. אך
 היה כל זה אינו שור כ"ל אל היות מה שהולחש ביד
 הזקק בכל המכות הגדולות ההם שהיה למען ידעו
 ישראל גדולתו ית' : אך לעיקר הדיוט עירכא למע
 גלי ישראל האם יתכן כי למען יראו מכות בני אדם
 הקדים גלותם בהוציא ובלבנים רד"ו שהו ומה הווייה
 הדור הראשון וכפני שיהיה בהם השטות ומהו בזה
 כדי יבראו הדור הב' ביאור את מכות הארץ שהיו ופזו
 סיבה היה כי הדור הראשון יראו את משיח' כי טרף
 הוא לדעת את ה' וזו מתקומם על גלותם הנותלת
 יניאדם : והן אמת כי העשמים הראשונים אשר ירלו
 לב אדם עליהם מה כ"ס לשגשג הגלות ההו והאמר
 שהיה בלא הסה. (א) על מדרש בבב"ב ד"ק. (ב) ל'
 שהוא על פוס הרעלה בניהם רעה אשר השיך את
 הניהם במחור א"ו הכר נא הכהנות בך היא וכו' .
 שהיה על יד סר חפץ או על זולת עין אשר הזאז אשר
 האלהים מלא בבליטת יחד שבטי ישראל ויגלה חלימה
 (ג) לומר כי לכל גלותם ופשיטת סיבה ראשונה יוסף
 והוא דעת אחד מהמחשבים כי לאהבת אוטו וכפשה
 נסמך לראותו ולשעב להם שולחט במאמר אחי אכלכל
 ארזים בוא הלו ובמקרה בעל כפי קרה להם כי יהאוד
 ברעין הניס ו. עורה אשר נבשג. פרשה ומדי אכלי ילכד
 במלודה רעה כן באוכל להשיב נפש ידוד אחרי יוסף
 מלרימה ובהתמהמהם לבדע רגלם כתיב מתבאר :

ע"כ חבשתי למשפט. כי לשלל העשמים האלה את
 האלהים במקרה קדש האלה המוקדמים לאשר
 חילת גלות מלרים והוא כי לא סוב הדבר ענין
 האלהים יעלה על דומתו על מדרש בבב"ב ד"ק לסי
 אגבן ראוהו ובימינו אשר לא היתה ידע בדבר וגם לא
 פעם פני כי לא יחול ליה לקב"ה בחוק את האנשים
 כאלה שלמים. וכן רבים באריות גבניים לבחלי לדיקים
 וגם לא העשם ה' כי זה י' רשע. (ה) לחשוב
 שנהגלל חובה על ידי זכאי כי מי לע גדול מוסף.
 (ב) ביראה כי במקרה היה הדבר ולא נהגשעה מרשי'
 חלילה והוא בפה שבח"ה שפס הכתוב בארצו ואלה
 שמוס כי הנה בסוף פרשה הקודמת זוכר יוסף באומרו
 וימס יוסף בן ק' וכו' אחר עשה ואלה שמוס
 וכו' ל' ח' יעלה על דוחך כי יוסף הוא לדיק ולא אחי
 כי ואלה מוסף על יוסף המזכיר מה הוא לדיק אף ח' ח' י'
 לדיקים ושעור הכתוב ויגלו וכו' הנבואה עש יעקב מוסף
 על אשר בא שאל עם יעקב :

ובבא אל הענין. רהשורה באל לשלל הכ"ס הוא שהוא
 על מדרש בבב"ב ד"ק ומה ואלה שמוס כלי' הכס
 כל אלה שמוס אחר לחזיר לסי' וחסס מדע כי שעשם
 ס' :

הוא' אין לו שמך והוא כאשר יבארכם שכללם ראובן
 וצנימן וגם לא הפעם הב' כי הלא הם בני ישראל .
 כגור: צדיקים כנודע מהפגש שבין הקדוש יעקב או
 ישראל בענין ולא הוסיף קראת יעקב וכו' שהיה כאשר
 לא הוסיף קראת הכונה ליעקב אך כי יגעת בני שבטיו
 הקדוש הלא הוסיף בני' וגם בניו' לו' ואלה שמוסף על
 יוסף כמדובר וגם אין לומר הפעם הב' כי הוא על מה
 ברעו לחביבים כי הלא ח"כ חיפה הם לבדם הראויים
 לגלות לא חביבים והלא הכפוך הוא כי הלא עיקר הביאה
 היה ליעקב וזהו הבאים מצרימה את יעקב וזהו כנודע
 (כ"ר פה) כי עתיד היה יעקב לירד בשלמלואם על ברזל
 וכו' שבני ישיבהו הביאים עמו וכו' לא היה על מה
 שהיו: לו' וגם לא הפעם הב' כי הלא איש ויהי בלו .
 וזה נהגגלו כפי' יוסף למה עקרו דירת' וכו' כל זרע
 יעקב איש ויביתו והיה די יבאזו האבכים לראות פי' וישאלו
 שיהיה ופסה ומקניהם בארץ כנען אך אין זה כי אם
 שהיה' ולא הדבר יבאזו כלם לקיים בש גלות מצרים ויזרע
 וזמר מה שחברתי ואלה שמות שהיה לשלל הפעם הא'
 הלא הוא כי המה ראובן שמעון וכו' שכללם ראובן
 וצנימן ראובן לא מצדו את יוסף ומה שאמרתי בני ישראל'
 הכונה הוא לומר שהם צדיקים הלא הוא כי היה ויהי כל
 נפש וכו' לומר שאין לאמר בזה לבין ויהיו ב'א ויהי
 וגם לא נעשות לבין רבים כי אם נפש כי לקדשהו יחד
 כלם לבנם אחד יעקב ומה שאין כן בגלותו צדיקי' כאשר
 נעשו שגור' נבטו בניו וגם אם היו קראת צדיקים
 ולא כלל ל' י' ידק בזה האדום כי סבור ופסל לא אחד
 ואשר אמרתי שיש וכו' הוא כי הלא ויוסף היה
 במצרים כלומר הוא לבדו . ומיך יתכן עקרו שבטים נגד
 דירתם מ:ולדתם ומארכם לבא לראות פני איש אחד
 בא פן כי אין ששק כי לא נגדירים אחריו בלו . כי אם
 מה' י'א' הדבר : או בדרך אחרת כי יוסף בכלל הבאים
 הוא אלא שהיה כבר במצרים קודם להם כהונן שלא יתבטו
 לבטים שבטיו שגורם גלותם כ"כ' שגם הוא בכלל הגולים
 ולא עוד הלא הוא סדר היה במצרים שבטלים שהוא
 להיות מושב לבטיות שקדמה להם ויוד' רחיה לזהם
 כל בלבת הפעמים כי הלא וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור
 הוא קודם הגלות ולא קעמו ממו' מאומה ואלו היה
 מ בני פעמים הר' יצוים שהיו כל השבטים השמים או
 יוסף גורם רע: אם לא הפעמים ה' גורם הגלות כלל .
 כי אם הם אשר השאו אינם ובניהם שנוניהם סבלו .
 אך כן יתכן זה כי אם שידיתם לא שבחו את הדת היה ואחרי
 יתעבו: שישת הטעמים הנאמרים חל עליו הוזה' ביאור
 הפעם האמת להשמיעו על האמת אחר וכו' ישראל
 פנו וישאלו וכו' כאשר יב' ביאורו כביעשת דמתי :
 ולבא אל הענין . נשית לב על מה זה צמר ה' יהיה
 הגלות היה במצרים מפשאר הרעות ולמה נקרא
 מצרים כור הכרול ועוד נשית לב תחת מה הקדים הוא
 ית' ירדת יוסף מצרימה זה כמה שנים . כי גם למאמר
 כבר הוציא שיהיה מרכבה אל השפינה שהקדימה לרדת
 עמה עם בניו עכ"ל' ויהי היות כל כך שנים וכל פי
 דרכנו נשית לב (ה) מה היה ליוסף שהיה דק לשמע הליה
 פרעה לקטר לחיטו פענה ואמר ועתה ירד פרעה את
 א (ח"ב) 2

ויאל

והוא כי היה למה שיהיה דמות יק' נחם לעמו תימיו אש דם ולדבר ים פנים כמיום גזרם הכמתו ית' .
 לבחתי דבר דרך כלל כל יספם אים חלפים אח עול כל כמורה בלה עלוי כי אש לדבר ולומר אל כל א' וא' אכני ה' חלקך ומה גם לבד' (מדרש פומר סוג) שחמרו שהיה הדבור מדבר עם כל א' וא' מתקלמי אח עניך ופ' הוא נבואה בדיקן וזה בלתי אפטר וולתי למי שפסקה ממנו וזהמה נחם לעמיו ככ' אלתי במקומו שהוא כעם אל בלתי הנוצח גם' רבוט אש בלתי מוכן לנבואה :
 והנה מאז ראה הוא ית' כי להחך ולהס' הוהמה איהם לבד' חלק דור . והוא מאמרם ז"ל (צ"ר פ"ח) דבר ליה חלקך דור זו מורה אלה שראה שמהמה דוע הכמירה היסה הוהמה בלתי הולכת ומחממט .
 ע"כ עקר ח"תק"ע"ד דור ובהלך ככל דור ודור ושאלרו כ"ז דור נמא כי הנירוף שהיה עמיד להעשות בלתי דור הולך להעשות ככ"ו דורה . ולא עוד ח"א שער דברהם היו מפשיטם ובליטול היה הוהמה מהמרקת רק בשם דורה העתרים ע"כ הולך להיות המירוק בעלם והשלמה בקרב ימים . ע"כ חלקים נסה חס אברהם י' פעמים להחך חלק רב מהוהמה . ולמען יל יחלק ביעוט וזהאל עשה הוא יבכרך כמה דברים .
 א' שלא יולדו אותו עד עז וקתם אברהם בן ק' שנה וכמאמרם ז"ל בבר' (פ' מ"ו) מבטול יצו . משפוטל כחיתו . משאלר דמו . משקשר דמו . כי אין זה רק למען היה הולדתו במעט משוללת יצ"ר וגם שרה בת א' שנה בזמן כלות הגדות אשר מיאורו מהלאות הוהמה כי גם לאו' שפרסה וידה בעלמה עיטם המלכים לא היה הם בחרות פכשי הכל מוהמה רק כשי' . שנית שלא יולד אותו עד שזלד את ישמעאל החל למען יאז מנחיתו חלק הוהמה . כע"כ לא יעול כל הולד את ישמעאל סתה למען תחפר והשאל העולה את סוית בתינה הוהמה כאשר אשכוח סיונו רז"ל בבר' (פ' מ"ו) באומרם שמה שלא ניוול אברהם קודם לידה ישמעאל . היה כדי שלא יחלק מתינה קדושה . ע"כ :

והלא יראו מטיעם שלא כענון . אך הוא כי רנה הוא ית' וילוד את ישמעאל שרנו ביה למען השאל הערל . בתינה הוהמה וחספס בתינה הקדושה יחלק . ועל כן היה בדיגר המרנים למען איכותה גם היא חלקוט ותקבל הבחינה יהיה ונמול בנבואה להוליד את יחלק למען קדושת המילת המפורק עיקר הזרע מבחינה הקדושה והנה על הדרך היה היה ראינו ביוחק יבול בחינה הוהמה באשה ולא בחינה הקדושה ברבקה אלה שהיה עולם תמינה וזה יוכל לישא את ע"כ הולך להוליד פאומים . והא כ"א וילידים זה הנה זה לא יבצר מהיות משתי הבחינות בכל אח' על כן בלא יחד למען תשרוב שתי הבחינות ילקוט כל אחד ואחד המתייחס אל בחינה נפשו וזה מאמר פסיקתא כי כשהיה עמו בנפן חמו שמה כל דם דוהיה ע"ל . שהוא אלתי כי קלם כל בחינה הוהמה . המתייחסה אל הגדות כי ממנה הוא כנודע . על כן יאז עמו אים שער ויעקב אים חלק ומה גם לרז"ל שחמרו בבר' (פ' ס"ג) גבר סיון חנינו אים שער . כמד"ל ושעירים ויקדו שם ויעקב אים חלק כד"ל כי חלק ה'

עמי ועקב וכו' ועל כן יאז מיעקב כלו זרע אחי כי כבר השתלבל ההשפלהלמה עם שלם יבצר עוד מעט כי עדין לא הכשרו לממרי : והנה אין ספק כי בדרך שלים ישפס לא היה כה בנפשות לבנות אל חלק זיהמתן על מעט היה כאשר היה כה בלתי על כן מה עשה הוא ימכרך הניחם כוכב בחך כור שמפיות הזהב ללד חמד והסגיום ללד אחר . והנה הכור הזה הוא מזרים הנקרא כור הכרזל הלה הוא כי שם הרוף העליונים המהומה כי ע"כ נקראת ערונה הארץ והוא לעומה ארץ ישראל . ושערה ד' מאות פרס' על ד' מאות פרסה כי זה לעומת זה עשה החלקים כהחך כסף בדרך כור כן החספה שקרה למו כי כאשר גברה בה הלאה הוהמה משכתה עומאה מזרים כסגיום כמור וכן הנה היו המהים כימי חסך מזרים ואשר גברה יד קדושתם יאזו ממנה וע"כ לא יאזו כ"ח כ"ה מ' או מ' או למ"ד מ' מאות או מהממש אלפים כי רותם קלסיה עומאה מזרים ואף גם היואיהם ללא רחמיו ית' גם הם היו נאדרים כי עדין לא הכשרו לגמרי עד שפסרו' יוס' . כי כן ימלאו ימי' בבעיות ליעוה' ו' נקיים שחמר סר עומאה דה הגדה כמ"ס גם' הוהר (אמור דף ל"ז) ועמדו על הר שעי כי אז פסקה זיהמתן וכן זכה היסה מורשה יעקב בדרו מזרימה פן ישחפטו בלל סר עומאה המרים וישקטו בה ויאבדו עד אמר לו הוא ית' אל תירא מרדה המרמה וכו' כי הנה אכזי ארד וכו' והוא כי הבנינו ביהוה השניס יודדת אחס כי היא חרקה עליהם ולא יעצר כה סר מזרים להחמר עליהם וע"כ מה עשה הוא ית' . כ"כ שנה כחומות הקורה אשר היו עתידים לקבל בלחם הקדושה שכינה לנח עם יוסף למען הכניע את כל כחות מזרים תחמיה ולמען שומר את ישראל כל ישקשו בטומאה כמז"ל (בהנחומה) שחמרה שכינה כל עוד שזני עש בני חין קניום שם רע שש"כ היו להם ד' מדות שלא שינו את שמה ולא שינו את לשונם וכו' וע"כ השלים הוא ית' את יוסף על כל ארץ מזרים למען בהשתלבלו יוהיה כל שפע ארץ מזרים שלא ע"י השר כ"א ע"י השכינה שעליו וע"כ כל הבואה המזנייה המספטים מהכר היה נרקצת ואשר על יוסף בבינה ה' אתו מתקיימת למען יתכוננו הכל ע"י השכינה . ובבוא ישראל המרימה לא יבואו להסחופק החס סר מזרים ולהספרנם על ידו ובאו בימי רעב אשר אין חרים וקציר הוהה ע"י סר מזרים רק אוכלים מאוכל ז' כסאים מאשר נתקיים על יד יוסף לבדו שהא על יד השכינה אשר סתו וגם היה בלתי גושן אשר אינה בעלם חסה השר כי היא חסרה חזט במשאלר' בפרקי ר"א (ספק ל"ו) וכמאמרנו על פ' וישנה בלתי גושן וכס' ובלתי חוהך שם בלתי ובלתי חזי על יד השכינה שזני וגם שהיה שם וע"כ מאז ספר חלוט פרעה הכין בדבריו יוסף ואמר ועשה ירא פרעה וכו' למען יוסף שלים על הארץ למען יבא השפע מהחם ידו כמדובר ומסו' במקומו ויבואו להסתרגם מחסיה ידו שהוא ע"י השכינה והוא חלוט אשר חלס וכהנה המבינה אלומותיכם ושפתחין לאלחמתי כמב' כל זכר כפר' חק' ולמען היות בחינה עומאה מזריים מתייחס אל השר' כי כל בחינות ליבדי האדם ישים בלתי כמאמרם ז"ל אדם יש

לו רשע וסחרך נ"כ ורשע עפרות ככל אדם יש לו ידים
 והלךך הנה רחמך ידים אדם יש לו כבוד וסחרך נ"כ
 היותם על כבוד הדרך אדם יש לו ערוה והלךך נ"כ כן
 ע"הם הדרך ע"כ יוסף הכהן להכניע פר מזרים נמנע
 בקדושת ברים מילתו כדודונו וע"כ יוכל להחיות בה הפך
 לכל יגבר על ישר' למחלל ולבקעת בהלל; קומאחו בו
 וע"כ להכניע כח הכתייהם אל ערוה הדרך וזה לסכיות
 כשר ערלה המזריים מרס האכלי אהיה אובל הכה
 בשפיכה כאומר ולמטן קלקל עזרות יתיקנה עטביר
 אולם מזהה נצול רגלים ועד קלרו, וע"כ קנה את כל
 אדמת המרים ככל כל הוא למטן הסיר אהיה מחתך יד
 הכושטעים מהבד בלחה כהנה ע"י קדושה למטן החלים
 כה כפר מעל הדרך אשר ישנו בה ישראל לכל הכבד
 בליעתו עליהם לקבוע שם וע"כ הולכנו לשמור אמוס
 וכבים מלפניה ערוהם כל הש"י'ם בהם כה עו אה ערוה
 הדרך הוא מעט שם כל נסיון יוסף בענין האות:
 ודא מאמר' י' יוסף נדר עזמו מן הערוה עזומו
 נדרו כעמם הזנרים, שרה ירדה למזרים וגדרה
 עזמה מן הערוה בזוהרה נדרו עזמו כל הנקטת כי ח'
 היה ופרסמה הכניע וע"כ לא ילאו משם עד בנימלו.
 וכל כל הכשטת ההל' לאלה רחמיו יח' כיו כבארים שם
 כי לא הבהרו לגמרי מהללה של זכמתה נפש, עד ל'
 יוסף וזה ע"י קתנו פתח בנסימן שספרו עזמה
 על קדוה השם בקבוע ששמו ככרטי מוס'ם את אשר
 עבדו עם המזריים ויסהכטו מן הרגום המזריים בלומרס
 קן נזכרו וכו' ולא יסקלטו; בלל הדברים כי מה' ילא
 הדבר לבנוהם מזרימה למטן שניהם להחך חלאת זכמתה
 נפש כריתוך ככף בדרך כור והכו סיגים מככף והיה
 כככף אשר ילאו המזריים והבוגים הנותרים כן המה כל
 המתיים בימי הפילה כמזכור וע"כ לא ילאו רק ח' מל'
 מן מה' מלוח כחו שמזכור וכו' ונדבר היה נבא אל עונה
 קרקל שח' ידוע שדע כי גר יהיה זרעך וכו' ואח"י כן
 ילאו ברשע גדול כי כלה יקשה אומ' ידוע הדע שהיה
 ככול וגם ככנוה בצרות וכל' יהוד גר יהיה זרעך ואלהו
 כשכדום וכו' וכל' רבים וגם ח' ואלה"כ ילאו ברשע
 גדול שאם הוא על שגללו את המרים מכלי ככף וזהו
 ובמלות היאמרו לחי' ענה אחרך חלף מכות והתן לך
 אחרי כן חלף ככף הלא ילא שברו כהכשדו ולא עוד
 אלא שפרטס הכוח ליו שיה כחוק בעטביר, כי
 כזם ולאו את המזריים בימי הלכס'דרום שגללם
 ככפט כלי ככף וכלי זכב ובמלות שהשיבו ישראל
 זיקרש להם שבירות עבודתם ל' מלאת ענה, ועוד כי
 כלה הדור היולא נפלו כשכבר ולא אשר עבדו ומרו שמהו
 אך יאמר על פי מאמר' ידוע הדע, לומר ידוע שבעט'ר,
 הדע התועלת שבעט'ר הוא כי גר יהיה זרעך שהיה
 גרוע כלבד, מלו יהיה לך זרע, שהוא מילתך והלהם,
 כל עוד שהם מעמיים מסתתרים ליחידים, אך ככוח
 נכלל ואלר מרובים, אזו נכדוה וענו אהיה שהוא בעט'רם
 מזריים, וכין כרנות והבעט'ר הם ד' מלוח שיה, ות"ם
 ומס נמש כזב, הלא הוא כי ההי כן ילאו ברכות גדול,
 הוא כי מהום האלה זכמתה נפש, שיוזו לחייהם ונשחם
 ככשד, והוא כי שרדיו יאמר ברכות רב אך בלומנו גדול,

ירמוז אל הולך שבו נתייהבו ישראל כמטן מרס, כשם
 דהם אומר כי מי גוי גדול וכו', וכן תומר ואלכך לכו
 גדול, כזוה כנקרע גוי גדול אולאי ככך, ואל אחר ז'ם
 קרא ככוס גדול לגבי הנכסיה, כי רשע בלתי גדול הוא,
 וטען היות הנכות בזכות ועבדות ככניס כלה הוא המרס
 לעולה, כי לחם ככשם האבות גדולים האכירום מלד,
 ברוה ככלד היה מספיק להכניע חלק זכמתה, השל"כ
 בדרות שחמריהם, ובר' זה יתכן רמזה לט הסירה,
 כשטחה לח שטחה את מוארי אביוו ככ' ככלים מזריים
 הם יעקב, והוא כי ח'ן ספק כי בתימה הקדושה כעלם
 היה הנרמז' כשם ישראל, וכתימה כשכרונה כתימה
 זוכבל נרמז כהרז' יעקב, וז"ל ואלה במות ככ' לזיקים
 מהייהיבים אל הקדושה כעלם, וזכר היו כלים מזריים
 כגלות, הוא עם יעקב, שהיה על שד"י'ם פרוכ עכמה
 חס, הסתייחבים אל שם יעקב והוא כמלד, וזה היסוד
 טען לומר וכל' פרו ושרטו וכו', והוא ככוס לז, הכני
 ח'ן ככריות כסודות כמה למשל רמזו ישראל כשעל'
 לכרטיים: אך אכסוב כיוון מאמר'ם כשעם כגלות, למטן
 העו סיגים מככף כמזכור, וזה יאמר ח'ם הדחיו לך
 נ' כשפיס הקרובים להיות עליהם גלות מזריים ככמקום
 הקדושים, ח'כ ח'פה מה הוא השפס כלה הוא, כי
 הלא ככני' היו כ' ביגים משרכים מהם פרו ששאו פרו
 שיה כיוולא כגלות, וזהו לומר פרו, ופס'ם כמנחות
 זכס'ם ככרטיים וזהו ישראל והטנו כלהו ויזנו כג ככר
 ויכאבו, והם הכוב האלה היו ככמלד מלד, ככר וממל
 הדרך הותם, כל' וכו"כ הילךך יהיו ומוסם ככר הכנול
 כמזכור, וכן ארז'ל' כי ככרה משה את הילדים המכניסים
 ככין ככס ולבר אלה ח', אשר לו הקב"ם אל חתום כי
 ינעמיים, והם הרלה כחוח כלהו וסויאלאו וברלה ונאלי
 ח' יולא מיכה אשר עשה את ככני' והתקד'ם ישראל,
 כהו כי מס' חיה להגור' ככני' כמזכור:
 ודגה כדחרם שרה כוב על כפוק אשר נ' ג'ס מיד לו,
 כמאמר' רז'ל' סערהם הדעות ככזו אשר ככגט,
 ח'ל' כשם שהלפיר כמנוה כיד הליה, חס מככף היח'י
 חס מככף חיה, כך היו ישראל כמקושם כיד המזריים
 כמלד ואלד להילע מיד מזריים, וכן הוא אומר ויתע'ם
 כיוס כהום ח'ר אלה בר' ח'ז' ככס רכטו, כך היו ישראל
 כמזריים כמך מזריים, כשכבר שהוא נצן כמך מעיה אל
 כדמה, וככס כשדוה ט'ן יד כמך מעיה וטעמו כך
 עשה הקב"ה ככ'ל' לבד לקח לו גוי מקרב גוי, ח"ל'
 ליו ככס רז'ן כן יחמל ככס שחזכני חוס טעם ידיו
 וככל הוזה מן הסור, כך הוליא חס ישראל המזריים
 ככ'ל' וכתכס לקח ח' ויוולא חככס מפר ככרז'ל' מזריים:
 ודגה רמזו לטות לכ, כמל' קכמלני כככס כהולקוב
 כל'ל: ועוד מאמר' ח'ל' חס הפן כסימו אל חפן
 חיה כי לומר חס חפן חיה מותר הוא, כי ככלל ח'
 חס הפן חיה הוא: ועוד כוכבן כיוהו חייכס מל'ם
 כיד המזרי' להתייהם, וז'ך היחס מקייכס כשעם האבות
 שחזרי כן ילאו ולהם להם ח'ן ככני', ואך למד זה מספך
 וזכר להלע וכו', אולי הוא כולה כשכרונה: ועוד מה
 כמכל חיה מל רני אכא שחז כשכר כמטי ככמה, חיה
 כדרך היו כשכר כמטי ככמה, וגם נשים לכ אל טע'

באופן שהקדש אשר משוקעים, והשני אשר נטוים :
ועד שהשני חיט למד לא משוקעים ולא נטוים .
 ללא דרך הוויאה מהס ; ועוד אומר שמש ידו
 וטעם כי בכל ידיו טעם הוא שפוסס ידו, ולמה נאמר
 ולמה המיטלם להני ; וגם דקדק אומר בשל המי
 ידו ובשלי ידיו ל' רבים ; אמנם מה בוא השלמים
 סלקו לדרוש פסוק מיד לר, ולא אמר מני זר שמורה
 מהיו כבר בינו, על כן לא אחד מההולקים פירש אומר
 מיד לפי דרשו, והוא כי הנה מאלו ברו' בשמות רבה
 (ס' א') שני פעמים על ככת גלות מלרים א' על פסוק
 אכן מודע הדבר, שהיה מבס מעטער ואומר למה בלו
 ישראל בערבה מה שעשה דתן, שאמר להרנגי אשה
 אומר בהרם הנה את המלרי, אמר אכן טרע הדבר
 למה גלו כי חסאס הם ; ועוד פעם שני על פסוק למה
 ארעום בעמך, שאמר משה למה בלו ישראל אס על שאמר
 ארעולם במס ארע כי ארעבם, למה לא בלו עשו או
 יאמעהלם בו ; ועוד יש פסוק ב' והוא אשר כעבטו שהיו
 על לימדק מולאת וזהמה נחש, כוכב הוך הסוד לפרוש
 כל בני ופולח לנד א' ולהשחיר ולקחם יהוד בני להויל
 כלי למעשה, והוא כי הנה דעה הראשון הוא כי מהעש
 הראשון כעבטו מר' היה הנלות כי צעוטיהם ג' .
 ודעם שהם הוא הסעס השני שהזכרו שגלו על דבר
 ארעם אשר דבר במה ארע כי ארעבם, ודעם ה' שהיה
 מהעשם השלישי שכתבנו, שהוא שצו שס למק מלאת
 זוחמן, להג' מיני טופאחם כוכב כוכר, וככלל הדבר
 ה' כי לדעה הראשון או' אשר גאלס מיד זר, הוא
 כפשוטו כי צעוטיהם הגיעו, עד גדר שלא היה צעוטיה
 האטום חסבנת מלמשל במה היר, כי לא הכפע לנרמיס
 רעחם בנשעתם עד ענדס אלהי נכר הארץ, והוא כפסוק
 וכו' , כי כאשר רעה נחמה לוד הפסוק מן ההפקר ואין
 מעכב ונלדס בנחיריסם ופזונה, שלא חיהר לפרוש
 ממקום המלדס ומלד נפח כן היו ישראל על מי בנחיריסם
 כעוים ולכדים כחול מכמר בנוך הגולה כהפקר שאין
 זכות אביסם מעכנת, והיו ביד הכנריים אס יחפלו
 להמיסם, או אס יחפלו יחיוס כעעבד הנלות עד עולם,
 שהוא קפס הממות כוודע כי השני גדול חסכל, כמחמרס
 ז' על פסוק אשר נטוים למות וכו' ואמר לבני לבני
 שאר'ל' זו קפס מטלס, והוא אס הפך המיחה והיו לרס
 ענבה אס הפך חיה כלום חינו אומר מטלח כ"א היה,
 לומר שאיס מטלח לפספה דק מיומה היה השועעדת
 חליו ענדה בכלוב, או ענדה לולס, כן היו ישראל
 שגלי טרס דיון היו כהפקר כי כפלה צעוטיהם חלנות
 לרעפס הנניה ויחפסדו להיות ביד המנריים להמיחם,
 או להסיהם חיים צאשר כמה מעועבדים כאלר היו,
 ללא הסוד ימ' אשר גאלס מיד היר, והיה מר ממות
 כחונר, וס'לך לשיעה החומר כמחמה רבה (פ' כ"א) על
 פסוק ויבט מלפך האלויה וכו' מלמד שהיו ישראל
 ראוים לילדו אלא כהחור הקב"ה אס דיון על המנריים,
 ורעת המר כי אס חמס כי אס חלמי מנריים היו עוידים,
 אך לא גדלה רעהם לממו ימ', לכסל, שטועה האבות
 להניע עד נוד חוסס כהפקר להמיח או להסוים כעבדות,
 ו לא היה גלחת כרעעתם כי אס פירסמו שמה לפצוע

חוב הכרה אביסם, והוא שהקידס אמר היו סרפת
 משוקעים והשני אשר היו ישראל נטוים, כי נטוים
 נטוים היו מלד אביסם, ואמר תראה שעבדו ע"ל לא
 מרוע לב פעמי היה זה להס, כי אס פתערתו צוים
 כסבה אביסם, וילמדו מעשיהם מרפת שבינה כמחמרס
 ז'ל שאמר משה להקב"ה מל למך שהיה בו נטר,
 ופתח לו חומו בשמים כפוק כל צומו וכו', כן ישראל
 כי נטר ישראל ונמן במקום גילוליס, והוא שאמרנו על
 פסוק כשעוהם בין החוחים וכו', והוא פסם מטלו,
 להומרנו כעובר שהוא חוון בנך מעיה של בהמה וכו',
 לומר כי כאשר העובר למה שהוא נמן וגדל כחוך מעיה
 על בהמה הוא כיוול בה, כן ישראל להיותם בקרב
 הניו שהוא היו פסוקר כי פס גדלו וגם מלרו סך
 האנריים, ועל כן היו כהס, ומה שאמר הכתיב מיד
 זר חינו שהיו כמאוריס בידו להמיס או להמיס, כי אס
 שהיו כמעט בידו, לכסל' עד מלאת הארבע מלח סנה,
 כחאמרנו ימ' ועבדו וטעו בקידס ארבע מלות סנה, וכן
 ארז'ל שהיה עוזא כרו על גלגלים זועק ואומר לשני
 הקב"ה, ככתב כחורחך ועטו אחסם ארבע מלות סנה,
 וגשאריו עדין ק"ל סנה, וזה עשה ימ' אשר גאלס מיד
 זר כי הוילאס מידו קידס זמס, חיה אומרנו ופסם
 שהרועס נמן ידו בנך' מעיה ופזומס כך עשה הקב"ס,
 לומר כי כאשר מה שעשה הרועס כפוס ידו סך מעיה
 והוילאס העובר הוא בקידס אסו ארבע מלות סנה, אך אס
 שלא יבד שאמר ימים גלחת ימי ענדה היה העובר
 יל מאליו, כך ישראל מה שעשה ימ', הוא שהקדים
 והשמים את ישראל מחוך המנריים קידס הזמן, עס
 שלא יבד בגלחת ימי קבנת הגליה ד' מלות סנה,
 היו וילאס כעוטיהם מהפסם הכתוב שלא דעעם
 הקדסם שלא היה הוילאס כפזמה, והראשון שאמר כדעשו
 שהיו ביד המנריים אס להמיחם אס לקיים, הניח רבים
 מאומרנו וארז'ל הוילאס מיד מנריים, שאס כדעס ל' רבים
 היה רלוו לומר להוילאס, ופסם צעדין היה אשער לומר
 כי גם בגלולה משעבדו וידק לשון הלה, על כן אמר וכן
 הוא אומר ויבט ה' צוים שהוא את ישראל מיד מנריים
 והוא כי אמר צוים שהוא הוא מיותר, אך כיוון לומר
 שהיתה הספועה מזה שהיה עליהם צוים שהוא, שהוא
 כי אמר חייב ארדוק וכו' ארוק חרבי כו', שהיה חשועת
 ממות פספס, והשני הניח מהפסוק לקחת לי גוי מקרב גוי,
 כי אומר מקרב כלתי זרדק, אך הוא להסחיק הפסל הנו'
 כי היו כעובר כעמי וקדיב בהמה פע"ט הוא כיוול בה,
 והוא גוי מקרב גוי כלומר מה שהיה דומה לגוי שילח משס
 הוא למה שהיה בקרב, ולדעשו מה שנאמר ויבט ה'
 צוים שהוא שהוא מיותר, אס לא על פי סכרת הקידס
 הוא לדעס ר' אבנא הענין מהפסוק כס"ד על פסוק
 וארד להילו מיד מנריים, כמחמרס ז'ל (פ"ר פ"ג) שאמר
 משה להקב"ה מי אנכי כי ארד אל פרעה, אסם ארמס
 ואכי אעלך גם עליה שהוא גם עליה אס כיוך ואך חסס
 משלח אפתי, על כן אמר ויבט ה' צוים שהוא וכו', לומר
 מה שעשה ה' היה צוים שהוא כי או נהקיים חכמי אעלך
 גם עליה כמארפת חסב לפנים, ודעס ר' חובו כי וילאס
 פנרים לא נעמדו למיחם ביד המנריים, וגם לא לישלר

ד' מלוא פנה רק כי לא היו כהנן נקי כי מלוא היה להם כבוד הכרזל. ועם סירפא הוזהרמו ומחו בימי ההפך כמבואר למעלה. והנהגותיו היו רחיים ונחל בזמן שנבאנו מהפולס המהירק כבוד כי מיה רחוי למרק ב' בנה. ונבנה כמה שהענינו ביות ו'אל כשה שהזכי היה וכו'. כלומר שהיה אומן בקי. לדעת ממי הוא נמר הנירוק לנפולו. ועוד שלחציות הזהב שיפס ידו כעמלו ולא ע'אלתו מעניו קן יפסק מידו. כד הקב"ה ידע נמר הנירוק ומחבתו אוחס הוליאם הוא ולא מלחק. כי זה הוראה שהיו חכמים אללו. שלא כדעת הקדמים וגם כמו כלומר ב' ידיו ומה שהעמל ע"י מרה"ד. שחוק יד רבולם בלהריות היה תמה לורך רומן. כהארט על כס ק עתה תראה וכו'. או יהיה כי שתי הידים הם ב' מדות. של דין ושל רחמים הסכימו להוליאם מה"כ לדעת הקדמים שהיה ע"י מדת רחמים בלבד. ו'אל מה טעם שתי ידיו. והקודם אמר הרעיה נתי ידו שחול יד ח' ימין הרחמים וזהו כשה שהזכי שיפס ידיו וכו'. כי לא היה כבודו יל' להוליאם על ידו כעמלו כ"א על יד מלחק או שרף כל פלח. אך כונה כי שונים והבינים בל הזהב ויקר והביב עליו. וגם אומן בקי יודע מהי הוא עם להוליאם הוכב מהוך הכור. ולא שיפס ידיו כעמלו וטעל הזהב מן הכור ולא ע"י וולמו כי לה יהיה מדקיק וכקי כמיו. לנל יסדד קלת מהכוב הנקי בתוך הסובים כהוליאם בותו כך הקב"ה כשה ידיו ע"י עמלו וכהוליאם כי דובר למד כי ח'י שדקדק בהכרך להוליאם ע"י עמלו הורה רש"י לכבודו. וזהו ואתה לקח ח'. וזהו ואתו נגולו ח' אשר נגלס. כלומר הוא ח' כעמלו מיד הכר עם סיות הכר סמל ומבול: ח' חם כי אין זה רק להודיע חבתו חם בנו כבודו ישראל:

או יהיה לפ"ו חומר מיד מרובו. כד"ל (בחדר כ"ה) ויקח חם כל הרע מידו והביא רחמי מחמרו ואתה לקח וכו'. והוא כי הל' יקשה כי תמלה הוליאם וזה"כ לקח חוהם. כמלאך הכוב כפרתח ארל, והוליא: ונהלוי ולקחתי. כל ה'ל' כי לדיקים היו ישראל מאז. כשה יו"אם הקב"ה ליקח ידו כי הוכרו סובים וע"י כן ויוליא וכו'. יגור כיוון. כי מאומרו וזה"כ לקח ידאה שפולל ויגהם. אך הוא חכם ולא זה הסניגים שהמלך חך הכור עמדור. כנה לפנינו דעת ר' יוכי בן ירחל כדעתו ככל הדרוש אשר כחניו כעמל הנלות כי הסכמנו לדעתו והוא דרך מולוס ופואה מכל הדבר הקשה שהקב"ה למעלה כמאמר:

ונחזור אל ענין הכתובים ח. חם מה שהכינו. עוד יבין כיוון לרמזנו למ מאחרם ו'ל' (ב"ר פ' כ"ו) שחיד ישה יעקב לנד להמריס ככלשאלות על ברו וכו'. מל לפרה שלא היה נמשח לבית הבחירה. משבו וזהו מחלה ומשכה אחריו כך הוריו הקב"ה אח יוסף הקלה ונמשך אחריו והוא מאמר יוסף באומ' רדה אלי למר הנה שמי ח'הים וכו' לכן כעה רדה בעהרתיך אלי ולא חשדו כל ויריודך אל טרעה על כדרך כמ"ס חם:

זהו יסמן ויחמר כי זכות יעקב הועיל גם לבניו ולא יסע כי ו'א שפוח הנלום טעמם ולא טובאים

כל כרהם כנלח הוא להיותם עם יעקב שזכותו הגיע ולא בלבד הכתובים כי חם כל זרעי כל אים ו'אם ויביו צלו ולא היבאו ופרסם רחובן וכו' עם סיות כלם לדיק' ו'אך כיו שלא רובא גם יעקב הלא הוא כי חוסף היה כמלרם חהלה. וע"כ ירדו אחריו יעקב וכל זרעו והוא משל הפרה כמשבו ולדה תהיה. או שיער הכ' עדי' לתת טעם לך היה כהלכו כל זרעו וכדלל נהיהם וסמם ולא נפאר ח'. ולא הלך יעקב בלבד לראות בנו כאות' חלכה ואלתו כו' הלא היה כי כבוסו יעקב נפשו בניו חמו ומה ראה חם יעקב ובניו לורך ולא ילכו גם הם. וזהו ואלה שמות בני ישראל כו' שהוא הכתובים בלבד אשר נקטו בשמותם יעקב אלל שלהיהם חלו ב'אום עם יעקב נמשך שם הכל אים וביחו ב'א: הוא כי ויחי כל נפש וכו' וכל זה שהיו ב'אום ולא מובאים בעל כרהם הוא ע"י שיוסף היה במלרים כי הוליאם עשה כפול הגרה כמדובר. נמלא יעקב הולך חמר יוסף והכתובים חמר יעקב והחריסם כל כרהם ויחבר:

ודגרה למה שיערנו מר"ל כי פלח של מעלה היו עם ישראל כמלרים כמו באתח נס' (פ' כ"ו) כי ב'אום ישראל ממלרים הלך משה לקברטם של מלטים ואחר יוסף יוסף הרי שכינה וכל פמליה שלמלה וישראל ממלרים לך וכו' וכן מפורש בחורש ב'אמר ח'יבי חרד ערך מלרימה וכו' ואין ספק כי לין שכינה ב'אם פמליה שלה עמה וכו' ואתה ואלה שמות בני ישראל: כלומר חלה הם חמר חכנס כשמות לך הב'אים מלרימה חם יעקב שהם כמלרים ש'מעלה כלאמר כפרתם ויפס ח'ני חרד וכו' לא חומר כשמות כי חם לחמר לוח וביטו ב'אם שהיה ח' הנקרה לוח חמר חמר ליעקב ח'ני חרד ערך וביטו ח' כל הנקרא ב'יתו כפמליה כלי חמה. ואתה חומרך לך הכוונה כעמ' חמר כי גם כשהכר כי היה יוסף כל נפש וכו' שבעיה נפש. והוא הכוונה כי שהשיע שכינה חם יבדל יומר כפמליה שלה כי חם פמליה שלם חמר י'חיי חמה ואת ישראל הכוונה כשמות וכמאמר:

ו **בני** ישראל פרו יבטרו וכו' ואלם תבטנו נפשוך זה למעלה חנם ב'אם לומדו הוא יבגרך כי מרובה מדת כובתו ממדת סירענותו כי הלא השפיעו לאחד להכרהם ידוע הדע וכו' ויבטרו וכו' ויבטו הרע נ. מר חמר זמן ליעקב אל חרד וכו' כי לגוי גדול ח'שימך וכו' והוא יתברך הקדים סובו עם סיות ש'חומר אל השפיע ד עם סיותו מקדים. וזהו ובר יבדל פרו וכו' שהוא ח'אגור ליעקב. ואחר כך ויקח ח'לך ח'הם וכו' שהוא השפיעו הנחמר לחברתם ולכל נחבר ח'לוי ח'הם הולק שהוא מדכה ח'ולוסין כענינת ח' סב' שלם לזה חמר ובני ישראל פרו כו' כלומר כעני יבדל היה זה ולא כמלרים עד שנתמלא ח'אין ח'אום כי היו המלרים כפמליה כרוז ולהתנס החיטום יחמר פרו ואחר שגוהם פרו וולידו כ'יה היו מיד ח'חורות ומשעברות וילדות כ'אין כעניות החלמיים בני ט' או' ח'דשים היה ש'ים כניס וזהו ויבטרו שהיו כפמליה מ'חסיים קפיים עם קפטי קפיים כניס בני מ' ח'דשים עם ח'לודים מקרוב ומה גם חם ככל פסם היו פ'אומים כדלפת ר'חייס וכרואם לנכרה כשמו

יבדגו. או יבחרו עלינו ועבד את העבדים כי
הנה עם וכו'. או יבטיע עמו אל מלכס ואמר הנה
נתחנמה לו בלומר ככה אל תחס המלך כח ממלך
וגההכמה לו סן ירבה ממנו ואל תחוש אל שחר הבחית:
והענין כי חמרו היה עודם ישראל בארץ מצרים אל
חמור כי הנה מלך מצרים נזר בעבד לא ירס ראש
להשרר אך מה שנתפרך להחמס הוא סן ירבה עד נזר
שכאשר הקראנה מלחמה עלינו מנהון כרובס כן יחבולו
לנו ונלחם ישראל צנו ואז תדלגה מדבר כן סהיה עלינו
מלחמה מניה ומחוק נניחם לעלות מן הארץ ואז בלחמס
יאלו מחמתי ד מול כח מצרים הגורם כל יריתו ראש
ומגבר ירס עלינו וזכו ועלה מן הארץ. אך עודם סה לא
יירא מהס חשילו בעת מלחמה. אך אס לא ירבו לא
יערבו אל לבס להלחם צנו: ואם בלשו לדקאק אומרנו
גס הוא יתכן יאמר כי בדיחם שונאים צחץ יתפרק מלחם
עם מול החלונים: וזה שאלמו וטכף גס הוא ולא אחר
וטכף הוא לרבוה אח מולס שעל ידי כן יערב אל לבו
להלחם צנו ועלה מן הארץ מחמת שליטת מולנו:
עוד תפגס למר זה דרך זה וטכף גס הוא עמו
להלחם על שונאיו ככלו מלחמה ובהיותו לחמיס
עם דוגליו יתהפך אלינו ולחמס צנו ולכל סהיה למ מלחמה
עניס ולאחר נניחם יעלו מן הארץ. ירשו ממנו כי אותם
הס מתקשים ללחם פתחם שליטת מולנו כמחזר:
אז שיש המלך אליהם וצין המלך וצין היסס סהיה
הסכמהם לשכ עליהם מסכנים לחמס מפריה
ורבים. וזכו וישמו עליו פרי מסיס רשימו עליו כהוא
כל הסכנים הרלך ועמו צמו עליו פרי מסיס. ונפשים
כמו בכהבו רבינו ז"ל (שמות רבה פ"ה ח') כי גס
בלילה לא היו מניחים אותם בנתיחם למעט מפריה
ורבים וזכו למען עמחו כהוא עיני דרך ארץ והוא כי
יומר עמי רבישם העובד רדוי הגופנים מלחמס ס העבודה
וזהו וישמו וגו' למען עמחו ככבולתם של פרי מסיס כי
מילוח העבודה לא היו מרגישים כי הלך כבר עבדו קודם
שום עליהם הנ גשים. וצין פרי בסמות וגו' והנה הלל
כמו ד נחשב מה עלה על דעת התלך הוא סהכנים
עם עמו שלא היה סחד מישראל רק בעלותם מן הארץ
במתח המול המונע סדרה מהעבדים אך עודם בארץ
היהו לא יוכלו להסחרר והלא דעה חסר המלך הוא
כי הלך יתכף לא רב ולא עלה היה. כי אס עבד אש
מקח כסף ועודו בעבודה מוך מצרים מחוך הסכורים
יאל למלך מלכות בלמה הוא הכליע על הארץ ולא עליו
מול מצרים מלחמס ראש על כן הקדים ואמר ויקם מלך
הדס וכו' אשר לא ידע את יוסף וצניו וכל אשר קרו.
בלו ידע והשפיל בדבר בדברו אח עמו לא היה בעלמס
ואחר ההקדמה סיפר כל מהמרו עם עמו שהכל נהיס
בדברו שפאל לעלמס וטועט יחדיו כי היה זה לו לשמע
אליהם במה שלא ידע את יוסף:

יב וכאשר יעט אלוה וגו' אמר שכתי ערך סניו
היה לנחמו עליה נזר רבני וצין
סכירו כי לא בעטע היה ענינס כי אס מה' על היותם
כני ישראל בעלי הס'מ'ות כקודם וכו' מסכו ידיהם
מלהענינס בנחזק יד רק עקף ספאו כמחמס ז"ל

(שמות רבה כ"ה ח') ואחר כך יורכו. על הכדר שנה
שנה ולהיות כי הנדלים על הדך הזה לא יבצר מהס
הולגס והחלוקים או סכנה נוח ס בהעבד אמוהם
ח עבד הלכס כו לא יהיה די בסוקם על כן חמר ויעלמו
ס היו עמוהם ולא בערך הכועט הפנשי כ"א גס בערך
מה כהוא מרד היה זה חמר וכו' כמחוד מלוד ולא סמר
מלד מלד כלוכר כמחוד היה מלד ולא בערך כמיטופ:
או יאמר כי מפני העין היה ק ו לקו חמלה פרו כהוא פרי
בין כהמו אחד אחד והנה כך וירשו כשרבים גשה
צרכם אחד וארר כך וירכו יובר משפה ולא הלפיה כ"א
יעלמו וכמלוד רבני היה מלד העניס והכח ונס לא
היו מולידים וקצרים קאה כי אס ומלח המוך איהם
כלומר אל ס העמרים. ועל כן לא חמר ומלח הארץ
מהס כי גס בנחמ קלחם סהיה אפשר המלח מהס כי אס
איהם כל' אח כל החכמים:

ח ויקם מלך חדש וגו'. ראוי להעיר כי יראה שבדרך
סכנע היה הגלות שאלו ידע את יוסף לא
היה משעבדם ולא כן הוא כי הלך מה' יאל הדבר כהשר
אמר להצדיקס וגס למס חמיר את ישראל כשבו בלשון
יחד כהו' רב ועלמס מתחמה לו וגו' וגס חמיר הנה
מתחכה ולא חמר הנו מההכטה כי הן רבים עהס עם
הארץ אשר ידבר כס כהו' יואמר על עמו וגס לוכר כן
ירבה והוא כבר מהרבה כמלמד הכסוב בלומר וירכו
והוא גס הוא חמר רב ועלמס יעוד כהכר יסכר מחמרו
אל עמו למס לא יסכר השוכה עמו הליו ועוד למס לא
יראו מישראל כס ככלי יקדם מתחמה וגס חומר ועלה מן
הארץ כי הלך גס לכבר יפלי ציד בני ישראל והדקל הוא
עלמס מן הארץ ועד ד חמרו וירשו עליו פרי נס'ים
כי הנה המלה היה ראוי יודיע הכבלות ועבדות והח"כ
כשרי מסיס צמו עליו:

אם גם הנה מלך מצרים ראה. והנה הדברים הגורמים
לנחז גוי אל גוי היה הנס בישראל והוא כי כס
אמר כרעה הנה ללחד מד' כהוב ינלה גוי א. ממלכה את
ככונה. (ה) לריוחם בעלי אהדום. (ג) לריוחם
נעזרים ככנהמה כן הפמיס בלך כדרך טבע.
(ג) לריוחם בעלי הכנה ועלמס. (ד) לכיוהם יומר חוקים.
וגטורי כח מכנגדם והנה לרבעתם הנה ס'ים בללה.
(ה) כי הנה עם שריח מלה חורה אהדום. (ב) היותם
בני ישראל ומה גס כי ידעו את ישראל היותם אכר בניו
הס כי מנולו הלירסה פסק הרעב ובהכסוב בית פרעה
הוגכה מסקוף ספקה לכל יראה כפומס לעבודה זרה דשר
פנה ספקה המוך ורבים כהנה כי על כן היה מסכיל
פן יעשוהו כ"א אס יקדם כס. ועל ה' חמר רב כלו'
רב הליכות שריח על הכמה כדרשת רז"ל (איהס ח')
על רבני בגויס על ההכמה. ועל הד' חמר ועלמס:
או שיעור הענין כי הרח בלש ינלה גוי את זולתו. או על
אהדום או על הצנה או ככנע שסס רמי הקמה ועלמס
כח על אהדו והכני חמר עם בני ישראל ועל סה ישי
אמר רב ועלמס רבי כמחמ בלכנים וק מה. גטיהיס
ועלמס כח וכן ככל אחד מהפרישים הורה אהדום.
כי את כלס חמיר כני ירה ס'וא יתקף גדול מלחמס
וכוונס כרעה לומר אליהם דמו ורקו ורקו אינה נעשה סן

(כס) כשה רך וזר ויעבדו החרים את בני ישראל כשה
 להיות בני ישראל נפרך וגם כי הצנחה היתה קשה
 עד מאד כי יומרו את היתה נחומר וגו' עם כל זה את
 כל הלה יום עשהה נפרך . ולשון רבה בלי יעשו וזר
 את כל עבודתה אשר עבדו בהם נפרך ומעין זה אמרו
 רז"ל למת את הא המלדות המטות את הילדים .
 ולא הם עשו מרמז שישנם וישיבם בזה אומר את כל
 עבודתה וגו' החר וזמרו למעשה ויעבדו וגו' נפרך .
 אך הוא למד גם עשהה עשהה קשה כעלה ומשלה
 שהוא אומר ולבנים ולכל עבודה נפרה . גם כל שלשה
 היתה נפרך . וזר את כל עבדו:ם שזה מרבה ה' כל
 הערת ועשיהם השלימים : ובשום לב אל בניה
 את עשוו מלשון יחד אל לשון רבים ועוד אומר את
 היתה ולא החר ליחוד כי החר ואמרו ויעבדו וגו'
 נפרך לזה החר ואז: את כל עבודתה אשר עבדו
 בהם נפרך . אך אין ספק כי ביהיה ישראל לזיקים נדקים
 בק גם את החרים יקראו ובגם ישראל יכנו ואזכורים
 בהם נפרך כע . עלכן כאשר היו חרדים כאשר יעו
 אורו כי ירבה שלא כעבד . על כן פירו מהשנים .
 וזר ויקלו מבני החרים בני ישראל על כן ויעבדו נפרך
 ועם כל זה פירו: ע"כ נקבו להחיהם מפרך עם
 עשוי . וזר וימרו את היתה אשר היתה גם בני
 ישראל היה עטוד את זה . ובחירוה ללחב בדרכיו ובמלחמו
 כד"א כי הו היתה עטוד ידי כי נתפלל זכום והשגחה
 ובכן עם השני נחומר וגו' ועבודה להערישם מדך
 הרן ש זה עבודה נפרה . גם כעז דום את כל עבודתה
 של חרדים כשה עבודה שחרים עובדים . וגם זר
 חר עבדו בהם היה כשה רך . ללל יתעו כהנחם
 לרמז ה' :

הלע . עממה נברחה . ונחיה פרו בלי מפס היל
 זכר מינו אל עטר ההדסה . עממז לוקח:
 והנה אין ספק כי הם הן יאמרו לו . ה"א מר: שון לו
 בני נחמיה לא יקראו עוד ומלוא פתך כחילם
 על כן מה עשה שרם יגיד דבר . הנה לכן הקדמ:
 והנה . למד הנה חסן מוחזקות במחוקות ומחוקות את
 הילדים כי על כן נקראתן האהם נפרה על היתה מפרכת
 את כולד . והשנים שיהם על ששגחה בו לח קי . ועל
 ק גם במההה ידכם ימורו ילדים לא יחשדו חכם למשג'
 דרכם : וזה מאמר הכתב ויחמר מך חרדים וגו'
 וזה המר לכן הוא חרד שם החכם נפרה ושם כפנים
 שיהם כלומר הנה החוקים בשמות אל על החוקים
 הילדים וחס כן החר הלעם או ה חרדים חרדי . וזו
 והא ילדיו וגו' כי לא יחשדו חכם כהההההההההה
 כי הילד' ה' היה לחב החר שם החכם וגו' .
 והואמר ה' היה למחר לכן כולו . והנה חרז'
 (כס) באומר וחתין את הילדים . שהיו נספקות לרם
 של ילדים נאמן החוזה והחוקים והמלכות לה' כילאו
 כלם בנידם וחוקי' . ללל יחשדו שיהם שדיו כלום
 להחיהם ולא יליו החוקים : ובהו נכ א אל יחור יבר
 הסתוב כי שד מלח חכיות היו יתך מלח' . (ב) על
 עשו כעבד רגל חלין מך חרדים לכיות חרדים .
 (ג) מה שדיו חרדים ובחוקים להם וזכו ולא עזו וגו'
 וחתין וגו' . והנה לא נעלם הד נר הפך חרדים .
 ויחמר חלין הנה שמה שכתב ולא עשה ומעשה
 עשיות מל פי החרדי . אך הטעמי היה שדיו כקם
 עשה עשיתן הדבר הנה וחתין את הילדים כעז ון
 לרם וחקין חוזה . והנה חן עקד את הכל ואמרו כי
 לא נחמם וגו' כי חרז' שחן משלהם חרה ה מילדותם
 הם נפרה תחל חלין המידות וגו' כחלי' לפתח
 מטקן וזר :

ב **וייחב** אליהם וגו' . הנה מה חרדי העם וטמו
 חרד . הנה היה ספקם אל הכס וזך יחמר
 וישב למידות . אך הנה היו הילד' בהם ונחמם
 כעמך או לו מפרעה חיו לנו משהאל מפרעה כי
 הנה לא יחמין שלא נספוק לילד את הפנחים וילח
 בני מילח . וזו לנו משהאל כי את חיה שהילדים
 עשהה ללשם חלם או כעבד רגל או שרד יד וזכו לא
 מי ישר מלב העם מלחמך אן זה כי את שמהילדת
 לשמה רגן פרעה בקשה להורנו ולא יכלה לו רק להחלמו
 או לכבר חרד מחבריו כי ה' לא חנה לידה להחמו
 וחסדה בדם על כן חתי הסתוב חרדי כי למילדות חרד
 חירב העם רגו גדול באופן שישחן פרעה כי לא
 יספיקו שני מילדות לכן ולא לחמד מי חלק הילדים
 ועל הפדם העם ויעלמו מחד כי היו כלם חרדים עמומים
 ונחריים וחוקים באופן כי לא היה מקום לחשדן כלל :
 (כא) וידה כי ירמו וגו' . הנה רז"ל (כס) סימנו לנו
 עין כעמים שהוא כתי כהונה בני ליה כתי מלחם
 חילאו מוכנד ומריסודקי כדכרז ז"ל כי על כן נאמר
 להם כמ"ס ולא נטוין כי לא יכונה כיה מלכות או נים
 כהונה לחש כי את לרעם חסרין ורוד וסכל בזה שבוים
 קשו כי חומר וישב אליהם וחומר וישב להם נחמם
 לל

(פו) ויאמר מך חרדים וגו' . הנה אומר ויאמר נחמך
 שחמו הוא מורה . כי הלא כעבד זה לא
 כחכר שחמך לכן דבר לכד בו חוכיר שמוך . והנה
 חכרם כי זה ביהו רז"ל (כס) באומרם שחמך לחכב .
 וכבוד הלחים הכמר דבר כזה . רק מהאמר והויה הדברים
 על פי וחרד חרד כך ויהמ פסם שנים . על לוויו
 בילדיו וגו' . והכן גם כל פי זה אומרם הוא עשו כאשר
 דבר חיסון מך חרדים כי ה"א ככול . אך יחמר ולא
 עשו כאשר דבר חלין שה"א עין החכב הנוגע חלין
 ועל לוי הילדים חרד וחתין את הילדים . ולדעתם ז"ל
 כוח פרעה לחובבם להכבד . והנה גם את יוכנד ומרים
 היו . כי היתה יוכנד בת ק"ל שנה . אשחר היתה להלחח
 חובקן לפי בנחום כנה כי לא ישמשו לו לרבר העו הוא
 יגשורנו כדכר הילוחב : ועל דרך הסתם . יחמר במהרם
 ז"ל (כס) כי היו יוכנד ומרים . וה"א נקראת שפרה
 שיהיה מפרעה את הולד וזכ' שיהם היתה טעפות
 עליו ביהן לחוקי והנה אין ספק כי חוממין חלה בשמהם
 סיה משנמם כל כי ע"כ לא חרבו כעמם חידועים :
 ובהו נכח אל העיני . והוא כי הנה ערם ישה על
 המילדת להמם את הילדים על החכבים שהוא באופן
 עלמי כרגם . כמ"ס רז"ל שהוא ערם יחמל לזה הולד
 חולה . ומשד להם סימן להכיר בין זכר לנקבה כי
 ששם נחמם לנד מפלה הוא נקבה כי חסמכל אל
 א (ח"ב) 8

לא אחד הוא כי אם ה' על עמון. וס' לזרעו שאם לא כן למה חילקו תורה בלשונם. וגם לשימחריעו ס' הוא סילקו היום. וס' הנחל הועלת :

ויורה הענין כי יוכבד היא שפרה שהיתה משפרת את הולד ילדו פמנה בתי כהונה וליה משמפרין את ישראל ומקומותו שהיתה בקרבנות וזרה וזמרה וזמרה היא שעה שהיתה שומעת הילדים לחזקת תולד מלכות בית דוד המחזיק את ישראל : וראוי להעיר כי הנה אין ספק כי על דברת ירחא אליהם זכו. ומה נזקך לומר ויהי כי ירחא וגו'. אך הורה לנו הוא ית' אך המשנה טובה מפרסה למעשה כי הנה נדבר אליהן פרעה נאמר וייראן המילדות את האלהים שפוט לבלתי עשות מלכות ואחר המשנה טובה זו. בבא הדבר אל הסועל ותחיון את הילדים אחר שלא החמין הוא ית' לקבוע זמן שבר ולעשות להם חמים עד עשומן המעלה בקובעל ותחיון את הילדים כ"ל מאז ירחא אליהם פרס יפענו ויעש להן בחים. עוד יתכן קרוב לזה כי הנה חמלה נאמר ותראן המילדות וגו'. והנה כחבנו על ככל אומר ולא עבו וגו'. ותחיון וגו' כי שני דברים היו. (א) כי ותראן המילדות את האלהים ולא עשו וגו' שהוא שלא החיותו ועד. (ב) הוסיפו גם להמייב לילדים ולהחיותם וז"ל ותחיון את הילדים אחר כי לא החמין הוא ית' עד החייהם את הילדים. כ"ל מאז כי ירחא את האלהים לבלתי עשות כדבר מלך מזרים. מיד פרס יסכימו גם להחיותם ויעש להן בחים כי מאז קבע להן שבר :

עוד אפשר על דרך זה כי הנה היטלו לעשות רצון קונם מאז יהולו מיראה אלהים. הוא מדת הדיון וגמרו להטיב ותהבה. והוא כי ותראן המילדות את האלהים. הוא מדת הדיון מה שפשו מיראת הדיון הוא לבלתי עשות מלכות פרעה. וזהו ולא עשו כלאש וגו' שלא היה מממה יראה רק לבלתי עשות דע. אך ממהבה הוסיפו לספק נזקך הילדים ולהחיותם שהוא ותחיון את הילדים. כי אין זה רק ממהבה כי כ"ל גם בהמעש מזה לא היה ספק הדיון. כי לא ירשו לנו אמרה חורה כי מאז עשו משני פחד אלהים ס' הטיב להן : עוד שנית כי לא בלבד מדת הרחמים שסכימה בקובען כי אם גם מדת הדיון. וזהו כי ירחא את האלהים ויעש להם האלהים הדיקום בחים כענין אשריהם הדיקום שמהפנין מדת הדיון למדת הרחמים : ועוד שליטתם שלא היה להם סכסוך. עד שיהיו את הילדים כ"ל מאז ירחא אליהם על היותן עמידות להסוף ממהבה ויעש להם בחים כמדובר :

כב ויציץ פרעה לכל עמו וגו'. ראוי לשום לב. למה בצותו על המילדות להמית את הבנים. לא קראו פרעה רק מלך מזרים כבואוהו ויאמר מלך מזרים למילדות וגו'. ולא עשו כלאש דבר אליהן מלך מזרים ויאמר אליהן מלך מזרים מדוע עשיתן הדבר הזה וגו'. ועמה צענין השלכה הבנים היאורה הוא אומר ויש פרעה ולא נאמר מלך מזרים : והנה במאמרס ז"ל שכתבו למעלה שחבנו למשכב. שלדעס אומר ויאמר אליהן מלך מזרי' הוא על המשכב. וכן אומר ולא עשו כלאש דבר אליהן מלך מזרים ככחוב למעלה אפשר לדעתם

שלדעס עמן המשכב. כינה אותו למלך מזרים כי עשה כמלך ארץ מזרים ששם מקום זמנו וזלתיס כי ע"כ נקראת ערות הארץ. וע"כ השפט יתכן כמ"ס ז"ל. כי פרעה היה ירחא מן העונם כי ע"כ ארז"ל (סס) שאמר מגדלותו ג' חדישים. עד שהודה למנו לבשר ולעור וכל וקיימוהו. ועל כן גם לא הניחו לא רזה למנוח ב"ס יד רק על ידי המילדות. וזוה נאמר כי מה שזיה למילדות להמית הזכרים. שהוא למסרם ביד בעלי בחירה שפין מיל מידם עשה שלא מלכו. רק להיותו מלך מזרים לעשות כרעון עמו שפעל ממה כן המליטוהו. אך כשם שלא למנוח יד בהן בעלי בחירה להמיתם בידם רק להשליכם היאורה שהוא דבר אפשר להנלל. ס"י הגאחמו ית' כנדע עד נדר זה ערב אל לבו להמית מדעשו עשהס. וע"כ ע"כ נאמר ויש פרעה : עוד יתכן כש"ס לב אל מאמרס ז"ל (שופט דף י"א) הנה נחכמס לו למושיען של ישראל שהוא ית' פרע מדת כנגד פרעה. ועל כן משליכס היאורה כי הוא שבע שלא להניח פטול לעולם. ונפטר מעונם וס'. והלא יקשה על מאמרס זה. כי אם כן מיד אחר אומר הנה נחכמס לו. הים ראוי יאמר ויש פרעה כל הבן היולד היאורה וגו'. ולא אחר ענין השני חסיס וענין המילדות : אך הנה ענין הנחכמת זה לא יאל חלל מפרסה כנראה כרז"ל. ונרמזו באומר הנה נחכמס לו : אך המן העס לא זחה ענהס. כ"ל לשום עליהם שרימסיס ולהמית הילדים בידיס וזהו אומר וישומו עליו שרי מסיס ב"ל רבים שהוא כי העס עשו כן בעתהם ויראו כי לא שיה לנו. כי הנה כלאש יענו אותו כן ירנה וגו' ויקלו וגו' אז בחרו להמית הילדים בידיס. וגם זחה חלל מלכ של פרעה כ"ל ויאמר מלך מזרים למילדות. כלומר כמה שפוט מלך מזרים ורצה להסוף רצון עמו זיה למילדות. ולא ע"י ענעס מחמת העונם כמ"ס ז"ל (ש"ר ס' א'). ובגלות לעיני הכל כי היתה ענה נבערה ומה גם ע"י שתי מילדות לה' רבות. כי בערס חבל אליהן את דמיה וילדו אז אחר עשה הנה כי עמתי שלא אכתיס הים הקים להחכס למושיען של ישראל ולא כמועטוהיכס הקדושת רק להשליך כל הבן היולד היאורה. וזהו ויש פרעה לכל עמו וגו' כלומר עד כה לא חכר ענה פרעה. כ"ל מס שרישמו עליו עמו שרי מסיס וגו'. ואשר אחר מלך מזרים לימשך אחר בני ארצו. אך ויש פרעה לכל עמו לאמר כל הבן היולד וגו'. וזוה יתכן אומר לאמר כי הלל כמו זר נשכב כי אינו לאמר לזולת. אך אחר שסכיח את עמו לנסוח מועותהם ויראו שלא עמדו. אז ויש את כל עמו כי ישונו לחוכמתו כי מה שראוי לאמר וליען הוא כל הבן היולד היאורה : עוד יתכן באומר לאמר וזאת כמאמרס ז"ל (סס) הודיעו אשכנזי מרעה אליו. כי מושיען של ישראל עמיד ללקוח של ידי הים על מי מריבה. שנאמר יען לא האמנתס בו וס'. והפיה לא ידעו רק כמאמל בארובה ללקוח בחים. ע"כ צו להשליך כל הבן היולד אל הים. וכן אמרו שלא ידע את שופראל הוא או איש מזרי האיש השופיע. שפעל כן צו כל הבן היולד אשילנו מזרי היאורה ששליכיהו. וזוה ידק ואשר לאמר כי זה פרעה לא בלבד לאמר לישראל. כ"ל גם

אל כל עמו לאחר שגם הם תליכו את בניכם:
 ועד הספד להשיב. היה נרץ שלא ימלט גם א' שלא
 יתקן פן הנמש הוא המושב ומי יוכל לעמוד על זה
 בשש רגלי הכרס ורבים כשרים ע"כ זה לכל עמו
 לאחר לישראל כל בני הילוד וכו' שהיה האזהרה מוסלת
 על כל עמו לבחוי ימלט בן א' מקבל. כי הנמלט מזה
 לא ימלט מזה: עוד כיון שהיה האזהרה היחודה וכו'.
 ולא אמרו ליארב השליכו. והוא כי הנה ידעו. כי
 יאלו בסוף הינה במקום למ"ד בראשה. ולפי זה המראוי
 יאמר יאורה או ליארב ולא היה חובה והיא כשופה
 אך הוא על דרך מה שאמרו ז"ל על פסוק יבשו רגעים
 לשאלה. שיש ה"א בסוף חובה ולמ"ד בראשה והרצ
 שהוא נלמכפי החתימה שבשאל. על דרך זה אפשר
 לאחר היאורה שהוא אל עומק היארב ולא אל שפתו פן
 יחיס. כאשר היה במשה וע"ז פקחו עיניהם. וזה יבואו
 בלומרו לאחר. וה' היה עם משה:

ב א יירך ה' מביט לוי וכו'. הנה הזכירו ההלכה
 משה ומרואוי יאמר יקח איש מביט לוי
 אח בה לוי. (ורז"ל כוהן דף י"ב) שהלכה היה שה"ך
 בענה כמו. שאמרה לו כנגידה את אשתי פרעה רבע
 ואין נזירתו מהקיימת ואמה לדין וגזרתי מהקיימת
 נמא' ש"ך גדול' משה: ועוד קשה כי הלא בת ק"ל
 שבה הינה וקורא אותה בת: אך יאמר כי הוא סמוך
 אל הפסוק הקודם. והוא כמה שידעו מספר הזוהר
 (וישב דף קפ"ה) כי מאשמים וחיזו רעות קל לדיק
 לעשות לו גם. אך המהרר בדי אדם קשה מאד כי
 לא יבחר הוא ית' הפשיה בחירתו ממש. ע"כ יתכן
 יאמר כי בראות עמרה שהיה פרעה מחזר להמית הזכרים
 ביד המילדות. ועוד מעט יעשה על יד עמו לא נבן
 אל לבו להחזיר את אשתי. אך בראות לוי לאחר היאורה
 השליכו שהוא בלתי בעל בחירה או וי"ך איש וכו'.
 ולמד דעת את העם כי יתאונס מלהוליד ויבטחו בה'
 גם כי אשה אינה בת הרייו אחר ק"ל שנה. והנה
 הוא ית' בשכר פשיעת הליכה ע"ש כשהגיע ללקחה
 עשאה הוא ית' כנערה הנקראת בת ראוי לילד. והיו
 וקח את בת לוי וגם פנעשית בת לא כשיורד המטרך
 להמתין. עד היתה ראויה להריון. כי לענין הרייון
 הינה אשה בלומר גדולה וחוה והנה האשה: עוד יתכן
 ועל דרך זה כי גם אשר הינה זקנה ג"כ נרמו בנתיב
 הוא כי אית אינו רק שואר אל גדול בשנים. והנה
 מן הכסף כי בזיות בן בנו של לוי איש גדול. כי בתו
 של לוי ממש לא פשיעה קטנה אם לא פתחו לוי עומיה
 דרך נס. והיו ויאמר וי"ך מי שהיה איש שהוא גדול
 עם יהיה מביט לוי שאינו צנו רק מביטו שהוא נכדו
 וקח את מי שהיה בת לוי עלמה שהיא גדולה מאד.
 בלתי ראויה לילד ועם כל זה טוב כוונתו ראה חללים
 ונעשית בת וחרר. ובה י"ך מה שלא אמר וי"ך עמרה
 וקח את יוכבד. ועל הדרך הראשון מה שלא הזכיר
 בשמות יהיה לרמוז כי בראשית עשו הדבר. לבל יוכנס
 אם תתעבר למטה ימי עזרה:

ב ותהר האשה כו'. עשה אל שלשה ירחים הללו.
 ב (ח"ב) 2

הנה ית מרבותיו ז"ל (בטוב דף י"ב) אומרים
 כי נרטה בעלה מחמת הגזרה. וכבר הינה מעוברת
 וכשהחזירה היה לה שלשה חדשים לשינור. והמזרים לא
 היו מביטין פ' משום אלא מהחזרה וע"כ לא יכלה
 הפניו יותר משלשה ירחים. ובדרכה זה אהשיג שהוא
 ענין המכרה שהוא כי ארבעה ירחים ית במקרא
 (ח) והאפיהו שלשה ירחים. (ב) נרטה ירחים (ג) במספר
 ירחים אל יבא. (ד) המסור ירחים חמלטה:
 והוא לומר מה פעם ותאפיהו שלשה ירחים. מסר שרצ
 ירחים הסג' ירחים של גרושין במספר ירחים אל יבא
 שלא מסרו אותם המזרים על בן המסור הוא ירחים
 חמלטה את השעשה ירחי השינור לעשות מאז והלאה
 שמירה מעולה ביותר: עוד יתכן כמה שהדקדק אומרו
 כי טוב הוא כי הלא כמו זר נהגו לומר שהם לא
 הינה רואה כי טוב הוא לא הינה לופתו ותמכרו
 למיחה. ועל פי דרכו נשית לב אל אירטה ז"ל (סס)
 כי טוב הוא שהמלח הביט אורה מה ענין האורה היא:
 אפנים הרז"ל כי זכות אורה היא שעתה לוי כי בים
 שבו לביון כופס ביוור. והוא מלאכי השרת לפני
 הקב"ה. רבין העולמים מי שעתיד לקבל תורה ביום
 זה ילקח ביום זה הנה כי זכות האורה הוא שעתה לו.
 והנה על יחס זה נקרא טוב במאמרם ז"ל יבא טוב
 ויקבל טוב פסוק לטובים יבא משה שנקרא טוב ויקבל
 תורה שנקראת לקח טוב מהקב"ה שנקרא טובה לכל
 לטובים הם ישראל שנאמר (השלים קב"ה) הפיכה ה'
 לטובים: ובבא אל הענין והוא כי כאשר ראה יוכבד
 כי נתמלא היום אורה כי חורה לוי. על כל אהרה
 הנה פשיעה זכות חורה מוקב"ה לעמוד לו זכר פן עד
 יום מתן תורה לוכל להצטנו בזיה כלו פחד כי זכות
 חורה תשמור לו. והוא כי הנה קיימו וקבלו (מגילה
 דף י"ב) כי ביום ששני לאחד יולד משה נמא' כי מאז
 ועד יום מתן תורה ג' ירחים וכשראה שהוא נשלו יום
 המתן תורה. יעצור יומיו יתבטל ההגנה לא לא יכלה
 ערד להצטנו ולא ויתקן לו וגו': ועוד עשה בחכמה
 לבלתי המתין עד יום השביעי כי אם ביום השני.
 כמש"ל (ב"ר פ' א') שאמרו מלאכי השרת מי שעתיד
 לקבל תורה ביום זה ילקח ביום זה יהיה על כי
 ביום מתן תורה הנמשלת למים יגלל מן המים ופאשר
 הליט עליו מלאכי השרת כמדובר. ולפי זה אומרו
 והלא איהו כי טוב הוא הין הכונה שאל לא בן הינה
 מתיחתו ביד ערלים. אלא בעל ידי כי טוב הוא. ופנה
 אותו שלשה ירחים המייחשים לחזונו: עוד שלישית עשה
 על הכונה המכרה למען יעלה ויראה לבו ית' וזכרן
 תורת משה אשר יקבל העמיד לינחן על ידו ולטוב אהו
 בלרון עץ מופס: מביט וחמת. כד"ל ועשו ארון עצי
 שמים ולפית וכו' מביט ומחזן. ונתה אל הארון את
 העדות הוא החורה. על כן לזכרון טוב זה החכמה
 והקח לה שבת גמר ותחמרה מביט ומחזן. כמאמרם
 ז"ל (שם) בחומר מפנים שלא ירדה רוח רע ובזפת
 מבחון. נמאלת תבא על מטפס מביט ומחזן לרבוז אל
 החורה שעתיד לקבל הנה בלרון עץ מופס מביט
 ומחזן: עוד רביעיית טוהה עמה שלא נעשה דבר על
 ידי

ידי בעל רק היא לבדה. כאומרו וחקק לו חכם גומא והחמרה בעלמה ומשם בסוף בעממה כי לא דבר ידק הוא. כי הלא יומר הם אלו מלאכות אלוים ממלאכות נשים. אך עממה בחכמה כי בידים אשר עבן היה המערה את ילדי העברים כי על כן נקראת ספרה. ומחיה את הילדים עבן מפני הבלות נזה למען תהיה לה מעיר לעזור על ילדה. עוד זכות אחר אפשר כיונה כמה שחשם בסוף שהוא לזכור לו זכות מה שעל ידו עמידה ים סוף ליבקק להציל את ישראל שעתה תעמוד לו הזכות ההוא. וזה רמזה בשם החנה בסוף על המים כנגד מי ים סוף. שבויות הנלל ישראל אז על ידו ילל גם הוא עתה ממים אלו. וכן ארז'ל (בס) שפשה' משה על שפת היאור אמרו מלאכי השרה לפני הקב"ה. מי שמעיד נו' שירה לשניך על מי ים סוף ימותו במים וכו'. נמלה כי זולת ידי אמו היו לו שמי זמיות עמידה ליעשות על ידו מנוחת עליו מעתה. על ידי מלאכי השרה. וזוה תורה שהליו ואמרו מי שמעיד לקבל הורה ביום זה כו'. כמה שפכנו למעלה וכן הליו על זכות קריעת ים סוף כמו שפכנו בכחך: ואפשר כי זלם תהיה כוונת המערה והוא כי שלשה גמא ים במקרא (ה) חבת גמא. (ב) השולח בים יורים וכו' גמא. (ג) היגאה גמא בלא בזה וכו'. והוא כי בשיהה שומה את ילדה בחבת גמא על היאור היזה סבה אמור מלאכי השרה השולח וכו'. מי שמעיד לשלוח בים יורים והבליים. והכאוב בנקיע את סר היה כחאמרס'ל (סס ס' כ"ה) על הים ראה ינוס. האם יהיה כבלי גמא על פני מים ולא ילל בלוהו זכות. וכן הליו עליו מלאכי השרה ואמרו מי שמעיד לקבל חורה וכו'. וזהו היגאה גמא בלי בזה וכו' כי כאשר לא יגאה גמא בלי בזה כן לא ישנה אמוהם ישראל בעלי אמוהם שהם ישראל בני אחד בארץ. בלי מים היא החורה שמשלה מים. כלי' ולכן ראוי ילל בסיחה והם שמי הזכיות שפכנו: והנה אשר שמה אותו בחבת גמא יותר מנהבת עץ זולתו. ארז'ל (טב ס"ה) שהרך יכול לעמוד בפני רך וכפני קשה ולא יכר: וזהו שכן הוא עממה בחכמה כי היא ידעה סבה השלכת הילדים אל היאור. והוא אשר קבלו רז"ל כי חכמי יועלי פרעה אמרו אליו כי מושיען של ישראל עמיד ללקות במים. ושעל כן בהשליך אותו היאורה לא יוכל להמלט. והוא כי ראו ולא הבינו שהוא על ענין מי מריבה. וכן ארז'ל (שט) כי כאשר יתן ביאור נחשפלה הגזרה כי אמרו חכמי יועלי פרעה אליו כבר מושיען של ישראל נשון במימי היאור. ועל כן הוא גם היא נחמה את החנה ביאור למען ידברו לפרעה כדבריו הגלה. ואפשר אמרה בלבה אם לעשה חכם עץ זולת גמא ורגישו בלשוננו יחסי. כי אינו במים כי ים הפסק ע"כ עממה חבת גמא הגדול במים. שלמה עגדילתו במים אינו מין ואין החמון בחומו נראה כמו שיש הפסק בינו אל המים:

ה ותרד בזה פרעה בו'. הורה הוא ים'. אך עאלו פרי זעון חכמי יועלי פרעה העולם על רוח'. ים לאל ידם להפך עמא אלהי עולם ה' אשר יען לברה מושיע את ישראל. בוא' אל פרעה כל הבן היאור יקום להשליכו היאורם. והורה הוא ים' שאתרי טה' נבלות יען מי ישר ולא עוד כי בפת אומרם אליו כבר האוכל מושיען של ישראל היאור אז יזלח חלצו תהלך חושים כבודה בנת מלך פרימה. אשר לא יוספה ללחץ לרחוק על היאור באחת הרקות כי לא יחמר מרחן לה ביה המלכות ומן המים חמשה תביאיה וחמשה בביב' המלך חזיה המבקש את נפשו וסם ירעהו סם ירכן עד כי גדל וכלה פשיש'. והורה הכהוב את אשר הפליח הוא ים' לעשות עם משה כי הלא לפי הפסע היה קרוב הדבר יותר יעשו נערומיה עם משה מלפניו בן זה פרעה כי הלא הוא היה על שפת היאור. וזה פרעה ירדה לרחוק על היאור חמשה פנימה. ונערומיה הולכות על יד היאור שהוא על שפת היאור והן הנה הראויות לראות את החנה אשר על שפת היאור יותר מביט פרעה והאלהים עשה כי היא שיהיה נדקת ותחמול עליו. ראה את החנה ונערומיה לא ראו. חנה ונערומיה הולכות על יד היאור וזאת את החנה ונערומיה שפכמן לא ראו. ולא עוד אלא שפיהה במך בסוף ועלם סן העין בך בדי בסוף וה' היאור את עיניה. ותיארוהו סם יראוהו נערומיה סן ימישהו על דבר המלך שלמון. ותשלח את אחמה ארז'ל (שט) שפשהרנב אחמה כמס אמוס ואפשר שהיקק לזה ליאמרו את אחמה ולא אמר ופשלח את ידה כמד"א סן ישלח ידו. וישלח ילעסם את ידו:

ו והפתח ומראהו. ארז'ל שראתה עמו שפיהה. ואפשר דרשו רבני האת או הוא' האחרונה שפשהרנב. והנה הקאו'ל (ש"ג ס' ה') מה שקורא אותו ילד וקורא אותו נער ודרו סברת האומר שהיה קולו כנער ויסכן במשול' ס"פ ויעלמו במאליד מאד כי סיו ילדי העברים עמונים וגדולים. וזהו יאמר כי הנה ראתה את הילד כי ילד היה לפי האמת והנה נער בוכה כי בעיניה היה כנער עמוס ורצ מיתר הילדים מה גם הלשט משה שהיה גדול כן עשר אמום כחאמרס'ל ולי ערך זה גם בזויות ילד היה כולמו בהיותו נער וראשו בוכה שהיה שמי הפכים כי אין דרך הנער לבכות כ"א הילד וע"כ מאד רכייתו ותחמול עליו ועל חמיהסס אך הוא בוכה אם הוא נער ואם ילד כואו אך כמות גדול לזה היה כשיבה אמרים לה ואמרה מילדי העברים זה כלומר אין לחמיה על הראות נער כשכחו זה הלא מילדי העברים ים שסס גדולי' ועלמיהם וזו אמר הכחוב ויעלמו נמאד מאד אך ילד הוא לפי האמת וע"כ הוא בוכה: או יאמר והנה נער בוכה ותחמול עליו להחיותו

ד והתצב אחריו וכו'. מהדלו שיאמר מה יהיה מהנער. אך הנה ארז'ל (כסוה דף י"ב) פפרס יולד התגבחה והאמר לחניה ולאמם הנס כן חלד

לשמותיך והאמר מילדי העברים זה כי ע"כ הוא גדול
 הכתוב **משה** כלומר ואיך רחם ארחטט ושמע חבי
 והתני כי לא יספיק בחיים של ילידי העברים ומה גם
 לדלו כענין והחיותו אז עורטם במטותה מנקשה להשיב
 מהשפה על היותו מילדי העברים שגוף נפש חביב
 שיד והאמר לחיותו אל עם פרעה האלך וקראתי לך
 אשפ מייקם וגו' והיוק לך את הילד בקרב ביתם והמך
 לא ידע דבר: (ח) ותלך העלמה וגו'. לא אמר והלך
 ששמה והקרא להמה רק העלמה כי הלכה בהשפלות
 כשהכירה שסיסה לחיותו ושיוכבד גועת בקרבתה רק
 אם אם הילד להורוס כי לא להבנת הילד עשהה כן כי
 אם לקיים השם בה מלך: (ט) ותאמר לה בה פרעה
 הליכי וגו'. כלומר הוליכי אותו לביקר והח"ס סבנית
 שפוח נפסתר וניקוה לו אך לא מתיקוה סה בגלוי פן
 ירגש לך למה סיחא אמו לא עזרה כח לבגלתי היק
 אמו **עד** הוליכה אותו אל ביתה רק ותקח האשה את
 הילד וישי ותניקוה:

ו יגדר הילד וגו'. כי עקמים אך קראתו משה.
 על שהומשה מן המים שלא ידק רק למי
 שמדבר בגלון הקדש. אך לא שמו לב למה לא קראם
 שם עד אחר אשר גמלתו אמו ותביאנה אליה. אך הוא
 כי היא אמרה כי מילדי העברים הוא ורחבה לקרא לו
 שם על שם המאדע בגלון עברי ולא ידעה עד הביאתו
 אמו ותלפדה ולא קראתו משה וזהו השמיכות ותביאנה אל
 בת פרעס וזה וספרה לו גם פרעה הזכרת משה וכן
 הכנה לפרס שפיתוהו כלל אלא על בה פרעה. וכן ארז'
 (סג) שהקב"ה גמל חסד עמה שעם היות לו שבעה
 שבוה לא קראו תמיד אלא בשם שקראתו בת פרעה אך
 מה שראוי להעיד הוא כי הגה משיכתה אותו מן המים
 אינו דבר עקרי כ"כ לקרא לו שם על כן ועוד כי הלל
 נחמה סתם להפך שחם הוא על כי מן המים וכו' שקראט
 ביו ולא משה בטלו הוא המוסף: אסנתם הנה ידוע
 כי מקום צבול ט סוף על שפת היאור הוא מקום הרב
 ונלתי עמוק רחוק מן המים שלמעלה או למטה שפולנו
 קנה וכוף מקום ששם יורדים בני הדם לרמוק והנה היא
 היטה במים רחוק מהסוף פעל שפה היאור כח' והרד
 בת פרעה לרמוק על היאור. ואיך היה אפשר להשיג
 שם אם לא שהתרחבה אמהה כמאמרם ז"ל (בטוה)
 דף י"ב) והוא פליאה ז"ל חדשו למה קראתיו משה
 על דבר ההמשכה. ובה לא קראתיו משה הנה הוא כי
 מן המים מתייבשו ר"ל כי מן המים סיחא רחוק משולל
 סוף כי שם הייתי ומשם משיבוהו בתינו בסוף וכן זה
 רק שבוה הפך אותי עד מקום כבודו להעריטו וטפך זרועי
 שדיו ויחי כי מן המים וגו': או יאמר ותקרא שמו
 שמה שסוף עשך את הוולג השפע הוא כי הלל מן המים
 שסיס שם שפוח ביהור משיחיהו ומי נמן כבודו בה מלך
 ביהור המצלי אין מרחלמות במלרים אלא שמשכתי מתיבלי
 אל היאור שאמשה: או יאמר ותקרא שמו משה כי מן
 המים משיחיהו: אך אהרי קוראה אותו חשפה חשפה
 מן יאמר פרעס אולי זה מושיען של ישראל שאלמו חממיו
 ככבר היה שמים ולא חשכתו משם להחיותו. ע"כ והאמר

כי מן המים וכו'. שאלמר קוראה אותו המה להחלל
 מאביה או ותאמר וכו' לומר לא יספיק שהוא זה כי הלל
 מן המים משיחיהו ואלו היה זה השפיע היה בגלוי אשפ
 לנגל מן המים כי גם הוא לקרא אלא ודאי כי אחר
 הוא: או קרוב לזה ויקרא שמו משה. ולכל יאמר
 אולי הוא המושיע אלא שעל איזה דף היה על המים
 שמשכתי וע"כ לא נשבע ולא השו האשפיעמים אל הדבר
 שהיה בו לך על פני המים ואמרנו שכבר היה מתיימן של
 ישראל במים וביטלו הגזירה. על כן ותאמר כי מן המים
 כלומר מחוק ממש משיחיהו ולא מעל סעי המים ולא
 היה זה לא היה יכול כמדובר:

וא יקרי וכו'. הנה אומר וישי ציפים ההם הוא מיותר
 כי מי לא ידע כי ציפים ההם היה גדל אך
 הנה ידענו כי בכל מקום שנאמר וישי הוא זרע. וזהו
 נבא אל הענין והוא כי בא למדנו כי איש מיראל
 שעולה לגדולה בזמן של ישראל בזה אף ראו לו לומר
 שבוה מלך נשפי רק להיות עמשה בזהם אפי ותאמר הנה
 וישי שהוא אפי וזהו היה בימים ההם וזהו יגדל משה
 שעלה לגדולה כן בה המלך וגדול צנית המלכות אלא
 יאוח לו להיות שרש מלרסם על כן ויאל אל אחיו ויאל
 כשבולוס רואה ומעטבר ב"ים ויאל איש עברי מכה וכו':
יב ייפן טו'. הנה יקרא זה איש מזרי זה איש עברי.
 וארז' (נדרים דף ס"ד) דהעברי היה דמן

ויהק אחר משה בגלו אולי יש השינוי במזרי או מזרו
 או מזר זרעו אולי עמיד להעניין ואלו אין זו השינוי
 וראוי ליהרנ ראויו לחוס אולי האם עברי המכה בלתי
 חשבו באיכות ויגלה הדבר כאשר היה אמרי כן כי הוא
 אחר הלהרנני אשה אומר וכו' והגיד הדבר למלך וזהו
 וכן כה וכה כלומר בלתי מזרי ובאיש עברי ויאל כי
 אין איש כלומר כי אין איש שואר איש כבוש אחד מהם
 לקרא זה איש מזרי זה איש עברי רק מזרי ועברי
 ע"כ היה נבון כי גם שראוי המלרי ליהרנ אולי המוכה
 שבוה בלתי חשבו יגיד דבר בעל כל זה ויך אל המלך
 כלומר ולא אח האיש מזרי כי לא היה הוא ועל השפה
 העברי שח לבו לאמר כי הלל בכלל ישראל האקראים הול
 היה הוא ויפמן סדבר בהם כמאמרם ז"ל (ש"ר פ' ח'):
יג ייצא וכו'. הנה למדנו פני דברים אחד המאמים
 יד לחברו חע"ס שלא הכירו בקרא רשע שני
 כי הכנשים מחרתיו ריב בקראים רשעים מצלי כרמתי
 הלמוד כא' מאו' אלא לרשע למה חכם כח"ס ז"ל
 (שם) הכיה לא נאמר' אלא חכה והלימוד השני בא'

רעך רשע שנמויקי:
יד ייאמר וכו'. אמר לא יכזר מאחד השלש. או
 שאלת למה הכה רעך כדי שנספך דנתי
 ריבנו לחטן הכנס לפשר ולשים שלום בינינו כדקך אגשים
 המבועים המכרמים עומת להוור שלים שלחמנו מווקרים
 זה אם זה ועשים שלום או שאלת כדי לרזן ולבטוח ביחס
 במשפט למכס או למצייים את חבירו בדיומי ישראל או
 למה שעדיין לא ריקנה עורה משפט ח' הוא לכדי המכה
 ישראל ולעברי המכה את חבירו כאשר למדו רז"ל (שם)
 מתידיגמו את המזרי ודעתך שבס אי חייב מו. ה כחמרי
 ועל ה' אמר מי שמך לשים שבוה לשון מביצה ועל ה'ב'

אמר שר וסוס עניו ועל הג' אמר הלהרני וכו' כאשר
הרגם את המזרי וכו'. אז וירא משה ויאמר חכן וכו'
כלומר בודאי מדע כבר הדבר למנוח כי לא יבקע
האיש רגע הזה כי אם גלה הדבר היום כאשר היה
כמאמרם ז"ל (כס) כי מיד הלטינו דהן אל פרעה:
או וישמע וכו'. ארז"ל כי ע"י שם הרג משה את
המזרי שג' הלהרני חסה חומר
שכאמירה רגנו ואספר שיהו מ"ם וישמע פרעה את
הדבר הוא מדחן שהוא כי בדבור ירמו על פי ויבקע
להרוג את משה שהיה מבקש דרך שויבל להרוג את מי
שידע להרוג ע"י דבור כן יספך משה אל הבא להרוג
זו אל פרעה עלמו ויירגבו גם הוא או יזכיר שם לכל
יוכלו להורגו ולא יסוה לו: ויברר משה. הנה חומר
משה הוא מיותר שאמר חומריו את משה ה"ל כי ברה
ממני פרעה וידע כי משה הו' בפינה הקודמת הוא
הטורה אך יכונן מאמר ד' ל (כס) האומרים כי ירד
מלאך דממותו והשפכו עד ששפכו משה וברח וכו'
וינדה משה. כל' אך אמר נכאר שם ולא ברח אז
והוא המלאך שבדמותו. והנה חומריו מפני פרעה הוא
מיותר ואספר כיון ב' דברים א' שברה בהיותו כהני
פרעה שהוא פליטה כי מי יוכל לפני פרעה לברוח
ול' יספס על ידי כל אשפי בית המלכות כי רבים אשר
אחר נצטרי כח עישי דברו פנים שבהרף עין נמלא שומד
בראץ מדין. וזהו מפני פרעה ויבט בחרן מדין כי מפני
פרעה נמלא בחרן מדין בני הליכה בדרך. וזהו שלא
אמר ויברח משה מפני פרעה וינ' לחרץ מדין ולא יפלא
כי מי שהרג בדבור את המזרי ומי שנעשה לוחרו קשים
או הקים מלאך במקומו עד יברח שנעשה לו גם את זה:
שו ולכהן וכו'. ראו לפי זה לב משה יספר לו
שחבאנה ותדלנה ותמלאנה ומה גם

מיזיעים יבואו להושעין ואז משה על הרועים הרה אמו
ויקם ויושיען מילאם וכס הויל מימיהן וישק את לאנס
כל יסוק מהם את עדריהם. ולהיות כי כמה שגברו
על הרועים לנרשם שהוא כדרך אשנים לא נאמר
וגברום בחי"ו כי אם ויגרשום. ואומרנו ההלה להסקיה
לאן אביסם ונח"כ את לאנס ונח"כ את הלאן יסכן כי
להיותן בעות גדולות לזורך כנחיתין היו לכן מלאח אביבין
לאן של עמון לבד ולאן של אביבין לבד וכן של כבוד אביבין
ביהו: לילות ומלאות בעד לאן אביבין. וזהו ותדלנה
ותמלאנה וכו' להסקות לאן אביבין אך לא הספיק גם
ללאנס ובבא מ' מה להביטין אז וישק את לאנס שריבט האת
גם של אביביה וגם דלה לנו שהוא כשצילגו לאן שלמו וזהו
וישק את הלאן הסס כשולל גם את לאן אביבין והוא כי
גם שכן דלו כדי שיפוק זורך לאן אביבין והסתילו לכתח
לא נגדו השח' כנגרת הרועים באופן שלא הספיקו
להסקותן על גרשום הרועים והסקתן משה מרהעים
שמלאו כן וידלג גם הוא והח"כ דלה והסקה את
לאנס כאמור:

יח ותבאנה וכו'. ראו לפי זה לב משה להגלה
אמר ולכהן מדין כעב בעות ואת שמו
לא הזכיר ופה הוא חומר אל רשאל וגם למה בחר פה
כעס זה מביחר שבע שמוהו: אבנבם הנה ידענו מרז"ל
(כס) כי רשאל וקרא על שנעשה ריש ועל עוד ארז"ל
כי עתה כפר בע"ג ודוהו יושבי עירו ועל כן מחסו בו
רועים והלכו בעותיו לרעום הלאן ועל כן נרבוים הרועים
ובקשו לאונסן: ויתבון כי זה רמו הכתוב ולכהן מדין
ז' כעס כי בהיותו כהן מדין טולדו והיו לו שבע בעות כי
היות לו שבע בעות היה בהיותו כהן מדין אך לא כדוהו:
למלאות בהרסנים כ"ח אחר שהורסה גדולתו וכדוהו
ממנו ואחרי המאורע האזא בלא אל רשאל אביבין כגו'
שבאו לומר כי להיות שנעשה ריש לאל שהאביבין כשר
בע"ג בלה לכן שגאלו כל בני עירו אלו השיב הוא ואמר
מדוע מהרסן בא היום כלומר את כדבריוס מדוע
מהרסן בא היום כי חדרבה עמה הללחטכן יותר שמהרסן
בא כלומר כי אין זה רק בזכות ששכר בע"ג הלטיחו
בדוהו אז השיבו וחומרנו והספך הוא כי הנה איש מזרי
שמן הסתם המזרים עע"ג הצילגו מיד הרועים שנס,
היותו יסיד יכול כנגד רועים רבים וגם בזמן מועט דוה
שמהרנו לבא דלה למה לבדו לנו וישק את הלאן שחין
זה רק למעלה מסוב בני אדם: אז יאמר דלה דלה וכו' .
כי כשפי דליות נסכברו הים וישק את הלאן והנה
חומרנו דלה דלה. ואין חומר ששל הספרת בע"ג
הללחו כי הנה המזרי שסתמו עיבד ע"ג הוא אשר הצילגו:
ואפשר רמו ששל שהלאן הוא אלהי מזרים הללה בלאן
אז השיב רשאל ואמר ואין כל' מאשר אמרתן הית
רשים לדברי כי עג שנעלתי בע"ג הללחטכן כי הלא בלא
בדרך עבד הים אשר עשה את הטובה ואת היר המזקה
הזאת לכן אין זה רק כי מלאך ה' הוא ואין זה רק
בזכות פרישתו מהע"ג ונח"כ ואין כל' כי חנינו כי אשר
לו כה גדול כזה לא איש הוא ומן הסתם נעלם
ופרח. ואם יהיה שאיש הוא לא יהיה איש מזרי רק
איש בלא שם לוי מזרי כי המזריים עע"ג לא ישר כה.

לעספ

לעשות כדברים האלה ולמה זה עובדן את האים כלו' משולל כגוי מזרי כי גם שאינו דרך ארץ להביא עמקן איש מי שיש לו כח כזה לא ידמה לזולתו וזכו למה עובדן את האים ולא אמר את האים מזרי ולא את המזרי ולא כדבריכם ק הוא כי איש מזרי הוא לשמות קראן; לו יוכל להם כי גם שלא תוכל לשנות יד אל זה מהעדד וכמה שנתן וכן כי המזריים לא יוכלו את טועבת מזרים נאכליהו להם לבד. ובוה וטוב רוב היובת הכתוב שהיו קאת מיוחדים:

והנה וי"ז של ואלו מיוחדים והאשר רמז דרך חכמי האמת שיחזרו הוא קין ומשה הוא הכל. חס ירחק למר כי זה הוא מי שנא' ב' פעם אחת חזי שנא' (בראשית ד') אי הכל אחיך ועשה תחור ואל' פעם שניה חזי וז"ל ואלו כי הוי"ו סורה על וטפת שלחן חזי כחוח רמז שבכח כחור"ג גם שרשואל לא היה יודע: בא **ויואל וכו'** אמר כי הנס היה מקום לחשוב שאם כל אלה עשה משה למטן קחח את זה רשואל למה כחשר הוכיח כוסו לזה בא הכתוב ויחמר ויחלל משה לשבת וכו' למר כי כל חסאי לא היה רק לשבת את האים בלבד ולא לחיבת חיסון אלא שרשואל יאל הדבר כי יתן את ספורים כמו מעלמו משה:

בב ותלד וכו' ארו"ל כי התנה יתרו עמו שהבן יהא יסירה לע"ג והלא נמש כל לב איש שומע דבר הזה היסכן האים משה יעשה כדבר הרע הזה לתם מזדשו לע"ג ומס גם שעל כפרו בע"ג הלכו בנחמיו עם האלן ואיך יתנה עם חתנו יתן את צט לע"ג חיליה. האמנם בע"ג למעלה שבויד אברסם את ישמעאל ויחקק הם עשו היה למטן החוק ומריק הזוהמה נמש ועי"ג הקיל אכרסה בחינת עיקר זוהמתו בשמעאל לא מטן יואל יתקח כמעט חזקה עמנה וכן יתקח הפליה הכהו לו הוא ית' שבבין רעקה יר אלוים שישאב הא' כל עיקר הזוהמא הוא עשו כמדובר למעלה הקל אופה מעל יע' ב ועי"ג ישמעאל ועשו דבכו בע"ג. וכן יהבן כיוון יתרו כי חסן יקרה למשה כהם והנהגה שהא' יטין משה ככוונתו בקרבו אל חסונו להקיל בחינת איש חללה זוהמא חס היתה ט בן הא' למטן יואל כל השאר זרים וספורים ועי"ג בן הא' והב' כעשו ויעקב יהו לו והענין כי אמר הנה אכרסה חסן אכר פליה זוהמתו לא מכה זנו מסוגו היחה כ"א מספחה מזריח ששאבה הזוהמא בקרבה וביחזק כי יטש שפחה איש יכול כי עלה חמיתה הוא עשה לו ית' גם להוליד חלומים ששאב הא' הזוהמא ועשה אהיה שאתה טשא אשה הלא מאומהך חלוי תכין לעשות כאכרסה שלקח סגר והקיל זה שפת בחינת הזוהמא כדי שיהא יחזק מפיסה קדישה משרה בן גם אחה תקח את זלח למטן ששאב חיה בחינת זוהמא חס יע בך ואח"כ אשה ישראלית סקה לך להוליד ממנה בנים קדושים וספורים על בן התנה עמו כי בחמינה שהיה לישמעאל ויחזק עם כיוסח משחי חמיתה חסיה לילד לטורה עם כיוסח מאס אחה כעשו ויעקב כמדובר למטן פ"י הוה למשה כוונה ז בהולדה חס ט בחינת זוהמא יטיל אופה בראשון והשאר יטיו ספורים. ובוה יג"ן או' ותם סאחד אליעזר

ולא אמר ותם השני כי הלה לא ימיר עם הראשון לפי מלחם אך לא דבק כמוהו מאומה מן החרסם של ע"ג כי ספור היה האב מן הזוהמא אלא שבעת לידתם עדיין לא נגלה כי לא ידען ט דבר מן הע"ג מ"כ היה כמחילתו מלעיוור. והנה היה אפשר לומר שקראו גרשם על בן יתגדש הבן מקדושה אביו אל ע"ג ע"כ אמר הכתוב כי מה ששמה קראו גרשם לא היה רק על כי גר היה משה עצמו בדרך נכרים ואין ענין בגרושים אל סוגנו אל הבן כי ספור היה כי מי לו גדול ממשה דך וקיין מכל חלחל זוהמא כי מי עשה שמים ויהי עס עם ס' ארבעים יום וארבעים לילה זה שלם רגלים. ועי"ג לא דבק בגרשם מאומה אכן לא יאל ריקם על דבר שנקרא שמו על הדבר היה וגרשם הבן בגנו הוא שחל בן גרשם. וגם הוא סב לאל בכל לבו כעודע מאחר דר"ל ועל בחינה זו נאמר סאחד אליעזר כי מיוחד הוא כי לא דבק מאומה גם כורשו. טהק על מ"ג בא' האחד, ואומר גר הייתי וכו' הוא כמלפניו ויאמר מי יטן ויסייחי גר כילחק שנקיים ט גר יהיה זרעך. והיה הגרוע בא". ובמאמרו ית' עור בחרך הואם ככ יוב אלעז שס. אך גר הייתי בדרך נבילה. ועי"ג אודס את ס' שס שס היה עמי. או כמחוקק סוכה ליטרו שהיה לו כחג. כי אם היה גר היה רק עקור חסו בדרך נבירה. אך עדין לא נבנה סאחד עלו. לא כגר יתשכ ב"א כלל סוף עמו הוא יושב. וכן נראה מרו"ל (ש"ר ס' ד') שהשניו הסבס יתרו עמו. עד נדר היום חייב לו יוסר לכדו מלאכיו. וזהו מאמרו ז"ל בס"ר (פ' ד') על יושב אל יתר חותנו מכאן שהשחת פתחו להבדו חייב ככדו ינהד האביו ע"כ: והנה ראי' לשיח לב למס לא נאמר פה ופחד עוד חולד בן חקרא שמו אליעזר כי חלי אבי כעשו יכו'. כמ"ס כפרתו יתרו. ואין למר שלא בילד עדיין כי הלא בלכחו מזרימה. נאמר ויקח משה את אשתו ואת ברו יורכיבם על החמור. וח"כ קודם סיפור הליכתן מזרימה. היה ראי' יאמר לידת אליעזר. והריונת שמו: אבנמם למה שאין ספק. שמשנה היה מסאיר שגרה מהרכ פרעה כי גם עס היחה שליש פרעה בימים ההם. כי גם יתרו מופתיו היה כחל' ואל"כ ודאי שהיה מספור. שקראו אליעזר על שהיליו ס' מהרב פרעה. כי כזה יודע כי טרח הוא. ע"כ לא הזכירה הפרעה טעם הדבר. עד עתה שפחה עצמו היה עגלה לעניו הכל. כי קראו קך על שהלל מהרב פרעה. שהוא בזמן יואלס מזרים. והיה ביראל מקך כמדבר סאכר הוא חנה טה סר האללים:

בג ויהי בימים וכו' ארו"ל (שס פ' א') כי מפרס והיה השב כמה וסיה שוחס ילדי כראל לרמוץ ברמס. ודליו לשום לב סיק רמז ככסוב שחיפה ילדים. אך אפשר שהוא כדרך חזק מדריש אגדה שפורסם בג"ס. והוא כי נאמר כאן אח נאקסם ובלהן הוא לומר ונאק את נאקת הלל. ונשים לב גם אל ד' מ י דאנה הנאמרים. אנהס. זסקה. שצ. נאקה. ועל שהנים נזכרה העמיד. ועל שהנים סאחרים לא חכרה רק בראשונה יסויס. ועד כי באפע נאמר ופעל שועהם ולא שמיטה. ובאקס שמיטה ולא פליטה

הזכר ונבראתו אותם כי בערך האחרים הם סמוכים.
וע"כ וידע אלהים:

ג א ומשה כו'. הנה לא נקרא חותמו יצרו עד
שחיב את החציה. שפ"כ נקרא חובב
ונקרא ריע לאל. ונקרא ימר על שיהר פרשה א' בחמה.
והוסיפו לו וי"ו בשמו על שהוסיף מזה ומעשים טובים
ונקרא יצרו. ומאז כי שם זה הוא אחר נדדי שלמיוסו.
שאלהר הכניירו. ולמה עמשה קראו בשם זה. ועוד
שאלהר כל הכבוד הזה קוראו כהן מדין וכדי כיון הוא
ל ועוד כי מי לא ידע כי הוא היה כהן מדין:

אך יאמר. ההפך שכן הדבר הנמשך לבלם בהבדח
הפכו. כי בהבדח משה עם חמיו נמשך לו היות
רועה לאן. אך חמיו קנה בהבדח משה שנקרא יצרו.
שהוא חכלית השמות למה שהיה חותמו. עם שיהיה כעת
כהן מדין. וזהו ומשה היה רועה. כי למשה נמשך היומו
רועה לאן ולחותמו נמשך לו משה. עד ב"א אל נדר
היות נקרא יצרו. ולא בלבד נמשך שלמות אלא שהחבר
עם הנזיק כי אם גם לדומה כי ויהיג וכו'. וע"י מה
שיבא אל הר כו' נמשך שעל ידי המלאכה בהר ההוא
זכה אותו המקום ליקרא הר האלהים ע"י היותו כו'
חורב. עם שכעת הוא מורכב על היותו מקום הרב
ותמס. שעל ידי מה שהיה שם שהגדולות. ורשמים
נבואתו נאמר לו שם תצדוק את האלהים על ההר הזה
שהוא בשמן חורב. ושיעור הכבוד. ומשה היה רועה
אח לאן כי שנקרא יצרו. ע"י היותו חובב עם שבעת
הוא כהן מדין. וסגה חמיו בהקרב השלם אליו. וזכ
ההר קנה מעלה בהשכר משה אליו כי ויהיג וכו':
ויבא אל המקום. שעל ידי בואו שם זכה המקום
ליקרא הר האלהים. עם היותו כעת חורב.

וליהיה שדיון לא נהגיר עד שמשו קריעת ים סוף.
ומלחמת עמלק. יתכן שעל כן נבטתי היות דעתו מעורבת
עמו. בחר במלחמה זו מוצלם. ועל כן נהרסך כען
אחר המדבר וחו' אומר כהן מדין וכו' כי על היותו כהן
מדין ע"כ ויהיג וכו'. עוד אפשר כיוון זה מראש הכ'
ומשה היה רועה וכו' למע שפדיון הוא כהן מדין לכן בחר
בהיות רועה. וגם ויהיג את האלף אחר המדבר להריוק
עצמו מהשערבות דעתו. וזכה הקשו רז"ל (ש"ר פ' ב')
לומר היה ואחרו על שהיה מוכן לנאולה. וגם הודיעו והיותו
רועה. ארז"ל שהוא כי היותו מרחם צאן לקחו יתב'
לרעות בעמו. ויתכן בשום כל אל וי"ו שבחמה שרמו
דבר ידוע מהמיו האמת כי משה הוא הכל וכן הוא יצרו
הנקרא קני. ועל ידי היות רועה לאן הכהן. עשה
על ידי היותו רועה לאן הקון. וזה ירמוז ומשה זה
היה רועה לאן. כלומר אותו רועה לאן הכבוד בחורה
שהוא ויהי הכל רועה לאן. ונרמו קין בלחמך כהן מדין
שעולה בהספר זהו קין עם הכלל. אשר יתקן יצרו עם
שהרג את הכל בזה שהמיה את משה בנרמו מחרב פ. מה
ותקן לו בחו. כנגד מה שהחל לו פני החורמותיו שהיו
שיוו כן לתקן ממדת קין בנכסיו הכל נהב את האלף אחר
המדבר. כל ירעו בסדום אחרים. ועל ידי מה שהיה
משה עושה לזכות את זולתו עשה יחברך שהיה מזכה
את כל ישראל. והוא ענין הספר הכתובים:

ועוד לומר וירא אלהים את בני ישראל. מה ענין ראה
זו ומה הדושה כי הלא חמוד יראה ה'. וגם לומר
ידע. בין לפי ש"ש שאמר שנתן לנו עליהם ולא העלים
פניו בין למחרת שריהם וגאלם. הלא כללל הספוק
הקודם הוא בריהם. ובכלל לומר וירא. הוא שנתן
לב ולא העלים עיניו. ועל פי דרכנו יישוב. מה ענין
לומר ביומים הרבים. וידוע מ"ש ז"ל (שם) שימו אשר
נראך רבים. ועדיין קשה כי מה ב"א להודיענו. כי מי
לא ידע כי ימי אשר היו. אמנם היה שמים רעות היו
לכם. (א) העבודה הקשה אשר עובד גם זה כמה
שמים. (ב) מה שימת מלך מזרים שנאמר והיו שומעים
הילדים. ועל הא' אשר יהיו ביומים הרבים ההם.
כלו' והיה אלו ימים מועמים. כ"א רבים. וכן רבים.
ב' כי יומת מלך מזרים וישמחו הילדים. ועל הימים
הרבים של עבודה. ויאלחו בני ישראל מן העבודה
שבימים הרבים ההם. ועל מה שימת מלך מזרים
ע"כ ויעקו. על מיתת המלך שמתו הילדים. ועל מה
שנאלמו עד עבודה לא עבדו אמתם. עד ששמו מן
העבודה. ואז עלסה. אמנם על שמיסת הילדים לא
הולכה לעלות שועה. כי מיד וישמע אלהים את נאקתם.
הוא נאקת החללים בעמם. כד"ל נאקת חלל. ואז על
ידי כן בלי נאקת. נמשך כי ויחבר אלהים וכו' את
מזבחהו וכו'. ובמא חומר למה לא פנה אל בני ישראל
מאד עממן. ולא לחכות. הלא הוא כי היה על ידי מה
שיוצור אלהים את בריהם האבות חללה. נמשך שאלהר
אחרי כן ראה את בני ישראל בכל החיובים. בחינת
לרמם ובחינת העדר זכוה. וידע אלהים. כי גם
מזה הדין הסכימה לרמם. וזהו וידע אלהים ל' רחמים
שידע ויחם אלהים. אך אם היה מחול מהם לא
היה מרחם על העדר לזקתם שהיו גוי מקרב גוי.
כמ"ש ז"ל (שם פ' כ"א) בלחמו הללו עמ"כ והללו וכו'.
זה חלמי הכבוד וגם הקימותו את בריתו וכו'. והא"כ
וגם חלמי שמתו וכו' שפר מריהם מעבדים וכו'. ואי אחר
כי היה אחר מן המיור יקרא אשר דעה קנה לעמ מתוך
השובה מהדור שעוטו הסו אלה ויעקו אל ה' ירחמו.
אך אשר דעה חסר לא ישוב עד המכה רק ויעקו אז
ל על רציו כי כדנה וכיואל בזה. וזה בלתי ראוי
ליעשות. והנה ישראל האנחו מן העבודה שהיא מהבחינה
הבגית ולא יעקו אליו יתב' רק בלבב. אך עקבה על כובד
העבודה. וזה וירמוז מן העבודה. ולא שאלו אמו. אז
הוסיפו גם נאקה. וזהו ויעקו. ואז ועל שועת אל
האלהים. הוא ב"ד של מעלה. אך בבחינת היות מן
העבודה שהיא הדרך הב'. ע"כ האלהים לא ראה לרחם.
אמנם אח"כ וישמע אלהים את נאקתם הוא לרמם נפשם.
כי רבה כנאקת חלל ולא הביט אל בחינה היות מן
העבודה. בנה שראה כי אם שאינה הגויים לגמרי.
אין בועה האבות קובים מהם לקיים בהם ברית אבות.
כי קובים הם מאל בערך עשו וישמעאל וחו' ויחבר
אלהים הם בריתו את אברהם. כלו' ולא הספיק בעלם
שהיה לו ישמעאל. וכן אח יתכן שהיה לו עשו. והוסיף
אם יעקב שהיה מטמו שלמה. ואז הביט בכל זרע
שלבטם. וירא אלהים את בני ישראל שם בני יעקב

ד' ירמ' וכו'. יקשה. (ח) אמר שהמלאך לא דבר לו מאומה כי אם האלהים ובמאמר הכתוב ויקרא אליו אלהים וכו'. למה נקראה המלאך. (ב) אומרו וירא מלאך ה' אליו. כי אחר ששם אלהים הוא הדבור בו מהראוי יאמר מלאך האלהים. (ג) למה הוצרכה לבת אלו והוא בסג. וידוע מאמרים ז"ל (שם) נקראה אליו בסגה שגמלו ספספ המספ לרמוז על זכות אבות ומשה והארן. או להודיע שאין מקום פגוי משכנים (ד) למה נקראה יס' רסנה בערב באש ושאינו אוכל ולא דיבר לו מיד ענין הגבוה. (ה) אומרו והסנה אינו אוכל כי מלש והסנה מיותרת כי עליו ידבר ומהראוי יאמר והסנה בערב באש ואינו אוכל. (ו) כי מהראוי יאמר מדוע לא אוכל הסנה אך בלחמה אך בערב. הוא הפך אומרו למעלה בערב באש. (ז) אומרו כי סר לראות כי הוא מיותר. כי הרי נאמר אסורה נא וראתה והל"ל מיד אליו וכו'. (ח) נקראה כי על פי דתה כי סר לראות על כן ויקרא וכו'. אך מראותו כי סר לראות. נמשך שיקרא אליו ה' וכו'. ולא היה כן אם לא היה סר לראות. ועל פי דרכו נשים לב אל אומרו הבשה בל' סרה. באומרו הסורה נא. ובאומרו סר לראות וכו'. (ט) אומרו אליו חנך. למה הקדים את אליו קודם לנבות. שגל כן הוצרכו רז"ל (שם פ' ג') לומר שגל שהיה טירון לנביאה. הוצרך להשימוע הב' בקול עמרים והשג. שהיה אביו קוראו ואמר לו איני אביך אלא אלהי אביך. (י) למה הודיע אלהים לנו שהסיר עניו. (יא) למה לא הסמיר פניו אחרי כן כמה שהסוף לדבר עמו. (יב) למה נאמר ויאמר ה' פנים שהיה עוזרו יב' מדבר. (יג) כי למעלה נאמר אלהים. ואת' נאמר ויאמר ה'. (יד) ענין הכפל ראה דלתי. וגם אומרו אשר בהמרים. וכן לא ידע כי בהמרים היו עם ה'. ולא עוד אלא שנקראה באומרו אשר בהמרים בשולל את עמי אשר במקום אחר. (טו) כי אחר אומרו ואת לעקבה שמעתי מי לא ידע שהוא משני עונשו ובידוע מלבושו. (טז) אומרו וארז. אך העקב ירידה זו יתב'. והוא אל עליון. (יז) אומרו מיד מנרים. ולא אמר מתנרים. (יח) למה הודיע לו עשה שנה הארץ. אמנם הנה בשמות רבה ארז"ל (בס פ' ג') כי היתה משל אל המנרים. והראתו הקב"ה שכתו שהשם אינו מכלה את המנה כן מנרים לא יכלו את ישראל. והלא כמו זר נהשב ידמה את ישראל לקולים. ועוד קוב היה מה שחמרו צפרקי ר"א (סרק מ'). שהכנה מכל אל המנרים והלכת את משל אל הקב"ה. ועוד אך היה עולה על לב משה. שכיבו עם ישראל שהוצרך הוא יתב' להראות לו שלא יכלו ואיש שבעת ההבות וכוונת. אך הנה הכתוב למעלה בערב גלות מנרים. כי למען מרק את בני ישראל מהלאת אוהבת נפש. גזרת הכתוב יתברך ליגלותם מנרים הוא כור הכרז. בהיותך כסף בתוך כור ומחמק ויואל הבקף הספור וטורפים סינים מוסף. כן ראה הקב"ה יהיו ישראל בקרב הלאת טומאת מנרים מעין הלאת טומאת זוהמת נפש למען ע"י המירוק העבדות. יבועט הבעוט וידבק בטומאת מנרים ואחסם הרג ה' ימי חסך אלהי

וישאלו הפסוק הספור אשר התפתחו לעמוד בנסיון סחח מנרים שפסרו עממן על קדושת השם. לקשור את השלם בכרעו מחסם לפיני כל מנרים. עם היוצא אלהי מנרים ואחסם הוילת חסם. והיה על ידי רוב רחמיו יתברך. כי הלא עדין לא שלמו ימי שהסגם עד שפשו בעט שכתוב תמימות שפיו להם נכבשה קולים כי עד עכ"ל בדר סיני לא פסקה זוחמקן ומה גם עשה למ"ז ז"ל כי עבדו ע"ג. ובאמור משה לישראל החדש הזה אחס נגאלים אמרו לו האך אלו עגאליים ומנרים מלאה מע"ג שלטו. וכן אמרו רז"ל גוי מקרב גוי עם מקרב גוי לא נאמר מלמד שהללו ע"ג והללו עובד ע"ג. וכן ארז"ל שפ"י מ"ז היה משה במנרים עוודו כן עשרים שנה. ארז"ל (שם פ' מ') שהיה אומר בלבו מלא גלו ישראל ולא בני עמי וישמעאל עד שאלה שגלו סוד רבינו את המנרים אמר אכן נודע הדבר למה גלו כלל הדברים כי עם היות שפיו מוכנים ישראל ליטור עדין לא שהפרו למרי ולפי הדון לא היה ראויים לנלל כשה. ועוד שנים כי גם המוכנים לא היו כלם רק א' מחמשה או מחמשים או מחמסם מאות או מחמספם אלפים לת"ד ועוד שלפית והיא אשר ידענו משפ"ה הוצרה כי לולא גאלה ה' בעת ההיא היו הולכים ומשחקים את ה' קומאח מנרים ועלעבדים מלילה. וכאלו אל הענין והוא כי הנה לנתי יאנדו שמה ביקש הוא יתברך למחר את הקן ע"י האם חשה המוקב ושלם מכל האדם והוא כי הנה ראה הוא יתברך כי אין ראוי ליגאל את ישראל אך קדושת כמשה אך היה עדין לא נחמק. בניבואה כמאמרים ז"ל (שם פ' ה') כי טירון היה לנביאה כי כל כן כפסם הראשונים הוצת קראו בקולו של עמרים אביו ואמר יהוי ואמר לו הקב"ה איני עמרים אביך כי אם אבני אלהי אביך והוא על שלם אלהי באלה לא היה עם לבו להכתווד להשיג נכוסה. וגם להיטו בחוק ללרן ומה גם בלרן מדבר מכלל קדושה ומוכן אל הפכה. והנה ידעו ארז"ל שפיה משה חמיד מהרסר בלבו אם צדיקים הם ישראל למה גלו הם ולא עשו וישמעאל ובשראה את דתן וומר להורגני אלה אומר אמר אכן נודע הדבר. וע"פ דרכו כי היה מין בקרב באמה באמור לא נמט או הם כשרים ראויים ליגאל או הם בלתי ראויים על כי באלקי נכרים יספיקו את הם ראויים למש לא ירחם ה' מבטלת מנרים בו כדור אחד ואם אינם ראויים הלך את קלקל מעשיים מהמנרים למדו וטוב עוב היה יפרשו חוב אנדרס כי גר יהיה זרעך וכו' בני עמו וישמעאל ולא ישראל שלא יתעמדו ליגאל על כן ראה הקב"ה לברר וללכך הדבר לפי ולתעמידו על האמה ובלת הענין כאשר יאל כמ"ד כי הוא יתברך העלה גם עלם שלם מדרגה זו למעלה מזו. (ח) ע"י מלאך לרביט לנביאה. (ב) לנביאה שם אלהים היא אספקלריה שאינה מאירה. (ג) השלמות ממנה אל אספקלריה המאירה היא שם ה' הגדול. והנה ראשונה שלח מלאך למען הכיבו על ידו לעוררו לאות מעשיו העולם ולהתבודד לשידבר בו הוא יתברך שלח מלאך ונחמיה אליו בלבם את מחוק הסגם למען ע"י כן יסור מעניו העולם לראות בעניויו' עניוים בראותו מה שמפילת לנשות ויהו אומרו הסורא נא וראתה בלמך

העבירות הוא נמשל האם העב. וסדק נמשל אל סוכת
 היותא מהשם. ואשר היו ישראל עבדו הוההחל נמשלים
 לשלתי חיובת שניהם. כק"א' שבשפולו הסנה שלשם
 בהם עבירות שוחטת מזרים. והוה הסנה בושר בלש
 כי בן בערה גם ירמוזו כימו אלה. אך אינו אוכל
 לעמדי כי הוא אשכר חושב מהשפוט לגלותי ידח שפוט
 גדה לעמיד. והוה דעמדי שבעליהם אחר הכתוב והמחיה
 בארץ מזרים וכו'. ואשר היו בישראל קלי כוהמא
 אשר לא היו כח בעבירות שוחטת מזרים לשלום בהם.
 אך עדיין היו אשכר שפוטם בהם אם סבלתי עבדות
 הנמשלת להכנה הדקה. ואלתינו מרחם לא עזב אם
 להכנה אם יהוה לשלום בקלי הזהמה כלל עם היום
 כמקום זיהמו מה לאחוז בקלי ואכזר שפוט ישראל
 חלילה וזלו הם אשר ילאו ממזרים. ועל אלה יסב
 המסויה. מדוע לא יבער הסנה והוה המעשיות הכ'.
 כי ראה ג' דברים (א) ירחל אליו מלאך ה' מחוך הסנה.
 (ב) וירח וסנה הסנה בושר בלש שיהא שמה שפוט
 בלש. הוא בושר. (ג) כי איד מה שיהא במקום הלש
 אפילו בושר לא היה והסנה שחש אינו אוכל כמדובר
 ואחר שראה ה' כי סר מעיניו העולם הזה על יד
 מראות המלאך ה' עלה אל נבואת אליהו ובלג יחשוב
 כי המלאך הוא הקודש אוחו. ולא עלה עדיין אל
 נבואת אליהו על בן כפל ואמר משה משה. לומר משה
 סייח במדרגה. ה' וכן משה אשר כלומר במדרגה
 עליונה ממנה. כלומר דע והכן עמך ויאמר הני
 מוכן אז אמר לו של ועיך שיהא לפניך דמע כי נדר
 נבואת אליהו הוא. אשר אינונה רק באדמה קדש. אז
 דבר לו ענין הנבואה ואמר אבני וכו'. לומר אשר
 נוראות נפלהה. מדוע לא יבער הסנה שהמשל הוא
 איד חין לכה אם מזרים שונאם בישראל לגלותי סגל
 אמר אל התמה על החסן. כי הלא על קנעלתי אידך
 בלין קוצים גדל על מים וגם שפוט לי שרש.
 לומר כי גם בישראל בלתי פשרים דומים לקוצים
 לא לקוצים כסוחים רק לגאיה ששל מים יבלה נרשי.
 לרמוז כי יש להם זכות הורס המפלה למיח שפרש
 חזק להילם מה שגדל לא יבער הוא כי יש להם
 זכות תורה שבמזרים. והוה מאמר ז"ל שכל שפוט למי
 היו עוהקים בחורה במזרים ועמדם היה ראש ישיבה
 שלהם והה רמז לו באומרו אלתי אבך וכן ארו"ל בשרקי
 רבי אליעזר (פרק מ') שרמו לו הקב"ה במלכות שניה
 מה סנה גדל על מים בן ישראל יזכר ע"י חורה שבמזרים.
 עוד יש להם שורש חזק ואחין. והוה זכות אבות ח"א
 אל אברהם כו'. והנה ראה הקב"ה להעלות את משה
 ממדרגה אל מדרגה עד אשפקלריה המאירה ויהוה כי
 ראשונה וירח אליו מלאך ה' למען הכיטו כמדובר ואחרי
 כן ויקרה אליו אליהו היא טענה אשפקלריה שאינה מאירה
 ואחרי כן ע"י פעולות עשתמו. כי ואחר משה פניו כי
 ירא כו'. כי אמר בלבו שישעו כדאי להביט. וירח קן
 לקטן הכנתו וישא. אז אמר הוא ימ"ב חייך בגדולה מזה
 אעלך גם עלה. שתנבא בהשקלרית המאיר. כי עד
 כה האלטיס דבר כן. ומעשה כשמי בגדול. וזה הסילי
 עתה

האורח כל מעסקי העולם והאחידדה כדי שאזכה לראות
 מראות אליהם. ולהי' שלא יהיה הסוהם כעמ רק
 למקן יסרוט ויחבודד להפני מראה ה' ודברו עמו לא יהיה
 על ידיה' רק על ידי מלאך כי בלתי ראוי הוא להיות
 ההנהג על ידי עממו יתברך כי אם לשיבור לראות ועל
 כן כהשר ראה ה' כי סר לראו' שיהא כי סר מעסקי
 העולם להחבודד אז הוכן להפני נבואה אליהם ויקרה
 לו אליהם עממו יתברך מחוך הסנה. ועל דבר מכות
 משה רבינו עליו האלטיס שהיה מהררר בלבו כש שפוטנו
 לא ימוע לו הם רלוויים על כן בלש מלימות מראה בלש
 אם מחוך הסנה והוה הענין שפוטנו למעלה כי היו
 אז ישראל ככש בחוך הסנה יתרון בלש להנו' כינים
 מכסף וזמו שפוטנו עתלם נבחר ויבאל ורובם לישראל
 שם כטינים דנקים כלל הלחח מזרים וחפילו הנכמרים
 לנלא רחמיו יתברך גם המה לא גמרו ליעהר כחמו'
 והיה מקום אחיהו סר מזרים בהם כאומרו הללו עובדי
 פ"ג והללו וכו' וזה הוא משל המה הוה בלש אם
 והוה כי המזריים הם הלחח הממקקת את ישראל ככש
 כבוד הוא משל אל לכה אם ויבראל עיכדי הזהמה
 הקליס לאחוז גם אם המזרי' בקוצים נמשלו להנה
 שיהא קוצים כי קליס היו לאחוז בהם השורפנות בלש
 בקוצים כמאמר שרו של מזרים הללו עובדי ע"ג וכו'
 וסומוה יתברך לומ' לו דע חיפה כי בלתי כשרים הם
 בקוצים אך לא קוצים כסוחים משוללי שורש כי אם
 כלין קוצים הוא הסנה. וגם שפוטנו נעויע עליו מים
 וכמו שחמרו בשרקי רבי אליעזר (פ' מ') כי נרמו לו
 בזה זכות תורה שמשלה למיח וגם בלש המזריים
 שפוט גם אל החיפס מן הרמזים כי להנה לא תבער
 כס. והוה אומרו מלאך ה' שהוא מלאך של רחמים על
 דרך אומרו ז"ל (במ"ד פ' כ') על אומרו בבלש
 מלאך ה' שהיה מלאך של רחמים וע"כ לא אמר מלאך
 המלטים. והרחה לו הוא ית' לכה אש וכו'. שפוט
 להנה יולאה חמם כי כן יורה סמיכות הית'ו'. ששם לא
 כן היל' בלהבה מחוך הסנה אך הוא שהרחהו דמות
 אם למטה כמות בלש ממשי. ומשהח הוא יולאה
 להנה ועולה בחלק העליון הסנה שבו יורח והנה
 הסנה בושר בלש כי חלק הסנה החתון שפוט האש.
 היה טבר בלש ההוה. כך חלק שבו הלהב אשר שם
 נראה אליו מלאך ה' לא ה' בושר בלהבה. והסנה
 הנוכר שהיה בושר בלש אינו אוכל כי היה בושר אך
 לא היה כלל אך חלק העליון שבו הלהב אפילו בושר לא
 היה בלהב חוה יתברך חיים. שלא שלם הלהב לאחוז בקוצים
 שהיה בוכוס. גדולה מאמר חין הסנה בלה במקום
 שפוטנו. כי אולי עוד משפטי יבלה. ולא מיד שפטי
 למחמו למטה. ועל חלק זה אמר אסורס ולא ואלהה אם
 המראה הגדול הזה. כי יש מראה קטן בלתי תמוה
 הרבה. שהוא חלק שהסנה. בושר בלש אינו אוכל.
 ויש מראה גדול והוה חלק לכה אם. ששפוטנו אינו בושר
 ואמר כי על זה שהוא מראה גדל היה רואה להחבודד
 לבור מעיניו העולם לראות מדוע לא יבער הסנה בלש
 אם כלל. ואשר דבר הוא כי כוהמאח מזרים השורפה
 ומתדבקתן קוהמא יבראל למקום היה גם עבירות ודקטן

עשה כלומר ויאמר ה' ראה ראיתי וכו' ושם חתתי לראות
 (ברכות ד'ו) מאמר ר' שמואל בר נחמני בשם ר' יונתן
 כי בשכר שלם זכה לשלם. בשכר כי ירא זכה ויראו משנה אלו.
 בשכר מהבים אל הלאהים זכה ושמנה ה' ימים שקדוב
 לו שהוא מה שכתבו: ואי ואמר. כי עד מה היה החדת
 דבר מדברת בו. על כן ואל וירא מהבים. על כן
 דבר בו עממה מד' וראו ויאמר ה' כו'. עוד כיוון.
 כי עד מה לא הזכיר לישראל שום זכות מה עמם.
 כי אם זכות אבות וזכות תורה של שבט לוי בלבד.
 על כן נראה דבר קשה להיות הנאולה שלמה. ע"כ
 ויאמר ה' ראה ראיתי כו'. לומר עד מה דברה מדה
 הלאהים. ולא יפאולסם זכות עמם מספיק אל מדחו.
 אך הני בחינת מדה רחמים ראה ראיתי שמי ראיות
 הלאהי רחמים שהוא זכות וזאת האמרים בבחינת
 אלהים. וראוי שיהיה זכות עמם. וראו ראה
 ראיתי ראה הלאהי האמורה מזכות ואלסם. וגם ראיתי
 זכות עמם שהוא את עמי עמי אשר במצרים. כלומר
 את עמי הישכרים היותם עמי. עם היותם בחורים.
 וימים מאמרים במחילה שבכות ארבע זכיות שאין כל
 העולם כלו כדאי להם נאולו ישראל כי היה יוכר לכל
 שהיו עמו והבדק וימוד שלא היו את שם שלא ביע
 את לשונם. שאלו נהשו על העריות ושללו היו דלגורין.
 וכן ויאמר מה ראיתי את עמי. מי שיוכר שהוא עמי
 אשר במצרים. וזה לעקסם ג"כ שמעתי עם היות שלא
 לעקו אלי בלבם. שאלמה על כי עמי המה שכבים עד
 המה ירחם כי אין בלתי רק נועקים מהעבודה. כמי
 שבעק מהסתכלו על מכה מהו. ולא השמי יפן כי
 ידעתי את מחלוביו. שאשר לו גדול מחלוביו לטוב
 עמו. לטון בנעקו אל בחינות הראיות. כי אין אדם
 נאסם על אשר. עד אשר כיוון אחר על דגות מהם
 אל האר כי זה שאסר רואה עשה כבר ראיתי אני
 מחלה את עמי אשר במצרים. וזה לעקסם
 שועקים עמה. שמעתי מאו קודם נוגעו. והוא כי מאו
 ידעתי את מחלוביו. כי כל השפיד גלוי לבניו:

שאינו לפי כבודו ית' חלילה. ואשר וארד להציל מיד
 מצרים וכו'. שהוא לרמוז לו ירידת שכונה למצרים
 עם ישראל הנחמלים לבנים להיוחס נשכים. ומחוסרי
 זכות בקצתם. והוא מאו ירד יעקב ומצרים כמד"ל
 חזקי ארד עמך מצרימה. וזהו וארד כלומר מאו להיות
 במצרים אדם כדי להצילו כו' וכמדוע פז"ל (ב"ר ע' ל"ז)
 פל"כ לא היו זכיים ללא רמו ולחור' לזה נראה שם
 שפ"כ לא יכלה עממח מצרים להחזיק בשבטם ולקפסם
 שם עד עולם וגם מה שחז"ל שפ"י היות שכונה
 עממה. עליו מה לשמיר הד' דברים שהיו בהם. שלם
 שמו את שם כו' כמדובר. וזהו וארד להציל וכו'.
 ועוד לו דרך אחרת בדבר זה. חסדוהוהבטות שאחד
 זה כמד"ל: ועל השנית והיא מבינתו אשר חז"ל
 שהיה חסיד מטפטר ואומר להאלה גט בני ששורבמשלם.
 כי הנה עמה גדול קופתו. להפטר להם גלו אל
 שנמשך היו חסידים לגמרי. לאלה החדת שלים מחדות
 גדולות לכל יאבדו. ומוב היה לבקתי הניאם לודי קד.
 ולמה פתחיהם את ארום ושמעאל. לזה ולמה עמוס
 מן הארץ שהיה אל ארץ כו'. לומר כי מי שטרע חנ
 הגלות מביטין לו ומהל את הארץ. ח"ה מן הארץ
 ההיא. שהיו של גלות אל ארץ וכו': עיר טעם שר.
 כיוון בח"ל מן הארץ ההיא אל ארץ כו' וזה כי הנה
 פעליהם הוא. כמחמתם דלרעוהו ועד רוב הקצת מן
 הארץ ההיא שהיו ערות הארץ. הרקף טענת סכומה
 אל ארץ כיבה מפני הקדושה בטדש. וכל ק לאלה ידע
 שכונה להעלותם. מי יעלה היותם פעלים הגדולה הזאת
 ונגרם כמה עממין מפניהם הסכנתי והשתי. וזהו
 ואמרו אל המקום וכו'. וע"פ דרכו רמ"ל. כי גם
 שאין כמזרז לה' להשפיע להם טובה במצרים כי הלא
 גם במצרים היה הוא ית' מבלע ית' ליריק בחרץ וממלא
 להם בעין ב' דדים להיקן לאל אחד חנן דגש. וזהו
 מה ליקן להשפיע להם טובה בחרץ אחרת. לאל אל
 ארץ טובה כו'. לומר שא"ו דומה שפס שבח"ל אל הנט
 במצרים. כי גם שם היה הוא ית' מחלילן דגש
 והלכ. הלא היה בחלמעות ארץ גלת טובה מתוך ארץ
 עממה וגם בגלות זרים לרוב שהחלילן מהקדושה
 ומשפטין ע"י חלמעות ההנהגה שחלה. ק"ח ה' היא
 טובה. ללא זה הקדושה דרך גמולוהיה הקדושים בדרך
 רחנה כי שם פטר השמים. וזהו טובה ורחנה. ועד
 כי מה שגם במצרים היו ויקים חנן דגש החזקות.
 לא היתה היבשה מאיכות הארץ. כ"ל שהיה השפע
 מכלל מהקדושה ושבור דרך ארץ שהיונה עדיי. אך
 ארץ ישראל מזר עממה היא זכח חנן דגש. וכמה
 טובדי דגמרא. ולא על כח קופי מצרים וברו אני עמם
 חלילה לבלתי הטוב להם שם. כי הלא נהפוך הוא. כי
 שם הוא מקום כמה עממין. מהח"כ מצרים שהוא פס
 אחד ובר אחד. וזהו אל ארץ הכנעני זכח חנן כו' אל
 מקום וכו' :

ח וַיֹּאמֶר וכו'. אחרי הודיע אלהים אותו תשובה על
 המהוהו. מדוע לא ינער הסנה. כלומר
 לו כי גם שישראל בקוים בלתי ראוים. עכ"ל הנהג
 המצרים לא חנבר בס עשה למשכו שמי חמיהו
 (ה) על מה שהקדים ואמר לו של נעליך כו'. כי היתה
 שם שכונה. מה לורך שכונה להיות בח"ל. ומה גם
 צהלין נומך ואל קוים שאינו לפי כבודו. (ג) על הדבר
 הפי שהודיעו כי ישראל היו בלתי ראוים כקוים אלא
 שמהפס להם זכיות כרוב רחמיו. כי הלא עשה שחזק
 קושייתו. שחז"ל (פ"ד ס' ח') שהיה מהדבר בלבו להם
 הגלה את ישראל ולא עשו ושמעאל. לברוע חוב
 חכמה כי גר ביהם זרעק. ולא את ישראל שגשבו בקוים
 ולא יזרענו לחזר אחר זכיות שיש בישראל פקשק. וזה
 גם לקרנו שרו כל מצרים הללו עיבדי ע"ג כו'.
 על כן על שמי אלה. הלא עליו ית' חובה בילור. והח
 טוב טעם על כל אחד. ובראיון היותו שהוא על זה
 נהראה הוא ית' בח"ל. ובליין הנמוך ושלל כהנה
 ג (ח"ב) 2

ש ועתה הנה וכו'. הנה אומרנו ומה צין בנפסוק
 זה צין בנפסוק שהרשו הוא מיותר כי
 מי לא ידע כי עשה הוא הענין. וגם אומרנו אדם
 לעקס וכו'. הרי ואמר ואל לעקסם שמעתי וכו':
 ועד

ועוד כי הוא ית' אמר וארד להצילו מיד מצרים ואך מייחסם ההוצאה אל משה ברו' והוא את עמי וכו' : אך לבא אל הענין . נשים לב אל דומתו מיד מצרים ולא אמר מצרים וגם אומרם פה לבן סלע . ואח"כ צמשה ל' הוצאה . בלומרו והוציא וכו' : אמנם הנה ידענו מרז"ל כי היו המכות משמשות ו"ב הדש . והנה הר"י משה פנה ושלמו מ' פנה . עכ"ה ק"ף פנה שלידה יתקן לא שלמו עד סוף פנה של מכות . כמאל כי בעת דברו ית' עם משה ושלח אותו היה שנה קודם חטאת הזמן : עור ידענו מרז"ל (ש"י ס' כ"ב) כי שרו של מצרים מצרים שמו . על פ' והנה מצרים ונאט אחריהם ועל פסוקיך ישראל את מצרים תחבו' . והנה אל הענין והוא כי הנה קרם עם זאת ישראל את מצרים לא האמין עורח שרו של מצרים להחיות בישראל עד שיצאו והיו בים סוף . כמאמר ז"ל (עב) וכושיים לא נאמר אלא ניסע מלמד ששרו של מצרים היה בל אז נגד ישראל . וכן הרז"ל שמוח לפניו ית' מוח פני' ית בדבר הללו עובדי ע"ג והללו וכו' הללו מגדלי בלדיהם והללו וכו' . ומהארכוב מלות פנה ענין נשאים ק"ף פנה . ויעמוד מובאל בדון במקומם והוא במקום המצרים בפני ב"ד של מעלה וראה הוא ית' כי אם ית' הוא ית' לפרהל מי להם . והנה בענין הקורה ע"ג עלמו וגאלם . כאשר הארבי רז"ל דבר הנה כי לא החזיק שרו של מצרים רק בעת היציאה בים סוף . אך לא מעשה וע"כ כל עיקר צורך העשות ע"י השכינה . הוא בזמן ששרו של מצרים מחמתן נגדם להצילם מידו אך לא מעשה . וזה מאמרו ית' וארד וכו' לומר מה שאנרכתי לירד לעשות בעלמי הוא להצילו מיד מצרים האוחז בל הוא הער כי מצרים שמו והוא לרד אליו בעצמי . שהוא לבוק הפנס בהשלים הנה' פנה כשמתחזק בישראל וכמעט הם בידו להצילם מידו . ולהעלות העליה הגדולה מן הארץ הכיו וכו' . אלא שמה שמעשה אינו מתחיל ליספל בדבר . הלא הוא כי וענה הנה נעקב בני ישראל בלה חלו ואין יכו לין לסבול עד סוף השנה . וגם ראיתי את הלחן וכו' וע"כ לפה ואשלחן וכו' . לומר מה שאני אעשה בעצמי יהיה אז בעת יציאת ביד הער . שהוא להצילו מיד מצרים . אך וענה לכה ואשלחך וכו' בני וביני . והוא את עמי ומצרים שהוא היציאה כי בעת היציאה לא יחיק הער בהם . כי עדיין לא המרו על ים בים סוף אך ההוצאה מיד הער אפשריה אני אחרי כן . שהוא בהיותם בים סוף . וזהו מקרא סהוב ויפסע' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים לומר כי מה שגדר הקב"ה וארד להצילו מיד מצרים או נתיקיים ביום ההוא : או שער הכתוב על דרך זה כי ראה הוא ית' כי יתל משה לומר לפניו הלא אמרתי אחי ארד עמך מצרימה ואחרי ואתך גם עלה את בניך מהגלות וא"כ למה הפלתי ולא טענה בפניך כאשר אמרת . ע"כ הקדים וחסד מה שוארד מזה אדם בגלות הוא כדי להצילו מיד מצרים הוא הער באחרונה כמזכיר . אך וענה הנה וכו' לומר וענה בין כך ובין כך לכה ואשלחך והוא . ככל הכתוב למעלה ובלומרו לכה ואשלחך וכו' מהדואי היה יאמר ואשלחך ולכה . אך לבל יאמרו מרעים' על סרעם שליומות

הקדים ואמר לכה . כלומר לכה בצדדך דרך מחמתן לכה ואחרי כן אשלחך . וע"כ לא נאמרו בסרעו פניה ימים מה שאין כן אם היה נוצר ואומר הנה משלחך ולכה . שאם ימנע היה עובר מטעם ית' היללה . ובדבריו ית' רמו לו בסתור ח' וכו' וזהו להוציאן בלומרו את עמי בני ישראל . וזאת כי שכינה וכל פמליה של מעלה יוצאין עם ישראל אם שכינה וכל פמליה של מעלה יוצאין עם ישראל אם מראה עמך מוטב ואם לאו אתו פמורים . וזה היה בסתור גדול למטה ולישראל כי מי שיוציא שכינה וחייליה יוציא את ישראל . וזה מאמרו לפנים בלומרו והואלשי את לבבותי בלומרו יבא בלומרו כשיצאח דעמיא . וזהו רמז מה שכתוב את עמי כי מלש את ריבצה והיא פמליה של מעלה . בבסותן לישראל . חזיתו הישראל רמו בלומרו עמי . כלומר התיחד למטרידי ולכבודי שהוא אלל בעלמי שבו זכות עסק הקורה כ"ל גם יתר ישראל . כי עם ה' הנה . כי היו בהם ארבע מדות שלא שנו את שםם ורו' . וז"ל עמי ובלומרו בני ישראל רמו זכות אבות :

יא ויאמר משה וכו' הלא כמו ר' נחשב . יתכן צמחות מי שאמר והיה העולם מליה . ומה גם האים משה עם מלד : ואפשר שקרה לו כענין שמואל בלחמו אותו ית' למשוח את דוד שאמר לפיו ית' איך חנך ושמת שאלו והרנני . וקסא ז"ל (פסחים ח') איך לא נבט שניעלה ה' בלכות דרך מצותו ית' . ואמרו היכא דשריה היקא שאני . וזה יהיה מאמר משה מי אנכי כי אלך אל פרעה . שאמר שיהיה הנה טעמיה . (ה) מי אנכי שאחיה כדאי לפיתוח זה . (ב) כי אלך אל פרעה שברחתי מחצו הקסא והרנני והכית היקא . ומה גם להוציא את בני ישראל . שמה יראה פרעה מעשה ויזכור כי אינו הוא שיימי עמיד להוציא את בני ישראל . שכל כן גזר כל כהן הילוך האורה שפליכיה וכן המים כמחשבי . בלומרו כי כן מות היימי לו מאז על פי גזרתי . ועיקר גם זה על בריחתי מפניו ויכרנני בלומרו שכל עיקר בעתו היה מאיוסת המלך . וזהו מהיה טונח המסרה כי ג' מי אנכי ית' במקרא . זה . ומי אנכי ומי חיי ומי אנכי ומי ביות . והוא טעם אומרו מי אנכי כי אלך אל פרעה . היא על כי מי אנכי ומי חיי שיקח חיי ממני . ושמואל תאמר אזלי לא יביך אחר כמה שנים . או שכה את אשר עשית לי . לא יתכן כי הלא מי אנכי שישכחני . שפילדותו היה ירא ממני . ומה גם שאמרו ז"ל כי הסיר כהר מלכותו של פרעה מראשו ואמר פרעה הלא זה אשר נאמר עליו שעתיד לגאול את ישראל ולשפטי וכו"מ ז"ל (ש"י ס' ח') כי שלשה היו בלומרו פנה . אלו יתרו בלעם וכו' . בלומרו שעתה יראה מעשה ויזכור וקסא ע"ד הריצה המצוי חסו מי אנכי . וכן אין לומר שלא יכירני כי הלא ומי ביות אם לא בית פרעה . כי עם ונגדלתי עד כן עשרים פנה . ולא אוכל להסביר והוא הענין שכתבנו וע"כ האורך הוא יתבאר להכתיבו כי האים עמך וכו' : עור יתכן בהכרח כל מיטות שני כתובים אלו בהאיים כחמד נשים לב . רמזיה

באומר מי אנכי כי אלקי אל פרעה שמעתי שאני כדאי
לדבר אל פרע' . ומה הוא פרעה כלב הפח הוא כי
אמר מלך מצרים המלכים מדבר עמו . לא יסיה כדאי
לדבר עם מלך . והנה נדבק הקודש עלמה הרובה
קדוהו . אך עדין יש טיטוב בכ' וז' ודקדוקים אחרים
ישישבו יוצר נדבק אשר נבחר ב"ד' : ועוד בתבונתו
יש' כי אהיה עמך וכו' . למה לרדף אהיה ולא יספיק דבורו
יש' : ועוד כי הלא נהפך הוא אהיה זה מכל דרכי
האזה כי הלא האהיה ראוי יסיה . ממה שהוא עשה לאהיה
כעפיד בענין אליהו ויהוואקן נדעון . אך זה הוא שכל
מה שיהיה עמו עשה . סוף לו אהיה ממה שיעבדון לעבוד
אה האהיה אחרו לאהיה מתארים : אמנם הנה עלה
על דעתו . כי לא יבטח ה' אלהים דבר . ולא יהיה עמה
כעם עד הסוף כמפורש על וחדד להלילו מיד מלרים .
לך עשה זכות משה לבדו . יספיק עד מלימות הוואה
בפלאה . כמפורש על ופסח לכה כו' . על כן אמר הנני
רוצה חשפה עבדים . (ח) מי אנכי מדע עמאי בלעדי
וזה גם לרז'ל (שם ט' ב') סירשו אהיה אהני הוא אשר
אמרתי . ואנכי אעל גם עלה אהך בניך . (ב) כי אלקי
אל פרעה . שנרמזו מהרבו והרננו . (ג) ובי הוואה אה
שהוא אה לרטה פסיה ופסליה שלעלה . כי מה אני
לך שרבו בלא זה . מה שרביה לו הוא יש' . באומר
אה עמי ברבתי אוהו אהה . (ד) בני ישראל שיהיה טרע
פסיה עמ'ג כמארים ובמה יכו . (ה) היום המארים
שדך לבדד שר ומערכה המחייבת ששבד לא יגאל
עוד . והפיו לו הוא יש' כי אהיה עמך . הרי נהקני
טון וולת הרביעית ואם יחלמן לבדך לומר במה אדע
כי אהיה עמי כאשר אמרתי כי אהיה עמך ולא יעכב
איזה עון ישראל . על כן וזה לך האהיה כי אני בעמאי
אהיה עמך . כי הנה גדול השיטותך לפני . כי הלא אהני
שלאהך בעמאי ולא עמי מאלך כי כאשר נראה אליך מלאך
מחך הסנה . האם לא יהיה יכול המלאך ההוא לבלהך
משמי ולא רעיה . רק שאנכי בעמאי שלאהך כדאי ויקרא
אלו האהיה מחך הסנה ויאמר וכו' . ואין לך אהם
גדול מזה שאהיה עמך כי גדלת בעיני להיות אהך . וזהו
זה לך האהיה ומה הוא האהיה אהה הוא כי אנכי שלאהך :
ועל הרביעית שישאל עמ'ג אל תחוש כי הלא אין זה
רק רע מודבק מתארים להיוחס בתוכה . אך בהוואהך
אה העם מתארים חשבדון אה האהיה לבדו ולא אה
עמ'ג על ההר הזה כי אין תחשך זה שורשי להם והוא
מאמריו על פסוק כשענה בין החומים . ומתארים זל'
(שר השירים רבה) על פסוק שופתי השמים . (ה) אל
יג ויאמר משה וכו' . ראו לעיס לב . (ה) אל
אומר הנה אנכי בא אל בני ישראל מה
שדך איך הים אנכי בא ולא אמר כבואי אל בני ישראל
ואמרו לו מה שמו וכו' . (ב) למה ימנע מומר משמו
שם המורה כה אמר ה' וירעו שמו יש' . (ג) היתכן שלא
ירעו ישראל אקריהם וגדוליהם שמו יש' מורה מתבטחה
שיערכו לשלול מה שמו . (ד) היתוייב שיאמר לו הם
שמו שבוהך לומר מה אמר אליהם . (ה) מה הפיו
לו הוא יש' שיאמר להם אהיה ולא אמר שם אהמאמר
אמרך ה' אלהי אטיסיהם . (ו) אומר אה"כ ויאמר

כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחתי לכם חזר מהקודש
ואם הוא כחול' (שם ט' ב') שמתחילת יאמר אהיה בעלת
זה אשר אהיה בעלת אהיה ואל"כ שלא לפרש גלם
אחרת מעשה חזר ב . משקרא מאי סבר ואם מתחלה
כיון אני מודיע לך אהיה בעלת זה ואהיה בעלת אחרת
לך לישראל לא תאמר רק אהיה שלחתי לכם השקיט ע
ויאמר בלמש . (י) אומר ויאמר שד אהיה אל משה
מה ענין אומריו עוד . (ה) אומר כה תאמר אל בני
ישראל ה' אלהי אטיסיהם וכו' . אך מור בו מהקודש אמר
שלא רגלים החלה אמר אהיה אשר אהיה ואל"כ אמר
אהיה שלחתי ואל"כ אמר ה' שלחתי ואם הוא שיאמר
זה וזה לא מניע שאמר להם משה שם אהיה כלל ואך
יתכן יסבור ליווי יש' : ועוד למה כלל האהיה באומר
אלהי אטיסיהם וחזר לפרשם אלהי אפרסם וכו' .
(ט) אומר אלהי בכל ה' ולא אמר אלהי אטיסיהם יתכן
וישקב . (י) אומר זה עמי לפסח כו' מה ענין פה
ומהפסח שרשון שבודיע לו שם הקדוה הזה היה ראוי
ודיענו שאני רבנה כבחו . (יא) אומר לך ולשפת אהם
זקני וכו' אה הוא שחזר מהקודש ואל"כ שלא ידבר
עם הסמוך רק עם הזקנים למה לא אמר לו כן מפחלה
ואם היא שודבר עם הזקנים לבדד למה לא ידבר עם
כלם כו' . (יב) בשמוה אה שמו כי לפעלה לא אמר
לשין מראה רק נכון שלמות אהיה שלחתי ולא הזקנים
אמר נראה אליו ובם אל הזקנים אמר שקד פקדתי משאל'
לפעלה . (יג) אומר אל הזקני אהיה אטיסיהם יתכן וישקב
ולא אמר אלהי בכל אהר משלשון כדלעיל . (יד) אומר
אחלם אטיסיהם כי מלת וואת' מיוצרת וסיל' ואלעלה
אהיה וכו' : אמנם הנה באומר הוא יש' לפסח למה
ואבלהך אל פרעה וכו' ואמר מי אנכי כי אלקי אל פרעה
כמשיב אמר עשה גם שאמרתי כי אהיה עמך עמ'ג לא
אעצר בה לבא אל פרעה כי מה אני כי אהם
אנכי בא אל בני ישראל כי לאלה אהיה אל לני אך לא
אל פרעה וזה ידמו ששם זקני' בלגה כה לרמוז כו'
כי דבר גדול הוא עושה כמתמהו ואגדיל ענין וואה כו'
כי דבר גדול הוא בעיניו ויהוה בא אל בני ישראל והוא
כי הלא אפי' בני ישראל יאמרו לי מה שמו ל"ם פרעה
כאשר הים שאמר מי ה' באופן שיקב' עלי ללכם אל
פרעה עמ'ג אמר לו הוא יש' אח"כ ובאת אהה וקני
ישראל אל מלך מצרים למען בהפרסם לא ידך לבט
ל"ם . וכן אח"כ בסרבו פסיה אל' בלבדך לשון מליטה
באמר אנב אורחך לטוב לדבר אל בני ישראל שסאת ובל
גם אל פרעה כי ראה כל המוסתוהו וכו' ופסיה אפי
פרעה . והנה היה מקום לומר לו הוא יש' מה ראתם
למען שיאמרו לך מה שמו ומה היא המדרכ שחרדת על
באך אליהם כאלו יפקדו בשליחיתך לזה אמר ואמרתי
להם אלהי אטיסיהם שלחתי אליהם וכו' . והענין מה
שנבחו למעלה כי כבר עלה אל מדרגה הסנה בשם
ה' גדול היא אשפקליהם המאירה מאומרם ויאמר ה'
ראה דאיתו וכו' וואה מ"ם זל' (ש"ר ו') ע"פ אורח
אל אהיהם וכו' שאמר הקדוה' לאה לא עליהו בעיני
אגדול' רק באל שדי באשקליהם המאירה חסו ושמנו
ה' לא טרעם להם וסדבר הנה הוא יסוד אשר מקדו'ו

אך כתיבו בזה. (ג) בעקב שנקרא אליהו כתיבו והוא
 בריה שלם בגופו כמ"ג על ויקרא לו אל כו':
 ובוהו יאמר אלי אבותיכם שהוא כתיבת משמד שלשון
 הספק להראות לו בשם זה ולא תשמחו אך
 נחשב זה בהתחברות כי הלא מהם תראו וכן תלמדו
 כי הלא נקרא אליה אברהם אלי יצחק וגלתי יעקב
 שנקרא אליה על כל א' ולא ראי זה כדאי זה כי הקרא
 אליה הלא היה אחר מותו ודלתי בפני עיניו כתיבו
 סימא ודלתי השלישי עידונו חי ובריא וכן רק כבשמי
 ים זכות שיהם ובשלישי זכיה שלמה ואם כן גם עתה
 יאשרפו זכות שלשון יחד עלי לבדול כתיבו לגזלחפס
 וז"ל אלי אבותיכם דרך כלל ואמרו אח"כ אלי בגל
 אחד מהשמות על צמית כל אחד חופס על הקדמה
 כדלית אל ירוק שלשון עליו: שניות שלא תאמר נראה
 אלי כי אם שלישי אלוים שאמר כי השלישית הוא המש
 זה אך בהתשלוח מראות עם אדמו כי עם מחשבה
 המראה: שלישית כי הלא זה שמו זה לעל זה זכרי
 וכו' שהוא כי עם הווי"ם מתעלם שלא חסנה אותו
 ככתבו רק בשם אדמו וזיה יחשו כי לא על השם
 הגדול אלה תאמר כ"א על עם הדגה שהוא הסקולרי
 שאינו מורה וברצונך הווי"ם הו"ל לא תורה כן יסל
 גם חיות היגל בכה דין על העדר זכות כי לא על
 זכות נעשה הדבר רק על זכות אדם וזה לא הוא
 בדברך אל המין עם אך וזאתה את וקני שכל אלוים
 תאמר בצירוף ה' וכו' נראה' אלי ולא תאמר שלישי כ"א
 שגלה בצירוף ואל תהוה כן יקרא עליהם הראשי
 בשם זה אליך משל"כ אל השמות כי מה שקשה על ההון
 העם הוא על בלתי יהושע גודאי שאתה הוא הגואל
 האמיתי ויראים כן כמק' אבר קרא לאשר רק מחשבים
 גם אתה יקרב אלך לוקי ישראל הין פחד כי הלא
 תאמר וזהו צדקה כי תאמר לך בקד פקדי ארום
 וכו'. וזהו יחלום להם כי גואל אתה באתה ארום
 כי הקריב יודעים במצרת ויפך הגדול כי הגואל בואמר
 פקדה כפולה הוא הגואל האמתי. כידע מרז"ל (ס"ב)
 ס' ג' וז"ל תאמר כלומר כי אל הקריב יאמר תאמר
 עקד פקדי כי בידם הקבלה וע"ז שב משע ויאמר והן
 לא יאמינו לו וכו' כי יאמרו לא נראה וכו' תאמר א"ר
 אמרת ה' לאמר שלישי אליכם ירעה עוב מאמר להם
 נראה אלי כי הלא הן לא יאמינו לי בראי כן כי גז
 פתח ה' נראה אלי אתי משיב ואומר עקד פקדי
 ארכם למען יאמינו כי אך הוא לא יעלה כח לשמוע
 בקולי אל סוף מאמרי כי מיד בשמועם תחלת דברי פי
 ה' נראה אלי יאמרו לא נראה אליך ה' כי לא טוב
 אתה מאזנתך שלא נראה אליהם בשם הגדול הוא וע"כ
 מהחילי תאמר נראה אלי יאמרו משמוע בקולי בקדמה
 הספולה ודברי השלישית כי הש"י לשמוע לא יחשז אחר
 הקדמתו זאת. וזו לא יאמינו לי בתחלת מאמרי.
 וזהו לא יאמרו בקולי אל הסוף כי יאמרו על אלה
 דברי ה' שהוא ה' נראה אלי לא נראה אליך ה' בראי
 שא"י יהיה אפשר בשמוע בוק מאמרי. בפקדה הספולה
 היו מאמינים לא יאבו לשמוע בקולי שלא יאמינו לדבר
 עוד: או שיאמר הענין הלא אמרת ש"י אמרי פקדה

קדם בלתי יאמינו בו: ונבא אל המין והוא כי נראה
 עשה נדר נעלמו בשם הגדול הוא אמר בלתי היה אם
 תאמר לבני ישראל כי השם הגדול נראה אלי לא יאמינו
 בשלישית באומנם אלי הטוב טוב אלה מהאבות שלא
 נראה עליהם עם זה ויחשבו שלי גודא מלי ומה גם
 שהיו נכרים בתחלת אים אפרטי עשה עמו גואל והוא
 אל הדג בני אפרים ביד שלשית. ואם תאמר עם אלהים
 הוא כח דין ויאמרו הם ע"פ מדה"י בל לגללו הין
 הקמה הילול על כן אמר הו"ל לא תאמר להם שם
 עם כלל רק תאמר שם אלהי אבותיכם שלשון וכו' וזהו
 יתייב שיאמרו לי מה שמו על בלתי הזכירו עם ומה
 תאמר כי לכל דת דוקא תאמר ויאמר אה"י אבי אה"י
 תאמר הנה אהרתי לך בשלתי היןך אל: פדעה כי אה"י
 עמך גם עתה בבאך אל ישראל אה"י כאשר אמרתי
 שאהיה עמך בבאך אל ארצה תלומר ולא תירא יהיה ע"כ
 עליך לשאול מה שמו אלה תירא ליהוה בהריות ע"כ
 ויאמר כה תאמר לבני ישראל אה"י שלישי כלומר
 אם היןך הפך להזכיר עם. וגם שלא יבינו כי עם
 הווי"ם נראה אליך ותירא כן יחשבו שהוא ע"י עם
 אלהים ויראו מתיבת הדין כן לא זכרו ליגאל על כן
 תאמר אליהם אה"י שלישי כי תהון השני דברים א' שמו'
 כמו אל צמית עליהם של רחמי פשוים ולכן לא תאמר
 לשום מראה כי הו"ל בלתי מזהות רק שלישי שאמר
 ביהושע הכנעני משתגל על ידי צמית התחומות וע"כ
 תאמר ויאמר הין הענין כי תאמרו אה"י אשר אה"י הוא
 ענין אל משה ואמרו אה"י שלישי הוא אל ישראל וגם
 לא תדאי רק אם יהיה כדברך שיאמר על כן תאמר
 ויאמר באלמנ ואמר הוא ית' כהה עד כה דברכי לך
 טהנת הקדמתך שאמרת שבדברך אל ישראל לא תזכיר
 שום עם רק שם אלהי אבותיכם והשנוי לך לפי שיתקן
 שם יאמרו לך מה שמו שאמר אה"י שלישי אך
 ביקרא דדינה פתח"י חי העניקך בתר זה למה תשים
 בעינים פתחון פה שיאמרו מה שמו ולא עובד עמך
 רק כה תאמר אל בני ישראל ה' אלהי אבותיכם, וזהו
 לא יאמרו מה שמו כי כבר הזכרתו אתה ועל כן אבר
 ויאמר עוד כלומר כי עד כה דבר ע"פ שם מרעה'
 ועתה מוסיף דבור לעק' הקדמתו של משה ולשדר לו
 דברי' שלא יתעמדו ישראל לשאול מה שמו וע"כ יאמר
 ויאמר עוד שהוא הוספה הפך כל הקודם ועל מה שאתה
 חושש שיהיה כמו זר בעינים שגדאה אליך ה' שלא
 נראה לזכות שלם. השמות בדבר א' כי תה"ל סיבות
 זהו בלתי עולם שמתהדרת זכות' בזהך. חשו בשמי
 צמית ה' במה שהוא אבותיכם ויהי מו"ל (ויקרא רבה
 ס' ל"ב) כי פסוק וזכרתו להם ביום רשעים אשר
 הולחתי אחם מתוך מצרים הוא שכתב בריה לשבעים
 ועליהם יאמר פה אלהי אבותיכם שזכותן משייבן שנית
 זכות הולחתי משאם עולם שהוא אלהי אברהם אה"י
 יצחק ואליה יעקב כי זכות כל א' לא השטיק להראות
 אליו בשם זה כי יאמר עם זכותך זכות שלשון:
 לו יאמר כמה שכתבו למעל' בש' לך כי שלם הדגות
 היו בצינת. (ה) באברהם שנקרא הוא ית' אלהי אך
 תאמר שמו בלבד. (ב) ביוצק שנקרא אלהי כתיבו

כטלה יאמרו ענאפה אליו ה' הגדול והנורא ואמי אוי
 כי הפתק הוא כי אדרבה אומרי כי נראה אליו ה' המפיק
 פנים לא ישמש בקולי כפקידה הכפולה כי כן לא יאמרו
 לי נשליחתי ולא ישמש בקולי כפקידה כפולה כי יאמרו
 לא נראה אליך ה' ובטקור המרהה הפול מחמתיה כי
 יאמרו כי היא מות הנפוש מלומדה ואחר אלהי אברהם
 יתכן ויעקב ולא אחר אלהי בבל א' משלשין לרמוז אל
 ההכחזו זכות שלשין ש"י כן נראה ב"י"ח ה' אל
 רעה מה שה"כ לכל א' מהם בשני עמלו כענין מאמנם
 ז"ל בנמ' שאמר אליהו שהקים את האבות אחד אחר
 להשפיל פנים היה מקום יחד את שלשין היו ענינים
 בכל מה שזכירו :

ו ואומר העלה וכו' : כלל יאמרו אליך הנה כמה
 זכיות ומדות תריך להשגאל ולא תאבד
 והלא אעיקרה דריגת פירכא : למה הניחתי ה' אל
 מחלת הגלות המר הזה כי נחצמד כמעט לואבד ולא
 הגלה את עשו ואת ישמעאל והיא המבוכה ענמה
 פאד"ל (פ"ר פ' א') שהיה בה מדע"ה תמיד ע"כ סמוך
 ואמר להם ווא' העלה וכו' לומר כי מלא אמרתי בלבי
 כהגלותי אחכם היה להביט להם כי מחנך התגבנו לפתחו
 שאעלה אחכם מעמי מזרים שעלייה הוא לכם טור גדול
 להודרך לעלות אל ארץ וכו' וע"כ אל תחשבו אל הישר
 הזה על גדול הירוח שחשבו אל ארץ וכו' ובעצת קדושת
 שלג ודבש שהיא להיוה"ה לעשות קדושת הסורה העליונה
 שעליה נאמר דבש ומלח החם לטוהך ועוב חתי אהיה
 לכם תהתי אחים לטפו וישמעאל כי פורע חוב הגלות
 הוא נוהל את הארץ : או יאמר כן תאמרו וכו' זו היא
 שומם עין שאמר שבעמלו יגאלנו באר' אשךך גם עלה
 ורעה משלח בני לא אמר מה שזוהמך חללה אחכס
 שהיא בשלמי ומה הוא מעמי מזרים הוא פער ששמו
 מזרים בשלמי כהוף על המים כחזיונה למעלה בנ' ואחד
 וכו' וגם יהיו ש"י עממי להעלותי אל ארץ הכנעני וכו' :

ית וישמעו וכו' : ראוי לשים לב למה זה היתה
 הגניבת דעת היה של פרעה לאמר ללכה
 דרך שלשתי ימים וכו' ועוב קוב לומר האמת כה אחר
 ה' שנה עמי ולא ישובי לך עוד כי הלא אין מ"ה"ה לה'
 להוציאם ביד חזקה בלי התנגלות ועוד אומרו ולא ביד
 חזקה כי הלא אדרבה ביד חזקה יבא אל אמר ה' ולא
 כפירוש המהרש"ב שחזר אל פרעה כאלו' ולא מן קדם
 דמיליה חקיף הוא הדוק ועוד למה מעתה מודיע פיון
 שת חן העם וכו' : ושאלה חשה וכו' ולא יית הדבר אל
 שעתו אמר י"ב חדש ומה גם כי אז היה עיקר הזיו
 כ'אמרו דבר וא באזוי הסם וישאלו וכו' ומה גם למז'ל
 שהחוק טובה הוא יתברך לישראל על שומרם סוד זה
 י"ב חדש ולא היה מישגלה הדבר למזרים ושוב טוב היה
 שלא להקדים כ"כ זמן כן יומא מנלה סוד כי בחי"ים
 הם : אמנם היה כוחם הכחשי להשיב על הקושי הא'
 והוא בהקדים כיראה הקב"ה להוציא את ישראל ע"י
 אוחות ומופתים למען ידעו ישראל גדולתו ית' להכיני'
 לקבלת הסורה כענין ולמען תספר באזוי בנך וכו' ש"י
 כן וידעוהם כי אליו ה' ומה גם למה שכתב במ"ד
 בשערים כי בגשר מכות הודיעם הכרה השולם בעשר

מאמרו להפריש את ישראל לאמונה : ונבא אל הענין
 אמר הנה חיי משה לאמר ללכה נא דרך שלשתי ימים
 כמפיים חיות לומר שישובו אחרי כן ואמי ידעתי ששם
 אמור שישובו לא יתן אחכס מלך מזרים להלך ואל' תאמר
 כיון שהליוו באמור שישובו לא יתן להלך יותר שוב היה
 שלא לדבר כמפיים רק ביד חזקה לדבר בזה שלא
 לחזור לעולם לא"ה הנה ב' שנים בדבר א' כי מה
 שהדבר בו ולא ביד חזקה לאמר שלשה על כרחק לעד
 לעולם הלא הוא כי הנה אם היינו אומר יבלהם כהחלם
 בחוק יד על כרחו לא יתכן כי הלא אי מעשה כי
 ושלחתי את ידו והכרתי את מזריכי וכו' וי"כ אם היינו
 אומר שישלח לעולם ביד חזקה לא היה השמם סודו

כדמי לכל המכות כי לא יאמא שימאן להשכיר כי רעוא
 עבדים כאל' : לעולם על כן אמרתי דרך כי עמי כשרט
 ראוי להכרות מכות גדולות להודיע את עי וגיורתי
 לישראל : הוא כמדובר על פסוק ולמען תספר באזוי בנך
 וכו' את אשר התעללתי במזרים ואת אוחסי אשר
 שחתי בהם כי אשר התעללתי ולאקסי כי לי שאין להיכנס
 החלשית היה הכנה לפום את לוחוטי בהם כמדובר .
 רעוד ששם שני והוא כי ונחתי כו' לומר כי בהם לקיים
 דברי שאמרתי ואחרי כן יאלו ברכוש גדול . ע"כ תריך
 כי ונחתי את כו' וישלח אשה משכמה כו' ואלוהם
 את מזרים : וכן א' אשה א"ל לומר שישלח לעד לעולם
 לבלתי שוב עוד שמי"כ לא יתאלוהם בלום ואך יגלו את
 מזרים ואך יאלו ברכוש גדול : ויען וכו' השרש למעלה :

ד ב ויאמר אליו ה' וכו' : הנה הוצ"ל בשל פהרד
 כשכרים ואמר וכן לא יאמרו לי .
 אל הקב"ה לקחת אומנתו של נחש . וע"כ עוב יששה
 חיה הנחש : וכן אמרו שש"כ לקה בלדעת כמרים על
 לה"י . וזכו הבה וכו' יחד וכו' והנה יד משערת .
 והנה כמו דן נחשב ויפיהו כו' ומה שדבר עוד
 ארכים ולא על אומרו ולא ישמש בקולי הפך מאמרו
 ית' באמרו אליו ושמשו לקולך . והנה במ"ד מאוחתא אמרו
 שאחר הקב"ה למשה אחד שלי ואחד שך שלי וידבר הפס
 באלהים ובתפא . וישלח ה' בעם את הכהנים ומי שהוא
 מדבר על פתך לוקה בצרעת . והנה מרים מורעה
 כהלל ע"כ : ואפשר כיוונו להשיב על זה שכנגד אומרו
 ולא ישמש בקולי והוא ית' אמר ושמשו לקולך היה דמו
 אדם הנחש ועל מה שדבר עם האשים היה הלרעת מתין
 לקוח מי שהשג גברו וכן אמר כי בהם שכתב למעלה
 על שפיק וכן לא יאמרו לי כו' נחה שקסה קושי זו
 כי שעותוהויה שלא טוב הוא מהאטום דבר שיאמר נא
 ישראל כשכרתו כמדובר : ועל דרך השגשג רחוי לשים
 לב אל אומרו מה זה בידך כי מה זו שאלה כי הפולא
 מה' שהיה מטה בידו ויאמר לו השלך מתך אלוה וכו' .
 ועוד למה הוצרכו אוחות לויאמרו ולמה נתיחדו אז
 אוחות אליו : אך הנה לכל יאמרו ישראל כי נראה
 אליו ה' לבאש ספרעה היה להם בלש ששעה . (ח) כי
 היסכן שלא מלא הוא ית' לשלוח אל פרעה הלא מי
 שלא עזר כח לעמוד לפניו וכרה משי פרעה ועוד יד
 המסכמה כחוקה על שהרג את הנזירי ואך יתכן שלמו
 ה' אל פרעה המצבק המיתו . (ג) הפירוש בעצמם שהם

בשליחותו כי זולת היום שבו עומד יש המול שלשום הרי שלשום ומלא גס ב' פעמים מרכב שלשם אחרים ומלא מאז דרו בשבע והלא יקשה למה יזכיר הוא מעצמו כל הימים שסירב במקום הסדר דבר בהרבה לסרב. ע"ד למה יזכירם בהפניות מלמס למעלה ועוד נפתח דבריו באמרנו כי אזני כי לשון בי אם הוא לשון בקשה הוא בלתי יודק פה כי אך יבקש שלא ליש דברים הוא ועוד למה שינה סוארו יח' שעד פה היה סוארו והנכר פס הו"ה ופה פס אדוות, כי יאמר הנה צמח בשכנר כל כך פשהיה אם פשהיה לוח יורה. שאין הענין רק שאין זולה מוכן לשמות בו שכינה שיהיה מרכבה אליה להלילה בשליחותו והגני מודה ואומר כי כי הדוני כל' כי תשרה שכינה שיהיה פס אדוות אך שאלתי היא שאם כן הוא למה לא ליש דברים אצני שלא נהרפאמי להיות מוכן לשליחותו ואם הוא על פרבנותו גם מהמול שלא היה בשכנות רק ששה ימים גם משלפוס שעדיין לא היו כ"כ גם מאז ביום הראשון שלא היו עדיין כשרמה כלל כי כבד פה וכבד על אצני כקודם השליחות וכן לא ישפה למנוח שליח אל המלך ואל העם רק בלשון מדברת נאות כעם סופר מהיר: או שער הכתוב אם כי הדוני שבי צורה שכינה להלילה בשליחות אך לא ליש וכו' ונח רפאמי השכינה שעל ראשי להלילה בשליחותו גם מחמול כו' כמדובר:

יא ויאמר ה' וכו'. הנה אין בזה תשובה אל מענתו שמה מחקו בזה אל היותו בלתי הגון אל השליחות על כבוד פיו ולשונו שאם הוא שיתקן פיו יאמר וחי אשים לך פה ולשון אח ואם הוא שמכלל אח' מי בס פה הוא מה ענין חלם מרש פתח עור ועוד כי ראוי' (פס) שלא נהרפאה לשונו עד תקן מורה ול'פרש' אומר עקה הוא מיותר ואם הכוונה לומר דבר והפכו הלא מקביל אל עור: אך יאמר בשום לב אל אומרנו שם פה לשון עבר ומי יסוף אלם ל' עמיד והוא האמני ישאל תקן לשוקן מי שם פה לאדם הידוע הוא אדם' ר' שיהיה או רוח ממלגה מבח'ל לב' בלתי מורעט וק"ו הדברים מי ששם כבד דבר לגמרי לא יתקן מי שהוא כבד פה בלבד ועוד כי הלא נתייבשה דעתך על מה בנרחה ממנו והפסר יהרוד אונקן וכן כמה דברים בצריך נסים עד בא הדבר אל הטעם ולא רחיק פשהיה חלק כבודו הפה אל חמום על זה כי הלא מי יסוף אלם אח פרעה הלא יאמר לך דבר על מה בנרחה ממנו על דם נפש או חרש לבלתי מוכן שלח אח יברח' עד ילקח בכל המכות או פקח אחר כך שלח ישראל ללכת לילה מבית לבית לחלט פני משה ילכו מהרה עד שהוצרך לומר שלא היו רוצים ללחט לילה בנגעים או עור אחרי כן על שפה הים ומתביט אל מה שלפניו שהענין והחבד היה מאחרי ישראל במהמה ויארר את הילול לישראל בעמוד האש ומלרים שבתך אין רוחים האור שבמהמה ישראל לפנייהם וגם הכנסם כחור הים בחרבה ומי עור כמוהו שפלה עינוו מהביט אל השנמה ה' לישראל הלא אחי ה' ומי שעישה כל אלה הלא יכבד לשונו תקן סך אך אין זה כי אם לשון הדבר חלי' כל' הלא רק בהשגחה ופיוע האלחים וז"ל ועתה לך עלמר הגני מבטיחך

ומחברי זכות ע"ג במלריים כי פשהיה זו בעלמה ארו"ל במדרש חיים ובש"י (פ' ט"ו) שאמרנו ישראל למטה אך האמר שחמה היה אלו נגלגל והלא מלרים מלאה מע"ג פלנו וכו'. (ג) הימיהא הב' שמהו יברל באומר לכה משה החדש הזה ההם נגלגלם ויהי כי מן הדין יש למלרים ק"ו פנה של שליפה לישראל על כן טכו יח' ישפה שלשה האדוים האלה על הפענה הראשונה אמר מה זה בידך וכו' כי כמשל הזה הוא ענין משה עם פרעה כי כאשר בהיות המטה בידו הוא מטה דומם בלא מוץ ובהשליך אותו ארצה נשפרד ממנו גם מפניו ובאחוז נצטבו נעשה משה כן היה ענין משה כי כשהיה פרעה שהוא נחש ברית והוא הענין הגדול הרובן בחורף יאוריו בהיותו ביד משה שיהיה גדל עמו בהיכלו היה מטה: ואם נסים לב אל היום תיבות מהכתיבה ח' יהי' לרמוז מאמרם ז"ל במדרש (שם פ' ח') כי בהיות משה קקן גדל בכית המלך. והיי היום ביום אידו ויקה שפרה פרעה מעל ראשו וכו' עזרו שלא המיתו. ובה רח' זכור נהיה דבר מזה האיש בידך הוא מרו היה למטה שלא עשה לך מאומה אך אחרי כן כאשר השליכו ארצה שפרדה ממנו שהוא כאשר יגדל משה ויאל אל אחי שלא מנית המלך שרשה יך ממנו בלרזו ואין אומר לו דבר אז היה נלחם שבקם להרוב אם משה על שהרג את המלריים יום משה מפניו עד מדין כ"ו בשלך יד לאחוז בו וסחוקו בו לפים סניך וגדו בכח בלי פחד וכו' למטה בכפך כעך דומה שלא ידע ולא ישריה לך יח' ראויה שיהיה גם מזה הסגנון מרוך המפל יענו הנמשל בו יהיה ה' עמו ולא יעזרו אחת פרעה כי אדרבה יהי למטה בכפו. וע"י כן יאמנו כי נראה אליך ה' כי אשר פה בו להיות פרעה למטה בכש אין זה כי אם עמדה אליו ה' אשר כפר בו פרעה ולא יתבכ כמו זר כי הנסרעה זכות הגנות לשיראה אליו ה' שלא נראה כפס שהוא לשום ח' המכות יעני כי בזה נשקף זכות מעמד שלפון עם זכות היות אבות ישראל וכו': ועל השנים אשר כבה נח יך וכו' ויזולה והנם מורעת ויאמר הנב יך ס' והנה שבה כבשרו. למר כי כאשר שלטערה ידו שהוא בחיקו שם שנה כבשרו ורפח כן ישראל במלרים שקנו לרעה הע"ג פס ישיבו לראשיתן ויטברו וכן היה על ידי דם פשה ודם מלה כרעה: ועל השליפיה הראשוו שמה שמימי היאור נעשים דם ולוקים ציבשה כן ה"ן שבה שנתלרים להם של שליפה ורחמים יתפכו להם לרשעיהם היושבים שהסגנון עמי ישראל והלאן שזחוקים צענין העדר הכהן שחוק לנגים וכן ובקועת הידדים עד יבש דמם על לרעה מלך מלרים זהו: רח' והיו לדם ציבשה: או מהיה החלוקה השליפית שמה יאמרנו ישראל אפשר ששם הרחמים שלחך אך יספך ממנו מכות למלריים ע"כ אמר ולקחה ממני: היאר והיו לדם ציבשה לוי' שכל לפי הכנה המקבל כאשר מים הלו ביזור הם מים וציבשה דם כך השם הגדול לישראל כבהם הלעמום זכות יהיה רחמים ולמלרים יבש' זכות יהיה להם לדם:

י ויאמר משה וכו'. הנה ר"ל (שם פ' ג') למדו מאלן כי שבעה ימים סירב מרע"ה נ (ח"ב) 7

שארץ למוך והוא כוונת מר"ל שנתפא במקן תורה
 שגמר מרפא לטון עץ חיים לך הפני הוא כי ועשה
 בטוהך כד פה וכד לטון לך וחזר ההלחה בהשגחה
 ולא ככע על נחמה לטון וז"ל ועשה לך כוונת מה שלא
 יהיה כן אחרי זאת וזה הטעם על רוחך הוא כי לא
 יתעורר על כבודו פך היה אהי עס פך וינכחו
 הדברים בהשיות כוונתו ואם הוא שישתחו עמוסך על
 היותך כד פה אל תהיה כי הלא אורסך את אשר הדבר
 והשיב תמה ויאמר כי לדוני כלמר ידעתי ה' כי יני
 הוא עם אמות שירה היא סניגה ואני מוכרת לעשות
 גאלה זו המנס כפת בשליחות הראשון הזה שאין התשועה
 נגמרת עד פעמים רבות בלא נא ביד תמלא הוא אהרן
 שהוא אשר עד כה היה שיהו ציוו יסבךך וכן בני
 יד לז"ל נא כלומר עשה בשליחות ה' וזוה נקל
 מאמתי כשרבו אר"כ אחרי הודיע אליהם לו את כל זאת :
 יד **ר' יהוה** אף ה' נגמרה וכו'. הנה יקשה . (א) אומרו
 ויהי אף וכו' יפלא לך הוא בכחם עמו
 ואדרכה טופה רצונו שיהיו יהיה לו נסה והוא לו לאליהם
 והיא גדולה לו בנסה . (ב) אומרו ידעתי כי דבר ידבר
 הוא כי אומרו ידעתי הוא מיוהר . (ג) כפל אומרו
 דבר ידבר ומהרואי יאמר ידבר הוא . (ד) אומרו וגם
 הוא יולא כו' כי אנו מציין הקודם לומר וגם כמיוסך
 מציין האומר . (ה) אומרו ודברת אליו כו' למה לא דבר
 הוא יתב' בעלמך אל אהרן כי כיוא היה . (ו) אומרו
 אהיה עם פך כי אחר שאהרן הוא המדבר אל שרעה
 וגל העם הנ"ל אהיה עם שיהו . (ז) אומרו ודבר הוא
 לך כי מלת לך מיותרת . (ח) אומרו והיה הוא יהיה
 כי מלת והיה מיותרת ובלתי נבאזה פה . (ט) הו' וזהה
 תהיה לו לאליהם מה ענין האלות הלזה . (י) שמה אל
 כרעה ידבר כל"ש שידבר אל העם ולמה חזר ויאמר ודבר
 כרעה לך אל העם . (יא) הו' ואת ובהם הזה חקת צידך
 כו' הו' צידך מיוהר ומכרחו יאמר ובמשה הזה שמה
 את האותות : אמנם היה אין הפך כי לא על היום
 שירב הוא יהבך עם משה שבעת ימים יעשה שליחות
 זה אם לא שלא היה מוכן אל הנאולה ההיא ואלו כוונת
 ליודעתי הן כי דבר דעה מיוחדים לשי בהינהם לקבל
 השפע על ידו וגם אין מי שיהיה סופק צידו וקבל
 שפע מאתו ית' לבדו את פרעה ואת שרה ואת מולו
 כי את משה לבדו ואחילו הם אהרן יהיה המדבר
 אל פרעה אין כח לאהרן לקבל שפע מאתו יתבך
 לבדו את פרעה וברו אם לא ע"י השתגלות משה כי
 יבא אליו השפע וממנו אל אחיו וזה כוונת רז"ל במדרש
 (שם פ' ב') על פסוק ומשה היה רועה כל מי שגאמר
 זו היה מוכן לנך משה מוכן לנאולה וכן במדברי אים
 יהודי היה וכו' : ובבא אל הענין והוא כי אחר כחוב
 שבעה ימים והשיב משה שיהיה חושם על כבוד אחיו שיהיה
 רגיל להיות שמוח על מקום אז ויהר אף ה' במשה
 שיהיה נבזה הם ועל כבוד אחיו מעל כבוד הכבוד
 המאזיר עליו וידוע כי הפך הוא ה' משלתי הרוב
 ויהאמר לפטע נבמה על כרובו לפני קומו יתבךך והנה
 הם היה מניחו ית' יתשול במשה היה שונע זו על כן

אלהיו מרחם הפך פיו אל משה למען ירפם אף מעט
 והענינו בסלקו אותו מן הכסונה ויאמר שלא אהרן אחיך
 הלוי כי יסחרון אשר לשפט לוי על אחיו למה שהוא מעבר
 הוא היותו כהן לאל עליון והוא ממה שלא נאמר לוי
 כ"א הלוי כה"ל הידיעה יורה על גדולה אשר נשבע
 ההוא על הילוחם היותו לוי והוא היותו כהן וכמ"ס וז'ל
 שנקרא בן יעקב לוי של שהוא מלווה במשפט הכהונה יאמר
 הלוי על כך ועל זה אמר הלא הישבתי אשר אהרן
 אחיך הוא הלוי ולא אהרן וחיברו ובי יבא הלוי מאתו
 בעריך שקבלו רז"ל שעל כהן ידבר והוא מוכרח גם
 בכבודו ויסרון זה לו כי כד ידעתי כי דבר ידבר הוא
 דבר לישראל ידבר גם לפרעה מש"כ אהרן שמיכרע בי
 תהיה לוי בלבד כי מעשה אפי קוצב לו שכן להיות כהן
 לאל עליון עם שעריון לא עשה דבר שלא הוא כי מחשבה
 מוכנה הוי מלרעה למעשה ומעשה ידעתי את לכו כי
 דבר ידבר הוא שידבר לישראל וגם ידבר לפרעה . ועוד
 טעם בני שעליו אותו מניחו לבחן כי הלא גם הוא יולא
 לקראתך ודאך הולך בשליחות במקומו ובהם בלבו על
 גדולתך כלומר ולכן גם אתה אל תחוש על כוונתו והנה
 יראה אהרן גדול עליו ולא קפיד כי ככה הדברת אליו
 ושמח את הדברים כצו מש"כ עד כה שהיה ית' בעלמו
 משים את הדברים צפי אהרן ובראות אף כי הפניע
 הוא ית' את משה ובנס לזונו עכ"ל עשו שגל שימחה
 אהרן בגדולת משה בגדול את אהרן אז בשמלך אף
 משני השעמים על שכר קבל עמנו ועל שח' אהיה
 ואחרי אומרו דבר ידבר הוא אמר ומשח מחמר מי
 הכניסני בכל זה ולא אדבר עם אהרן לבדו והוא יעשה
 הכל הלא הוא כי ככה באמצעותך יתחלל בו כח לקבל
 שפע בשליחות הנאולה כי הנה ואזני אליהם עם
 פך ואתך ועם פיהו וגם יהודתי אהבה יחד כסיוסך
 עמו את אשר חשבתי משה"כ אותו לבדו והוא יקדמות
 שכל תלוי משה והנה זה הוא על דברו אל פרעה וגם
 אל העם להכשיע בהם הכנה להאמין ולגאל צורם על
 ידך אלא שדברת הוא לך במקומך ובשבילך ולא תאמר כי
 הדג אהרן על היותו מושפע על ידך ואם העיקר כי
 הלא והיה הוא וכו' : והענין כי הוא ידענו מח"ל
 (כ) כי כל לשון והיה הוא במהה זה יאמר והיה הוא
 כו' ל' שמהה תהיה מה שהוא יהיה לך לפה ויושפט
 העם על ידו כאלו אהרן המדבר כי הוא יהיה לך לפה
 בלבד ואהרן תהיה לו לאליהם כי הוא כי כאשר יאמר
 נא מאלהים אל באהרן כי תהיה אתה כי השפע יבא לו
 מאהך כאשר מהאליהם אהרן וזוה גלס כל מה שכתבתי
 ובמא תאמר כי על ידי המטה יושפע אהרן ולא יעךך
 אהרן לא כן הוא כי גם המטה נרץ אהרן כי ואת המטה
 כזה חקת צידך וע"י כן שתקומו צידך יהיה אשר חששה
 זו את האותות גם שיעשו ע"י ואלך וזוה יתכן אומרו
 אח"כ ואמרת אל אהרן קח את מטהך ויהלך וכו' שירב
 שש"י אצורת משה וקחתו אהרן מידו היה שופט אהרן
 את האותות וז"ל פה ואת המטה הזה חקת צידך וכו' :
 ועוד יתכן בכו' ודבר הוא לך אל העם לומר הנה עיקר
 כירובך היה על דבר שרעה כי על ישראל כד

אמרת שני זה אל בני ישראל אך אחת דע לך ש גם
הפסוק כי ודבר הוא לעם כאשר לפרעה ומפסיד זשה
זה והפסוק כמדובר :

יח ויקרא משה וכו' . ראוי להטיר למה בפסוק אחד
מפנה שמו שמה יתר ופסוק יתרו וגם הפסוק
השנים לא היה צריך לומר רק ויחמר לו לך לשלום ועוד
למה לא הניד ליתרו שהיה הולך במחמרו ית' אל פרעה .
ועוד באו ית' לך טוב כי מוטל על האלמים מ' היה היה ראוי
ליחמר מחמלה כשלוה ללכה בשליחות וביחוסו שמתו כל
המבקשי' את נפשו ולא עשה ששלמו יתרו ועוד למ' לקח אשתו
ובניו . ואלו חבו אל מואב הארץ על הרשעו' אלה ממשערי'
וכו' שפ"ג הולך לשלום אל חמיו וטור חו' ית' בלכתך
לשוב בו' ראה כל המופתים וכו' שנראה כאומר שכל פי
דרכנו יעטל כנחלים ישראל וחדרבה זה הוא העיקר
שעל יק' נבטל' ועוד מלה ראה שהיא מיותרת ועוד
ש'א' סודק רחיה בזה שמסר לו המופתים ועוד אומר
בידך כי אינו בידו ועוד שאם הוא על האלהות שאמר
למעלה להפך המטה נגמח וכו' הנה עלה אל חמר
שעשה אותה אלה לפני ישראל וכו' אמר ועשיית לפני
פרעה ועוד למה לא הזכיר רק מכה בכורו ועוד
למה גייה כי למעלה חמר לו ואי ידעתי כי לא יסן אלהים
טלך מזרים להלך וכו' ועשה אחר ואלו אחו' : אמנם
הנה בנות משה לישול רשות מחמיו אמר בנבו אם
אומר לו שפני הולך לג' צול את ישראל ולהטח את מזרים
ימאן כי יר לו על נהם המזרים כמ"ג ז' על ויחד יתרו
נעשה גבור חורוין חרדין שמת על הסעכבו שם ויטה
אח בתו וילדיה ולא היה דענה משה היות לב חמיו שלם
כאשר בזמן שנקרא יתרו שהוא אחר שיסר כדעה אחת
במורה והסיף מלוח ומעשים טובים הרבה כ"ל בנדרכת
יתר בלא וכו' וזהו יושב אל יתר חומתו ולא חמר לו
רק שהיה הולך ערובי בלכות את חמיו העווד חיים
לבקרה בלבד אז הטיעון וזה שלם ואחר כך לשלם
ע"י קדוה הכסוב יתרו וכו' והיתה פונתו לומר לך
כדי לסיות לך שלום כלומר כי תהיה סן יקרך אטון כי
נא על הנה ברהם ממש כלומר שאם יש בלבו השם לא
ילך אז ח"ל הקב"ה לך טוב לומר הנה מחמר חמך
בזמורו לך לשלום רמו שחממו את ימיו מנגדים וגורמים
לך העדר שלום שלא תלך ותפסר תעכב מפחד דמן
ואימים איביך אשר הטיעון וזה שלם בלבד וגם מאשר
אזנה ליתרו וזרעה העווד חיים . וראה כי לא תעכב
במזרים כ"ל ברשותך שעווד חיים מיד תשוב אל מרין
אך לא סן הכוונה רק להחליב שם י"ב הדש היא זמן המוש
המחמ כדוע והנה כהעכבך המלח בדלי כלומר ולכן
צריך הגלה אזנו מעשה חו"א ויחמר ה' אל משה במרין
הנה על העדר שלום שרמח כי יתרו אל יחרא כי הלא
מתו לו האלמים המבקשים את נפש יתרו מוכסיהם
כמ"ג ז' (ש"ר ש' ה') כי ע"כ לכא חלל בקרנם
מלהקטמם לרע לך ועל הפניה בינין יתרו מדברך כי
חמסר לשוב כי חמרת אלכה נא ואשובה שסירובי אלך
עמה ושפונה אל מרין שטרפה ואמרת מה שאמרתי
אלכה נא הוא אל אחי אשר במלרים . ומה שאמרתי
ואשובה הוא למרין כי אין הכוונה רק כדי שוארעה

העווד חיים בלבד הנה לא ק' הדבר . רק לך טוב
מזרים כלומר לא כדברך שאמרת ואשובה שהיא למרין
רק מזרימה כי שם היא הכינה לסיוה שם כמתחלה שלא
תהיה לליכת ערובי כ"ל לך טוב לחובבך כימר ישראל'
כאשר היות קטוב וזר שם מחמלה ואחר הכסוב שאמר לו
זה במרין למען יודיע הדבר ליתרו כי מתו וגו' ושלוה
לו אל יירא וגם שלא ערובי היה הולך כ"ל להשקט .
ומשה בוש מלומר לו שהיה מחפזר ממנו עד זמן רב .
וגם חס סן יקסיד שיעזוב חו' אשתו עזובה ימים רבים
פ"ב לחקן שיהיה מה פשה ויבן משה את אשתו ואלו
בניו כהולך להשקט ולבלתי שוב אל מרין עוד כאשר
היה שיסרו הבין להאזרו שהיה יורד להשקט גם שלא
לאזרו בטריות והקן ענין בתו ולהיות על פי ה' לא עזב
חמיו וקם משה את משה האלמים בידו כאלו הוא על פי
דרכו כל ירגום יתרו שכל בויעו היה להטות את מזרים
בו ולא חמר לו הוא יתברך הדע למה אמרתי לך שששוב
דך קבע לא בלבד הדע טרף העטוב היותך שם .
כ"ל מעשה בלכתך לשוב מזרים קודם שיהיה שם כי
מעשה בלכתך ראה כל המופתים אשר שמתו בידך .
שהוא אשר בכתה שבידך כמ"ג ז' (פרקי דר"א פרק
מ') שהיו דל"ך עד"ש בתי"ב תקוקים בישה את כ"ס
הששה לפני פרעה כלומר שזה צריך זמן שלא ילח את
ישראל עד האחרון באופן ועשיית כלם לפני פרעה . ואלו
אזוק את לב פרעה עד שחמר לו בני בטריו וגו' הנה
אני כורב וגו' שהוא מכה בצורות הוא הנופש האחרון
לשיך צריך שתעכב הרבה ולכן אמרתי השוב להשקט
שם כל זמן שישראל שם :

כד ויקרי בדרך במלון וגו' . ראו לשים לב אל מ"ה
בדרך שהיא מיותרת ועוד באומר ויפגשוהו
שמלמד שהיא מיותרת שהי"ל יבקש לו . והמיו שחיו
טורק רק באים השפוע בלום ודומה לו . ועוד שהיא
באשמה מקריית ולא כשנראה . ועוד אומר ויבקש
המיו כי אין לודק רק בפדעה ודומה לו שגוף כי ויבקש
להרוב את משה כי הוא ית' מעכב בידו אך ממנו ית' מי
מעכב ועוד לך ויחן כי שם הרחמים יבקש המיו :
ועוד כי הלא חר"ל (ש"ר פ' ה') שהיה מלאך בדמות
נחש . ועוד על פי דרכנו ים להקשות למה לקחה זר .
לדעת האומר שהוא זר החלטים ועוד מה ענין ותנע
לרגלו וזוהמרה חקן רמים אלה לו . ומה ששיימה אה"כ
ואמר למולות ומה הוא רבו חו' מולות ולא אמרם למילה
אמנם הנה חר"ל (נדרים דף ל"ב) שגל שנתפסק
תהיה על עסקי מלון נעמח חו"א במלון . והנה
הוא ית' ראה שני דברים . ח' שהיה דרך מלוא לנאלל את
ישראל ובלוי שלא יזקק . עוד ראה עסקי מלון שנתפסק
מחלה וזו אומר ויהי בדרך במלון שם בניהם דרך
ובניהם מלון ע"כ ויבקש המיו שלא גמר הדין לבסיו
רק מבקש על היות פנים לנאלל ולכאן כאמור . ח"א ויהי
בדרך שהוא דרך מלוא ולעומת במלון כי תעסק על
עסקי מלון תהלה . ע"כ ויבקש וכו' וזהו ויפגשוהו כי
ה' אשר אמר אליו ראה רחמי וגו' וארד להילוי וגו'
שהוא כמו שכתבנו שאמר לו שכיפול ירד בגלות עולמים
עם ישראל' ועם גם לפסד הזוהר שאלו הארד יוסף מזרימת
יבנס

יורה שמינה עמו ו"ח (בראשית ל"ח) ויהי ה' את יוסף
 לקרואו ה' בלבו בשמימותו ית' ולא ה' אשר היה עם
 להקביל עמו משה על לבו בדרך מלוא היותו אשר לוהו
 והוא ויפגשו ה' כי יולד לקראתו בלית היותו להקביל
 פניו וזאת ופגוש בו :

ושיעור הכתוב היה משה בדרך הוא דרך מלוא
 ולעומת זה היה במלון במעמק על עסקי מלון
 חתלה וע"כ על בחינת הדרך ויפגשו ה' ועל ענין המלון
 ויבקש המיחול שער הכתוב ויפגשו ה' והוא כי שם זה
 הוא מכוון כנגד המילה כמאמר דוכי רשומות על פסוק
 'מי ע"מלנו' 'השמימה רח' מילה ש"ה עם ההו"ה .
 וע"כ דרכו נשית לב אל היום מילה ב"ה ו"ה ב"ה .
 והפך הוא מ"ה סודי . אך אל זה נשית לב אל חסיונות
 שנית ר"ל שה' בולין במספר ישראל . והוא כי קודם
 מילה אין עם ה' נקרא עליו כי עדין חיו ישראל ע"כ
 חתלה הוא המילה והח"כ שהוא ישראל מה שבמלוא
 כל עליו ה' שהוא ברוך :

ובבא אל עיני הכתוב כי בביע עמ עשה המילה . או
 ויפגשו הכס הזה המילה להיות עמו ובראותו כי
 הנפול מהמילה והוא דבק בכ' ע"כ ויבקש המיחול והוא
 כמאמר ר"ל שה' המלך בדמותו נחש שהיה בולע
 את משה מראשו עד המילה . וחסר ויבולע מרגליו עד
 המילה והנה רוב דרכות ר"ל הן בדרך ג"ש ואפשר הוא
 כי נאמר כאן ויבקש המיחול ונאמר לכן ויבקש לכרוג את
 משה מה להלן פרעה שנקרא נחש חף כאן נחש :

ונם רמז לזה אפשר כי ויבקש המיחול עם הכוול נח"כ
 עולה כמו נחש בולע ויחסיף ההורחה לרבוזי מילה
 ממכנת העליה שפרעה אליה הורז מנלע שחפן ש"י
 מילה יתוקן והיות ע"י נחש יורה על כי העולה היא
 בחינת נחש כולדע ופרעה נקרא נחש . והורה ית' למעלה
 כי בכחיק משה בו יהי למטה בכסו רמז לו הוא יחסי'
 עשה שחמקס בלועת משה את פרעה בשלימות זה
 הנקרא נחש עשה ע"י היות הנרלה יתחבך שחוקרא
 נחש הוא יכלעו : ואחשבה לפי זה כי אז רחמה
 אסירה וסנהל וחסו לכה נון בקרבה אם על מילת בנה
 היה הדבר אז ע"י מילת עולה בלא היה רמזו יתבדך
 יסמחו מצדיקת עשה שפשיחד לו הדבור . ע"כ אמרה

אחר שביגיע למילה מנפיה ירפה שפ"י מילה יתוקן
 ע"כ רחמה לעשות מלוא מילה ע"י ענמה לבקי הכוונת
 אם על בנה הרי כורחת ערלתו אם על ענמה הרי על
 ידי ענמה בענמה חוקן זה יהיה לה חוקן מה ועל כן
 נפלא נור שזה כנגד שמי אחריות ששמה לעשות מילה
 ששלה כמנין השתי חיבות האהרות הנוסרות שזה פ"ה .
 חסו ומכרו וגו' שהוא עור הלאשון הנכרת והנה אז
 חוקמה בלא היה בולע כבחלתה מלאשו עד המילה ומרגליו
 עד המילה כי אם לרגליו בלבו . והוא ונבע לרגליו
 שהוא ע"י מעשה זה הסיבה שביע הנחש לרגליו בלבו
 חלקו התחתון על עור התחתון כאלו הוא הגיעו לרגליו
 ויהי בלאוהם בלא הירף ממנו לגמרי אמרה לאשה הקן
 דמים אחס לי כלומר חתן מתחייב דמים אחס לי כבטלי
 ואין הענין על הילד שששתי ע"י ענמה ה' קל האשר ועודני
 מהיכן כך להמיתך אך בראוהם שח"כ ביהימה לגמרי

או וירף ממנו . או אמרה אין הדבר כאשר חשבתי כ"ל
 חתן דמים למלות על ערלת בנה ומה שלח הירף ממנו
 מיד היה על כי מחלתה לא עשהה רק כריחה הערלה .
 אך לא פרעה העור סבני אך ביהימה הכל וירף ממנו
 או אמרה חתן דמים . והוא למלות הוא בבביל השמי
 מלות בין על מילה בין על פריעה כי על כן לא הירף
 עד השנית ובמספר קטן ו"י מ"ט כמו אחר שפרעה :

בז ויאמר ה' אל החרן וגו' . הנה היא יתבדך לא
 אמר לו בלחיה מקום מהמדבר ימלאו
 רק ילך לקראתו המדברה חלל פה' חס' ליוזו דרך מקום
 כבודו להקבילו חסו וילך ויפגשו ה' והוא בלחיו
 לבון זה ויורה כי החרן פגש בשהו ולא משה בו ע"כ
 ויפגשו ה' האחר למעלה כי הוא ית' כגם בשהו ולא
 לא יתהפך . ועוד אומרנו ויסק לו ולא חסר ויסקו חסו ה'
 חסו ויחכן יאמר מה שכתוב אללנו (הפסוק פ"י) על ר'
 יוסו בן קוסמא בלומרנו כלאי חסר אה' וחקן לי קוסם
 שהוא כי להיות רבי יוסו סודו בנירסא לא יתירה למולא
 את שבנגדו כי לא שם לבו חמס האחר מלא אחרו וע"כ
 מקדים לו שם זה יאמר פה כי היה משה היה
 פתבודד ומה גם בחר האלחים כי שם נגלה אליו הוא
 ית' והיה מקום קדוש אך החרן לא היו מצוינו רק לבקש
 את משה וגם היה מטרוד עמו בנירסא ע"כ הוא היול
 ויפגשו ויסק לו . וזה יאמר ויפגשו את משה . ולא
 ויפגשו למעשה כי צוה להם שהיה בחר האלחים מקום
 הכבודו כי מן השמים היה מתבודד שם ועל החרן ותישבו
 לפגוש בו . ולכן ויסק לו רשומות עדם הסתלק משה
 מהתבודדותו :

בח ויגד וכו' . הנה נלה משה לנכות חס יקטיד
 החרן בשבורו ית' אה שלימותו ממנו אל משה
 ע"כ לא אמר לו כי הם חסרן היה הוא ית' משה לדבר
 אל פרעה ולא העם זהו ויגד מה זה לחרן את כל דברי
 ה' אשר שלמו וגו' שזודה שהוא לבדו המעלל בשלימות
 ועם כל זה וילך משה ואתה בנה ה' ויפגשו וגו' .
 לביעשה משה בשלימות . ו"ח וילך ולא חסר וילכו . כי
 בלית ה' היו בלב אחד כי לא הקפיד חסרן וע"כ נעם
 השועל וידבר חסרן אה כל וגו' כי על משרתו היה נגז
 חסרן שיהיה לו חסרן לפה :

לא ויאמן העם וגו' . הנה למעלה כחמו כי היה
 מסודר בידם שהיו פקידה כפולה היו
 סגולת השמימות . והענין החכמה שהוא על כי גלו למזרים
 שביעה עתהם וכיוצא ופליא עליה מדכון אל גלותו ישראל
 כי כאשר יפקוד את שבייתו יפקוד את ימגול . ו"ח
 פקד פקדתי אהבם שפקוד את השביעה הוא פסחון
 שפקדתי אהבם וגו' . והנה היה אפשר שעל שמשם
 פקדתי כפולה היתה האמה ה' על האמות שגמרי
 דברי השלימות אמר כי לא הירף זה כי היה חתלה ילאמן
 העם כאיש אחד שעל כן לא נאמר ויאמינו ואח"כ וישמעו
 את הפקידה כפולה שהיה כי פקד ה' את בני ישראל .
 כי הלא מרבה פקידה מהשכינה והנה חתלה ה"ל כי
 ראה את עניו ואח"כ כי פקד כי הקפידה הוא מהעניו .
 אך הוא כי ג' דברים אמר למעלה בשלימות .
 (א) הפקידה שגולס . (ב) ונתתי את חן העם וגו'
 ושלח

ואתלם אתם יגו' אמר כי על מה בוישמעו כי פקד ה' לה בני ישראל יהיה הא' וגם כי יראה את עניני ומצבם להעמידם . ע"כ עשו מהי הוראות החיוב לו טובה פהם ויגדו וישתחו כנגד בחיבו . וזכו ובי ראה את עניני . ונתנו יתכן מה שלא היפך ולאמר כי ראה עניני ופקד אולם וגם הומרו ובי בוי"ו שהוא יורה היות ב' דברים : עוד יתכן ויחייב יחד אומרו ויחמץ העם וישמעו כי פה ראו למר חמץ וישמעו והל"ב ויחמץ העם כי פקד ה' וגו' אך הנה כבשו למעלה כי על יראה כרעה' שלא יחייבו בשליחותו על אומרו כי ראה אליו ה' : ואמרם הטוב טוב אתם מהטובם שלא נראה אליהם בשם הגדול היה ועל כן אמר לו הוא יתברך ויאסוף את זקנים היודעים יחד במסורה ויאמר אליהם ה' וגו' נראה אלי וחס על זה יחמץ לבכם . לבלתי חמץ בשליחות ל' כי אך גדלה מהאבות אמור אליהם לאמר פקד פקדתי אתכם וגו' . כי בשמוע מפיך סקידה כשלה ישתמה לכם כי אחה הוא הגואל האמיני . וע"ז השיב גשה כן לא יאמינו לי . באומרי כי ה' נראה אלי . וז"כ לא יאמינו לקלי . גם כשזכיר הל"ב הפקידה בפילה חמד עשה כי אין יקריק לומר זקנים כ"ל גם העם הלמינו מיד כי נראה אליו ה' ואלרו פהם ישמעו הפקידה בפולה . וזכו ויחמץ פהם שנראה אליו ה' וחל"ב וישמעו כי פקד ה' וגו' . ורמו הפקידה כשלה נמלה הם כמדובר למעלה . והשאר עבדים :

ה אַתָּאָר באו וגו' . הו"ל כי ממהו ברעה היו

זקנים נשמתיס בדרך עד שלא נאמר נסועים להר הענק כ"ל משה ואהרן . וע"ז הפשט . אמר כי הנה משה ובראשו סן מעדר סללה מהשליחות אולי לא יאמינו כי נראה אליו ה' או להאמינו ביהות ערל שבתים וכוונת מפעמם שלו . ע"כ נדר בשלם ה' היה אהרן במדבר וזכו וידבר אהרן וגו' לעני העם . ובהו ראה משה הללה בשליחות כי היה ויחמץ העם וגו' ויקדו וישתחו . מוד נחמץ משה לבלתי פרום עממו מהשנות מהיות גם הוא מדבר עם אהרו חל ברעה ומיד ביהו עממו עם אהרן וזכו וראה בלא משה ואהרן כי כהר נסות כי ויחמץ העם בלא משה ואהרן ויחמרו שניהם יחד אל ברעה . כה אמר וכו' ולא רנה לפרום עממו מדבר אל ברעה . זה ויחמרו כי שניהם כה' אמרו בשליחות ולא אהרן לבדו :

ב וַיֹּאמֶר ברעה וכו' . הנה היה רמז יסודך אומרו

לא ידעתי את ה' . אל אומרו מיה' . ועוד כי ספרו חי ה' נראה שהוא לא ידע מה הוא ומאומרו אשר השיע בקולו נראה שיעוד אורו . הלא שלא יתברר הנילה לבמוע בקולו וחס הוא שהכל גורה אחת מי הוא שיהיה הלינה כדלי ולבשע בקולו הוא הפך אומרו לא ידעתי את ה' : ועוד אומרו לשלם את ישראל הוא מיוחד כי בכלל גלה בשמוע בקולו הוא . ועוד שמורה שלשום את ישראל לא יבמע בקולו אך לדבר אחר ישמע ומך יחמל לה ידעתי מיה' : ויגוד אומרו וגם את ישראל לא שלחתי הרי נאמר לשלחתי ישראל . ועוד פה וגם גלה זקנה כלל . אחרם הנה חירו לו שגשה שיקרים . (ב) אמר ה' שהוא מילוטו יח' .

(ג) אומרו אלהי ישראל שהוא בשרות אלהי ישראל וכלל הדבר הוא השגחה הפרטית . (ג) שזמו כלל אלהי העמים או שר שעל כל אומה ולאומה בענין שרו של מלזרים . שלא יהיה נגיד ומזה לאומים זולת אומתו כ"ל ששם היופיו אלהי ישראל ביהוד . הוא נזרר על כל מלך רב ותלים כי יוצר הכל הוא וזהו שלח את עמי וכו' כי יוצר על פרעה יעשה מעומו . והשיבו ואמר על כל מיה' כי הם המלכות ולא יוצר כי ימו . ותכחו אלהי ישראל . ועל כן לא ידעתי אלהי שהיה השיקר השני גם אם אודה בשני אחרים השלישי כי לא אחמיב אני לקיים מאמרו כי לא אלהי מלזרים הוא וז"ל אשר אשמע בקולו כלומר ישמעו העברים . כי אלהיהם הוא ולא אתי : והנה עשותו מאמרו הפסר כל' השלמה פנים . או כמלך משחרר ונזרר על עבדיו ויקפו לו . או על דרך סן שאשעם בקשתו כסוכתי . כתלך הששה רצון מלך זולת להסיק רצונו כי פסם אחרת יצולו לו כחסדו . או דרך שרשן והשבת נמול לאשר במל לי טובה . אחר פרעה אם כמסחר על עמיו ובעבדיו יצור עלי אלהי שאשעם בקולו וזהו אשר אשמע בקולי . ואם דרך מונח סן . זה היה אפשר על דבר קטן . אך לשלם את ישראל פהם ס' רבות עבדים לבד מקף והגשים והמחיים בימי הפשך הוא דבר גדול . וכן לא יעשה כשוכת סן וזהו לשלח את ישראל כמחיים . ואם על נגמל לי טובה ע"ז יוסף כדבר שנאמר (בראשית ס"ח) אשר האלהים עשה הראה את פרעה אלהים יענה את שלום סערה . הנה לא ידעתי את ה' הוא עם הוי"ו . כי אשר ידעתי היה עם אלהים . ועוד בלו הונח כי ה' הוא האלהים ואעבס לו גם הני טובה כאשר עשה לי וז הוא יחד מהעבדים ההוא . וזהו וגם את ישראל וכו' . למר וגם שאודם כדברכים כי ה' הוא האלהים את ישראל לא שלחתי כי רב מלך מחיה ישראל . על מונח הגלות אלי שמרון חלומי אשר גלה לי ע"ז יוסף : ואמרו על מה שאמרו שלא ידעתי פה זה שעל כן אמרת מיה' ולא ידעתי את ה' אל חממה כי הנה אלהי העברים נקרא . כי שם הוי"ו לא היה עגור בפי השולח רק אלהי העברים שהוא ל' אלהים . ואשר שמעו ואשר חלמו שניהותו אלהי העברים לא יסחרר על אומה אחרת . דע כי לא חבלי היוות ארון הכל חכנה עממו לאלהי העברים . כי הלא יוצר הכל הוא אלא שנקרא עלינו ולא על אומה אחרת שאיש מקראי ומוכיבשמו רק עלינו כסוכן שמשחרר גם עליך . וגם על סהי הבחינה אשר אמרת . כי השאלה היא גדלה ואין לעשותה בשורה הסבה סן . ולא דרך שלום בגול שהוא בסכסכה רשותו ענד לו כי הוא בדרך גם וז אינה טענה . כי אדרבה השאלה היא קטנה כי הלא נלכה גל דרך שלחתי ימים וכו' כלומר ואחר נסו . ושמה אמר שהסכיד שרתיכס כמה ימים עכ"ז הלא טוב לך לשלך . מלאכה את כלם כי הלא נראה סן יפגעו בדבר או כסרסד והסכיד כל העברים לגמרי : או יאמר שמה אמרו חלו ידעתי שפחזרו היהו השאלה קשה . אך חילי לא ישונו עוד של כל ז' מוב ל' כי כ"ל לא נך יקאפו ויבגענו בדבר וסבנו לידבק ויחיו מהמלזרים עם רב אנו ישראל וכן או כסרס . סן

בחרו לויים יתלה עליו במזרים שאין מסק ימינו מהמזריים עד אין מספר :

ר ויאמר אליהם וכו' ראו לכם לך למה בפסוק זה אומר מלך מזרים ובפסוק שאחריו

אומר ויאמר פרעה עם שהכל אחד : ועוד למה הוא ואף ואחר פסע שנים בתוך דבריו : ועוד למה בפסוק זה אומר תפרישו את העם ממעצו ובפסוק שאחריו

אומר והצנחה אותם מבגלותם ולא נאמר ממעצו . ועוד אומר הן רבים עשהמה יתן ומה יוסף כיוותם רבים

אלה ההפכות מבגלותם . וגם אומר עתה לבני נרד : אבנים פסוק זה ידבר על המזריים ושאחריו על ישראל

וכתבן כי אין פסוק כי צנח משה ואהרן להצילו לפני פרעה שסע שליחומו יצ"ו . יתענהו המון עם המזריים

לכא לשמוע כשאלם הרשעה הוא . ויתפסלו איש את ממעצו . והן בהם ימעזו לדבר על הדבר . כל עבדי

המלך ועמו יפילנו חף ידברו על דבר הדם כזה . כי נחא איתים בשם ה' יתלה עבדיו מלעטר . ויתפס כל

עמאל ומתאם מה דברו מלאכי אלהים אל מלך ומה ענה אותם . ומה המה האזרות אשר עשו לפני . ומה

גם ענה ישראל שיער ידיהם מבגלות מזרים וישמו כיסין וחבורות חבורות . לדבר על הגאולה ועל החבורה

מבגלות לארצו : ועל הכחיסה הרשעה אשר על המזריים אחר ויאמר מלך מזרים למה משה ואהרן תפרישו את

העם ממעצו ולהרות כי על האונע אל המזריים ידבר אומר מלך מזרים כהם אליהם ואמר למה תפרישו את

העם ממעצו ולא אחר בגלות כי על המזריים ידבר כפולו בגלות וכדמיתו לדבר על האונע אל עמו וכתב

לדבר על עם ישראל . וזה ויאמר פרעה הן רבים עשה עם הארץ . לומר הנה מה בשמנו על העם שרי מרים

למען עויתי כשאלום הים מדמנו הן ירכה ויתקומם על המזריים וכל ויאמר פרעה הנה הן רבים עשה

כבר עם הארץ . הם כרחל המצועעדים לארץ ואם קידם ידכו מדלחה הן ירכה העמדט עליו בגלות עשה

שהם רבים השנחם אותם מבגלות למה תפשו כן ועל כן זה לפעולם אז יורו . ואמר הן לא יתן להם וכו' .

והוא כמו שאמר ז"ל (ש"ר פ' ה') שהיו הולכים מפניו ערומים ולוקחים חבן וביאים בגלי הגרומה ומתים בהם

מכות גדולות . **ו ייצר** פרעה וכו' . הנה אר"ל (סס) כי על כל עשרה

מישראל היה שומר א' ישראל ועל כל עשרה שופרים היה עליהם נונס א' מזרי . וע"י העגש' היה

יתן התבן מאת המלך ללבון הלבנים . ונכח אל העין וסוף כי הנה גם שכל חסן המלך לעומת שבגלותם רע

היה עליו המעשה ובתחלה גוש מלומר אשהו לא היה רצה לתת חבן . רק ענה אל המגשים לא תוסיפון לתת

חבן . כאלו מאלהים עשיתם וגם לא רצה ידברו המגשים אל העם שהם ילכו וקושטו להם חבן . כי רצה שבגלותם

יאמרו להם וזהו אומר ויט' פרעה אל המגשים בשם לוי אחד ואל שופרו הישראלים טוי לאמר וזהו את שופרו

לאמר ופי' מה שנה על המגשים היה לא תוסיפון לתת חבן וכו' . ומה שנה על השופרים לאמר הוא הם ילכו וקושטו להם . על ל רצה שבגלותם יעשו פחד .

לדבר אל העם הדבר הרע הוא כדרך פרעה בכל הדברים להיות תחלו כף ופי' קפס . ולהלך לשיאו מהגם

מעשה הרעה ע"י ישראלים עומם באומרו למולדות סעבריות עתן ימינו בעמלן הילדים . ואח"כ ויט' ערע

לכל עמו לאמר כל הן וכו' . חן כזה בשתלה הלה עמון בענשים שלא יוסיפו לתת חן בעמנשים וגם עמו יהיה

בשב ואל העשה . ועל השופרים העבדים ענה שהם יהיו האומרים לכם . שהם ילכו וקושטו וכו' ולא

תתקונו הלגנים וכו' ונתן להם פסע נאו' כי נרפים הם ע"כ הם טעקים לאמר ללכה וכו' . והנה יקפה כי לא

היו הם באומרים ללכה מנחה . כלל משה ואהרן ע"פ ה' . ועוד אומר לאמר שהיל"ל טעקים ואומרים ללכה מנחה

או וטעקם ללכה : אך יאמר שהם טעקים כדי לאמר משה ואהרן ללכה וכו' ויט' פחד משה ואהרן ק"ל

הוא אלהי העבדים קרא עלינו ללכה דרך ג' ימ' מדברנו וזכרה וכו' . וזהו לאמר שהם טעקים כדי לאמר משה

ואהרן ללכה וכו' על פי נעקתם . ושבח תאמרו כי לא טובה עמתי זאת כי הלא הוא בלתי אשר לתת מחנכות

הלבנים ולא העלות או רבים בהשפלתם לקחתם קח לתבן ויהי זה נזק המלך שיפסד מלאכת עבדכם שהי

שלישי ללככם . אשר היו עשיתם כהיום הסבן אל א"ל חף חושש על רוח מלאכתם . עד הלאה כהשננים כי כל

יעשוכל חסן אינו כי אם הכבד העבודה על אלהים וישמו בה כלומר גם שלא יעשה את בלה . כ"ל שישנו בה

שיעור עשוקן בעתים הן רב הן מעט ואריות על שבו בדבריו שאך ע"י הנהלה שפירם אל דברי משה

ואהרן שאומרים ללכה עיגאלין ומרד' די עתה הפלחה אז ויאלו טנפי העם תופריו ודגרו אל העם לאמר כה

אמר פרעה וכו' . וואו כי היה המלך סיל מפעלה פרעה אל המגשים . שלא יוסיפו לתת חבן לכם כעשה

כאומר למעלה שלא יאמרו בשם המלך . ק' שהגיש והשופרים לא רצו ליתום הרע אלא אל המלך שגמר כי

רע בשמיסה המעשה ע"כ אמרו לאמר כלומר מה שראוי לאמר הוא כה אמר פרעה ולא אמרו אינם טען כ"ל

אינו טען לפעמים לכן פרעה כאמר יא עמיו למען ידעו כי ממנו נסיה הדבר הרע הכוח הוא מהם כ"ל

אמרו ראו למן המלך כי כה אמר פרעה כדחבר בשאש לנחה חקסו ואומר ללכה אינו חסן ללכה חסן ח"ל לאמר

ובגלגדי זה טוח בלתי טדק כי איש לאמר לנחה **יא אתם** וכו' . הנה אומר כי אף ערש ירחל בלתי

טדק והל"ל ואין ערש מעברהכס שהיו הדעה כי היום נחיתת פסע לא יתכן כי אין הסעם רק

מה ש"ן ניסן להם חבן מפל קן הם ילכו וקושטו אך יאמר אחס לכו וכו' ולא תאמרו תעשה הלבנים בלא

חבן או בערות המשיעירי מחן לנו כי הלא אין ערש מעטרהכס דבר לא מחסין ולא תהפסס :

יג והנגשים וכו' . הנה אומר לאמר הוא בלתי טדק וכדלוי יאמר אליו האומרים

וכן בפסוק ויבטו שופרי בני' לאמר טדק לא בליחס חקסם א' לאמר לא יתכן לאמר לעולם ועד ואמרו מדוע לא בליחס כו' הלא השופרים לא היו עשיתם במלאכה ואך יאמר עליהם למה לא כלל את פסוק וכן ב' ה' ויבאו

טפרי

י (הרב) 4

שופרי וכו' ויזעקו אל פרעה לאמר לתה כו' כי הנה פרעה לא הלץ לזלג ויחך ויחך לאמר להמד ושד כי מסבוק זה יראה שגל פרעהם היה הזנחה בלאומרו למה העשה כה ולאמרו אחר כך הבן הוין יתן וכו' והתאם עמך ויראה שגל עמו הוא החסאם ובתפוצה המלך אליהם גרפים אחם גרפים על מה זה כפל הדפיון וגם לא אמר גרפים גרפים אחם אלא שהפסיק בנחום ובאף ועתה לבו עבדו מה ענין מלה ועשה לבלי צורך: ועוד בלאומרו ויראו שופרי בני"ו אותם ברע שהיל"ל אזו ברע ויחזור אל פרעה שהקשה לדבר ולומר לבו עבדו וכו'. וגם אומרו לאמר הוא בלתי נודק: אטנם הנה כשכנו כי על כל עשרה מישראל היה שומר עזרי ועל כל' שופרים נמש מרר הכות היה השופרים הנלמי טופין את ישראל לצד עבודה . כמש"ל (שם) וסיפרה תורה הסודות שופרי בני"ו שאין ז"ל שלא היו מקים את הסימלית על בלתי עבודה מלאכה ב"א נש דטר קל לא היו מדברים להם, וזה יאמר והמגשים חזים על השוערים כדי לאמר להם לישראל העושים במלאכה כנו מעסיכם, והנה צדוד היום גדול היו חזים לאמר כנו מעסיכם ולא רע אך לא היו עובים את השוערים על הדבר אך לעת ערב שלא כנו את הקס בקצו הנגשים מהשוערים נמש שלא יבו את ישראל על מה שלא כנו את הקס למרות יאמרו להם מדוע לא בליתם ויהיו מקים את השוערים לביאמרו לעושה המלאכה מדוע לא בליתם ולא רע לאומרו . וזו ויזו שופרי בני"ו כדי לאמר השוערים אל ישראל מדוע לא בליתם הקסם מה שלא עשו כן להנהג בהיות שהיו ציום כדי לאמר ישראל כנו מעסיכם ב"א חזים ודוקים בלבד . וחו חזים לאמר כנו כו' אך בסוף בערב נמש לא רעו לאמר מדוע לא בליתם הקסם בזה בלמה אליהם הדעה ויכוס ולא ויבאו שופרי וכו' ויזעקו אל פרעה לאמר כו' . והנה בואו לאמר היה אפשר לומר כי להסמיג בהורחא הירר ואמר הנה מתי נמש לא היחלו לדבר טרם יזעקו בהורחא כי לא יסבון למו הלוונם כ"א טרם ידברו זעקו וזהו ויזעקו אל פרעה לאמר כי זעקו כדי לאמר לתה כו' : והסבון ליישב כל מה שהערנו בנסוק זה ובשאריו הוא כי התבולו אומרו לדבר בתקנה כדרך איש הכס לב הקיבל לפני מלך על דבר רע הנעשה צדיר מלח המלך כ"א האיש ההוא מנלש דעור כי ידע כי מהזך יאל הדבר יוד המלך במעל לא ישוב המלך ההוא לחנן את אשר עמו והדרכה יחיה אפו על הדיבר עד גירחו כי האומר למלך בליעל ויבד לחנן גירחו במסמרים לא חמום לכן האיש ההוא יעשה צדמתה כי יראה עמום בכלתי יודע כי מהמלך יאל הדבר ואמר אליו גם כי יראה כי אתה עשית לא יעלה על לב כי מלך זך וישר כמור יעוה זקק רק כי חזים בלתי עובים צדו מלבם פחגם מעשה הרעם הזאת ועלך המלך לבטלה וזה הדבר צדמות עמו בני ישראל והשוריו פה שהתכלו להרחות כללמי יודעים כי גירחו מלך הוא ח"א לאמר למה העשה כה בלומר הנה לטי הירחא היה ראו לאמר כך למה העשה כה לעבדך צמר כי אתה העושה אך לה יתכן ולא יאמין הלילה כי

דק מה שילמדו עדיין על פי הנגשים לאחר כל שיעור ושיעור אל כל עשרה מהם להמיר להם לא הנרעו מעשיכם וכו' כל החד בשלמות כאשר צויתם פרוש יעזרום השוערים בעבודה וזהו ויראו שפיר בני ישראל אהבה את הנגשים ברע שהם שילמדו גם עמה לאחר לישראל לא הנרעו וכו' :

ב ויפגעו וכו' ויאמרו וכו'. הנה מספרהוהרן היו נגשים ממחיתים את הכימרים ויפטרם שפחה ס' בה מאה המך והפוך היה כי אדרבה אמרו להם ירח ה' עליכם וכו' לומר הלא אחרתם כי ראה צנייניו ה' ופקד העשו לנו במצרים והדרכה לנו אומרים כי ירח ה' עליכם ויפטר על אשר הוצאתם לנו ולא מה' היה כשרי אחרתם שני דברים . (ה) שפקד אותנו ויגאלנו . (ב) שיתן את חן העש צניי מזרים וארפך הוא הכל כי לא דברי חן אדרבה הבאשחם את ריחמינו כי נכשמו צניי פדעה וכו' ועל הפקודה אדרבה באתם לתת הרב בידם להרגנו כי עד כה היו מעבידים אותנו בלבד אך ענה באומר להם נלכה נא כו' יתן הרב בידם כי בזה מזירים אותנו כי כה אמר פדעה נרסים להם נרסים על כן אתם אומרים נלכה נכחה . הנה כי ע"י זה אמר שהי' מעשים עליהם שהיה אחרת בידם : או יהיה ענין הבאשחם וכו' . כי עד כה מרית מוב בשלמות הצבוינו היו יראים לשלוח ידם בנו כ"א מעשים ע"י עבודה . אך ענה הבאשחם את ריחמו שערב אל לבם להכות בידם אותנו ועד מעט גם יקחו להם הרב להרגנו ומתו תחת ידם כי לא תמנע בחיבתם וזה אמרו לתת ל' עקיד :

בב וישב וכו' . ראוי לגבי לב על מה זה כפל שמו ית' לומר ה' למה הרעוה וכו' ה"ל ויבט משה אל ה' ויאמר למה הרעוה וכו' . ולמה שם הכתובן של הו"ה והשני אדנות . וגם אמרו וישב הוא מיוסר . ועד אך מתקשר למה זה שכתבתי אל הקודם . וגם לו' מלח זה מיוסר . ועוד ומאז באתי שחורה שעל פדעה היה סלונתו . ולא על ה' ואך אמר ה' למה הרעוה . ועוד אומר והלא לא הלאת את אומרי יתברך הלו ואתי ידעתי כי לא ימן אהבם מלך מזרים להלך וכו' . ואני תקבש את לב וכו' . ועוד למה כפל והלא לא הלאת . יבט לא אמר לאן הוצאתם לבשרו ית' ואבלהך אל פדעה והואל וכו' : אך הנה אביל פדעה ואחר על פסוק לכן אמר לבני ישראל שיהא לשון שטות ולמה נבבע הלא שנתירא משה שמתן הדן העבד הגדולה הרי נלו לנו להיות למכה דהגם מדבר זה : ובזה נכח אל הענין . והוא כי חשש משה ברתות גדול הכתובתו ית' ומאז בה לדבר בשמו . נכפלה הנה אמר בלבו . הנה אין זה כ"א שעל פי מדת הרחמים יהיה הכתובתו ע"י התעוררת מדה זו להלכות נחשוררה מדת הדין ונתקבר פוקסם כענין פסוק בחוך עמי לגבי יובת ובענין (יחזקאל ט') והסתיים שנתעוררה מדת הדין וקפרכה . עד שחמרה גם מדת רחמים וממקדשי שהל וממקדשי תהלו . וזה היה עם לב משה שקטרגה מדת הדין והתקבר פוקסם . ומתוקו בעתם כי ה' הסגרים ביד מדת הדין ע"כ וישב אל ה' הוא פדע הרחמים

שם וסלחה והטובה יהיה אל בתינו זו . אך ההמרה יהיה אל עם ההלכות הוא מדה"כ כחשתי ביה' הסגרים בידה על מה שפטרנו . וע"כ שם פנו אל מדה זו כפדע הדמות הטובה . ויאמר הדני למה הרעוה וכו' . וזה הוא כי הכופע כל הארץ יעשה משפט וזה נמקום צניס . ח"כ למה זה שנתתי בלומר בשלמות זה סלחתי עליה אל פדעה והיה זה מה שכתבתי אל ישראל והוא שחמרה יבטו במטובה ואחרי טובה אדרג אל פדעה אחר זמן במד טובתה ושמה האמר כי גם בשלמות רחמני שהיה לישראל שהיה אכפר לקטרג מדת הדין ויבט עולה לא כן הוא . כי הנה ומאז באתי אל פדעה הרע לעם הנה ולא מאז באתי אל ישראל : או יאמר ומאז באתי כו' . כי אחרי דברו שם אל עם הדמות כחשתי שפטרנו אחר בלבו אל לא היה עם הרחמים מכניס לא היה כלום . ע"כ הפך פניו אל עם ה' . ואמר הנה עד מה דברתי אל עם הדין . כי מדת הדין קבדנס וכמו שם אל עם הרחמים . ואמר ומאז באתי אל פדעה לדבר בשפך שהוא עם הרחמים אשר הזכרתי לפדעה הרע כו' . ואין זה כי אם שגש שם הרחמים מכניס עם מדת הדין כאשר בזמן המרבץ שמיד בגזרה הכפורה ית' ויאמר (יחזקאל ט') והחיות הו"ה מיד קבדנה מדת הדין והשכוימה מדת רחמים . ח"כ ומאז באתי וכו' לדבר בשפך הוא עם הרחמים כרע לעם הנה . ואין זה אלא שגש מדת הרחמים מכניס . ופיה אחרת שלא חשבה על ההפך כי אדרבה זו היא סימן נאורה כי כתי הנה הקריב לדת שאז יבא חבל לה והמליטה ובר כן צמח ההלכה יתר לנו הרבה להעביר אותם מתיק רחמנו הנה זה איתו כי הנה והלא לא הלאת את עמך . והוא כי הנה כפדע למעלה כי הפקודה כפולה הוא על פקודת שכינה ופדעה ש מעלה והפקודה הכפולה הוא על פקודת ישראל ועל פדעה יאמר והלא לא הלאת כ' הלאת על כ' הסגרים . וזהו את עמך האת מרבה את השכונה ופך הוא ישראל וזהו לך לפדעה להליל שכינה : או יאמר כמה שכתבתי למעלה בשמות ית' את שמו באתי למעלה ואמר והליל מיד מזרים שאמר לשון הללה ואחר כך הוא אמר והואל את עמי לשון הולאה שכתבתי כי לשון הללה הוא סנה הבר או מול והולאה הוא מהמגריים וזהו מיד מזרים כי שרו של מזרים מזרים שמו . וזהו יאמר הנה להליל מיד פדעה כר ידעתי כי החוק את לבו אך גם חשד ומחמל לא הול הלאת כי לא פקדה על נכח הממוס כמרוס מעשה ועל מלך הדמה להאר המכות ח"כ שו הללות על שר ועל מול והשיב לו הוא ית' ואמר ענה חרחה כמה שרע פדעה לעם הנה מאז באתי אל לדבר בשמי של רחמים הרחה אשר אשפה לפדעה בזה זה כי יראה פתחון פה לחוק לבו ולהביא עליו מפת גדלות והלמטת עד חומס . ועוד נכתב בפסוק זה בחתום פדעה הבאה בשייטת אדמים :

פרשת וארא

ו ב וידבר ה' אל משה ויאמר אל בני ישראל ויאמר וכו' .

וגם שמואל את סעמו דצור ואמירה אלהים וכו'. מלמד
הכפל וגם אר' אליו הוא מיומר וגם אומריו אי' מה
חיים לו צוה: ורגה במדרש (ב"ר פ"ו) ח"ד יהודה
יודבר אליהם אל מלש קוטי על שהקשה לדבר ויאמר
אליו אי' ה' גרמתי שערב לך לדבר קוטי גרד שנהיה לך
גדולה וע"י הפסג יאמר כי הנה פה גלה הוא יאמרך
הסגנתו בפרטי הרפים פלס לאיש כמפשה וכלבנו הוא
כי הנה גם כי משה הקשה לדבר למה הרעוה. הנה לין
ספק כי ברוב חמלתו על עם ה' ובהם קראתו על מדכאם
בהגיו חכבר אש והקשה לדבר והין ספק כי לא אש אל
הרואה לעינים כ"א גם ירחה ללבב. יודע כי מרוב חיבת
עם ה' בלב משה בחרם לו לר' ותציר כמו אש דהגתו
בלבו על למה בנו בצורו יאמרך על כן הוציא מניו מלין
זרים ואל"כ לא יאיש צנעם. ובגד מה ראו לקבל סבר זה
יאמר לו ית' הנה דברת קוטי מן הפסג והלוח ולכן טוב
כי לך ברגם בני ע"כ כנגד הדבור קשה וידבר אליהם
אל משה שהוא קוטי בדבור בלד. ועל טוב לבו ויאמר
אליו אי' ה' צנע הרחמים לרחמך על ברהמח על בני
וי"א אליו שהוא על הנוגע אליו. או יאמר קרוב לזה
יודבר אליהם אל משה שדבר לו קבות ואח"כ ל"ל אל
יעלה על רוחך שבשגילו אל חמטנו גרד נובא"כ שיהיה
בלשם פלקריתו שגיה מחרטה כי אי' ה' הגדול דורב כך
כלומר אי' כבשר עז כה בשם זה ולא שפא"י: מחרטה.
אי' יאמר נמשך אל פסוק הקורא ויאמר ה' אל משה עתה
הראה בי' שגרהה אותו ס' נכנסם בין הדנקים. אך
יאמר הנה חמרת כי פרעה הרע לעם הזה. בחובין כי
הטועם כל הארץ הוא יאמרך פלם ישלם לפרעה כרעהו
ולעפוקים ילם פוג והנה ידענו כי הלידיקים
מהפכים מדה דין למדה רחמים כמד"ה (הליהם ק"ג)
ברגו רחם חסור והרשעים מהפכים מדה רחמי' למדה
דין כמד"ה (בראשית ו') ויאמר ה' חמחה אל האדם
וכו'. זה יאמר פה הוא ית' שהוא מדה הרחמים אל
משה עתה חרהה אשר אעשה לפרעה כו' כי הרשעים
סרחמים יהיו להם לדין. אך לשראל העפוקים וידבר
אלהים שהוא מדה דין ויאמר אליו אי' כלמד אי'
ה'זהים החכר שאני מדה דין אהיה ה' אחסך לרחמים:
עוד יחכן בספוק זה נמשך אל פסוקים שאחריו ושרא אל
אברהם כי וגו' פסוק לב אל קת הערות (א) אומר
באל שדי כי אי' פירש' לין פועם אל אומריו בס' זה
כי לין הסנה כי אש בלא היה בחינת שם ה'. ועדיין
נרי' לרעת למה יודיע שגרהה באל שדי. (ב) אומריו ושמי
ה' לא נדעתי. כי בגלל אומריו שגרהה באל שדי. הוא
כי שמו ה' לא נודע להם. (ג) כי לין מלה וכו' אדקת
כי אש אל דבר מתיחס אל הסמך לו ואינו. (ד) בלא
הי"ל ענין בחינת ארץ רק ענין יאיש מלרים שפגע
להיילם. (ה) אומריו ארץ מגוריהם וכו'. שהיא מיוחד
עד כוף וסבוק. (ו) אומריו וגם אי' שמעתי כי מלח וגם
לא חלקם פה והי"ל ושמעתי את נאקת בני ישראל ויהיה
הענין וגם הקומתי את בריחתי וגו' וכעת שמעתי וגו'
יאמר אומר בריחתי. (ז) אש ית' שבוטה מס' נורך אל
נאקתה שאמר שמי' קן וואינו אז בריחתי. הלא בלעדי
יה ראו לזכרו. (ח) אומריו לכן אומר לבני ישראל אי'

הלך ועל כל זה ולא שמעו אל משה. וידע אשכנז לומר
 חילי סינה משה דבר. או חילי משה היו ככעס עמו
 באומרו אליו ידע ה' עליכם וישפוט וגו'. לא שמעו
 דבריו או שלא האמינו הלילה. כ"ח על הא' אמר וידבר
 משה בן קן בני ישראל. כלומר בני שמו ועם כל זה ולא
 שמעו אל משה. וגם לא שמעו טעמים האחרים רק מקול
 רוח ומעטרה קשה כי מאמינים היו שיבאלי מהעבודות
 אלא שלא היו להם אריכות נוח להסתיין זמן מועד
 אל קטי העבודה:

יב וידבר טפה וכו'. הנה אומרו לאמר בלתי ידע
 שאיני לאמר לזולת ועוד כי הלא ק"ח ה'
 על משה. על אומרו וכן לא יאמינו על וידבר חזר לומר
 ק"ו זה פעל פי דרכו מזהה א"י בדעה בלתי האמין
 בנז מה. ועוד כי הלא ק"ו זה פי עליו פירכא מה לשתל
 שם להם קולר רוח ועבודה קשה מאחר בפרעה שאין
 לו מזה דבר. אך הנה כוננת משה לדון ק"ו. ולומר ומה
 בני ישראל שהם מאמינים בני מאמינים כי קן בני ישראל
 לא שמעו ח"י כלומר ח"י שידעו שאני הוה הנואל האמתי
 שאמרתיו להם פקודה כשולה. ויודעים שיבאלי מהעטרה
 הקשה הזאת מקולר רוח שאין להם היריטה חשים והיו
 רוצים לנחל מיד. ועכ"ל הפסיק דלבת העבודה בלתי
 שמוע. מה גם עתה פרעה שילוג דלמחו הריבה על
 הבלהות הוא סופר בעיקר. ואך ישמע כי הגלוי מאמין.
 כ"ח שלא יתע בבלתי היות לו קולר רוח ומעטרה קשה.
 ועכ"ל בלתי הוציא מפיו שישראל לא שמעו אליו. לא
 היה אומרו אלא כדי לאמר וידך יבשתי פרעה. וז"ל
 וידבר ה' לאמר ין כו' כי אומרו ין ה' לא היה אומר
 מזה הדבר בעצמו כי הם לאמר ע"י בן אשך ישמעו פרעה
 שלא היה אפשר להוציא ק"ו. אם לא באומר שישראל
 לא שמעו. ואם עכ"ל האמר שהיירכא במקום עומדת
 יש טינה אחרת והוא כי וזני ערל בפנים:

יג וידבר ה' כו' ויזע אל בני ישראל כו'. ראוי לשים
 לב. (ה) מה הוא הטוי הלאו חש שיהינן
 פחד בישראל ובפרעה אין נמךך אומרו להוציא ט'.
 (ב) היכן הוא מה שבדבר להם שאו' וידבר ה' אל משה ואל
 אהרן. ולא אמר מה דבר אליהם ומה שפרס"י דחוק
 מאוד. (ג) מה ענין התייה ג' שבבית האלה טה
 וזה לא את ישראל. (ד) אם אומרו ראשי בית אשמה
 חזר לבללות ישראל המכרים בפסוק הקודם ראוי
 יזכיר ח"ם כל השבטים. (ה) כי בראובן ושמעון לא
 הזכיר אח"כ פרעות הראשים. רק בתי האבות בלבד
 ואמר ואלה משפחות ראובן. אלא משפחות שמעון מה שאין
 קן בשפע הלוי שאמר אלה ראשי אבות הלויים ומאל שבנים
 בראשי אבות בני ישראל ואל בראשי אבות הלויים. ועל
 פי דרכו נאמר על אומרו יהם ג' נשים של עמרם
 ואהרן ואלעזר ולא קן עשה במשה. וגם שלא הזכיר בני
 משה ובלאהרן הזכיר גם ין וכד. (ו) אומרו הוא אהרן
 ומשה בל' יחיד. (ז) אומרו על זכאיות שמלבד מה שלא
 נאמר להם ל' זה הוא מיותר. (ח) כי מהלא מקדים
 אהרן למשה. ואח"כ משה לאהרן באומרו הוא משה
 ואהרן ובתים אמר הם המדברים. וזו לא ידע כי הם
 המדברים: והנה על זה האחרון שמעתי אומרים כי ג'
 הדגות

ויהיה אומרו זרעך מאז נולד יחזק שבו יקרא לאברהם
 זרע הרי ד' מאוח פנה שלמים: ובהו יא לנו טעם
 זולת הידועים. אל אומרו י' לך ולזרעך. ולא אמר
 לזרעך בלבד. וגם טעם פני אל משפר בטוח הגלות כי אני
 במהתי אה נחקה בני ישראל אשר מזרים שמעוים אוחם
 שמהמינים יזכר מדתי. וע"כ מעשה האומר את בריתי
 כי העלה אני עליהם טובד טעודה בזמן מועט. במקום
 אורך הזמן עד ד' מאוח פנה. לכן אחרי הידועי אורך
 את כל זמח אומר לבני ישראל גם להם מעטין כל זה
 ראשונה חני ה' כלומר אל יעלה על דורך שחבקר
 פנקסך. ובמהנה הדבר מרהמים לדון. כ"א חני ה' כא"ר
 בשלחתי את משה כי חף נה גודל הנרה בהעדר ההבן
 לרהמים הוא. לנכות אורך העבודה בטובה הוא בזמן
 הקצר ואין דבר יעבד כדור ה' הלא בטובה המה נאלמו
 מכם. (א) המזריים. (ב) המערכת החייבי בעבדיכם
 לא ירמוו רעם. ומה גם שפכשול עינם כל ישראל היה
 הלוי במול מזרים כי הוא מול עליה אשר עבדוהו. (ג) אשר
 אל ההפשו. על הא' והואחתי אהכם מהתה פכלום מזרים
 כי גם שטעמיכו טעבודה נרמנו בלי סבלות מהם אויאיכם
 יהיה במהרה כאמור. ועל המול הוא מול עליה אשר הוא
 עבודהם של מזרים שפוטו יעבירו ואלהו והאלקי אהכם
 שמועדה: וע"כ דרכו רחמי להם שלא ינלוו רק בריית
 עליה עבודהם של המזרים ולא בני ישראל. שהוא אשר
 שחטט הפלה לקרבן פחה בכפרו נו וישפוטו. ובנגד
 השר האורר אהכם בחוקה. כמש"ל שהיה או' יהוד
 לאשפע קרצה וטעמה יהד חני בשד עמי ומיכאל בעד
 ישראל בנ"ל העליון. והיה כל בפעמה גדולת עד
 שפארך הוא יתבדך כמש"ל בפי' בשלח (שם) לביזה הוא
 דיון הוא בעל דין לנאלמו מידו וזאוהאלתי אהכם. והוארך
 להשיעו ברוינה נכויה ובפסמים גדולים. שהראה הוא
 י' אויבו לעיני כל ישראל מה על שפת הים. כד"ל
 וירא ישראל הנה מזרים מה מחים לא נאמר אלא מה זה
 שרו של מזרים וכו'. ובמה תאמרו למה החליטו להרשא
 ולא היינו נרעים את הנוראות להנול ועומב פוב היה
 הגולה את עמו או את ישמעאל כמש"ל (בס כ"ה) כי
 זלח היתה הגולה משה המיד למה גלו ישראל ולא עמו
 וישמעאל לו"ל ולקחתי אהכם לי לעם ויחיינו לכם לאלהים.
 ולא לישמעאל ואלמו. ובמה חדשין גדולתי להכיר
 חלוהתי לביחן וכליחן לי לעם ואלהים לכם לאלהים
 אם לא בראות היותי המוציא אהכם מארץ מזרים וזהו
 ידעכם כי אני ה' המוציא וגו'. בחאון כי כל נער הגלות
 נקל. בערך הריח הגדול הזה: ועוד קטנה ב'. והוא
 ע"י בלוחם והבאחי אהכם וגו'. ולא את עמו וישמעאל.
 חף שאת אהיה נשבעתי כי הלא הפורע חוב אהיו הוא
 היורש נכסו וזהו שאתם שרעים חוב כי גר יהיה זרעך
 מרפבו ואלו. ושד תריונו ע"י גלות זה אשר בו חכשו
 להיות לכם קדוה לי כי ממנה הארץ לכם תשאר לנאול.
 ולא שהיה פעם לכם טעם ונולחכם כדרך מהנה שיהנה
 הפסק כ"א פירשה שאין לה הפסק אפילו באומר אהרין
 לפזוני. וזה ונתתי אותה לכם לא כחורת ממנה שיש לה
 הפסק. כ"א מורשה נטויה ירושה שאין לה הפסק הם
 חזקו על ידי הכנה זו. והנה דברים הלוי מתייבבים על

הדרגות היו בדבר. ראשונה היה אהרן גדול מעשה זה והוא אהרן ומשה ואה"כ בלכתם בשליחותם וטעמו במדרגה זוהי הם המדברים כלומר בשווי אחד ואה"כ בגדול מעשה ע"י קבלת התורה והנהיג את ישראל במדבר גדל מעט וזהו הוא משה ואהרן ודבר קשה בעיני יסוה בשום זמן אהרן גדול מעשה ומה גם בנות הו"ו נכתוב עלמו הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם כו'. והנה כמאמר להם קב נאמר הוא יהיה לך לפה ואחת חתיה לו לאלהים יאמך יהיה משה לאלהים למי שהוא גדול ממני: ועוד מה שהיה אמר ה' יצאם ממזרים מאן דבר שמים עתה שיאמר פה הוא משה ואהרן על ככה. (ט) ראו להעיר על זה בכתוב עלמו שא"ך יאמר הם המדברים והוא הפך הטויו כי זה נאמרוהו מעט לדבר גם הוא כ"א אהרן הם שדבר לו משה על פי ה' ומקרא מלא הוא ואהרן אחיך ידבר אל פרעה:

ולבא אל הענין ותעורר עוד על קאת הערות וזהו אלה וכן ה' בלו' ויהי ציוס דבר ה' אל משה כו' ולא פירש מה היה ציוס דבר ה' ואם הוא זה שאמר אה"כ וידבר ה' אל משה ואמר אל ה' יראה הפל בעלני מלח ויהי ציוס דבר ה' וידבר ה' וגב זה נקרא יהיה כי הוא דבר שדבר ה' ולא יהיה ציוס שדבר ועד ואמרו באהרן מזרים מה לורך להזכיר מה המקום מה שלא משה כן בשום פעם שדבר לו ה' וזהו כשעם הזאת. ועוד ואמרו וידבר כו' אני ה' מה ענין ואמרו אני ה' פה ומה גם כי הרי נאמר למעלה לכן אמרו לפני ישראל אני ה'. ועוד במאמר דבר אל פרעה כו' את כל אשר אני דובר אלך היתכן שהיה עולה על לבו לדבר מהאם זה שיש לו רביע שיטע עליו וידבר הכל. ועוד שפרס יאמר לו ואני עול שפתיים לר לו הוא יתברך שאתהן יהיה לו לפה ועמה שהור ואמר ואך ישמעני פרעה ואני עול שפתיים תור ואמר שמהם בעלמו יהיה המדבר ועוד אך חורר משה ואמרו לו יתברך הן אני עול שפתיים והלא טענה אז כבר אמרה למעלה הן בני ישראל לא במשן כו' ואני עול שפתיים ועב' הור הוא יתברך ויאמר לו דבר אל פרעה כו' את כל אשר אני דובר אליך ולא היה לו אהרן הבעט ואך חזר עתה לאמורו ולא עוד כי גם על הפעם הראשון שאתר כן בני ישראל לא שמשו וכו' ואני עול שפתיים הנה יפלה כי אין ששמה על טענה על מי גם פה לאדם כו' אך יחזור בנית וכל טענה להזכירה:

הא (ח"ב) 1

המתוקן לגאולה כי הוא הפלם כנגד ישראל ואף אהרן היה בלתי מוכן לטעות הדבר אם לא בהשאלתו משה צין ה' וצין אהרן ע"כ היה הסיוע הגדול בעתה ימים שהפליר עליו הוא יתברך דבר ידבר הו"ו ועל מילאו זה כמה פעמים ומלה הוא יתברך יהיה ע"י אהרן בהשאלתו משה אך אין ספק כי בכל עם שהיה במשה לזון ונחירה לדבר הוא ויעשו ימשה ה' במעשיו ויכסיים עמו וישלחו ידבר הוא והנה כהשר ע"י מילן משה ללכת לזה ה' את אהרן וידבר אל העם וגם אל פרעה וכן היה לטעות כמאמר הכתוב ויגד משה לאהרן כו' וידבר אהרן אל כל העדרים וכו' וישם האותות לפני העם והלן העם וכו' ויקדו וישתחוו אך בראות משה כי הטענה הראשונה שאמר וכן לא יאמרו וכו' כי אדרבה ויאמרו העם וראו הלאה השליחות אמר בלבן להם אמנו עלמי מלגשות המזוה ע"י כהשר היה רצונו יתברך שיהיה אני המדבר והרי השליחות מלאה. וזה זכות האמתות העוזר להן יעלכו בליוחיו מעתה ידבר גם הוא עם אהרן ח"א ואחר בלו משה ואהרן ויאמרו אל פרעה כה אמר ה' כו' שהוא שאתר שראה משה הלאה מיד בלו משה ואהרן וידברו בניהם יחד כי אז הראתן לבט לדבר גם הוא כאחו וכן אחרי שכתבה פרעה חזרו שניהם לדבר אליו ויאמרו עליה העבדים נקרא כו' על כן בראונו יחב' שהיה משה מכניס עלמו כבר לדבר אז אמר אין כמותו כי הלא לא שיתפתי עמו את אהרן ויהיה המדבר כי אם על סרבו מלדבר הוא אך מעשה השלחו יהיה משה המדבר ועל כן מיד וידבר אליהם אל משה כו' לכן אמיר לפני ישראל שהוא אמור אתה בעלמך ומן ארך אהרן וכן טעה וידבר משה כן אל בני ישראל ומיד נאמרו ג"כ ידבר אל כרעה באמרו דבר אל פרעה אתה שפתיים שלא יכיר על לב משה לדבר הוא רק על ראוהו הכליות הראשון אל ישראל מלאה כאמור על כן בראות כי עתה נהפך הדבר ובני ישראל לא שמשו אליו אז חזר אל הכתוב הראשון ויאמר הן בני ישראל לא שמשו כו'. וז"ל אני כלומר מה שלא עשו כן לאהרן ומה גם כי ואני עול שפתיים כלומר ונחזור אל אהרן שידבר הוא ככתבה על כן אמר ח"כ ח"פ יהי כדברך שלא יהיו הנווים לך לבדך רק אליך ואל אהרן: וזה מאמר הכתוב וידבר ה' אל משה ואל אהרן יומר כי על דברי משה האמרים מעשה וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויוס שייחד הנווים אל שניהם בין אשר הם אל בני ישראל בין אשר הם אל פרעה מלך מזרים כי שתי השליחות יהיו על שם שניהם ולא כאשר עד כה שהלה דבר אהרן לבדו אל ישראל ואה"כ שניהם אל פרעה כי הם אל שניהם וזהו וידבר כו' ויוס כו' שמשו ואלהם לא יהיה אל אחד מהם לבדו כי אל שניהם יחד ויוס אל בני ישראל ואל פרעה כו' שיהיה הנווין בין שניהם בין אל ישראל בין אל פרעה ואין כונת הכתוב בזה להגיד מה שדבר אליהם רק לומר שעל חזרת משה אל הנאו הראשון היה הדבור אל שניהם ואחר שרמו ענין זה בכתוב כהדבור רנה הקב"ה בכתובים הנאים לדבר ולבאר הדבר בזה היטב ראשונה מה ראה הקב"ה שהפליר שבעה ימים עם משה. לאחר מן ילך בשליחות זה כאשר למדו

יז

ז' (ע"ר ס"ג) מספוק גם מחמול וכו' ואחר כל הכרוב
הבא חזר למטה לאחר ידבר הוא עם ישראל ועם מרעה
ולא עוד אלא ששכח לומר להם עשיתם עשה ולא סלקו
מבטלימות ולמות את אהרן לבדו או עם אלוהי :

על כן בא ויפטר ייחס ביום אבותם של משה ואהרן
החזר ואחר הזכיר כולם הזכיר כי אין ראוי אל

השלימות הלוא זולתם וזהו אלה ראשי בית אבותם של
אהרן ומשה שהזכיר וההחיל בראובן ובשמעון למר שאין
ראשים מסוימים אלא בשבט הלוי השלישי שבהם כי
בגמט הקודמים שהם ראוהו ובשמעון. אין בהם ראשים
מסוימים ומה גם לשלימות כזה ועל כן לא אמר רק
שמות בני ראובן אבות המשפחות וכן בשמעון ולא אמר
בשילה כי אם אלה משפחות ראובן אלה משפחות שמעון.
אך אם משה לוי מנה כל ראשיהם לתולדותם ואמר ואלה
שמות ב' ויזכיר כל ישראל יקרא ראש לכל דבר
שנקדשה ועל כן משמים הולדות בני גרשון ומררי ומנה
שומעו כל זרע קהת ועל קהת אבותם ראשי אבות
הלויים גם על משפחות בני גרשון ומררי שהוא כל
יתרון נדקחה של אלו שהזכיר מחולדה קהת ועל כן
השמים בני משה ומהו יין ונכד של אהרן יען כי לא היו
רשומים ליתמות ראשים כדעת אהרן ולכל יראה כנוגע
בכבוד משה שלא יחשבו בניו אהיו שלא הוליד הגוים
על כל פי דרכו הודיענו זוגי עמדם אביו ואהרן
ואלעזר למר שעל ידי עמדם אה בן לוי אה וחלד
לו את אהרן ואת משה ועל ידי קהת אהרן אה אלטיבע
אחותו נחשון סדיק ע"כ וחלד לו את דב ב' ואלעזר
גם הוא לקח מבנות פוטאל הוא יוסף שספסו בילדו
ועמד בנביון להתרחק מן העבירה ילדה לו את פנחס
שקרא על עובר עבירה מה שאין כן בלשון משה שלא
יהיה בה אהרן. וממה נגרע שלמות בניו :

ובחזור אל כוונת המדק הבחינים מה אמר שאם היה
מקום להיות ראויים לכל דבר שנקדחה היה
בשבט הלוי ולא בשבטים סקודמים אליהם כי אין בהם
ראשים מסוימים כאשר בשבט הלוי ועל הדרך היה הוא
גם כן בשבטים שאלו והלאה ב"א שהחיל בראשיהם
כבודו בכבודו עד שאלה המרגלים הוא שבט הלוי כי
הוא תרומת מעשר כדעוד ואף בשבט לוי אין בהם ראשים
רק משפחות הקהתי כי על כן לא קרא ראשי בראובן
ובשמעון ולא בגרשון ומררי רק אלה משפחות כו'. ועל
אלה הנפרטים מדרש קהת אמר אלה ראשי אבות הלויים
כלומר הראויים. אף הוא למשפחותם כי הוא שישמו
ויחלל זה עם זה משה ואהרן בכלל העשר הוא מדר
יהם משפחותם אך לערן זהו השלימות אין ראוי בהם
זולתי משה ואהרן לבד כי התייחדו בשלמות גדול האריך
אלו. וזהו הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הולילו
כו' והקדים אהרן למשה על שזכיר משה בתהלה ואהרן
הלק ודבר אל ישראל ומשה לא היה רק כנסל כמו
זהו הוא אהרן ומשה. ופ"ת אחר שזכיר משה ישלח
אהרן לבדו ומשה הוא את הכל לזה בא הכתוב ויערש
עמי עממי. (א) כי לא היה מתיקן לבלש ב"א משה

נכדו כמו' (ע"ר ס"ג) על ומשה היה רומם כל מי
שנאמר בו היה מחוקק לך משה לבלילה מעין מדרש
שנא' בו איש יהודי היה והוא הנוהל האמת האומר
פקידה כפולה ועוד. (ב) כי הלא לא בלבד היה הנאמרה
היה ליהודים ב"א לשמוליה של מעלה שהיו עם ב"א עם
העבירה בגלות ולא עוד אלא שהיה עמיד להוליל את
ישראל על כפי נפשים שהוא כמאמר ז' (שס"ג) כי
כי תמליח שלמעלה משלום על כפי מרעמהם סבה.
ופ"כ האריך לשלימות זה משה שלמעלה מחלפי הפה
כדודו כמו' : וזה מאמר הכתוב והוא שמתר אומרו
הוא אהרן ומשה ששם פהם נתייחדו לך. פכ"י
בתהלה ויקדם אהרן למשה על סרוב משה ולא
מתמה פה שמתר סרוב משה לא שמת אהרן לבד ב"א
אם אהרן ומשה כי הלא יש שני עממים כי על כן לול
המתקן גם משה עם אהרן לא היה אפשר לעשות.
(ה) כי אמר ה' להם הולילו כו' כלומר כי להיות יחד
משה עם אהרן. על כן אמר ה' להם הולילו וכו' שאם לא
לא היה כן אהרן לבדו לך. ועוד ט"ה (ג) והוא
אומרו על זבואתם לו' כי לא בלבד היה ההולילה לישראל
כ"א גם לזבואת ה'. ולא עוד כ"א פיזיזות על זבואתם
שיחשבו פמליה שלמעלה שהם זבואת ה' כללו הם זבואת
ישראל וישלום על כפייהם. וז"ל על זבואתם שהוא
עליהם משה כמאמר ז' על זבואתם אהרן על כפי
נפשים כמדובר : ובהו ויתן אש על כרובי יח' עם
משה של השלימות. כי הלא אשילו כזית נעשה עם
אהרן. שנאמר אהרן חתך ידבר אל פרעה. לא היה
כדאי מבלי יהיה משה עמו מהעצמים שאמר. וזמ"ל
שמתר ח"כ איהם שהוא אהרן ומשה שאם שתי אפשר
מבלי משה. עכ"ל וזכר אהרן תהלה כי הוא האדם
בשלימות והחלל בה לדבר על הפס אך חזר כי הוא
יח'. וסיפק ואמר וארא אל אברהם ט' לכן אמר לנבי
ישראל כו' שידבר משה בענינו לבדו. אל תחמה על
הפס כי הנה אחר משפת יח' עיקר השלימות מאהרן.
כאומרו הוא אהרן ומשה כי היה השם משל עמוראם
אלהים כי הם המדברים אל פרעה ט'. שאלה שזכר
אהרן לבדו אל ישראל. כאומרו וידבר אהרן את כל
הדברים אשר דבר ה' אל משה ויבט האותות לפני
הפס. שבא אה"כ לדבר אל פרעה לא היות משה
לדבר לבדו כי אם דבר גם הוא אל פרעה כאומרו
ואחר זאת משה ואהרן ויאמרו אל פרעה ט'.
זוהי הם המדברים אל פרעה. ובראשית יתבאר כי גם
משה היה תפן לדבר גם הוא אז אמר ח"כ איהם הוא
משה ואהרן יהיה משה לפניו מדבר עם ישראל ועם
פרעה. ויהיה אהרן אחריו ענר ויבטל עמו כי הלא
לא שפיתו מתהלה ויהיה הוא אהרן ומשה. בעשיתו לאהרן
בראובן לדבר ולעשות השלימות ומשה נפסל עמו אלא שמי
שבה לא רצה לדבר הוא. אך בראשית שלח היה זה
רק בדבר אל העם. אך הם המדברים יחד אל פרעה
ההק הסדר וט"כ אז חזר וידבר אליהם אל משה ויאמר
אלוי ט'. לכן אמר כו' שהוא פסוק ראש הפרשה.
שיהיה גם משה לבדו וז"ל הוא משה ואהרן שיהיה אהרן

מסל אליו אך לא נמשך זה כ"ל בזה: הריא מדבר
 ס' אל משה בלחן מזרים. שיהי בואמו וזרע אל
 זכרתי שהוא השליחות הראשון שהיה בלחן מזרים כי
 הראשון לכלל הקודם לזה היה במדבר ובמדן. וזה
 אומר ויהי ביום דבר כי לומר כי היום זו לא הייתה
 רק ביום דבר ה' אל משה בלחן מזרים. ותמא האמר
 ולמה לא האמיר כי אם הדברה הזר הוא ימ' לתקף את
 אהרן עמו. כואמרו וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויט'
 ט' במסורת למעלה הלא הוא כי הנה בשנים הריא.
 כשגלה ביום דבר ה' אל משה בלחן מזרים לאמר שהוא
 לכן אמור לפני ישראל אני ה' ט'. לא הייתה הטובה על
 אוטו השליחות בלבד רק על הכל עד תום הבואה. וזהו
 אומר וידבר ה' אל משה לאמר אני ה' כלומר אוטו
 השליחות שאמר לו ה' הלא הוא בואמו וידבר אליהם
 אל משה ויאמר אליו אני ה' שהוא בפתחה המדרשה
 כשאמר לו לכן אמור לא הייתה הטובה על אוטו השליחות
 לבדו ולא ג"כ על מה שדבר לישראל בלבד כי אם לאמר
 דבר אל פרעה מלך מצרים את כל אשר אני דובר
 ללך עד סוף כל השליחות עד שהגמלה הנאולה ולמה
 לא הסמיר קד הלא הוא על כי יואמר משה לפני ה' הן
 אני ערל שפתיים כו'. והוא מה שהשיב משה אהרן דברו
 לישראל ולא שמעו אליו. אמר הן בני ישראל לא שמעו
 אלי ואך ישמעני פרעה ואני ערל שפתיים. וז"ל הן
 אני ערל שפתיים ואך ישמע אלי פרעה שהוא האומר למעלה
 אלה שעל כבודם של ישראל לא אמר שאמר ג"כ משה
 כן בני ישראל לא שמעו רק על הונגע אל פרעה על
 קן חור בו הוא ית' מלמנות את משה לבדו ולכן אח"כ
 וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויטעו שיטעו השמים בין
 אל בני ישראל בין אשר הם אל פרעה מלך מצרים וסמחיה
 מורה לשפר לך מעשה היה הדבר ע"י שיהיה בואמו
 אח"כ ויאמר ה' וכו'. ראה נחמך כו' הנה ביצרת מורה
 כל אשר כתבתו בעיני השליחות קו לך כמאמרנו כמדובר:
ז א ויאמר ה' אל משה ראה כו' ארז"ל (פ"ד)
 (פ"ה) לא נחמך אליהם ללא על פרעה
 לבד והיהו טענת ז"ל כי למעלה אמר לו שיהיה אליהם
 לאהרן ואהרן יהיה לו לפי ועשה על שהמר החילו לדבר
 הוא חור בו ובכ לא שמעו לאמר שהוא ערל שפתיים
 ע"כ אמר שעתה לא יהיה לאלהים לאהרן. כ"ל לפרעה
 וזכה יבין בואמו ראה בלומר ראה והביטתה כי
 הבחנתך שנתחיל אליהם לפרעה ולא חסרבו עוד בשום
 דבר: ועד' הפעם שנים לב. (ה) מה ענין האלהות
 הזה. (ב) למה שינה בואמו נביאך ולא אמר יהיה
 לך לפי כואמרו למעלה. (ג) אומר אתה מדבר את
 כל אשר אלך האם היה עולה על לב לא ידבר כל העוין
 (ד) אומר ואתהן אחיך ידבר וכו' ושלח שיראה שמיד
 ישלח דבר לו אתהן ולא כן היה עד צנע אחד הניח על
 פרעה שיהי את שבת בכורום. (ה) שאמר אומר ושלח
 לך אומר ואי אקשה את לב פרעה אשר שלוחו ואם
 אומר ושלח הוא מה שידיבר אהרן אל לב פרעה שיאמר
 לו שיהיה היה ל"ל לשלח ולא ושלח. (ו) אומר ואי
 אקשה ט'. שהרי כל זה אמר למעלה שעתה שפתיים
 (ז) קשה ק"מ אומר ולא ישמע אליהם פרעה אמר אומר

אם כל אשר אלך בכל פנים ודי כך זה שלמי תעמוד
 שאני מתך חמד ועל אהרן שאין לו תועלת זה די לו
 שעל ידי שידבר את כל אשר אטף שהוא עד חום העלמות
 שעל ידו יגמר הענין ואז יאמר טי' ועל הג' אשר ואמר
 אקפה בו' וארצותי בו' ואמר אל הארץ כי במה שאקפה
 את לבו ידע לעם הזה כי אחסו דע' כך ימי שמי
 אקפה את לב פדעה לא ימחק מזה לרה לשראל כ"א
 למזריים כי הם מה שימחק הוא כי והרביעי את אחרותי
 בו' בארץ מזרים וכל כך ארבה רעתם שלא יקבלו נכס
 וע"פ דרכו רמז שלא יהיה כן בארץ וטען אשר עם בני
 ישראל רק בארץ מזרים י' ועל הג' כן השנה לבו בישראל
 בארץ המזר' גם על זה חתום כי משכון גדול יש
 להם כי הנה ד' מהות פכירה שהם נבאיות בהם המזרים
 שנים ישראל וא"ל אשר יתום עליהם יתום על ישראל כי הנה
 אין ספק כי והואלתי את נבאיותיהם פמליה של מעלה והבנן
 את עמי בני ישראל ויהיה את עמי כמו פה עמי שהוא
 משמשת את : ויתכן כיון האמור למעלה שמישראל טובה
 עיקר כי הם יוצאים עם ישראל זה את מודיע ההנה
 שהתם ישראל השבילו זאת . אך המזריים הם לא רגלה
 להם ענין נבאיות ט' כי הם וידעו למים מזרים כי הנה ט' כו'
 הוא כי והואלתי את בני ישראל למה שהם מתוכים .
 אך זאת פמליה של מעלה שאין יוצאים מתוכים לא
 יודע להם : עוד יתכן כיוון בשני אלה הפסוקים וסוף
 בשם לב מה היה כי שרו של מזרים לא לתחוק נד
 ישראל לקטרנו ולפסוקם בעת אלהם המזרים כי הם אחרי
 אלהם והיה לפני פי החיות אז נהרץ ויהי ישראל
 ורואים והנה מזרים טעם אחריות הוא שרו של מזרים
 כמ"ס ז"ל (ש"ר ט' כ"ב) וכן על הים וכמאמר המדרש
 שקטרנו על הג' מאות שנה שרו חכמים ק"ן גיה שפטרנו
 ושהיו מע"ג והלא ב' פטרנו הנה היו לו כאלהם המזרים
 ולא קטרנו אז ואין לומר כי חשב שיחזרו אחר ג' ימים .
 כי הם נחמיה פדעה שרו לא נחמיה : אך הנה לוח
 נפוח לב מה זה היה כי נחמיה הראבון מרעמטם פטוה
 נשחוח מלאכי השרת על כנפיהם מה שאין כן בשום
 מעט חדר : ואכנס הנה הם כאשר ראו ישראל את
 ז' ימים לאלהם את שרו של מזרים ואלהם אחריות את
 היו רוח ה' רוח כן מחברת עליהם בעת אלהם לא יערכו
 אל לבם נלחם על מה שפטרנו אחריו כן אחריו
 המזרי' אין קברים בו' הלא טוב לנו שפדו את מזרים
 ומה גם עתה פדעם אלהם על כן לכל יהיה זאת להם
 לפרוק ויהיה אמו נכס ולא יבאנו עוד על כן מה
 עשה הוא ית' פה את מלאכי מרכבה הכנייה לעפאם
 על כנפיהם את ישראל ויטכניה על נביהם ועל כן
 כשר שהוא משה משה מעל הלו לא ערב הלו לט לדבר
 דבר כ"ע וכנע ויזום של אחריו כן שהיו הולכים על
 רגליהם : זה יאמר מה ורוא כאשר ידענו מר"ל (ש)
 כי שרו של מזרים . מזרים שמו כמדובר למעלה . והוא
 ונחתי את ידי על מזרים הוא הסר להכניעו כל יקטרנו
 זה במה שהואלתי את נבאיותי את עמי בו' . כי נבאיות
 שהמלאכים יצאו עם ישראל כאמור כי על כן וכנע הבר
 וזו היא נחמיה יד נלמד להפיו כל ידבר . אמנם זה לא
 יפסקו לבידעו מזרים כי הנה ט' עד נפוחי את ידי

ז י י ע י משה והארץ בו' . היה ה"ל ויטעו ויבדו כי
 חין זה עשה פעמי מצותים' . וישד אומרו ק

עשו הוא מיותר ויבדו אומרו ענין שמה שמה ויטעו . מה
 עינים פה : אך יאמר כי גם שהגדולה חסות למשה היה
 הוא הלהים לפרעה והארץ נפוחו לדבר אל פרעה . והל'
 עיקר הזכות למשה יחשב כי פליו יצא הוא ית' ואך
 שהר רק כסודו בעלמא ל"א כי ויבט משה והארץ כי
 היו עיניהם כאש ח' בניו אחד . ועל ידי כן תמלא עליהם
 הכבוד כאלו כל אשר עשה ה' אותם כן עשו בניהם .
 אע"פ שהם משה לבדו היה הסוד כס' ומשה אומרו להסך
 והארץ לפרעה מעלה עליו הכבוד בענין זה ה' את
 פניהם ועשו פניהם את הכל . וי"פ פה רמז ית'
 להחיות טובה להארץ בלא הקטרנו וסוף בנחמיהם עם המס
 שרי היה ימרונו למשה עליו נמדדגת נפוחו ומה וקטר
 ארצו ל"א ומה ה' בן המים מיה והארץ כן פה וממיה
 בו' . וע"פ כן יש להחיות נחמיה משה בלא קטרנו עם
 היות סודות כ"ג פנה . כשהיה מסך כן פניהם ענין שהיה
 ג' שנים גדול ממנו : או שער הסגן יחשב כל אחד
 משה והארץ כאשר עשה ה' ויחם את פניהם . שבעלה
 על כל אחד באלו עשה כל מה שנאמר פניהם . וזה עוד
 ב"א טע"פ שעדיין לא עשו דבר לא אומרו ולא פטו
 אלא שנאמו פניהם בלבד כהיות שקבלו עליהם למשח
 מהכסה עובד משה המזכרת למעשה וזאת כן פנו .
 ופ"ה הלא זה יתכן בארץ קר לא נכנסה כי מה נכנסה
 היה שהר פסירב כבעת ימים . ל"א ומשה כן כ' והארץ
 כן בו' כעמר טע"פ סירב בעל כבוד אהרן שאלו גדול
 ממנו . כי ע"כ אשר פלח נח ט' חסות כוח אהרן :
 כי יאמר הלא אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן
 והואלתי את בני ישראל . את החפשי כי הלא לפני
 למטה למטה והואלתי את עמי פניהם : והואלתי אנו כי
 במה פניהם משה והארץ ט' . ס' לה אר עליהם ברו
 כן עשו כעמי . שאמרתי וכו' אהרן כי נפוחים חפשיים
 עם שאני העומים בעולם בהיותן שהמדות והואלתי
 ואשרי והואלתי הכל אהרן . ואמר ויבט לפני יחד
 למר שמה כל שהר מחשיב כשר עמנו כנפוחים
 ויבטו אחריו הלא מזה ימחק קרבו' אך ארסוף גם את
 אהרן ואך עיקר הגאולה תהיה רק במשה . וענין ואמר'
 וכו' הלא הוא כן ויבט כן ט' והארץ כן ויבט
 סיפורו גדול ממנו ורגלו להיות נפוח ל' . וכלל ליתום
 נפוחו של אהרן גם הוא נבדל ליהבט מוילת את ישראל
 ממזרים כמשה :

מ י ידבר אליהם פרעה וכו' . אשר אל' תעשו מעתה
 מופת פן יחשבו כי היום טיפוח הטימות מהלכה
 ועשיתם

ה
 (ח"ב) 4

ועשיהם אחת ושלח היה המטה למחן רק ע"י חזיה להם
 שהקדמתם רק המחיתו עד יאמר הו לכם מופת .
 והנה הומדו לאמר נדברו פרעה בלתי מוכן וכן מה
 ענין כיום מופת זה ושלחו ולמה היה מופת שיוכלו
 הכהנים לשפוט דומה לו ומה ענין בצוע עשה אהרן אח
 משה : אמנם אפשר באומרו לאמר כי לא להאמין
 ישאל מופת רק כדי לאמר למריו נבדיר כם אם לא תעשו
 מופת . ו"ח לאמר כי ידבר כדי לאמר ולא כדי להאמין
 או יאמר שיאמר פרעה אל שתהיו לדבר שיהחמכם
 עד תלכם מופת . וז"ל לאמר כלומר כדי לאמר אמריכם
 הנה לכם מופת מהלך או ואתמה אל אהרן קח כו' והשלך
 לפני פרעה כי שהוא טרם יהיה שהוא ללחוש ולשקן כן
 יאמרו שהוא כיכוף וזה לפני פרעה שיראה בעיניו כי
 תעשה נחש בלח להם והענין כי המטה הלו עם היומו
 דומה ע"י המכות שיעשו בו ויח למחן למופת פרעה שהוא
 הענין הגדול הכיכוף בחקר ואורו והוא עשה לשני פרעה
 ולשני עבדיו שהכירו כלם כי לא היה להם אז ויקרא
 גם פרעה לחכמים כו' בהצטו יעשו בלי להשליחם ולא
 עשו רק בלתישקן כי עשו להגיס ולקיים לפרעה וכו'
 כן וישלבו כו' אז הראה לו הו"ח כי יזה כח אליה
 כי הלא מה שיעשו הם מנינים היה שהיו נראים בדמות
 פנינים לא שהקו בהם חייבה בעלם וכח לבלוע כהנינים
 ובראיה כי בלע מטה אהרן את המופת והין זה כ"ל
 שום כח אליה העתק היות בדמות משל"ס הם והנה היה ראו
 יכיר פרעה כי כל כחאיו הכל המה לפני מטה דומה עבד
 שלהיו יתברך וזו יכעף אלא שיוחק לז כו' כאשר דבר ה' :
 יד **ויאמר** ה' אל משה כד נב כו' . הנה ידענו
 מר"ל הפרע שנין צדיקים לרשעים כי
 ברשעים הם כרשות לנס . הכך הצדיקי שלכך כרשות'
 וזה יאמר . הנה כד נב על פרעה . וע"כ נג יראה
 מופתים עלומים מהן לבו הו' לבלח כלומר ואל חתמה
 כי הוא ברשות לבו : או יאמר אל חתום סן יקרך
 ככתמה שמוז דברת אל פרעה בשמי הרע לעט הזה .
 כי דע אינה כי גם שכד לב פרעה כל רשעו חית רק
 שיתמן לשלח העם אך לא שיעבדו עוד :

באח הדע כי חזי ה' בקרב הארץ והשתרחה עברו
 בינה אחר למחן הדע כי אין כמותו בכל הארץ ובמכת
 הצפרדעים ודבר ואלכה היו השתראות ולא חמר מה
 יודע לו כהם . ובוד מה נפתחו מכם הארנה שאמר מה
 עד חתי מאמת לענות חסדי מה שלח אחר כן כבוד מכה
 וכן כבוד אחר עודך מהחולל בעמי לבלתי שלחם משל"ס
 בהתראה זולתה . ועוד כי גם כדורם לא לקו ישראל
 כמאמר ו"ל (ע"י ט"ט) שהיו ישראל ומלכי יהו שמוס
 כבודם ה' . זה מים וזה דם וכן בכל מכה . ולמה לא
 עשה הוא יתברך ענין מהבמות מה שנין יכוודי לארחאי
 אלא כעבוד ודבר בהתראותם שאמר והשליחי כו' והשליח
 ה' כו' כי גם כבבדו נאמר רק בלרץ נוסף כו' לא היה
 כדד הוא כמספר מה שהיה וכן בח' היה אור במוצאותם
 היה לומר במוצאותם של מזריים היה לנס אור להפס
 תבוקם שהיה אור כנגם עמו . אך לא שמעתי ההתראה
 יורה היות הסוגה לקר כ"ל בזמן הזכר . והנה על קת
 מהעדות האלה . כמב הר"י בעל העקידה כי ד' תחוקת
 היו המכות על ד' דברים שאמר משה לפרעה ואמר כי
 זה כיון כ' יהודה בהם סימנים לז"ל ע"מ בלח"ב אלא
 שהוא מתלק טימן בלח"ב לנפש ומה שראיתי אחרי
 רוחי כי אין לחלק רק לג' והוא כוננת ר' יהודה
 לעשות מהן ג' בנות ולא כאשר שמעתי שיש מתלק
 לז"ך משה על מלאות יחי' ע"מ על השגחה סדר ועונם
 בלח"ב על שנתו העבשים . כי הלא ברז"ך לבדו נמלאו
 מעמד שלשון מלבד שאיט בשמע לשון ההיכוס ולא
 בשניו לשון התראות כלל להתבונן עם כל כן אומר שהוא
 כי שלכה המה דברי משה אל פרעה . (ח) כה אחר ה'
 שהוא מלאותו יתברך . (ג) שהוא אלא ישראל גיחוד .
 (ג) שעם הקראו אלא ישראל מושל בכל מלך רב
 ושלט ולא בישראל עמו לבדו כי כלם מעשה ידיו .
 וזה חזי שלח עמי כו' והוא כשר בשלשום כמשורש
 למילא בשתבנות . ע"כ על הענין הראשון היו ג' מכות
 ראשונות שהם לז"ך ועל כן על הא' ולאחר זאת הדע
 כי חזי ה' בהכותיהם אלה חלסי מזרים היא היאור ועל
 ידיעתו פנה וזה בסוף סימן סתם בשמים האחרונות
 לבלתי הזכיר אשר ידע בהן ובשלישי אפי' לא התרה שהוא
 סימן הדל"ך וכמוכה להצרותיה וע"י ג' אלה הזכיר
 המזיאיו באומרו חנבע אליהם היא אלא שטיה החואר
 ולא אחר עם הו"ח עד אחר הכרד שאחר ה' הדיק
 ועפ"ו לא היה מלבד רק מן השפה ולמון . וז"ל הוא יח'
 למען שימי אותותי אלה בקרב חזיסי אותות ה' הזכר
 בקרב שיתאמין בהם בקרב לבו וזה היה על היה שאחר
 מי כחך בלמים ה' שרלם דין ורחמים יחיד כי ה' הוא
 האלילים וע"י נאמר ידעו מזרים כי אפי' הכבדו
 כו' כי חזי שהוא מדת אלהים הוא ה' ובהחילו בע"מ
 שהוא לאורות היותו אלא ישראל גיחוד אחר כי חזי
 ה' בקרב הארץ כי בקרבה חזי כמתין בין ישראל לע"י .
 וע"כ בשמי ההתראות נאמר והשליחי כו' והשלח כו' .
 גם אם היחה ההתראה בשחין היה אומר כן ועם כל
 זה חנב אורחיה אחר ויהי השחין בהתראותיו ובכל
 מזרים ואחר הירדם כתי' זה העיקר בשמי היהל סימן
 בלח"ב לשלש על ידו ואמר כי אין כמותו בכל הארץ

מו **רק** אל פרעה כו' . ומה שאמר הלא הוא וז"ל עם
 להאמר מבני אדם . ומה גם בבקר להסתיר
 היומו נרץ לנקבו נומר כי אלה הוא וז"ך אף ואערי
 אל לבי לישב עם כעניו והרגני לז"ל אל מירא כי המטה
 אשר והסך לנהם סקה בידך והוא בשום לב אל הומרו
 לנהם ולא אחר להנין שהוא המופת האמור בשמך והוא
 שלח כיון הוא יח' על מה שגרמו בהתפכו למחן רק
 על אומרו יח' צפ' הקודם : שישלכוו לרנה ויהי לנהם
 והוא כאשר כבבו עם שהוא לרמו לו כי חזי נחש רק
 עוסק משמו חך בתחויק בו ויהי לרסה כעק' ע"כ אין
 ססק כי רמו לו וזכר הדבר ההוא כבהחיק בו ושים
 מלמו לעומת מלמו לא יירא ממנו :

מו **ואמרת** אליו כו' . הנה על כוננתו יח' במכות
 הגדולות למה נתיימדו אלו מוילתם
 וגם על השפיות שמתקראות על השלום המכות ראוי לשים
 לב והוא כי הנה כניסו והסין ומהן לא היו בהם התראה
 כלל . וגם בהתראות שישו יכיר כי בהתבונה נאמר
 ה (ח"ב) 5

שמינו כשר א' מפני איוז אומה מלם ימלס על זולתה
 אך איוזין כחמוי הסולס על הכל עם הקרל ביהוד אלוהי
 ישראל ועל כן כנרד חמר עודך מסחולל בעמי כו'
 למר הנכ ידעם השחים הרלשומס שהול מילולות והיום
 ישראל עמי אך עודך מסחולל עמי שהוא עמי ללתי
 שלהם בעמלתי שהול אג' ואחר הרלשומס עבטתו הול
 חמר עד מקו מללנס לעטט מפני שהול העיקר הנ' כי
 המכה הזול ה' המסיקה לעטות' ובשלישית העברת
 חמר השחים לה הכרה כחמר עמה בשלישית סכלל ס'
 מהרלשומס. והנה חמר השחים סיה מניח מכח כבורות
 למור בשלישית כחמר ככל סימן כי חס תחם שלס.
 (א) למען ידע כילו חסן ה' סיה מוליס חל בשסס
 ימי הקך ולל ידלח פרעה כ"ל סחלנו ימי איוז כי חס
 שהוא בעלמנו יללחס מלרל לבעל מחמור אשר חמר חל
 ישראל אל הללח. (ב) למען ימורו ששעי בשלל כיוס
 הכס ומלרס לל יללחס. (ג) על הרכוס גדול שסללס
 חכה מבעהה כו' וחס לל סיו סללס כל איוז ישראל
 להכס בענוחס וחדני מסיכיס כח"ל ז'ל (סס ס' י"ד)
 לל סיו מבייליס להס כי ילחמו חילו רלו ליסול סכ
 סיו עטלס בעתך שהיס לישראל חור בעמטנוס על
 מלרסס וכזה סיו טהיס להס נחלל סהק הכנה ומכה
 כבורוס גמר בשלחס הול השלישית. ומה נכ בה לל
 סיה חחרלח רק הודעה בלבד כה חמר ה' כחלוס ס'
 כי סיה נמר העני: ובורה נעלל מה סיה שרלשומס
 ונד' נלמר השסס כנקך וכן בעניעיס והכרל' סכברת
 והמכיס ובמילית חומר סכס כל סל פרעה אך מפני
 כמד סמך בהחרלח רלשומס סכלל כה מהסלסס לל
 סיה מהרה בו חלל בינו לבנו כנקך כהיוו יולל המימה.
 ומה גס לרז'ל (סס ס"ט) שהיס מנוס עלמו לבדו להסרד
 כי חרס הול. וז"ל הול יולל בלומר הול לבדו אך
 כההכר' ב' סכלל כה חמר ששעי סיוו סלל ששע חל
 הרלשומס נלמר כלל כה פרעה שהול ככל עת סודנו עם
 ענדיו ולל יחוס על ככורו וסעל כי הול סיה מכה
 הסרבה שחמר כלל חל פרעה בו יוסן יולל ט' שדעס
 כל המפרסס ענדיו סיו עיוו בדבר מכה עם פרעה
 רלח ענדיו כה עת וחפזן לכבר אל סמך על כן
 יוסן יולל למען ידכרו. וכן סיה כי מיד וילמרו ענד
 פרעה חלו עד מחי יסיה זה שלפנינו לנו למיקס הרי
 כי עול' כלל חל פרעה חלו חלל חלל ענדיו חכסי שולל
 אך השלישית סכלל כה לל ילחכב חסי' למילולות חודעה
 כמדורו. ונכל חל בילור הכחוב כ' חלסי העבריס
 שלחני חלך כו' והנה לל ששעת עד כה כי כנה למה
 שולח המכה הרלשומס לל ידק חומר לל ששעת עד
 כה חוך ילמר כנס חמרתי לך כה חמר ה' שהול חרעס
 מילולות ימי חלסי ישראל הול העיקר ככ' שלח בו' הול אג'
 וכל סעמן סיה ללמר שלח חל עמי ילספס לל בלבד לל
 כמכס שלישי חו עד הנ' כ"ל עד סה שהוא שספרת
 עד הרלשין שחמרתי כה חמר ה' כי ככרת כה' כי לל
 חמרתי די ככפרו סיוור חלסי ישראל חו שולפנינו עלך
 כ"ל עד הכחיס המילולות חלילס חו עד כה על כן כה
 חמר ה' בולח חדע כי חסי ה' שהוא העיקר הרלשין
 כמדורו. והנה על ס' הדברים הללס מללס חליו סוכ

סעס על חלוקי המכוס וחלוקי ההרלחולח אך כדיו לךך
 סוכ סעס ודעס מה סיה אשר כנה ה' ככפר סוכן
 הגדולה סללס להכיס על פרעה ועל מלרס ומסכך
 עמר ולל ששע ולל י"ל וסדך וסלפך והמילידס חל
 מולחס כי הלל חין סכך כרלוי לסיס לב על מה עסס ה'
 ככה ואשר שסכני למספס הלל חול כי למה כי רכ מלד
 עיקר חמוה חידוס העולס כי כנה עמנו סנה מנן יד
 על כל ימר עיקרי חדס ככל כנה בששית הרלשומס
 לנו כרדוטי חודסו על כן עם לבנו חכיסה כי חן זלח
 סיה עת קדוס ישראל כללל כרלל ממלרס להחיק
 חל ישראל כחזק יד העיקר סוכ ולמען ילמינו רסוץ
 חוין ככל עיקרי חדס כי יד כללס מסכססס מננו ככל
 הככוב מללנו רליו מרללל כעמי דרלשומס וחלחוס
 שילחס מלרס מורה על חידוס העולל על כן חל' כי לל
 שעיירו יחב' ככפר סוכר ככניל על סלרלס ככרלסס
 לל סיה כ"ל למען יל' יו חחרוס ס' וס' חלח סיה
 סוכו כמספרס וסדך וסלפך וסלפך חל' ככפר ככנו
 ככעריס כרר סיסך וללכנה סקלור לל השקניוה ס':
יו כה אמר ה' כי בולח בו' רל' לסיס יב.
 (ה) כי בולח בו חלסי ה' סה כדיו
 יתבךר וילך חומר הנכ לבנו מכה ככיס סה דמי
 מכה ועוד כי חוך ילמר מכה חכר ככה ולל סכס רק
 חלך ובמכסי שים מפרס שסכה חלח חילור. אך
 רז'ל חלל לל חמר ככס כרכל יכירט זה חלרנס
 כקשו סעס למה לל ככה מכה חל חלר סעס סלל
 על ידו וסין סכך כי סיה דייקן ל' הככר כי בולח כה
 חמר ה' מורס כודלוי סכגון הדברים כולמר סיה חלמר
 סיו יתבךר ויל' חומרנו סנה חכסי מכה סה כדיו סכה
 חמר ה' חנוי מכה חלל שספס רלפס וחומר כס סה'
 חמר חנוי מכה חלו ע"י ענמו חך כרורו סול שיה
 ע"י חקס חכר כרד' כי למה סהול סהול חל' חל חמר
 ככלו חול ע"י חעסס. (ב) חומרנו על מכה חל חמר
 כמיס. (ג) חומרנו וסכסרו ולל חמר יסו דס.
 (ד) חומרנו וסדנה חכר בילור חסות וככל וכו' מה לל
 ממיסס חדנה ומכרלס' חילור. (ה) חומרנו ולל חלסיס
 ולל חמר ולל יכל כ"ל וכללו כבורה ככרלס סיו חך לל
 סיו סוכוס כ"ל ע"י ללח. (ו) חומרנו חל חלך קח
 מכך וסה ידך כי חלח ידך מילרתי וסל' קה מס' וס'
 חל חיוי בו'. (ז) חומרנו על מימי חל חמר כס עי.
 (ח) חומרנו על נכרלס ועל ילורלס כו' סלל יסד חל
 יחב' כ"ל על חילור כלבד וכן חלך לל חכס רק כולר.
 (ט) חומרנו על ילורלס ולל חמר וכל ילורלס כר'
 כול' ועל חנויסס. (י) חל' ועל כל חקוס ממיסס סס
 ערך חקוס חקוס כזה. (יא) כי חמר חומרנו חיוי דס
 למה חורר וחומר דס. (יב) חומרנו ועלסס וסכססס
 סלס חולל כחלמר חחרסרו וסל' חל' חל' וסל' חל' חל'
 למה ססיק כמיסס כולמרנו וסל' דס עי' ולל חמר
 ובכל חקוס ממיסס כעמיס ובככוס יסו דס עי'.
 (יג) חומרנו וירס חמיסס ויך כו' חס זלסן חמר ולל
 חמר ויך כמסס חל חיויס. (יד) חומרנו לסיני פרעה
 ולסיני ענדיו חלס כהחכס סיה לו לפסות סלל יסיה
 לפיסיס. (טו) חומרנו וסכסרו ולל חמר ויחיו סל' חלמר

למלל

ה (ח"ב) 6

למעלה (ק) אומר ולא יכלו מצרים לעשות מים מן
 היאור כי הלל גם נל: מים ובמקוהות היה דם וחף יאמר
 כי דוקא מן היאור לא יכלו. (יו) אומר חר כך ויסי
 הדם בכל ארץ מצרים ולא חסר קודם לאומר ולא יכלו.
 (יא) אומר ויעשו כן חרובי מצרים כי אחר שהכל היה
 דם הוצו מלאו מים חרובי מצרים לעשות מהם דם.
 (יב) אומר ויחזק בו' כאשר דבר לא היה שהיה לו
 כמה לזלזל שהוא כי ראה שעשו גם חרובי מצרים כן
 למה חולה הדבר שהיה על פי דבר ה'. (יג) אומר ויסן
 פרעה ויבא אל ביהו ולא שת לבו למה הקדים שבה אל
 ביהו לומר לח' שלל שת לבו. (כא) אומר גם לזאת
 שורה שני דברים ולא שת לבו גם לשיע והלא זאת
 הראשונה. (כב) אומר אח' ויחפרו בו' והיה לו לאומר
 סמוך אל אומר ולא יכלו. אמנם הגם כחבנו למעלה
 כי בלטה עיקריהם הם משה לפני פרעה. (כג) מלאוהו
 ית'. (כד) כי הוא אלהי ישראל ביהו. (כה) כי יוצר
 הכל הוא ובמשלחו על כל העמים כי כל כן נוצר ונלוו
 ישלח את עמו ולא שמע פרעה גם לאחד מהם ע"כ באו
 סימן דל"ך על העיקר הראשון ועליו אחר בולח הדע כי
 חיי' ויהיכל בהמראה ואמר כה אחר ה' בולח הדע כי
 חיי' כי מראה ההשגחה מוחשת אשר לא יוכל עשה
 בלתי ה' לבדו כי הגם אחר משה ואמר משה לפרעה מה
 שאמר יתגבר לפני מכה הוא כמטה אשר יבדו כי
 ההכאה כמטה ית' הוא יתגבר המכה ולמה לרד יהיה
 ית' המכה הלה הוא למה שהוא על המים אשר ביאור
 והוא כי הלא אפשר לך לומר כי היה חרובי מצרים
 בלתייהם יעשו ממים דם אך הגם ית' הפרטים והם
 כי מעשה כפשים הן כפשים היותם המים כ"ל שיחידים
 לדומים כדם ועדין הם מים כאשר בתהלה שיוכלו
 לשחות שנים שאם יחידים המים אשר ביאור מתי''
 לתייהם לא יוכלו ביולאים מן המקור אחרי כי ולא
 יתמיד הירודם כי הם עש' אחת וז' עד עבר כל
 המים הנמלאים ביאור כעם הכסף ויבאו המים אשר
 נבעו ממקורם כסגולי ארמימות שלמים שלא יהיה
 השינוי משמיה לפי הכותה אחת כמלרי כעברי אך
 ביהו על ידו ה' אשר נבעו הגדול לא תהיה ההכאה
 במים הנמלאים כי אם כשברו של יאור וחו על המים אשר
 ביאור כלומר לא במים אשר ביאור כי אם על מה שהוא
 על המים שיאור הוא אשר בלמעלה מביאור מה ש"ן
 כן כמפסד כפשים שאין הם כמלאו ז' עד עבר כל
 ביהו על ידו ית' המושל בכל ויכול לבנות המציאות לא
 כמעשה כפשים שאם יעשה המים דם הוא שינוי הנוון
 ולא שינוי האיות כ"ל והפסדו לדם ממש שיהיה
 סגולות וחמן טובה כמעשה דם שחם ולא היה המראה
 בלבד הלא הוא כי והדגה אשר ביאור תמוס ואם לא היה
 רק מראה דם לא תמות הדגה והכרית שהדגה תמות
 הלא הוא כי ובאש היאור כי בזה ניכר בחוס'. וגם ע"י
 וידך עושים הדבר ולא תמכה אל ערך מטה אחר היות
 לך זמנה הדבר ורביה ע"י שים שלום בין אים לאש כי
 הלא אם לא היה הענין רק לעשות המים דם היית
 מספיק לבדך. אך לרדך ג"כ להכות את הכר וזהו על
 מימי מצרים. שהלא להכות מה שהוא על מימי מצרים
 שהוא

שעה או שנים תלש עד יעצרו מים השפוחים על היאור
 ויבאו החדשים מהמבוע ויהיו למים אך כהיות מפסה
 ה' ילאו כי הדם מהמדי וגם בכלל אומרם ונלאו להכבה
 הוא מז' (סג) כי היה המלרי אומר לשראל כשתח
 אני ואתה נקפרה אחת והיה נכנס כפי הישראל מים
 וכפי המלרי דם עד שהיה המלרי קונה בדמים יקרים
 מישראל מעט מים לשמותו ולא יבא המלרי מים בלופן
 שהיו נלאים עד שחוס מים מן היאור אך ע"י כללו
 היו שמים מים וזה מוכרח שאל"כ יסכה מאמר הכוזב
 ולא יכלו מצרים לשמות מים מן היאור אך הוא כי מן
 היאור לא יכלו אך מן הישראלי המוכבו לו כללו של
 מקרה היו שמים והוא הלאות המלרי ב' ומדי ונלאו
 סיור' אך ע"י לאות ישאו: או יאמר ענין זה בדך
 אחרת שאו' הוא יתגבר הנה אחי מכה ומגרב משה
 שהוא ע"י המטה ומה בין היות הוא יתגבר כהיות הלא
 הוא א' שהוא על המים אשר ביאור שאש במים הכהוים
 כשעת היאור כי אם עליהם שהוא למעלה מהשמים בו
 שהוא גם על היולאים מן המבוע וזהו על המים אשר
 ביאור' כעת מה שאין כה בזה כמעשה כפשים ועוד
 שרח כי ונחפרו אוכלתם לדם ותראים כי והדגה
 תמות מה שאין כן אם היה מראה דם בלבד וראה
 אל מיתח הדגה הוא כי ובאש היאור ועל הטיביות
 שהיא שט"י כפשים אים הכרש בין ישראל לארמאי אך
 ביהו ע"י ה' ונלאו מצרים על קבות מ' ישראל בדמים
 יקרים מבא"כ ישראל שומל דם מן היאור ונעשה מים
 ואין זה כ"ל השגחה אלהים אשר בולח ידוע כי הוא ית' ה'
 ית' **וַיֹּאמֶר ה' בו'**. הכה אף שנים ויאמר ה' יראה
 מיומר כי גם עד כה ה' הוא הדובר
 בו. אך מאשר כחבנו כי לא היו דבריו יתגבר רק
 כעני מכה. וכמה אחר שפירשו הוא כמטה אשר יבדו
 ע"כ הור לבשר הוא ית' ולומר אמור אל אהרן ובר' לומר
 הן אל אחת כמפסד אשר בידך תהיה ההכאה רק לא על
 ידך כ"ל ע"י אהרן וזהו אמור אל אהרן קח מעך
 שהוא קח אוהו מידו וה' עשה שיוכן הענין ע"י היות
 תחלה ביד משה שמומר אל הכה הור. ועל פי דרכו
 נדחה דעת הכוזב שאו' קח את מקך הוא מטה אחר של
 אהרן ממה שגא' מטה אהרן ולפי דבריו ה' ג' כי ג"כ
 נאמר מטה האלקים. אך אינו אלא אה' ונקרא על מה
 משה או אהרן כשפלים בו: ולבא אל ענין ההכוי: זכרה
 מלאמרים ז"ל (סג) האומר' למה ביהו הכה' עוליס ממת
 הדם מפני שלא היו מניחים את ביהו ישראל לטוב מדות
 למעטם מסריה ורביה ע"י. והנה ידוע מרז"ל כי אהרן
 היה מרבה פניה ורבים בשראל על ידי שים שלום בין
 אים לאש ע"י ויאמר ה' אל משה אמור אל אהרן שלו
 יאות עשות המים דם ליקום מהמבטלים חיקון הדם ע"י
 המים ונבל יראה שאין וכותו מספיק לעשות כן בידו בלי
 מטה ע"כ אמור לו קח מתך ונשה ידך לומר כי מטה
 וידך עושים הדבר ולא תמכה אל ערך מטה אחר היות
 לך זמנה הדבר ורביה ע"י שים שלום בין אים לאש כי
 הלא אם לא היה הענין רק לעשות המים דם היית
 מספיק לבדך. אך לרדך ג"כ להכות את הכר וזהו על
 מימי מצרים. שהלא להכות מה שהוא על מימי מצרים
 שהוא

שהוא על הסף כאשר יבא ענין היום מוכרח הסמוך ואמר על גדותיו כי הוא כי הלא כתבתי כי היה לקוח זה עשות המים דם על דבר שלא היו ממימים את נפי ישראל לעבירה הלאה דמן ע"י המים והנה העבירה ע"י המים י"ז מצינו , א' מצינו היום מנבאים ויחזרים למטה הימנו ע"י מים בלתי מובעים כתבנו ס' ומקולות אך אשר בכלים הן עבירה נהם מועלת כלום ע"כ אמר הנה עיקר הדבר הוא על גדותיו ועל יאוריהם שהם מים מים ויעל בשמיים מסוג א' לא הויל יו"ז ביאוריהם ולמטה ההם הוא ועל אנשיהם ועל כל מקום בימימים . גם עבירה היתה מועלת נהם וע"כ שאלה היתה עיקר גורם הדם על בלא הנהיה נפי ישראל לעבירה ע"כ וישי ס' מדה כנגד מדה ובמא' האמר ה"כ איהם כל הימנה בכלים לא יהיה הם לז"א למע שגור ה' דרך כלל לבלתי יוכלו לשפוט גור והיה דם בכל ארץ מצרים ע"כ היה גם בעינים ויבאנום כחאמר המחזיק מלתי אע"כ ומלתי הכנה שהיה לפי דרכנו ל' שם שתיק נם מדה כנגד מדה כי לא יהיה עבירה עולה נהם עכ"ל הגב אית : אשר עולם נהם עבירה . כללם ה' לביהיה דם בכל ארץ מצרים חזרו והיה דם כ'ו וכענין ונבאנום ונבאנום ונבאנו האמר מה זה כי הוא יתבאר אמר למע להכות את המים אשר ביאור ומטה אשר לאהרן ישי ידו על נהריהם על יאוריהם כ'ו . ואהרן לא עשה מה שצדק לו הוא יתבאר סיבה על גדותיו כ'ו כ"א רק ביאור לז"א ויעשו כן משה ואהרן כאשר היה מ' ומשפוטו כי מה שאל' על גדותיו על י' ריבם כ'ו אינו עיקר וישי אהרן בכל פרט מכל אלו כ"א על סד היאור שהוא ראש לכל ע"י מפתח המל על כלם . וחזרו ויבא אהרן ב' ישי ע"י הנהם האמר הוא לנשים את המים שאלמטה מהיהוה וע"י כן נהגוהו על המים בכלל המים והיו אהרן המים שהוא הבר והמים שהתא מרבה הבר וע"כ לא אמר ויק המים הלא שלפי הנהגה לעיני פרעה ולעיני עבדיו לא יהיה סג"ה סדר רק ביאור וחזרו אמר ביאור הוא מה שיהיה לעיני פרעה ולעיני עבדיו אך לא כן הוא כ"א סג"ה סדר לקח והדאיה כי והסג"ה כל המים ממש לדם ולא גזון דם בלבד והדאיה כי והנהם אשר ביאור ממה כי זה ראה כי דם ממש נעשה . וראיה שהנה ממה עם בטיט נראה כי הלא הם התא המים הלא הוא כי והבא' היאור ושמה האמר וארץ ע"י מה שהכה את המים אשר ביאור לקח נדם גם נהריהם ויאוריהם והגמיים ומקום מימיים ואמר בעיני יב בנים לז"א ולא יכלו מצרים להכות מן היאור כל מ' כ"א לא היה נבשה דם רק מ' מ' היאור היו יב לים לשפוט מ' מה נכרת ויאוריהם והגמיים ומקולות וכלים אך הוא כי מה שאלה יכלו לנשים לשפוט מים מהיאור זה ה' הדבר עכ"ל לקוח היאור ומכך כי וישי הדם בכל ארץ מצרים ואין זה כ"א שבזכות הכפרתו רעשו הכפסים כי ע"י לקוח אשר לקח כל מה שהחזיקו : או יאמר הדע כי מה שהכה הוא גם את הבר כי הלא לא יכלו מצרים להכות מים מן היאור ולפי זה סבור רק מיני היאור למע לא שמו מהמים שכתבו מן המקור שלא הוטי אלא שם אשר הוכה וע"כ מה שלא יכלו לשפוט מים מן היאור מלך

עצמו היה ולא מלך מימיו שהיו בו נבשעת המכה . וע"כ אך לא יכלו מצרים בלבד לשפוט כי הלא את היה דם גם לא יוכלו ישראל לשפוטם לז"א ויעשו כן המים מ' מצרים שהיו כן מימיו היאור ואין זה כ"א מצינו סג"ה מצרים קונים מישראל ושמה האמר ה"כ אל יבשם פדוים בהתחוקו כי הלא ראה כי גם המים עשו כן . לז"א בלביהם לומר כי לא עשו דם ממש כ"א דבריו לשייחם שחשמו ענין אחיות שנים שמהלכו דם ואיכופו מים ראויהם לכהות ופנימה ראה זה ונבש והגשורו בראות ההפך הדך כיוו . וחזרו ויבן פרעה ופשה בכלתי פונה והוקף פניו מחמת צובה כ"א עשה כהרף ויך קטיל . וחזרו ויבן א' ויבא אל ביהו המי ב'ו לפניו ויך ג' דברים . (ה) מכה דם . (ב) כבלי משה ומהלך הרמטויו וחזרו לא שם לו גם לזאת והוא כי הדברים נבש בראות' ולא נבן אל לבו להביע אל האמת ולמה לא הוכרת משה האמת . ומיזכר שער סג"ה הקונים מישראל לז"א זה לא היה מעבד כי הלא וההפך כל מצרים כענינה היאור מים לשפוט וט' : בה ויבא' שבעת ימים כ'ו . וזלה הסג"ה בעשרים יתכן נמשך אל מה שאמר הוא ענין המצדעים והוא כי היה ארז"ל (גם) למע לקי מבחן הדם (פי שלא היו מנוהים את נפי ישראל לשפוט כהפאקן ע"כ עשה את המים דם . וע"כ דרכם יבאן בלומר הוא ית' אדם עשיהם שכלמטה שבעת ימי טוה ה' לא יפלו כן יסרו וירבו ויפלו בים כל יבאו להכה היה המים העשם דם וימלא שבעת ימים כיוו דהם וזהה של אשה . ונבשה היאור יבשה וישרוף סיוור כי בשר לבד . וחזרו ששך ואמר ובין היאור נבדדים שבעד מה שכתבה אותם מחשבת על יד האמצעים אשרם חתכם והוא מאמרים (כס פ"ו) שבעת ימים נבדדים מהמים אותם שנה (מהיום ק"ה) ונבשה ויבשה כדל' (ויקרא כ"ב) כי מבחשם נהם : וזה יהיה ענין סג"ה ש' נבשה ונבשה מבכך ועל משהך כי מה ענינם אל המכה הלא שנה סג"ה מדה כנגד מדה להכרע ע"י המצדעים נבש' ששמים מסתם והנה ארז"ל (כס) שהיו עולום מחתה לארץ וכיוו כונעים נבש' והיה אר' לו כי לעשיהם בלתי יבש' היה בא' שבעת מלפניו והיה מתקבץ ועולום : וראוי לדעת למע הארץ לכל זה והיה די בעיני מן היאור שכלמטה הארץ אותם . אך היה את היו עולום מן היאור בלבד הלא יבגנו דלהיה והעלום וכל אשר יבא' מה נדק להחזיק כל יבשם בו נבדדע ויסלמו מהשדיוס . ע"כ עשה הוא ית' יעלו ויכבוהו אל בטיהם וחדרי מבעשם מתחת לארץ והיתה סג"ה מתקבצת ועולה חזרו ועלו ובאו נבייך כדו יבשאו נבדדע מששך כדו לבא על מעשהם לפרסם כמדובר . ועל פי דעמו נבשה לב מה ראו רז"ל לומר שהיה הבר נבשע כי אין נראה כמחוב רמו לדבר : אכבשם הנה הוקפה להם אומרו ועלו ובאו נבייך שאכס אומרו ועלו הוא שיעל מן היאור ויכבוהו נבש' היה ראוי לומר לבייך או אל בייך אך האומרו נבייך הוא ששכליה והנשיאה הכל מן בייך כהתם שהוא כי לא היה מבטוח כי את שש' ונבשקעו ומלא המצדע עולה ונכבוהו הכל נבש' ולמה עשה הוא ית' כל זה והיה די יעלו מהיאור ויבאו לבטיהם

פ"ב סדרת שכל זה כדי לראו גם בחדר תכריך ועל מסתך
 כוח שמטון לפרסם ואם לא היו עושה מקרקע הבית היו
 פעלים כל פסח וחור פלא יכנסו לפרדעים . אך בזה
 לא יספק לנו כי מזהח לארץ יעלו בניה ובהדר המסכת
 כמחבר זה הוא ע"ד רז"ל פאזורים ועלו הוא מזהח
 דרך הסוס : ולבא אל כללוח הכסובים על דרך פסח
 פנים לב אל קלח הערות . (ח) ואמר הנה אחי נוגף
 אה כל נטרף בפרדעים רחא שמדבר על היות ככל
 מלאכה בזול פיעול בכל סנוול . ומה גם בזה
 סי"ח בספ"ח שחמשו בפרדעים הידועים וא"כ איך
 יאמר אח"כ וכן היאור לפרדעים שהוא היות מילוחם .
 (ב) רחוי לפים לב בדברי רז"ל האזורים לפרדע אשר
 שפ"ו דעה כי הוא כדי לנצחם מה לורך פחיהה כח
 דעס . (ג) אומרם וכן היאור לפרדעים פורה שכל
 לפרדעים הוה מן היאור . ואח"כ הוא ח"ל על האדמות
 ועל הפירים ועל האדמה ועל הפרדעים פורה כי
 מכל אלה התקופה פ"ח הפרדעים . (ד) הזכיר כל
 הפרדים עד הספה . (ה) למה לא גמר כל האמר לתך
 שאור ובטורין ובמלאכותין ואח"כ יאמר ובניה עבדיך
 ובממך . (ו) למה משארות עמו ועבדיו לא יהיו בזה
 ר"א בנפס . (ז) אומרם ובה ובממך ובכל עבדיך יעו
 כ"ל הוא על בניהם כבר נאמר אך הוא על גוסס כח"ל
 בשמות רכס (שס) שהיו נכסיו ומקרקעין קבולות והיו
 קשה עליהם ויהו מהמנה וא"כ רחמי יאמר יבאו ולא
 יעלו כי חרדנה יורדס הן אל קרביהן ואין שלוח .
 (ח) למה פסנה הסדר כי למעלה נאמר בתיך ואח"כ
 ובניה עבדיך ואח"כ ובממך ובסמוק שאחריו מקדים עמו
 לעבדיו : אכנסם הנה תכנס כי שלח מכות האשמות
 שכן ד"ך הלא הן לארדיו מילוחו יתבר' כי יורג הכל
 הוא והגס פעולם וכלל ג' חלקים עולם המלאכים עולם
 המחלות עולם השפל והנה תמכה היאור שחכנס פרסם
 אחר גמלה ויהו מלאכים את שרו על גילס כי רחמי הוא
 מעין עולם המלאכים שעל קן בכותו אחרו לקי גם כל
 מימי פורים אשר איך מתיאור ובפרדעים יורס היות
 הוא יח' מוסל במולום ואחרי כן אל עולם השפל לעשות
 הסדר כניס והוא כי המחל כולל שלשת מונח : שה"ל
 שסס בני מווי וחי דללו כוכחה קלח מילחא אלא
 במולח ובשלשון רחס הקב"ה להורותן בפרדעים כי
 שלשון לה' סמה וע"כ אחר המילי יח' להורות כי גורמו
 שופרת לעשות מלכות פורים בהשגחה כהגלות הפרדעי'
 מל ארץ פורים ועל גבולה ארבע מלוח פרסם על ארבע
 מלוח פרסם בנאחס לא כחות ולא יורג באומרם אנו
 נוגף את כל גבולך בפרדעים ובמסול' (שס) שמוס ערע
 גבול בין פורים לכות עד היות חתו' כל מלטה מגיע
 שאמר כאשר משפיר לארץ זרק למדו כל יופי הכל
 רנה לאנפס שליטה במול בשלשה דברים סחוליים במול
 שסס בני מוי ומווי . ובניי היתל ואמר וספן היאור
 לפרדעים כי לומר הנה בפרדעים הידועים הפרדים
 עליהם נאמר אנו נוגף את כל גבולך בפרדעים
 הידועים שאין בעלי דעה והס העולים מנהרות והיאורים
 וסלחמים ע"י חסכן . אמנם אחר כי וכן היאור
 לפרדעים אחרים אשר הם בעלי דעה כי אופן יעלו וכלו

בתיך ולא ימות עד בא המיתה לאחר המסכת ומטע
 המסס שאור לפרסם במונה כמחבר נקודס ולוח לדרך
 דעה לטיו לעשות ענין זה שהוא לכתום מפני וע"ד זה
 בניה עבדיך ובממך בניהם עד הכתוב לפרסם באומר
 ואח"כ דרשום למשס ממערי יחי' ובמלאכותין ובמלאכותין
 שארז"ל (שס) שהיו נכסיו בפרדעים לכן אורס ולמלה
 כרסס מנאקוס של פורים אשר הוה כל לחתס לנפס כי
 הוא יח' נתן כנס דעה גם לזלח ומה גם לרז"ל סלומרי'
 שדעה נמורה עמו לעשות רטון קוסס והוא ח"ל שחי
 הפרדעים נכסיוס חך הסטר ערסס עמר כחס לנפס
 תאסס תאור ק"ו מניס מישל' ומורה כמפרס בשמוס
 רכס (ח"ב) : ועור סוסיס במדרס שומר סוב כי
 הפרדעים שנגבסו בפרדים ה"ל לא בלסו טרל כנפסחן
 וראוי לפיה לב מה רלו על כנהרז"ל כי פסנהס סוח
 יח' לפרדעים שילבו כמו אה ולא ימו גסס חין גרלח כוס
 רמו כנסס : אכנסם סנה ולת ימור אומר יעל לפרדעי'
 שיקאפו סה ס פיות . וגס סאמר ירדה כל' פליס .
 עד רחוי לפים לב אל אורחו ובמלאכותין אחר אורחו
 ובממך כי הלא לפי הסנע כל ערד שיש בלק במשאות
 לא ילכו אל הפורים ללכלח לחס הספוי ומה גם כי
 לחתס לנפסס יהמו בעטר ואין לך בריס בני' שלא סברה
 מן סלס וע"כ מהרלוי יאמר ובמלאכותין סהלוס ואח"כ
 ילבו אל הסטר אחר הסנעו ללכלול כל אשר כליט ויאסו
 סחמה מסס אך חין זה כי אה שערד כהלק כנפסחה
 כמלאכותס מלסס בוק עד מופליו עבדין הסטר עובר
 בלס סיו נכסיוס בחוכי לננו ויואליס פסס וסלחיס אל
 משארותס ללכלול אה בוקס כי ה"ל יח' איס מקסס סכר
 כל בריס הן הפילו עמסס בעטר אה לעשות רטון קוסס
 גם ס' עשה אה פ"ו והוליסס מן האור חויו ונהגריך
 ובמלאכותין לבנתי וסלח בניטו סככל' זלח לשפוס
 רטון קוסס ע"כ הטיבו אשר כדור רז"ל בלחומים לפרדע
 נטר שיש בן דעה מלבר סססו ספון ספרדים בפרדים
 כפסס ערד סכסות ומספרס למס נתן סול יתברך דעס
 כהס תפילטו עמסס בלס ואחר ספורס יסכ' על יום
 שליססו יח' כעולס המחלות לעין בני ומאני שחן דעס
 בפרים קלס למעט שמי סכסות סמחיהיסס למל חורס
 ג"כ כי גם יתן כהס כח למשול כחייסס וסורו להניסס
 עד שפרי מעס שיקולו כחייסס ויעקו יפמרו אל ס'
 שיסיר מקרבס אה סהור סוס כי מוס כמות קרבס ז וסס
 גם יעקו כנסס לו אה ימורו פסס מוחס קרבס ימורו
 אנפסס אחר הם בקרבס מכלסס ונחנסס בלחן גסס
 כרסס יח' שליססו כחיי סלדסס וסורו כי נלו אל קרבס של
 פלרייס וסורו ח"ל בשמות רכס (שס) שנגבסו בעוסס
 והיו מרימיוס קול פריס קשה להס מעקעוסן ה"ד על
 דבר הפרדעים על דטר הפרדעים . וכן גם זלח עס
 למסור פלמן לעשות רטון קוסס . כי איך פריס
 לפרדע בוקף פים ולא סמסס אך עשו לעשות רטון
 קוסס . וזוהו ובכס ובממך וגו' וסורו כי
 בלו אל קרבס להגיע עד שפרי מוס שיקולו
 כחייסס כחוסן שנסס דרלסס יתברך שליססו כחיי סלדס
 ומס סרע להס סור יסברך בין כנלסס אל מטריוסס
 הטעריסס בלסס בין כנלסס אל גוויססיה כי אהס דעס

להחיות חום האור וחס קרב את לילה ועלו האפרדעי'
 למר כי יעלו הסהרטים ומגויות בני האדם ולא ימותו
 בטובם והוא מאמר הכסוב באומרו וסרו האפרדעים
 מתך פסא מנוטו ממש פסא כי לא ימותו אם כי אם
 יסרו מתך עוד רותן בקרבך וזוה ימתן למרו יעלה ולא
 אמר יעלו אך הוא כי יעלו ספי רשע ופי מגור אשר כי
 חטריהם סיו למעלה ככל הטרי שבמקרא כגודע ושיער
 ברהוב ובהאריך ובמסלחיהן וגם ככה ובמתך ובצנדיך
 שבמקרא ככל הזכר ועלו האפרדעים לימלט כמדובר :
 ובה שהפסיק בין המתך ובין העם במגורים ומשאלות
 הוא מפר שסיים מחלה עמן הסיחום במתך ועבדיו
 וסמו ובאשר כלם ענין בני בוא אל מוטי . ואמר ובחמורך
 ובמסלחיהן ולא פלא יסיהן גם בעבדים ובעם אלא
 מפיק קדוש עם שמים הוא במתך ברעיו ומא-ותיו
 ובניאה אל הבתים הקרים העבדים לעם שמי שבמי
 עבדו שמיים ולמי מלכ ומתקבטו האפרדעים מבמי
 סוהך לנהיהם ואח"כ אל העם אך בצוהם אל קרבם
 שיחמנו קול סיה צמון מה עבדנו להקיען על ישראל
 וזה השיבך סיו המתך והעם גמאמר ויאמר אל עמו
 הנה עם בני ישראל רבו וכו' וגם לאמרו הבה מתחבטה
 כמטרת למעלה ע"כ מחלה בוא אל המתך ואח"כ בעם
 ואח"כ בעבדי המתך :

ח א ויאמר ה' אמר אל הארון נפיה את ידך
 במתך לקיים מה שאמרתי סמי מנוף
 לה כל נטולך בנרדעי' פעם אשר בולתו' ונהרות
 דרך כלל שאין סמויהדי' שאמנתי . ופרך היורד גימור
 אשר עם דעה וסגל על ארץ מצרים פסיה על כל הגבול
 ישע ק החיך הפלס הנרדעי' ואמר וסגל הנרדעי'
 ומכס ונח"ל (עס) כי לאמרו נרדעי' אחת הסיס
 ותכרה את בלן ובאו וסיס טענין כי אין לך מין מכל
 שמיים אשר רוח חיים באהם שאין לו מול מלמעלה
 שמשע חיים כל ידו . ק"ו מהעפוש שאין לך כל עשב
 ופסל למטה שאין לו מול מלמעלה . והואו כמול הוא
 סקראל נרדעי' גם סיה . וסיה השמיים קול וקבאן :
ג ויעשו כו' בלא יקשה כי אחר שעשו כן החסומי'
 אך נכחו ואמר העפית כו' והשלחה כו' .
 אך החדרה נתיס ג' פעמים א' פהיה בלסיסם ססיו
 נחויס כעתי' נרדעים ועוד כי לא עשו רק שהפעל
 נרדעים על הארץ . ק"ו להפרישם לא לסלקם מקרב
 נתיס לא יעלו ע"כ נעק אל משה וארון ועמרו אל ה'
 ויבר וזהם ממנו ומעמו ויפלאח :

ד ויקרא פרעה למשה כו' . ראוי לשים לב על שינוי
 הלשונות כי פרעה אמר נמן הסרה כאו'
 רסר האפרדעים ומשה אמר ל' כריה' כאו' להכריח
 האפרדעים ואח"כ אמר וסרו האפרדעים כלמן פרעה
 ולמה ל' אחו לדיק דרך פרעה מחלה ואח"כ כבא
 טענין אל הכותל חיס א' לא כרתי זה ולא כרתי זה
 אלא רמותו שלמרדעים . ועוד כי פרעה אמר ממני
 ושמתי בלבד ומשה אמר לך ועמך ולעמך ואח"כ אמר
 מתך ומנחך ובצנדיך ומצנך ובהסגלולו לא פלא רק על
 פרעה לנד כאו' וילעק משה כו' על דבר האפרדעים
 אשר עש לפרעה . ועוד כי פרעה אמר העמיו ומשה

אמר העמיו שהוא על עמנו לבדו . ועוד מה היה
 ההסגלולו שאמר ההסגר עלו . ועוד למה סגל לו
 למתי העמיו כו' . ועוד או' רק ביאור ההסגרה מה יסן
 ומה יספן לו אם יסארו ביאור . ועוד שסוד ולאמר
 פעם סויה רק ביאור השאלה . ועוד אך ע"י העמיו
 למחר יודע לפרעה כי אין כו' אלהיו ועוד בלו' ויעש
 ה' כדבר משה כי הלא לא דבר בלבד היה כו' גם נעקה .
 ועוד כי דבר משה לא היה סימוהו כו' וסרו כו' וא"כ
 איך במוחן הוא כדבר משה . ועוד למה יסארו המקומות
 מן הנמים טו' . ועוד למה מודיענו בהשגש הארץ :
 ועוד בלו' וירא פרעה כי הסיס הרוחה והסגד את
 לבו אם הוא מיהת האפרדעים למה מביא השמן ולא אשר
 וירא פרעה כי מחו או כי סרו האפרדעים ויעו כי
 רוחה הוא ועוד פסל"ל ויבדד ולה והסגד שהוא מקור ולא
 סודע' שהסגד לבו . ועוד אמר כהסגד (סס) פליהם
 סוה מיומר : אבונם הנה כהסגד סוה"ל (עס) ססיו
 נרדעים ג"כ חוך נוף פרעה ועמיו פהיה זה להס עמר
 גדול : ובבא אל הענין והוא כי סיה פהייה פרעה כן
 ימותו האפרדעים בקרבנו ובקרב גויות ארצו ועמו
 ויכחטו בעשיות ההוא חוך גופס או יסעו חלו כנד
 מבכסם ולהתן על כן אמר מה פהיע עדר לפלא העם
 הוא בהגלו סיוסרו האפרדעים מתוך גוטי וגוטי עמי
 ולא ימותו חוך הבין ולכל יראה כסוהו דכיהם הרבה לא
 אמר ומעבדי כו' כולם בלו' ומעמי וכל א' סוהך עמי
 העמיוס בלו' העמיוס סוהך זכום רבוואמר פהיה
 כן סיוסר האפרדעים מהגופים עם ש פהיה וסוהו במקומות
 יעלה חת העם והסיב גו משה ואמר ההפזה עמי לאמר
 הלא אמרת שלטשות רעיק זה לךך בעיוד עמיו לא
 ק . אך החפאר עלי לבדי סחבל להספאר כחטה ססגו
 לפניו יס' כי בי לבדי נאעמיר יספיק קך לעמיו לדיק .
 חיה החפאר עלי כלומר עלי לבדי וזה' אלהי נמי
 לעמיר קך ולא אמר נעסיר ומלבד החפאר גם החפאר
 שהגופים שבלא וגם מבחין אלהים : או יסארו
 ההפאר חלי שחלמתי חס לא הכרית האפרדעים נמן
 שחאמר חלי ולקך חיי סגאל מתך חומר למתי העמיו לך .
 והנה פרעה לא סגל רק מגומו ומגומו עמי סיסר
 האפרדעים ואמר לו משה החפאר עלי כי עוד חפשה
 לך כעני דכיהם ח' סגלל יעלה על דוהך כי חלי סחמול
 נסיה הדבר והגיע עח הסרתס . ולפי חמד שחארו יסנך
 פ"י סגהיו . ע"כ אמר למתי העמיר כי פהיה חמרה
 באצבעיהם שך מתי חינו סחמול לעמיו כן וזה אמר
 לך . ועוד חפשה סוהו כי חטה לא סגלל רק סיוסרו
 סגוסיס גם שיסארו בנייק חוהך חוסס . אך עוד חפשה
 לך כי חכרית זכרס גם מנהיך . וזהו להכרית האפרדעים
 מתך סגומו כך ומבקר אשר עלו ובאו בנייק אשר
 נכסו עד סחפוט לסרסס . ומה שאני חומר מתך ומבקר
 ולא מהמוריק ומסארוסוהך פהס אשר קסיו חת ה' להס
 חוך סמוריס וסבטוריס בלש בעוד הבקק במסגרות
 וסלחסיס חיים ויסאו לחלוו הלקק שבמסגרות הלא הוא
 כי רק ביאור השאלה שלא חכריתס כי סס בהיבטי
 וקדשו עמי וכן עס חיות שאותן סך שגלו מקרבכס
 חיים ולאמר ננחך אכרית זכרס לא גם חת אשר
 סלחיו

יא ויִרְאֵהוּ עו'. הוֹלֵל וְהַכְדִּילָהּ לֹט. **לֶךְ** סוֹף סִפְּטִים
 הַסּ כְּרִשׁוֹת לֹכֵס וְעַם מִשִּׁיחַ מִנְּחִים וְעוֹמֵר
 וְאֶשְׁלַחָהּ ב' לְבָנו חִיטֵי מִצִּיחָה לְעִשְׂוֹר וְהָבִי וְיָדָה פִּרְעֹה
 כִּי הִיחָה הַחֹמָה וְהִ' רָאוּ לְבָנו הַדְרֹס לֶךְ רָחֵם שֶׁעָזָר
 יֵשׁ הַכְּבֵד עַם לְבָנו שֶׁסֶּם לְבָנו כְּבֹדוֹת אֲזוּ וְנָח עֲשֵׂה אֲלֵיכֶם
 כִּי אִם אֵל לְבָנו שֶׁהִשְׁאִיר כְּאִשֶּׁר דִּבֶּר ה' וְלֹא יִפְעַם אֲלֵיכֶם
 פִּרְעֹה שֶׁמִּשְׁמַע אֲלֵיכֶם לֹא יִשְׁמַע כִּי אִם לְצַלְחָה אֵין
 לְבָנו שְׂאֵל"כ מִלֶּךְ אֲלֵיכֶם יִסְרֵס: **גַּם** אֶשְׁרֵר רַחֵם שֶׁעָזָר
 עֵין רוֹאֵה וְלֹב חֲצוּד וְאִיבִירִים גּוֹפְרִים כּוּ וְיָדָה פִּרְעֹה
 בְּעֵינָיו כִּי הִיחָה הַר הַהַם כְּמֹחֲזֵר וְיַכְבֵּד אֶת לְבָנו כִּי הַלֵּב
 הַמֵּזֵד אֶת יִשְׂרָאֵל לְעַבְדִּים וְאִיבִירֵיו גְּמָרוּ כִּי הָאֵל שִׁמַּע
 ב' כִּי בָּפוּ גַמֵּר לֹמֵר לְבַלְחֵי שִׁלְחָה:

יב ויאמר ה' ס'. ויעשו כן ויס' ט'. ראו
 לעמך למע שינה אהרן כי מפני אשר
 נסיה את מתך ואהרן נסיה את ידו כנסת ואם הכל'
 למה שינה הכתוב: ועוד פתלה היא ראו יאמר כל
 עמי אהרן היה כהן ואח"כ היה כהנים בחדש ובנסתם
 כי הכל היה מן הכסף עשהך כהנים. ועוד למה
 משנה לומר נאדם ובנסתה כהן ובעשר אהרן כהן ולא
 עוד אלא שנאדם ובנסתה לומר כהנים כה"ל הידפה
 ובארץ לומר היה כהן ועוד למה אשר עשור לומר שלא
 יכלו התרומות להוציא את הכהנים חוץ ואל' וספי
 הכהנים בחדש ובנסתם: והנה בחדש אהרן' גד' מי
 כהן היו ואח"כ אמרו ד' מהזכיר הכהנים ד' פעמים
 כי אשר נזכרו בוא' ויעשו התרומות להוציא את הכהנים
 ולא יוכלו הזכרת כהנים בזה חוץ מן המתן והשחר
 מונים האחרים ילאו להם מנ' הא"ן יתירוהו בזה' סכנס
 הכנס זה פעמים אהה נסמו לנו מקום לומר שלא מין
 אחד בלבד היה ואפשר ע"ד הכסף כי ב' מינים היו
 לפי פ"ס המקרא. (א) המסכה בעשר האהרן.
 (ב) המסכה על כפר אהרן ובגמיה והנה הוא ית' אמר
 ה' משה נסיה את מתך והך ב' וסיה לכהן כ' כי ע"י
 המסכה המכה בעשר האהרן העשר לכהן כ' אהרן כיוון
 נעויה ביד וסיה במסכה. וזהו ר' אהרן את ידו במסכה
 ע"כ ממחמת בתינת נעויה ידו שיהא מבשר אדם ותא
 הכנס הידוע המסכה בחדש וספי הווייתו בחדש ובנסתה
 ועל ידי בחינת נעויה המסכה כל עשר אהרן היה כהן
 והיומר נקל לתרומות היה הכהנים מן סמסע על פ'
 ויעשו ט' להוציא את הכהנים מעשר ולא יטעו אף על
 הכהנים להוציא בחדש ובנסתה לט' כי הלא וספי
 הכהנים כו' כי אדם ובנסתה אף אהרן שלא ספיה סכנים
 בו ואם כן כמי יסו להמליאם בו אף כלם מלאים ספיה
 וספי הכנס כו'. וכלל נאמר שינה אהרן מחמתו ית'
 או מפני שינה להאריך ע"כ אשר ויעשו כן ויס' אהרן לומר
 כי לא שמו אלא שהכתוב לא הזכיר לו לט' בלוי וית' אלא
 החלוקה הא':

יג ויאמרו התרומות אל פרעה אנצט אליהם סיה
 כו'. אשכח כיוני אל י' מאמרות שנסתה
 נברא העולם שהוא עשפס ידו ומפליה מעשה ה'
 מאמרות לעשר אלנעוה כהנאל ברזל (ב'ר ס' ב')
 בלמתי' בשאל מים עליונים אף עומדים אל' סיכ' היה
 וימן במשך ונתן ר"מ אלנעו למסכה ועיכב המיס ואל'
 חב

אלתי מהתנאים כי רק ביאור השלמה היום כי סס
 ישאלו אשר קדשו שמי ומאשר לא הזכיר כהית' רק באשר
 בו נעמו ובנינו וימן כי אשר ביאור השלמה ירוו אשר
 גלו בחורו אס' וז"ל רק בלומר אשר מעטפי שהוא
 משמכות רק ביאור השלמה ויאמר למה ויאמר כדברך
 שאשכח בזמן זה מלא האמר שידעתי זמן הכרתם על
 סי המל' לממן חדע כי אין כה' אליהו משמכות שלא ע"י
 מזל: או יאמר כדברך ה"ך הראוי לעשות שלא יסרו
 חיים כ"ל גופויהם: אך לא אשר בלא יטיבך והיואליה
 מגופויהם אשר לאחס יכרתו בנימסם ותעלה בשפס
 עמסם. אך לממן חדע כי אין כה' בעל הכתמים בעס
 היותו אליהו בייחוד מרסס עליך עם היותך עובר לרעו:
 או לממן חדע שהוא רחום בזין שהוא ה' המורה רחמים
 גם בהייהתו לחלשים שהוא דין על כן עוד אטיב לך
 כי היה וספו הפחדים מתך ולא ימוסו אחרי לאתה
 בלאמי חלה להכרית כ"ל שאכזרם בלבד מתך. וגם
 מנתין הם אשר בלא לביתך בלבד לא בשאר כהים כ"ל
 מה שנסתם של עמך ועבדך ולא אכזריתם את כל
 אלו כ"ל שרק ביאור השלמה כי מה שגפי ממעט מכריתם
 שהוא משמעות רק ביאור השלמה חיים וכן היה כי גם
 שיעקר נעקת מסה לא היחה רק על דבר הפחדים
 אשר שם לפרעם בקרבו עב"ו לא בלבד עשה יתברך
 בלעקת מסה כ"ל כדבר מסה אשר דבר לפרעה כי יקוס
 דעש עבדו ולא מקו לא אשר בתנאים ולא אשר היו
 בעושים ולא אשר בבתי פרעה כ"ל וימוה מן הבחיים בסס
 ולא החיותים לפרעה וסן החירות של כל השם וסן
 השדות וסנה ית' רחמנותו אשר היטיב עם גופי בני
 אדם ועם בני המלך כי הלא ויצרו אוחס כו' ובנסת
 הארץ כלומר שאלו מקו הוך הגופים היו כלם מסיס
 מנחפסם והנחפס כי עשה והבשם הארץ ולא נעשה כן
 ליוף המלך ולכיוסו ויאמר הגופים לממן ידע כי אין כה'
 אליהו כי עם שפרעה הכעיסו ואמר מי ה' כו' וגם זה
 פעמים מיואן שפלה עמו עכ"ו היטב היטיב עמו ולא
 ממו בעושים ובנינו ית' כי הוא גמ' וזהו. אך
 סרעה לא די שלא החוקים טובה לו ית' על הדבר כ"ל
 שדרבס מפס המרה את פיו. וז"ל וירל פרעה כי היחה
 הכוהה כי רוחו לו בקרבו כי סרו הפחדים המקרקרין
 הוך גופו או שהיחה הכוהה לו על כל זולתו אשר לא
 הכעיסו את ה' כעוה הכוהה שהיא היחה הכה הכה
 את לבו. וזהו כי היחה הכוהה והכבד את לבו והוא
 בלא' אס לא היה סופק בדי לעכב למה טפאל לי פנים
 וחי הכעספיו וימר מהזולת שהכבד לנקט כתיסה ט"ס
 ח"כ חיסה למה עשה ככה לז"ל ולא שאלהי ככשר
 דבר ה'. שהוא ולא ישמע אליכם פרעה כו'. שהוא
 מיי להביא עליו כל העבר מכות כלומר שעל כן לא יפלא
 אס היה משיג' אותו בעשותו לו יתרון זה וכיוצא בו:
 או יאמר הראוי היה כדברך א' לעשן חדע כי אין כה'
 אליהו שאלו מקשה שבר גוס ברייה ע"כ לא אכזרית כי
 אס וספו מתך ומנתין באשר מהתנאים כי גם אשר
 כנתין קדשו שמו ית' סס' הכנים מסתקט על ידן ספי'
 וסור ב"ז בו דעה כאשר הכבט מסס לשכח סורך
 סדבר בזה בעתים כס"ד וספאל סנקדס:

אל לבני עמך כל מעבד המים אלבע של הקב"ה
 לכה שיעמיד המים ופירושו הוא כי מים עליונים הלוי
 בפסוק הרי קראו את המזמר אלבע והנה ח' מן
 המעשרות הוא נעשה אדם והוא כי הנה ע"י שמתן
 דרך סודו מליצותו ית' שהוא ח' מבי' עיקרים האמורים
 למעלה שהדיע מהם לפיכך שהוא מליצותו ית' ובב'י
 עדי'ם לאחיה לו היותו ית' ובב'ך אלפי ישראל ובב'י' בחל"ב
 להדיע עתה עם פלא מישראל עמו הוא מחוייב בעד
 לעשות רצונו ית' לפלא את ישראל שהם הרמוזים
 בנ"י כה אמר ה' אלפי העבריי' שלה עמי ובב'י' דל"ך
 שהוא להודיע מליצותו כור' היותו ית' מהם הכריות
 המהירים מן העסק כריות הדומה למים וגם הוא אשר
 ית' את האדם הראשון מן העפר בראשונה שמתן מאמר
 מה קיטר לאביה מפל לפני יולדים ח' עשה כלים מן
 המים וז' מן העפר היותו שפוח בו' ואח"כ שברא מן
 המים לא יברא מחומר בתחית המים. והנה שמתן
 אז כולם ית' אך אחרי היות את האור בדם ברא
 משם למרדעים כן אחרי הכות את הנקבה בדם גדות
 שני מקללה האשה מוליד מטיפה מים בקרנה ממנה
 ולא הפילו להנין היותו האדם מקו' ככה קיטר ליהות
 מאמר נעשה אדם עד בא מכת הכנס שפוחו מהעפר
 והוא ומתרי אלבע אליהם היא שהוא מאמר ויאמר אליהם
 נעשה אדם מן העפר כי זה הריה מהוללו הכנים מן
 העפר והוא אלבע אליהם ממה שמאמר ועל כן אמרו
 עם אליהם ולא ס' כי כוונת אל מאמר ויאמר אליהם
 נעשה אדם :

סו ויאמר כו' כי את כו'. הנה עשה התחיל בנא
 מים הוא שמתן עדי'ם שהוא כמפנה
 למעלה מהם להורות כי ישראל עמו ביותו והוא כי
 סו' הערוב שהם בעלי חיים ויכחו. ומה גם ביד ה'
 כיום דברו ובשפתו וזה נג' הדעות. (א) האדמה ישראל
 (ב) בעלי חיים שהם. (ג) בעוטים בנא. בערוב בנאך
 שמתן עם בני ישראל לא היה ערוב. ובדבר מפק'
 בני ישראל לא מה ח' ובשפתו בני ישראל לא היה
 שמתן רק בתרומותיו ובכל מזרים :

יו כ'י את איך משלם בו'. הנה ראו לשים לב מה
 זה היה שהג' מכות הראשונים היו ע"י אהרן.
 והו' והח' ופס' ע"י משה והד' וה' על ידו ית' ולמה
 לא הסמכו על משה תל אהרן ולא שיהיו של הקב"ה בין
 של אהרן לל משה. ועוד כי הלא כל כבודו ית' טוב
 טוב היה לנשות ע"י עבדו ואל לא נעזרבה משה ואהרן
 כי בשר המס יעשה ע"י מלאכיו הרחוקים מערפתו עמי
 רצונו. ועוד או' הנה משלי'ם כך ולא אמר משלם. ועוד
 כי הנה פהלה בל בערוב מהיערים אל האדמה ואח"כ
 בדם אל הכנים ואיך יאמר מהלה ומלאו בני מזרים
 בו' ואח"כ אמר וגם את האדמה. ועוד או' בנ' מכות אל'
 ומהם בטרות שישלם ה' בין מזרים בו' משל"כ נימר
 פהם עם היות שכל מהם ומהם שהביא הקב"ה על
 המזריים במזרים לא נעשה בישראל והדברה היה להם
 ריח כמ"ש זל' (ש"ל ס' ס') שממכה הדם העשירו
 ישראל ועוד שמלך או' והפליתי כו' למה הוצר והו'
 ותמתי סדות בין עמי ובין עמך כי הכל ענין אלה וגם

ראוי לדעת מה היה הפדות הוא ומספרו היה יאמר
 והפליתי בין עמי ס' : האנבה הנה פסנתו למעלה כי
 הנה נ' עקרים שייצר משה. (א) מליצותו ית' בנא'
 כה אמר ה'. (ב) היותו אלפי ישראל בימוד בנא' אלפי
 העברים. (ג) שמתחרר ית' על כל יצר עמים ומלכיהם
 בנא' שלה עמי כו' ובשפתו ככה פירעה בנא' מי ה'
 כו' על כל בנא' בנא' קרנה. ב' כתיב חכום ד"ך על
 הא' עדי'ם על הב' מלכ' אלפי עמי' וכל כה משתן ענינה
 ובת"ס נג' ראשונה שפודו כהם מליצו ית' עד אומרם
 אלבע אליהם היא ועל הדקך הזה ג' אלפי המס יתו
 להו' היותו ית' אלפי ישראל בימוד וע"כ נעשה כהם
 עיקר מאמר יסלה ה' בין מזרים ובין יהלל בתרומת
 בערוב וגם בדבר והפלא ה' בין מקרה מזרים ס' וכן
 בשפתו שנה' והי' השתן בתרומותיו ובכל המזרים והנה
 היה אשר יעש' הוא ית' את האדמה האלה ע"י משה
 ואהרן לו ע"י מלאך ואל ע"י עמו ע"כ נעם לרבי כה
 האלפים ויאמר הנה משלתי כו' לומר הנה מהם של אלו
 הוא אלו אשר הפוסה האות הוא ח' כי הנה אין ספק כי
 כאשר אשילו כל מין עשבים לו מול למעלה כן כל מין
 בנ"י ית' לו מר למעלה כי עם שההכ"ל לוח לה מולא
 כהדם כללות כל מין ומין סוד ית' לו למעלה כבוד וע"כ
 כאשר גורה חכמותו ית' בנא' מזרי' מפל מים משהים
 שבמתי הסוים כמות כמות והוא הפך כמתן בנא' אל
 היותו. ומה גם כל המינים כאשר ואלו כבודו ית'
 להנציג היות מזרימה. אך זאת יעשה יברית את עד
 כל מין ממתי הבעלי חיים ישלם את מיט מזרימה ח"א
 הנה משלתי כך שהוא יולא לפיכך כי יעש' הוא ית'
 את שריהם ישלמו עויליהם. ובזה הוא ענין פסוק אל
 העשות ע"י עמו ית' כי אין כה להעשות ע"י משה
 ואהרן כי אם בלחץ ואיך כמפושם בתחום כנה (סוד
 פ' יד'). אך לא במחלף ומתי הבעלי חיים כמו שזכרתי
 מאמר בנ"י. על מנת השמתן. ח"א הנה משלתי כך
 כל' מה שאלו ח' הנה שיהא שפסעה ע"י עמו הוא
 להיות כי הנה משלתי כך כו' שהוא שזכרתי את שרי
 הב"ח חס אין כה לעשות ע"י בנ"י. וס'ת ומהם יודע שמי
 העו' ואלו משלתי היות רשעו מאלוין או מזה משפחה
 בלל הוא כי הנה כך הנה מתחול. ח"א כך ואח"כ
 ובבערוב ובח"כ ובעמך ומלאו בנאך ואמר שאין להם
 מקום בנא'ם או וגם על האדמה שב"ה הפך הטבע :
 ועוד טעם שני והוא כי אשילו לא היה ע"י המים
 אין טעמת בני האדם להפסות על ידו כ"א ביטוחות
 כמ"ש זל' (שם) שע"כ יסוד המים והעפר היה ע"י
 אהרן ובח"כ שבויר ע"י משה. אך לא את הערוב
 שהם הב"ח. ח"א את הערוב כלו' ועל כן הנה בלגד
 השעשע וס'ת הלא כל זה אינו בזה כי אם לפס פסם
 אל בלתי הפשות ע"י משה ואהרן. אך ענין היה אשר
 נימר יעשה הוא ית' דבר ע"י ח' ממלאכיו ולא
 ע"י עמו. לז"א והפליתי ביום הכות בו' אשר עמי
 מומד עליהם בו'. והוא כי הנה ידוע בין הפקדים שהם
 ע"י מלאך לנעשות על ידו ית' כי אשר ע"י שליח חס
 מבחין בין זדיק לרשע כמפושם אלגם כרעה נח וכ"כ
 גם בזהו אשר חסן הוא ית' להלילו את הוא בלתי זדיק

באשר היו אז ישראל במצרים כחמיר שרו של מצרים כלנו עמ' ויכלו כו' וזוהו מחמיר ז"ל על פסוק נוי מקרב נוי על כן אם היה עיפה הוא ית' דבר זה ע"י מלךך לא יסיה ארץ נשן נלמה כי לא היו ישראל ראויים על כל הולך הוא ית' לנשות ע"י עלמו. וזה המאמר המשוב למטה הגוי המלוח כך הגוי בעלמו המלוח כו' והפעם הוא כי ע"י כן והשלתי כו' משה"ל בזהו ע"י שליח וכו' למען הדע כי אלו ה' בקרב הארץ מענינה זה ע"י עלמי ולא עוד כ"ל ופתחיה פדות כו' וזוהו מה שהענינו שחורר וזמור ובתמי פדות כו' שחר או' והשלתי כו'.

אך הנה היה אפשר לומר כי אשר שהוא ית' עם נטול לערוב שלם יעלו לארץ גושן היה אפשר כי הם בחרו לערוב עם המצרים יבוי ממני ישראל וזכר כי האים הישראלים אשר ימלא עם ויש בו עון ויעניו הערוב כי אין ערוב ממת כי אם הטלו ע"כ אמר ופתחיה פדות בין עמי ובין עמך כי כשאין ארץ בעיניה רק עמי ועמך יהיה הכיס פדות לתת אדם חסדיו: וארשורוב יהיה הענין מאשרם ז"ל במדרש בפסוק והלאות אל ע"י הערוב וזוהו למטה כי להליל אים מצרי אים בניו מהערוב היה הומר להים הישראלי שולך את בניו עמו להליל מה הערוב הכללי שולם בישראל ובטלו הדיעה הים כלל הישראל לבד ובראית המצרי כי נכחו יבא היה הומר לו המצרי בני סיכין הם. משיב לו כד' וזמיר' אך בנים מהם אכל המצרי וא' הדוב כו' עד תומס. והנה החשוב כי היה הוא ית' משיב הדם חסד הישראלי: וזה יתכן ויכוין באומרו ופתחיה פדות כו'. וזה היה בלתי אפשר אם לא על ידי ית' בעלמו ועל הדרך הזה בעלמו הוא א' דבר הגה ית' ה' היה במקרה ולמה ע"י עלמו כדי שפ"ן כן והפלה ה' בין מקום כו' מה שאין קבוע' שליח וכן נמצא בכורות נאמר ועבר ה' לגוף את המצרים וכו' ולא יגן השפתיים כו' שהוא כן ויהי השליח הם בכורי ישראל כמפורש בכרובים שם כבד ועל כן נלמה אלה היו על ידו ית' כאשר חסד לפנים כב"ח מר"ל (ש) כי כלשה טו ע"י הקב"ה ערוב דבר מבחן בערות. ועוד לנו טעמים אחרים אל היוה המכות ההלה על ידו ית' והיות שהיו ע"י שלמה ואשר לא קדמו מכות כאלה בפ"י משה לאשר על ידו ית' והיו אלו שעל ידו כמותם אל מכת בכורות שבה היה מאתו וכינו ית' ויפתחו: בענין מכת השחין על ציאר מו"ל כס"ד: עוד אפשר בשעור הכתובים הגוי המלוח כך ע"י מלחמה מלאכי רעים כך את הערוב ות"א שם ע"י מלחמי משחית אבי עישה לא יתכן בין ישראל לארמתי כי כעניןן רשות למשהיה איוו מבחין טו'. ומה גם כי בלתי לדיק' היו אז ישראל לז"ל הנה לנו והנסים איו בעלמי כי אברהם שכינתו עם ישראל כן בחר עמך ופתחיה פדות ע"י עלמו כו'. אך בעיר למחנה הנלמי מיוחדת לישראל והיו מעמי מעורב' עם המצרי' שאינו מקום ששכינה שורה שם לכן ופתחיה פדות שהוא ע"י שליח לפנים אדם החם עמי כדלגל' ואמר מהר ית' הלוה היה למה שיקר' לפעמי' היות עם פסולתם זלפים וחיות רעות אמר הנה אם היה בל בעי קביעת זמן כי אם בל פתאים היית הומר כי ראו משה ואהרן שהולו קנה חיות בלות דרך הסדר: כללאת את העיר

וזמרו עמ' יא על ק טה לאחר מחר יסיה פסח הזה. שער מחר לא ימלא דבר:

כ וייעש ה' כן כו'. אמר כמה חדש כי יעשה ה' כן ולא מקרה היה כעשות שיקר' בזה פסולת חיות רעות הלה הוא כי יהיהו יתיה פסחה וחל"כ ויהי עבדיו והה"ז וככל ארץ מצרים שהוא נהבנת' כמאמרו ית' כך ובעבודך ובעמך כמדובר למטה:

כא ויקרא פרעה כו'. הלא כמו זו נחשב כי של המכה הבנית אמר וכלמנה אהבם ופתח

ברביעייה שהי' לו לזוהר יותר שם אחר לומ' זכרו לאלהיכם בארץ שהוא נמצאים שדווקא משה לומר כי חנה את תופנה מצרים לעמים' ולא יבקלטו. אך הוא עמך אחר סוף פסוק הקוד' הוא הכבוד כי ארץ מפני הערוב והוא כי על כן בראית פרעה את הארץ והנה נשחזה ממני הערוב על כן ויקרא למטה ולהכין ויאמר זה הסדרים אשר סייעו עמדי שהוא לבו זכרו לאלהיכם בארץ וזוהו כלל האמת כי בארץ גופו שם הכבייה כי על כן שם יפלה בעלמו אך בעיר אחרת ע"י שליח הומר ואם כן חיסה מה לכס נשוח אל המדבר כפיכ' לבו זכרו לאלהי' בארץ במקו' השמחת כפימנו שהוא בארץ גושן והסיו משה שהי טעמו. (ח) מפני הכבוד כי לא נטון לפסוח כן כי הועבט מצרים הוא מה שזכרת טו'. (ג) מעני סידר' כי הן זכרת את תועבת מצרי' כו' ולא יסקלטו אמר א' כן חיסה לכני שלמה אהבם כלו' ולא את אשתי מצרים עמכם שלא ידלו זמח הועבטם לעמים ועל כן אך הרהק לא מרחיקו לכתה כי לפדות מעינים בדרך יוס אחר או פחות שפיק ואם על כי הארץ הלוו מלאה כמות היעני' ואלתי נכר אשר שמה ה' ולכן נרדף להרחיק הנה בראית פתחתי כי הים כעתיבו פס בעדי שהוא על הערוב כלו' כי לא תוכל לומר כי לא יפתח אליכם פה כי הלא הערבה שהלם רגלי' ויפתחו ואך פולה להרחיק דרך שלפת ימים מהכמות הלה. ע"כ השיב משה ואמר הנה אנכי יוצא מעמך כו' לומר אנכי לבינו יבוא שליחתי גדול מכלם הספיק לי אחתי מעמך שאלה גזע החלונות אך העם לריכו' דרך שבת ימים או יאמר אם הכונה הוא להחטוד שם אי אפשר כי גם פה בלי החטודות העתיבו בעדי כלומ' כי לא יעלרכ' המקו' לז"ל הנה אני שאין לי טעבוד כללתי את העיר מעמך אני מהבוד אך העם השוקעים בהומר וכלכנים לריכים סרנס לשנה היעשה:

כב ויאמר משה כו'. וזוהו הכתוב יאמר הנה הזה מרצה בשלוק הערוב הוא נהבנתה כי הנה החלוםסר הערוב מובן ואל"כ מעבדך ואל"כ ומעמך וכן היה וז"ל ויעש ה' כדבר משה כי יוסר הערוב מפרעה מעבדיו ומעמו ועוד היראל' הנהגה כי לא פתחו אחר ואם היה הדבר מקרה היו שפארים קתם:

כג ויכבד פרעה את לבו גם בפעם הזאת: שזהו ואמר לט זכנתו כו' אנכי שלמה כו' לא סר מרשעו כנחמה. ח"א חל"כ נהחלאת הדבר כי אם שזן אחס' לשלם ושודך מהזיק בם כי סנס א' ושודך מחזיק בם הוא מיותר ולא נאמר ק בשום המראה ע"כ יאמר כי אמרי מהודס ואמר ושלמחם אהבם פתחת

עדי כי נוד שמאר שיעתירו עתרו יפלה ומאז אמר
 לו אל יוסף טרעה הלא וכן היה כי לא עמד בדברו
 ויטה אפסר למר אזלי לנו רק מאמר בזהל' ומה נחמאן
 הוא מפני הכבוד שלא די שילכו כ"ח סוסי' הוא השפלה
 אך אם מלוי' י' י' לא היה מקפיד על כן אמר לו
 הוא יסב' הטובן לבוא שיאמר לו אם תאן אמה לשלח
 צעמך וגם עודך מחייך בם כהוא לבואו הריחם אם
 ילכו מעמם. אם שתי אלה לך הנה יד ה' יהיה כו'
 למר פ"ס חבא המכה היא הוראה כי גם כי עודך
 מחייך שאל' אל דעוה לו לא היה מביא המכה הזאת
 פ"ק כ"ח א"ה שתי אלה עמך וזה דבר נבא לאמר
 לו משה כי סוהל במאמרו ולא הרך אל לבו בזהו כהינת
 וע"כ אהבוו כינה היא ית' בלשונו ולא אמר לו בהפלה'
 הדבר בא אל פרעה ואמרת אליו כאשר בכל הגרלות
 הקודמות ב"ל ודכחה ל' קושי' אך הוא על כי פס היה
 קושי וה' אפסר יקשה על משה לאומרו ע"כ אמר הוא
 יהנך ודכרת ענין של קושי ולא תירא ממנו:

הוא שלם בארץ כדברי הפאמר. (ג) פ"ח' א"ה פ"ס
 סערוז בטיה בארץ למה לא היה ע"י אהרן גם הוא יחס
 ירשבו לבריות כבאורי יסו ע"י משה וגם הדבר ופנת
 בברות ססיו מן השמים למה לא היו משה ששלם בשמים
 כואמרו סכך בלם משה בארץ ובשמי'. (ג) למה יפרדו
 מכות פט"ו משה מהמכות פט"ו אהרן ונכחו של הקב"ה
 בין שניהם. (ד) עי טוב טוב היה יהו בולן על ידו
 יסב' כי הוא המשל בכל. באמת. (ה) למה נכחו של
 משה בתוך הג' של הקב"ה ולא היו מעמד שלשמן על
 הקב"ה אחד כולן. (ו) מה נכחה השחן פסיה על ידי
 שלשמן. (ז) למה ה' בין של הקב"ה לשל משה: אמנם
 לבא אל הענין ועיר במקראות ק"ה סערוז ועל פי ביאור
 הפאמר נבא על הפניה והנה הים. (ח) אומרו קח
 לבס כי אומרו לבס הוא מיותר ומבולל כנהו כי איש
 לעמם ולא להצחם בייחוד ולא כפלה כי מה יקומו
 יוסף אם יהיה משל זולתם. (ט) למה לקחוהו משה
 ואהרן יחד בהמיתה ואח"כ זרקו משה לבד. (ג) מה
 ערך לזרקו השמיתה ומה גם להמרוז ז"ל (שם ט'
 י"ח) שהוא עד כמה הכבוד שהוא מרטי ה"ל רלשנה
 פ"ח' אשר היא בסוף היכה במקרא למ"ד בראש
 (ד) אומרו לעיני פרעה מה לנו אם יהיה עיני פרעה
 לו שלא בפניו וגם להמלח יהיה גם בטיה עדין וגם
 אומרו לעיני פרעה ולא בפני פרעה. (פ) אומרו והיה
 להצק על כל ארץ מזרים אם זרקו השמיתה אך היה
 להצק על הארץ ואם ארבי בן ידו והיה אהן מה ערך
 ס' דיש יתב' אהיה פסיה להצק על הארץ ומכרחו לא
 יאמר רק והיה על הארץ ועל ספסיה לשחן ס'.
 (ו) מה ענין אר' והיה זה פעמים. והיה די בראשן
 (ז) אומרו ולא יכלו החרטומים לשמד לפר משה ט'
 שאומר לפני משה הוא מיותר כי אמר שהוא מפני
 ההיון גם לפני זולת משה לא יכלו לעמוד. (ח) אומרו
 ובכל מזרים הוא מיותר כי הלא לא על ההיון ודבר רק
 על החרטומים לבדם: ובבא אל ענין הפאמר וטו נבא
 אל כונת הכתובים והוא כי הנה ראה הקב"ה לטוב
 את ישראל לדעם את ה' כי הוא היצר הוא הטורף לשק'
 הינה אותם ומוספים בארץ מזרים למען ידלו ויניטו
 וישיטלו כי כל מעמד שלשת השולמות הוא בראש והוא
 כי הנה מעמד שלשמן שהם מוללו כל משה' בראשי' שלם
 כש"ל ועולם כנגלים ושולם המלאכים כי הלא המלאכים
 בכלל הכריחה המה לדברי הכל כטוע. וע"כ בהרואו
 ית' כי הוא מושל על הארבע ויאודו אשר המה כולו
 השולם השפל וגם מושל על כוכבי השמים ובשליטה
 הוא יורה כי הוא יתבצר בראש גם עולה כנגלים ובפוחם
 הוא ית' אשר הוא שלים בברו של מזרים ודע כי הוא
 הברוא גם את עולם המלאכים על כן גזרה הקמתו ית'
 לברות את בני ישראל במזרים כי יוצר הכל הוא אהן
 ושמי השמי' וכל נבאם בברות את מזרים זה עבר פעמים
 כי גם הורס אהרן שליטתו ית' בארבע יסודות ובמלות
 ובשרו על מזרים כהני יסודות המחזיקים מיה ויפטר
 ע"י אהרן כי הוא הפני מופיע היצור והפטר ליה
 וגם מהמים השירין בריות כנגלות גם פס השקרעים
 ועיקר יפדום הוא יסוד השים ויסוד השפר היק' לבוים
 וגם

ב: הנה יד ה' הויה כו'. אומרו יד ה' ברכה זו
 פ"ח' כשאר מכות ויפני כי הלא בברית
 בלבד אמרו לו הקמו אנבע אלהים היא אמר לו עשה
 הוא ית' הנה יד ה' הויה כי בזהם פסיה' מכה חזנית
 נפלו ממש אנבעו ונהייה יד שלמה. או יאמר הנה
 גמיה א בלבד יד ה' הויה ספונד חת: אנבעו חתי'
 מכה זו סורה בנה' מיני' במוסר ט' ולהיות שהמכה
 מחמת מוט ומתעבת ומתחזקת אפסר כאשר הויה
 צמודט כס"ח בגלותו' הממשיל לנבעות מתהילים
 מאלבע קפיה עד' ויאמר במוסר ט' ונלך' שהיא חוטבת
 מזרים ית' בנהן סוד כהוא כה גדול וע"כ ונלך' דבר
 כבד מאד. והנה כהנו למעלה כי אומרו אנבע אלהים
 הודו שה' הם בכהינת אלהים ולא אנבע ה' ע"כ יאמר
 הנה יד ה' שדע אהן הוא יד ה' ולא יד אלהים כי
 הלא והפלה ט' ואלו היה בשם אלהים לא היה מרחה
 עליהם בארץ ויכאלי כי היה להכניע מול מלה שהיו
 שודר' גם הם כמלרי' אך אין זה כ"ל פס' ס' בעל
 ברמתי' מידה זו היא שערד' להם. או יאמר הנה יד
 ה' הויה כו' והוא כטוע מספר הזוכר כי בהיות ה'
 ב' אומיה כסידק הוא רחמי' ובהיוון מהפכותו יורו
 דין וזה יאמר הנה יד ה' נעשה הויה כהיך דין כהיפוך
 אפיון שמורה רוצו במקך כו' אך לישראל והלום ה'
 ס' שהוא ביושר וזהו מקנה ישראל מ' כי לוח ברחמים
 ולמקנה מזרים כרוג טעם אל סדר המכות ומספרם.
 אלו פטרים בנת טעם אל סדר המכות ומספרם.

ח ויאמר ה' אל משה ואל אהרן קומו לבס כו' .
 לבא אל ענין המקראות נעתיק מאז"ל
 (בשר' ט' י"ב) חז"ל המכות האלו נעשה על ידי
 אהרן ותלפה ע"י משה ושלפה ע"י הקב"ה וה' ע"י כולן
 דניך שסיו בארץ ע"י אהרן כפ"ח ע"י משה לפי שהן
 באויר סכך שלם משה בארץ ובשמים ערוז דבר מכה
 צטרות ע"י הקב"ה וסחין ע"י כולן עכ"ל. והדבר רלף
 לבוים עכ"ל והנין. (ח) מה זה היה ליעשות ולמה ע"י
 סכך ט' למה שהן בארץ ולא ע"י משה למה שגם

וגם שמש רדיו ע"ה נש הוא שלם כשני יסודות אלו לא הוצרך ליסודי ההתחווים השמים על ידו ומה גם לרז"ל כי לכל יהיה כפוי טובה למימי האור כי זו גיזול מגזרת פרעה: ועל פי דרכנו נשיח אל דבריהם אלה כי הלא לא היאר טיבם הלאה לולא ה' היה לו ויחן בלב כמים בח פרעה מלא לרחוק על האור כי חין ספק כי הוא ית' בלטה מצינו והאורה ויחן בלטה השלח את אההאל החיה אשרם חלקם מהוקק הפון. אך להשגה להבין דבר זה נמו"ל כי פרעה לא גזר כל הבן הילוד כו"כ על פי הדתומי מזרים בחומרם אלו כי עמיד מושיען על ישראל לנקות במים וע"כ מהכמה אמו לשמו על שפת היאור למען יאמרו ההרשומים אל פרעה כי כבד מושיען של ישראל במים וכן אז נתקבלה הנזרה ופ"כ לא שמו לב אל רחמים יסבד מיקה את הילד את גנה היה אז וזלמו באמור כ"א זה היה אך נשע מהמים הנש כי היותו במימי היאור היה' בפת הלאה ופ"כ ה' בלתי רחוי ילקה על ידו ליהסך לרש ולא להסרין לרדעי' אהמו וגם לא עפר מזרים נעשה כמים על ידו כי זו טמן את המלוי המטה אים עברי:

עוד טעם על יסכן על פי מאמר רבותני ז"ל כי על מניעם מלזרים מלפגול את צמות ישראל מידתן סן ירבו על הכף את מימיהם לרש והנה נדע מאמר רז"ל כי אהרן היה ממים בלש בין אים לאשתו ובין אים את פמיהו: ע"כ יסכן כי מכת הדם על משה על העדר שלים בין אים לאשתו היה על ידו וגם הנפרדים הפרים ורבים לרעה המזרים אחת כי מוש פריה ורבים מירבאל חהיה ע"י אהרן הרדפה פריה ורביה בהם. בשמות שמו בלש בין אים לאשתו וגם אשר על ידו יהיה כל אים שפגול וטלו. ע"כ בים שלים בין אים לרעהו היה מכת הכמים המנעם: למה אשר היו כמים ואניוס. בהל גביר שונים מקך רגל ועד קדקדם: בלל הדברים כי על כל הלא גם שלא ועדר ממפה הממר גם השחרר כשני יסודות השכלים לא נעשה המתייחס אליהם כ"א ע"ה הסדן. אמנם השני יסודות העליונים רוח ואלו הורה הוא ית' בליטתו בהם ע"י משה. כי יסכן בה ביסוד האור והאית הקפית הנדר והלכי היה מים כמים ובאור נקפה עס היה את הרך כדור הנדר ולא יכלה האש להשמיד הכרד וגם הורה יתבדך בליטתו ביסוד האש ויסוד המים כי יהיה בלש סוך האבן כרד ולא המים מכנין את האש ולא האש ממייכה את המים וגם מכת הארבה אל יסוד האור מתייחס כדוד מהכמה העבע. כי סיד האור הוא הגובר בכל נפש היה אשר לה כמים. וכן עבד החבך ומה גם לרז"ל (שם פ' י"ד) שהיה החבך עב מהמטם בימים כי מהעפף האור והמטה. על בלתי עמוד זו אור השמש וע"כ היו כמ"ה ע"י משה. והנה עד כה לא לראות שליטתו ית' רק בעולם השפל בארבע יסודותיו וע"כ הורה הוא ית' הדבר על יד בני אדם אשר בארץ המה. אך השליטה בחול אשר משלש הגלגלים. הורה על ידו ית'. והוא כי מול מזרים אשר פגדוהו לאלה הלא היה מול שלה. כי על כן חועבת מזרים כל רועי לכן מהאמר ההתרנגם וכן זאת היה מנחור ית' בלוחו

כי מי עלתו יכה את הער והוא כי אמרו ר"ל (בכורות דף ע"א) כי שחין מפרים היה לה מנחון ויבם מנפרים כלם לזכיה והלחום הוא התיחם אל יסוד המים על כן סיה על ידי אהרן המכה יסוד המים ויחזק היה מיסוד האם לכן היה על ידי משה. ואמרו ר"ל (שם) על פסוק כי היה השחין חרס מים ובכל מזרים חרסותם כתיב כלמד ששרו של מזרים לקח. ועל כן הולך יסיה גם על ידי יחברך. כי הוא לגדו יחברך אשר כח צו לקחתו. ובוה מלאנו ראינו טוב עטאל מלוחו יחברך יקחתו יחד משה ואהרן ברחמיים פיה ככפופשאל"ה ויקחו עשה לבדו. וגם שירקנו השמימה כי מה בלע בזריקה סקיהה על ידי וטיהיה השמימה שהוא בשמי השמים בטלוינים על כן ים ה"א בנפוק תיבס ו"א ברחש. אך הוא כי למס סקיה לר"ך יסיה השחין לה ויירם כלמד שסס אש ומים כמאלרס ז"ל שחין מזרים סיה יבם מנפרים ולה מנחון. על כן הולך יקחו יחד בשמי שיהס פיה הככבן. למנן הקנות צו שמי הכהימה המתייחסות אליהם שסס אש ומים אש ע"י משה לסיסם צג-מבטיים ומים על ידי אהרן לסיסו לה מנחון וז"ל יקחו לבם כלומר בשביל כהימה שנסס. סקיה לקנות צו כהימה ויבמה אהרי כן ירקנו משה השמימה אשר שמי הסה"ן יורו היות בשמים העלויים. ומבסם לאומרים מרז"ל (פ"ר פיה"א) שכניטול סיה עד השכינה. ויהיה למנן ע"י השכינה ימ' ויין צו כח ילקח צו עשה הער. אשר מלגדו יחב' לא ילקח הער הכותמי. וסענין כי רגס הקות ברוך הוא לבורוח כי במס שפכה ההמכריים מכה הער כי חין לפשו יחברך הקרם בין זה לזה ע"כ וכפר שיהיו צו הפס מרק למעלה עד המכה צו את הער והזריקה הולך להיות עד די משה לבדו משני שמיים. (ה) כי הער לוקח על ידי כח האש שבהימה משה ולא על ידי כח המים מבהימה אהרן בדרך כל כח כוחי כודע. מאל כח אש שבהימה משה סיה עולה עד השכינה. ובו היסס הסכינה מכה בשר ודולק צו ומלקוחו נחברך עד איהמו. ובוה נכח אל עיני הכרוב. ולא יכלו התרפומים לעמוד לפני משה משני השחין כי סיה השחין כחרסומים ובכל מזרים. כי הלא יקבס כי אומריו למי משה בלתי מוכן כי אחר שמה שלא יכלו לעמוד סיה שמי השחין. מה ימן ומה יוסף סיה לפני משה ומתהר"וי יחברך ולא יכלו לעמוד בשמי השחין. ועוד כי אחר אומריו ויבי שחין אכבועות פורה בחסם וכנהמה. סיה עכל שסרם סס כחרסומים וכל מזרים. ועוד שחך או' ובכל מזרים הוא פעם אלמה שלא יכלו התרפומים לעמוד לפני משה. ועוד למ"ג ז"ל כי הרפומים כתיב וכוה הער אך מה שלקח הער. הוא עטס אל בלתי יכולת התרפומים לעמוד לפני משה. וגם מה שפ"ה מקום זה שנקרא הער חרסות ולא יחברך הכהינים הנקרא מזרים. כמאלרס ז"ל (שם פ"ה) על פסוק וסיה מזרים חוטט אחרים וירא יקרלל את מזרים מת. אמבם למס שכה האם הששחין וסורף גם. סיה מכה משה גם אשר לקצ צו הער ומנמן לחומתו. על כן כהימה התרפומים עומדים לפני משה אשר האש שיהיה סורפס. סי' נמך ממה סי' אש עשה חמערור ומחוקק כעומדס לפני משה

התכעור את צעיריה. ע"כ ולא יכלו התרפומים לפתור לגדו וכמה האמר גם כל מזרי עלת התרפומים סיה לן קן ומה נכחו ח"ו. ע"כ אמר כי סיה השחין כחרסומים ט"א הער כפי התאורה. והתרפומים כפי האקרא והוא כי מלקוח הער סיה נמך לקוח אש למס כשמו. ומכוח חממו סיה מחמיל תהיה כחרסומים התרפומים ח"ו כעוממחם ואח"כ וכלל מזרים ועל כן היו התרפומים נכיים יותר לפני משה. כי סיו בין שמי האש. בין משה עמונו ומכוח היותו ובין הער שחממו נמך הלקוח כלמה שמקבלים עיקר השפעה ליהימם מופשטים ממנו בלהייהם יותר מוואמם. והוא ע"כ סהוכנס היות סוריקה השמימה ע"י משה הלא כי הלא דרך הזקק אשר השמימה. כי לא יכלו צעירי אמה שזהו סיה יפירו ויפילנו תרצה. על כן יסיה הוא יס'. כי משה המושל צימד האזיר יקח האשר בחפניו. למנן יקבס ע"י חפניו כח נוצר על יסוד הכוח. ללל ויכל היותו לכונו עד העש השמימה והוא מאמרנו באמר שלמה הפך ע"ה בדיבור על מעלות מרע"ה צוזמרנו (משלי ל') מי עלה שמים וירד מי אהף רוח כחפניו כו'. והסנין כי כהימם שלמה את עמו על הרבות שים. ומכס וכרייה באל דברי אגור כן יקח אחרים אללנו כחקומו אחר כי ולא מדפי הכמה ע"י. וסיה לי ללמוד משה. כי עס גדול מעלתו. לא זכה לבנים שלמים כאדפי כי סיו ציוו גדולי טולה עס שהוא גדול מאוד ממנו אך חזק כי אש שמינו סיו בני יורות ואהרן לקח איהם ומשון. כמ"ל שמהם למד כי רוב הנמים דומים לאחי האם. וסיה לי ללמוד ממה כי ח"ן דומה לו כי מי עלס שמים כמוסו שחך האש כגדולה ולא שורף כהכל סיהם של מלאכי שמים כמיה וסיה האמר הלא חמך ואל"הו עלו השמים. ל"ל וירד והוא כי חמך ואל"הו לא עלו לרדס לגור סה כהימם הרבונה. ע"כ לא יפלא כי הלא בעלי"הם נהפכה כהימם מליכותם. סרס יעלו אל כרהימם השמימי כמאלר חמך אל ר' וכמעל. באשר הלא מחתו חוקן עניונו ואמר לו חברך נעשו לפידי אש בעצרתו כו'. סיה חודיע שר דברים לא יפלא. (ה) כי חומר נהך חיסורו. (ג) שמונו נעשו לא סיו יחד כבזבז ח' כהער צערו סה כי הלא חבריו סיה הנם כמקום ממשותף לשירים בשמים החתומים אך נשמתם על"ה מעלה. וכן אליהו הסערה שעלו נה סיככחו מתחמיוניהו אל לבוס דק. ויסחר סס להחלם צו כרדמו כודע. אך לה כלה עליית מכה חלונע ע"ס. כי אש מולי יפתנה חיהונו. עלה למעלה מן השמים כד"ל ומשה עלה אל האלמים וחי חלונע החלמים מה לילוד אשה ציינו וזרחים שלא נהפך חכוכו כי הלא וירד כהימיו הרבונה. או יאמר גם כי אחר ח"ו בעלותו בשמים אל האלמים נכפס מחומריו ויסחר בגלגלים הנשמיים ונפשו עלתם פעלה מעלה הלא ע"י ינדל כמו במה שזירד כי הלא כשבו למטה. סכ ויפלטו בגלגלים כהימיו כחכך. כי נה נהסך חומר ללפידו אש כאשר כמי פעלה ולא ירד להיות סה ככל האדם. ע"כ יפלא אך נכס כשאר חשיים ירד ולא כהימה כיומד האם אשר לשמה מן השמים ויורד יפלא סיהיה מהעליה כי הלא העליה סיה כרדקנות ודלמן נמךן מאתו יס'. וע"כ לא יפלא

יאלף אך באומה ללוי יח' אך רד ופסגה לרז"ל (ברכות
 דף ל"ב) האומרים שהיה הוא יח' נכנסו ואמר לו רד
 מבדולחך. ועל"ז יורד ולא הזקן וחזרו ביסוד האש הלז
 יורה כי זולה גבולתו נשמים גם בגוף ונפש שלם ביסוד
 האש כמדובר. וגם שלט ביסוד הרוח. וזהו מי אסף רוח
 בחמיו. וזהו במכת השחין שזוהו יח' יקח מלא חמיו
 פוח כבדן חרקה משה השמימה. וארז"ל (פ"ד כ"ה)
 עד כבא הכבוד ונודאות יאלף. אך לא וזה מרות מזוהו
 מידו של משה עד יסוד האש מה גם שיה כבשן אשר
 ירבע רוח עד גלתי ובאכירל זכר לו. אך הוא כי ללקוח
 גם כבדן הוא נדוהו ועליו. ליון יד כן אדם בולט
 להכות זו. על כן זה הוא יח' יזרוק השמימה עד כבא
 ככבוד. למען מכסא כבודו יח'. ילקה אשר נסתה כבא
 כבודו יח' ע"י מה שאוקים באדם והבמה: והנה לזרוק
 למעלה ללקוח גם הכר במה שלוקם למעיו הכי ידפנו רוח ולא
 יתאר מחלומו. ע"ז זה הוא יח' יקטנו אח"כ משה לבדו בחמיו
 וזרקנו השמימה למען לא יוכל הרוח להסיף. כי בהאסף
 בחמיו משה בגולם ביסוד הרוח. כי יפלוס הרוח באבק
 שם בחמיו באופן שהיה יסוד הרוח כאלו אסף וקוטם
 אותו בחמיו כל יערל כח. להיות נשכ באבק הוא
 נזרוק אושו. כאלו מידו עד יסוד האש רוחלה היה:
 וזה מאמר שלמה בחכמתו מי אסף רוח בחמיו הנט
 בשלם לטפלה במקום אש להכה שלכת מלחכי קדם
 וביסוד האש ויסוד האויר. וגם שלם משה ביסוד המים
 שעל נטייה ידו של משה כלי משה האלהים נבקע הים
 כמאמרם ז"ל (שם פ' כ"ה) הרה אף מקד הכרטישהו
 מתך וטסה וזה ידך וגלבו כמו דך וקפצו חזמות כאלו
 ילארו המים בנזרו. כל יאלו ויתפצו ולא על ידי חיות
 קדושת נפשו המלכות ברומו כי אש נטמלה שהוא
 נבטיית ידו הגשמיית אשר הוא מלבוש ונטמלה שבת הרוח
 ונטמה ויטוף. כמאמרם ז"ל הכס וטקל את מתך וטסה
 את ידך כמדובר שנגטיית ידו לזר מים במה שה'
 נטמלו לנפשו. כי אין זה רק שהטלוס האלהים ביסוד
 המים. וזהו מי לזר מים. נטמלה. ומי שלם גם
 ביסוד הפער כמשה כי מי הקוים כל אפסי ארץ והוא
 כי על דבר קדם ארז"ל (במדבר פ' י"ה) שבאומרו ופסחה
 האדמה את פיה ונטמלה כל הארץ במשפך כי פי הארץ
 עמוק וכביטוח פי הארץ גבוהים סניב ונטשו
 כמדרון וכיה כל אשר לקדם ודקן והאירים מהגלגל
 בכל מקום שהיה יוודר כמים הנגרים צמוד.
 חיה מי הקוים כל אפסי ארץ שהקוים והגבים האפסוים
 הם כל קצוי הכצות של ארץ. והיו משופטים והולכים
 עד למעטו פי הארץ. והנה כי הוכיח היום זריקת
 פוח הכבשן על ידי משה להיותו מושל ביסוד האויר
 כמדובר: והנה טרין ארץ למה טעם למה של הקב"ה
 היו נין של אהרן ונטסה ולמה הוה' המשותפת לגולם
 מכה שמים אשר השמים של הקב"ה. והנה על דרך
 רז"ל (פ"ד פ"ט) האומרים כי הדך המכות היו כפספים
 מלחמת ז"ו. נהו טקפו שאלות אלו: עוד אנטמה למלא
 סוכ טעם לעבד. על פי אשר אמרנו כי רצה הוא
 יח' לכוונת בני ישראל. כה מעטו צבריאת שלם
 וזכר טעם בנפלאותיו כי מטה. אל' מאמרום שנברא

כזה הטעם כמבואר בעפרים בלד הענב. אך חויב
 הכדר הלו על פי סדר האמרות. ולא כמבטו פס
 לאהבת הקציר. והיה מלמטה למעלה במה שכנגד המאמר
 האהרון. יהיה במה הראשונה במה שכנגד הרשעון
 בלה במכת צבורות. ועל הדרך זה כל א' ואל' כסודין
 והלקוח. וע"כ הוכרח היות שלמה צפ"י אהרן ראשונה
 והשנים של' הקב"ה האמרים והשחין שמים. וכל מה אחריה
 ומכה צבורות באהרונה: ובהה מלאנו ראשו טעם נכון
 אל היות המשותפת השמים היא השחין. והיא למה שהיה
 לעמח מאמר הדשא הארץ דשא כמפורש פס. וזהו כי
 בענין המאמר הוא ארץ שיהא ד' יבדום עמר האש
 להוילף דשא ומיכה רוח ומח השמש שמבטיח האש.
 ובכל עכב כה שר שמיכה זו וואמר לו גדל. ק שחין
 אשר כנגד המאמר הוא פס נמלא וסם היו כולנה פוח
 כבשן הוא יסוד העפר. והיה שחין משחין וזרקה מיסוד
 האש. פורח אנטבטות מיסוד המים. חרקה משה על
 ידי קליטה בהפיו את יסוד האויר. והכזה את הכר
 על ידי חרקה השמימה כאמור. והמשקן צפ"י קצו
 לכס מלא המיכה כרי יסוד אש ומים. צפ"י לקוח
 א חס נשמי הפניה קדם האבק כח מים על ידי אהרן
 וכח אש. על ידי משה. ובאומר פוח כבשן כרי יסוד
 הפער ובאומר זרקו כרי יסוד האויר. שקלס בחמיו
 לכל ידמו רוח. ובאומר השמימה שהוא פמ"ט ז'ל
 (שם פ"ה) עד כבא הכבוד. שהוא כמחמרט למה
 שצ"י השכינה ילקה השר: וזה יאמר זרקו משה
 השמימה לעיני ירעה. כי הלא יקסה כי הלא לא נזקק
 לעיני פרעה זרק כי גם לעיני כל אבר לפני. והנס
 לכאורה אשר לומר כי למה שפרעה היה יד הכמש
 משנה יוהר מכל הרטווי מרים כמאמרם ז"ל. על כן
 לעיני פרעה ההכס יוהר. נראה היות הזריקת השמימה.
 לא לעיני הנלתי הסניב כמורו. עוד יתכן יאמר מה
 שכתבנו כי אומרם ז"ל השמימה עד כבא הכבוד הוא
 למען משש ילקה הכר. והענין כי הכה עיני פרעה
 וכל מעייו ועיניו אש שכו כענין ופרשה הקריב.
 שהקריב אה כרו כמבואר אללו. וזהו יאמר זרקו
 משה השמימה שהוא עד כבא הכבוד. ולמה היה פס
 הלא הוא לעיני פרעה שהוא להכות מהשמימה למי
 שהיא עיני פרעה. הוא השר והוא הרטוויס הרמו
 אח"כ כמדובר. וע"כ הדברים האלה יתכן א' והיה
 לאבק כו' והיה על האדם כו' כי הלא יקסה מה ענין
 א' והיה ב' פעמים: ועוד מה יתן ומה יוסף היות
 לאבק בכל ארץ מרים. כי מן הראוי לא יאמר רק
 והיה למחין באלס כו'. אך אהרי אמרנו כי היו לרוב
 יסודות. והכחת השר גם הוא כנרמו בססוק הקודם.
 צא עתה ויאמר כי גם היה גלגל לעיני הרואים כי הלא
 והיה לאבק כו'. והוא כי אחר שזרקו משה השמימה
 חזר למפה והיה לאבק הוא הוראה יסוד העפר. ויסוד
 הדוח שיוזו על כל טעה גבול מרים. וזהו א' על כל
 ארץ מרים הרי מליאות עני היסודות. והנה על הארץ
 לא נראה רק היות עני היסודות. אך באלס וכתום
 היתה היות עני יסודות אחרים וזהו ויהי למחין. הוא
 חוס לרוב נועל באלס וגם יסוד המים כי ה' פורח
 אנטבטוח

לכבועטען לה מצותך. הרי ד' היחודים. אחר ק' ואז
 אומר כי גם לקה אהר באו' ולא יכלו כ' כי הים השמין
 בצרמומים כמאמרם ז"ל (שם) חרסות' כתיב הוא אהר.
 נחלא טיעור הכתיבים ענין רמז הארבע יסודות ולקום
 אהר כפסוק הראשון. ומציאותו ית' נגלה ככתובים
 ש'אחריו כמדובר. ומיושב כל מה שהענין במקראות:
 יד כ' נפסח האהר אהי עולה את כל מגפותיו כו'.

הלא כמו זר נהפך יקרא מגפותיו אל הכרד.
 ומרז"ל (שם ס"ג) גדלה נבירות על מה כבורות
 ידבר וכן מפרש"י ז"ל. וכנה ראיתי מי שמענה ל' רש"י
 ז"ל ואומר מהם כבורות. כמו כביטורה כחלום
 בראייהם שהם אהר הכרד ואין זה מהקבל. כי לא

סיה זה ערך רק אם לא הייתה המכה כפרטה ובענין
 ונפשו. רק כביטורה הדרך וגם פסיקה המכה בזמן
 הסיפור של פירות. ועוד כי לרבותיו ז"ל (שם ס"ט)
 פסיקה המכה משמשת חדש א'. היה הכרד כשנת זמן

שלין פירות כאלוהם. ועוד שבדברי רז"ל אין דרך לנפוש
 מלפניה על הכיב כבורות מעט. אך להפיק על זה.
 שיהי לב על אומרו כי עשה שלחתי את ידי אהר
 ומה. ועבר ויפסד מחדש ימים. כגדלה מרז"ל משמשת

הפניה. ועוד שהרי בין מכת הכרד פעלים אהר כי
 עשה שלחתי את ידי להסירה וז' טעמה. היתה מכת
 אחרת נבואה. כי הנה אהר הכרד היה השמין ואין

יאמר כי עשה כאלו היה המכונה אל הכרד. אך
 בהם שכתבו למעלה הוא מטואר כי המכות יתחלקו
 לב'. דרך מרז"ל באה"כ כל מה לטוב שחלקם

במקרה. דרך לאודיע מציאותו ית'. וק' אהר כביטויים
 בצורה גם אלבע אלשים היא. ועד"ס לפני יכר כם
 כי הוא ית' אלשי שרבל בייחוד ומסלול בין ישראל

למגרים. ובאה"כ לאודיע שפועל על פרטה עם היומו
 אלשי ישראל בייחוד ונחר עליו ועשה ציווי הילוח את
 עמו. ועל כן נקראה סימן באה"כ. אחר בעבור הדע

כי אין כמותו בכל הארץ כי חייב כאחד משרי האשמות.
 שאינו משתדר על זולה אומרו. אך אהי עם סיודי
 אלשי ישראל בייחוד מושל בכל אהי ונחר עליך טעמה

צווי. כי נפסח האהר פהיה בכה המכות הכמות נכח.
 הלא הנה סימן באה"כ אהי עולה את כל מגפותיו שהוא
 פטה כבורות שהיא תכליתם ועיקרם. ואהר כי עשה

שלחתי את ידי כי עשה בני הקדמות לאלהי החסודים
 כלהם. גם הם על פי כוונתם שכוללם הוא הדבר
 שהיא האמיתית. שלחתי את ידי. וכונתו הכתוב כי
 אין כוונתי רק לאודיעך כי אין כמותו בכל הארץ ואין
 רעני להמיתך. כי עשה נחמה כדבר כנה היסה ידי

פועלה להטות. כמ"ס הכתוב טיה יד ס' הרה.
 ולא היה צריך הפעולות מחדש. וק"ל אותך ט' כי
 סייתי יכול בידי השלוחה להטות אותך. ותולם בעבור
 זאת העמדתך להשר אומר כי עשה שלחתי את ידי על
 טעבר. הוא על מה עדי"ס ק' אומר כי נפסח האהר
 הוא על מה באה"כ שהיא כה על העש האהר. שמתחיל
 גם יאמר עורך מסחולל למר טיה על ידי כמות הקדמות
 דרך עדי"ס. הנה נכרת מציאותו וגם הייתי אלשי
 סעברים בייחוד. אך עדין עורך מסחולל כמי שידעה
 ו (ח"ב) 2

יט ועתה עלה הענין כו'. ראוי לשים לב. מה זו
 הודעה הלא סובב קיב אבוד רשעים וישקו
 עליהם את וכרד. אך לזה נשים לב אל מלח ועתה שלח
 העני. כי אומר ועתה הוא מיומר. ומה גם כי עדין
 מחר סיה טיה טיה. אך הנה אהר"ל (שם פ' כ"ג) על שאק
 מרכנתו כנדה וחילו ירה בים. מסיק סיו להם מרכנתו
 והלא אמו צדקה. אלא מהירא את דבר ט' היום כו'.
 וכנה הוא ית' היה מומן להסיל מרכנות מלחם אהר
 סיה. ואם עשה סיו כלם ממים לא ה' גל הנקשה כח
 השועל. ומה גם כי הטובים עמם היו משקיעים את
 רוכניהם בחוף הים. כמש"ל לטובי כו' שהיה גלי
 המים ודמים לפני טוסיס זכרים של מלחם לטובים
 כקטנה. וסיו קפואים חוף המים והמקשים את הכנייהם.
 כמש"ל על פסוק לטובי כנדיה פרשה שה' המצוי חרבו
 אומר לו לחמלו הייתי מושקר לרעים ולא סייק אהר
 ועתה פחה משקני אומי ואותך בים. על כן אהר טיה
 ית' ועשה שלח הכני כו'. כלומר עשה טיי עליה חובל
 לקבלת אלף. משא"כ אח"כ כי יבא זמן כי לא כנדי
 ע"י שחוק. כ"ל גאע"י עתה לא יכול לקבל אלף כי
 סרכב על סייך. ומרה לקרבו אלף מהלך. ולא מכל
 כי ילגול וישקיעך בכה. וזו ועתה שלח העני. לרמז
 כי לרעה גדולה מזה את שמרים. ות"ל הירא את דבר
 ס' פענדי פרטה הים כו' לומר כי לא היו יראים את
 ס' רק יראים את דבר ס'. כי יראים סן יתקיים דברו
 וירד עליהם הכרד ומהו. וע"כ הים ט' אך לא לקיים
 שאלתו ית'. אז לאחר לפימה למה יבשה כה נעבור
 אהי ס' רק ליסחר ולטם מאני הדעה: אך אהר לא
 עם לבו אל דבר ס'. אהי הנכמות מדרש להחפך
 הדימה כלולה. עוב חילם כפרה פד השחרת ואין דרך
 לומר חוף מהבאים. כ"ל כפרה רחוק מהיישוב ולא תה
 סן פרס יאששו הדימה ימותו. הנה ס' הכתוב שני
 הקצוות היראוהשר לא סה לבו. ובאליו נכפע כי הטיטוס
 לא היראו ולא עזבו להסתה רק עשו מדרש כל יום.
 וצין כך וצין כך אהי אהר לא סה לבו לא עוב חילם.
 רק אה עבדיו ואה מקימו. אך אה נשפו שער לבנת
 בים. חכו ואשר לא סה לבו כו'. ויבזבו את עבדיו כו'
 כשדס אך לא אה עמנו. כי הם סן יתקיים כל הקורס:
כב ויאמר ה' כו'. נמה את דרך כו'. הנה כתבו
 למעלה כי על ג' עיקרים שהודיע הוא
 ית' לנרשם: (א) מציאותו ית'. (ב) כביטוי אלשי
 סעברים באו' אלשי העבריים. (ג) שם היינו אלשי
 ישראל בייחוד משתדר על פרטה ומלוה עליו יתלח אה
 עמו ועל ג' אלה סיו ג' כמות דרך על הא' עד הכרס
 מציאותו ית' ויאמרו אנבע אלהים סיה ועד"ס על ה'
 שכל סן סאלל כהס סיה ית' בין ישראל למלחם ועשה
 הסחיל כביסן באה"כ לארחת לו כי ישתדר עליו גם
 השקדר וכפסטים מלך המכה את עבדו הכללי עובד אהר

ק לט ובנד מהו מלוא ימ' ולא מקריחם שאיר כי
 אש נתן מלואות' מלואות' כי הנס מרס דרס סכרד
 המצוק מלמעלה ומה' אש אלה ומה' וימפר ס' נרד
 טע" מה שמה' אש אלה נדע כי וימפר ס' נרד
 ולא היה נבצר רק גם מלוא ס' כי הלא ע"י אשם שמה' אש
 אלה הרי נחמסם האיר ואך היה מהאזה וגמס' ט
 המפר וימפר נרד אף ח' הוראה כי וימפר ס' נרד
 כו' וז"ל ומה' כו' וימפר ט' ומה' מלוא ס' אשם
 רחיה נגמרה היום הנבר מלוא ית' ולא שקלמו אשם
 באיר כי אשפר כי האם מרדה דרך העברה באור
 לא הספיק' לחממי עד שלא יהיה בו כח לס' אשם אשם
 הערים טו אחר עטר האש סנה ראי' יותר גדולה כי
 הנה ויחי נרד ולא מתקחם נשך הנרד סכרד כמז"ל
 כי היה נמוך כדור הארץ נרד מלוא וטו אשם ובהשבר
 הארץ נרד היתה האש מהגלה נבוכס וממס' אף דרך
 לנשוי כי היתה הנה כי האש אש נשך הנרד
 לא הספיק להמך הנרד ולא טו הנרד לנשוי אש .
 ומה' המלך א"כ אשה אחר הורא' הגדול הולא מה
 נורך היה שמה' אש אלה אש הישרדי טרס המסיר
 הנרד לז"ל ויך הנרד כו' ולא כל עשנ סנה סנה
 הנרד ולא כל ען סנה סנה ואך היה אשפר זה
 שהעשנ הולא אף ען רכוב שיסנר ואדרבה הוא מקבל
 ובלתי נשבר אף הוא נמש' מלוא ומה' אש אלה היה
 כל רכוב ומקפס' ל' ברוה יתק מז"ל (כ"א י"ב) כי
 אשיות הנה סלוי' סלוא' נשפו בהם כי הלא אדרבה
 הוא נבצע כי להיותן אשיות סיו רכות ואין הדבר
 הקשה משברו כמז"ל על סיכא נמא סגמא רך וטומד
 לפני קשה נבצע טו אלא ודאי כי אחר שהאש מהה' אש
 אלה היתה מלמס' כל מה שעל סני הארץ ומיימס'
 ומקפס' אש הכל והנרד נשבר ומלוא ווא"כ גם
 החס' והספסמ' סיס ראי' יוכו וינצרו לז"ל מלוא ס'
 עור יתכן כבס' לנ ענין היות האש נורך כדור חלל' על
 נרד כי לא על חס' עשה ה' כהה : אמנם הנה נבצע
 למעלה כי כח אחרונה של החס' שהם סימן באח"כ
 סוס על העיקר השלישי מה דיע' אש' לפרעה שהוא טמס'
 הוהו וינצרו אלהי העברים בייחוד לא ינצרו מהשפסר
 גם השמר על פרעה ועל כל מלכי סודס' כי יוצר
 הכל הוא והנה מה סס' נוסח פרעה יתס' על פרו או
 על מזל' על ס' רעה להרוח' לו יסכרך כי כל אלהי העמים
 אלהים וטרים ומזלם כלין ערו וכל יערי עולב מחוייבו'
 לעשות רעונו . ומה' מלמס' על סוכ' (ד"ס א' י"ז) כי
 כל אלהי העמים טו' וה א"כ ע"י מה סו' ממים עשה
 יודע כי כל אלהי העמים אלהים . ומה' כמז"ל (נ"ד)
 ס' ג' כי טרס עשפ' ס' אלהים ארץ וסמים לא רעה
 לברא זכס' מלוא' שלא יאמרו כסייערו בניית סמים
 סיכאל סוח' כדורומו ונצריאל לנשפו כו' חסו נוס' ממים
 לנצרו כו' ומה' יאמר כי כל אלהי העמים כן ער לו מזל
 אלהים ובראי' כי הלא וי' לנצרו ולא עם מלוא' יו' ער
 ממים וכל זכאס' שמה' עשה והאש סמים שסס'
 סמולטן שהם אש קבועים בגלגל שהוא ממים כדוריי'
 וכן סמי סמים שסס' מלואי מעלה שהם כדורות אש ה' ס'
 סמים כדוריי' והם ממים טן למ"ד מלוא וימס' וכ"ס

ק יעס' לו והוא כי החס' מהו בו באכן או באנורף
 והוא הנרד ואש לא יקבל נוסר מהסר להמו והוא הארבה
 שאוכל החס' והספסמ' וכל אשר השאיר הנרד ואש עד
 אלה לא ישמע לו יאשרו בנייה בלא והוא החוסך' ואש
 כז' ג"כ לא ישמע יכט נשפ' אווה או אש כנו והוא ענין
 מכס ככורות ווא על כדורו ימלס' : ולבא אל ענין
 הכתובים היות לב כי הנה כדורו ית' נשפ' אש יך ולא
 אחר אש כקך ואח"כ הוא או' יוש' מהס' אש מהס' והאשפר
 טו הוא ית' כיון כי יד משה הספיק להשפוט על ידה
 האם ע"ד קריעה יס טוף שלא רעה ית' יקרעה משה
 נמסה כ"א בידו כמ"ס ז"ל (ט"ד ס' כ"א) ומשה נפוטוטו
 לא רעה היתה שפארטו כקך רק נתן כבוד לאלהינו לעשות
 נמסו הנרד ויחייב כיה אחרו ית' ויהי נרד ואח"כ
 אומר וי' נתן כו' . והנה כזה היות מקום נומר כי ע"כ
 המספס' הוסף הוא ית' על הייעוד כי במחלה אחר נרד
 בלנד ואח"כ חקל' אש אלה : אמנם עדיין נרך עיד
 לתפ' עס' ודע' (א) על מה זה היה האש אחר
 שטיק' הסועל היה כנרד . (ב) כי באומרנו נתן קולות
 ונרד יאמר ג"כ ואש כי גם הלא נמסה מידו ית' בקולות
 ונרד ולא יאמר ומה' אש כאלו היא נעשה מלואי .
 (ג) מלוא לומרנו נתן קולות ונרד ומה' אש למה מור
 ולומר וימפר ס' נרד כו' הרי נמלר ולא עוד אלא שמתעס'
 ענין ולינו מוכיר האש . (ד) או' אה"כ ויחי נרד מי
 לא ידע מלוא המסיר נרד סויה' נרד ואש הכונה היא
 לחדש סויה' אש מתקחם נמוך כנרד לא היה לו נומר
 כ"א זס' וימפר ס' נרד ויחי אש מתקחם נמוך הנרד .
 (ה) כי כמו שאומר מה עשה הנרד כדורו ויך הנרד
 כו' למה לא יודע מה עשה על יד האש . (ו) מה הוא
 השפוט ה' שאומר ראשונה ומה' אש אלה ואח"כ אומר
 ואש מתקחם נמוך הנרד : אמנם הנה אין ספק כי
 היקר הכונה לא היה רק הנרד אלא מלוא הקב"ה לארצ'
 כי הנרד הוא לא היה עש' שהוא כי מים היורדים
 מלמעלה מהקדרים וגמס' כקריחו האיר וימפר נרד
 כ"א גם שמן הסמים לא ילא הנרד כ"א מים ומה' אש
 באור כי אין דבר רע יורד מן השמים לא מהוה מחמח
 קריחו האיר כי אדרבה האיר היה חס' כלאס' כ"א שמה'
 ית' נהס' ע"ד גם : עור רעה ית' לנשפו ולסנר כל
 עשנ והנצ' שלה חס' וכוסמת ולנצרו גם כל ען לא
 כקמן כגדול והס' כל ען לא עש' קסון רכוב נכס'
 כהכלח הארץ ולינו נצרו מהס' ע' עש' כל עש' לא נרד
 מה על כן מה עשה הוא ית' פרס דרס הנרד המסך
 מיסוד האש עד לפסה לארץ עד שמה' אש אלה כדי
 לינש' והקס' כל אש לא טע" כן כנא הנרד אחרי
 כן משבר אש הכל : ומה' המלך הכבס' כהה אש יך
 בני חס' האלהים ונשול על השמים מ' על שמש' ירד
 נרד שיהיה עס' או אחר בלבו אף אס' ידי יורד'
 כי גם על השמים ידו מושג' על ע"כ מעסתוטוטס'
 אש מהוה הוא חס' האלהים כלמר כי הרמט' דמלט
 של עולב היא סמולט' על השמים ח"א רס' משה אש
 מהוה ולא אש ידו בלנד וסדע למה עשה כן כמס'
 זו יורה מהשאר למה שהוא על השמים ולא רעה סה'
 שפארטו רק שפארטו ית' ואמר רעה כי סנה וי' נתן

למאן זכמרת חמיס בלבד חמיס וכן אמרו גלה
 סקב"ס הכיפה האלמגניס וממנה ברא את השמים אך
 מעולם ומלמדים סבוכים הם כל אש כחומר ולהורות
 לפתע הוא יתב' כל זה הוריד מלמעלה כדורי מים
 ונמוכס אש ומקיימים להורות שמי סכה בידו לעצמו
 כן הוא ודאי עשה את כדורי שמים ושמי השמים ויברא
 כחוכם מלאכי אש ומולת כאשר פס אש חך כדור הכרד
 וככלל הדבר הוא כי אשר פס שלטם באש ומים באבן
 הכרד הוא עשפה גלוס כחומיו בשמים עולם שמהם
 ומים או בין שרי אש ושרי מים כסירופו ח"ל על הפסוק
 שהוא ולאחר הברוא הוא ית' את כל זה הנה יוכר כי
 מולת תברי מעלה ועולם המלאכים ומולת הוא יהנרך
 בראש : וזה מאמר הסקוב ויחמר ה' אל משה נטה
 את ידך כי רב כח ידך בלי מטה והוא על השמים שהוא
 אש ועשפה על מילוטם השמים להורות כי לה' המה
 וע"ל לא ראה משה עשמה זה רק ע"י מטה האלהים להא
 סכנדו לאלהים כמדובר וע"ל ויס משה את מחשו ולכל
 יאמר פרעה הדוני לך אלהים כי אזה עשית את השמים
 אך לרמועות על השמים כדור ולא על הארץ כמדובר
 על ק הראה לי כי גם מלך על כל הארץ כמדובר כי הלא
 כל הארבעה יסודות החמיו' הרים אל משמעתו כי
 הלא יסוד האש וחסלק אש אלהי המה אל הבלת הכרד
 כש סככנט גס יסוד האויר כהיותו חס מהאש פערנה
 בו לא טעל פכשו להחך הכרד או לשלל יקפה בו
 למ"ד פרעה במדבר (ש"ר ט"ב) כי באויר נקפה ולא
 ידד רק מן השמים וגם יסוד המים לא כנו את האש
 סכדדור ואשר בשמים סכפס להקפוט באויר המס וגם יסד
 סעכר כי האש שמהלך אזהה ליחכה נירו ומכסכה אכניו
 הנה הוראה כי הכל עלו יתברך והוא בראש ויחייבו כל
 יעירו עשמה רצונו ועוד כי ידו יתברך מושלה לו לשעבד
 ולדכא חסם רגליו כל מלקו ברואיו כי הנה יתחלקו
 לתכעס רוחם וזומה ובעל מי בלתי מדבר וב"ת ודנד
 כי הנה את כלם הכה הוא יתברך את הדומס כמדובר
 ע"י הנה שלחני נירו כי ועל הזומת כי כל עשב
 הקדס הכס הכרד וען הקדה סכר ועל התי מדבר
 ובלתי מדבר כי הנה ויך סכרד כי מאדם עד בהמה
 כי ולא עוד כ"א שמהאדם הימל שהוא העולה על כל
 חיה מאדם וחארו ועד בהמה וחארו הזומת והא כל
 עשב בו והעשור סכוכובים וס' נקן קולות מלמעלה
 וההלך אש אלהי בו' שהוא ענין שמי' אלהי בו' הון
 סככנסה יסוד אש ויסוד העכר ע"י מה סההלך אש
 אלהי וליחכה נירו ומכסכה אכניו וגם שליטה באויר כי
 הנה ויחמר ה' גרד שהוא סנקס' כיכוד האויר כאמר
 למעלה ועל יסוד המים ככלל סנקסו באויר חס ונה
 סכפס הוא יתברך מלבד מה שהשמים שמים לה' . כי
 הנה ויסי נכד ולא מתקלחת בחך הכרד שהוא ממך
 השמים כמדובר ועל ק גם יעירו משועבדי' סחיו ית'
 ויטרכו לערו כי על כן הורה יתברך שחת כלם סכה
 חת וך הכרד בו' סככל בו' מני הילומים מהדומס
 ומעלה כאשר הנה כי הורה לי הוא יתברך כי ויניב
 פרעס על אשו ועל מחתו לעשות רעון קיטו הוא אלהי
 פרעל כי וזג הכל הוא והכל מחת רגליו :

כו וישרק פרעה בו' . אמר השלתי הפעם כי לא
 השלתי רק הפעם הנה כדו"ך אמרם
 שהוא לדעת כי אפי ה' הוא מלימוצי ית' הוא הטיק
 הראשון שאמרם בזה מדע כי הני ה' וכעד"ס היו
 שאדע כי אלהי ישראל הוא ביחד כמאמרם למען הדס
 כי אפי ה' בקרב הארץ ועדין הייתי חושב כי לית
 אלהי ישראל לא הייתי הייב לקיים גורתי כ"א עשה ככרד
 שאמרם למען מדע כי אין כמותי בכל הירך שהוא כי
 אפי כשרי השומות שלל יתברך פד על זאת עמו כי אין
 כמותי משתבר על הכל וע"ל ככרד הכרס שלי חייב
 וע"ל אני הומר כי חס השלתי הוא הפעם בלבד שהודעתם
 לי הדבר כי מאז הכריחם כי היה לי להרות ולעלות
 על בני כי כאשר דקתם גרלהטות חדקו גם בזה
 להחיל לעשות רצוני ית' ואחר הירדו אמר ה' הדיק
 בו' לומר אל יחר אשו לבגלי קבל הסוכה כי הלא לא
 יודע גדל דקתו כי ה' הדיק אס לא גמה שלתי ועמי
 הרשעים ועכ"ו יקבל הכוכה כי לפי גדל החסאים יודע
 יקר הרשעים . ו' ליאמר במ"ס כי ככרד סוכה לו הוא
 יתב' היותו מושל בכל הסכר והחל לא יפשו רצוני ית'
 כי הוא בראש וזה יאמר עד כה שבעתי כי הסכר גם
 הוא סככב כזומן שאס אפי הייתי מרטיע גסם הוא
 הרשעים כעזרו לזני חך עמה הומר כי ה' הדיק ולי
 ועמי בלבד הרשעים אך לא הסכר כי לי ממנו הוא
 הטיכט כ"א מחני ומעמי כי אין נלא יח לעכס ונדולי
 שליט סככב כ"א אני ועמי כבהרתו . או יאמר מה
 שהוא ודאי כי ה' הדיק ולי ועמי הרשעים אך חס גם
 ישראל דיקים ליגאלם ללו איני גור ואמר ע"פ מעשיהם :
כז ויאמר אלו משה בו' . הנה יוסר ידק ואמר
 מה שידע לו בהבאס כמכס מנסלקה
 ועד מה השני הלו כי לה' הארץ ולא אמר כלבו
 בלמעלה . כי אפי ה' בקרב הארץ או כי אין כמותי בכל
 הארץ . ועוד אומר כי פרס וסרפח כמני ה' חלקים למת
 ככל הממות . ועוד אומר וסרפח בו' לא יקחו מה
 כ"א למעלה אחר ספרו מה סככס הכרד . אך יאמר כי
 לשמים מרחס הוא ית' על העס כעכיר הארץ . כמאמר
 סככוב (ספלים ס"ה) רחמי ה' ארץ סכס סכות יסכר .
 (וואל ב') ויקבל ה' על ארצו ויחטל על עמו וכן ארס
 כוכס בהמה הישע ה' וכעכדא דלכבה דרוס סן אמר
 משה כלחתי את העיר הפרוס את כפי בו' ולא מני
 סככוכך וידיוך היה בלס שלס . כ"א למען מדע כי
 לה' הארץ ומרחס עליה ולא למינסכ כי חתה ועכדוך
 ידעתי כי פרס חירוף מני ה' לקבל אלוהי ו"ל
 חלקים למת שהוא אלהים רק על מה שהפסח בו' והספה
 ויכוסחת לא עטו וירחסת סן כאשר עשה כספתה
 ישעיה כחמה וכוסחת ג"ס ומה גם למזיל (שס) כי
 סלוי מלאות נעשו כהס :

לג ויצא משה בו' וירא פרעה בו' . ראוי לסיכג
 אל הפרס סכין מאמר פרעה למאמר
 מדע"ס . כי הנה כס אמר ארפה סככרו חל ה' ורב
 סכסות קולות חלקים וככר ומסס אמר סקולות יתעלן
 והכרד לא יהיה עוד . ועוד כי אמר כי הוא אמר
 ויחלעו הקולות והכרד ומסר לא נקך אלהי סכר מאן
 דכר

דבר עמים. ועוד באומרו וירא פרעה כי הדל המטר
 סו' ויוסף להפוא סו' והלא אדרבה על שנעשה רענו
 סיה ראו ירכה להיטיב ואך יוסף להשא' והנה סמעהו
 אומרו כי סו' ג' דברים מטר וברד וקולות ופרעה היה
 חפץ במטר לתובלת הלבץ ע"כ לא שאל רק ורכ מהיות
 קולות חלקים וברד לבד אך בראות כי לא נעשה עליו
 כי גם מטר לא נאך ארצה לאו ספקך כהנהגה ח"ל וירא
 פרעה כי הדל המטר והברד סו' ויוסף להפוא. וקרה
 כי הלא לא מנעו עתה מטר תהא כלל כי לא נזכר רק
 קולות ולא וברד. ג' וד' הרי"ל ומטר לא ידל ארצה
 מה ענין אומרו נאך הכלמי דעק רק בדבר עם וקרה
 הנהך. ומה גם כי במאמריו אף להא' נזכר להשא' כהשאל
 אותה פרעה. אמנם האמ' הוא כי כמ"ש רז"ל (ברכות
 דף ג"ד) על חנוי חלבים שהפיל ית' בתיבת הלבץ על
 חנוי ס' במרד בית חורון שלרז"ל כי היו עמה סוכתו
 בארץ צמח' הברד צמח' ובהו נבא סה אל ענין
 הכחושים הלה הוא כי היה פרעה נבק סקולות וברד
 לא היה במציאות שמשמו לא לתעלה ולא לתעס אך
 פשה אמר הקולות לבנו יסדלנו לגמרי. אך אשר אמרנו
 וברד לא עתה שהוא פוס מציאות ברד חצי לא אשעה
 כך. כ"ל והברד הומע כה"ל הידיעה שהוא אשר
 נהפיה כבר לא ידל מציאותו כ"ס ס"ל ויהיה עוד בארץ
 כ"ל ויארץ בארץ וס' סלבים גדולות אשר הרי"ל הוא
 ית' על שנוי ישראל ימי יחושע במרד בית חורון
 וזה אמר הפסוק ויבטחו כחו אל ה' ויהדלו הקולות
 סו'. והוא כי כנגד כפר ש כחו הדלו הקולות והברד
 חדל מיד שהארץ והנה לפי הפעם סיה רשו' שפטרם
 כשו לא יתהוה עוד ברד אך השב כבר נהוה ויהי
 בארץ מחמת הפסוקים עד הארץ יהיה גיבול עד חמו
 אם שהיו יוסף נדבך גם כאלו נתן הברד או שיוסף הברד
 באש שבוטחו ויהיה למים ויעשה מטר וימיר על הארץ
 וומר כי לא היה לא זה ולא זה כ"ל הדלו הקולות
 והברד כנגד עם פטר לא נאך כ"ל' שלא נאך הברד
 להיות מים ויעשות מטר שהא' וישארו בארץ מלחמת
 יחושע. אמנם פרעה כאלו ראה כי כמו רגע הדל
 המטר כי לא נאך הברד ונעשה מים. ולא היה ברד
 יורד. או אמר בלבו אם כפרו כשו מפה סיה עמיד
 לירד וזהו אם לא הפלמו למס כנגד פסק ולא ירד הברד
 שנתוף ארץ. ולא שנתוף להיות פטר. אך חין זה כ"ל
 שמהלה פס הברד ושאף פרעה כקר כבר ירד מהו
 שהיה בארץ וע"כ ויוסף להשא' וזה וירא כרעה כי מדל
 המטר סו' ויוסף להשא' סו' והוא לא ידע כי כל אשר
 בארץ ישראל ליקט גם מיהר רשעים כיואל כי הך פשה
 ידע את הדבר:

פרשת בא

י א ויאמר כ' אל משה כל אל פרעה סו' ראו

לשום לב (ב) ובי האש עוד כה משה לא ידע כי ס'
 הכבוד את לבו אחרי כהאמר לו כמה פעמים ואני אחזקס'
 והרעתי את אוחותי סו'. (ג) למס סיה סה לאחר סיה
 אוחותי סו' ולא אמר בלבן אחר לתעלה ויאמר לתתן הרעו
 אוחותי סו' וכיוצא בלבן זה. (ג) באומ' הלה שאינו
 אדק רק בזה פתוח. לפיו. (ד) או' ולמנן המטר סו'
 האש יכבוד לבו וילקט למנן נספר סיה משתח עליו.
 (ה) שאומ' ס' עלתיו בהרעים ואמ' ולא אוחותי סו'
 יראה ענין אחד ולמה הופלל ובשגורו לשון. (ו) למס
 יקרא למכות פתוק. (ז) באומרו וידעתם כי אה' כי
 עד כה דבר בלבן יהודי ויהי בלבן רעים. (ח) באומ'
 וידעתם סו' כי הלא מפרס ישאר ידעו כי הוא ס'. אך
 לבא אל הענין נשים לב אל דברו ית' כשאק ראשון בלבן
 יחיד באומ' בקרבו ונבטקו מני בלבן רעים כבאמר אשר
 פתקו בס': אמנם הנה לא יבאר מהיות מכה במטרה
 רבה או' בלבו מה זה היה לפרעה כי אחרי כונו מים
 מתכונתו כי משה לא נבט כשר כה"ל הוא שאמר
 המטה הפעם ס' הדיק ואני ועמי הסגים והאש
 ארכס ולא חוספין לעמוד והנה חר לבשרו ומי יתן ולא
 היה יותר מהפעמים הראשונים כ"ל הוכחה הרעה כי
 עד כה היה הוא לבנו מכבוד לבו ולא עבדיו ועשה
 הוכחד לבו הוא ועבדיו ולא יבאר מהיום אומ' בלבו לא
 ימנע או הוא מעצמו הכבוד לבו או מחזריות' אם מעצמו
 למס חלסה ואשובה אל עו חלרי כל מה שיוסיף להבטו
 עד שתי' רואה חצי עוד ויוסף סרה ואך לאחר לען סקולה
 עורי לבן דומס ולא הוא כי פה' ולא הדבר הוא
 יתחנן לבב אומ' באמת באשר השאק כל הארץ יחזיק
 לבב אש עוד שיהא ועינינו על השאש ואש עד כה
 ההכשרו כי לא שב עד הכשרו אך פשה שנתן כטר לה'
 והחודס ויאמר העלמי סו' יהפך ישיעון חלסים אומ'
 בהכבוד לבו והסתיחה החת היווה פתם אם ידו לקבל
 שניה ושוב ימנו עוד על ככה ומי יתן ויהי מהמס: או
 אשר הכבוד לבו עד כה: או כמה אך אז עבדיו אשר עד
 כה לא הקלו ולא הוכחד לבם ולמה פתה יכבוד גם אז
 לב עבדיו ע"כ אשר לו הוא ית' כל אל פרעה ולא נא
 חמוע מהלך' אליו בהשכך כי עו הוא ולא ישוב עוד כי
 לא קן הוא כ"ל אנו הכבדתי את לבו ולא לב עבדיו ג"כ
 וכל שהמה על החפץ כי מה ש: כבדתי את לבו אחרי
 שובו הוא כי לא שם מלט ואין ל"ל המסס הבאום סו'
 יאנו עול לב כי אם גם את אוחותי אלה אשר לפני
 הם המטה אשר הוכס והחודס בקך לא היה רק
 מן הססה ולמון ולא סיהה חפובה אחת: כי לא היו
 בקרבו אך מעשה למשע' אשים אוחותי אלה שבערו
 בקרבו ועל דרך רשעים ז'ל סקירבו אוחותי יאמר אומתי
 כ"ל' אוחותי כמו אוחותיו שהס' דו"ך ע"ש' באומ' שהיו
 מקוקס במס' ע"ד זה יחודר כל אוחותיו יסבך' הן
 אוחות שמו סנדלו הבר כיהה ואמר מי ס' ולאמרו אלה
 הוא לא אוחותי שהס' כואר כהס' כואר פשה ס' ס' כשר
 בו ואמר מי ס' אשר אשמע בקולו סו' כי מה שאמר ס'
 הדיק עדין אף אומתי אלה שהוכיר אשר כפר בהס'
 באומ' מי ס' נקדטו כי לא הוכירו בשמי מלנו באומרו
 ס' הדיקו עד שיהי אומס נקדטו ולבו ולא עמר זה עד
 ס' (ח"ב) 5 סף

סוף כל הסיים בקריעת ים סוף שעלים לחמר וידעו
 טורים כי לוי ה' כהננדי כפרה בו' וכן היה כי אז חמר
 ככל לטו מי כותפה בגלים ה' שאלו כורה גם העיקר
 הני' הוא על בלח"צ שהוא בלוי כשאל שרי לחיות פלימו
 הכהרר על זולת אוממו וזה מי כותפה בגלים ה' כי אז
 ראש השר עשה ית' כשזו אשר בל לשזרו, והנה זה הוא
 טעם אל מה שהכנדה אל לבו חך אשר הכנדה אל לב
 עבדיו הוא הוא ולממן כספר בו' והוא ע"ד טאמר ככ'
 באומרו הכרתי גוים נשאו עמוס כו' אמרתי חך תראי
 תקחו מיצר בן לממן וזהו אל ש' ישראל למען הספר בו'
 הכנדה אל לב עבדיו גם הם שבוק כשאל שרי לחיות פלימו
 על מה ש'כנוד הם לה פרעה מדבר בלבון יסוד ושבוק
 זה פסוק על חוסר וזהו לב עבדיו מדבר בלבון רבים
 באומרו אשר שמי גם וכו' :

וענין הכתוב כי גם טעם כה ידעו ישראל אל ה' הוא
 לריך ימגלו לתו עיקר עיון וגדול באמונה הוא
 הוא כי ה' בעל הרחמים הוא עליו בעל הדון והענין כל
 יחשו בעל עליהם מוכה והמה שרשעו הפליא מן
 האורעוהו כי לפעמים מוכה הרחמים הוא דין וההקט
 בהפכו בעל לנו וזה לריקים ידעו כי לרעה הוא רחמים
 וכוה עליה האמונה לכלמי יחסרו חכו אשר השבלתי
 בו' ואומרו שמהק בהם הוא בשום לב מחה מה נון ה'
 הלה לקח מקרה מלויים מיד הערוב ולא כלו אל הכל
 וכן נמחה הדבר עד שמשאל ג"ש שההס הכרד וגם הכרד
 למס ריחם ה' עליהם לחמר ועשה פלח העו אל ספק
 ולא היתה בלחן יכלה אומם הכרד ועוד שמשאו ית'
 פלאי פלאות להטה ולכוסתם שלא ינו והלא טוב טוב
 היה לנלמי כבלוי להם כרד דבר, ואמנם הוא כי הוא
 יחנ' שמהק על הרשע ומנהל כמרחם עליו והוא לרשעו
 לחס בו כח ודוך לקבל כיו רשעו כמספר ונמשקל
 והוא כי הנה גורם התמחו יתברך להניח על המלויים
 במלויים עפר חכות והנה אל היה הערוב מכלם כל
 המקה במה יתול הדבר ולא הדבר מכלה אל כל המלך
 במה החול מכה הכרד, ואם לא היה מחרה הוא ית'
 בלה העו אל מקד בו' חך היאמה מתקיימת מכה הים
 שמתקנת פרעה וחילו ירה גים, והוא פלמרח אל (ש"ד
 ט' כ"ג) שכל מרכבות פרעה שורה גים היו מירא אל
 דבר ה' שהמים בו' והם לא היה עתה פלאי פלאים
 להשחיר החכה והכופחה במה החול מכה הארצם אך
 המגזים מה שהיה הוא יתברך כמקיימת מרחם עליהם
 לר' אל הים שנה חוק לבס ברחותם כי הים ארוחה
 וה' ה' הים הוא ית' כמחנה גם מלה להם הכוח
 והנה למס מקום לחול לחיותו וזו אשר הספגלתי
 לחקתי בעגרים כד' ע"י כן אל לחותמי אשר שמי גם
 כי גם היה מקום לשום אומם גם אלו בדרך העו ולט
 ידעו מלויים כי ה' הוא האלוים שהרחמים הים להם
 לדון ודגו כנה עליהם מוכה לה כיו משייחשים כן
 שערעוהו ולא היו מתקיימם לבס ברחותם כי הים' הכוחה
 כי חוקה הכוחה אשר מניח עליהם רעה כי כרחמים
 הוא דין לפעמים וכן הפכו כי הפמים סהם סו' לחיים
 נשכילי החמה שח"ל ישראל שספגם עליהם יסכילו
 וזו ודעוהם כי לוי ה' ודעוהם ישראלי כי אל בעל הדין

ו (ח"ב) 6

לוי ה' בעל הרחמים ולא החיילתו הספרעוהו נבא
 עליהם מוכה ורזוהו וגם לא כבש, וברעה כיוספ' לדיק'
 כי הדון הוא לרחמים בו' י' וידוד רחמיו אליו ה' הוא כי הנה
 וידעוהם כי לוי ה' וזו עיקר שכל הכהרר פלימו
 והוא ית' מניח לגורם ומלכדם למען הכרם גם שרת
 האמונה לריקים הטולם :

ג ויבא משה ואהרן בו', ולא חמר ויבאו לפה פרעה
 הים ממקצה לכל אל פרעה כד פלמר לו
 הוא ית' בל אל כרעה בו' כמחשבו למשלה אשר עתה
 כי קבל עשוי ית' ויבא בלב פלח כמחך בלח הקסד
 מתחלה וז"ל ויבא ל' יחוד רחמיו אליו ה' הוא כי הנה
 מכו' עיקרים שהם מלויימו ית' והיומו אליו העגרים
 הכיר גדל' ועד"ש ועל הני' והוא שמש סיבוה אליו
 העגרים משהרר על פרעה היחול סימן באח"צ והנה
 כנרד שיהו הרשעוהו ארסה הכנעה והסדה ויחמר
 החלמי הספס בו' חמר לו משה שמש ית' כאלו שיי ית'
 המדבר עד מתי מלחם בו' והקדים ואמר כה חמר ה'
 אליו העגרים בו' כללר שכל שרי העיקרים פהרסם
 בהם שהוא ה' והואו אליו העגרים כד מתי מלחם ה'
 לכדוחם בו' שהוא לנעה מתי ולעשות גרמי סלח מתקן
 מד מלחם כח חמרם על מכות ולא די ק' בל' על ספק
 זה מד יסו' ה' לו ד' ככל ה' הספיקרים כקדומים וגם
 שנגעוהו ולארת הפלמי כנה הים כשרי חלם סדוהם
 לעינים חך לא מפני הכוחה לבס מקום שהוא כשרי ולא
 כשרי כרד וזם כלומר אל חלח שזקק או חך ק' כנעה
 ה' חכו שמה בו' :

ה ונסתה אל עין הארץ בו', פת"י כשאר מספוק
 מי הוא אשר לא יוכל לראות אל הארץ
 והאשכנז שחך התקדש הכר, והוא כי הנה יקרה כנה
 חרבה על הארץ ויטמו על דשא הארץ כייסם בין כל ה'
 לחברעה מעט ריחם והספק בלחן שמש אל יסיה הארץ
 שכן זו לז' עד מלח שנגבוה כהסיב אל סלח לא
 יראה אל עפר הארץ לא יבנר הסכרנה פלמי מלחם
 יראה כי קרוב הוא אלל האדמה אשר הם פליס אל
 יעריטו הקידוב מרחות חופם כי יראה אל הארץ פ"י
 מעט הספק שנייחם חך לסעמיים יהיה כ"כ רנוי עלם
 ורד כההים הארץ מלחם לה כל ק' שסחיהו דנוקות
 ז עס זו וזו על עד פלח יעבר כח הארצה פלמי
 לראות אל הארץ אשר הוא עליה וסעשג אשר הוא
 איכל, ח"ל הנוי מניח מחר חרבה וכל ק' יכסה אל
 עין הארץ מד גרד בלא יוכל הארצה ה' סלחו לראות
 אל הארץ : וענין הכנעוים ל' ראה אל הגחנה ית'
 כי כנס הדן הערבה הכנעו לטור כי פלח ככל חרשית
 דרך דע, ורוע ואלך ומספסג בלחן עד מוח דשא
 מהארץ ואחר כך טעם והלך לו אל מקום אשר חך זה
 יהיה ככהרף עין כיום מחר יבא ככל כנעול ד' מלחם
 פרעה על ד' מלחם פרעה, ח"ל ארצה כנעולך פלמי אל
 היה חך כנע פלחך ימים רבים לספסגם ככל כנעול
 סמום כרד ועוד כי וכסה ה' עד אשר לא יוכל הוא
 עשוי לראות אל הארץ כרוב פהרסם ז על כנב זו ואלך
 זה דבר ספכי כי עלם נושם ככל הארצו כיום אל
 כרנוי מד פלמי מהלך מ' יום על מ' יום מוכסה כח
 ספק

הארץ צמיחה הנמרץ הזה הוא פלא טעם ועוד השגחה
 ג' שבכל הרבוי הזה לא יוכל רק הפלטה השפחה לנס
 מן הכרד אך לא הבחור לשראל צדוהיהם בדרך גושן
 אף על פי שהיה נחמד בעול מרדים וכן כל העץ הנוח
 לנס דוקא. ועוד ד' כי החר חזול כל עשב וכל עץ לא
 ילך המרדים למקום חרר ולכרם הוכל לנפשה כ"א פלחה
 שחולל אח יחר הפלטה וכלל את כל העץ כו' ופלאו בדרך
 כו' להכל לנס והפסע הזאת הודיעם יהבך אח אשר
 ההעלל בהם לטפות פלאי פלאות להבחיח החטפה
 והכפחה כל יראה להם כי מלזם או שרם עמדו יהם
 ע"כ אמר וכלל את יחר הפלטה לומר כי היסה פלטה
 מחלו יח' שהשחיר ההטע והכמות. והוא המרדים ז"ל
 (גם סר' יב) כי פלאי פלאות נעשו בהן והוא מחמר
 הכתוב אח"כ בוא' אשר הבחיר הכרד ולא חמר אשר
 וסחר לומר כי הבחירו הכה אשר כרם אלהים בכרד או
 יורקמי שר הכרד ככוונה מכונת מהרו יח' והוא מן
 הטעם שהבחנו ששחירו לחול מכה הארבה בהם ולכל יקל
 הכרד צמיח פרעה להמר כי צין כך ובין כך היו אנוהין
 על ידי הכרד לז"ל וכלל את כל העץ הנוח כו' שהוא
 הפסד הדם והמרו ויסן ויחא מעט פרעה מש"כ בשום
 פעם שיחא מלמיו כ"א בפסע הזאת ועוד כי גם מעט
 טכדיו יחא. אך יאמר כי הנה מחמר עבדי פרעה אליו
 עד מחי יהיה זה לנו למוקף כי הפרס חדע כי אנדה
 מרדים אינו כבוד המלך לזכר הפרעה וז פני כשה עד
 יחא יחא מכות המלך חמר כי כל כך היו נחפזים עבדי
 פרעה נדבר שלא עזרו כח ולא יכלו להראפק עד יחא
 משה מעט פרעה ומעט עבדיו כ"א מיד כאשר פנה
 מעט פרעה נלמד ועדו לפני עבדיו טרם יחא ההוא.
 מיד עט עבדיו ואמרו עד נמי יהיה זה לנו למוקף כי
 גדל כהר רחד:

ז ייאמרו עבדי פרעה אליו כו'. הנה ראו לנחית
 לב הל מלח זם כי לא חזק רק פסע
 שלמיהם. והנה בהם שזכנו כי באומרם דבר זה לפרעה
 עדיין היה משה לפניו כי לא פנה רק מעט פרעה אך
 לא יחא עדיין מעט עבדיו אפסר יאמר מלח זה על משה
 שעדיין היה בפניהם: או יאמר זה על העיקר הב'
 שזכנו כי סימן זל"ל היה על מציאותו יח' ועד"ש על
 עיקר היוחא אלהי העבדים שבהן הפלה בין מרדים ובין
 ישראל ומהכרד הסתול צנ' הוא להודיע שרם היותו
 אלהי ישראל משפרד על פרעה וכבדוהו לפנה והנה משה
 חמר אליו עד מחי מלחט לעניה כמפורס למעלה שחמר.
 הנה על העיקר הבלשטי שהוא למען חדע כי מחייב
 לשלח לקיים מהלמו יח' ככר הסתולה מכה חמה שהיא
 הכרד עד מחי מואנת לעטם והכנו ולעשה לזווי האם
 חמסין עד מכות אחרות ולא די לך הכרד וכן זה מחמר
 עבדי פרעה אליו עד מחי יהיה זה שחמר משה שלח
 עטו ויעדוהו שהוא העיקר השלטי שם א לעטם חפניו
 לקיים נזרה יח' האם חמסין עד בא גם מכת אחרים
 הלא מעשה יהיה זה לנו למוקף והוא כי הנה במכות
 דנ"ף עד"ש היסה המכה צמים ובחרך ובמקנה אך מן
 הכרד והאלה החמול צמחים אך בשוקף כי הכרד הכה
 באדם ובבהמה ובמזון וכן הארבה מכלה המזון עד חמו

והוא ג"כ בא צמחים שיהיו מלני רעב ע"כ אמרו אליו
 עד מחי חמסין כי הלא מעשה יהיה העיקר הזה לנו
 כלומר לעמנו למוקף האם לא די מה שהיהל בכרד
 ומהה יכלה המזון ועוד מעט יהיה צנופים מחס ע"כ
 שלח כו' כי הלא צמה ידונו אם עוד נוכף סרס הפרס
 חדע כי אנדה מרדים ממקנה ובמהה ומזון וא"כ חפחה
 כל הוליו וכל מכה אשר הבל לא חסיה כ"א על עמנו
 ועל שפרנו וע"כ מהרה חפחה כלה גרם הנרשם:
 או יאמר הנה לא יבצר מחמת חמסין או מה חמסין
 הוא מפני שלח די בילכו כי אם שנס היהיה חמה
 החכמה או על פלחם שקבה טיך לפסור ס' רבול
 טכדים ואליו לא יבצו אליו עוד אם הוא מפני הכבוד
 באומרים לך שלח עמי ש: שלחם בדרך עד מחי יהיה זה
 הכרד שחמר משה שלח עמי לנו למוקף שלח כו' לומר
 כי בין כך ובין כך חוררה לפלה ופסול נשול במכות גדולות
 ויהיה הכבוד הזה באכן גנף שכולל יבשל בו אם יוכל
 על הארץ ויבצר ואין מרפא והם מפני העבדים מלד
 עלמם עשה זלח איהם ושלח את האנשים בלנד הישמיר
 טף ונשים ממוצקטים החמה. וש"ה אולי לא יחזרו ככך
 הנה כוונתם הוא לזכור ולעבוד את אלהיהם ואין דרך
 נשים ככך. וז"ל ויעבדו את ה' ולא הוא שחמרה
 שזמו טעמו כל האנשים יבצו אח"כ גם כל רבים וספ
 וילכו ולא יבצו עוד והתרוקן הארץ וסחידו את ישראל
 מעבוד הלא גם זה טוב לך כי הפרס חדע כי אנדה מרדים
 ואחרי אטרד מרדים מה צמץ בעבדי כי גם לך גם לכן
 אין להם ואין מקנה:

והנה עלמם זלח באחור שלח את האנשי שהוא הזכרים
 חפסעם שהעבדו על ידה בהר פרעה בוא' לנו
 נח העבדים ועבדו כו' וזוה אינו חננד להם כ"א שלח
 היהל שזחלחם כאשר יחא והנה עבדי פרעה חפסו מן
 יאמר המלך שאינו רואה ועצו בעדמה כי טרם ימנה
 המלך חטינו את משה ואת אהרן אל פרעה כאלו שופט
 צמיותם שקבל פתח ועצו משה להשיב לפניו למען
 יבצו המלך מלעכב עוד וכמ"ש למעלה כי לא פנה משה
 ויחא כ"א מעט פרעה ולא מעט עבדיו הויצבים חפרעה
 והנה ידק לומר ויבצו כו' אל פרעה כי הלא לומר
 אל פרעה הוא מיותר אך הוא לומר כי מה שויצב את
 משה ואת אהרן לא היה רק אל פרעה ולא אל עבדיו
 והחמיל פרעה ואמר מי ומה ההולבים כלומר כי לשלח
 את ה' לא הכל רואים כ"א גדולו האיוות כו' וע"כ
 ברו לכם הנשים רשומים וכוונתו היה בהחלה זו
 בדרך חגריהם שטהנים מעט על הסהורה בראשונה
 אשר בלצבס להם כדי לבח לזי פסרה והמר מי ומי
 כדי לחמר אחרי כן בחמור משה שילכו כולם לא כן לנו
 נח כבנרים כלומר לא כן כדעבי ולא כדנביים כ"א לנו
 נח כל הנבירים כי יוחה להם חנקים באמרם
 מעורונו כו' כדי שאלזה בזה לכן נקטתם הדבה כדרך
 החגרים לבח לזי פסרה והיוות להם ששל פסרה זו אך
 זוהנה לומר שילכו יוחר מהנבירים על כן יבצו אותם
 כלומר שלח ישמע להם יוחר על זה דבר ולא נרשם מעט
 פרעה חפטיה ועוים חפני עבדיו כ"א מלח פני פרעה
 ולא מפני פרעה כלומר דמוק חפילי ממה שהיא מלח

אפי"ן ק' ויחל כו' והוא מה שכתבנו בסדר ומספר המסומם
 בפעמים כי מכה הארצה היתה לעשות ימי דקיע ב' ע"כ
 רקע הוא יח' את הארצה על ארץ מצרים מעין הדקיע
 המכסה על הארץ כמפורש בם כח"ה היב:

יו וימר פרע: כו'. ועתה שא נא המלתי כו'
 ראו לפני לב כי אמר לימרו המלתי
 לה' אליכם ולכם ח"ך יומר שא נא חספתי לי' יחיד
 כאלו חליו בלבד חספ' וחס יומר לה' מפניהם ח"ך ימנע
 מלשאל מחילה מה' ויחל ומכר דם גוה מהלשום יניה
 ח' וישאל מה': ועוד לומר רק כו' מה לא למנע:
אבנם הנה ידענו מרז"ל כי יומר מקפיד פוח יתנבך
 על כבוד הדקיע מעל כבוד עלמו כי ירבעם
 היה מונח ומקפד לבעל ולא יבשה ידו ובעלות יד אל
 סגפיו ומינש ידו ובענין חילול בית הלוי (מלכים א' י"ז)
 שאמר לחלל לאלהיו דברי הרב לא נקיימו שאמר ועלר
 את השמים ט' ודברי יהושע שאמר בנבוכדו יסדנה
 כו' נקיימו שכל כי נכדו אליהו חי' ח' יהיה של
 ומסר כו' ח"ך הוא כי על כבודו מלכיו ועל כבוד הדקיע
 עוקר מיד: ע"כ יתכן שפע טרפה כי גם בעד כה
 שחסא לה' והיה מחר"ך לו עשה שחסא לנבואיו לא יאריך
 כי אמר להם יהי כן ה' עמכם וגם הם לא יחסלו
 להחלל בעדו ע"כ מה עשה למשה גדול עבדה אמר
 היה חספתי לה' אליהם ולכם ועתה שא נא העשיתי ח"ך
 הפעם כלאמר הנה מה שחפתי לאלהים לא היה הפעם
 בלבד כ"א פעמים רבות ועכ"ל הוא מחר"ך לו ואתה
 לא בשח חספ' אחד שהיה ח"ך השעם. ח"ל שא נא
 חספתי אשר היה ח"ך הפעם בלבד כי הנה כאשר הוא יח'
 מחמיר על כבודכם יומר מעל כבודו כן גם אתם ראוי
 יחמירו על כבודו ותקבלו ק"ל למחול כעוהו:

או יומר בשום לב אל מה של אמר שאו נא המלתי
 ובחללה ביוסף שהיה והמר העתירו כו'. ח"ך יאמר
 אל נא חמנעו מלהעמיק עלי על אשר חספתי לכם כי
 הלא חספתי גם לה' ואל"כ את תקפירו ירחם שפתויים
 עלמכם וימר מקוננם יח' חלילה לו כשה פעמים החלתי
 לה' והלכתי לו' ועתה שא נא חספתי שהיה ח"ך
 הפעם לכל פוננע מלכקס רחמים. ושתם האמר כי
 ח"ך לומר חמני יח' בזה כי כך היה מדתו שחמריך אפו
 וגבי דליה כי הכה חמריך ועוד ידו כעוים ע"ך וכן מידו
 מ"ל מה שאין כן ח"ך כי ב"ל חני לז"ל ח"כ לומר מחברן
 כי לא חמרתי לו ישא חספתי ועכ"ל חני לומר העתירו
 לה' בל' רעים ולא יתכן כי חסך חסד הוא כלי' וגם חסד
 עשה נא כעוהו ופיה גם ה' יקבל מכם בזואמרו האם בני
 אדם עשה חמני ויבסם יח' חלילה להם גם חללי שולם
 בעל הרחמים והסליחות: או יומר חספתי כו'. והוא
 כי ראה שלש מדברות אשר חספ' לכולם. (א) לאהרן
 ואת קתן שנבולס שלא היה רק למה למשה. (ב) אשר
 חספ' למשה שהיה לו לנללים בזואמרו נתחך אליהם
 לפרעה. (ג) העולה על כן הוא אשר חספ' לה'. אמר
 פרעה הנה וכל אחד ח"ך יכנע לפניו לפי מעלתו והוא
 כי הנה חללה אודה עלי פשעי שנלשתן יחד. ט' חספתי
 לה' אליהם ולכם וזה המסוק הוא להחזק שהקודמי בכללו
 עם וידי לסי ולמשה. ח"ך למשה ח"ך יומר והוא שאשנה

לו וחי' ועתה שא נא חספתי ונאף כל הדיחי הכו'!! ח"ך
 לה' ח"ך יומר והוא כי יחד שניכם העתירו לה' אליהם
 לפיימו ויסר מעלי כו' ייש פסם לקבל התפילה והוא רק
 את המוח הוה. והוא מה שכתבנו למעלה שאמר לו
 משה שאמר שישאל את כל אשר העתירי כבוד אמר לו
 ומלאו בתיך כו'. וזה קשה מהתקן כי כדונם כן מחקקים
 אותם ולא ימלאו מנוחה והנה גזר עלינו מיחה רעב ט'
 חלכ"כ וזאת היתה עיקר הכונה והנה עתה מיחה אחרי
 שפסדים מלאים עד אפס מקום ומחוקקים חיותו. ח"ל
 ויסר מעלי משח רק את המוח הוה כי לא יז היתה עיקר
 הכונה להחייטו נשתי מיתוח כחמת: עוד כיון בלואמרו
 ויסר מעלי רק כו'. הנה יראה מרז"ל (שם ט' י"ג) כי
 מלאו מהארצה כדי להחזק שחמריך מכתם להחם לנפסם.
 ובזה יאמר ויסר מעלי כו' כלי' אשר הם על מתיבים חוסי.
 ח"ך לא אשר ח"ים מתיקים. וזה מיעט סרק כלי' רק
 את המוח ח"ך לא את המהיה שהם החלומים ח"ך הוא יח'
 לא עשה כן כ"א שלא נשאר חרבה אחד. וחרז"ל שאפי'
 החלומים הלכו כלם וחלכ"כ ברבה הוא יח' שלא חספי'
 פקתם קלקלהם גם כיוון להרווח שלא כפעם וסאו
 הדוח כ"א בהשגחה. וזה כעמ דברים אחד כי הלא
 ויחקעוהו ימה סוף וזקן דרך הדוח למקטם בים. ועוד
 כי לא נשאר חרבה אחד שהוא כמ"ס ז"ל ח"ך החלומים
 בכל גבול מצרים:

כא ויאמר ה' כו'. ויהי חשך כו' המהרגם ויחם
 חשך ל' הסרה שכתב בהר דיעה קפיל
 ליליא. שהיה פיר החשך הכנעי לכל הילול כדי חמ"כ
 חשך של גיהנם כמז"ל ומחשך למצרים. ובזה יתכן
 לשון ויחם. וגם הוא מאמר דוד במ"ך ע"ה (פסליה ק"ד)
 עלה חשך ויחשך כו' שראוי לבסם לב שחלה ויחשך
 מיוחסת וגם ח"ל לא מרו' רבים: אך הוא כי עלה
 הוא יח' חשך הלילה וחס"ך ויהשך חשך אחד חיה חס
 לא מרו את דברו זה להלך וזה לשמש. ח"ך הנה רז"ל
 (ש"פ י"ד) שיראו לשון מיתום שהיה חשך מחשיו פב
 מחמש ביותם וחס"ך שיימש החשך ששה ימים השלם
 כראשונים שיוצא היה יכול לעמוד והעומד היה יכול
 לישב והשלם האחרים העומד לא היה יכול לישב והיוצא
 לא היה יכול לעמוד הכריח' לזה לומר ששנת ימים זה
 פעמים ונא' לומר לא ראו ובשני לומר לא קמו ח"ם
 מתחמיו וראוי לשום לב למה נשנה החשך כה' מהל'
 והנה במתיח' פעם אל מכה החשך דרך כלל יח' מרז"ל
 (שם) לומר שיהיה על כי נמחה בעמנו רשעים הנבתי
 חספתי ללחם מוצלים. וזה חשך להחיות להגו סיניס
 מכסף וימחם ח' בימי החשך לכל ירעשו המצרים.
 ויחמרו כמות זה כן מות זה. ויש לומר שהיה כדי שיקמו
 ישראל בניה כל מצרי ויחפשו כל כלי כספם וזהבם
 ושמלתם חסויים וסמיו הדבר אל פסוק ולכל בני ישראל
 היה לור כעושבתם בארץ נופן לא נאמר חלל כעושבתם
 כוי כעושבתם של מצרים שהיה ישראל נגמם והאור עש
 ומחמש כל מסמיו ותיכוחו כדי לשלול מהם כעשם.
 וסנה גם שכל ח' דבר על כללות כל ו' ימי החשך חמי
 בא חמריהם ומשניהם חקק ואומרה כי זקוק ימרו שיהיה
 ויחמרו חמק ונא' ימים הראשונים מה כל הרשעים
 ובשמים

ונשמים חפצו בתיכם ועל כן בני ימים הראשונים שלא היה רק לקבור בעצמי ישראל הספיק החך אפלה שימנע מהמלכיים אורב שהתכבדה עיניהם מלמות גמתי ישראל כך בני ימים פניים כדי שיחטפו את בני ישראלים וחיוביהם והמלכיים חסם צבית ואם לא היו לוקים רק בדיוקן ראייה ומניעת אורם לא ינצח מהמלכיים מהגנים את ישראל הישראלי על גינת במדרך קף רגל ובפיתוח קיבולתו וענינו משהחמיו וחיוביו וכליו וימן כל לבו כי נבנים בלא לו ויהתקן לבבו וכליותיו שיחזקן וירוק כלני במר נסבו לעצמו שגא ממשש בלדים עד יחסם כננוב במהרה ע"כ מה שגא הוא יח' כפסם ואסרם כלשכ כטורח ויענה החך ציבו עד בלתו ויבטו ויעשו אלה ואזה הוישבים כרפאים בל יקמו והעומדים כעומדים אשר הצית נכון עליהם בלוקן ויהיה צמח בלד עין יעקב רוחה ומגיים כל אשר צביחה והיעותם ומהמלכיים הפונים ויהי חסם הישראלי ואלא ובה לפניהם ומורא לא יעלה על רגשו כן יעבטו המלכיים נאמן או בלגורף כי יארכו לו וקם עליו כי היה לאמן לורים אחי וזו אמה רגלו ועקירת גופו בעקירת החך ממקומו מעלנו ויורה היות זאת כוונת ג' ימים הבלהורים דמורך ליה ולכל בני ישראל כיה אור במעטותם שדמורו רז"ל (שם) על חקירת ישראל מלכותיהם שיהיה להם אור במעטות המלכיים ובהו יסמן לחך היה אור לישראל צביחה הנכרי והכרי לא ירחטו כי למש שקיים החך ממשיי ביהם ישראל והיה יטען האור טורק במעטות הסוף ולא יפססם כלנו מפני נדיו היה בדר מהו ונדר מהו זהו אהשוב כיוון אליכם הירומי בלוי' (לוי' ה') לוכד הכמים בערמ' כן ימים יעבטו חתך נו' ויחש נו' וחקי נו' והוא כי בל הלוכיה את לוי' והסולל על רוחו כי דעת וכי פני לו להכין מעשיו יח' ולהתקן על הוכנהו והוכיה בלוי' לוכד חמפיה בערמם נו'. לומר מי הכס ויבן מעשיו יח' והלא הוא לוכד החמים בערמם כמה שהם מחמכמים בערמו יח' כה יפילם בענין קריעת ים סוף שאמרו ומהמהא למתיעין נו'. וזוה נסלו במאמר ההוב כי בדבר אשר זרו עליהם וזה מאמר אליהם לוכד חמפיה נו', הם האומרים הבה נחמכמה בערמם עליהם אשר חטנו למלם בערמם ובה נלכדו ונחמם המיעילים לענות אחסם בשרי מסיים למעטם נמהרם כי בלשכר יענו לחו קן ירכס ט': ועודו השוב חרלה גודל הבחנהו יח' מעיין המלכיים עולמם במכת החך כי ע"י דעה שהינה על המלכיים נמשט פונות לישראל מנהא אחד פני הכפיים והוא כי הלא ידענו מדול' (שם) כי החך מלכיים היו ג' ימים שהיוכב היה יכול לעמוד נו'. אך הג' פניים היו כחיים צבית הכד הוישב לא יח' יכול לעמוד והעמוד לא היה יכול לשכ נו'. והוא ימים יעבטו החך לומר כי פני סיני החך היו .הל' לא היה רק שיומם יעבטו החך שאחר כלום החך הליה יחשבו לראות אור אדרבה גבשו החך אחר .במאמר המסרנס על אומרנו וימש החך כהר דידי קביל ליליא שגא מביהם ובקומם בבלות הליה געשו בו חך לא היה ממשיי אך חלמי' היו חין (כ) והוא כי וכליל' יחשבו בלכיים כי היה החך ממשיי קפה כהשכר כפצו ופירש ואמר עטם החך הראשון היה למה שט"ו

כן יעט מחלב מסיסה . הוא חרב לפנים צמות רעמי ישראל פן ידבנו סרה לומר פכה ילקו ישראל וחסו מארב מסיסה . ועל ההשך הכי אשר יהוד חזק לחיות ע"י בהשך מסיסי הושיע מיד המלכיים החזק בעל הבית את האביון הסהב אל חליו המלכיים . ובה אל בעל הבית לחפש בל יחמו בו ויבטו נפש . פן ירניש ויקרב אליו לקול לעדיו וע"י כן וחקיה המכה היה ללד תקיה בפספס ומלא ולא הרניש הסיס לו חקיה שט"ו כן יבאל הפניס ההס ויחמנו לו באומרם לו רלס לקחתם הגם לא ההיורם למקומם . ומה שזכרך לראוהם ההלם הוא כי ע"י כן וכל עולמה כהיות המלכיים בל ל' עולה והואלום שקר לומר חן לי החך פלוי או מכרהו ויבאל עמה בלשכר חליו הישראלי בלא ראייה בביתך במקום פלויי שהשחתי ומלאתי חז עול' הממלוח לבקר קפלה פיה באומר את דרך רע לים למה לא לקחום כשמצאם בחך . היה הירוח הגנהחו יח' גדולה ופרסיה וע"י גדולה ופעולה ל' עשה הוא יח' כוונת רבות הפניות זו מזו ומהרעה נמלא עובד ועל כן גם חלם חיוב א: חתך על רעמך כי לבונה תהיה :

כר ויקרא כו' . כהר רעה כרעה בלוי רע ישראל לבנות נו' ימי ה' חך היה ללד ידע כי פח מלכות עיני המלכיים . אך אשכר היה חזון נקדנו כמח החל העם על הלון והבקר היריבים ויחליל להפס לרגל המלכה המולכים הוחסם ולבוי כפולר לים ירדש מהר ההריהם ויביבוס על כן רלס ויהר להם אה אשר היה הפצרותם לפעוה והכר שיטו הלך רף האון והבקר והכיים הלון והבקר בין האלפים ובכף . מה שג' טר' אה ה' היא ע"י חסם המעבדים והכונה שהעטרה נפשיה בהם כפ"כ החך ע"י הוידעם הפדוים וליד לנו עבדו ע"י המקיה רק אלהים ובקרכם שחא שער אשר יוכר לכס מכדי העבודם שהם נשחרים למה אהר העבודה צל' . והוא שאל חמר האון והבקר והשיגי קמה גם אהה חתן ורועש"ג וגם מקנע נו' לומר לא ימעלו מה שחמריי האלמם ובקרכם ואל הוא על פקנוו לנמרי והכוונה שחמה חתן לנו מתקן זמרים ועולות הוא שנקח די העבודה משלנו ויונן השלר חסם הכוונה היות חמה שחן סתן לא מפני זכ נחת מקנעו כי הלא גב כי אהה חתן טו' עכ"ג גב מקנעו ילך כמתו והעטם הוא כי ממנו נקח לכבוד חסם ה' לומר כי חין נקדח פטודה בלחמ חסם לא מוכסי עבודו ולא כעושים מכים זולתו חזו גב חסם טו' . לומר אל"ל אסם חתן במנהב בשביקן . ל"ל גס איה סתן בידע ורשעותו זמרים וטוה בעדש חין נקדחם עבודה רק עשיה בעלמה . וזהו נפשינו נח' חך לא חקדחם עבודה לטוים משל אמרים חך וגם מקנע ילך עמנו כי ממנו נקח לעבוד חסם ה' שחקיה עטרה . וזה שומכס היא שנקח די עבודה משלנו ועל כפולר חמרת רק נקדכסם ובקרכם וינן לזס חמי משיב לא השלר סרפס כי הלא חליל המון העם הבליים מסנכחיים כ"ה סכילו לחמנו משה וחסרן לא דעע מעשה סרס נלך שמה . מה נעבוד חסם ה' עד עולמו שמה כי שם נדעוהו כחתינו יח' שגא יסמר שנמנה כל המקיה חלם נחזיר על השלר ויחזק ה' את לב פדעוה ולא שאל ילבו כי חסם שגא חנה לפלחם ע"י עמנו

עליו חפני הכבוד :

כו ויאמר לו פתעה לך מעלי. מיד וגם לא תחזור כי אל תסיף ראות בני כו'. ויאמר משה כן דברת בזה עליו חוסף עוד ראות עניך. ויאמר ה' לא בזה שאלמתי לך מעלי כי עדיין יש לי לדבר לך טרם אלך וסוף כי לא תמס המכה עיני המכה בצורח כי כנה נאמר לו פלא ימלא עד שיאמר לו כנוי הורג הם בקר בצורך. וכן חז"ל כי מאמרו ית' אחר זה עוד נגע ח' כו' נאמר לו גם בפלסין של חזק וע"כ יתכן שאמר לו לא חוסף עוד ראות עניך כי ידע כי הוא יבאר עיני המכה היא מכה בצורח כי נודע הליו חלו והמר לו כנה לפני הורג עו'. כי מה שאמר לו הוא ית' עוד נגע ח'. לא היה הכוהם רק על הכהנים כלי בכף כו'. אך לא שרשנ שמה המטה :

יא ויאמר כ' אל מכה עוד נגע אחד כו'. כנה אומרנו בעל פה כו' עד כוף הכפוק מיוסר. ונה חיותיו מכוונות וכן אל' דבר נא. כי לא יודק ציה לשון בקשה. אלא בים מרז' (ברכות דף ט') שדחקו לומר לשון נקשה. כל יאמרו האבות בקיים הקב"ה כנולד ולא הרטט גדול. וגם אומרנו בלזו העם ולא אמר אל העם. וכן אומרנו גם הליט משה גדול מאד. מה ענין היומו גדול לענין זה: אבובם היה גורם הכחש ית' יצילו את מצרים לקיים מאמרו ית' ולאחר כן יצאו ברטט גדול. וכהו ראה הוא ית' כי בזה הליטה. יש שני פתח פלא ופלו מלת המצרים לשאל דבר. הוא כי הלא בליט מ'ו פנו גורם הליטה הייתה זעקה גדולה במצרים כי אין בית אשר אין סם מה כי היהו מעין בליה כי אף בבית שאון בו בצור היה מה גדול הצית ומי ישרב אל לבו צמיריות בכייסה לאמר להם הנו לנו תבטימי וזכבכם וככבכם לזכ חנוו והמה טובים ואם יפחיתו עד הכקר אור כנה לא מצרים וקבירים את אשר הכה ה' כנס כל בשר: ועוד פנה שיהא ישראל כי הלא יהיה הסמוון נמרץ בין מהעם שנאמר וסחוק מצרים על העם למהר לשלחם כו'. בין וסדרטם שקם צעוד לילה זעק והואמר קומו לזו מתוך עמי. ומי מוישראל ית' לו פחית בעת הנרשין הנבזרים ההם ללכת מציה לביה להקש כלי כסף וכלי זהב ושחטת. וז"ל עוד נגע אחד בלבד ושאר. באחרי כי ישלח אהכס מזה: והנה דע לך כי יש ג' דברים בעה הדין. (ח) כי כשלחו שסוף בליטה הנכסה יש כלה. הוא בליית המצרים כי אין בית אשר אין סם מהם מלמד הממים בצרד הכבודם פלמס במצרים שרלס. כמ"ז ז' על פכוק למכה מצרים בצבורים. באופן פליתו עת מילאה קן לשאלו כלי כסף וזהו כי עפ רעה הוא להם: עוד טעם שני והוא מלדכס: וכן כי ג' נירושין יהיו לכם. (ח) גרם האת העם וגם יגרם פתעה אהכס קומו לזו כו'. בלופן פחיתו מוכבילים החושים בדבר המלך והעם ואין פחית לך. ע"כ דבר נא כו' כי ישאלו משה פליתו עם חסון עדין ועל פי דרכו רמו טעם שני אל היות לך עת פחית לדבר ולא כנה חסון. כי הנה ליתו ענין פחיתו קול ע"כ כנה שיפאלו כו' כל יציעו מצרים כי בעלם והכחמה מביחה פחיתם לטוים עד שולם רק לך בליטה פחיתו כל

חיס ולמסע כל יודע הדבר. וז"ל בלזו הפס ועל זה לריך פחית להם ולא בעת חסון. וז"ל חילי לא יבטעו למה דבר לפני טעמים. (ח) בלזמרה הלא לקומו ממה טעמים שבהכנס. ואך יתכן לכה את מחפזים הסובים לשההונו על שמהת לזוחינו. גם חילי לא הטובו עוד הליו. (ב) והיה כן יאמרו ישראל אם משה הלא כלי בכף וכלי זכב הלא יאמרו לנו המצרים. דומו עד יאמר פתעה לשלח אהכס. וחילי לא יאכנס ולא לכה הכשיוסין והמפתיו עד בא דצין מלת המלך. על כן אמר על הא' וה' נתן חן בעש כו'. ועל הכ' אמר זה הדיט מכה גדול מאד כשני כו'. והמהה יודעים כל עבדי המלך ועם המלך כי לא ישל מדברי משה ארצה כאשר לה נפל דבר עד כה ולא יספיקו חסיליו ישראל ממצרים. ובענין זה בבהבנו יזכר מאמר הכתיב לכוים. בלזמר וכני ישראל פשו כדבר משה וישאלו מצרים וכו' כי מה ענין אומרנו עשו כדבר משה מי לא ידע פחית דבר משה: אבובם הדיחיתו לטפס מההרשום הגמרץ. שקם פתעה לילה זעק קומו לזו כו'. והחוק מלך אמר לשלחם כו' כי אמרו שלטו מהים ושלח כן לא עלרו כה להחיותו זלוקס. כ"ל וישא העם את זלוקו טרם יתמון כו' וכהו נטלם על זה פמיהם רכב. אם להחיותו הגזק לא היה להם פחית להמחמה אך היה להם פחית לשאלו כל חיס ואשה כל כלי כספיהם וזהכס תמליתם. לז"ל וכני ישראל לא המטינו עד עת החסון הדיח כ"ל עשו כדבר משה פחית לשאלו חכם בצור' מצעד יוס וישאלו כדבר ממלחמו שהוא חם ושמל' כי ה' להם פחית רב גם לכל מאז עד שייצילו את מצרים. וכהו היה אפשר לפרש כי למה בעשו כדבר משה ולה לחמה עמון גם שהיה עת חסון. ה' יתן את חן בעם שיועם שאלהם השולית מעמם. עד שייצילו את מצרים אך הדרך כהלשון וכן יוסר על מי הסקוים חללה:

ד ויאמר מה בעתו כו'. כנה בכף הדמיון הזאת. יוסר הכך הפסול שהיה בחי' הליטה. בלזמרו יהיה בחי' כו' חז"ל (ברכות דף ג') שהש משה קן יטעו המצרים נצקד' האי הליטה. ויאמרו כי לא הייתה המכה בעת מעונו. והקב"ה יודע עתיו ורגעיו והם העושים. ע"כ אמר כהנהו כו' לכל יהיה להם חסון. עה. וע"ד הפסג אפטר יאמר כחאמרס ז"ל (כ"ר ס' מ"ג) על ויתלק עליהם לילה האמור בצמרהס חילק הוא ית' הליטה. הנהי לאגדרס לנכקס מחזיביו וחליה לבניו להכות בצבורי מצרים וכזם יאמר כחעטס הליטה אשר היסה מאז באיתו חנה של צמרהס פני יונא כו' שסוף לפח כלואתו חסון. עוד הפח לילה כמבוה לבניו. עוד יתכן בעוס לב אל אומר יונא בטוך כי הם שחי שיצת הפכיות כי יליטה אל מה שסוף מוך הוא הכפך וככליו יאמר חני כה בטק מצרים: ועוד אומר ומת כל בצור ולא אמר והכס כל בצור כלוארס אח"כ וה' ככה כל בצור כו': ועוד אומר והיסק זעקה גדולה כו' אמר אומר ממהם כל בצור מה יתן ומת יוסף מה שויהם זעקה כו': ועוד הנה נלח אל הענין מה ס' שהוא ית' בכבודו הכס כל בצור במצרים ולא על ידי מלך או עליה. ולא עוד סוף שאלו רטטיו ז"ל נש"ה

כל קדושים הדיקים אשר בקרב רבם יאמר כי אלה
 זולת היות מצרים מלאה גילויים ואין כבודו יספיק ללא
 שמה הלא חסבל השמימה הל היום בשם שדרסו יספיק
 לבל בקרב קדושים להשתמש בגן עץ עמיהם שיהו
 צמחי לילה שמראה חזורה בלתי הגונה ללא אז בקרב
 גילויים לז"ל הם אשר ה' כחצוה היללה כו' כלומר כמו
 זה אני מהשיב מה שאתי יולא בחך מצרים המלאה גילויים
 והוא כי הקדושה הקדושה רשות יחד כעוד והקדושה
 רשות הרבים והפירוד נחלה כי בהשגבו יספיק בשך
 מצרים יצוה תקרא באתם כי הפימלה היא החיצונית
 זה אני יולא כי אני מהייתם לז"ל בהשגבו בחך מצרים
 והוא לבל אפסיד תרומתי מהדובר כי קדש ישראל לה'
 ראשית תביאחו ותבנו ברשו היה למר כי בישך אז
 התבטוה ימרחם לאללה כ"ל על ידי הפרשת ראשיה מי
 אין היתר לכל ישרי עולם להחיות מהעולם מבלי יספיק
 ובמאמרם ז"ל על סמוק כי בלדבע רוחות השמים שרשי
 אחכם כו' ואחר כי במה יודע לז"ל כי ה' אף בעצמו
 היה העשה ולא שרף או שליח לז"ל ומה כל כבוד כו'
 והוא כי אלו היה ע"י שליח לא ימות ברגש ה' כל כבוד
 בארץ מצרים לרבע מלכות פרסה על ארבע מלכות
 פרסה בכל עם הארץ ובכל העבדים ובכל צבחה כי אין
 זה רק כח אלקי לבדו וז"ל כחצוה היללה כו' ולא צדק
 האלו ומה כל כבוד. וע"פ דברו כיוון להרוח שלא על
 כבוד המלך עשה בעצמו כי הלא היה חנונו פועל
 טו' עד כבוד צבחה הרי פועלו היה גם כחצוה עדין
 היה מקום לבעל דין לומר מי יצד פנניש אף מה כל
 אלה לז"ל והיתה עקבה גדולה בכל ארץ מצרים. ששם
 שכל בית לעוקם על אשר בניהם לא היו עקבות
 רשות רק זועמה הבין שזועמה עקבה כמו רשע אחד בכל
 הארץ ואין זה רק להיות מיתח כלל רשע אחד תשח
 ועקה מיתח שיחד כלם נראים קבוצן אחד אך אש לא
 היתה מיתח כלם כמו רשע רק אלו אחרי אלו היו
 לעוקם אלו ענה עולם וצולחם אחרים וילאו עקבת רשות
 ועל דבר מבייל כזה שמראה הכל לעקם אחת על עם
 רב ועלזה אשר אשר כמורה לא נחשה וסמורה לא חושף
 ות"ס אשר היות אז ישראל בלתי כשרים עדין אין זה
 שיהם להימש כי הלא הקדמו כי אפי' צדויות הפקודה
 על ידו יתבן ימלאון שם כחוח מלאכים רעים השני
 השחית ומהגב כי בכל מכה ושמח ספניו הקב"ה על
 המצויים היה גם תרון אשו עברה ושמח וצדק שפחה
 מלאכי רעים כמשרתם שהגה וז"ל גם בלשתי ים' אך
 מצרים אין פקדה כי הלא כחוח המלאכים רעים השני
 יחזיקו בכפף כל אש יהודי ע"כ אשר היה זולת אע"פ
 להם כי הגה שמוי' הגדול ידבק בישאלו הגרחה
 עבדים על גזלוו לרחה. באופן שגם שלא יגדו מהחל
 שם משחיתים לא יתו רק במשפחה של מצרים אך נתקם
 אשר גם בני ישראל מי ראה מהמשחיתים קדושה שמו
 הגדול המזהמה על עמי ישראל ולא יצדו וצדק יודע
 כי קי טוף הלא עד פתח הלא הכלל הוא ואלו
 כי נתקם אשר שם מצרים ישרה הכללים אש נפגם
 לנחת. אך לא בקרב ישראל. והנה אין זה כי אש
 שנתקם המצרים הכלל לעוקם כדלוחם אש המשחיתים

פ' (צ"ח) הפל לכהן פמלוו יהיה בניה הקברות אשר
 הם אלה חלדי השמיד והם אלה לביה הקברות אני בין
 ופס טקום פועלה אשר מופס שאכנס בניה הקברות
 ואקח את חלדי. קיסק"ה אשר מופס ליתום בחך גילוי
 פצרים ולא אפסיד חלתי שכם ישראל. כמה דאש
 אשר קדש ישראל לה' טו'. ואלוי לדעה למה חספד
 סלמו יתבך. אש לא יכנס והלא כמה שלוחים למקום
 מלאכים ושרשים :

אבנם לבל אל הפינן קדוים ג' הקדמות. (ח) זה עכבנו
 למעלה פרטם גם מההפסד שיש בין המשפס
 פועשה ע"י המשחית אל הנשעה אל ידו ים' כי אשר
 ע"י משחית אינו מנחין בין דיוק לרשע משל"כ הניעה
 על ידו ים' שפנחין כחלית. (ב) הלמד ממי' האוהר
 שאין לך פקדס אחי' העופים על ידו ים'. שלא ימלאך
 שם כחוח מצרים משחיתים. (ג) כי כאשר תהיינה לז"ל
 סנידה לוחם כחוח המוחלה העופים כהם דבקים כי
 סמיד וצבא עם פקדה על זולמו והואם ההוא ימלאשם
 יחזיקו המשחיתים גם כי ולא ירשוהו המשחיתים וכוחת
 כעששים בעבורם הדבקים בו מין כמינו המה ויכירו
 בעלמא כי על קן היו ההקדמונו מכסי מוחל בעדין
 רימחה : וצבא אל הענין. והוא כי אשר אלקים הגה
 לפינו יתו כל ישראל דיוקים אי אפסד להוילחם על
 יד מכה כבורות כסוה המכה על ידי משחיתים כאף
 ורחה ודומים משלחה מלאכי רעים על הלא כיון
 פנין רשות למשחית אינו מנחין בין דיוק לרשע ומה
 גם עשה כי לא דיוקים היו אז כמאמרם ז"ל (ש"ד פ'
 כ"ח) עם מקרב נוי לא נאמר אלה נוי' מקרב נוי הללו
 עובדי ע"ג והללו עובדי ע"ג טו' ועל קן אש אכה בטורי
 מצרים על ידי מלאך ולא ע"י עמי עדין הם כסכה .
 כי כחוח הרובו הנמצאים שם ימלאו אחיהם כחוח הסומאה
 הדבקים בישראל אשר כנרלו מפימחה על כן אשר
 אלקים אש לא ארד מצרימה להיגלם על ידי עמי
 יאבה אש עשה אזו ע"י משחית או ידי מלאך
 ומה גם באומרו שרו של מצרים הללו עובדי ע"ג כו'
 ויחזוהם כל כחוח הסומאה והשופטם כל הארץ ישסה
 שפסס כי על קן נאמר צביכעשם רגע כו' וכן ארו"ל
 (ב"ק דף ס') דבר בעיר כום רגלך ואבוי כפר כוי
 ולא כפסד הוהר (שפסס ו דף ל"ז) כי לא סוכ
 להתראות ענין יסחא אש אמרו שכל עינן יסחא גם
 שיעם השפסס על ידי הקדוש צדק הוא לא יגלו מהחל
 שם גם כחוח המרים ומלאכים רעים כמורנו ומה גם
 עשה כסוה ע"י מלאך גם שיהי' מזד הקדושה ועל
 קן בהחלוחם כנני ישראל כסומחה אשפוסה אין מידם
 מיל על קן כוונך יעבור הוא ים' הקדוש והכוח של
 ידי יהיה יתבך עם חסול היתוה ושרוה על כל כחוח
 חטרים לבלתי תקרב לישראל ולמען מלא פתחן פה נגדם
 הכינם כחוח קרבן שפס כאלר יבא כס"ד : זה ענין
 מלאכס ז"ל הפל לכהן שתרומתו בניה הקברות כו' ששם
 לא היה נכנס שם הוא יתבך מ"ו היה מאכד את ישראל
 ונחל הל ציאור כחוחים כה אשר ה' כו' והוא כהסיר
 מלאך שפוסס עמיים אין מספר גם' הוהר כי כל
 חצוה לילה הוא ים' בל אל גן עדין ומשתמש שם עם

כבוד מר"ל (ב"ק סג) בלבים צועקים פליך התורה בזה
למד אך במסכתיה של ישראל הכלבים חלמים ואין זה
כ"ל שאין עם מום מפניה כי רוח ה' יהיה מרחפת
עליכם. כי הלא ה' בין ישראל למזרים כי ה' עם היה
וחסו ולכל בני ישראל לא יתכן בלב כו' וזה יהיה למען
פדעון מ"י ק אשר ילה ה' בין מזרים ובין ישראל
כי השם הגדול הזה יעלה בין מזרים מאותה המהות
ובין ישראל עם היות שכל הפקידה ועבודה על ידו ית'
ולכל ימלא סמכותו עם עון ע"ג הקדים הוא ית' שהיפת
הפכה עומקו ידוים מעט"ג מעצדו וישבו עדה' בדרכים
מילה כל יהיה הסמכותן עם ג"ר וזהו ג"ל מה שכתבנו
כי כל כוונתו יתב' בלאו בתוך מזרים לא היה כ"ל
לספיל בין מזרים ובני ישראל כל יתחוסם כמות חלונים
בטוונס וע"כ ירדו כל בעדך חלה אליו וסמכותו לי כדי
לאמר לא אחס כו' שישמחו לי כדי שיזכו לאמר חלי לא כו'
שהוא כדי שישמחו כן בעיניו למען בקול מוד בוא' חלי
לא אחס כו' וז"ל לאמר שאל"כ הוא ב"ה יתב' ערב:
ב' ויאמר ה' (א' ב') לא ישמע כו' למה אשר בלא
באר רק נגע ח' אך יאמר להטן רבות
מוכחי כו' וגם למה זה חזר להזכיר מה שמשה ואהרן
עשו אח כל המוססים הלאה אשר שאלה הכל למעלה
אך הוא לכודיע ולהורות את אשר הפליח הוא יתבכך
לעשות כי אין הדעה סופלות כפי הענין מכה בבורות
תנה אל הסעיל כי ח"ככה יוכל ודעה פרעה את כל
המטה הגדולות אשר ראו עיניו ויראה כי לא נכל דבר
אחד מכל דברי משה אלא יהיה חזק לבו ולא נחם
כמים באמר חליו משה כהמות הלילה כו' ומת כל בצור
כו' והדרכה יאם מלפניו בחרי אף ולא אשר כי מכה זו
מכה ככל אשר אשר וסעי. וימנע מלחוק את לבי אך
הוא פלחו אין זה כ"ל כח חליו המציא אותו לאכדו
ח"ל ויאמר ה' אל משה לא ישמע כו' לי אל תחמהו
אל מה בלא הודם כ"ל שאליו יאם מעט פרעה בהרי
אף כי כוח הדור האם ראו כי אין עוליס מדבריו
יהי' אלה כי הנה פרס מכה הדם הוא למשה ולא
המט חליכס פרעה כו' שביטרו הוא יתב' מאז שעד
עשויו את כל המכות עד ישלח יחוק את לבו למען
יבא אל הסעיל רענו ית' וחסו ויאמר ה' כלומר ויאמר
מאז אל המטה לא ישמע חליכס פרעה וכן היה כי משה
ואהרן עשו את כל המופתים הלאה שהם חשע המוסת לפני
פרעה בעיניו ראו ולא זה שהיה הדעת מוטת ימן אל
לע למעלה כמותו שהקראש השעריות ולא יתבכך כי גם
בה ילקה כאשר בכל הקודמות אך אמר משה כי אין
זה כ"ל דמי יתב' כי יחוק ה' כו' ולא עלה עד בלא חליו
גם העשירית כאשר נזרה חמתו ית' והודיעו מאז:
יב' ויאמר ה' אל משה כו'. ראו ג"כ לב.
(ה) למה היה הדבר הזה לאהרן גם
הוא עם משה וגם בדברים אל ישראל בוא' דברו אל
כל עדה כו'. (ב) ח' בזהך מזרים הזה גם לרס"י
ז"ל שכתב מר"ל כי היה חזן יעזר ולמה חזר השקט
שהיה בו ומה גם כי כל שאר הדברים עם היו בלאחו
את העיר. (ג) אופרו החדש הזה לכס כי מלך לכס
מיוחס. (ד) למה הוצא וא' להטן הוא לכס שהוא

והיה לחמך הוא מזרים שהוא מקום המצא בו מלח
 תפץ שלו שיהי מל מלח המובל בהם הוא יחזק עגול
 באלה: ובהו גבא אל עמון הבטובים וכוח כי ראה הוא
 ים והנה להיות רחיים ליגאל לריבים אל מלוח דם סנה
 דם מילה שהוא כחבוז אלגו פריך שור מרע ועשה
 פנימוקן ידיהם תפץ בדם סנה. וכנסו חתח עטור
 פ' בדם מילה וירא והנה אם צלי הקדמס השדה הוא
 לבס כו'. אמור יאמר להם יקח בעשור אחדת הוא אים
 שה לביה אטות כו' הוא יאמר נא לשלול או לי מתלה
 כהול כי יגדמו. ומה גם נהדשו ונס להיות מארץ מזרים
 מקום החפא ויך עם עכל להמלס מידו ואוי לו מד
 התזיים כי סן נזבח את שיעטת מזרים לשימסה ולא
 יקלט ולא עוד כלא צנע למי פ' יהיה לו החדש
 והמקום והנה למזכיר ען להפסס כי בו חפאו צמקס
 הסוא לזכירו דוגמה מול החדש הסוא ויך ליגאל בלוח
 על קן קורה הכמוס ותכרז כי פדס סוסור להס לקיהם
 הנה. יקדו להס ביגאל בחדש גזס בחרן מזרים כי
 בדבר הוא בלנד אין סהר דם סנהול קן יגדס להסור
 החלה טורך לבס מהמול והמקום. אך לה הפהס כי
 פדין לא סוסר הנה פיקחורו לזכור את מעטת מזרים
 לשימסה שיעדו מהפסס אך אחר הכניסה מהמול והמקום
 יקל אחרי קן גם להסור מלגס מוראס לבס מהפסס כי
 גא להס הפמן לאס חתח לחתס. מה פתן קן אם
 יסו שומעים פה הדברים בלחס חס השילי ויאמר כ'
 כו' בחרן מזרים לחמר החדש הוא לבס כו' למר אלס
 מוראכס הוא סנהול קטור למזרים ונס בחדש וסן
 בלחן כי פוג היה ליגאל בחדש וזלס ע"כ סימי הבבד
 ויאמר כי בחרן מזרים מקום מוסע ממנו ראי לחמר
 כי החדש הוא חול קלס לבס ישראל הוא ריש
 חדשים שסדרנא יסן לבס רחש ולכפרס לבי המד
 ח"ל לחמר וכו' מלארס ז"ל (תעמה ד' כ"ס) הלי מלן
 פליח ליה סינרל כהדי ע"צ ונכשי גרסן כו' ויהיה על
 ידי שפסס בו בדם סנה ונדס מילס. ואמר יאמר
 פטור רחש חדשים אמר אל יגאל על רוחס. שאמרי
 רחש חדשים הוא להיות רלשון לממן חדשים כי לזס
 סנה כגור הוא לבס רלשון לחדשי הפנה גס עד כס פכל
 סהים שפמורס פמי' בנס פקודס לגלולס מזרים נמיס
 פייסן ול"כ לל אמרתי רק רחש חדשים להפשיס בו
 לבס כוב ווארי או' זכ אמר דברו אל בני ישראל לאמר
 יקח כו'. ע' דברו זכ האמור פסיס סנה סנה כו'
 מחלס. כדי לחמר אחרי כן ויקחו כו' כי אחרי יודעס
 פואס ים' פוסק סנה מקטיגור לסמור ול יאמר
 סנהול תגס אל יסיה להס למזכרס ען ויהיוס כח לבחוס
 גס' כי גס יגלס מהפגריס ען יסקלס נזבח את
 שיעטת מזרים לפיפסס. ח"ל לחמר בלומר דברו אל
 כל פדס בני ישראל את הסקדמס פה' כדי לחמר אחרי
 קן ויקחו אים פ'. בלשון בפשיעס סנהול פלג ייראו מן
 כהול אלס שסדרנא יסקר להס לואיסן יקבלו ג"כ בשומעס
 פנס יגלס מהפסס מק"צ פה פתן קן אלו היו שומעים
 מהחלס פניס ססס כעבור לחדש. שיעדו ודעו כי
 יגאל לבס קול עמי פמדים. ח' מוחל: ומסגס יוד
 ולמיס כל פוחס הפמן על הפמן סנה לקרן רחש

ח (ח"ב) 6

הקב"ה יסענו בדבר כקן ולי ויראל חמו אל סנה
 שהוא לוי. ולא אהרן כי כגור נכסדר פיהיה כקן כמ"ס
 ז"ל על פסוק הוא אהרן אהרן פלי ויראל בלחש
 דברו אל כל מנה בני ישראל כו'. פס סימס מלח סנה
 או עטרה במזריס וגם פהפס סנה סיה לבס קטיגור.
 אל יקפס בעיניכס מהפסס לפיפדור כי סנה זלס פשו
 להגדיל מדה פוכס על מדה פטרמטס וואל די אס כעבודס
 את הפלה סיה כל אחד כעורו כפרי עמו. כסס כפסס
 אורו פל' יהיה פ' ריבס פה גימס לו' סנה בלחן
 פיופלג עולס הפלס פמיסית בו על פועל הפגירה ס'
 אים דומה מרוביס הפמיס את סנה לפעמיס פ'.
 וזלס פניס כפשו פסיס זכ על ידי סהדווס סכבוס על
 סהווס ויקחו כו' זלס יעפס כו' ורוב זכ הוא לב
 פכבוס על מקרל: עור יקח רחל לבס בעיקוס סימס
 ככבוז בואמרו ויקחו אים פה כו' כלאר הפגור וסול
 כי עם פתן המקר'. וזלס מידו פכבוס פכ"ל לא יגור
 רחל כהלמר בלחן זכ כלאר סהרס לפעלה לרבוס פוג
 פסס אל הפגור להסור לב רלשו עם הפלן מהסרס
 בדבר וכו' ככבוז כי לא יבזר מהפחן לבנס כפמיס
 יקחו אים פה לביס אטותו כו'. ופכמו אורו. בלחש
 בלומר סימקן יסיו כל עמי מזריס רואס וזלס את
 עם בני ישראל פירלו את סכל טורפן ויודו עלין
 ואלכלין את אלהי מזרים ולא יסקלס זלס סוא כי הפעס
 מן עליהס סלה יאמרו יפעלס על ג' אים סיקר הפן
 לזכור וישנה הקטיגור סהרס להלילס מיד מרוביס מל
 יסקלס ונס ליגאל ע"כ טוכף על פסס ככבוז רחל
 להס כי אלו סנה מעלס לא סיה לבס סהרס סלה
 כו' זכ יתבן יתפך כסס הקטיגור לסמור אך סנה
 בלחשיו סיה קטיגור. כי יסקנ בקול סה כמ"ס ז"ל
 (ב"ר ס' ז') שגל קן לא רחש יקבר במזריס על יסו
 כהלריס ופדים פיערבי כי פסר חבור סהס גסס וגם
 יתבן חתן פמורו: איל כהול פס ולין קן סהרס גדול
 מה זכ להלכרס סיה סיעור כהנכס לו סהיל בלחש קטיגור
 אל יתבן זכ. ח' ירמו לומר אל סנה סהס מהפסס
 מקטיגור לסמור אל תפסס על סהפן כי סלה ויקחו
 להס בלומר פלהס סיה כי הא סנה הוא לביס אטס
 כי הוא פהלחט. הלא סהולחט אים מהקדמס אל
 סהומחט כעטור אמו לבס ע"צ ועסה יהיה פה לביס
 בלומר פס ססיס מואס כפיפסס פחוריו אל פניס
 פלחן כי סהלנו סיה סהרס חלה סהולחטס או מהקדמס
 אל סהומחט כעטור אורו לבס ע"צ ופכר יהיה פה לבס
 בלומר פס ססיס מואס כפיפסס פחוריו אל פניס
 בלחן כי סהלנו סיה סהרס. הלא סהולחטס אים מואס
 לל סהומחט. ועסיפס אורו קטיגור ועסה חורו אל
 רלחשו והוא דבר קל מלך לבונ ללחשיו: ובהו יסקן
 לפי סכמו היה לדרוס גס פלס אים סהומורס סהול
 לו' אים פס בלומר סהקלס מלחוס אים סהול אים סה
 סוא פס. כי זכ פשו כמדובר מרז"ל וגם פה סהרס הוא
 לביס אטס סהולס גס להלכרס ויקח כלאמר ועסה פה
 לביס כי פיהיס רק כמהזריס אורו ללחשו סהיה: ס'
 ודברו ראי לזכור לב ככללס סהפן. (ק' למח מלמר
 פסיס ע"כ מואס מואס סלה סיה לבס לקחס סהק

עב

עד יום העשור. (ג) למה היה יצאנו עד יד בין הערבים שאלו הוא על הכיבוד יום ה' היה די. (ג) למה היו נמנים רבים על הפה וזה סיבה נאכל למעו נלבד וזה ראוי לביט לב אל הכיבו של למוכה. ויקחו בו ולקח הוא ושבנו בו' והא"כ אומר כתבו לטובה. וטעם למה הוא הענין ב' חכו. ואלא אמר ל' מעין וזה אומר במכסה נכסות למה מייחס הענין אל הכסף:

אכנסם הנה ראה הקב"ה לכפר בה דע"ג אל הקדושה כמדובר ואין ספק כי מ' ימן טבור מסת'. אך הנה לר"ך הח' והתפסקות כסוי העתה פעל' הבה חסומות בני יס' אל' אבר הכרו על המין ההוא בעבדס אחרו ואלהי כן השתות בו קדושה ורובם אחרו ממלוח ע"כ גרסה הכמות ית' היתה לזווי מיום ר"ח הוא ההללם בלשפת מל' לנלתי הרה להחליל המול בו כח בל"ס חזנית והוא כי מל' יקבלו יבראל מל'ה צו נלבס וע"מ מרשבה טובה צו סאקב"ה מל'הה למעשה לקחה השה לקרבו לה' הספיק מהשנה טובה ז' של קדושה להפסיק מהשה כל בחי' כ' שומחה בו והוא כי היה ידענו כי זה ל' ומת זה נשה החלשים וכאשר אין דבר של קדושה למעלה של יוכל' כאשר בחיות כדע' כן לעמת זה כל דבר של מל'ה נבלל מ' שר בחינה טומ' של קדושה ראה הקב"ה ערס ויקחו השה הרה לה' נלבס מהשבה לקחתו שמה ימים למען ע"י זכות המהשבה יסדומו מעל השה עשר כחות שומחה ל' ל' לא יכלתו ח' יריהם בקחתם ח' הם בעת ש' מל'ה בו ומשקה ל' רך להל'ס בו קדושה שר'ה לקרבן לה' ע"כ לר"ך ילקח על ידי רבים בי' זכות הרבים העוזר וזה מל'ה נ' שומה הקדושות כי כר'ים כן יפליגו קדושה בדבר אבר יעשו כדוע על על כן אינו דומה המל'ה הנשנית ע"י רבים לנשנות על ידי יהוד וזה ע"י כנעות עליו הוא אלהה ע"י כן שפרס בקדושה שכל ענינה אלהות כדורס. וע"י כי פתח כתי' הפחה נעשה לו מכסה קדושה וע"כ חקיקה המעי נלבס מכסה בלו' טכסה וזו אמרו חכמו כל' טכסה מכסה על השה הוא במכסה נשמות כהיה ענין מכסה הג' שום כל יבראל שבו לטובי מקדושה ע"י הנוט'. כדוע מענין הולקא דרבס כן הכוסו על השה ולהיות כי עתה שפרס בו קדושה להיות פסח לה' הוא שם כן ד' יסמכה לעד ע"כ כנעות עליו קבור כנכתי המטה ד' ימים שבעלו מקדש אל' השה בן לרבע אשר הולל בעבדו ע"ג ועשה כנגד ד' אויביו אשר הולל בערה למוח נשכו לקדשו באמר המל'ים אל הערבים למה קרבתם ח' אליהו כנכתי המטה ומשכילו השיראלי לשרתו לשם אליהו הנה כזה שם נשכו מנגד ע"מ שסירלו אותו לקדש שם ה' וימים ד' ימים כמספר אוניות שמו ית' כן ב' ימים השה ע"י כי גם השה פעל ידו מקדש יבראל הח' ה' קונס קדושה יום יום ד' ימים להיות ראוי לשם קרבן נבמו הגדול כן ד' יס' צח לעד אמן. והלחי כן שרס עבדו נבול הד' ימים עזתו חן נבולס בין הערבים ושהתו אותו; עוד ימכן בענין הד' ימים וה' שח' בין הערבים כשום לב אל אומריו ולקחו מזהם ונתנו על ידו ט'. כי אומר ולקחו מן הדם הוא מיותר והיה די יאמר ונתנו מן הדם כו'. ועוד מה ענין המזוזה והמספק. ועוד ענין

האכל הכשר עלי אש ומטות על מרורים ולא נא ומתפל והיות ראשו על כרעיו ועל קרבו עם היות שכל אלה ית' נשוי מודוח גם לו חן רשות לדרוש נד רמו חס והוא כי הנה א' מהדברים אשר היות חן לו נבו כאשר הוא יהודי הלא הוא כי גם ישוב ויחמס מאשר חסא על הנפש ולא ישוב עוד לכסלה לא יעלה על רוחו כי נדוק הוא. ומה לו עוד לעצבים להיות נעזב על כל אשר חסא ושם כי לה' אליהו החמסים והסליחות ש"כ אינה כי יעשה איש אחד מהמטות ה' אשר לא תעשינה ויחייב את ראשו באחת ממימות כ"ד אש ישוב מחסלו אשר העא ויהיה כל ימיו בחשונה השה יפטר מן המיחה או דוגמחה כנגד מדהה לכפר בעדו. לא כן ודאי נלמד מדו"ל כי לא יכוסר אש לא בחינה או מעין המיחה שהיא כי ק"ג שבעלו ד' חסיה דין ד' מימות לל כטלו או מירוק העין מעין שחלו אשר חסא: תבא אל העין והוא כי הנה חסאי ישראל במל'ים בע"ג. והנה העין ההוא טולד דברים רבים. (ה) הילול ה' כי ברבים עזבו חסאי' כפניות ש' אכול עשב. (ג) זכיחה קרבנות לפניה. וגם קבלת דמן. וגם אכילה מזמני מחים מחקרבנות ש"ע"ג. (ג) כריעתו שחמתי' לפניה. והנה על כל אלה בא הבל'ים לירק עת' בראל ולשרס מאשפוחים ועל כן על ה' והוא חיול' ה' מ"כ לעומת זה יקדשו את ה' ויערו למוח נשם נד' ימים שהיה שם לביט קבור כנכתי מחורו ד' ימים שחמכוסים למות בידי ה' יום כי כלס יקבלו שפחתי ישראל לאשר להם מה זכר וואמר להם קברתו לשהתו לשם אליהו וסמל'י יראה ועם סיניו ימרוק ויתם נגד איש הישראלי; ומה נלשהו וכל מנת כן ש' הישראלי' חס נשפי' מנגד לטוק על קדוש שמו ית' אשר חס' חלו; והיה ד' ימים כנגד ד' אוניות ש' חס חילו כמסורס למפל'ה ובכפר זכר אליהם לא עזבו כיד מנכס' נשפו. וזה ש' לנו זכות אלהה בקדש שם שמים כנפרו בע"ג שכל כן השילו נמרוד לכבשן השה וי' אשר השילו אז הילול גם עתה את בניו בעשומס כמשהו והיה מקחו ריבשור כנגד עשר נסיונות במחנה אברהם כי ככל ח' מוסי' ימים חלו נשפו היו בעטר מחשבת נסיון הלקיחה לעני כל מל'ים חלוו נהוסו שפר פעמים והיה מקחו כנכר לעומת חללה שחית' שחקן אברהם ועל הדבר השני שבעדו את השה בזכותם פעל כן היה ראוי בשלה יעגורו גם הם נזיה. וכן חסדו ית' אשר עשה שקבל' שומרת' את שחיטה השה כדון לבור שבע"ג שדיס כסירף היה זה להם בזכות יתקן כי כאשר קבל יתקן על עמו לישמע קרבן לה' לקדש שמו קבל שומרתו את הילול שחמו כן גם ליבראל אשר שהערו לשם נשסם קבל הוא יתכרך השה שומרתה. חסו ושהתו אוהו טו' בין הערבים שהיא לזכור זכות יתקן שחקן חפלה בין הערבים מש"כ לקיחה השה שם הפסח היה כעבור כנכר מעין חפלה שחריה שתיקן אברהם והעבודה שחור הזניה שחזנו לע"ג שהיא קבלת הדם. על כן ולקחו את הדם שחמתי' היתה רהיית' שילקח דמת על אשר עשו כן לע"ג יועיל להם זכות יעקב שילקח על ידי דם כאשר הוציאה לפניו כחמת ננו שכולס כדס ולקחות שתיקן הגנה זכות האבי

הוא ביהותם כאלה כעובדא דליתיה בנה מילעא (דף ס"ב) על כן אמר הרמב"ם כל א' בסמי עמא נרמזו שמתן כאלה מתן הדם, וזהו ומתו על שמי המזוזות כו' ועל המשקוף שהם הסבוכה כמש"ל בשמות רבים (פ' י"ג) שמי הכוזבות ויתקן ויעקב והמקורף הוא הברכה ולא בלבד יבואר עושה כי גם בזהו זה ילאו לחיות ועל כן יאכלו אותו לוי אם כי ילאו משפוח ע"כ לחיותו הלאו הוא דרך חיות כטעם. ומאם חלמך ארץ יבואר עון אשר אכלו שאר בשר הקדושה ע"כ באוכלם דרך חיות וכמהה. לז"ל ומתו על מרוכים יאכלוהו באופן זכרו צדוקם אשר היו למת צדוקים מע"כ. עוד נזה לנו יא' שכל המצות בהיות עומאם עמ"כ וארסיות הדומה ומתל לדם לז' יפאר בלא שמתו מלוא מלואה מדבר יתיה כי הדמו ועל כן יבא לז' אם שפאחב כל הדם אשילו דם הסבוכה שלא שים ועל כן לא אכלו כל המזכר דם הסבוכה שלא שירש וכן אשילו בכל סבתל נמים שבאלר דם מהבבל נמים כי אם לז' אם. והנה כיון לקח כל דבר משין הזבחה וכל הנספך ממזכר בהקדושה הע"כ. ועל העבודה הבהמה שהיא קריבה והשתחיה אמר כי לעשותה אשר השתחיות למה שהיה ע"כ ע"כ יתקן היהפך כי עשה חסיה מה שהיא דוגמה לפני מהללו: כורעה ומשפחה וזהו דלבו על גרסיו ועל קרבן: עוד לשבר רזה הקב"ה לעשות בהם שהיא הבורחה ד' מיתו ב"ד כקולה אהו ארץ לשיחון. והנה באהו בשור ובימים בגרון לשיחון. והנה בשחיה ותרפה בלי כם שהיא משין ברכה מה שאין כן בנה ומבול: והנה ממול דבר הם הכו יתן אל לבו ענין מקראי קרבן אלה יפלא רמז יקר ונעים להעיר לו הן לעבוד על גבשו להלילו מיד כרב הירר הרע אשר ערף סורף אזהר ויפסדה לו יתיאם מן הרחמים באהו כי מי וכל לו כמאלר קין הלוי והבקר באהו אלו מי הרע אה הכל אשר לו אלה הרמז שן כי יא' הרע אמר לו הקדש ברוך הוא עשה עשיחו דע. כי הוא יקבה על שחמסם ז"ל (ב"ר פ' כ"ב) ארץ יאמר הוא יא' אסה עשיחו דע ההם משלמו אהו רע. אך הוא כי הנה חר"ל בם' סוהר כי לטובת האדם ויתן לו יתה"ר כאלר הניאו משל לא: אבני עט השכחה שהמר לה הארץ כפי א: בני ממלתי כה ליעבדך וז' הבן אשר הוא החזיק נגדה לכל השמך הרבה ארבע שמך מאלה שהפכה נוחת כל מינו כן הית"ר ככה כל טוב הריון וענה נותן: כדל הדברים. כי לזל היה האש מכולל יצר הרע לא היה אזהר לאוהב השם הכל וגם על ידו משפחה נמחם מצום כוהע. ואלו האל בהתחיל הירר הרע להשיבם לפתחו כעני גדל הש"ל. אה היה נוסף לו יד. לעולם הו' תהשו ואדרכה יתיה לו מציר לעור לעבוד את ה' בב' הלבנות הם ב' היתריותם ש ז"ל בירושלמי על ומלאת אה לבט ואתן לפיך ש"סילי הית"ר של חב"כים היה נאמן אלו והבקר שהוא חלמר לא נאמר אה לבו באופן כי גם אשר פתחו יצרו ויכל לו אל יתיאם באומרו חב"כים אכל להביבו אל הקדוש: ויתונו לעבוד את ה' בכל לבט כי אלה האור' הרמזו כאלו חמ"ל חלמר אל כל חסם לב כי ממה שירח' ההדס

ירמלא

ישראל בין הערבים שהוא בערב ימי הגלות והתחלה
 הגאולה ומעשה מעשה השנה בשמחה מן אז תחלה לנסח
 וגם שביטחנה ה' יחיה"ד מן דע כי לא יבצר מהשאר לך
 ארצהו ובענין דבר כעם המן אחר הגלות הנוף וכו' ולא
 על כן עשה זאת והשפעת מהשפעתו הסס לטובה והוא
 כי המתיישב אל הדם הוא חרשותו תלפת רחוקה כעם
 וכו' ולא מן כעסך להפיל רמים ותפאים כי חרשות
 הכפחור והפועל ולמה שלא חשורו בה להחיל מהשקוף
 הוא הרם מכולם תחיל כפישים. וזהו על שמי החזות
 וזה"ש על השקוף ועל דבר ההגאות והכלו את הבשר
 ללילה הזה הוא העולם הזה הדומה ללילה תכלול באופן
 משולל דם הוא משל אל טובה רחוקה מנורת כח הנוף
 כ"א כלני האם שמתחם האם שאר הכשר משולל דם כי
 שאבתו האם. ולא עוד כ"א להרחיק מן שאר שבעיטה
 הוא הית'די לרץ שכל עם מתכלל לא חשמה רק חסור
 מרודות השומרים שיהיו נגד חמיר או הרבן בית המקדש
 וזהו אומר ויעזב שהוא שם שילנה שאר שבעיטה
 נדך של מרודים יתלווהו מש"ס בשמחה משהחזה שם
 הסן מקורו: או ירמוז אל תורה ליהנות מהית'די
 בלינה הוא שהוא בעולם הזה הדומה ללילה בענין
 מאלו ומשגל וכו' ולא בהם יהיה ב' שאים. (ח) לני
 אש שלה יהיה רק ע"פ חסור שנקראה אש של חסרה
 הלינה וחסיה רק שבתות וי"ס ולא לפנות שאלה הנוף
 רק לקיים האורה וכן בתשגל ע"פ החורה במקום מעשה
 ולשנות קיום זרע קדוש שמי"ן כן הוצר הרע איש שמה
 כ"א מתקן ורע לו כלני שלל האם כי אש דם היא נגדיים
 חלוי. (ב) שלל האורה כקובע ועושה עיקר רק כחולל
 ערב יהמן וזהו ומ"ס. (ג) אש חסרה שכלל הגאולה
 חסור גלות השבי' והרבן הבי' או בזמן הבי' חסור מרודי
 השמות'ך אך אל תחלנו ומהו מעל ית'די נא שהוא
 משולל הם החורה רק לרצוא בזמן'ך לך ולא בלנד זה
 כ"א גם לא תאמר אחריו מהו וגם מהו ולא השגו
 כעשר כגולה באש שמתוך כל לחות הכשר שהוא שלל
 יהנה מהית'די רק בלמס על פי נקודת החורה שאלו
 נידך הית'די כעבר כמו אש. אך אש'ה ככלל מושגל
 במים שכל דם האורה שלל פרש שאר צו ומתכשל
 במים כי אש'ה מעט מים הית'די עם מימי החורה
 בענין הרעוה הגאה בזמור לו וכו' ולא תל תשעה כן כי הלא
 שד מעט ויבצר ויקום עליך כי אם לני אש שמי"ן כן
 יהיה המיד וכנע הלך כראש על כדעו ועל קרבו:

וראו לסיס לב אל אומרו ה' כ' מה' כ' ש' ה' ה' ה'
 מתי' כ' (ב) מה של ללמד בענין הכתובים כי
 הלא יראה שהוא פשוטן של כתובים. (ג) כי אחר
 שהגיע זמן שבעתו ית' לאברהם מה לרך היה שיעשו
 מזה. (ד) שמי' הכתובים שלל כסידרן במקומו כי
 שם נאמר ה' ה' ואלך תחייבם כן כדמך ואחריו
 פ' שדים נבנו כ' ואחריו פסוק ובהם פתך עם דודים.
 (ה) למען היו שמי מזה והלא בעתה מזה אחת מתי'ן
 לו ומהל את הארץ כ'. וגם למען תיחדו אל מולתן
 (ו) כי אומרו שיעסקו כן כ' שגאלו הוא לו מיתר.
 (ז) מתי' אומר הלא רבים מרובים הוא כי נאמר שמי
 דמים וגם שמי דמיון. (ח) אומ' לך כ' כי אין
 לנפקותו וז' שייכות אל האומר כלל לא אל הקדימה ולא אל
 סוטה ד' ימים. (ט) אומר שמי טלון שר כ'
 נראה שכל לתת טעם אל האומר ואין זה הפעם כלל
 וגם הוא דבר פשוט שאין לרך לחומר:

אבנם לנא אל הביאור שיהי לב אל קשי'ה זו והוא כי
 הגה לסי סדרן של מקראות ולפי ששם לטון אומ'
 כדמך חיי הלא יפסוק שכל אדם הפך דעתו ר' מתי'
 והוא כי שמי דברים הם. (ב) מתי'ה הגאולה.
 (ג) הילל ממה נפשם כבוד כל מני ישראל מן יסו
 גם הם ככל כבודי מלרים: ורפי הנד' מדברי האורה
 יראו כי דם פחה היה לטובה הוא ית' על פסחי בני'
 להילל ממות נפש כבודי ישראל וזהו ברית הנוף גם הוא
 להיות לרצון דם הספח כי זהו חוקם השמח כל ערל
 לא יוכל צו ואל"כ אופה בגאולה לא על מזה חלו יהיה
 רק ע"י שבעת האטות והוא ענין סדר הכתובים במקומם
 ולא עבור עליך ואלך תחייבם שמי' דמך ואומר לך
 כדמך חיי הוא החיים שלל ימותו כבודיך והוא דם
 פחה ובלי ברית מילה אין הקרבן לרצון ע"כ ואומר לך
 כדמך חיי הוא דם ברית גם הוא שמי' שיהיה נתינו
 לך חיים. אך לענין הגאולה שדים נכחו ובענין אמת ואת
 ערוס וערבים מכל מזה לך ולא עבור עליך ואלך ובה
 עתך עם דודים שהגיע זמן שבעתו ית' לאברהם ועל
 דנדה שבעת אלהים גאלחך ולפי' הוא הפך דברי ר'
 מתי' אש כן היה לא הי' לנו טעם אל קדימת הלכותה
 כאלה בסדרת ר' מתי' כאלה יבא כס"ל:

ובבא אל הביאור והוא כי הגה סהם מתי'ה וסוקה
 לו מפני מה הקדים לקחתו כ' כלומר
 שאם על בוקר המומין די ביום א'. אחר כי סנה על
 ענין הכתובים שביקראל ה' כ' מתי' בן חרש אומר
 ענין א' הפך מה שזכרה פסח סדר הכתובים וע'
 מהמרו חט לומדים לשאלתו כי לכן הקדים לקחתו
 כ' והוא כי הוא היה אומר כי לענין הגאולה יבצרו
 הכתובים כי רח' ית' ה' הגיע זמן שבעתו ית' לאברהם
 כי הגה עתך עם דודים אך לא היו בידם מזה כ':
 והענין כי יש הפרש בין סוטה בגאולה על דנדה שבעת
 אלהים ובין סוטה על זנות ישראל משל למלך
 שמת ארצהו ונשאר ממנו בן בלתי סגן ואומר לו כעביל
 אביך חטיב עתך אך כשהסין כשר אומ' לו
 מלנד אהבת אביך אשפה בייקו כי טוב אשה
 ומה בין זה לזה כי זהוהוה כשאו' לא יתמיד
 להיפיר

להיטיב לכן וקבל' שפשיטת יהוה' לבו אה יחסא הנן בא' ככל המלה אשר לא המשניה מש"כ אם טוב הבן כי גם הוא יחזיק להסיף להיטיב לו ע"ד מחמתו על מקרה שכתוב (דברים ו') ושפר ה' אליהך ק' את הדברים כו' ואהבך כו' כי הלא עקב ישמעון כו' שיתן להם מה ששבע לזכות אין זה שפר ועוד או' ואהבך כו' שיהיה שפר כהלא אהבו אף הוא שא' הוא ית' הנה עלי ברים אבותיך להיטיב לך אך ויהיה עקב השמטון שחזרו אחם כשדנוכ' וזה אש"כ כי תמר ה' אליהך ק' לז' א' את הדברים כו' ויעשה בניק' כי היה ואשר מזה עמך אהבת אבותיך ותריות רביי המנוצח וברכך כו' ע"ד זה אמר הוא ית' ביאתה מזרים הנה עמך עם דודים לגאול את אומך בזכותם אך אם איינכם יוסיט מזד עמכם בקלה שבסבות לא יחול סובכם ע"כ את חסן זהיו אחם ונולדים עמכם בזכותם וז' לא היו בידם מלת כדי שיגאלו כלו' שיגאלו מעמם מבלי זכות אבותם כי את ערום וערים ערום מכל מלות ע"כ נתן להם שפי מלת דם פסח וזה מילה והוא כי חוייבו להיות שפוכים מהרבה כי הלא היו עובדים את הסלה כעוד והעבוד ע"ג שמים הוא נריך למקן ה' הסיר הסומאם ואח"כ הסנם אחת הקדושה שהוא מעין סור מרע ופשה קבוצמה גם זאת כי היו עובדי ע"ג והסיר עמם מהסומאם הוא ע"י דם פסח שהוא שפיתת הנה שסיו עובדים כמ"ש משכו וקחו כו' משכו יודים מט"ג וקחו כו' ואין זה מספיק אלא שחבר בעול הסומאם נריך יכנס מותה שערב אלהי אחם שהוא לחסום צדמתו הוא חסום ברים קדש להיות עבד לה' וזהו ואלריך מתבוססת כו' הב' דמים :

והט"ו שפור שמקראות ק' הוא ואשטור עניך ואלריך מתבוססת בדמך ועי' קו ואומר לך בדמך חיי כו' לגאל ולמה הוצרכו לדמך את חפני כי רבנה כחם

הבדה כו' . שדים וכוונ ועשרך למח ואת ערום ותרבי ואת ערום מכל מלת ע"כ הוצרכו השני דמים הכוזבים ות"ם לפי מיהרה להם אלו המלת מיד כעת הלא הוא כי לא ה' פניו כי היה ואשענו' עניך ואלריך ויהי עקב את דדים שכניע וכן השני' ות"ם חיי הניד לר' מחי' עקב הוא השירות ששכניל הגאולה הוצרכו השני דמים ובלא נפשה' על שצטפה אברהם והלא סדר הכוזבים וגם מלת היו יורה שסיו על היווה נפש כל בזכרי ישראל לז' ואו' גם את בריחך גם שלמחי הסיריך פנור אין מים בו כי פסוק זה עמיד בסדירות כי בזכות הדמים הללו נגאלו כי לא נבדד צדס פסח ללא גם נדס בריחך שולמו הסיריך ממארים שהוא טוב אין בו מים ומזה נלמוד אל ביבור המקראות הסס על הגאולה ולפי זה אומר ל' חיי הוא ל"ה לא היו נגאלים בזכותם היו מחים שם שסיו משהקטיה בע"ג ומחים ככל אשר חמו צימי החסך כואמרם המבלי אין קברים שהמרו על ים צום סוף כי לא היה להם מה שיגן עליהם והנה עד דה הביא מה שיהי או' ר' מחי' כבתיבים הסס ומזה למד נפל המחמד ואמר לך הקדים כו' לומר מאשר למדו מר' מתיא שיגאל הוצרך סור מהסומאם ע"י דם פסח והכנס מזה כסוי השכינה בדם מילה **שמה** ללדו **אלריך** הקדוש קרבו פתל הסיר הסומאם **ז"ה** חסום ואלריך לקבל עלי' ולכות שמים בדם מילה :

כחומר מקרבן אשה והלא טוב היה הוותר מהנחל
 לתחומי אמונה וא"כ אחר אומר ענין האכילה וההנהגה
 כחש ישרף אחר וככה תאכלו אותו מהחכם הנורים כו'
 שהוא בהכרח הוראה היותם יוצאים לדרך ע"פ ע"כ כן
 שרים גודל האמנהם שילכו משם כי מרס ראות מכה
 בטרוח האמינו באלהים שדל"י יוציאים והנה שוכנים
 במתנים מצרים ומעליהם בדגוליהם ומקליהם בידיהם
 ואוכלים בחספן ואחר הוא ית' ע"פ"י האמנה זו אכילהם
 קדש סתם לה' כנאלה לאשים מש"כ בהסרוך אמנה שלא
 לרצון ויהי רק כמאכל חול וע"י האמנה הוא שחשבו לי
 סתם לה' ועברתי מ' לקבל רוח ניהובכם והוא שירצה
 ה' ישאו את פניהם בהאמנה ואח"כ הוא ירצה את שלו
 כענין מה שזכרנו נים בהמנה ואח"כ קדש להם את שים :
יב ועברתי בארץ מצרים כו'. ארז"ל (במסילת)
 ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך
 והכתי כל צדק אני ולא שרף ובכל אלה מצרים אעשה
 שפטים אני ולא שליט אני ה' הוא ולא אחר ע"כ
 והלא יקרה במאמרו זה כי אחר שהעבר' בארץ מצרים
 היא להצות ח"ך ששה ב' הנוקד . (א) מההעברה ואמר
 עליה אני ולא מלאך . (ב) על ההכאה שעל אומרו
 והכתי אחר אני ולא שרף ועד כי שרף ומלאך ושליח א'
 הם ולמה חלקם והנה שפטים וגם חומ' אני ג' שפטים
 ולא אחר אני ולא מלאך ולא שרף ולא שליח ועד א'
 אני ה' אני הוא ולא אחר מי לא ידע בכל אלה שהוא
 הוא ולא אחר : כל אלה הנה כחצו למעלה שפיות הוא
 יסגור להבדיל כל חמה העומתה מעל צדו ופעל כן
 לא ישלטי בם על מוחת אשמותם מהע"ג שעבדו וזה
 אשר ישלטי ב' ו' והארז' לזה היה מה שלא הרץ לאיש
 כלל את לעמו כמדובר : ונבא אל הענין והוא כי היה
 האקסה להם בכבוד שפיה ראו יאמר ועברתי בארץ
 מצרים והכתי כל צדק עליה היה בין ההעברה ואמר
 בכל אחד בארץ מצרים אף הוא שכל אחד ענין כתי
 עמו וגם אלה סרף לזה ענין שפטים ששה בלתי
 מצרים ועד למה חזר ואמר אני ה' על כן אמרו כי ג'
 מניינים הם . (ה) מה שהיה ה' ב'ן מצרים כו' שמחבר
 ומחלט הוא יסב' אל בניו וכל יאחזום כחמ' חלשים
 בעודן ריחמא וינקו גם הם וזה ועברתי בארץ מצרים
 עליה היה עוד חלוק' . (ב) היא הכאה החלשים .
 (ג) הכאה אליה מצרים והנה ידוע כי כל מלאך סתם
 סחומר מצריה הוא פר הסרס ומסרר"ן שטמו כהם רם
 כחאמר ז"ל (מהרד"ק דף ל"ח) על פסוקי כהה אבי
 עולם מלאך לפנוך כו' ובאמור היה מלאכי ילך כו' :
 והנה היה הדעה משה לפי כבודו יסגור כי על ענין
 הראשון היה די יתלה מלאכו הגדול הכוזב שהוא מלאכי
 סתם והוא יספיק לכלל יחידקו כחמ' חלשים נישאל
 ולא שיכנס הוא יסגור בעצמו במקום מלא גילולים וכל
 הדבר הגוי יתלה שהוא מסוג אומרו יסגור כדק . והג'
 והוא לאלה מצרים הוא עצמו עומתו יסגור מהכל לא
 יתלה כח קדושתו רק יעצו כי פועל כו' כח עומתם
 גדוה מסס כמ"ס כנסר הכוזב (פ' מצות דף ז') על
 גע העים שכם עומתה נכנס ודחמ' את סרלטן חמ'

האחרון יקרא שליט שהוא ח' ממלתו מלאכי כע"כ קד'
 מלאך המות שקוראים אותו רי"ג שליח דברייתא ע"כ .
 הכתוב לדעה רז"ל לאודיעו כי מרוב הצטו יסב' לא
 כן רק ועברתי כו' אני ולא מלאך והכתי כו' אני ה'
 שרף ובכל כו' אני ולא שליט כ"א הכל צדו יסגור
 ואומרו אני ה' אני הוא ולא אחר הכוונם כי יסגור
 יסגור כל יקרנו כחאמר הוקימם (ע"ז דף נ"ד) . שפטים
 להם אותו הארץ הם הקב"ה שזנא הע"ג למה איש יסגור
 וסגי לו אל לא היו עובדים אלא למה שאין יסגור
 זרימים לו כן הוא אבל עובדים גילויים וירח וקד' אפי'
 עולמו מפני השופים אמר לו יבשל השאר וייהי אלו אפי'
 שלא יאמר כי חלו שהיניו ית בהם ממש וכו' .
 ה' אני הוא כו' והוא כי אחר אומ' ובכל אלה יסגור
 אעשה שפטים אמר אל יעלה על רוחכם כנסתו שפטים
 באלהי מצרים והנה השאר אולי ים ממש בשאר אלו
 כי אני הוא ולא אחר כי אין זולתי ועל אלו יסגור
 יאמר . ראו עתה מה שאעשה בצבילכם כי הלא יעצובו
 בארץ מצרים כי הלא מלאה גילויים והרמ"ב ב' .
 כו' אפי' את הבהמות שאינו לפי כבודו ובכל אלה יסגור
 שכם כחום הקומתה אעשה שפטים על ידי יסגור
 לי כיהנה על הכנפי בשעלכם במקום סגור יסגור על
 שידבק כי חלילה מפני מאוהם כי לא כן הוא העלמה ב' .
 אני ה' בהווייתו אז כפרס עברי ב מצרים יסגור
 מאוהם כלומר כי מה שיש יסגור לי יסגור אלו
 על הכבוד שאיש צדו ית' . כח במקום סגור יסגור
 לא שידבק בקדושתו דבר כי אני ה' לא יסגור
 אני ה' כן יאמר איש שלא אלהי מצרים יסגור
 יחישו ולמה משחיתם את סרפן ע"כ . אפי' יסגור
 אלהי מצרים אעשה שפטים כהעם הוא יסגור
 אני ה' המכה ולא שליט כי היה ב' יסגור
 לפנות בהם שפטים וזהו יוקח רוחי יסגור
 כי גם הים על ידי כי הכל יעשה כח' .
יג ויהיה הדם כו' . הגם ויחברו על שפטים אמר
 אדם כחם הוא מיותר כי הבר' ואמר לקולכם
 ונתנו על השמקוף כו' וזמן ספק כי יתל כהפנים אמר .
 שם היה וגם אחר אף על שפי כו' היה ר' אפי' .
 הנחום כו' כי שם מקומו יוחר כ' .
 את דדם ושכחתי כו' היסם יסגור .
 לראות את דדם כדי לנסות .
 כשם ענף כו' כי בכלל אוקף ופסחתי .
 כי אצו' למתחיה הוא מיותר וסגור .
 אומ' והיה היום הזה לכם לפרק .
 לכם הוא מיותר ומה גם כי יסגור .
 לדוחות החנונים ולא להם ואף יסגור .
 שיקח עולם חמטו הוא בכלל .
 אף ית' ועברתי כו' והכתי כו' אפי' .
 אני שפ"כ אישה למה צדק' .
 הכל גלוי לעמו ית' והם הוא .
 טוב היה לא יסיה השלח על כהנים .
 צדו יסגור וזהו ג' .
 אין פחד כי הלא ידעו .
 יגש בהם וכעמי ה' .

על מנתח האתמים כו' ונשר בו התי' אל תגשו לז"א
 אל יעלה על רוחכם כי האה הוא לו הליגה כי הלא והיה
 כדס לכם לאות שהאשחמרו את הדס וקצו ותשכילו כי
 הוא לאתרום כי זה היה ראו ליעשות ככם לישפך דמכם על
 הסלה אשר פנדהוה' ברחמי' ונתנו המורחכם וכן זאת
 (קטוב) גמרה על לבם כענין בכל אשר קרבו
 אים על אשר החם על הנפש כי יק' אל לנו כי כה
 שפסחו ליעשות י' כאשר בעל חי האלו ח"א לכם לאיפ
 וכזס נרדך יהיה על הנשים אשר אתם פס ולא במלחכ'
 כי בעד הרלו את הדס ופסחו לב מה שאין פן את
 יהיה על מנחכם שלא תראוהו וע"כ היה הדס מנפאים
 ולא נפתח מנחך כמסו' לכם לאות ולא למארים לאות
 ללמד שיהיה מנפאים ולא מבחון לזולתם וע"כ כו' שיהיה
 לכם לאות בלבבכם שהוא ענין השווה או אינו חו' וראיהו
 הדס כ"א את הדס שהוא אשר נחרבה ע"י הדס כהיות
 לכם לאות הוא המלך וכה קדוש הנעשה ע"י השפעה
 וע"כ כן ופסחתי עליכם והוא כו' חללו על מלמרכ' אל
 (יזמא דף ס"ו) גדולה השווה שזוהמה נעשית לו כהיות
 שהוא כי על כל ענין ששז ממנו מקיים מזה עשה וטרא
 מלך קדוש ופסח המלמו נעשה זה וזה כי נשים הדס
 לאות על הכשוה ליעשות השווה כמדוברי וגם תהיה
 לא השפיעים כל יגעו כנו ופסח המכה ע"י השפיעים
 ולא על ידך כי אינו כעודך לעבור שפאים לילגום וגם
 להטות כפסאים וזכרונות ובלהיהם הפסאים מפכל
 כ"כ לוי חו' לכם כי דש איפה כי לא תוכלו מלס מיד
 השפיעים את היה המכה ע"י משפחה והוא כי הלא
 ידעט הפסח הוחר כי בכל עידן ריחמח פנדהו'
 בהנחל כד"א הני כמעט רגע הוא ע"י כי השפיעים פנים
 צמחחם האתמים כמכירים כהם השפיעים ההקקים
 ודמשים שס ולא גם לני שלא נלמה להכזבו כפקדה
 היהו כיון שחלל מקום להטות לו ימים מלעשות כי
 לא ישים לב אל המשפחה ה' לבלתי פקד עליו השלמי
 כעת וע"ד זה הוא מלמרו ית' והוא כי הנס ישראל
 לא יבצר מהיות כל מלחם רופש עון הע"ג וכלרים
 וכו' לא כמסו' (פ"ב כ"ה) עם מקרב גוי לא נחמר הלא
 גוי מקרב גוי כו' הללו פע"ג בו וע"כ גם כי יחצרו
 כהשווה מרשעה ע"י האות הנשים לא יחצרו לבחרי
 לה רופש מלחמהים וע"כ לא יבצר מהשפחה' משלה
 יד כהס ח"א ולא יהיה ככם נעך כו' לומר מה שלא יהיה
 ככם נעך למשפחה מן המשפחים הוא כהשווה בלרן
 סלרים ע"י פלמי אך כהיות רשעה למשפחה לא יבחין
 ויחן ככם נעך והוא כי גם שחלקתם יסירו רשומי
 מנחם לה יבצר יחצרו כקת' ויפשו כס חצרו חו"מ מה
 שלא יהיה ככם מלאות נעך הוא כהשווה בו' אך לא
 כהיות ע"י מרשי חסמים או יחמר והיה הדס כו' לומר
 הנה יחמר אל ישראל את היינו יחד ישראל ומלרים .
 וזכרה מהיה אתה ה' המכה כי ישלח השפיעים ידו גם
 בישראל כי שניתן רשות למשפחה אינו מבחין אך הנה
 ישראל לבדם ככחיסם וע"כ למה תחנע מלילה משפחה
 אל כחי כל מלרים ויהיה עליהם שזכחי ישראל אשר
 כהם הדס אל יגעו לז"א והיה הדס כו' והוא כי הנה
 חר"א (שס פ' י"ח) כי היו כבורי מלרים כהים לישכב

צמחי ישראל באומרו כי שם לא יהיה כהם נעך והיה
 הוא יתבדך כה ומכה המלרים ומינה את כבורי ישראל
 שפמשה כמשה : ובוהו יחכן ויחמר חלו לא היו מלרים
 ככמיכם כן היה שיהיה הדס למשפחים לאות שלא יבאו
 כדים אים יהודי אך הנה הדס לכם לאות ולא עם עמכם
 כ"א על הנשים אשר אתם פס לשמור הכמים גם המכות
 שס פשחים את זולתכם אשר ידו כס ועל כן אים יבאו
 משפחים לנגוף את המלרים אשר גם לא יכחשו ויגעו
 גם האכם אך כהיות ע"י וראיהו את הדס ופסחתי
 עליכם בפרעות ובחל חלמרו יכו השפיעים
 בלרן מלרים וככחי ישראל ה' לז"א פה שלא יהיה
 ככם נעך למשפחה הוא בהשתי בלרן מלרים כלה כו'
 אך את בלרן מלרים יהיה ע"י השפיעים הפסחו גם
 ככחי ישראל ויהיה כהם נעך ככבול השפיעים המכות
 ככחי' כי ככחי להם רשות בכל השלרים , ישפירו
 להשפסם בל' הללו עובדי ע"ג והללו וכו' מש"כ ככלמי
 חת לכם שום שלפסח שלא יערבו אל לכם למלחמי כלל
 וחו ולא יהיה ככם נעך ככבול השפיעים בהשומי וכו'
 ושמח חלמרו ח"כ איפה על דבר גדול כזה למען יהיה
 לזכרון רלוו היה לעשות היום עתה את לנו וי"ע שפח
 לזכרון לנו המיד לז"א איכס לררים ככה נעך וזכרן י'
 הלא יהיה כיום חסל לכם לזכרון כי דבר גדול כזה ח"כ
 החוגו בו לזכרון בשנה הזוהה כי עשיתו של יסחסיקלסו'
 לכם לזכרון כי אתם בעלי האם שחלרו כיימיכם ח"א לכם.
 חמם וחנותם אומר כו' לדורותיכם למען יהיה גם להם
 זכרון וע"י כהג יזכרו שהאל דבר רבוש ופסח חלמרו
 הלא וישפך הוא , כי אנו כחי דור זה נחמ וחי , אך
 דורות שלחמיט שלא נעשה להם נס לפי יחצרו בו לז"א
 יחקה עולם תגבורו לו' כ"א לא היו ישראל חו' נגלסו
 וכו' ומלרים שקויעו חך ילגלו מלרים את העולם
 מחבבל . כי לא נבחר את לך לשיקבל ישראל את הארה
 נחלם כי חק זה הוא ככבול העולם , וח"כ נועד אל כל
 דור ודור וזה חוקק עולם תגבורו וכחן שכן הוא עמו
 רמו אל כריחה העולם כמה כו' ימים מלחם חללו
 כנגד ז' ימי כרשית אך כיום ה' שהוא יום י"ד משפיע
 שאור כי כוהפכת שאור ככפיעסכם ע"י נשיון שחיקת
 השה כי הערפת למות נפסכם ככוח את תוצעות מלרים
 לשיעורים אך חווב הכרה אינו רק מיום ה' עד יום
 ה' שהוא מלח רחית' את מעשה ה' כי גורח הוא כולל
 חו' נבחר העולם , מה שה' מבבבל את לא היהם וילחם
 חו' כנגד חס' הזורה כי חס עוד חמס היו שהי' מלגלל
 היו שקעים כפומלחם וחלכדים מליה והנה ככוף פרהה
 זו חר"ל בשמות רבה (פ' י"ג) כו' ימי חספס ה'
 כנגד ז' ימי כרשית וכזכ יחמר שכיום ה' שהוא כנגד
 יום ה' של מעשה כרשית שבו נבחר כל מלחח העולם
 חלל שחיו הסדמי' בו ככה וילחזו יום ח"כ יהיה מקל
 קדם ויחם חו' שהיו יום קריעה יס סוף שבו הוכלל
 כל הכחי' כנגד יום שכת של כר"ע שבו הוכלל קיום כל
 הכריח' כמסו' חללט על פ' ויכל חלסים כיום השביעי כחר
 היטב ע"כ גם הוא מקרא קדש כל מלחכה לל יעשה
 כאשר כיום ח' של כריחה שסיחה ככריחה כדקוח כאשר
 יחארט כמקומו כדבר רומי וכן כיום שכת לא היה רק

דיו נפשי להשיע כה נפשי בעולם לקיימו כהמ' אללו על
 פסוק שכן יושב שאלמלא כן היה העולם אבד ע"כ
 גם כפי אלה כל מלאכה לא יעשה בהם רק אשר יוכל
 לכל נפש כלשר היה אז ענין נפשי כמס' במקומו ושאל
 האמר למה זריך שני מיני זכירה אכילה מלח ומג' לז"א
 מה שזמרתם חם המלח הוא לזכור הנוגע אהבס כי
 בעלם היום היה הולאחי חם זכארויבס ערכ יחמץ בקבס
 עם היום שזכארויבס מ' רבוא לבד מתץ זקנים ושבורת
 ומיקוח שכל הרץ מזרים שביה זריך ג' או ד' ימים
 להקץ ולקבץ ולגשע יחד כאשר הפליגו ז"ל בגם זה על
 פסוק ומלחתי קבלס כו' וע"כ גם זכורות טאהריבס
 ששים מלח עם זה כחומר הפה (פסחים דף ק"ו)
 מהו ו שאלו זכובס כו' על שום שלא הספיק דף קב"ס
 לזכובס להחמץ ח"א וזמרתם חם המלח כי בעלם
 היום חם הולאחי חם זכארויבס מארץ מזרים . שהיו
 בכל הנבל כהזויבס פרס יחמץ בקבס . ועוד ירמוז בכו'
 מארץ מזרים כי גם מכל גבול מזרים מהלך שש ימים
 מרעמסס סכותה כי שם הוא סוף גבולס כחומר הר"ר
 מעדיה נאון ז"ל שאומרו מנהר מזרים הוא סכותה כי עד
 שם היה מגיע נהר מזרים והוא סוף גבולס וכל זה
 הלט על כפי פריס כמו רבע בערס יחמץ כי אחר
 הניעס לסכות חבו את הנקע עגות מלח כי לא חמץ
 כאשר יחבאר בס"ד . ופעם אל המהירות כל כך
 למחר להזויבס יהיה על כי הכניע עם זאת מפליח כל
 מעלה היוזויבס חס כי משמרת היו פהרס כמדובר
 למעלה חס כאשר ירמוז בכומור זכארויבס שנהר ששם
 זכארו של ישראל כי הן המה היו הנשואים על כנפיהם
 חם כל איש ישראל מרלמסס סכותה כד"ל ואשאל
 אהבס על כנפי פריס . כלל הדברים כי שמירת המלח
 בכל דור הוא על הנוגע אל גם יואח הדור היוזויבס
 אך מה שזמרתם חם היום הזה שהוא מלאכה חב לה'
 לזכרויבס הוא חוקק עולם על העולם פע' זאת יבראל
 ממזרייס ונקיים העולם כמשרס כמחור על פסוק חוקק
 עולם החגובו ח"א לזכרויבס חוקק עולם כי על הנוגע
 אל הדורות חוקק כפבלי העולם ועכ"ל גם רמז
 הכתוב יהיה ז' ימים וכר יברח עולם כדלשון כו' עד
 יום הכ"א שהוא כנגד ז' ימי בראשית והטעם הוא כי
 ז' ימים שאור לא ימלא כתיבס לרמוז טע' זכר הולח
 שהוא גם יואח מזרים על ענין חדות העולם . שהוא
 כו' ימים שאור יוא"ל להרבה ולפקק כדבר לא ימלא
 כתיבס : והנה הן אחת כי בלעדי דרך פשמי מוכחו
 ובסודותיה עלמזים והרבים עוד לה רמז לפקוח עינים
 עורות להולח ממסגר אביר יוא"ל כל יחפור יואבדו .
 והן אחת חלה קוח רמזיה בכומור שבעת ימים חלום
 ט' . היות"ר הוא שאור שבעיטה המהמין אהאדס .
 ומטה יאב' שבעת ימים הם ז' עשיריות שנים לא יראה
 שאור שש ימי שמינוי ולא שמינוי עד י"ג פנה . רק
 אך ביום הראשון כקחט השיבור הראשון השביעי היות"ר
 כהניע למחך מתץ ס' שנים כי כל חולל חמץ הוא כוכרת
 נסבו מן העולם חם הוא כשהוא מיום הראשון עד יום
 השביעי שלא חר כשגובה כל ימיו . והוא כי אין בין
 חמץ למחם חלל ח"א כחמץ ח"ת כי הדיק נקחט

הי כמספר מלה במספר קבץ ובהעומו נסחס ונדכס
 רגל הכ"א ונעשה ח"ת כי נסחט ממנו נסחט השבויה
 שהוא מזר הכ"א חמ"ס בגמ' (שנה דף ק"ד) למה חלוי
 ירך הכ"א רמז לבעלי התשובה שנגוסים מן הצד ומקסי
 וליעול מלמסה ומסני לא אהבייעה מילחא כמפרס
 אללו במקומו שהוא שחי אשפר לפי רק כנענר וייסורין
 ולא כפסח מרווח והמשפיר בעלמו שאור שבעיטה סוגר
 שער הצד מהכ"א ונעשה ח"ת כמספר הח' כמספר
 מ"ח כמספר קטן . ומ"ץ עולה אחד שהוא כחומר מה
 ח' זה רמז בכו' וכרתה כו' ובוים הראשון מקירא קדס
 טע"י שארס מקדים ח"ט בעישור הראשון מוכסם שלא
 יבוא בו שאור היות"ר . עד ביום השביעי כי עד סוף
 שבעים יהיה קדס : או יאמר שאשפר הח' קדס שח
 יחשוב ה' לו עון כן יסחר עלמו כעשר שנים ההם
 להקייבס למלאכה אשר יעשה לכל נפש ולא יתן כהם
 חלק למלאכת החומר כלל אך לא שיהעלל חם מלכוד
 שאור שבעיטתו עד זקנה וביעה כי אזי מי יחיה מיום
 הראשון עד יום השביעי ומה גם עתה כי למי אזי ומי
 אבוי למחאריס לעמוד עד נשסם עד אשר יבאו ימי
 הרפס כי רעה חבא עליבס לא ידש שחריס כי
 איכנה יוכל איש להנחם ולהשפיל מלך זקן . וכסיל
 אחר אז . המליכו זה כמה שנים ישראל שרבו וישלה
 פחרותיו ויחוק במסמרים מנשע ועד כשר ומאין הרגליס
 כפוח הידים לעקור דבר מגבוליו או גדוליו גדוליו
 אשר הגדיל לעשות ומאין ולחץ ידלה מים וכבס כהם
 הנגע כי נגע עד לבו כמחשבות חינו מלכד כל נגעים
 גדולים אשר שם כבדו מראשו ועד רגליו עד אפס
 מקום כי כל עלמזויו פנה ועוה ככל עון וככל הפאת
 אשר פעל ועשה כהנה וזאה בור מקוח מים כמים שעל
 השמים ובימים ובחמלים יחליטו כה יעלו אבר כשפלים
 מרמ"ח אבריו מסומאחו אשר קומא ילרו זה כמה
 שנים יחס ויליה ולא יפוטו על כן אשר עניו בראשו
 יסקף וירח אחריו מרהיטו ועודנו כחור כילדותו בער
 יבער יזר סמוך מעוט כהשר יבער הגלל עד תמו הן
 זאה עתה ה' ברמו הרומז בכו' אך ביום הח' השביעי
 שאור כמדובר על ימי עישור הראשון מלגשו להחך כפסח
 יבינו סירוחו אחד והן אחת כי מי ומי מילדי העברים
 בקבץ שנים כאלה יאורו עינו להבוס אל האלקים וכנהדף
 עשן ידפנו ילרו הרע להאבידו ולשומו מרמס עד אשר לא
 יבא ילד מסכן ותכס במלח לו י"ג פנה כי בחרו יראה
 אור כי יהיה לו מעור לעזור והוא רמז רמז לנו הגמ'
 בלחח במחור (פסחים ד' ח') אור לא: בעט עשר בודקן
 חם החמץ לאור הנר והוא כי כאשר השבור מחמץ העיטה
 חם הילך הרע מחמץ ומפסיד חם האדם ומעשפו וכל
 כן חל עליו חובט ביעור הילך הרע מעליו ולא ייחל
 עד אשר יבדל או לפע זקנה חלילה כי חם אור ל"ד
 הלח הוא כמלח לו נגס י"ג ויום ח' שמחמל הי"ד כי
 אז ייחל היות"ר לפעמו וזהו לאור הנר כי הנר הוא
 השטה לו ואור הנמחך מהרד אחר היות"ר הוא הילך
 שסוב וזהו לאור הנר וזהו באורן וכסדקן ככל חלפוני
 לבו ומחבואים פניויוורמו עוד התנח במלמרו ככל מקום
 שמכביסין בו חמץ מכל מקום שאין דרך להכניס בו
 חמץ

המן אין לך בדיוקה והוא כי הנה עיפוש ה'ה'ר נכנס
 בכל איברי האדם כל א' וא' לפי ענינו בראשית ללכת
 בקומה זקופה במלחו בעצות מלח בשון לראות רע
 בלון לקבל לשון הרע במו ובשפתיו ובלשונו ברצינות ולשון
 הרע ודבר טרה וזה דובר נבלה ולכחול ט אשר אסרה
 תורה והלב להטוב ומחשבות און וידיים שפוכות דם נקי
 עגליים מתהרות לרוח לרעה וההיקס בכל יתר האברים
 וזה לא כל אדם חושף בכל איבריו כי אם יש הורגל
 לחטא בקצתם ולא בשאריתם ויש יחסא בשאר לא חטא
 רעהו על כל חמר כי בכל אבר אשר ידע שהיה דרכו
 להכניס בו חמץ אשר חטא בו לר'ך בדיוקה. אך אשר
 ידע שלא הכניס בו חמץ ולא חטא בו אין לר'ך בדיוקה
 ואחר הכדיוקה אם שפסא ומלא לר'ך ביעור ואחר הביעור
 לר'ך ביעול שיכנע אח יצרו עד ויטלמו ממע עד יהא
 כשל וחשיב כעשרא דהרעא שהוא עד גדר לא יעור כח
 עד להחטאו כי עשאו למרמס ושכנע וגם כי מן המורה
 בדיוקל בעלמא סני שיהררר השוכה בלבו לר'ך ג"כ
 ולכחו וימטעו וימטעו טודיים ותחטעו בדמעות שלים
 ולבער בקום עשר כל דבר רע ועיקר הכדיוק' לחטע דרכו
 ולחמור הוא בגילה של אדם מאוי בניחו ובתומטויו
 במקום שאין חשיים והוא בלתי סרוד בעסקיו. כי אז
 יטב בדר ויחטודד בלישון לילה אחר הדלת וההמוזס על
 הארץ יטב וחטב עם קומו ית' וית' על כל פטרי חוטטויו
 אשר הוא חייב לו זה לאור הכר היה נפתחו ש'ורה יפה
 בדיוקה כי יאמר אליה נפשי נפשי אחויה רעיתי עד
 נתי שחכרי העטורי ערי עורי החאזלי הסדי והילי
 אכל יחיד עשי לך כי גדול כים שבך כי סמת הוונך
 דהיילי מלך מלכי המלאכים כל קדושים עמך באורך
 יראו אור ואם עליות כלן כבודה נח מלך משחקת לפניו
 בכל עם ומה לך סה עניה סוערה גולה וטרה סמאס
 כטומאת הכדה כי נטמאת וכי ספית טומאת החה אישך
 ויתן כך ה'יה"ר אח סכנכו וימשךך בחלם עבדו וכי
 בבאו לראות פני אליהם מה תפתחתי נפשי ומה תחמי
 כי אז חלתי וידך על ראשך לנזסה טמורים ומתעטפת
 טמורים מהבגדים הנאליים כל רואך יידו ממך בני וילכו
 יגינו בלבטך ואם טדוד מה תעשי הלא חבטני והכעלני
 טפניו אלה תוליתי את חרפטך על אמת רעמך אזי לה
 לאותה כופס אזי לה לאוזה כליטה וכי יסקוד עליך מה
 חטאי ליום סקידה ואך חטא סך באמור אליך אלה נכס
 זיון סנה הדך ואך חטך מחמור האךך אזי לך כי
 נדמים ומה סיווך יפה כולך סורו קמא יקראו לך
 והחה הוירך לרודה בלרוד החיים בלרוד אכן במרגמס
 סקולט בחוך כך הקלט ואז ידבר אליך בלשו ובחמור
 יכהך לקול החו רעס גבורטו לדבר ולומר סקוד נא
 את הארורה הווא הויליחה וקשרך וטמורי סקוד נא
 למעטה השכיבוה ואז אל שאול טורד אל ירמתי בור
 ונה אני כמוך אזי לי כי נדמתי כי כמוני כמוך חטאנו
 צ'ט טעמנו ומרדנו ונס עלי יעצר טוס כי ארד אכל
 שאולה חמתי ועשי רמה והכפתי מלעטה על כן עמדת
 יחד לבקש תרופה לחמלאונו עד אשר לא תחפך טממס
 זמטךך ונרמס מה נעשה כי יסקוד אל וכי יקום מה
 טמיוט וסגה וזה ראמו כי מר הלא הוא כי יצ' הסוך

בא מראה סימני הפסח ועטמות והכנס וכמילך על זרע
 נארכבו זה יביא ליד כסיו למשכו ברשת להיך באמור אליו
 אי לי עלך אחי והכבדך הניקתי כי הלא ראיתי נבר
 עמיך דבר טרה עלוך כזה וכזה דבר והשמך סן ואל
 סלכד במודתו. ויהא כהן שטן נחקע הרכילות בלבו
 ובשריו בטנו וזהו למרסות לו וסמאל כל סהרתו אשר
 נסתר בתפוצתו כי עון חמור הוא כע"ג ונ"ג ונ"ד ולא
 יבצר מחסד נדיק מלקבל כי ברית כרותה לנ"ה"ר כ"ו ומי
 לנו גדול מדוד ולא נמלס מרכילות יביא ע"כ על זמח
 וכן זמח רמזו ז"ל (פסחים דף י') כזאמרת הויה הביט
 נדוק ובה עכבר וככר נפיו ונכנס בניה נריך לבדוק
 את כל הביט שהוא רמז זה כי אחרי אשר בדיק איש
 נופו ואיבריו עד הויה הביט נדוק יחיה נופו. ראה והנה
 עכבר נכנס וככר נפיו הוא רשע עמא כעכבר ולשון
 הרע נפיו אז עמאל כלו ואריך בדיקה את כל הביט שהוא
 כי כל אבריו נריך לחזור ולבדוק כי עון זה שדי חכלא
 כבוליה ואחר כל זה אל יאמר איש הלא זכיתי לני סהרתי
 מתקאתי נופי ונפשי והסודותי כל מהלתי ית"ר מתני ומה
 לי עוד להוית נכב על משמרתי בלנתי הסמאל כי הלא מאין
 ולאן ישלם בי ית"ר והלא בערתי ממני לא זו הדרך
 כי הלא יחזור ויתמין פיסחו כהיסה הדעת כי כסהו
 דעתו אז ידלג כאלו ית"ר להאבירו והוא יושב בנעת
 לא ישיח לב ויאחד והוא רמז נזו רז"ל באו" שזל יסיה
 דעתו האדם מהבאן כי גם שהשור לא יתן בו יחמן
 כהיסה האדם והוא רמז אל עיני נוף האדם כמדובר :
 אך זה זמן שאדם עוסק בנאק בנפשו בא ליד יתמין כן
 כל זמן שאדם עוסק בנאק בנפשו לעשות בו מזה בידיו
 ואבריו ואינו מסית דעתו מעבודת שמים לא יבא לידו
 חסא וכמה שיעור העיסה שיהר בה ויעסוק בה כל
 יתמן הוא שיעור חלה וזה כל האדם כי האדם חלתי של
 עולם כדוע והוא כולל כל הנוף הוא הנכלל בנס חלה
 הוא כל האדם מקץ רגלו ועד קדקדו כי טלו כחאה נקרא
 חלתי של עולם ואם ככה נעשה שלא נרשח מנוסתי הנקרא
 נאק ונעשה בנפשו של יתמין ולא ידבק חלתי הי"ה"ר
 נעת גאולתו קרבו ונבא קל מתרה לא חאחר וזהו
 כחאמר ז"ל (שם דף ק"י) שלא הספיק בנאק של
 ארבעו להחמין וגאלס מיד כן יעשה הוא ית בעשותו
 של יתמיו בנאקויו אחר הסהרס :

כא ויקרא משה ב'. ראו לשיח לב. (ה) מה עיני
 משיכס זו שטבו ב'ו. וגם אומרו לבס
 שהוא מיוחד. (ב) או' וחסנו הספה כי הלא לא נקרא
 פסח הלא על העבודה העשית ע. אך לא נבטאם נשוחטו
 והל"ל וחסנו לפסח או ופסח השם. (ג) אומרו ולקחתם
 אגודת אזור וסבלתם ב'ו. כי אגודת אזור לא נאמר לו
 למעלה. (ד) באו' אל המשקוף ב'ו. למע הויך הסדר
 כי הוא ית' אמר לו אל שמי המזוזות התלה והוא התמיל
 במשקוף. (ה) כי למעלה נאמר ופתחו וגם הוא הל"ל
 והתחם ולא והנעשה וגם כי יתה היס נודק ל' ענינה מלסון
 הגיעה. (ו) כזאמרו וחתם אל תתאו ב'ו. למע שומר
 ישראל מה חטב היצירה וגם חלק וחסה מיוסרת .
 (ז) באו' ועבר ה' ב'ו אס הוא יתברך הנוף למע נריך

יראה את הדם שזאמר וראיתי את הדם. (ח) באו' וספח
 ה' על הפסח פסל"ל ופסח ה' עליכס. (ט) או' ולא
 יתן המסחית ב'ו ב"א אחי לגנוף את מזרים הוא ית'
 עושה בעלמו כ"ס בישראל שלל יתן המסחית כהס וההנס
 אחרי או' ופסח ה' על הסתח שזאמי הוא שלל יתן
 המסחית לגנוף אותם. (י) אומר לנא אל כזכירס לגנוף
 שמייתם הדבר אל הכוית ולא אמר לגנוף אהכס. (יא) או'
 לגנוף שהוא מיוחד כי לא לדבר אחר הויה לו לבא :
 והנה באו' מסכו ב'ו. לכאורה יתכן לו' כי חס המסה
 סן יתאוימו רעד בשומעם זה וכזאמרת אליו סן מזה את
 טועבס מזרים לעיניכס ולא יסקלנו ע"כ זיה יעשו כהדדס
 יתסכו איס סיו וחס"כ יקחו ויפיעכס בכוית ד' ימיס
 לשיהטו אחריכן כי בכל טועל מאלו חקל מוכך לבכס
 לאסס וילכו הלוך וחוק לבכ כי כזכות הסחחלה יהיה
 הוא יתברך הו"ך ומסוף אומן בלככס : או יתכן הפך
 זה ב"א הויה מלטיס חקף למסיה שמיסה כערבוב
 נחפזן לא יגדל סכרס כי יתחר אומר הממס וערבבס
 ויזכחו את טועבטו מזרים לשייחס. אך ע"י מישון יוש
 או יזמיס או"י לא הויה עשיס מסחד מזרים והוא ע"ד
 מאמר ז"ל (ב"ב פ' נ"ה) בעקידת יתכן שהאריך הקב"ה
 העינין עד הר המזריה סן יתחרו סממו ערבבו ב'ו ע"כ
 זיה למו יתסכו ויקחו ב'ו. וע"כ נאמר האו"י מר"ה
 ושימכו ויקחו כנעשיר ושיחאוו ב"ד זין הערביס
 מלבד הסעמיס שכתבו למעלה. והנה הויה אסכר שלל
 יתכב להס לזכות בעכס עד מעשה השמיכס ב"ד כי כל
 הקודס הויה הכנה וסיון ע"כ אמר הנה כזאכס למסוך
 נקרא לאן. הך כעשיתכס הסכנת מאז מעלה עליכס
 הקב"ה כאלו עשיתס כל העבודה וסמסס כ' על הפסח
 שעי"י כן נקרא זה קרבן פסח. ו"א וסחטו הפסח ולא
 אמר ססח או וסמטוהו לפסח רק כאלו כסחסס אורו ככר
 הויה פסח. ו"א הפסח כה"ל הידועה כי מסחכס טורה
 הקב"ה מרפס למעשה וכ"ס הסחלת הכנה בפועל :
 והנה בכל שני הדברים האלו עדיין לא יתלמו ידי חובת
 אומרו וקחו ואומרו לבס שסח ב' מיוחד מיוסרות כי על
 ייסור אומרו וקחו. אלתוב ארו"ל (פ"י ז') שסח
 שני דברים מסכו ידיכס מע"ג וקחו לבס לאן של מזה
 ע"כ אומר שיאמר תאמרנו למעלה כי הנה ססח הויה
 מתחלה סיגור לישראל כי הלא נמשלו לפס. וגם יתן
 לעולה חחה ויתקח אלס שיכראל עשאוהו קסיגור כי כדויה
 לחלוה סמזרים ועשאוהו טועבס. ואך יתו ישראל בעיני
 ה' ע"י קרבן שח ודדנה יהיה להס לחזרתו עון לפני
 מדס סדיו. וקחו אלת חס ממה הנה הלאן הוא קסיגור
 כי על ידו חסלסס ועשיתס טועבס כי שמתלס חזו
 והוא כחוק מהנאכסס לכ מסכו אורו הסטומאה והכניאויה
 להוית נלקח לבס סיגור לבס. וזהו וקחו לבס כי תחת
 הע"ג ססיה קרבן לס' וסיהי הסמכס ע"י קבלתכס
 העיני הלו לפשוטו מעשה בראש החדס כמו שכתבו למעלה
 פע"י קבלת המזיה עליסס במתכבד עשרה ימיס מפשיס
 מעל ססח עשר כנימה סומתחו ואחר סומכיתס אורו
 מסימחל סקסוהו לבס שמייתסס להוית לבס זכו מסכו
 וקחו : ובויה יתכן מה ביראל כי שניה מסה מאמר אחר
 ה' חלילה כי הוא יתברך אמר שיאמר להס מר"ח סיקחו

הסה

הכה ביום השני והוא אחר מיום ר"ח משמו וקח :
 אך בזה ימנן שאמר משמו וקחו משמו ע"י קבלת הלוי
 מעשה וקחו ביום הקליחה וההורה קירנה מדרש לבנת
 הזכיר הזמנים שהרי פירש למעלה כאשר לא הזכירה
 טורה ג"כ זמן ההקפה שמדך על האזור למעלה שודאי
 כן עשה משה גמלו ג' הדרגות ב' הימים מבינה
 מהבחינה וד' ימים שהוא למשמרת ע"י הלקיחה להלכות
 בו קדושה וז"ל וקח לכם וע"י השחיטה יהפך גם
 להיות בניגוד והוא ונחשו הפסח כמדובר שעל ידי
 שחיטה יהיה לכם לפסח ולרחמים חתם סיועו קבינור
 ומגדיכס :

דעו לכם כי הנה ונברח ה' נכסדו לנגוף את מצרים ולא
 מדת אלילים המיוחדת יותר לזה הנה כוונתו כי יראה את
 הדם שהיה כי יסמכל בזכות הדם ופסח ה' ט' אך
 אם היה מדת הדין אפילו שיראה הדם לא ירחם כי כל
 זה איננו בזה הסגן בעד חטא ופסח כי רב הוא ומה גם
 כח"ס ו"ל (פסח כ"א) הללו עובדי ע"ג וסללו עובדי
 ע"ג כי עם מקרב גוי לא נאמר אלא גוי מקרב גוי ט'
 אלא שחסיקו הכרעת עם הרהיב על ידי הדם ע"ג
 הלואי ויבטח להם בהקדושה אשר הדם כס :

וש"ת ח"כ למה יכה את מצרים בידו ית' ויבטח כמות
 הדרבנו והעוממה ופסח ה' על הפסח לכל היות

את המצחית לכל אל בני ישראל . לז"ל ולא יקח המצחית
 לכל אל מצרים לנגוף והוא שלא אחד לנגוף האדם .
 אך הוא כי הנה פסחו מז"ל במדרש (ס ז"ה) מחתנות
 המצריים שהיו משלמים בצוריהם לכן אותה היללה חך
 בני ישראל ומשכיבים אותה במשכבותם של בני ישראל
 אסס במכותם וסיה הוא ית' טנף את המצרי ומלל את
 ישראל . ובזה יאמר אין חקיה כמה שלא הריג את
 המצחית לכל מצריים ולאם לא הגוף לומר שע"י ק
 לא חסר חיי את מצרים רק המצחית כי הלא את כל
 היו מצריים חך בני ישראל היה אפשר כן . אך הנה
 הנה גם עם וע"י זרך לבטוח על הפתח לנלתי יבנה
 מצחית לנגוף את המצריים אשר גם רק הוא ית' בעליו .

וזהו אומר ופסח ה' בו . לומר הנה על כל טיט זרך
 להשפוט הדבר על ידו ית' כי בזה שיגבר ה' לנגוף את
 המצריים בו . ימשך שלא יקח המצחית לכל אל מצריים
 שהל"ג היה המצחית זרך ליכנס לנגוף את המצריים
 שבבתי ישראל וזה ע"פ דרשו כיון מיהן ראש למצחית
 לא יבחר בן ישראל לע"ג ומה גם בצוהם בלמי כדלש
 לנגוף את המצריים ואל יקח המצחית לכל אל מצריים לנגוף שהוא
 לנגוף את המצריים הם מצריים שפליטה אמר לנגוף את
 מצריים שהוא פן אבנ המצריים יגשו ישראל גם הם :

בר וישבורתם בו . והיה כי פסחו אל הארץ ט' .

הנה רחוי לפסח לב כי פני כסופים
 חלו בליום כאחד והוא כפל ענין וגם אומר הדבר הוא
 פעמים וגם אומר כאשר דבר הוא פיומה ועוד וזה
 זו שאלה מט העבודה בו . היה בן ששש וכל ימי
 הכניס האלו כי זכח פסח הוא אב פסח ה' וזיל קרי
 כי רב הוא ואלו היה זה שאלה הם חיו שאינו יודע
 הדרבנו , אך לא יחסור ז"ל זו השאלה רק לרבע . ונס
 כי נכרת שאלה סמיתים גם לבנותי דשע הלא כמו ז'
 יחשב סחיה שאלת עוד פסח . אשר לא קרס פסחה .
 ועוד כאו' יילכו ויעשו בו . כי או' וילכו הוא פיומה
 וגם מה שזכר הוא זה כי עשו כאשר זכר ה' . ועד
 למד חזר ואמר כן עשו : אפנים הדר וזוהו ית' את
 ישראל על כל העבודה שהיא . אויך היתה שחקה ע"ס
 והיה אין משך וזית המקדש המדי קיים לעשות עטדה
 צ לעולם . גזיא מה שהוא כולל גם שלא בזמן בית
 המקדש היא שמירת הדבר מענין המלך ושיקת המלכות
 וזכירת ענין הקרבן פסח . וז"ל ושמרתם הם הזכר
 הוא בו' עד עולם ולא אחד את העבודה . אך והיה
 כי תבאו אל הארץ אשר יתן ה' לכם כאשר דבר אל

גב ורקחתם הגודת חוצב בו' . הנה שמעתי אומרים

כי הנה המצוות הן כנגד זכות משה
 ואהרן והמסקוף כנגד הק"ל אלא שבענין המצוות ית'
 הקדיש הם משה ואהרן ואמר מצוות המלה ומשה
 עשה את שלו והקדיש המסקוף שהוא רמז להקב"ה ור"ל
 כמו ז' נחשב לה יעשה הוא ית' זכר לאבות שנבצע להם
 כי הם למשה ואהרן לבדם ע"כ וכמו דברי רז"ל (ש"ר
 ס' י"ג) כי מסקוף ופתי המצוות הם כנגד הצרכים יתקן
 ויעקב : ובבא של הענין כמה שהערנו במשה הוא ענין
 הגודת חוצב מה שלא זכר בדברי אלוי ית' והוא כי
 אחר שמה הנה להזכיר לישראל זכות חזוהם לזו ית'
 לפת הדם על פתי המצוות ועל המסקוף בהם ב' המצוות
 כנגד יתקן ויעקב והמסקוף כנגד הצרכים ולמה עשה
 ה' ככה להחמיל והמצוות ולא מהמסקוף . אך אין זה רק
 שעל מיעוט זכות ישראל זריכים להחמיל מבינה למעלה
 ולא ישיגו למעל' חמל' הם לא בהדרגה ע"כ אחר
 משה הנה וזה אפשר להם לממן יגיעו מלאיהם אל מדרגה
 העליונה ומסס וזכר להם שפע המלה שהוא גדל
 והוא לעשות מחלה יימוד מעמד ג' הסתום בהגודה החם
 יחד ע"י מלות הדם . והיו ולקחתם הגודת חוצב שהוא
 ג' דמים כנגד ג' הטוב וע"י יהוהם לאחריים בידם ע"י
 קטל דם הפסח או סחיה הכנה להגיע מיד אל המסקוף
 ולהחמיל ממנו למעלה למטה כי הלא גם בחוצב היה
 העליון בכל האחדות עם הפחחות . וז"ל ולקחתם הגודת
 חוצב בו' . וע"י ק והגיעהם אל המסקוף מההלה וע"כ
 הטיב אשר דבר באו' והגיעהם ולא חמר וגיעהם שהוא
 שע"י כן סחיה לכם הגטה והפנה מחמלה אל המסקוף
 להגיע ולכפוע מל' עלה ממדה הצרכים למטה משכ
 בלי עשות הייחוד הוא תמלה שלא סחיה להם הגטה רק
 אל מה שלמטה תמלה והחמיל משה לעלות בהדרגה
 ובסבים הקב"ה עמו ואמר עכ"ו ואחס כלומר למה שחשב
 מלוחי הזכות לא תללו איש מפניה ביחורוהו כי גם
 שהוא יתברך הנוגף אותם לא יבצר מהמלה ביעיר כמות
 העומה אורגו כעוד מספר הויה כמד בר למעלה
 כי זה דרכם בכל עיניו וייתחלל כן בהסתכל אחד מהכחות
 הסם במלכות האנשים ויראה רשע עון כי עדיין לא שהיה
 בעלם יגיע בהם על כן נאספו כל ילאו מסכת ביחס כי
 ע"י זכות הדם לא יוח הוא ית' ליכנס עם מצחית כלל .
 והנה היה מקום לומר אחר שרצונו ית' להליל את ישראל
 מי יוכל לנגוע בהם אפילו ביהוים חין מצחיהם ומה לו
 חץ יפגעו כמות מאזנים בישראל הלא חלוקהם חס לז"ל

ותבדלה את העבודה הזאת היא עבודה הקרבן במקום אשר יבחר ה' לנכון שמו עס. ועל פי דרכו אמר יתן ה' לכם כאשר דבר לומר אלו ודלו שימנה לכם הזקנים שאף מדבר אחכם לו לדור שאחריכם מפני מעשיכם. אך מלדו ית' לא יהיה עיבוד כ"א יתן ה' לכם ממש כאשר דבר והוא אלו' בפרשת וארא ונתתי אותה לכם מורסה שמורה שהוא ממש אל אשר אמר והואלתי אחכם מתחת סבלות מצרים כי' ונתתי אותה כי'. שהוא אל עמכם ומשן ויהיה לנלא על פי מעשיכם שלא יתן לכם רק לנביאה והנה אז בעשומכם המורה הזאת והעבודה יתחזק לבד עינים לאמר לו יהיה זכרה בלבד הפרשו. אך העשוד ממש הלא לאותם שהוצרכו לתת הדם לאות על המשקוף כי' ידק הזבח. אך לא לנו רק לזכור על מה מה שהיקיב הוא ית' לאבותינו וא"כ למה זה נחב את הספה בכל דור ודור. וי"ל מה העבודה הזאת לכם בני דור אחר. ואמרתם הן אמר כי זבח פסח הוא על אשר פסח על בני בני ישראל במצרים שהוא באותו הזמן אז נגנפו את מצרים. אך לא על כן נפטר לאתנו כי הלא גם זאת בחינו בני המדור הזה ג"כ הניל והוא כי לא לו הוא הקב"ה את אבותינו ממצרים עדין אז וציונו וצניו ציונו משועבדים היונו כי'. וכאמרתם ז"ל במילתא ובע"ר (ש' י"ז) כי לנלא דם פסח ודם מילה לא היו נגאלין כלל. גם יתכן באומר נגנפו את מצרים מאמרנו למעלה כי היו נחבאים מבטרי מצרים חן בני ישראל והיה אם בא המחסית לנגוף את האזניים שבצני ישראל הלא מדי עבדו יקח את נבויי ישראל כי כשיתן רשום למחבו אינו מבחין כי'. כי על כן היה נכנס הוא יתברך בעצמו להבחין. וזה יאמר פה אשר הניל את בני אבותינו במצרים נגנפו את מצרים אשר היו נבחים של מצרים הן' וזה בחיטו פלגו פה הניל כמפורסד והעוד הכתוב ששם היות העצה הזאת קשה למצוא ולמשוך כל איש זאן הוא מועבת מצרים לנביא לעיניהם והיה אפשר יהיה קשה להם אמר כי אדרבה יוקד העם ויתחוו להם על כל הטובה ועל כן מהשנה טובה היא ית' יזכר למעשה ומאז הלכו מאחו בטובה הטוב מהיום ההוא שנה למו משה שהיה ציוס ר"ח. מאז העלה עליהם הכ' בלאו כן עשו מהשעירים ליקח בעשור ולישתת י"ד ככל עבודתו. וי"ל וילכו ויעשו כאשר צוה ה' את משה כי מאז הלכו נחשב בלאו עשו. וזה בכ"ף הדמיון כאשר עשה ואחרי כן בעת הסעולה כן עשו ממש נחאל בלאו שפי עשיות יודם. (ה) בחמתכם שמתם ההלכה. (ב) אשר בעת המעשה: גם אפשר רמז כי היה ציווי ית' ה' לנשמה ולאסרן ואח"כ משה לבד דבר להם השטו וקחו כי'. והנה יש דברים אומרים ציווי של פסיהם שאינה דבר כי משה ויש דברים שם שאין ציווי לכן אמר ויעשו כאשר ש"ה לנשמה ולאסרן ועל מה שאמר להם משה לבדו מעין אגודת ארוב שלא זכר למעלה אמר כן עשו כי גם זה עשו כאשר צוה ה' את משה והוא הודיע שהסכים הקב"ה עמו. ובמדרש חיות אומר רז"ל שמדבריהם יתן מעין אומר כן עשו שהוא להורות שחשב היה יתברך עליהם כבדתי מילה זו מפני עשיות.

(ה) מהי"ט. (ב) מהי"ט" שהסכים גם היא לעשות מאהבה וזה לשון הפסוק: ללבבתי אחי כלה לבבתי אמר הקב"ה לא' היה לכם מצרים והסכם לי עמי לבבות לבבתי באחת מעיניך דם פסח ובדם מילה באחד ענק מצריוניך זה משה מיוחד והגבור שנשפך. ע"כ. והערות שראויות להעיר בו בדרות. (ה) כי הלא טוב הוא מי שאין לו אלא לב א' ואך חרו אחר. (ג) מי שיש לו א' אך יתן פנים. (ג) אלו' דם פסח ובדם מילה כי הם ד' דברים ואיך יהיה פירות לאומר צ"ל מעיניך: ולבא אל הביאור נאמר כי הוקפה להם ככל הביחי"ן המורים על ד' לבבות הם הני' יצרים כמאמר ז"ל (ברכות דף כ"ד) על אלו' על לבבך וגם ככל ההנהיג לומר לבבתי. אך היה ד' הדרגות יש בישראל בעומדים תחת מלך וצרים ואנוסים אחת לעבד ען ואכן כי יש יעבוד ע"כ. ובכח את ה' חלילה. והנה זה יאמר עליו כי אין לו טוס לב כי גם הי"ט בשל. אך אשר לנו סמיד עם ה' וזה ע"כ הוא עיבד באיום. ואך את ה' הוא ירא בקירות לבו עם שלא יעשה פעולה שנודת ה' זה יאמר עליו שיש לו לב א' אך אין לו כ"א לו בלבד מיס וציה כי לא יפעל בו כי אם הוא בכח. אך אחכם אשר לו מדה ג' שפועל עבודה הורכבת מאלו בע"כ. זה יאמר עליו שזוהן להקב"ה לב א' שפועל הוא הי"ט. אך הי"ט" עדינו מוקף כי מתחמ יראה לא ישמעוד בעצם גם הוא לה'. אך אם על אלה יוסף להכניע חומרו ביומר תחת כנפי השפיכה וישמעוד לה' בכל עו' לעיני הכל הנה זה יתייחס למוחן שפי הלבבות להקב"ה והנה במצרים היה לישראל הסוג הכי' את הע"כ היו עובדים ולבם נכון עם ה' מאמרים ובפתיחם בו כעוד. אך לא שהיו עושים פעולה ההוראה. אך בלבם ובקרבם היו שלמים עם ה' וע"כ קף ה' על המה באו' וכן לא יאמינו לי עם הווסע עע"כ. וזהו לב א' היה לכם במצרים כלו' לכם מכס ובכס ולא יתן לי שפועל. כי אם היה לכם והנדלח לעשות כי דילתם שפי הדרגות מהב' אל ה' כי נוסח לי שפי הלבבות והיה הדבר דם פסח ובדם מילה כי דם פסח הורג מאוס בע"כ ששהטו את הפלה אשר היו עובדים אורו ובדם מילה הוסיפו לעשות להכניע את כח הפומאס תחת כנפי השפיכה בהסירם הערלה מעליהם וזוהם נחתמו ית' בשפרס נשאל כי בו גם את הי"ט" נתנו לה' ושה גם הי"ט. והענין כי כאשר עשו את הפסח גם שאלו אחר הי"ט ע"כ לא יבצר שיהיה הי"ט" טקס מאימם המצריים אלא שגבר הי"ט" אך בעשותם הברית מילה מעוד דוח הקדש כי גם יצרם הרע ענה אמן והלך בעצם הי"ט" גם הוא: ושעור הכתוב לסי זה לבבתי שנתח לי שפי לבבות ואימתי היה זה לז"א לבבתי באחד מעיניך כלומר מה שאמרתי לבבתי שנתח לי ד' לבבות לא בכל א' מנ' עיניך כ"א באחד מנ' עיניך בלבד. ומה הן השני עינים שבה' מן נחת לי בני לבבות להב' את פסח ודם מילה שהיו ק"ך שפי עינים להסתיל להב' אל האלוהים ובה' מהם נחתי לי השני לבבות. וזהו לבבתי באחד מעיניך דם פסח ודם מילה כל' שאלה הם עיניך שזכרתי באחד מהם ושמה אומר

באזה משפחה לזה אמר בה' ענק מטרונך זה משה כו' .
 לו באזה עין העטפה ע"י משה, בעצמו היה הילול
 כחמארה ז"ל (ע"ד ס' י"ט) עמשה היה המולד מה שאין
 כן בדם פסח לבדו שלא היו עדיין נפגים לה' השני
 לבנות עד העין השני אשר נעשה על ידי משה, ולהיות
 כי לעמדה מילת כלם ע"י משה הוא להיוטו מיוחד
 לקדושה כאח כי אין כמותו מיוחד ליכנס על ידו חתם
 כענין השכינה, וזהו הילולו נגדו ולא יקרנו עישה
 ולו ו, וזהו המיוחד והגדול שבמקור כי באו' בחל"ד
 בפס"ח האל"ף יורה אל המיוחד כד"ל (בראשית כ"ו)
 אחד העם ואמר ענק כד"ל (במדבר י"ג) בני ענק
 יורה על היות נגדו ומטרונך הם השבטים שהם מורה
 העולם וגם מרומי של הכורה על עמשה, וזה האשוח
 לסי דרכם ז"ל היה מאמר ההקצב בפסלו אשר כפל בקיום
 מלות הקדושה מילת באו' ועשו בני ישראל כאשר בו' כן
 עשו, כי או' כן עשו היות מיוחד, אך הוא כי אל דעות
 ה' הרוחה ללבב עידי כי שתי עשיות היו בדיהם על יצר
 הטוב ובל יצר הרע עמנם אחריו אמר:

כט **יִרְדֵּי** בנהי הילול בו', הנה כלל ר"ל הוא שבכל
 מקום במאמר זה', הוא וצית דות, עוד
 יהכן ע"ד הפסוק, שאמר שאו' ועשו בו', אמר הם עשו
 את בניהם וס' עשה את שלו, וה' הכה כל כבוד:
 או רמז י"אחר ז"ל כחלותו הילול בנתק בעמך יוס קמו
 כל כבודי מצרים וכו' את מצרים כמת הרב והרב רב
 באו' אסם הסננים מכה בנינות ואח"כ מתו גם הם
 הו"ד למכה מצרים בכבודים למכה בכורי מצרים לא נא'
 אלא בכבודים בו', חסו יפכו וימתו באו' וה' הכה בו', כי
 זולת מכה וילאו ית' וה' הכה גם הוא כל כבוד וצבה יודע
 כי יד ה' היתה נכ', ולא אחד המשתחיתים, הוא בנה
 דברים, (ה) שברגע חצי הילול הופו כל אלה במצרי
 פניהם כו' עד כבוד היותם בכל גדול מצרים, (ב) כי
 בגדול היותו ובקצן כלה מבכור פרעה בו' עד כבוד
 בשמה כי גדולותו סתל בגדול, כי שרו המגן לו ביומר
 או מלו כלם חסו לפניו יתברך:

ל **יִרְכָּם** פרעה לילה בו', הנה אחר או' וה' הכה
 כל כבוד בו', ה"ל והיה נעקה בו', ואח"כ
 וקם פרעה לילה וגם מה עיני או' כדבריהם שהוא
 מיוחד, וכן מה שחזר ואמר כאשר דבריהם בו':

אמנם היה המצרים מרי נפש איש על חברו ודלוטן כן
 עוד מעט גם על עמ"ם הטעור סוס אם עד אלה
 לא יוסרו פלמרה לפתח הסוס והיה חם לבם בקדום
 להכיה דברים נגד פרעה עד כלם גרם יגרסה, אך
 לא ערבו אל לבם לנטוק אל המך למחר לשלח את
 ישראל עד שהמך נחטט עד יקום וימהך בחוק לקרא
 לפגיים דבור כאשר היה אחרי כן, אך כעה לא
 ערבו אל לבם כי ידעו את ערסו הקשה כי לא יבוג
 חפני כל, אך ברצונם כי קם בטול לילה שבוקים
 וברחובות לבקם את משה למחר קומו לאו, אז נטעו
 יהדיו להרים קול לילה כי אמרו זה עת לנטוק לפי
 המך נעקס גדולה נמטן ויחזו דרכו בכל עתו למחר
 לפתח וז"ל וקם פרעה לילה בו', אז וציה נעקה
 גדולה ויהי דברי נעקסם מוטרים כי אין ציה אשר אין

עם מה בלומר ואין זו מכה בטרוח כ"ל מכה מדירה למה
 והמה לא ידעו דרך ה' כי במקום שלא היה כבוד היה
 מה גדול שצדיק ובכור מהאב ובכור מהאם ועמ"ל לא
 הקץ ידו מזה להחלים יעזבה רק אחר דבריהם שהוא
 ללכת דרך שנתים ימים ואחר מותו וז"ל כ"ל כאשר דברתם
 בו', ואף גם זאת לא מיראה, כי"ל למה כדברתם גם
 אחרי, והנה הם אחר פרעה לבדו אך קול האון נוס
 לא היה שילכו לראו טוב כ"ל וחזקו מצרים על השם
 למחר לפתח בלי חפאי פרעה רק לפתח מן הארץ
 לבתרי והוא כי אמרו אל פרעה כלנו מתים כמותו כעך
 כי מה יהיה אחרית עמכם כי על הדרך הוא משה
 נחטטו כמחיים כי אוי מו יהיה בסירוב שאמר זה, וז"ל
 כי אמרו כלנו מתים ומה גנע בעבדים אחרי מות סולנו
 וכל כך הפסילים ללמס, כי וישא השם את בנך עו',
 והנה ממואל דבר היה נראה שלא יערכו אל לבם שמת
 היותו לאמר למצרים להם כסף וזבב ההפךר כי הלא אכל
 כבד היה זה למצרים כל איש ואשה אשר היתה לבן
 אחונה להשאלין מהו שטל לפניו והיא עת לבטח לא עת
 לשחוק ומה גם כחמארה כי לב האצריים היה ללמס
 לציחיהם כל יסורו עוד ואך יתנו מהמדיסם המדיסם
 ולא יוכיסי לראותם עוד עד שלם וגם היה שחזקן כל
 קד עינים ורז כי ישא השם את בנך עיני ויחזק על
 כן אחר כי על כל אלה שמו לא לבם עם בניהם בלבם שלא
 יתנו למו לו ליונו לשאר רק כדבר משה וז"ל ופי
 ישראל עשו כדבר משה בו', ועמ"ל ויה' נתן את חן בו',

ואם תמים לב אל סיגיו לבקן שבפסוק ראשון בשם בני
 ישראל יבנה ובפסוק שאחריו בשם עם ישראל כי השפטים
 אשר יקרא שמה בני ישראל האמינו בכל עת בשמה ולא
 שמו לב אל דוחק הפעה כי עפ רעה הוא למצרים,
 וז"ל ופי ישראל עשו כדבר משה וישאלו בו', אך אשר
 בשם עם יבנה הם המון השם וחולבו שפסעם האמר
 ולא שאלו מה עשה הוא ימנך לקיים פלאמו לנבדסם
 שילאו ברטים גדול נתן את חן העם וישאלים המצריים
 מבני ישראל הם וז"ל ויה' נתן את חן העם בו' וישאלו, ו
 ועוד יש לנו דרך לחתם זולת זה למעלה בזה הס'
 בקדמה השאלה ומכה בטרוח:

לו **יִישָׁן** בני ישראל מרעמסם בו', ראוי לאדם לב,
 (ה) למה סוכרה הנביעה ולא סתים
 בשבועת באו' נס' חסעי ויהיו בשבועת, (ב) מהמון
 בכ"ף הדמיון פשה מהות בו', (ג) באו' וגם עבד רב
 עלה בו' היל"ל נסע אחס שהוא ה"ל האמור ציראל,
 (ד) באו' ויהיו את הנקט בו', כי מה יתן ומה יוסף
 הדיעו ית' אסיית הפקק וגם האחר פה, (ה) או'
 ושבב בני ישראל בו' כי הלא לא היו זולת רד"י שנה,
 (ו) אומרו ויהי מקן בו' אחר אומר ומצמי מל לא ידע
 שהוא מקן אזהם (הנים), (ז) אומר ויהי מקן בו'
 ויהי מקן פעם שנית, (ח) או' ולא בני צבאות, כי כרי
 נאמר למעלה ויסעו בו', (ט) למה קראם זה צבאות ה',
 (י) או' ליל שמורים היל"ל ליל שמור, (יא) כי אמר
 הוא הילול הוא לה' הוא מיוחד, (יב) למה חזר לו'
 שמורים בו', (יג) למה אחר כמה שבוקים מרוב ואל'
 עמם אחרת, ויהי בעצם היום הוא הילול ה' בו',

(יד) על זבואות כי הלא הן הם זבואות ה' ולמה יאמר זבואות כאלו ית אחרים שהם זבואות של ישראל וגם מלת על יתירה ומשוללה הבנה וגם ע"פ דרכנו נשים לב אל סמוך פקודים זה וישעו כל בני ישראל בו' כן עשו כי הלא סמוך זה נאמר למעלה בלו אלא שמוסיף מה מלת כל ולמה ומספרה . (טו) כי כל ענין מלת קרבן סמך ומילה היה ראוי לאומרו למעלה כשיארין בקרבן ולא יסמוך עמה כי ה' בדקיים: אבנים הנה ידעו מר"ל (פ"ר ט' כ') על כפי אשאל אהבם על גושי נשים כי מלאכי הפרה על שפוחים כמורה למטה קלה ק"ף מלין שהם מהלך שלשה ימים . וכוה נבא אל הענין האר ויסעו בו' ולא הזכיר נסיעה וחמה כאלו הנסיעה הינה עד סוכה בלתי רגשית נסיעה לחוד וחמה לחוד כ"א שנסיעה מנאלו בסוכות והלא כמו דר יתשב למו"לרים קף עמהם המהנהלים לחכם נכבדים . לז"ל כשם בו' ל' וישעו כ"כ בקלות כאלו הם מלות ח"ף רג"ו היו הגברים לבד מקף כלומר כאלו היו הגברים משוללי קף כן קלו ע"י נסיעיהם . אז יאמר ויסעו בני ישראל והכי נסיעתם קלה כמו שש מלות ח"ף רג"ו שילאו אהם . ומי הם הלא הם אותם שהם הגברים ואין לשם נשים וגם הם לבד מקף שגם הם משוללי קף כלומר כמלאכי הכשרה שילאו אהם עם השכינה שהיתה עמהם כי על כפיש נשואים ושמה אחרת הלא זה יחכן אם העבר רב הים נשאים אחרו על שלח נשואים מלאכים . אף לא מספרו מלחם ומל"ן ול"ן קלו הערב רב כשישור הלו שעל כפיש ישואים מ"ה . לז"ל אל התקפה על החפץ כי הלא וגם ערב רב עלם אהם כלומר עלו באיכות ומעלה כי נחול שפע אלהים על ישראל חל גם על בני לויה כמח"ל צעודם דר' פוחם בן יאיר (חולין דף ז') וז"ל עלה אהם כי עלם נמעלה ללכה גם לשעה קלה למה שהיו אהם . ואל התקפה שהפועו ישראל כי לא יסווא כ"א לחקם ישראל כי גם המקנה עם היותו כבד מאד סמליה לשפוח כוח ית' עמהם כמורה היו העבר רב . וזהו וגם ערב רב עלה אהם ולאן ובקר מקנה כבד מאד שלח נשואים מ"ה לק אחרו כי כמו שהקלו רג"ו לאן ובקר ומקנה עם היותם כבד מאד הקלו שהלש יחד עם ישראל מבני ישאלו גם הם על כפי מלאכי הפרה . אך הוה כי אין מעטור לה' לכמ"לית האנחות לבני ישראל אחרו תקימם וקיינם של ישראל בהבאם על כפי הפרים ועל הדך שפועו עם המקנה נעשה עם הערב רב . ח"ה וגם ערב רב עלה אהם ולאן ובקר מקנה כבד בו' . ואם קאחרו ומ"ן מוכה כי לשעה קלה הלכו מרעמסם סכותם שהוא על כפי נשים ולא שיה אפי' יום אחד הנה עד מכה רוח כי ויאלו הוה הבק אהר היעלו מנצרים בחייתם בסוכות וסיו ענות הוה כי לא חמץ ואלו היה בדרך שישאר אהר יש מלות בנק עד ויחממו היה מחמץ . ומה גם כהסופם בנקס נרורות שבמלוחם שמתחממים וגם על שחם שהשמש מטם בהם אך ח"ף זלם רק שקלו נשאיםם כמדובר ולא שיה כמהלך ג' ימים שיפור אהר יש מלות בנק עד ויחממו וכמה האמר ולמה לא אלו נמצים הלא הוא שמי עשעים . (ב) כי גורשו ממצרים . (ג) כי גם אם לא

היו מנצרים אותם הם מרד עמם לא יכלו להסתמחה והלתייה שגם מרד עמם לא יכלו להסתמחה כי סמך וגם זידה לא עשו להם ולא לא היה רק הספס האשון היו מניחים אותם המצריים עד ישעו זידה לדרך . ולמה לא יכלו להסתמחה הלא הוא כי האה ומושב בני ישראל אשר ישעו במצרים ד' מלות שנה וגם שלשים שנה שהוא ממרס"ב בין הבקרים שמת נאמר לאברהם כי גר יהיה זרעך פ' עד הוה לאברהם ארע כי על קן למדו בנ"ר כמ"ן פאברהם נקרא ישראל ארע כי שלמו ימים ולא מיעם שוחה או יתר כ"א ויהי מקף שלשים שנה בו' . שהוא בקן נקודת החשום כלומר וע"כ אין לעבדם כמו רגע כנודע מספר הוזהר שהם היו מתעבדים מעט יותר היו נכנסים במדרגת החמשים שערי סומחה מצרים ולא יוכיפו קום . וזה השתפ"ויון ההנה כלומר ולא יכלו להסתמחה עד שבעה עליהם מ"ך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם מיד : ועוד טעם כי יבואו כי ויהי כב"ם הוה שהוא בעלמחם הנקודה המכירה ביום ההוה יאלו כל זבואות ה' והם סמליה של מעלה שהיו עם השכי' היולחם המג"פ והיו וז"ל בנקודה ההיא וז"ל זבואות לכלל ד' מחמם שכינם עם ישראל שכלם זבואות ה' יקראו . ולא רבה הוא ית' להיוה את בניו משוללי שפירה מהשכינה ומלאכים ולא היה ראוי לעבד השכינה כמו רגע מהגבול אשר האג"ל לגלות וע"כ לא יוכלו ישראל להסתמחה אחר סמליה של מעלה כמו רגע . ועל אשר הערט שלח היו ישראל רק דר"ו שנה הלא הוא כי ע"כ לא אמר אשר ישעו בל"ן מצרים רק במצרים שהוא מל' מרד דוחק והוא ל' רבים . כי רבו זבואות שהחיל מלידה יתקם שלח חסרי גלות וזרחה רבות לו ולעקב וז"ל במצרים : ונחזור אל הענין כי הוא ית' גאלם מיד רב ולא היתה עד יאפו את הבקס במצרים או ישעו זידה לדרך לכל המצרים שים יותר מהגבול כומר קן יבגלו בגלות סומחה אהרם והלא יקבה על בו כי אהר נקודת הגבול שאחמיו היה בעלם הוה ולא בליה כמח"ל (פ"ר ט' י"ח) שאמר לפרעה בוא' בליה קמו לאו בו' וכי לסיים אהמם שאלא בליה וע"כ יאלו ביום צרפע הגבול כמדובר שהוא כיום ס"ו כי בו נולד יתקם וז"ל כמו שגיליה שפרס ה' הגדול כד"א ועבר ה' בו' . וז"ל אהר אשר יפלה ס' בין מצרים ובין ישראל למס לא יתמרס גם הוא גם כי יעצור עה גבול רגע היעלה עד יאפו את הבקס וישעו זידה לדרך ותאלו הסינה מהגלות צרפע הגבול לז"ל לל שמונים בו' . לומר הוה ליל זה היה של ב' שבורים מיוחדים לה' בעלמו . וזהו ליל שמונים הוא לה' : ש. זא שפור . (א) לאברהם עם הד' מלכים . (ב) לשחור את ישראל ובטוריהם ניעלחם ממצרים כמח"ל (כ"ד ט' מ"ג) על סמוך ויחוק עליהם לילה שפיה ליל פ"ו ציטין ויחלק הוא ית' הלילה מאלו בזכות אברהם שאמר לאברהם כל בליה היה ראו ק' הוה היום לבקך במכס כבודות בלוחם כי היו מאלו בליה זה שני שמונים באברהם וצמו שהיה שומר שרי מ"ן וז"ל . וזהו להיעלח מל"ן מצרים כי היו שני ש. יודים עם העוהר להו"ים . שגמו שהח"י ה' ה' ע"י ס' כן גם זה ופ"ח כיון שלא טעור ליעלח מצרים כי אם ח"י הלילה .

איך כחה שבר נעלמו מהחלת הילולה לז"ל הוא הילולה
 כזה לה' שפטר סתמי הראשון קנה קדושה זו מאז
 להיות לה' מן שכל הילולה הוא לה' סתמי שהיה בו
 עם סתמי הזה. וזהו הוא הילולה הזה לה' והו' דקדק
 בלומדו הזה סתמי נודק ל' זה אלא בדבר שהוא מונח
 לפניו והנה בסמוך הקודם דבר על יום שפאחר הילולה
 והליל' ההוא. אך בנולדו מספר הזוהר (חיי דף ר"ו)
 על ויקרא ימי כו'. כי היום או ילנה שנתעשה בו זכות
 על דבר של קדושה אותו היום קונה קדושה והוא קיים
 טוהר לעד. וזהו יאמר הוא הילולה שכולל לומר עליו
 זה כי הוא קיים לכניו כי הוא לה' חיוו מלוא ומזיו
 עמה. וזהו הוא הילולה הזה שפס היותו עבר שהיה
 נראה לומר הוא גרמר הוא כי לה' הוא כלו. ואל תחמה
 איך קדושה הני הילולה מהחברתה עמדה בו עד עמה
 במצרים כי דע איכה כי גם קדושה שימור לה' בכלו
 שהיה אז שמרת לעד בכל דור ודור. וזהו שמורים לכל
 בני ישראל לדורותם. ועוד כי גם מזה נמשעו אז זכר
 הילולה מהחוקים קדושה כי הנה ויאמר אל משה וזה
 חקם הסכת כו'. ומלחה אותו שעל כן הו' שמי מלוח
 בידם דם פסח ודם מילה וזהם נמשעקו כל אותו
 הילולה. כלאמר יבא במלחמה ז"ל (ש"ד ס' י"ז) שנעסיק
 לשונם ונכרסם נפישם בס"ד; או יבנה כחטות אומר
 פה ענין פסח ומילה ומסכת בין אומרו פה ענין הילולה
 למח שחזר לדבר עליו סתמי כן ברא' ויהי בעלם היום
 כזה הילולה כו' ל' כי הנה כלל הדברים כי ילחו
 ישראל ממצרים על כפי מלחמי הפרס כמפורס בכתיובם:
 ודגה למעלה כהנו על פסוק והואלחי את זבואתי את
 עמי בני ישראל שאמר הוא ית' למשכן אל תדע בו
 לא יחו ישראל לנאח בעומם וישאלו במצרים לכן אמר
 לו הוא ית'. הנה ית' להם משכון כי הנה והואלחי את
 זבואתי אם סכינו והואלחי של מעלה וזהו אכן את עמי בני
 ישראל והוא יקנה ח"כ הישם איך נקטת הדבר עקף ל'ל
 שלא והואלחי לנאח אכן ל"א על עקף נשכחם כאלו
 המלחכים הם זבואתי ישראל עבדים להם לז"ל ויאמר ה'
 אל משה וזה חוקת הסכת והוא כי על ידי המלוח קונים
 ישראל אישית קדושה בעשות אותם עד גדר שיסתעבדו
 מלחמי הפרס חליטה ועל כסים יקטום והוא כי למעלה
 כלא' ית' שיואלחי את ישראל אכן המלחכים עדיין לא עשו
 מלוח קתם סכת: אכנסם הנה ויאמר ה' אל משה וזה
 עקב הפסח כו' ישראל קיומו מלוח זו בעלם וזהו חו' או'
 ויעשו בני הכהן זה כו' ולא קתום לו רונם בלבד
 כ"א כלם וגם מלוח מילה שנאמר פה וז"ל כן עשו אז
 ע"י סכת ומילה שהוא ללח מרפוש הע"ג בשיחית כשה'
 פסח הע"ג שהיו עובדים כפסדו בע"ג ומנשו סכת
 כספי הכבירה ומחמו במחורו ית' הוא תחום אזה בריח
 קדום ע"כ כשכר וזה אל הי הנקאו העלנו על מלחמי
 הפרס וזהו ויהי בעלם היום הזה אשר עשו צ' מלוח אלו
 קנו מעלה ישראל כי הילולה ה' את בני ישראל מלוח
 מצרים על זבואתם במלחמי הפרס נבחרו עליהם מרש
 כי סכת הקדושים עד לה זבואת ה' נקראו זבואתם של
 ישראל כאלו של ישראל הם לפרחה ולנאחם עני כנפיהם
 וע"כ הילוח פה ענין וזה חוקת הסכת וזה המרו למעלה

במלוח הסכת לומר שעי' סכת ומילה נחקרמו ישראל
 לישא על כנפי בריח:
 ובסדרש פתוח רבה (בס ס' י"ט) וזה חוקת הסכת
 ה"ר שמעון בן הלפתא בין בינאו ישראל
 ממצרים אמר הקדום ברוך הוא למשה הבה לישראל
 על מצות הפסח כל כן נכר לא יאכל בו וכל עבד אדם
 חקנה כקף ומנחה אותו כו' כיון שראו ישראל שסכל
 לעצלים ללחוץ בפסח עמדו בלישראל לפעם קלה ומנו
 כל עבדיהם וצנייהם וכל מי שילא עמיהם שנאמר וילכו
 ויעשו בני ישראל משל לחקך בשעה שבהה ללוחיו אמר
 המלך אכ חין סימנטי שלי על כל המצויין אל יכנס
 אחד מהם לכאן כך האלפים עשה פסחה להם ללי אש על
 מזוה ומרורים מפני שנאלן פן הגדה אמר להם אם אין
 חוחמו של זכרםם בזכרםם וזה נמשעו ממנו שיד כל
 הילוד במצרים ומולר ולעשה קלה פלויס נאמר אשתי לי
 חסידו כוריה כו' ורביחמי אמרו (בס) לא נקשו ישראל
 למוח במצרים אלא כלם ביטלו ביהמה בעל כרחם תין
 משכשו על לוי שנאמר ויליו הכד כו' למח כי שמו כו'
 ובריהן יעוררו במצרים וסיה הקב"ה כהקם לגלן ולא
 היה להם זכות מה עשה הקב"ה קרה נפשה ואמר לו כך
 ומייל אותם ויש אומרים פם היה יתבע שכל אותם
 שנאמר ושוב מול כו' וזכרנה כהן לא היו מקבלים עליהם
 למוח אמר הקב"ה שיעשו הפסח ויקן שפסח שמה את
 הפסח נזר כקב"ה לר' רוחם השולה ועשעו צ"ע.
 וכן הרווחת שצ"ע סלכו ודנקו בלוחו סכתה סכתה
 עורי לטון וצוילי סימן וסיה רוחו כולך המלך שלשים וזה
 נהכנשו בלישראל אלא מהם ח"ל בנקבה מקד הליילנו
 משסדך מפני שהיו שייכים מן הרמ וסיה לומר
 האלפים הם לין אחס ומגלים לין ההם לזכרים שנאמר
 ויאמר ה' אל משה ואל סהקן וזה חוקת הפסח כו' שיד
 נהנו עמקן ומלוא ונאענד דם פכה בדם מילה והקב"ה
 עובר ועולל כל חו' וזהו דומך ומרשו שנאמר ונאענד
 מלך וזכרתי ונאענד כדומך כו' מיי בדם פסח היי
 בדם מילה עב"ה: וראוי לשים לב בלומדו כיון שילוח
 ישראל ממצרים כו' מו לא ידע כי זהו חו' קרי בני
 רב הוא ועוד אז כיון שילוח נראה שהוא סתמי הילולה
 ולא היה רק בערב יום הקודם כי זה נמשעו הפסח
 ומקודם היה לרך שימולו וימנו עליו ועוד אז' מלו כל
 עבדיהם וצנייהם ולא אמר את פלחם ועוד לומר שנאמר
 וילכו ויעשו האם רחיה סיה לרך וזהו משרש בטמו
 ועוד לומר שכל מלך כו' סה לרך שכל וזהו דבר
 טובן מלחו ועוד כי הוא ית' לא לפנה סכתה ל"א הם
 עלמן ועוד כי איך ייהם הדבר לפסחה וזהו על מצוח
 ומרורים ועוד אז' ללי אש כוא חסד סכוא ודום וססרה
 ככחבו וגם אז' שנאלן מן הגרם הוא משהו ועוד אז'
 את לין חוחמו של זכרםם להם חסידו זכרםם והליל' אש
 לין אהם נחוליס וגם אז' לפעה קלה סה לנו אש סיה
 לפעה קלה על ליוס אז' וגם סה טרף להביא פסוק אשם
 לי חסידו כו' ועוד לומר ורשועי אפסדו כו' כי אז' יסעלו
 נקשו למול הוא מיותר הדר שאומר אלא כלם ביטלו
 המילה ולא עוד אלא שהוא כהקן שאומר לא נקשו הוא
 שלא כהמלוח כה וכו' ניעלו הוא שניעלה מים כקנה

ומד' א"י מה עשה הקב"ה קרה' אמה ואמר לו לך ומסור
 אותם כי הלל לא נמצא כהני בספר ל"ח איסור אבל
 על כפסא אך לא לומר לך ומהו לומר יעד א"י וי"א
 אם היה ידוע שכל אולם מי לא ידע כי אם היה
 ומהלוא היה שלא יאמר רק יהושע מל אולם ועד
 אומר והרבה מהם לא היו מקבלים מי אחר להם זה
 שאין להיות משום פסוק ועוד אומר א"ר להם הקב"ה
 שיטעו את הססה וכיון שעשה מהם כו' כי לפי כוננו
 לא היל"ל שיטעו את הססה רק אחר למטה שיטעו את
 הססה כו' ועוד א"י נזר הקב"ה ל"ר רוחות העולם הם
 לזרך לגזר לרווחת העולם ולא גזר לרווחת ג"ע שיתדבקו
 בססה משה חבלי רוחות העולם. ועוד שיתדבקו הוא כי
 אם יחד יפסדו ד' רוחות לג"ע יאמר ריח ג"ע במקומו כי
 רוח מזרח יעכב ברוח מערב מלהיזא ריח ג"ע וכן
 רוח מערב ברוח מזרח ועל דרך זה נאמן וימין ועוד
 מה ערך בארבע רוחות וא' היה מסיק ועוד א"י ומן
 הרווחת כנ"ע הלכו ומדבקו כי מאומר הלכו יורה
 שהיא מאל"ין והוא הפך מאומר שד' רוח"ה העולם
 היו משפיעים עברה שכן הריח לא יתהלך ועוד אומר ומן
 הרווחת ט' שהוא בלתי מובן והל"ל ויהי גן עזר ה"ך
 ונדבק ועוד איזה הדרך נדבקו בססה משה ואם שם
 הוא זה מה ערך שיהיה מרווחת ג"ע ולא שאין ה' תראה
 בלשם מאומר הססה ועוד הראיה שמיאמר מ"י אל
 משה זאת חוקת הססה איך וראה בעל פסו כל משה
 ידבר ועוד א"י מיד נהנו עמון מה הוא הלשון הזה והל"ל
 מיד נמולו ועוד קשה היה איפה אמינות ואשר ראו
 אותם ומופתים בנזרים שמיאמר לומר בנאמו ית' עד
 שיעשה נאמן ועוד היסוד כי בנאמו ה' לא נהרו וראו
 לומר ולא תאמו נאמן מפסחו של משה נמולו ולא עוד
 אלא שהחזיק להם טובה כל כך לנאמן ולברכה וחס לא
 עשו כנאמו יתכרך ועוד אומר והקב"ה עובר ונמולו
 ותקפו ומכרו כי אחר שהענין הוא נאמן וברכה מה
 ענין אומר שברך ונמול ומה גם כי אינו ענין נעילה
 חזקה בהם וגם א"י נאמן עובר ולא אמר ובה ונקל ועוד
 שאין נעילה ולא שיקם כנאמו שמיאמר מהשכור :
 אכנסם לבא אל הציבור נקדים הקדמה מודעה לכל כי
 אין ברית מילה ביהר מלות. שאם לא חזקתו א'
 תקייים היתדות בשאר כי הסס אשר לא ימול אינו יהודי
 וע"י שאמרם ז"ל בנאמו הוא זה שאלו את ר' פלו'
 אם הניבס הוא המלה למה לא נקבעה בעשרת הדברות
 והסוד שכבר הוא קבוצה שנה' אם במוע שמשו בקלי
 ושמרם ב' בריתו כו' והנה יראה כי הקטיו' עדיין
 במקומה כ"א היא נסקדמת ' הרבות הלא אכנס סהן
 אך תהיה כוננו כי איננה פיתר משה שבדברום ונולחו
 כי הלל אם יספון איש לקטע עבד לא יעלה לו טווי עבודתו
 עד יקבע ויתחמתו בנאמו לפעד לו כן הדבר הזה כי
 הברית מילה הוא תחום המורה כי עבדיו יתכרך אהמו
 והלואי שלא יהיה זה מכלל הנויים רק קדמתה אליהם
 שניה עבדי ה' ואחר כך יטו מלות מלמה את עבדו
 וי"א נקבעת העשרת דברות אם חזרו לשמוע מתי
 אליהם מלות שהוא טעם בקלי י"א אשר אם אינכם

נמולים וזכו הם שמוע שמשו בקלי באומר לכם כפי
 ובקלי דברותי הוא נחמו שמהו לי עבדים בנאמו וזכו
 ושמרם את כריתו כי' היא תקדים למות : ונבא אל
 הענין כי הנה בדבר הזה ראו רז"ל שמי קטיו' בפסוק
 זה וידבר ה' כו' זאת חוקת הססה כל עבד כו' .
 (א) כי אחר שכל קבלת היתדות וטורה ומלות תליים
 בהיותו נמולים א"כ למה נאמר זה ה' על הססה בנא'
 שהם כזה לכם ראש הדפים כו' דברו אל כל עדת
 כו' ויקחו להם איש מה כו' וכן בנאמר משה אליהם
 משבו וקחו כו' לא הזכיר להם שימולו שהוא השיקר
 ולא עוד אלא שמשם כל ענין משה בברות שאמר
 משה לישראל ואשר כך נעשה כי ויחי בנתי הילנה כו'
 ועשה העם את בל"קו כו' ויהי נתן את תן העם כו'
 וינללו את מצרים וסנצו מרעמסס סוכותה כו' ולא היה
 על המילה והיכן שכל הסוכה היתה היא הוא יתכרך
 עשה להם והם ערלים כי לא היה על המילה אלא
 כל היתדות וכל העניינים הנזכר אומר בנאמר יד ויאמר
 ה' כו' זאת חוקת הססה כל כן נכד לא יאכל ה' ולמה
 לא עשה עיקר מתחלה ממה . (ב) עוד פנים שזורה כזה
 שאין עיקר המילה רק על אכילת הפסח אך על יתר
 טורה ומלות אינו מעלה ומוריד ולא כן הוא כי בלי מילה
 אין מישראל כי הלא במילה וסבילה היתה קבלת אלהותו
 ית' וטורה על כן בא ר' שמעון בן הנחמא ואמר ר' יון
 שילאו כו' וראה כי דעתו ל' שלא חסרה מילה מישראל כי
 כל הגדולים היו נמולים ולמי בניהם הדור שיהי מתחיל
 עתה וגם עבדיהם או גרים שהיו מבקשים ללאת מעמם
 ועל כן לא היה עובד הגדולים על ברית מילה כי מולים
 היו אלא בשממו ישראל שפסל הוא ית' לערלים בלבד
 לחבול בפסח בלימד סיוהו נמולים לחבול ולא למול לכל
 ישראל רק לערלים בלבד הלכו מעמם ומלו עבדיהם
 וכניסה וכל מי שילא עמם להכפיר את הכל וע"כ לא
 עשה מהמילה עיקר מתחלה רק ביציאה הזכירה . כי
 כל ישראל הגדולים נמולים היו מתחלה וקטיו' שה'
 שאמרנו שהביאו לזה אומר בפתח דבריו וי"א כיון שילאו
 ישראל מתחלה שהוא אחר ביטור החורה שילאו
 ממזרים שהוא ויסעו בני ישראל מרעמסס כו' אחר הקדום
 ביה למשה הוצר לישראל על מלות הפסח כל כן נכד כו'
 בלומר הלא כמו זה נחשב לנאות זה אחר היציאה שכבר
 עבר ומה גם ענין ברית מילה שהוא עיקר קבלת
 האלהות אך אין זה רק שבין שראו ישראל שפסל לערלים
 כו' עמדו לישראל ומלו עבדיהם וכניהם וכל אשר ילא
 עמם אך לא אם עמם כי מולים היו נמולו כי ע"כ
 לא הוצרך מתחלה רק עתה כלומר יד שימולו גם בניהם
 אם ירלו לחבול עם אביהם שאם לאו אחרי כן קבלת
 הסברה ימולו ויסבלו והביאו רחיה מילוח ויעשו והוא
 כי מלה ויכלו היא מזהרת אך הכונה היא לומר כי
 מעמם הלכו ויעשו בשמען שפסל את הערלים ואין זה
 כ"א שכלם היו נמולים אלא שרע להכפיר גם את אשר
 לא מלו ביאלם גם הם מם שאין כן אם כל ישראל היו
 ערלים ובאמרם לבסע קלה אפשר שזו לא נהם אלא
 סוף הפסוק שיעזר ויאמר כן עשו ברוח מיתר אך
 הוא כי איך הסקויו בעת אכילת הפסח למול את הכל

אין זה כ"ל מידו יח' וזהו רשעו בני ישראל כאשר
 עה ס' בן עשו השם הגדול עם ישראל הגדול . והנה
 עדין הקב"ה ה' לא עלתה ארובתה בעמם כי למת יורה
 שאין עיבוד המילה רק לאכול הפסח והלא נש לכל
 הסורה היא עיבוד לז"ח מל למתך עשהו משנה לאוהבו
 ס' והוא כי הנה בעשר המילה יש בחיות . ומה גם
 קודם מתן תורה . (ב) כי הערלה שדח חילול כעליה
 מנש ועד בשר . (ג) בחיות אברהם כי כל פלגו חוש
 וברו נשאו ונשאו קדושים היו ולא היה הערלה מסאמו
 רק שלא יקרא שלם עד שמתל עשהו המילה היא וקה
 קדושה קיימת על קדושתו וזכאחרנו על מאמר ר' יודן
 בכ"ר (ס' מ"ו) שאמר הקב"ה לאברהם שהמלה היא
 אין בה פסולה אלא עוקה העבר אחיה ובכל השם .
 והוא כי יש פני שחבו נאכל וברו היא קליפתו זרקה
 יש עמטו היא גרעיו זרק וברו נאכל אך הפלגה
 חכה וברו נאכל ואין בה פסולה אלא עוקה כך אמר
 לו הקדוש ברוך הוא לאברהם און הערלה נאמת לא
 נאמר רק בברך כי קדוש הוא ואין פסולה רק הנשר
 הסוף לבדו ובהסדו היה פנים :

ונבא אל הענין והוא כי גם אז ישראל במצרים היה
 נדוקה ומלוים וגם כיהם עמדין לא מלו לא
 היו עמוים נבואם והשם רק שישו חסרים חופשו יס'
 בהם כענין אברהם חשו ענין מל למתך עשהו משנה
 לאוהבו ס' כי כבר היו אוהבו ולא היו חסדים רק
 היות שומעו עושים רק לאוהיה עשה משנה ס' ואמר
 אם אין חופשו של אברהם כלומר כשו שאברהם לא היה
 חסד רק חופש ק גם אהם כמדובר ואמר עשהו לס'
 משנה הוא כי משלחן נצוה קא זכו כי קרן היה כ"ל
 הוראם עשה היותם שבעה במצרים אך בקרבן השט יח'
 אמר שיהיה לא עלי כי הלוי הוא חסידים של משנה במ'
 חרין וגדולים כח"ס (שם ס' ס"ו) ומני עשרה
 שאל היה יח' כעשה משנה לאוהבו אך היה של משנה
 ומרורים שהיו הוראם הסביות ע"כ אמר אלי אם של
 מנה ומרורים מפני שאין מן הגרה כלומר מה שהגלה
 פי ספרים היות עלי אם וזיתו על מצורח מה שהיה
 עלי אם היה מפני שאין וזיתו מנה על מצורח היות
 מן הגרה והיא להגדיל הוראם הגדולים כי היות על
 היות להם מריחה עמוס והסבו יח' והיה רחיה ליה
 משפוק אשטו לי כו' ל' ראה נא כי בן הוא שלא ביטלו
 שמילה וכל המצרים כי הנה עושים נאמר אשט לי חסיד'
 ט' ואך יקראו חסידים סרס כריחה הנבית אם לא
 במלוים היו והוא כדעת האומר כי כל הבנתי כשרים
 אהו בניו ההפך כמאמרם בס' שמוס בס"ד ואמר כי כן
 זאת סברה ר"ש בר תלפאן אך רעיוט אומרים בהפך
 זה שהוא שלא בקשו ישראל למול במצרים אלא כל
 עשלו כו' והוא כי האקס להם אך יתק שיהפך וכל
 אחיו כל הדור הלא לא ימדו אם נביהם למול כאשר
 הם נמולים ויקום זרעם בלא נאמר לבקל המילה לז"ח
 דע כי לא נבנה אהם היה הדגד כי אם שרפו ידיהם
 ממנה שלא בקשו למול וע"כ קל מרס ס' כשנאו חסד'
 לבקלם בעל כרחם וז"ל לא בקשו למול ואמר קן נמקן
 עשלו כלם אם המילה בע"כ והרואים כי ל"ה אמר כי

שחרו ס' ובריתך יעצרו שמה סויה לישראל והוא
 שהוקשה לו כל לפון הכתוב אך הוא כי שחרו אחרתך
 שבקשו למול ועל ידי כן זכו שבריתך יעצרו סחיד שלא
 ביטלו מהם במל כרחם וזמר סויה לישראל סיביל
 להם לבקש הוא על שחלה לא בקשו למול וזכה חין
 קושיא לעבר שאם ישראל בעלו בעל כרחם למת לא עשו
 כן לבקש לוי כי הם בקשו משל"ס ישראל ומהא חסד'
 ומה יסבו מהקפיות שהכריחו להם רש"ח ל' כי מלוים
 היו עבד כמדובר שהיה על לך והואר על המילה
 רק אחר הכל כלאחר יד וגם כאלו אינו מעלה ומורד
 רק לאכילה הפסח לז"ח וסיה הקב"ה מבקש לז"ח ולא
 סיה להם כל כך וזכה כלומר כי כבר סיה מלאם על
 זכות עמוס אלא שלא היה להם זכות והקדוש כ"ה סיה
 מבקש יהיה בזכותם כלומר לא נהגדס זה ספה כי מלו
 שביקש לנאלם סיה על זה אלא שאה"כ מה עשה הקב"ה
 קרא להם ואמר לו קן ומול אותם כלום' מה שפירשה
 שבהחרוהו מזכיר בעל הערלה ולא מתחלה אין זכיר
 הענין לזות המילה כי אין ספק שנאמר מתחלה כי הוא
 העיקר הגדול והקדום לכל טעם עד גדר שלא הולך
 נכנס בחורה הויו שקדם אלא שזה איש רק קייחם
 למטה שיעשה כעשיל וזהו קרא ואמר קן ומול אותם
 והכריחו לזה ממה שלא נאמר ויאמר ס' אל טפה ס'
 עמר דרכו יח' בכל מקום ששאו לדבר לישראל ס'
 הוא שרין כלן מקום הויו רק מקום שפלא שיק' יח' מל
 אותם ואמר עוד בעל החומר הויו חרין ס' הוא
 לאושריה כי עשה מן אך הנה י"ח כי שם סיה יאשע
 שאל אותם שנאמר תוב מול אם בני' שנים שפורה
 שיהפש על אותם כבר ועמני שהיה אהר לומר שח'
 שיה איש אל יאשע שפורה מה עשה פעם ח' רק אל
 הנמולים שבעו טפה אהם שיפולי פעם שיה אל יחייב
 שפעם ראשונה היות ע"י יאשע ע"כ הקדים ואמר אם
 סיה יאשע שאל אותם למול לא היה ס' אם יאשע
 ס' דחוקים ל' שח' שנים אינו חורן רק אל הנמולים
 אך אמר ששם סיה יאשע ודלי הוא שאל אותם כי יהיה
 לו' שנים נכח חורן אל הנמולים ולא סמל :

ועתה יוקשה לו כי בשלמא לאמר ששם מן סייט
 כי הוא' ויאמר ס' אל טפה ס' הוא לשפוח
 כפול שהוא קן ומול אותם אך לאמר שיאשע מל
 אותם ל"ב או' ויאמר ס' אל טפה ס' הוא שאברהם ראשונה
 לישראל ולמה נאמר כלאחר יד בפי' ספון וגם פאל
 אין עיבוד המילה רק על קרבן הפסח וז"ל והרנה כהם
 לא היו מקבילים עליהם למול והוא כי היו חסדים למשו
 הפסח אך לא למול כן יאשע בצורה הדק שיש חולמים
 מיד ע"כ אמר הקב"ה אי אעשה בלפני ידו בעיניכם
 מה בין הפסח העומס ע"י המהל לנפשה ע"י ערלים
 חאו אמר סקב"ס שיפשו אם הפסח ופסחיל כשה ועשה
 אם פסחו נזר הקב"ה ס' : ולבא אל הענין נקדים
 לרוב סקדמות ידועות להכחי האמת הלא סן . (ח) כי
 כל נשפוח עם בני ישראל שפסחה כסא הסבד הנה
 יאמר קו' בחימה חורה מפנין לפון דרוס והם סני
 אריה סני שור סני נשר סני חמס וכלל הדבר הוא
 בעינים סבד ונביחם כהמים ונחיתם נצורה ונחיתם נד דין
 ולשפוח

ב

ולשוחת ד' בחיות אלה המתייחסים לארבע רוחות יש
למעלה עשה' מרכבות הד' בחיות עמלן שמעם יורק
שפז בן . (ב) כי לכל נפשם ישראל יש פורש למעלה
בג"ע ובטי מבניו פה יחיד אורה שמה כטרם , (ג) כי
נשמת שמה היא כלולה מכל הנשמות ומכל נשמת ישראל
כי ע"כ הוכפשו דורו ייחוד כי הם דור דעים היו
המתייחסים אל נשמו יומר וגם כי שאל הדעות .
(ד) כי על ידי הקרבן יושפע שפע מלמעלה עליו ומל
אשר הוא עליו : ונבא אל הענין אחר כי ראה הקב"ה
ידעו ישראל הסכונם על ידי העדר מילתם מה שאין כן
למשה כי מהול היה והוא כי ע"י הקרבן אשר כגולמו
לשלות דוח יתחור ולהריק שפע מלמעלה גור הקב"ה לד'
רוחות העולם הם ד' בחיות עליונות המתייחסים לד'
מחנות קדושה מזרח מערב אפ"ן דרום אפ"ן צפון
נכרקה שפע מהן לג"ע אשר הם נשדו כל נשמות ישראל
אשר הם היו ולמה שכל ידיו כי יתעוררו הנשמות הן
להריק על הארץ מהשדשים ההם אל הענפים אשר בגופי
האנשים ע"י קבונם , וז"ל ומן הרוחות שג"ט שהוא
מן הנשמות הקדושות רוחות כד"ל (במדבר י"ו) אלהי
הרוחות האומן הרוחות שג"ט ההם אוחסם שהיו נשדשים
אל רוחם כל נכר אים כדודר הוא הלכו ונהפססו אל
השולם היה שירש כל רוח אל כל הים שהלכו בו ולא מלאו
הכסה כי היו מבלים ע"כ ודבקו אל משה שפשה הכסה
שהוא כולל כולן ע"י הכסה שהוא מהלם כולל כל
בחינות ישראל נעוורו כלן להריק על הארץ ע"כ דבקו
בו נענין הקדמה הד' שפי' הקרבן יושפט השפע והנה
כל בחינת רוח ורוח היה חלבו לידבק בחלקו נשדו וע"כ
כל הים היה מרית מחורו הכית ונשפו הוואכה לידבק
בשדשים כי השפע שג"ט היה מכל פורש ושדשם כל
נשפו ונשפ מים אלא שהעלה כגוף היםה מעבכת על
כן הו עיישם כהרה הכריתה על היםה
= נשפ מהם מנשמה לנשפ ע"כ אמרו למשה האפילו
מפסחך כי היו עיישים מן הרוח אז אמר להם האלהים
אם אין אדם נבולים אין אדם לובלים כל' כי העלה
היה המעבכת אז הכירו כי העדר המילה גורמם בלתי
הדבק בשדשים הדבק בו יסבךך וזו נהנו עמלן כו' .
ובזה נמלא שכל אל אומ' זאת חוקת הכסה
אחר השמות כל מלוח הפסח שהיה הקדושה הו'
שעליה חלק רבצ"ה עליהם וגם השמות אף מלה ענין
המילה בפסח ולא נקבלת האלהות לבמרי כי אין זה רק
מה שהיה אחר צווי המילה שקדם אלא שעתה ראו
צדושים ענין המילה כי כל השלמות הלוי בה כי אין
קרבן פסח הממסך שפע מבורה מועיל בלי מילה וזהו
ג"כ מה שלם נאמר לאמר כי אין צווי מחאו ית' לאמר
למשה מענין המילה רק מענין הכסיון שידע כי בלעדה
אין שום דבקות ושלמות ועל אשר דקדק רבצ"ה מאו'
וילכו ויעשו כי מלה וילכו מרחם מיוחדת על כל כן פי'
שהלכו מעמלן כמדובר עתה אחר שנתנו עמלם הפך
דעמם צמחלה כי עתה הלכו מאשר היו בוכרים ויעשו
כו' וענין נחית עמלם הוא כי עד כה לא ראו למוול
הרבה מהן פן יסחטו מבורה סדרך אחר שעתה נתנו
עמלן כולמר אחר שעי' זה אנו דבקים צו יסבךך מלך

יג א וידבר ה' ס' קדש לו כל כבוד כו' . ראו
להעיר . (ה) כי אחר שכל כבוד לו
יסבךך

יחברך הוא לאומר לי הוא . איך יאמר קדש לי הרי
 חשלו קדוש הוא . ועוד (ב) שמתחיל בחדש בנאו' בבני
 ישראל ומכיים בחדש ובפסח . (ג) ואמר בבני ישראל
 יהיה מיוחד כי ודאי שצליהם ידבר . (ד) או' זכור את
 היום הזה מה ענין היום ואמר לזכור היום הזה . (ה) בנאו'
 מצות עבדי' שהנ"ל מיוחד עבדיו' וגם מלת אהב' מיוחדת .
 (ו) שמהיום הפסוק נולד ואכל חמץ שזכרנו לוי החמץ בין
 הדברים בין זכור את היום הזה לאומר היום אתם יוצאים
 ע' והלא אהרי ק' שמדבר על אהרן שאמר ומהן שם היה
 ראוי לאוי' (י) שמתחיל ואמר אשר יאחס שמהם יוצאים
 מעצמם ומכין ליה הוי"א ה' . (ח) או' היום אתם יוצאים .
 שהרי נאמר זכור את היום הזה כו' . (ט) למה מזכיר
 היום בחדש האביב . יודע משנ"ל שאמרו לו' חמה קשה
 ולא קור ואל"כ הוא איך מתייחס אל מה שלמעלה ולמה
 שלמטה . (י) בנאו' והיה כי יביאך כו' . כי עד כה מדבר
 עם ישראל בלשון רבים . ועתה יתקן אל לשון יחיד .
 (יא) למה מזכיר השנפה עממין בשמותם פה הכנעני כו'
 הלא ידעטם . (יב) הזכירו השפועים ב' ואמרו ואתם תבטע
 ס' וכן כל הלוי מהמץ ונשא לאמר למעלה ולמה חזר
 לאומר ועוד מלשון יאכל את שבעת הימים כי מלשון את
 יחידה וכלי הכנה וגם ה"א של הימים והנ"ל מלשון יאכל
 ז' ימים . (יג) באומר ואתם לזכור כו' כי או' לאמר היא
 מיוחד וכלמי ענין כי אינו לאמר לזולת . (יד) ואמר
 בעבור זה עשה ס' בעבור מה אם הוא בעבור המלצה
 והתקן הוא כי על אשר עשה ה' לי בעבור זה אני אוכל
 מלש . (טו) איך מתקשר למה והיה לך לאות על ידך .
 (טז) איך אומר כי ביד חזק הוא עשם אל האומר .
 (יז) או' ופטרם את החקק כו' איך מתקשר עם הקודם .
 (יח) שהרי נאמר המלצה למעלה ואין ספק שכל כל
 הדעה הוא . (יט) באומר והיה כי יביאך כו' פסח ב'
 כי כל העסקו או רוב מיוחד . (כ) בנאו' והיה כי יביאך
 ג' כו' מה קפוי ים בדבר שיתחם על החפץ ויאמר מה
 זאת ואם הוא סגור גם כל המלצה יקפו שנינו .
 (כא) שחפץ כדאי שאלו אומר והיטו לו' ואמר והיה
 כי הקשה פסח כו' . (כב) למה חזר לו' והיה לאות כו'
 וכן אומר כי בחזק יד כו' אחר שנא' כבר . והגה לבא
 אל הביאור חכמה מאמר ז"ל שמתחילת על פסוק והיה
 לכם לחשמרה ר' מתיא בן חרש אומר הגיעה שבעה
 שבעה הקב"ה שיגאל את בניו ולא היו בידם מלשון כדאי
 שיגאלו שנא' והנה עתק עת דודים אלא שאח ערום דעריה
 ערום ס' מלשונות נהן להם הקב"ה שתי מלשון דם פסח
 ודם מיהם כדאי שיגאלו שנא' בדקך חוץ לדמך חיי דם
 פסח ודם מילה ואומר גם את דמם ברייתך שלחתי הברוך
 עבור חין מים בו כחפזת אלנו במקומו כלל החומר
 כי דם פסח ודם מילה לא היו רק להיות להם זכות שיגאל
 וסוף כי היו עובדי ע"ג ולא ישרד הקב"ה המערכות
 ובריה על שבידו ע"ג דלא עבדו קב"ה ירא לשיקרה וגם
 שבעת השבוע לא היטה על זה . ובבא אל הביאור בקום
 ל' מה זה היום כו' מה ע"ל כי הוא יתקן אחר אליו
 לאמר מלשון פסח רחם וסוף היתה הדבר ודבר ח' פסוקים
 בענינים אחרים ואח"כ אחר מלשון פסח רחם ולא שבגון
 האומר למעלה משו' יתב' אח"כ הנה אמר לו הוא ית'

קדש לי כל צבור לומר מה שאני חזקם מתוך שחקדשתי
 אתם לשמים לזמורת לא שאני לרדף לה בי הלא מלאני
 בחדש ובצבחה לי הוא וכוח מאמר ית' במקום אחר
 ביום הכוהו כל צבור באמ' הקדשתי אותם לי והנ"ל
 שאני עשה לך הוא . והוא כי חלק מעליך כי הנה צמרים
 הימים מכה צבור מאב ובכור מלשן וגדול היום אך
 בישראל אינו אומר רק פסח רחם בלבד וז"ל פסח רחם
 בבני ישראל לו' כי אומר פסח כל רחם הוא בבני ישראל
 בלבד וענין היותם לו ית' מאז הוא על כי מכה צמרים
 היתה להכניע מזל פלה הוא בכור ש צמולו המושל
 בחדש סתן ראש חדשים ועל כי הצמרות מופיעים ממא
 יוסר בייחוד ע"כ הלכה אותם בייחוד והיה זה על כי
 היו צומחים ועובדים אותו לאלהיה והיתה שבעת מלשים
 על למה פסח ישראל היו עובדים אותו ויחייב בנה בכורי
 ישראל ימותו גם המה בחדש ובצבחה לאמר צמרים
 אמנם הוא ית' לקח את ישראל לו להלקו קדש לה' והוא'
 מפסח כה פומתם תועבת סלשים ואל"כ אחר בחדש
 ובצבחה לי הוא כמדובר והנה משה מיד היה לו למר
 מזה או מבלי הפסח בדבר אחר אמנם יש כן יאמרו
 ישראל לאמר למה זה יהיו הצמרות קדש הלא מילת
 יצאם מלר' היתה חובה עליו יתב' לקיים שבעת האבות
 וח"כ מה שזנו יתב' ילקח שם לבית אבות כו' לא היה
 רק להגיל פסח נפש כל צבור מישראל יצאה את הדם
 וישבח על הפסח וא"כ בקרבן פסח היה כבר נהקן מבלי
 היום הצמרות קדש ולא יאמר פסח לו והיה הוא יתב'
 שבעת מהמריו כיוון להשיב על זה באומר בחדש ובצבחה
 לי היה כלומר כי כאשר צבחה לא נפטר אפילו לדעת'
 בקרבן פסח כו' לו היה רק לשיססה ה' של הכתה שהוא
 על בני אדם שצבתי אך לא צעד בכורי בפסח . וא"כ
 היה רצונו ימותו בכורי בצבחה ישראל כי לא פסח ה'
 על שחיסן אלל ודאי כי לקח קדש הוא ית' לו וכאשר
 צבחה אתי מודיעך כי גם בחדש הוא כן וזה צדס
 ובצבחה והיה עדין יתקן כל בני ישראל באומר כי הן
 בכורי האדם נתקנו בקרבן פסח בפסח ה' על פסח
 ע"כ בא מרע"ה ופרס ידבר מלשון צבחה הקדים הקדמה
 ואמר זכור את היום הזה כו' לו' אל יעלה על רוחכם
 כי ליגאל לא היה לרדף דם פסח ומילה על סתן שבעת
 האבות ולא היו רק להגיל הצמרות כי הלא זכור את
 היום הזה כנאו' הביטו אל עמם היום הזה ואשר יראה
 כפניכם אשר יאחס ממלרים בינאלי' העצמכם לא כן
 הוא כי הלא הוא מתיב עבדי' כנאו' מתיב קבוע לעבדי'
 כל ילא עוד משם כנודע מרז"ל שחל מלר' יחייב כל
 ילאו עבדי' להירות ומלא הולך ית' לבד המערכתוע"כ
 אל יעלה על רוחכם שמעמל' הייתה יוצא' כי לא כן
 הוא כ"א בחזק יד הוי"א ית' אהבם כל' חכם צלמי
 לדיקים הולך חזק יד לבד המערכת . והוא אומר מה
 כל' מתק' מיוחד בלתי ילא עבד להירות זה משלח
 המערכת . וגם מפסח הבר הוא כה פומתם מלרים שהיה
 הופם בך הית' הללךך מידי חסד אל על כך נדך והרצלי'
 כי הנה לא יאכל חמץ כי הנה למה לצמיתו בך גם
 לא שלא יאכל ויחל חמץ כי הנה לצמיתו בך גם
 ונאלם מיד שהוא כמו שצבחה למע' שאלו היו מחמישים

שיחמון היו נבטלים תחת כח סומאח שרו של מזרים להיוטו
 מחיק עם ולא היסם להם תקום' והוא מאמר המגלה
 (עמ"ד דף ק"י) על פוט שלל הסטיק בו' עד שגלה
 עליהם מלך מלכו המלכו' ונאלם מיד שאל"כ מה פסם
 גדול הוא זו שיפטיק לשלל לחלוט המן אך הגה השינו
 תחת סומאח הכר, וטחה בז' וט' מה ששמרתי זכור
 את היום הזה שלל הוא כי הגה ראו עתה מה גדל הסוד
 יח' עמכם כי הגה הוי' אהם ינאל' כל' היום שהוא
 יוס כ"ו להדע שהוא תוקף עליהם מזל אהם ינאל' כל'
 אפס הידועים שאינם דקיקים רק גוי מקרב גוי בהיות
 בחדם האניב הוא מודע מזל פלה הוא הע"ג אשר עבדהם
 ואך ביום תוקף עליהם ייטב לכם בו כי אדרבה יהיה
 לכם למזכרת עון ומה גם שהוא מזל מזרים וביום תוקף
 עליהם בו יהיה להם מעיר לעזר, והביטו וראו כמה
 גדול גם זה לפני יונברך כי הל' עולם הוא מחד מכנת
 הארץ שבעה עממין של ל"א מלכים כי הל' כי יביאך
 בו' ל' ראו עתה כמה גדול ענין אחרק ממזרים כי הל'
 הים הדעת גורמם כי גדולה היסם כניסה הארץ שבעה
 עממים שהיו ל"א מלכים עד ב"ש החיות בשמה מאלם
 יבראל ממזרים שהוקר עם אחד וט"ו בהכנת ישראל לארץ
 היה ראוי ממעמלהזכיר גם יליאת מזרים לפני גם כניסת
 הארץ הגדול ממנו נאחמר הנבי' (יחמים כ"ג) שלעמיד
 לנח לא יחמר אשר בעלה ה' ממזרים כי אם אשר
 העלה מארץ נטן. המגם הביטה ודעה כמה גדולה יליאת
 מזריים כי הגה והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני בו'
 שהם ז' גוים גדולים שהם החמי והכנעני והאמורי והחוי
 והינובי וגם אינם כי ליאתק ממזרים כהוא לנח מרעה
 כלבר כ"ח גם לתם לך ארץ זבה חלב ודבש שהיה נראה
 כי גדולה היא מליאת מזרים לא כן הוא כי הגה אז לא
 יפלה בעיניך הגם שהוא כעמי יליאת מזרים כי ועבדה
 את העבודה כהוא נהגם הזה כי גדול הוא לזכור מכיבוש
 ז' גוים גדולים ועממים ושמה תאמר והלא אם שבעה
 היסם ג"כ בזה למה גדלתם גם זה מהאחר אך העם
 היא כי ביניאת מזרים לא היו רחיים ליגאל ובכנתם הארץ
 היו דקיקים ואין שבעה מחיבת רק בהיותם רחויים
 ומה עשה משה ע"ה לבחלו ביישם לאמר להם בפירות
 שלא היו טובים עשה כאשר נכטיה הארץ השמין הדבר
 ברמז וכל מה שדבר ביניאת מזרים אל' רביה אשר
 יליאתם מזרים הליאת ה' אהם היום אהם ינאל' וכשמזכיר
 הביאה אל הארץ או' ל' יחיד והיה כי יביאך והוא כי
 כשישראל כלם דקיקים כלם יקראו אחד כד"ל ואתן
 אלני בו'. האם חמימים גלמן מהנהגים בהמימות אחר
 הכרעה והיו זלן כרעויו אז כולכם קרויים אדם אחד
 וזכו אדם אחם כי מהאחדים כולכם כבורשם העליון
 כלים ה' עמ"ח"ג בהנחותם שמהדבקים בעולם הפרוד
 וסומאח מעשיהם מפרדה ביניהם כחבוש אלנינו על פסוק
 ואלני נעטיק שורק שהוא ל' יחיד כי היוהם דקיקים
 כי כלו זרע אחם אך חך נהפכה לי סורי הגפן ל' רבים
 וז"ל הגה שיום ביום כ"ו בעליהם מזל מזרים אחם
 ינאלים אחם בעלי פירוד האזכרים כל' רבים ינאלים בחדש
 הכניב הוא מחד מזל עולה אשר בו הטאקס וגם הוא
 מזל מזרים ובקשמו כי הוא שלל והסד אליה. וע"כ והיה

כי יביאך ה' כי תהיו לאחדים שהיו דקיקים להחיד
 כל' יחיד אז עם היום מרן ז' גוים הכנעני בו' אינם
 דרך גם כי אז לא תחייבוהו רק לחובותם על פי שבעה
 אהב השבע לאטחך לתם לך כי ביהיה לנו זכום נעשה
 הדבר מאליו בלתי דרך חזק כי הכל בלתי לפני יונברך
 ועלכן אז ועבדה את העבודה הזאת לזכור יליאת מזרים
 כי רבה היא מכיבוש הארץ ולהיוה בחדש בזה שהם
 כח מזלם ואהם תפארתם בו הגה ביארתי לכם ממזרי
 שאמרתי וזכור את היום הזה שהוא על ענין פירוד סמול
 שודט נהקטו והגוי בל' לנאר לך מה שרמח שידוד
 הער בואמרי ולא יאכל חמן והוא כי הגה שבעה ימים
 האכל מזון בו' לומר ראה והביסה כי בנה גדולה
 יליאת מזרים כמידוש העולם כי הל' מה שלל הסטיק
 בזקם לא אטחינו להחמין הים ביום כ"ו ביומן ואם כן
 היה ראוי לאכול מזל ביום שהוא בלול ולא כן הוא
 הווי רק שבעה ימים האכל מזון ולא עוד אלא שביים
 השביעי נאל' והלא גם היום רמז מיום הראשון ואלה
 הוא מן התקום כי אחר שגל' זו שגט ואכלים הוא על
 שלל הסטיק בזקם להחמין למה היה יונבר מיום הראשון
 אך אין זה רק כי מזון יאכל את שבעה הימים והוא
 עם שבעה ימים הידועים שהם שבעה ימי נראשית כי
 שקולה יליאת מזרים כמידוש העול' הסול גם בראש
 עולם המלאכים ואין זה כי אם על שדוד הגר כשארש
 למעלה בהיות כי העולם המלאכים יחשבו גם הוא עם
 הוראה שליטתו יונברך במזל ובארבע יסודות שכוללים
 השלשה שולמות כללית הנריאה וזה הוראה כי הוא
 יונברך חידשם, וז"ל את שבעה ולא אחר שבעה עם
 שכבר נאמר, וגם אומרו הימי' בה"ה הידיעם למד
 שמתקדם זה עם שבעה הימים הידועים ורשומים שהם
 כל צריאה וכל כן היא היות הג ביום השביעי ביום
 הראשון כי בנריאה היו ב' ימים ורשומים היום הראשון
 שהכל נברא בו אלא שהיה יונאל אל הפועל בכל יום
 המחייבהם אליו ויום השביעי שבו בא קיום הכל ע"ה העת
 כחבוש אלנינו על פסוק ויכל אלקים ביום השביעי ובסוסק
 שבת וינפש בו יום שביעי היה קיום הכל וכגודו היה יום
 קריעת ים סוף יום שביעי ולא עוד אלא שהיה מסטיק
 שהכל מזון זכר ליליאת מזרים אך לא שיטלם החמן
 וההכער בכלי ההגטל וזהו ימל ידעה לך חמן ולא ידעה
 לך שגור בכל בגולף אך אין זה רק כמו שעי' גם יליאת
 מזרים תקנו יהודים כי לא ישאר חמון הדבור ולא כח
 ינה"ר הוא שגור שבעיה כי כל העיקרים להעמיד הדת
 על חלה רחיים בעיקר ביניאת מזרים ואין לך דבר גדול
 ועצום מזה וגם ביניאת מזרים תלמד את צדק להיחם
 יהודי' נקנין כי הגה והגדת לנכך ביום שהוא שהוא ביום
 הג' היום אחם ינאלים שהוא ראשון של ששה או האחד
 לנכך את זה לא ששמרתי לך מזכור את היום הזה עד
 כה שתורה לו גדולה הנם ושינוי כלמי רחויים והיה
 זה כדי לאמר לו אח"כ בעבור זה עשה ה' לי בו' כלומר
 לא על זכויו אז על השטטה עשה ה' לי כי לא היינו
 כדאים לנכך אלא בעבור זה ומכר הדבר הוא ששפם לי
 בעבור את הגאולה ההוא. הלל הוא כדי שפחה נבי'
 יהיה זה לך לאות על ידך, כהפלין של יד ולזכרון בין

ענין ככל ראש. גם יצאח מזרים. כדי שעי' בן סהיה
 תורה ה' בסך. כי תמיד אלוהות יתב'. והוא מאמר
 יתב' ולמען הספר באנו בקר כו'. וידעתי כי אפי' ה'
 וז"ל כי ביד חזקה הוציאתי ה' כו'. לאמר גם זה לבני.
 כי הלא ביד חזקה הוציאתי ה'. גם לי גם לך. כי אלו
 לא הוציאתי ה'. פדיון אנו וביטוי ה'. ולמה היה ביד
 חזקה. האם מי שפירא כל השלם יש מאין בלי עמל
 וביטוי יסמך יד חזקה להוציא את ישראל ממזרים.
 אלא ודאי פהיה על גוד השמועה. ואפי' למה גמל
 לחייבים טובות חן זה רק למען נקיים תורתו וכיור
 אלהות כלאמר כי בזה יוכר בריאת הטוב ויכולתו יתברך
 ויבשר היסוד לו שכל בן בתחייב להשתעבד לו ולתורתו
 יתברך ועל כן יהיה זה לנו לאות. ותחת האמר ח"כ
 כל חזקה הפסח נעשה כל הפנה לזכור שמיד יוציא
 מזרים למען תהיה תורה כו' בפיו. כי קיום הסודות חמדי
 הוא לו"ה ושמרת את החוקה הזאת למעוד' כו' לומר יומד
 מורה הזכרת בזה למעשה שהוא מימים ימינה בזמן
 ההם מלכות חמדי נעשה קבצי וזו ושמרת כו' למעשה
 בזהם מימים ימינה. ואחר כל ההקדמה הזאת מעיין
 היום יצאח מזרים שדור פר זמול מעלי זכות ואדרבה
 גמל לחייבים מיטות והוציאתי הוא יתברך בחזק יד ועל
 העדר זכותו עמה ראה גלות ענין קדש לו כל בטר
 והוא לכל יצאח חזק גם אחר גם כל החזק למה
 יצאו יתברך לקדש כל בטר הכי על שטעמו היה לו
 יתברך להוציאו ומה שהוצרך דם פסח ודם מילה היה
 להגיל הכבודו שלטו ומה לו עוד לקדש כל בטר.
 ואם לזכור היום הלא אחר כריסת ארץ שבעה גוים. לא
 חזכרנה כדשמוע על בן אחר ההקדמה הנזכרה שהיו
 ישראל מבחי יד על לזכור בני מקדש בני ונגדולה יצאח
 מזרים מביטות ארצות ל"א מלכס אחר עשה והיה כי
 יבוא ה' כו' שאלה כ"כ גם כליצח מזרים. כי הלא יהיה
 לזכר הדמות. כי יבוא ל' יהוד שהיו זדוקים כי הלא
 יהיה שמש באשר נשבע לך כו'. ונתנה לך בלי חזק יד
 ה'. כי אין לך חזק יד בהוחסם ראויים אז והעברת
 כל ספר רהם כו' לזכור יצאח מזרים. ועשה שאמר
 ההקדמה ואחר לנו מזהו כבודו. בא ויבאר מאמרו.
 ואמר שדע למה הקדמתי לך כל זה הלא הוא כי הנס
 והיה כי יבוא ה' ומזנה ספר שגר בהמה ובטר בניך
 הפדה הלא לא יבשר מבני מלשול מה זמח כי הלא
 יראה בנים המקדש ובימת ספר שגר בהמה שהוא בכל
 זמן ב"ה. וגם כל בטר אדם לדורות עולם ובהקדמה
 שאמרתי לך חמלא מענה לבק כי הנה יהיה כי יבוא
 בקר לאמר כלומר לא ישאל לנבעם רק לשאמר לו הפודה
 כי ללמוד הוא לך ח"כ לאמר. אז יטון באומר לאמר
 כלומר יבוא לך דבר קרוב לאומרו ולסאלו וסוף מה זמח
 כלומר האם על חיותה הארץ מתנה לנו והוא כל יתביס
 ל"א מלכיס לא שאלו יבי' לנשות זכרים ועולם ועל
 עול ח' שהיה פרשה משעבדו ומעבדו ברשע והיה הוא
 יתברך מושבע להוציאו ולא היה טוב קנייני רק לאם
 מהך המזריים כלל שזהו העדר עבדות ומה גם כי
 עשית קרבן פסח והחטא את דומה כבוד המזלות הוא
 קנה להגיל את כבודו ישראל ואיך נשאלו עדין חייבים

זכרים ומספר שגר בהמה ולפדוה בניו גם אלו מ"כ באשר
 הקדמתי לך השוכך בלך כי ואמרתי לליו בחזק יד
 הוציאתי כו' לומר אין יצאח מזרים דומה לכיבוד ובינה
 הארץ כי בביאת הארץ היינו זדוקים ולא בואך חזק יד
 אך בחזק יד הוציאו ה' ממזרים מביט עבדים שהוא
 בחזק יד כלומר שלא היית זדוקים שפי' הארץ חזק
 יד וגם הוציאו ממזרים הוא האר שעתה מזרים כבדע
 מר"ל (ש"ר ס' ית) וגם הוציאו מהבול חזק מביט
 עבדים. כי מביט המיוחד לעבדים שמיד כי גם ביהם
 לשלם כי מולם מחייב כל יד עבד משם כי אין עבד
 יוצא משם לחירות ולא היה זכות לבדו הפערת. וגם
 הכבוד לא על בני מקדש בני היתה ולא די כבודו
 יתברך כי אם כי ויהי כי הקשה שרשם למלשו כלומר
 וי היה לו כי הקשה שרשם ללחמי כי ללא שיהיו ה'
 כל בטר כלומר על ידי עמלו ולא ס"י פשוט להיותם
 בלתי כבדים היו כבודו גם הם חמים כי גם אפי' עבדו
 את הפלה אלא שארץ עשות על ידי עמלו על שם
 אלו חסלו כי עבדו בהם את הפלה. ואם כן עדין
 אורו ההוב מוטל עלינו כי גם סופיק כפיהם כפי'
 בקרבן הפסח יהיה ללא האר שם ל' לילג כפריס
 אחר גם אומרו עבדו את הכבוד שבחלות הסוף אם כן
 זולת גבאיה עדין אפי' הוב מוטל עלינו. ושם אחר
 אם כן חיפה היה די שולח קרבן הפסח גם לא אומ
 הכבודו שאלו הזמן אשר נלעו הם פליהג כמזריים
 יהיו נפדים. ולזכות כל כבודי בהם שחזק הסוף אך
 לא כל הדורות שאחרי כן למה זה יפשיש. לז"ל אל
 חממה על הפני כי דע חיפה בני. כי על כן אפי' זכות
 כבודו מדור אחר. כל פער רהם כבדים וכל בטר
 בני אפדה גם היות שלא כבודי הסמוי היו בטר הסוף
 ולא בטר בני כדי ביהם לזכות על יד ולמסוח בן
 ענין כי בחזק יד הוציאו ה' גם לך בני המזרים.
 ח"כ הוציאו שהיא אם בני דורו זה. וז"ל כי אלו לא
 הוציאו הקב"ה את אבותינו ממזרים כי עדין אפי' כו'
 על כן בכל דור ודור חייב אדם להראות את עצמו כאלו
 הוא יצא ממזרים ואלו לא היה הענין כובא שמד. לא
 הייתי מביר ענין זה ולזכור חזק יד יסיו לאם על ידך
 לזכור מה שהוציאו יתברך גם את דורות האחרונים ולא
 את הדור ההוא כלל. ועל כן ולמסוח בן ענין
 לרמוז על הפסע ענין הפסל למרותו. כי מאז סוף
 ופשה הוא יתברך גבאיה הסוף אל דורות הרחוקים גבאיה
 גם הם. וזו היות בן ענין על הפסח. כגד מה
 שבין הפעיס לרמוז אל עמי הכל ולמסוח בן ענין.
 ופסעם על ה' הוא כי בחזק יד. ועל הפסע על כי
 הוציאתי כו' שישו לשון רבים. לפלי שאלו ופסל.
 שהם דורות הנפשים אחריו. אז יהיה ענין הכתובים
 שפסוק שבעים ימים חאלו כו'. (ה) כבוד לב כי הנס
 מזות הפסח ופיכור החזק נאמר למעלה מכל מזות
 עד יום האחד ועשרים וכן שבעה ימים שאר לא ימלא
 כו'. (ג) אפי' את שבעה ימים. כי מזה את מיוחדת
 וכן אפי' לך זה פעמים. (ג) אומר ונגדתי כו' לאמר
 כי הלא דרך לשון לאמר שהוא לאמר לז"ל לא ידק
 כוס. (ד) אומרו עבדו זה כי מזה זה בלתי עדיק.

שאלם הוא כמ"ט ז"ל על מנה ומרור. אלו מבישלים. ושור חך יאמר שבמבור המזון ומרור הוציאו הפוך הוא. כי על שפוצלו כאלל מנה ומרור. ורמ"י ז"ל פ' בעבור זה שבעבור שנקיים מצותו. כגון ססח מנה ומרור הללו. והלא פדיק יקשה כי עשה ב"כ. אלו היה ראה יאמר. ועוד כי ד"ק לקיים כל ימר מצה. היה מלבד אלו. (ה) אומרו והיה לך מאי לך. (ו) אומר לממן שהיה תורה ה' בסך מה ענין אומרו בסך. שאלם הוא מה שאמרו רז"ל (שבת דף כ"ח) שיהיה עור החפלין מן השומר בסך חין זה שפועו של מקרא אלא פדרשו זה. מדאסקיה בהאי יושבא. (ז) יאמרו כי ביד חזקה כו' הרי נאמר למעלה ועוד כי אשילו לא הייתה היולת בבחינה יד חזקה היה רחמי נעשה חזק לנש. (ח) אומרו ובמרת את החוקה כו' הרי נאמר למעלה במקוש. (ט) אומרו והיה כי יביאך כו' כי הלא כל מה שאמר פד כה. הוא נמשך אחר והיה כי יביאך כו' וסמוך גם ענין זה אל האמור. ולמה תמר לומר והיה כו' וגם שיהיה בלגון מן האמור למעלה. (י) אומר והיה כי יביאך כו' ויאמרו כו' למה לא הספיק מה שאמר למעלה שיגיד לכן. ושינה סך במשובחו ממה שאמר למעלה. וכן אומרו ויהי כי הקשה פרעה כו' למה לא הודיע מהו דבר הנגדה לכן למעלה. (יא) למה חזר ויאמר ויהי לאות כו' והרי נאמר למעלה. וגם למה שניה כי למעלה אחר לנדרין. וזה אמר לטופטוט. וגם אמר למעלה הויעך ופס הויעלט וע"ד זה שפויים ויכרים ראויו לשיב לב עליהם. אבנבם לבת אל סענין שזעזער על ענין הגדה בנים כי למעלה אמר והיה כי יאמרו אליכם בנים מה העבודה הוצאת לכם. וסידר השוכנו באומרו ואתמרתם זאת פסח הוא לה' כו' ולמה חזר פה ואמר והגדת לבך ואלו היה בן אחר חתרש. חך הוא סנין הראשון כי הלא השאלה היא פיכשו ז"ל על שאלה ארבע האומר מה העבודה הוצאת לכם שהיא לכם ולא לו וכן נגדה זו לו. היא כי הרי אמרו חך אמה הקשה את שיעור ואמרו לו עשה ה' לי ולא לי. והוא האומר פה והגדה לבך כו' בעבור זה עשה ה' לי כו' כי שאלה חכם היא מה הגדות כו' ושאלה חכם היא מה זמנו כו' ראשון ששאלה הגן רשע נאמרה שפטים שצני מקימות. אך הגה ה' המה סדרים אשר שיהיה שומר לבב אגש. ומה גם אם רשע יהיה. (סא') כי יראה חייבנו ית' לעשות את חוקה הפסח בכל דור. ועל זה אמר שיתמה סנין. בראות כל טוה מספר יאסו בנין הבית נקריב את קרבן ה' בחופשו. ועל זה יאמר הלא היה די לומר הבה. ז"ל והיה כי תבואו אל הארץ כו' ובמרתם את העבודה הוצאת כו'. ואלו יאמרו אליכם שיהיה מה שבעודה הוצאת לכם. כלומר והיה מספיק לדור הוצאת מצרים ולא לכם. והשני לו כהלכה במפרש למעלה. והדבר (הכ') אשר לא יבאר מלשאלו עליו. הלא הוא אם טעו ית' ללפול מנה על בלא הספיק בנקים של אבינויו להחיות. גם כי נאמר שיהיה הקב"ה שנס יס' ופר מנה לחיות ויהיה עדי נחמם הארץ. חך לה' גדולה מוח היתה הספשו ית' אלינו. ערוב מופה שפמן לנו ארץ שפעה עמתין וזה מלבד דבש ולמה נעשה רמח. משלילת

רשע במקום רבני טובה. (ג) כי גם שיהיה רמח לדורו. יהיה ביום הראשון כי בו אלו את הנקב עבית מזון כי לא חמין. חך שבעת ימים למש. (ד) כי גם שפאל מצות שבעת ימים יהיה לזכר ונאלל גם חמין. או גם אכול לא נאלמו גם צמר לא נעטרש. ויהי יראה כי ולמה שיהיה טה עלינו ית' לא יראה לך חמין ולא יראה לך שאור אשילו בכל הנבול. וכן ולא כוונת חמין אחרי אומרו והיה כי יביאך ה' אל חך הכנעני והחתי כו' חך זכר כו'. שהיא טובה רבה וקיימת מש"כ ביולת מצרים. רק הלא מרעה בלבד. עכ"ל ועבדת כו' שהיא לעשות רמח מהאלה הרעה. והשני כי לא די יום אחד. כי אם שבעת ימים האכל כו' וכן הו'. והוא ולא יראה לך חמין על כל אלה ויתעוד לבדך כו' והשיב אל לבו: עוד יש דבר (ס) שעליו יתחמם גם הוא יוסר. ואפי' לבב על פס הלא הוא יתחמם שזולת הקרבן שפס. וגם ענין חכילה המנה וביסול השאור. יראה כי גם טעו ית' לקדם כל צמר בהמה. קרבן לה' לדור דור. וכן לפדחה כל בכור חכם כי הלא יתמה ויאמר את הילל ה' את כבורי ישראל כנעשו את מצרים. היה לכבודו סדור ההוא בחדש ובנבמה. חך כל בכוריו כל דור ודור מי הכניסם בחיוב זה ולא שאלה זו הוא מאמר הקטב בלאמר והעבדת כו'. ועליו שאל חכם ויאמר את זאת כאשר יבא ביאורו בס"ד: ונשוב אל החתם הכתובים על פי סדרים האלה בס"ד. והוא כי אמר והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני כו' שהם כמה עממים והיא ארץ זבת כו'. לא היה ראו אחר כל הקוביה שהיא לזכור עוד רמח האלמנו ממזרים. כי הלא היה העדר רשע ובמה נחשב במקום רבני טובה ואמר פס כל זה ועבדת כו'. ולא עוד אלא שבעת ימים ולא יום אחד כאשר ביולת מצרים וביהו שביעיו חן לה' שהוא כחזוב אללנו למעלה לעומת חידות העולם שיעיקרו ית' ראשון ויום השבת כי בן הם יום יולתה מצרים ויום קריעת ים סוף כמדובר למעלה ימן פי על ידי נבי יולתה מצרים כושפת שיקרבם חדות השילם מחלוא הבקרי והשגמה ושכר ועושה כמפורש למעלה. והנה עדין היה מקום לדבר ולומר יולתה ית' יתבדך לעשות חג ראשון ושביעי. חך לא יוכל מנה רק ביום הראשון כאשר בימי זאת ישראל ממזרים הם כי הנה מלוא הכירו ישראל כי גדול ה' וזמן זולמו. ראוי הוא ידבק בו יתבדך כל ימיהם אשר הם חיים על האדמה כי מי זה האדם חמין ה' להכיר גדלו ולא יתלך כל הנלי כקשו וחטו אחרי גו ואחרי ה' יתאג לו ובו ידבק כל ימי שמתו שבעים שנה. וזה ירמח בלומרו מזון יאכל את שבעת הימים והוא בהקדים כי הלא הנה האדם ששבעים שנה אשר טוב עשה בהם. כמאמר פסח הסוחר (וי"ט דף רי"ז) על חקרבנו ימי ישראל כו' ויקרבנו ימי דוד כו'. והקד יודע כי נמשל האדם לעיפה והיה"ח המפסידו לשאור שבעים המעטת חיהה ורמח ואמר כי שבעת הימים הידועים הם רמח אל ימי שמוחו שבעים שנה לא מהיה חכילתו והוא חמין מסס בעיותו היצר הרע כי אם משה מתוללי שאור יאכל את שבעת הימים ואם הפלח על ידי שאור שבעים חמין ויחמך

וטק טקסו ובערמו ממך ולא בלבד ממך כי אם גם
 עד שלל ימלא שאור הוא הירד הרע ככל געולך שחשיב
 בהצנכה אם כל בני תחומך כי אשר נזנו הוא ית' לפנות
 כן בפועל הוא רוח אל הירד הרע ותיקונו אחרי אשר
 נמלא בך ויורד לנו הרמו במלחמה הנלתי מחייבת
 ל' פי פשוטה וגם כגסל כי הלא נאמר בעצת ימים תחבל
 עליו ולמס הוא וזמר טעום יאכל בו'. וגם חזקתי קרתי
 י' גד"א וביהו בן יסודע בן איש חי והוא כמספר
 טמא במספר קטן הפך שאור שעולה במספר עם הכולל
 י"ב כמספר המה במספר קטן. וגם אין בין חמץ למצה
 אלא מה שירך ה"א שהיה תלויה בדבקה לגבה ונעשה
 ה"א והוא כי הנה ארז"ל (שבת דף ק"ד) עשה"ה וברא
 גס"א. ולמה תלויה כדעשה. רמז לבעלי פאובים שיש
 למס חמץ לכוונה. והנה אשר לא נקבה לפשוט והרבה
 ואיזה טעם הכונה לחמה לו ועדין אברה מלה שיש ה"א
 בסוף חמה. אך כאשר הרוב עושה שנעשה חמץ אז
 נדבק ירך ה"א ונעשה ח"א ונקרא חמץ כי טעם טעם
 השבובו. ומה גם אם אמר אחתא ואשוב וכוונתו כי
 שחץ הספקין בידו לפשות הצנכה ואמר הוא ית' הנה
 אדם אשר יאח ממזרים הלא בעיניך ראיח אם כל
 הסודותא ולא חמוס. אך צריך גם את צנך תעמוד על
 האדם והגדה לנגד כל הסודותא אשר נעשו במזרים
 כדי לטות הכונה לחמץ לו ענין הדבקה ית' ויפולק ה"א
 זא וסגדס לנכך שהוא הגדה וספור יעלה מזרים ככל
 משעלות טמים דעים אשר עשה. והוא לאמר כלומר
 שיהיה הכונה כדי לאמר לו על ידי כן בעצור זה כלומר
 בעצור שאור זה שהכרחי לך שהוא ה"א ית' למען
 ארזל לו נגדשו ולכסלו ממני עשה ה' לי בנאחי ממזרים
 והוא מ"ס ולמען פסטר בו' וידעמה כי אפי'. לכן אחת
 ית' אחרי אדויתו אופך את זה זאת. קבל על מלכות
 שמים ובכל הכונה לחמץ לו ענין הדבקה ית' הגות כבורה יומם
 וילנה כי כל איש ישראל לך טעם כמאמר התנא (אבות
 ע"ב) אם למדה תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך
 כי לך נולדה והוא לרי ומרסא לחולי ה"א ית' כמס"א
 אם נעבך כן מנוול זה מפסכו לביה המדרש בו'. וע"כ
 צריך תהיה לך מאכזה ויעלה מזרים. להכיר את גדלו ית'
 למען ע"י כך חזקת בבורה ה' שלא תחמוס ממך ומה
 הוא המזכיר האל הוא כי והיה לך לאות על ידך ולזכרון
 בך עיניך פתח כנגד הלב והחמה פניהם החכמה. והי
 למען ע"י כן היה תורה ה' בסוף. שהסנה נס יומם
 וילנה ויחבטל יורך ממך ע"י החורה שאלה עמל בה.
 חס ית' ה' לך על היוצ עיניך ולבך שם כל הימים.
 לאמר מקדם סלחתי ית' עיניך ע"י מה שנין עיניך ולבך
 ע"י מה שנקברתם עד הלב. וטמא סאמר אל"כ אישה
 למס יומם בזרעו המחיימה אל היד ולא אל הלב בעצמו
 במסך שהוא דומק מעין פתלה של ראש שהוא ממש
 על שטוח עד מה שנין העינים יוא"ל כי בתחוק יד
 טעם בו'. למר כי בפיית כמה שהוא מחיימה אל
 היד יהיה לך לאות לזכור מה שבהחוק יד ה"א ית'
 פי'. שטוח על היותו בלתי ראוים : אז ירמוו התאדם
 פאדס במחשבה ונעמשה ובדבור ועל המעשה אמר
 ל'אם ה' ידך שהוא למען הערים את ידך במעשה ולזכרון

בין עיניך על המחשבה ועינין שטוח ועל ידי כן גם
 בדבור שהוא שלא תשפוק גירסא משפך שהוא העיקר.
 וזהו למען תהיה תורה ה' בסוף. ולא יעלה על רוח
 שאוחי ה"א ה' ממזרים כי שם הייתי אך לא לך. כי
 דע איפה. כי הנה ביד חזקה ה"א ית' אופך ממש כי
 אלו לא ה"א ית' הקב"ה את אבותינו עדיין אזו ונזנו
 בו'. ולא אמר ה"א ית' שפאדס ית' כי על כן רשע
 ידבר והיהל להקשות את עיניו. באמור לו עשה ה'
 לי לי ולא לו כן גמר ואמר כי ביד חזקה ה"א ית' כי
 ה"א ית' חזקה להיות מוציא אופך על הסדר זמתיך כי
 אחת כגלל המולאים. ויחור בקרתי ושמת חמור כלל די לי
 מה שנמועדו לעשה זכר ליציאת מזרים. אך גם למס
 כל שנה יהיה זה לי לאות ע"י ולזכרון בך עיני'. ל"א
 ולמס את החקק בו'. למעודה בו'. והוא שיש לב
 כי הלא נמועדה היה רחוי לומר ו"א למעודה. אך הוא
 שמומר הוא ית' הנה אם לא היית עשה זכר כל אשר
 עשה ה' לך ממזרים רק בחדש האביב בזמנו. אל"ל שלא
 ימחק היזכרון לכל הפנה ל"א חס' במעמדו ממש לא
 ישרש הענין בעשה. אך ע"י מה שאמרתי לך שכל הפנה
 יהיה לך לאות על ידך ולזכרון בו'. ע"י כן מנאח שומר
 בלכך בעלמס את החזקה האחת המעדה שהוא לזמן
 עתה מעשה היה שמומר זה רק מעשה מה שחין כן אדם
 כל הפנה לא היית זוכר הענין כמדובר : והנה כי מאמר
 בחר בו ית' והסליח לעשות עמנו כי יאח ממזרים חובה
 עלינו לידבק בו ית'. ולכער שאור ירעו הרע מקרבנו
 וזכר למען יזכור אם הדבר ה"א בעצם שמה ומרור
 מגוחים לגיוו נסדר רמו הענין בחדר כליה על פי
 הדברים אשר שמו ראשונים. למזכרת הסדר למען יהיה
 חזק לקראת אותו ו"ל קד"ש ורזח כרס"ס בו'. והוא
 לרמז כי כל איש ידבר אחר חנו ה' דעה כי מלכות
 וכו' שג' לו ופשיעו יד שכלו כי לא סהור אלא מדבני
 ענות נברו מט ויהשוב מחשבות נכבים אל האלהים
 אשר בראו כי טרם החילו לסגף מלשם פתח תעמיני
 רשעו ויחיל בקל תחלה הלא הוא נקדש מלשם במומר
 לו ו"ל קד"ש ונא"כ רחוי לך תרח"ץ מכל אשמה דבר
 כד"א (יעו"ט א') רחמו חזכו בכל תהרוקו השונה כרמיים
 ואחר רחמן מוחלתיך קנה מדות קיימותו שופתה' כל
 ארדוף אחר המזמרות ל"א טוב לרוחם ית' נחמץ בזהבם
 ה' וזהו כרס"ס הוא שמה ריקות מלשפת ויסע לך ויהי
 הרמו בכרס"ס מנשאר ירקות לרמז כי לעצמך האמנם.
 אך לא לדל כי אם תחלל כשו כי נצדקה טחוק זה
 רמז באוסיית חלו כ"ף ר"ש כלומר שמתל כף בעל ריש
 ושני נוסח תפויסא בדברים כי הנותן לרש מחנך בו'
 נרכות והמטייסו ב"א שהוא לסתך לבו. והוא ע"א
 סמ"ך למר כי אחרי שאלך כ"ף ר"ש גם צהה שחכמה
 כי תפויסא. ות"ס כי מה חשפה וזחן ידך משנת אין
 זה עבוב כי הלא פרום לרעב לחמץ. חסו ית' שאל
 טרם הסמ"ך אשר לך ה"א לשמור לאחר שמעון ומהו לחבל
 כעם והוא רמז פרום לרעב שמה שפרס לו הוא לשמור
 לטה"כ פאונות אחר הפחיתא ואמר שקדשם עמך מסומחתיך
 ונחח נקדם להסוד מן הפמים גם סיס תגי"ח רח"ה
 למס פירחמו מסומחתימה וישונו גם עד ה' שהיה

זכה ומזכס וחל"כ ע"י כן תהיה מו"ל מ"ה. כי היום"ס שהוא קסמן לפני היום"ר ילא בגבורתו בעזרת חסדו ומעשה הנדקס. וזהו מו"ל מ"ה כי היתה מו"ל היום"ס הנקרא מ"ה כמ"ס חמתי האמת הפך החמץ שהוא היום"ר. וכן הוא כי אין בין אלה שני נקודות א' כי אסיוס דדין כלוהו"ס דדין אלא שניה ה"א וזכה תי"ה כי היום"ס כרעיה חלי רחז לבעלי תשובה שוכנסים לשם כמסול עפסה"ו נכרה בה"א כחכסדרה בו אך המחיק בי"ל"ר סוחס בין ירך ה"א ונגה ונעל דלת התשובה וזהו ח"ה של חמץ שבו שורר שבעיטה המחמין ומעטש טיפה. ואחר לאה היום"ע בגבורתו אה המרוז בה היום"ר כי מה הוא חשקע צפ"ס ואח"כ חוסוף כי יהיה ית"ל כי סחיה כורך המרוז עם המלה והוא כי היום"ס חרדיך עם היום"ר שם בו תעבוד את ה' כענין ככל לנכר בשמי יתריך שיהיה נכרה אחר היום"ס. וזכה סחיה שולח עור"ך בג"ע ואולס סוב בזה"כ כד"ל (תהלים ל"ה) מה רב טובך אשר לפנינו כו' ואח"כ הל"ל של חרות הפך הלל שחניהגס שהוא של עבדות שהוא יסע דנה כו'. שחמר מג"ע הוא הגר"ה:

יא ויהי כי יתק' כו'. אחרי או' השי דברים שעליהם יתחמך לכב רגש שחם. (ב) על עבודת קנין ססח לדורות שלם. (ג) על דבר המלה היופה לדורות ובעת ימים שהוא נוסף של זמן היותה וגם ביסול החמץ והכאור במפורש. בא עשה על הדבר שהלשו והוא על דבר קדש הכסרות לדורות מאדס עד נהמה כי הלא כמו זר יחשב כי אה הוא על כי ססח על השתח נגסו את כברי מזרים מי הניח כל הכסרות שבכל הדורות. לו"ל ויהי כי יתק' ה' כו' אז תקריב עבדות בקרך ואחד לה' וכל כבוד אדם בעיך אשר לא היה במזרים תפדה ות"כ לא יעזר כח כרך מלשאל ולומר מה זאת כי יסמה על החמץ. וזהו כי יתאלך כרך מהר לאמר מה זאת לומר שהוא דבר קרוב ורחוי לאומיו ולשואלו כי לא יפלא שישאל זה כי קרוב הדבר לאמר. ע"כ הפחיל חמלה לתת טעם אל היותה המנהיג גם אל כבורי הדור ההוא וזהו ואחרת הלוי ה' דברים (ה) כי בחוץ די שהוא שלח היינו זוכים ברין לאלה כי ע"כ הולך עמוק די להכריע כל המנגדים ככחמי אלנו על מאמרים ז"ל בואו קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף וכן בואו קשה לזוגם כקריעת ים סוף ועו לא ידע כי אש' בריאת כל העולמות לא היו לפניו ית' קחי כי בלא עמל ובלא יגיעה ברא הקב"ה את העולם כ"ל כדבר ה' וכבר שמים נעשו כמ"ל ז"ל ומה גם עשה קריעת ים סוף או מזונות האדם או זוננו. אך לין דבר קשה לפניו ית'. וזלתי לבטרו להטיב ללאם ועומתו מעבדי והוא יתכרך מפס כל הארץ ולא יעזר מפסע וע"כ יואה מזרים כי היו גוי מקרב גוי ומה גם קריעת ים סוף אחר שהמרו על ים בים סוף היה קשה. והולך עמוק די להכניע המנגדים על די חשמו יתכרך זכיות קדומים מדם ססח ומילה והפלת רשעם פרעה ותכדיו: ועל הדרך הזה הוא במזונותיו של אדם שזונותיו

מקתיים מזונותיו וכן מזונות קשה לזוננים כי מי זוכה לכח זוגו כי יתכרדו במעשים כמטובא במקומו ע"כ על ז"ל (ח) יא (ד"ב)

מקתיים מזונותיו וכן מזונות קשה לזוננים כי מי זוכה לכח זוגו כי יתכרדו במעשים כמטובא במקומו ע"כ על ז"ל (ח) יא (ד"ב)

פרשת בשלח

יא ויהי בשלח פרעה ס'. ראוי לשים לב אל הפרש רז"ל בשמות רבם (ס' כ'). (ה) בואו ית' סי

יא (ד"ב)

מי אמר וי. (ב) או' זה העם ולא אמר את ישראל
 כאו' אח"כ והמשים עלו בני ישראל וי. (ג) או' ולא
 נהם שומר היום גורם יקודם ה"ל לא נהם בלא וואו'.
 (ד) או' או' ויבן וי' למה וידעמ משה שהסביב לים
 סוף שירה כי זאת היחה הסנה שלא נהם דרך ארץ
 פלשתיים ואח"כ ה"ל וגם את הוא פעם שני. (ה) או'
 והמשים עלו פי' להם וידעמ זה. (ו) שאם היו רכי
 הלבב מעמידים לשיב מזרימה גראותם מלחמה למה
 ילאו המשים וגם לפי' רז"ל (סם) למה וידעמו פה לאהם
 ח' מה' או מנ' כ"ל במקום סיפור ה"ל היה ראו
 נש' בא אל פתח ופה בלתי מקושר. (ז) או' ויקח
 משו בו' כי חן מקומו פה כ"ל למעלה נפרת הקודמת
 בהזכיר הנסיעה המזריים ולא פה שהוא אחר היותם
 נסובו'. ומה גם לרז"ל (ע"ר סם) שאמרו שכל ישראל
 היו עסקים בכסף וזהב ומשה בעלמות יוסף כי חכם
 לב יקח מזהב. ור"ל בואו וישאלו ממזרים בו'. סיל"ל
 ומשה לקח את עלמות יוסף. (ת) או' עמו שהוא
 יחומר. (י) ככל או' השבע הכיניע וכן או' פקד
 יפקד. (יא) אומר פקד יפקד ויהי ע' ויאמר כי
 השבע הכיניע את בני ישראל להכניע עמוהו מזה
 וגם או' לאמר: אמנם הנה בהמלת מסורי המסעת
 אחד היותם נכסות ערס ידבר בכל הדברים שנאמר
 שש גא והילק מלכב אנוש אשר יוכל להרבה מה שאינו
 כבודו ית' הלא הוא כי היה מקום יאמר איב גראות כי
 על ידי יסוע ישראל דרך המדבר ים סוף ולא דרך ארץ
 פלשתיים כי קרוב הוא מלאות רעות ויסעכו הם
 הרבנים שנה במדבר הלא יתחנן לבנו לאמר מהה מה
 עשה ה' ככה ולא הולכים דרך ארץ פלשתיים כי קרוב
 הוא ולא יעברו ימים מעטים והם בלא'. אך אין זה
 כ"ל על ח' משלם. (ב) אולי האלהים עשה לכל יחסו
 ישראל כנגד במהארת כי גראות פרעה וחילי שאוהים
 דרך או' בידהם אשר הוא קרוב משם מיד יביאו כי
 לא יסובו עוד וסיהלו בו בואו' דרך שלשה ימים ולך
 במדבר ונזכרה כי הנה ערס מהלך ג' ימים יראה כי
 אל ניכח ה"יבשו פיהם ויחזרו. (ג) ויחמד המזריים
 שהשילום כי גראותם הולכים דרך ח' ימים כמר
 גשם אחריהם מזריח לבם איש על כלי כספו וזהבו
 וחמדיהם הטובים ולא ייהלו עד יחזיקו הרבה בדרך
 פ"ל יקומו עליהם מיד גראותם מתהילים ללכת דרך
 ארצם. (ג) לתען הולכים דרך ים סוף לעטוב את
 המזריים על השליים היוזרה את ילדי העברים ואם
 פך היה הדבר הלא היסת תלונת ישראל על ה' חלילה
 ב'או' כי על סוכה מועדת הביא עליהם רעם גדולה כי
 הלא סובל יטעו המזריים וגם לא ילאו יטעבו ברעת
 גדול ולא יחמו פגריהם במדבר ולא יטעבו שמה מ'
 שם וגם על הפעם הראשון יתלוננו בואו' למה אמר דרך
 שלשה ימים בו' שיחשבו שמשו טעל ידי כן הלכט מרעה
 אל רעה עד מ' שנה במדבר כי הלא אין מחפור לה'
 להוליאם מבלי היותו השניא לנשים שיחשבו שיטבו אחר
 ג' ימים ע"כ בוא האלהים והסיר הועה מלב החושב על
 ה' בדברים האלה ואמר ויבי גבלה בו'. והוא שאמר
 הוא ית' אנה הוי שיהיה לכם נלחמכם בדרך המדבר ים

סוף אינו מזריח חלילה כי אם מפרעה כי ויהי היום
 בשלח פרענו שאלחם צידו מסוב רטט כמשול (סם)
 שהיה מלטה לוחם בדרך. פינת על שלנו את העם הוא
 הערב רב כי זם כל גדול נלמד מחמתי האמה ש"ח
 שנאמר עם ובעיני עמו אומר ישראל שלנו ערב רב
 ולא ישראל וממה ששלח הערב רב ולא עיכנס בזה
 על ישראל רעה גדולה כי מה שלא נהם אלוהים דרך
 ארץ פלשתיים כי קרוב הוא והיו נכנסים מיד לארץ ולא
 מהעכבים הרבנים שנה במדבר אינו מסעם שלא יחסו
 כנגבים ולא מסעם שלא יתקומו העם איש על כספו
 וזהבו כ"ל כי אמר אלוהים ין נחם שהם פה הערב
 רב גראותם מלחמה לתולעת האמנתם בו יתנדך היא
 מלחמת פלשתיים כאשר עשו זה נלשים שנה לפני אחרים
 משל"כ הם היו יוצאים בני ישראל לבדה וגם היו האחר
 הוא בשלחם פרעה בפגמו כי הנה משה ופנו מזרימה
 כשב אל ארצו בני סחד משל"כ הם לא שלא נלמנו
 כי הלא כל ענד בורה מרבו ירא לשוב פן יביאו עד
 גלי די על בחירתו אך בשלחו אורב הונו לא יראה
 לשוב כי בשלחם פרעה ביהות שלא סרוב עד ששל אלו
 ילאו. או לרז"ל (ע"ר פ' כ') שאמרו שבעים היום מלוח
 אופם ומראה להם חיבה יהיה לא היה סחד שישוט
 מזריים כי מורה העלה על ראשם פן יפמישו עתהם רנה
 אחד עליהם ויכוס מכה מרוב והרוב ואנדרן אך עמה
 שהוא בלחם יהיו לב לשוב ולא ילאו בלמורת כי גם הם
 לא היה בלחם רק לוחט ולשוב אלל שמהם הים מעכנס
 וגם הפעם אג' שהיה כדי לשובם בים סוף אמר הנה
 אדרבה עמה הוורך הוא יתנדך להבט אופם דרך
 המדבר ים סוף שנמזרחה של מזריים לספיעם שם של"כ
 דרך יברה היה טובעם ביד פלשתיים שנמערבה של מזריים
 בדרך ארץ פלשתיים כי לפני הים הולכים נדעו כי שני
 ימים סה ח' למזרחה הוא ים סוף וז' למערבם הוא
 ים פלשתיים וז"ל ויבט אלוהים בו' ומה שאמרתי כי העם
 הם ערב רב הם המעמידים לשוב ולא ישראל הלא הוא
 כי הנה וחמתיים בכלי זין עלו בני ישראל ואלו היו מורך
 בלכס לשוב מזרימים גראותם מלחמה לו היו מזריח עומן
 בזין אך אין ספק כי על הפעם היה ספחד ולא על בני
 ישראל ולמ"ש ז"ל כי והמתיים הוא ח' מחמסם או מחמשים
 בו' הוא כי לא נשאר רק הסעלי אמנם כי השאר מה
 בהפך יאמר לפי' מה שהיה סחד פן ישובי גראותם מלחמה
 הוא הערב רב הסקני אמנה אמנם בישראל אין סחד כי
 הלא ח' מה' או למ"ד מג' בלכד עלו שהם הסעלי אמנה
 בעלם ואופם ודאי לא יטבו גרופים מלחמה. והנה
 עדין היה מקום לומר שגם בני ישראל הכשרים וחזינים
 יהיו לב לשוב גראותם מלחמה. כי יאמרו שפי' ה'
 אחט ולמה מלחמת מלחמה ויאמרו בלכס חולי עדין
 לא נשלם הזמן וכמקרה בני אמריים יקרה. ופסם גם
 כי יתעו פן הס' שנה לא נמו מילחמ ע"כ אמר הפגמו
 ויקח משנה בו' והוא כי לא היה סחד יירכשו על המה
 לאמר אולי אינו הגואל האמתי כי נאשרו ק"ף שנה ועדין
 הגואל האמתי מעודה לבא בספסלם סד' מלוח שנה כי
 על פן ספחמם ויקח משנה אל עלמות יוסף עמו לרזיה
 ולמד כי הוא סואל סאפסי והוא בנה כי הסכט
 ספחה כי

השביע אף בני ישראל כי' והוא כי הכה יוסף בנחשו את לחיו נאמר ויבטע יוסף את לחיו לאמר סקוד יפקוד אליהם אחכם והעליהם כי' וגם כחשמו כי השבועה הייתה בשני דברים . (ה) שיאמרו לבניהם מאורס פקידה כפולה במ"ס י"ג (ג) כי קבלה היתה בדי ישראל מיעקב כי הגואל שיאמר פקידה כפולה הוא הגואל האמתי וזהו כי אין ספק כי מסורת מיעקב לא חזיה לנו כ"ח ע"י יוסף ויחק הים בזה וז"ל וישבט יוסף את לחיו וזה היתה השבועה שני דברים . (ה) לאמר סקוד יפקוד כי שיאמרו לבניהם ל' פקידה כפולה למען ידעו מי הוא הגואל האמתי ולא יטעו . (ב) והוא והעליהם את עלזותו כי' וע"ס דרכי נתיח לב מה הים פקידה כפולה וחסכהנה שהוא תאמרו על פסוק והוא"ל אח נבואתי את עמי בני ישראל שהוא כי המר הוא ויבדך הנה משפחתי יב' לישראל שאינאם מהגלות כי הלא פאילא של מעלה הם עם ישראל ואני לא אחיה ומי שיוציא אותם יוציא את ישראל וזהו והוא"ל את נבואתי שהם של מעלה ולגנן יוציא את עמי בני ישראל גם הם הם יכתיבו בלא' פקודי יפקוד כלומר במה שיופקד את העליונים יפקוד את החסונים : ויבא אל העין . כי לקח משה את עמוס יוסף עמו לרחלי ולמחיק ולתמוז על עמו בשליחותו שאמתי הוא שהרי השביעי ב' שביעה את בני ישראל השבועה (הא') היא לאמר לבניהם פקד יפקוד כי' שהוא פקידה כפולה כאשר אמר הוא בשליחותו בה אמר ה' פקד בקדתי אחכם . (ב) והעליהם כי' וע"ס בנה ישראל להרבה אחר שליחות משה את אחתי הוא וכבר הוא עם גאולה את אין . יביטו אל יוסף שעמו האומר כי בגב פקידה כפולה הוא הגואל האמתי וידוע אל האמת . וגם לרז"ל (שם כ') כי בנקש משה את ארזו של יוסף אחרת לו טרם עם אשר כי היה בקרבניו של מלכים והלך ומלא ארזות רבים ולא ידע את יוסף אז אמר יוסף ויפק הנה השביעה ובגכה ישראל ושמילא של מעלה וישראל יוצאים כי הניעה עם בגאולה את סגולה מושב ואם לאו חנו ספורים מהשטעה מיד נודעו ארזו ומוטל . סהה כי לולא שאמר לי כי יניעה עם הגאולה של שביעה וישראל שכן . מתי הסקודות ממדבר לא היה מתראה וממילא עמו שיקחוהו כי בשמו בראש יודעה מאד . ומה גם במ"ס בספר הוישר (ישב דף קס"ט) כי יוסף היה מרכבה ומושב אל השביעה ממדבר כי לא יפלא ממה נביעה שביעה . וגם זה נרמז ברא' פקוד יפקוד והעליהם כי בזמן הפקידה דוקא היתה עליית גלותו ולא תקודת של לא יבא אחם נמלא כי בזאת שהיתה עליו רחיה למשה שגאולתו אמיתי וזהו ויקח משה את עמוס יוסף עמו לרחלי והלך הוא הריחיה הלא הוא על כי יוסף עתה השבע שביעי ב' שביעה . (ה) שיאמרו פקוד יפקוד שהיה פקידה כפולה ומלא שהוא העד כי משה שאמר בה אמר ה' פקד פקדתי אהכם הוא הגואל האמתי . (ב) כי הכיבט שבועה שביעה והוא כי בעת היותו שביעה עם שמי הסקודות של נבא של מעלה ושל ישראל אז והעליהם והנה עשה הוא מתראה ובה הוא יודעה כי הניע עם הגאולה באתה שאל"כ לא היה מתראה . והוא ש"ל (ש"ר כ') שעד שאמר לו

משה שהשביעה וישראל היו מושבים לא מתראה : ב יוסף מככות כי' . אחר אומר ויחני בניהם מה צורך את בקלה המדבר ושדו את עתה וה' הולך לפניהם יומם כי היה ראו לומר בנסעים מרעמסם ולא אחר החניו הכי' . וגם אומר ללכת יומם וליילה למה מזכיר מדת יום בלילה וזכר את' יומם חזר אל עמוד עין המדבר הכי נאמר בו הולך לפניהם יומם בעמוד עין . וגם את' לא ימים עמוד העין כי' למה הודיע זה שאם לו שאל היה מש זה עד בא האמר למה לא אמר ג"כ שלא ימים עמוד האש עד בא עמוד העין . וגם מה שאמרו רבותינו ז"ל (שבת דף י"ד) שלא היה נוסע עמוד העין מלפניהם עד אחרת היות עמוד האש לפניהם אך לומר זה מסת' . אך למה בגורה חכמתו יס' להשפעת אף מזרים שיאמרו כי ישראל נכונים הם כי' וירדתי אחריהם ויסעדו בים . והנה חשן יאמר איש מה בנע בזה שיטות אחרת מהלך יום את' סן הלא חקלה כי ימלאו מקום לישראל להרבה ולומר כי אולי מזהו חותם בכך מיראחו כי בקלה המדבר אשר ביהם ליכנס בו הוא מקום נחשים כקורות ביה הבד ומדאנה מדבר זה משיבס אחר עד שיקוף וירא אולי ימלא דרך אחרת או יאמרו שפעם כן לבגתי יבסם במדבר מקום נהש שרק ועקרב אלא בכי טוב וממחין עד אור הטוקר או עד עת בא עמוד האש בלשון שיהפאו להרבה אחר מאמר משה ברא' להם שהוא יס' לטעם כן להשפיע את פרעה שיאמר נכונים הם בלחן כי' ועד רחוקם האמת יהרירו ויאשמו ע"כ בא הכתוב והודיע כי לא היה להם מקום להרבה כאשר יבא בס"ד . וזה ענין הפסוקים ויחני בניהם בקלה המדבר אשר חניה זו היתה ע"ס ה' לפניהם מקום להשפיע כן לבגתי יבסם בשבט אחר ע"ס ה' כי יהיה שחוקן סה לפרעה לאמר כי על היותם בקלה המדבר נזרזו אחר מליצת נחשי כמדבר ויאמר פרעה אליהם עזבונו רדפו ותפסוהו וס"ה הלא נסיק מניה חרבא כי יחן מורך בלב בני ישראל כאשר הכתוב . ל"א וה' כי' לומר כי מישראל שהרסו נא היה פחד כי הלא וה' הולך לפניהם יומם כי' . ולבא אל הענין נשים לב אל את' לגווחם סדרך שביע ראו יאמר לגווחם בדרך אך ענין הכתוב . לומר כי אשר חנו בקלה המדבר ולא נכנסו בו ואדרבה שבו אחר לא מליצת נחש שרק הגמלאים בו השיבו רגליהם משם כי הלא וה' ברא הולך לפניהם יומם לא לבד להרדום להם את סדרך ויבו גם כ"ח להרים מכול מדרכם לבער נהש שרק ועקרב ולישר אורחותהם השפלה הגבה והגבוה השל' וזהו לגווחם סדרך כי סדרך ממש היתה גמלת ושיישר וס"כ לא היה פחד מנחשי המדבר כי גם עד שם הים מיישר אורחותם מכל ממשול כן יעשה להבא וגם אין להרבה שהיה הדבר על כי בא השמש כי הלא וליילה בעמוד את להאיר להם כ"כ בעלה ללכת יומם וליילה כלומר הלילה כיום ממז וע"כ סוביר סה יומם להשוות לו הלילה כי בהלילה הלילה כיום יאיר שלא היה כעס רב אשר לגניהם פסם שלא יאיר בעלם רק לראשונים הקדונים אל הפסם רק היו כהולכים לאור היום שאור כלה שיה חזא להאיר להם שהוא ללכת ללכת הלילה כיום שע"כ מזכיר מדת

יום בלילה כאן יומם וליילה וגם הסנה סג' איננה כי
 הנה לא ימים כו' במצול' (שם) כי פרס נאסע פתח
 העין הים בה עמוד השש' וה"כ אף לומר שהיו ממתינים
 עד צווא ולחדו קן מהפסקו כי הנה הול' מלפני העם
 אך הוא לא ימוש עמוד העין יומם עד שכבר עמוד השש'
 לילה היה לפני יום עמוד השש' אף להרהר שהיה העין
 לא מנאמר מהם מפי יונתקד יבונותיהם כו' ואמר פרעה
 כו' נבטרה הם כו' :

יד נ' ויאמר פרעה כו' . אמר כי בראותו כי חורו
 אומר מתקן יום אחד יאמר פרעה
 בעד בני ישראל נבטרה הם בחרן כי שבו אחור והנה
 זו הוראה כי סגר עליהם המדבר כי קרבו נחשתי ופירתי
 המדבר אל קוף המדבר אשר חט עם ונאמר המדבר
 בעדם לבטלי יוכלו ליתנם בו וע"כ מחדשם וזוהו אחר
 יהיה לו חכמי פרעה ועבדיו היו נגשים אל המון ישראל
 נדבר על לבם ראו כי הנה המדבר מלא נחש סרף
 ועקרב לפיכך מנד' א' והים מנד' אחר אנה אהם עליהם
 שובו שובו ואביבה לבם כי לא מלכדם היתה הילאשה
 והגםם נכמה שוקטים מד' פנות אולי מחדשם הרב
 כשר ירד מה בעוקו ויראשו מאל ידך לבנה וימכרו
 אחריו ע"כ אמר הוא יתנ' והוקפי אתם לב פרעה ודרך
 כו' נחמה כהו למתן יחזקו ישראל אתם לחתמן לבטלי חת
 לב לשבו אליו עוד כי יראו כי בלחה אליהם הרעה מלת
 פרעה והו וחקקו כו' ודרך כו' :

ה **י' ויד** למלך כו' . ראו לשים לב . (ה) א' כי
 ברח הפס כי הלא נא ברח כי הוא בעצמו
 נח' ואם הוא שלא היו דעהם לבו מנרים אחרי לבנה
 דרך ג' ימים במדבר נחה ידע שלא ישובו אחרי עבדים
 במדבר דרך ג' ימים כי עדיין לא נכנסו ט . (ב) שהיו
 דעה לבטלי טוב אליו עוד לא חקרה ברחיה עמד כי
 ברה הפס ומה גם לא' עבר . (ג) א' ויהי לב
 פרעה ועבדיו אל הפס כי אומר אל הפס הוא מיותר
 והיה ראו יאמר ויהי לב פרעה ועבדיו ויאמרו מה
 זאת עשית כו' . (ד) א' מה זאת עשית כי הנה בעלי
 דעת ידברו כי הלא לא מנחירםם שלמה כ"א כי היתה
 גדולה וגאונות ואיכה יאמרו מה זאת עשית כו' (ה) א'
 וז' פה לקח עמו ואל' אה"כ ויקח עם מאות כו' למה
 נאמר קחה זו זה פעמים . (ו) צאו וחקקו' א' ח' לה
 פרעה למה לא אחר גם לב עמו כאו' למשה ואי הגני
 מחוק את לב הנרש כו' . (ז) א' ונני ישראל יולאים
 צוד רמה כי זה היה ראו ליכנס צעה הנביאה ע' צא
 אל פרעה . (ח) א' ופרעה הקריב שהול' קרב וידוע
 מצול' (ש"ר ע' כ"ה) הקריב לבם על ישראל . (ט) א'
 וישאו בני ישראל את עיניהם כי א' וישאו כו' הוא מיותר
 והול' ויראו בני ישראל כו' . (י) א' המבלי און
 קברים כו' כי אחר שצוק אל ה' שהיה חפלה אף דברו
 סרה לו' המבלי כו' . (יא) א' המבלי און קברים למה
 חשט ל' זה ולא אמרו למה לקחתנו למה במדבר .
 (יב) א' מה זאת כו' כי הוא בכלל האומר וכן א'
 הלא זה הדבר כו' כי הכל בכלל הקרם וכן א' הלא קוב
 נ' כו' מתעומו מי לא ידע (יג) מה שהיה לים לדבר כדבר'
 קרעים הללו והלא הנה נשעו ונכנסו צים עד חופתם

לקדם עם שמים ואף ידוק זה עם זה . ומה גם למה
 שכנסתו מצול' (ש"ר ע' כ"ה) הקריב לבם על ישראל
 לנביאים שנבטרה אף קרבו לנביאים שנבטרה אף חזרים
 טרה המבלי און קברים כו' . (ד) אף לא קפץ עליהם
 משה ואדרבה דבר על לבם ואמר אל סירלו התינו
 כו' וגם הוא יתקרב לא הקשיד ואדרבה אמר למהם מה
 חשק עלי כו' ל' כי אף ידך יאחללו וגם לרצול'
 (ש) אחרו בעליו אופתם אביניהם וימקו אל ה' והלא
 דברו לעקבה אינם דברו אביניהם . (ב) א' אל אפרו
 כו' כי הלא בכלל א' התינו הים שלא יראו וא"כ א'
 אל סירלו הוא מיותר . (ג) א' כי אחר ראייתם כו'
 כי הם דברים יתרים ומבוללי קפס ומה ראו ואמר כי
 לא תראו בראשם עוד עד שלום : אמנם הנה כהנא
 למעלה כי בראשם את ישראל נביים אחרו מתקן יום
 א' יאמר פרעה סגר עליהם המדבר כי קרבו נחשתי
 אשר במדבר בקורת בית הסד אל קוף המדבר אשר סיו
 חותים עם ועל כן נרמו עמם ומרו אחיר ובהו יאמר וינד
 למלך מלרים כי ברח הפס בלומר כי כך הפס שקפה
 המדבר וישב אחר מלחמת נחש סרף ועקרב אשר במדבר
 לא ויהי כו' והוא כי אמר פרעה הנה נב' דברים
 דברו דפי עד ס' . (ה) בלומר לא תלשו ודאי כל
 המלחים הממות הים הוא יתקרב איבר שלא עמי והם
 אף משלה הים פניו כו' . והיה נראה שלא היה
 עשה עיקר רק על ישראל לנביאים ולא על כבוד עמו
 אך עשה כי ראה אותם צרה בירחים מנחם המדבר
 ואינם משיבים אחר הנה יורה כי און רצו ית' אהם
 באל' לא היה אחרי נאחם מנחם לעקבה : ועצו אך
 און זה כי אם גם כל מעשיו ויחנך בכל המטות לא
 היה רק על דבר כבוד עמו יתקרב אחר מלחמה מי ה'
 אחר חשע בקולו ואמר אחר שלא עמי אחרים ה'
 מבקשות אחר המטות שנעשה רצו עובד הוא יתקרב
 חו ויהי לב פרעה ועבדיו אל הפס כי עד מה היה
 לבם כובל הפס והיו יראים מהם בחובבם כי פליסם
 עשה ה' את כל אשר עשה אך עשה נהק לבנם אל
 הפס להאשים ויאמרו מה זאת עשית כי שלח את ישראל
 כי לא חשבתה ישראל הים עתה ולא היה א' שלח עמי
 רק תיאוש וע"כ אלו שפט עדי יתקרב לבקש מחילה
 על דבר כבוד עמו אחר מהחם לבי למדעים כי הנה
 פרעה למה לא אחר גם לב עמו כאו' למשה ואי הגני
 דבר כבוד עמו אחר חלל פרעה באל' מ' ה' והלא טוב
 שוב היה ליכנס לה' לאמר לפני הפס על דבר כבוד
 שך כי אותם היה מבקש ויסה מרפא בעליותה ישראל
 ולא שלחם מעבדות חס מה זאת עשית כו' והנה
 בחבט למעלה כי פרעה אחר קמו לאו שך כו' בדברים
 ללכת דרך ג' ימים ולשוב אחרי כן אף סקון הפס המלרים
 כ"כ היו נביים נחמה ישראל עשו מחקקים ללחם
 נחמו . מאחר שסמיו מחוקק מלרים כו' להם ללחם
 מן הארץ וע"כ גם שנהפך לטו ועבדיו אל הפס לא יתקרב
 לבם המון המלרים ע"כ מה עשה ויאמר את רצו הוא
 בעצמו וסו"כ ואת עמו לקח עמו כי מה ראה את המלך בעצמו
 איבר רכבו ולא יתקרב אחרו ויעשה קן גם הוא והוא
 עין אבימלך באל' מה ראייתם עשיתי אחרו עמו כמות
 ואחר

ואחר זאת עמי לקח והמשך עמו אז ויקח מתוכם טע
מאות רכב בחר בו ואז ויחוק' ה' את לב פרעה בו'
והוא כי אין ראוי יחוק ה' לבב אנטש לעבור רגזו
ואחרי כן יענישו. כי אם ישנה וישלם האיש בחטא
חמלה מעמו על כן המתין הוא יתנך עד יחטא
פרעה חמלה במחשבה ובדבור ובמעשה ואחר כך
יחזיק את לבו. והנה עד כה הלא היתה שפוטת
ועבדיו הוא שחאלו במחשבה ובדבור כי הנה החפך לבב
פרעה ועבדיו אל העם שהוא במחשבה שבלבם וגם
בדבור כי הנה ויאמרו מה זאת עשינו בו' אך במעשה
חטא פרעה לבדו כי ויאסור את רכבו בעלמו אך לא
עבדיו כי אם ע"י עבדיו ע"כ את פרעה שחטא בעלמו
בשלתן ויחוק ה' את לב פרעה. אך לא את לב עבדיו
כי לא חטאו עדין רק במחשבה ובדבור אבל כאשר ירדשו
מזרים בו' טעם המזריים חטאו במעשה אז נאמר ואני
הנני מחוק את לב מזרים בו'. והנה כמו זר נחשב
השער הגדול שנשפער ישראל בראותם את מזריים נוסע
אחריהם ואין חוק פרעה ומלו שפצנו בים סוף. שיה
כנגד עני ישראל. ע"כ יאמר אל השמים על החפך כי
הנה ונני ישראל ויאלים ביד רמה והוא עיני משול' (בס)
משל לבת מלכים שהיתה ביד לטעים ועקבה ושמת האלך
והאלה מידם ובקש המלך להשיא' לעמו והיה מבקש
תדבק את ולא היתה מדברה מה עשה המלך גירם כה את
הלכסיים מיד עקבה אל המלך והדבר אליו ולקחה לו.
כך המלך זה הקב"ה. בת מלכים לו ישראל בני האבות
שהיו ביד המזריים והיואלים הקב"ה ולא היו מהקדמים
אליו ית' עד שגירם עיניהם את המזריים; ובזנות עיניהם
כוא כי בלאת ישראל לא היה לישראל זכות זולתי היותם
בני האבות כמשל בת מלכים אך הקב"ה שהיה מבקש
להשיאם לו בתתן תורה להיות לו עמי רלה יתשררו
לידבק אליו ית' לטוב להם והמה לא עשו לב עד שפרעה
קרב לבן לאביהן שפוטת ויעקבו אליו ויכנעו לו וירבו
אליו. והנה ראוי לשיח לב מההיתה רעתם שהולך פרעה
להקריב לבם. ע"כ האשוב כי זה כיון הכתוב בא' ונני
ישראל ויאלים ביד רמה. כי היו ויאלים ברמיח רוחא.
בלתי נכועים לפני ית' מה שפנא ה'. כי לא יחשב כ"א
לב לשבר והדס. ומה גם להיות מוכרם לקבל התייה
שלא תחול על נפשי הרוח. והיה כאלו ידש רמה. וע"כ
גירם גם את הרוב וירדשו מזרים בו' לקרב לבם לאביהם
שפוטת. והנה גם כי היו ישראל רוחא את המזריים
בזאת אחריהם לא אחזתם רעה עמוסה. כ"א בראות
את מזריים נוסע הוא הסר כמשול' טעמים לא נאמר
אלא נוסע. מלמד שברו של מזרים מזרים שמו בו'
חס אחרת כיון הכתוב. בלמוד ופרעה הקרוב ולא
אמר קרב. כי ברוב חכמות עשה שברו יקרבו להלחם
בישראל. ח"א ופרעה הקרוב את הולת ומפני שלא
היו יודעים את מי הקרוב ויאלים בני ישראל את
עיניהם והוא כי בשלום בלפי הרקוב נאמר. וירא והנה
מזרים הוא הסר נוסע אחריהם. ובוה מהפפת אשר
אמר פרעה הקרוב שהוא שהקרוב את שרו. יאז בראות
ישראל הסר כתקפו ובגברתו ומלו בנס לקראתם.
וייראו מלד כי אמרו בלבם הנה דרך המלך הקדושים ית'

אשר ראיתם את מצרים. הוא אשר עשמו מצרים וסע
 אחרים אל המים לב. כי אין זה כ"ל היום בלבד
 ויביה האת. את עני אך לא הוסיפו לראותם אחוה
 ואח עמו עד מולם. או יהיה נחישים פעם מה עראיתם
 את מצרים היום בכל הוקף. הכעס הוא כי לא חוסיש
 לראותו עוד עד עולם ע"כ יאל בתוקף ההוא כי זה
 דרך כל דבר ססמוך לנשילתו מהגבר בכל עני. אולי
 וכל העויל כן עשה אשר הזה. בראותו כי בלחה אליהם
 הרעה. ולכן אל סירוף כי אם לאכז אמיך בא אשר
 להלחם כנס. ה' ילחם לכם. ואם למשפט בנפשות
 ואחם תחריטון כי הוא יתגבר יענה כי יהיה הוא הדין
 והנעל דין כאשר היה כמפורש במדרש (שם פ' כ"ה) כי
 הוא יתגבר בנלמו ספר כל פטעויו. לו יאמר. כי
 הנה ישראל יראו סן מדה הדין חכנם בדבר וא"כ מי
 יעמוד דין לרא' שאמרו על ויסע מלך האלקים
 כו' כי כבר מדה הדין חמגע גרם ללכה מלך מדה
 רחמים עמדה להם. ויחכך ממלך האלקים הוא מלך
 הדין עהיה עליהם נועם. ובל ללהריהם על המצריים
 ואפשר כי ישראל יראו מזה ויעקו אל ה' הוא מדה רחמים
 פעמוד להם להבקים את מדי"ד. וע"כ אח"כ להשיב
 משה על דבריהם. עזרם בנפלה ואמר ה' הוא מדה
 רחמים. יהי רצון ולחם לכם כדברי שאנחרה ולא שיהיה
 שבעוד שחריטו ידכם בנפלים ונצח יבדאל וכאשר הוירו
 ידכם מלהפלה יבדוהם. כ"ס עה' ילחם לכם עם
 שאלם סחריטון :

טו ויאמר ה' אל משה מה תצטק בו. ראו לשים

לב טיך ואמר מה תצטק. והוא לא היה
 טעם. ועוד אומרו דבר אל בני ישראל ויסבו יומר
 היה טדק ואמר דבר אל בני ישראל ולא ייראו. ואח"כ
 יטה על הנסיפה ועוד אומרו ואחם כרם בו' כי מלס
 ואחם מותרם. ועוד אומרו ואני הנו מחוק כי מלס
 ואני מותרם. ועוד עהרי נתחוק לנו ויהיל לרדף
 ועוד בלומרו ואכבדה בכרעה וכלל חלו בכרבו ובנשריו
 אך יוכוד בהם אם ימותו כלם וכן אומר וידעו
 מצרים כו' כי הנה בכלל אומר ואכבדה הוא שידע כי
 הוא ה' ועוד למה לא רעה ית' יקדע הים עד יבטו ישראל
 במים עד הופתם : אמנם הנה חכמו כי ההויל להפלה
 משה. ואמר ה' ילחם לכם כו' אמר לו הוא יתגבר מה
 תצטק ותפלה. כי הורה שאין נבני זכות והם נריבין
 אל חלחך ולתכן הוא כי הנה דבר אל בני ישראל דבור
 קל מחלק ויסבו בחוך הים סרם יבקע מרוב האמנה
 ובנחון וא"כ כדאי סוף זה לעשות להם גם. ואחם כרם
 כו' והענין כמ"ס ז"ל כש"ד (פיר פ' כ"ה) שאמר הוא
 ית' כי לנל יאמרו שאין כח בנפסה לעשות נחיים ב"א
 בנפסה האלקים. על כן כרם והפרש את ספק ממך
 ונשה את ידך כי בדרך בלבד יבקע הים : וראוי לטוס
 לב אל כראותו יתגבר גדולות משה. לעשות הים בידו
 בלי משה בנם זה מבולמו. ונכח אל הענין. והוא
 בחוכו ב' מאמרי רז"ל. (ה) שאמרו המצריים סבא
 נתחכמה למטיטן של ישראל. שהוא טבע שלל יבוא
 מבול לשולם והוא טרע מדה כננד מדה לכן כל הנן
 שילוד הילורה שיליכוהו אמר הקב"ם הני לא חתוהו מעול

מחנה ישראל נסע מאחריהם וכן יוספ עמדת העמק
 מפניהם כו' ולמה היו שתי נטיעות אלף כלל הוא מה
 סנספ עמוד העמק לאחריהם הלא הוא כי ויבא בין טו'
 ולסרף עם חדף הלילה זהו וישי העק והחשך ויחשך
 כ"כ למצרים עד שישלח את הלילה והוא כי כל אשכנז
 בחשך יראה מה ששבור שכענדו וכשי נבטו החשך כן
 יאיר לו ביותר והוא אומר שכ"ב היה העמק והחשך יחד
 עד שישלח למצרים את הלילה שכענד פניסם מתקם אור
 עמוד האש המורה לכל מחנה ישראל ומה שששה מלאך
 האלהים בנוסע לאחריהם הלא הוא כי לא קרב זה אל
 זה כל הלילה שהיו מחנה מצרים אל מחנה ישראל כי
 היה מלאך האלהים לשומר בנתיים ולהורות שלא משאל
 החשך לא קרבו זה אל זה אשכנזי הלא ע"י העמק והחשך
 ויאר את הלילה חלף סמי' מלאך האלהים הוא מה שלא
 קרב מחנה זה אל זה כל הלילה כאמור : או יאמר ע"י
 עמוד עק והחשך שהאיר את הלילה במקום ישראל וע"י
 מלאך האלהים שבין שני המחנות היה סיבה שלא קרב
 זה אל זה כל הלילה מחנה ישראל לא קרב אל מחנה
 מצרים כי להם היה אור ולמצרים חשך ועק ולא היו
 רואים במצרים כי אשר הוא צבור אור רואה מה שבוחר
 שגפניו וע"י מלאך האלהים המעבד לא קרבו המצרים
 לישראל . וזהו ולא קרב זה אל זה כל הלילה שהוא ע"י
 שתי הנטיעות הנזכרות וזה היה כל הלילה כי לא היה
 ראוני ית' לתם בלנב ידשו אשר בני ישראל כ"א שיבאו
 בני ישראל כלם בתוך הים לגמרי שהיה בשמורת הנקב
 אך בעוד שהיו נכנסים במים ויס משא את ידו על הים
 ולהשיג לנזים שיחשבו כי נכבד היה יבשת המים על
 יד רוח הקדים ולא ע"י ה' אלהי ישראל ענד המצרים
 ע"כ ויולך ה' את הים בצות כו' ושם החמרו וזה
 בצע כי הלא יסעו נ"כ ישראל שיהשבו כי הרוח האל
 העושה לז"א אין סוד מזה כי הלא האמת הוא כי וישם
 ה' הנוכח את הים להרבה אשר לדרך בו שימה מה
 שאין כן הרוח שאין ט בחירה ולא רוח חיים למר בו
 וישם את הים להרבה וכראיה כי הנה ויבקע המים
 שהיא כל מימות שפעולס ממה שלא נאמר ויבקע הים
 ואלו היה מרוח הקדים למה נבקעו שחר מימות :
 אך הנה הקדים בדרך אחרת שלא כדעת המחננים
 במגילת עיר הכינים שלא יבשה מהחלה קרקע הים
 אך לחשוב כיוון הכתוב לומר וישם לפי אמת ה' הנו'
 את הים להרבה הוא הקרקע הים ואח"כ ויבקעו המים
 מנאז כי ויבאו בני ישראל אשר בתוך הים צינע' כי ישראל
 שהיו בתוך הים עד חוספסם כשבקעו המים היו בלזים
 ביבשה שהיה קרקע הים יבש וכן נראה מדברי רז"ל
 שהקרקע נ"כ נחייבם שלא אמרו על וימר על ים בים סוף
 על שלא יבג הקרקע כמחננים שס"ס כ"א על אומנם
 המבלי אין קברים בו' וגם כהרסו אונקולס לא רמי
 הדבר ההוא כלל ואלו הרוח קדים היה הנוקע הים לא
 היה מייבש הקרקע כמו רגע . אך אין זס כ"א אמת
 ה' ולא דבר קטני . ועוד ראיה כי הנה המים להם
 חומה כי היו המים מפני לדיהם בלזיזים שהיה היבשה
 כשעור מחנה ישראל כ"כ במצותם שהיו להם חומה מי וגם
 ומשמאלם לכל והשפכו המצרים מפני לדיהם מזה ומזה

שהוא לעשות הים יבשה ומי בער לא יתן אל לבו לאמר
 חנכב אלהים הוא ואין ספק כי ה' פעל כל זה לא
 למוכס פרעה ואם יעלה על רוחו על מקרה היה ע"י
 רוח הקדים הנה המקרה לא יתמוד . וקל היה יבש
 הים כשהיה בו כן אחר הוא ית' ואלו אששה הם עלי
 כ"א לא יבטו ומנא הכל כולו אחר זה לחוק את לב מצרים
 ויבאו אחריהם בים מה שלא השב אנוש וזכה ואכבדה
 לעיני כל העולם כפרעה בו' שהוא צמה שאששה כפרעה
 ובכל חילו בו' . כי יאמרו כל העולם כי בדבר אשר ידו
 באומנם שלא יביא מנוכלו דמונו והוא מאמר יארנו פירוש
 המחננים וידעו מצרים המצרים נעזר כי חני ה' בהכנדי
 בו' וזכה הורה הוא ית' פוחתונו כי עד כה עשה על
 כענע לישראל שאמר פרעה ואת ישראל לא ובכחורוה
 עשה על הגונע אל עמלו ית' על אר' מי כו' כי עשה
 ידשו כי חני ה' . עוד יכווין בנאו' כי חני ה' והוא בשום
 לב איך אחר פרעה לא ידעתי את ה' והלא אודיעו
 יוסף בנאו' אלהים יבנה את בלום פרעה נכון הדבר
 מאת האלהים אך הוא כי שם אלקים ידע אך שם ה' לא
 ידע . וזכה יאמר כי עשה על ידי זה הנעשה בשם
 ה' ידעו מצרים כי חני שהוא שם אלקים כדעע לודעי
 הן הוא ה' כי שם ה' כלל בו הכל כי יראו בים דין
 ורחמים יחד וכן הורה פרעה ואמר מי כבוד בלזים הן
 כמות כדון ה' כי גם ה' פועל דין בעלם זהו וידעו
 כי חני ה' :

יש ויבוע מלאך האלהים כו' . ראו לשים לב למה
 היה זה הנטיעה מלפנים לאמור . בין
 במלאך האלהים בין בעמוד העמק ועד כי מלאך זה לא
 נזכר למעלה . שהיה הולך לפני מחנה ישראל שיאמר
 ההולך בה"א הידיעה ועוד כי מלאני יובן שגא בין
 מחנה מצרים כו' בנאו' מאחריהם ולמה חזר ואמר ויבא
 ועוד אר' ויהי העמק והחשך בלי גיזרה ועוד אר' ויאר את
 הלילה . שאם הוא שהיה ה"שך למצרים ויאר לישראל
 הול' לישראל ולא את הלילה ועוד על מה זה בא רוח
 הקדים ועוד אר' וישם את הים כו' כ"א חוזר אל רוח
 הקדים הלא כמו זכ נחשב שרוח הקדים ישים את הים
 למרבה . ועוד שח"כ הול' והשם כח"ס רוח קדים
 עזר ולא אחר רוח קדים עז ועוד שלא ידק ל' שימה
 בני האין בו רוח היים ועוד באומרו והמים להם תומה
 מה היחה תומתם על יד הים . אך הנה לא היה חספו
 יחנ' יעשה הנוב רק בשמורת הנקב שהוא עת ראונו
 וזה היה סמך כן ויפלו המצריים בעוולתם ויבטו וילמנו
 בעשרה פרס בא ישראל בים או פרס יבסם כל מחנה
 ישראל חוף הים כ"א היו לחומתם אשם ביבשה לא יבא אל
 הפועל בא המצרי' אל חוף הים והנה משרב יום קרבו שמי
 הכהמות זה לזה על כן מה עשה הוא שיתקב המחלם
 הלילה משם בא עמוד האש לפני ישראל והשחלק עמוד
 העמק מיד ויסע מלאך האלהים כו' זהו כי הנה נאמר
 וה' הולך לפניהם יומם וכי' וכל מקום שנאמר וה' הוא
 וביח דיעו והנה ביה דיעו הוא האלהים הכי כאלו
 האלהים נזכר ובאומר מלאך האלהים שהוא מלאך של
 האלהים הנזכר חוזרת ה"א הידיעה אל האלהים הנזכר .
 ואמר כי מלאך של האלהים הוא וביח דיעו הולך לפני
 יב (ח"ב) 3

וילתמו בהם טרם יצונו המים על המרים כי לא היה עמוד העץ ומלאך האלהים לישראל להשמרה אלא מחהריהם ואין זה נעשה ע"י נשיבת הרוח וכאשר נכנסו כל ישראל בים אז יורדפו המרים ויבאו אחריהם מה שאין ק מחלה עם היוהם קרובים כי לא נאמרו ה' במדבר לרדוף ויקרב לישראל עד יבואו כל ישראל בים כי הוא ית' היה שומר ישראל כל ימיו לאחד מהם רק ינבאו אחריהם כדי להביא עליהם את הים וכן מורה בפירוט כי אומרו וישם תורא אל השם המזכר ולא אל הרוח שהם קן הו יום למימד והשם מלבד טעם שומה שאין נבלתי בעל רוח חיים ולכל ימלאם אל המים המתיין הוא ית' עד יהיו כל סוה פתעה דו' אל תוך הים ולא ויהי באשמוות הבקר טו' : ובהכרח ש"ר (פ' כ"ח) כיון שהק' משה לקרוא את הים לא קבל עליה להקטע אמר לו הים מפניך חיי נקבע חיי גדול ממך שאני נבראתי בעלתי ואתה נבראת נשתי כיון ששמע משה כך הלך ואמר להקב"ה אין הים רוצה להקטע מה עשה הקב"ה וכן ימינו ע"י ימינו של משה שנאמר מולך ימין משה טו' מיד ראה הקב"ה וברח שנאמר הים ראה ויטוט מה ראה אלא כראה הקב"ה עמקו יד ימינו על יד משה ולא יוכל לעכב אלא ברה מיד אמר לו משה מפני מה אתה ברוח אמר לו הים מפני אלהי יעקב מפני יראתו של הקב"ה מיד כיון שהרים משה את ידו על הים נבקע שנאמר והבקע המים חייס ואמר ויקרע הים אלא ויבקע המים למלמד שכל המים שהיו בכל המעינות ובורות וכל מקום נבקע שנאמר ויבקעו המים וכן בשעה שהורו חזרו כל המים שכן הוא אומר וישוט המים וכל הכוסיס הלכו נעשו על ידי משה שנאמר ויש משה את ידו על הים לסיק הקב"ה משבתו שנאמר ויזרו ימינו עולם משה עמו וכתוב מולך לימין משה זרוע תכארתו עכ"ל : ודגה ראו להטיב בו . (ה) מי אמר לו שהיה סירט במאמר משה . (ב) כי הלך ארז'ל (צ"ר פיה) כי חנאי האנה הקב"ה עם הים מאז נברא שיבקע לפני ישראל והוא שכתב שר הים מה שהחנה הוא ית' עמו . (ג) חיי' מפניך חיי נקבע כו' כי הלך אחרי גואל בעליותו ית' לא חתיהם הקריעה כ"ל מלפניו והבדך ולא מלפני משה . (ד) כי כאשר היואר בההפכו לדם וכן כל משה ונמה שהיוו הקב"ה עם המאזים במאזים לא עיכב שום דבר הטוע אל עמל המה הוא מלעכב טעמו על יד אהרן או משה מה נשמה הים לעכב . (ה) למה לא חרה אף ה' בשרו של יום המהרב על חנאי שהנה עמו כי אם ששם ימינו צימון משה . (ו) מה ענין שימה ימינו יתבדך צימון משה ולא אמר שימה שכינה על משה לא על ימין משה : (ז) אומרו ברה כי מהרואי ואמר ראה את הקדוש צ"ה טו' ומיד נבקע חנניו כי מה ז בריחה . (ח) מה או שאלת משה מפני מה אתה ברוח האם לא ידע כי שמע ה' וישם יד ימינו על ימינו . (ט) שתוכחו אליו באומרו מפני אלוה יעקב למה ייחס הדבר אל הימני ית' אלוה יעקב שיחר האנוח . (י) אומרו כיון שהרים משה ידו על הים נבקע מה נזדך אל הכתוב יד הים אמר כי ראה את הקב"ה צימן משה וטעמו . (יא) מה ז ראה שנאמר

יב (ח"ב) 4

ממה שאינו אומר ויבקע הים אלא ויבקעו המים אף מזה יובן כי בהרים משה את ידו נבקע כי גם אם היה אומר ויבקע הים היה מלמד שעל יד משה נבקע ואם הוא על שחר אומרו ויש משה את ידו מסיק בענין הרוח קדים שהולך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה ח"כ גם עתה לא ילמד מהכתוב ואם כוונתו לפתח הכתוב אין פה מקומו ומה גם פתח כלת העינין שחזר בו . (יב) אומרו וכן בשעה שחזרו חזרו כל הימים טו' מי לא ידע שאם כל המימות נבקעו שכלן חזרו (יג) כי הנה מהפסוק שהביא יראה הדיקף שהוא יושבו המים על המרים ואל' אמר מעתה כי ימימי הים הרבים על המרים הם אשר שבו ולא אשר לא שבו עליהם כי לא עליהם שבו מימי בורות ומעינות . (יד) או וכל הכוסיס האלו נעשו ע"י משה שהוא דבר משולל קבר ואמרו נעלו נזדך ולא עוד אלא שאומר כל הכוסיס האלו והכל גם אחד . (טו) אומרו לסיק הקב"ה משבתו מה ז נפקותא שלא יראה הריאה אותה מהוך פשע אמרי המורה : אבנם לבא אל העינין וקדים משולל כפי' (פ' כ"ח) האומרים בפסוק הרם את מןך ונעם את ידך שנאמר לו הקב"ה הנה לא תהיה תפארתך שמי' הפתח שקרע את הים כי אם נזדך החומרים משה אותה על הים ונקעוהו . וזהו הרם את מןך הרם והסגת אמו ונעם את ידך וכן זאת שורש אשר יאב ט כל עמל המאבק כי ע"פ הקדמות ז משה שפירא אל אשר קטע לו נכפוצים והוא כי הגה דוד המלך ברוח קדשו אמר הים ראה ויעם והלא אשר יבין אים לאשורו הוא כי כי המטה שהיא היא קריעה הים כי המים נבו טעיס ופסל הים יבשה : והגו' ח"כ יראה כי לא על יד משה נעשה קריעת הים כ"ל ע"י מה נראה את הקב"ה הלא כה דבר באמרו מה לך הים כי ששם מלפני אלוה יעקב . והנה מדברי החורגה יורה שמי' הרוח קדים נבקע כי הריה שיעם משה את ידו הוא אומר ויוק' ה' את הים ברוח קדים כו' וישם את הים לחיבה אך מן הנביאים נראה שעל יד משה נבקע בגאבד מולך לימן משה כו' בוקע מים מסויהם שורה פתעכת את משה ואיך יבשהו כמה שהוא ית' עשה לזה בא ויאמר כיון נזדו כל המים טעם ע"כ אמר לו הים מפניך חיי נקבע כי גם שחנאי היה במצפה נראהו הוא להקטע חנניו והבדך בלכתו לפני ישראל . אך לא שנידן בנשות ידך החומרים שאני קדמתי לאומר שחמש נחריים ט"כ נקן יתבי ימינו על ימינו של משה ולא רצה למר לו יקח המספס שהרי הנכיתו יקבע על יד משה אך מה עשה למען יראה שר הים ויקר חפלת משה נקן ימינו על ימינו של משה הוא בוד אשר יסח משה על הים הוא ימינו ואמר ימין ה' למה שקרבת הים נעבם על יד מדה ימין כמ"ס ימין ה' כו' שנאמר מולך לימן משה זרוע תפארתו ושמך ליה בוקע מים מפניכם ועל כן ברה הים הוא הפך ממוראו יתבי' מהולק ממקום אשר שם משה המניה את הים בראשו ויבקע מטעמו כי ראה כי ידו של משה שחובע עד נזד חול עליה ימין ה' וזהו או' ולא יכול לעכב אלא מיד ברה כמלמד כי

הכריחה

הנתיחה היא פלוג כלומר איני מעבד שאל"כ אנה יבחר ממנו ית' ומרוחו . ולפי זה אומר ר"ח וית' אנה יבחר מלאות קריעת הים כ"ח כיפה השם שחלש את הבקיעה היה על ידי משה . ושמה האמר טוב טוב היה לשם אומריו ויתום על קריעת הים מלפנים על השם שהרי התורה מסייעת לזה שבאומריו וית' משה את מקומו לא נאמר ויבקע הים אלא הפסיק בתיים ואחר כך הוא אומר ויבקע המים ונסר שהוא על ידי ה' הוזכר כלומר ויולך ה' כו' ואמר כי השם הוזכר וישם את הים לחרבה ולא הרוח קדים ויבקע המים והוא מה שנה יד אלוהים . ויבקע קדים ונסר ויקרע לו"ה אל שמה ה' כלומר על פי סודות זה יתייבש מה זו שאלה מה לך הים כי היום שהוא כי אמר לו משה מפני מה אתה ברה"ך אם הייתה התיבס הוא הקריעה אדרבה עיקר החמיה היה על מה שלא נקבע עד כה לקיים המצו ומה ששאל הוא כי להיוטו מלגש בחי"ד לא דאו עיניו ימין ה' באשר ראה בר הים כי רוחני הוא ועל שלא ראה חידות תמה ואמר מפני מה אתה בורה או נלה לו שהוא מפני כו' או יאמר מפני מה אתה בורה כי אין עליך אשם כי לא ראיית את הקב"ה עד כה והיבט מפני אלוהי יעקב היה לי לית לב כי גם שני' אלה לא יפלו היות ה' אחר באשר היה צועק שברחי קראו אל והוא האמר הבהיני (בראשית ל"ג) ויקרא לו אל כו' או מפני אלוהי יעקב שגלו מפני האלהים ובלי היות ימינו יח"כ על ימינו נקבע לו הירדן כמחצ' (ב"ר ס' ע"ג) על כי במקלי עבתי את הירדן הזה והיה לי לעשות כן שמעך וירא אני כן ואשימו אלוהי יעקב : או יאמר מפני מה אתה בורה כו' כלומר אנה מפניו נכרחה . והוא מפני מה כלומר האם מפני מי שמוכל לברוח מפניו והשיב איני בורה מפניו כי אם מפני יראתי כל' שאני עשה כמרד ממי היראה לא כבורח ממנו ולזה ביה לברוח הדבר אל היראה ולא אל עצמו שלא אמר מפני הקדום ב"ה אלא מפני יראתי של הקדום ברוך הוא ואהרי אומריו כל ענין אשר אינו מתייבש אם לא על ידי הקדמות שלא ע"י המספה היה הדבר כי אם בידו ומש עשה גלה הענין הרי דחם מה שהיה נראה מן הכמוצים בע"י הקב"ה נקבע הים וסירה כי היספה היא בריחת השם . ובארז עשה שני סודותים או שהיה על ידי רוח קדים כפסס החורה או על ידי משה כנראה מהנניח אתר הפירוש האמיתי הוא כי מיד כשהרים משה את ידו ונקע ושמה האמר זה אי אספר שהרי אתר שהרים ידו אומר ויולך ה' את הים ברוח קדים כו' וישם את הים למרבה כו' וירא שמה הקדים הריבבה הים לו"ה שנאמר ויבקעו המים כלומר כי הלא בכלל אומריו וישם את הים למרבה הוא שנקעו המים וזמה נאמר אלא שחזור אל מה שאמר וית' משה את ידו . ושעור הכתוב וית' משה את ידו שהוא פ"ר"כ ויבקע ויולך ה' את הים ברוח קדים כו' את הים ברוח קדים כו' שיהטו מזרים שהוא המייבש הים ולא כן הוא כי וישם ה' האמר את הים למרבה . ושמה האמר הרי נעשה כבר על ידי משה . לו"ה ויבקעו המים לו"ה כי מה שנעשה על ידי משה לא היה כי אם מלאות בקוים שיבקעו כל

אך אח"כ ויולך ה' את הים כו' וישם בו' . ושמה האמר למה היקר הסדר והל"ל וית' משה את ידו על הים ויבקעו המים ויולך ה' בו' . לו"ה ויבקע הים לא נאמר אלא ויבקעו המים מלמד שכל מימות כו' כלומר שלמות שבאומריו ויבקעו המים מדבר גם על שאר מימות . ע"כ השלים כל מה שמדבר על הים בלבד ואח"כ דבר על מה שכולל גם שאר מימות : או בלא להביא עוד ראייה שמה אל מה שאמר שאין הרוח קדים כבת קריעת הים ואמר ויבקע הים אינו אומר אלא ויבקעו המים מלמד שכל מימות כו' הרי הכרה גמור שלא רוח הקדים קבע הים . שלו יונה היה בו כח ליבש היינו הים שנספה בו אך מעין וטור ומקוה מים אשר לא היה שם רוח למה נבקעו כי אין רוח הקדים מיבש שאר המיטיות ושמות נזכה לא היה להם לישראל מקום לעשות ור"ה כיון כו' אינו אומר ויבקע הים אלא ויבקעו המים שזאת היא ג"כ ראייה כמדובר . ועשה הקופה לו כי אך יתכן שאומריו ויבקעו המים חוזר אל כל מימות שנעלם כי הלא אחרי כן הוא אומר וישבו המים על מזרים והם אומריו ויבקעו המים הם כל מימות שנעלם א"כ גם אומריו וישבו המים יחזור אל כל מימות שנעלם ואך שבו על מזרים אלא שדאי שהוא על מימי הים ור"ה גם אומר ויבקעו המים וישבו מימי הים . לו"ה לעולם שאומריו ויבקעו הוא על שאר מימות ואל יקשה בעיניך מה ש"ומר על מזרים כי מי עשיתו ובורח לא שבו על מזרים כי הלא וכן הוא אומר וישבו המים והוא הפסוק השני שאמר וישבו המים ויכחו כו' בלא נאמר כי על מזרים שאמר וישבו המים כלם ומכללם ויכחו כו' . וזה יורה על מירוש הקדום ועדיין אין ראייה עממית שקריעת הים הייתה על ידי משה רק ע"י הקב"ה ולא ע"י רוח קדים כי וישם את הים למרבה חוזר אל השם הוזכר והוא כפשוטו של חומר . וראייה אל סודות זה כי הלא גם אל היות שאר מימות ע"י משה יפלה שיבקעו על ידו גם מימות שלא שלח ידו בהם לו"ה דע כי כל הנביאים הללו היו ע"י משה אפילו בשאר מימות שנאמר וית' משה את ידו על הים והוא כי צום לא נאמר אלא על הים שגם על מי שהוא על הים הוא שר ופליט אשר כל מימות שנעלם תחתיו ועשה אגלה לך מי הכריתי בעולם אל סודות זה הלא הוא כי לפיך הקב"ה משבחו על הדבר היו אומר כי הכל נעשה על ידו וזה אומר לפיך הקב"ה משבחו שנאמר ויזכור כו' וכתבו כו' . ולא יתכן כל השנה הוא את לא נעשה על ידו כי אם השבת המים בלבד : עוד מעין מדרש הנו' אמרו לו"ה במחילתא . ור"ל וית' משה את ידו שהחיל הים עומד כנגדו אומר לו בשם הקב"ה ולהאקבל עליו הראיה את המטה ולא קבל עליו משלו משל למה הדבר דומה למלך שהיו לו שתי גנות זו לפנים מזו מבר את הפנימית ובה הלוקה ליכנס בחבור ולא היצו הסומר אל"ל בשם המלך ולא קבל עליו הראיה העבטת ולא קבל עד שהחיל המלך מהגב ובה כיון שראיה השומר את המלך שנהג ובה שהחיל לברוח אל"ל הלוקה כל היום היינו אומר לך בשם המלך ולא קבלת ועכשיו למה אתה בורח כן אמר משה בשם המלך ולא קבל הראיה המטה ולא קבל עד

שנגלה עליו הקב"ה כנגדו כיון שנגלה עליו כנגדו המחיל הים וברוח ח"ל כל היום הייתי אומר לך נפש ה' ר"ה ולא קבלה עליך ועכשיו למה אחת בורח אמר לו לא מפניך אני בורח בן עמרם אלף חטי' ארון כל הארץ עכ"ל : וראוי לכתוב גם לא ועוד אז שר הים ידע כי מה' היה הדבר או לא ידע אם ידע למה בורח ואם לא ידע חמה ברה . ועוד למה עמד נגדו מה שלא עשה טוב דבר מאבד נעשה גם על ידו . ועוד למה לא עשה משה כן כאשר נראה ה' לנפשו במטה כמ"ס הרם את המך בו' רק אמר נפש ה' . ולא עוד אלא שהרחיבו המטה ולא כאשר נטווה על הים ולא יאה כמחשבה בהים כ"א יפה זו . ועוד מה לנרץ אל המלך ועוד כפי' המלך דומה אל הנמשל ומה ענין הנגות כי אין נמשל אפילו מעין נגה אחת ומה גם נגים ונבואהו נמשל ונמשל שחמך הולקח הו מרע"ה כל היום הייתי חומר בו' מה זו שאלה הלא למען המלך הוא עושה וגם אומרו כנגדו כי ודאי כשנגלה ה' הוא כנגדו . ועוד כי אין פכל זה כמחשבו כלום ואין המאמר מדבר בכחבו דבר והואכס בו כאלו זא לבדו . ועוד אומרו לא מפניך בן עמרם ידוע הוא כי לא מפניו הוא עושה ודמה הולקח לאומרו : אך למה אל הענין נקדים מול' נב"ר אשר זכרנוהו למעלה כי אמר לו הקב"ה למשה לא יהיה ספרתך להכות במטה על הים ויבקע . רק הים והפרש את מלך ומה את ידך :

ובבא אל הענין והנה כי קנה הוקפה לו כמחשבו . (א) אומ' ויש גויו' כאלו מוסף על מה שקדם . וגם אומרו את ידו מה ריבה האת . ועוד שפרי ואמר הים ראה ויגוע שרלה שלא הולקח נטיית ידו של משה ואף יאמר פה ויש משה את ידו וולך בו' ע"כ אמר ההחיל בו' : והוא כי הנה משה לא נסה את מסוהו כי בן נטויה' יכס ידו וסרם יטה ידו לא הספיק לנעוטה כד שמד החחיל שר הים לעמוד נגדו שלא ראה פנה בידו להכות בו וע"כ אמר לו כי ה' פלחו יעשה בידו ולא קבל שר הים אז הראהו את המטה ולא נסה אורו להטותם הווכר וע"כ לא קבל ופני הדברים ריבה הכחבו (ה) כנגדו ויש . (והגב') באומרו את עד שאלה"כ נכס ידו ושמה האמר מה יהיה לים שלא קבל מאמר משה נכס הקב"ה גם בלי האמת משה לוח משלו משל אחד והוא כי הוא מהלוקק ר"ע ורובנן (נ"ב דף ס"ד) צמור צור ודוה והוא הדק צמור הכויה הפנימיה לבד הם לרץ לקטוה לו דרך ליפנס בו . וגם דק"ל כר' עקיבא דאין לרץ לקטוה הנה זה היה הספרש בין בני למשה כי אמר הים נרהה לו כלם הקב"ה מוכר הפנימיה לישראל היא חר' וישראל אין לבד דרך בחינן הוא היום וע"כ לא קבל עד שראה הקב"ה וכל זה על בני הכותו במטה כי בו יכנע ולא יהיה לב אל שום מעשה :

או יהיה צדק נעיר כי הלא חמאי הנהגה הקב"ה עם הים שיקרע כמי ישראל מאז נברא העולם וה"כ אף היה לו מקום חמאן חמאן כי להשיבו על זה הונח המשל והוא כאשר נעיר כמקום ולא נחה בו' כי אמר חלבים פן בו' ויטופק ליה טעמם כי כדו לנעוטים נים כוף אמר לא היה כן אם ילכו דרך ארץ שלמים . אך

הוא כי אשר עשה הקב"ה בים סוף החינן במרחש גל מנרים היה עשה בים שלמים במערכה הוא הים הפנימי כדרך ח"י כנודע כי ב' ימים יש כנעוטים מנרים . (ה) חונה צמורה הוא ים סוף . וז' צמורה הוא ים שלמים פנימה בלד ח"י והנה פני הים ראה והנה דרך לעבור גלולים לח"י הוא הים שלמים הוא הפנימי וחורו מוכר ה' לישראל מאז חמה במעשה בראשית כי היא דרך ישרה וקרובה לבא לארץ ישראל ולא החינן הוא ים סוף וכן היה לולא שיושב אליהם את בו' כי אמר אליהם פן ינחה העם בו' . ועל כן מילין השומר הוא שהר וגם שהרחיבו המטה אמר כי חולי אשר ניתן לו היה בעד הפנימי כענין השומר חולי בראייתו הסבפת שחשבו שיהיו לו הוא בעד הפנימי וכאשר במשל בראות השומר את המלך מן חוק פנים יראנו הולקק בים וינרח כן נמשל וכאשר אמר שחלה הרחש לו המטה פנים יטה ידו ומיטב ואמרו ויש משה את ידו כי הוי"ו מורה שפשה חלה דבר אחר על אמרו נכס הקב"ה רבויה האת על הראיות המטה והמר עד שנגלה עליו הקב"ה בו' כמ"ס ז"ל (ש"ר פ' כ"א) על אומרו מולך לימין משה בו' כנעוטה חשה את ידו הוא ימינו בודאי שראה ככיה על ידו ועל ידך הים ראה וימם ח"ל פה שנגלה עליו ה' ואמר כנגדו הוא זא שלא היה בארון יגלה לשיני משה אשר פניו כסר לו רק כנעוה דרך נכסר שלא הנדי בו' כ"א כסר הכותו שהיה שלא כרמי נא את כעודך ולא כודה לו הוא יסנדך ולא נדח ובכן ענה משה ואמר כל היום הייתי אומר נכס הקב"ה ולא קבלה ועשיו צרחה את אמר לו לא מפניך בן עמרם כי אם פפני ארון כל הארץ כלומר שלחיתו ארון כל הארץ ידחיו לו כי מה לי היות בים שלמים או בים סוף כי הכל שלו כי ארון הכל הוא ואחר כן נטה משה ידו ויבקע הים :

כד ויהי צלמורה ט' . ארז"ל שכל השקפה לרעה ומה שנאמר השקפה ממעון קדשך בו' ובירך בו' היא כי אפילו במדה כרוגו ייטיב לנס . וזה יאמר ראה גם עמה כי זמה המקיב לישראל . רעע להלרים כי הנס פ"י עמוד את וענין הים מטיב לנס לישראל ועמה וישקף ה' למנרים השקפה לרעה כהם וז"ל בעמוד את וענין ויהס בו' . והוא כי פ"י עמוד האת וימר את אופן מרכבותיו כי כרעס אבו הגדולה . וכמדת הענין להלה קרקע הים שההסיהם אחד כיוצו יבם כעבור בו ישראל . ועי"כ ויהגרו כנגדו ולא יחמור מנרים אטוסה בו' . והנה או' נלהם להם במנרים יקבם כי לא במנרים הוא ב"א בים : אך הנה כחננו למעלה כמקום על זמם שמינו בו' שאמר מרעה את כה השנוו כי כל אשר הכס ה' במנרים היה כעבור ישראל ולא על דבר כבוד שמו . אך עשה שהיחם נצוים כאלן יורה כי הואנה היהה אומרו שלא עמי כי לא עליהם היה כעבור רק על דברת מי' ה' אשר השמע בקולו אשר בדברתי ועל כן מלאו לבו לרדוף אחרי בני ישראל כמו כשחננו על פסוק ויהס לבד טרעה ונכדו בו' . אך עשה בראותו כי ויכר את אופן קדבותיו וס' אז נכסר אל הקודם וילמד מנרים טעמה מפר ישראל

עלמם כי ענה נקאמת כי ה' נלחם היה להם במצרים
 בעשר מכות הקך אשר השנו כי אשר נלחם במצרים
 לא להם היה רק על דבר כבוד שמו: או יאמר בשום
 לב אל אומרו ויאמר מצרים חנוסה בלשון יחיד . וכן
 בלשערו אופן מרכבותיו ולא אמר את אופני מרכבותיו
 והוא כמז"ל (שם) למעלה על פסוק והנה מצרים עוטט
 אחרים פך של מצרים עמו וראו אורה בהקשו
 על לקראתם ליטע את עמו והבנה שלטעך אל ה' הפוקד
 על לבב המרום במרום ויולכו ויבטלו עוזו ויפול עזר:
 ובזה יאמר כי כן עשה הוא יתברך כי הנה היתה ויסר
 את אופן מרכבותיו הוא אשר פעלו יסובו
 ויחנהו בלן מרכבותיו . ועכ"ז עדין לא נפל לגמרי כ"א
 שויהנהו בלשון הנוכח הוא אשר את עמו . אך בכבודות
 עליו כה ופסע חלחי וזו ויאמר מצרים הוא אשר שמו
 מצרים תאוסה מפני ישראל כי הנה ה' נלחם להם לא
 בעם **בלבד** כ"א במצרים הוא אשר שמו כך ואחר שהיה
 הוא ית' להפיר סדרתו חזר והסילו כמ"ש ז"ל (שם פ'
 כ"ב) וירא ישראל את מצרים מת מחיה לא נאמר אלא
 מה הוא עשו של מצרים שמצרים שמו . והוא יאמר מעשה
 ויאמר ה' אל משה נסה את ירך על הים וישובו המים
 על מצרים שהוא על השר שמו מצרים כאשר היה כי
 וירא ישראל את מצרים מה על פת הים והל"כ על רכבו
 ועל פרכיו: גם כיוון שאמר לו הוא ית' נסה את ירך על הים
 ועם היות שמשה לא היה נוסה ידו על מקום הים שמצריים
 פס רק על מקום שהיו בו ישראל כי הוא היה יוצא למימם
 ועכ"ז לא ישובו המים אל המקום שנקמה ירך על מצרים:
כו יר"א כו' וישב הים כו' . הנה את אומרו לאיתנו
 הוא שחוק המים שב במקומו . אך היו
 מצרים נסים לקראתו והנכון הוא ומכז"ל (ש"ד דף ז')
 על פסוק לטוביו רכבתי פרטם היו גלי הים רדמים
 לטוביה נקבה נפני כל אחד מכופי מצרים החכרים והיו
 מדגנים על גל המים היה מהיתפב קלח . אך לא מצרים
 היו הטובים כ"א הטובים . ועוד שאחר טוב לאיתנו
 שהוא שוב המים למה חזר ואומר וינער כו' . וגם אשר
 פניער אהם צים למה חזר ואומר וישובו המים ויכבו
 כו' . ועוד אומרו לכל חיל פרעה כי למ"ד שנחלת
 לכל מיוזרתו ובלי הבנה . ועוד אומרו ונג"י הלוכו
 ביבשה כו' הרי נאמר למעלה : וירחב ויאמר וישב הים
 לפניה נוקד לאיתנו הוא רוח הקדים עזה להורות הוא
 ית' לעיני הכל כי לא רוח הקדים היה הקורע ומייבש
 הים כאשר השנו מצרים מרם יכנסו כי הלא יראו כי
 בלשון הרוח ענמו ישובו המים . והנה מצרים אשר היו
 משקעים בקים כאשר בחבנו על ויהנהו בכבודות שמעוד
 עני נלחם הים מחסה בראותם ענה הרוח קדים כל
 לא הם היו מוצרים אחר אל היבשה במקום שנאז
 לקראת הקדים במצרים כי מדי עברו משפת הים עד
 מקומם ייבש קרקע הים ויכולו לנוס וללחח חולה כאשר
 נחלה לפי דעתם שרצה הקדים היה מייבש הים עכ"כ
 מה עשה הוא ית' בהיותם נסים תולה ללחח מתחום הים
 סנכס ע"י אורה הרוח הל מוך הים כל ימצא אחד מהם
 משפס הים והואש בשבוב המים על מצרים ולא יפלט
 אית משפס וע"י כן וישובו המים ויכבו בלשון שלא נאמר

בהם עד אחד משפ"כ אם לא היה מעורר הוא ית' אל
 חוך הים שהים נס להם גם וממלט את נפשו . ולהיות
 כי פרעה נאמר בקבלת רז"ל (ש"ד פ' כ"א) ע"כ אמר
 לכל חיל פרעה לומר שמה בשני המים ויכשו הוא הרכב
 כו' . לא שבו בשביל הכל רק לכל חיל פרעה שהוא בשביל
 כל חיל פרעה . אך לא גם המים היו להם פרעה ענמו כי הוא נאמר
 והוא אומרו עד אחד כמז"ל עד ולא עד בכלל ולכל
 יאמר חיש ח"כ ח"כ מה בין פרעה לבני ישראל כי
 בהם כפרעה נעשה גם והוא רשע למוט ולמה יסוה
 אורה להם הוא יתברך לז"א ובני ישראל הלוכו ביבשה
 כו' . לומר אל השוה האחד הנזכר לבני ישראל כי הלא
 ובני ישראל בלבד הלוכו ביבשה צדק הים כשהיו בתקעים
 המצריים . אך לא כן פרעה כי לא דרכו רליו ביבשה
 ולא עוד אלא שהמים היו להם תמיה ונעטרו המים
 מימימים ומשמאלם לבל יבזבו יתר המים הרעים עליהם
 מש"כ לפרעה כי אם היה שרוי חוך המים וכמעט
 נחוק כמו שכתבו ז"ל שלא נער כה לאמר מי כמוך
 ככ"ף דגשה רק רשעים כחחוק ונעטרו צער גדול צים
 עד שהשב להשבר וז"ל היו אומר שלא מארבתו אורה
 הלילו הוא ית' כ"א למען יספר בלוגי העמים שמלך
 רע יטנה אלן ויפון עזרתו ויחדקו ויחדקו המים: לעיני העמים:
 והנה רז"ל (ב"ד פ' ה') כי מנאי התנה הקב"ה כמעשה
 בדאשים עם הים שיקרע לפני ישראל הה"ד וישב הים
 לפנות בוקר לאיתנו מלי לאיתנו למגזו הרלשון וקשה
 שלטי זה הים רחוי לוכבד לאיתנו למעלה בקריתם הים
 ולא ענה בשבוב המים לתקומ' . אך לזה נשים לב למה
 הוצרך הגאי . אך הוא כאשר כפכנו במקומו כב"ד כי
 צבל דבר קשה לשר לשנות פנוטו אשר הכביש בו הוא
 ית' : ובוה נא אל הענין בשום לב שכל פי דרך רז"ל
 לא ידק לטון ויבש שמורה שקיים סנלו פעם אחת ושב
 להנלו פעם שנית והנה אשר נקרע הים ליכנס בו ישראל
 קיים אז הנלו ויקרע חוך מטכעו . והנה דעת רז"ל
 והסמכה ר' אבהו במדרש הוא כי כשכבו המים על מצרים
 עדין היו כל ישראל הוך הים וכן מראה בפשט הכתובים
 ועל כן הנה היה מקום לגר הים לחלוק לומר די לי
 שנקרעתי וקיימתי הגאי פעם אחת . אך ענה בשבוב הים
 על המצריים למה הלעטר בנימ שיהיו יבטלו והמצרים
 צים ויטובו המים על מצרים בזה"ש ולא על מקום
 שישראל עם ומה גם בשבוב המים שגזבו כמו נד לפי
 ישראל חלה טונעים במהנה ית' אל וינער השר לומרם
 בנוחם במקום כהשמות לאיתנו כי גם שרדנו לת'לו
 פשוטו לא זו מקומו אלא שדרשו גם על דאסקיה בלשון
 זה כי הנה קשה זה על השר מה: וזה ופיו טוב הים
 ילאו ישראל לגמרי ואחרי אלחם מרם זאת התצריים הים
 יפיו המים עיבה צבל מקום שנעשה יבשה ירחת .
 לז"א וישב הים לפנות בקר לאיתנו להנאי הרלשון אשר
 קיים בלשמורה צעה הקריעה כי גם ענה הוא כשב
 ומקיים פנית הנחלי בנס בשבוב כל הימים הים ישה
 כל מקום שישראל עש כי הציב המים מרם זאת ישראל
 משפס המים ויהיה כמז"ל שכתולה המים נא בוצק על
 המצריים ומלמלמן עלמן ע"י השר כבגייע אל תקום
 שישראל עם והמה קרניים מחד אל המצריים . כמ

שארז"ל (ש"ר ט' כ"ב) כי כנגמר רגל אחזקו שבחראל
ההחיל הראשון שבמלכים ליכנס בים ופ"א אומרו ומלכים
נכנס לקראתו איש חוזר אל התחיל כי הוא משולל הבנה
כ"אלה הים הנה' ויחמר כי הים הים שב ומחיל להמטע
לפני ומלכים אשר היו משחקים בטיט הרקע הים
כיופוש על ויהנהו בכנדיה החמילו ויסיל לקראת מי
הים המהולים לבא כי טוב להם המים מהמים כי
המים יד'אום וישופו עליהם המה וסומיכם עד לחטם אל
היבשה , לא מה עשה הוא ית' עטורס והיבשם חוך הים
להמים כחם כל ויכלו לבוע על פני המים בטובם ואח"כ
ויבטו המים על מזרים ולא העלו המים למעלה לבוע
בש כ"ל' אורכה כיסום המים וז"ל ויכחו את הרכב
וכו' , ואלה אשר רכזו בכו' לחנאו הראשון פירש והמר
ובני ישראל הלכו ציבבה וכו' , עומר כי בהיות המלכים
משחקים היו בני ישראל הולכים ציבבה בחוך הים ולא
יכלו ישראל מהים פהלה על וישופו המים על כל שמה
קרקעות הים כאל' והמים להם רומה שנהיות המים
נהמים ויבטו על המלכים אשר היו כמו נד לפני ישראל
וקיו בנים מזרדי ישראל על המלכים שאלהי ישראל ומדי
עבכם בצרדי ישראל היה אפשר ליוטו קתמסראל לזה
אמר כי המים להם רומה שבו מימי נדדיהם נכבים כמו
נד נקטים כהומה בעת שבו שאל המים נהמים תבנים
הול המלכים והמר צבדי ישראל היו חזקים נקפים
ועוהדים כהומה ולא היה לו אלא מימינם ומשמאל אל
מה שבו מהלכין בים רחוק מזדיהם היו הולך ונכוע
רהשון ראשון והים מהמלא מיס אחריהם וכן הומוות מאשר
היה פהאר אחריהם בכלתם הלך ונכוע היה נמם
באיסן בלא היה כהומה אלא מימינם ומשמאל בנמט
וכל זה היה כירחל יחיה אל אשר וטוב היה לו שלא
ישבו המים על מזרים עד לאת בני ישראל מחוך הים
יבמרי אלא שב לבנאו להשון כמדובר , ונמה שבהבט
למעלה כי הוא ית' היחל להפיל בלוח הכר כי יוכר
את אישן מרכבושו ולא הרגים כי מהמלה הזאת יבא
שבר לו לגרירי אשר חטמה מפני ישראל כו' , ומה
שבהבט כי פרו של מזרים מזרים כמו יאמר כי אח"כ
ט' ס יבטו המים לבטוח את הרכב וכו' , המים את אשר
כי בקד ה' את צבא המרום החלה , וזכו ויער ה' את
מלכים מרומותו שהיה צא על ישראל מלמעלה רערו
והבטו אל חוך הים החלו , וזאל ויער ה' את המלכים
בחוך הים כי מזרים כמו וע"ל הורדך להוציר כמם
שניה ולא אמר ויגורם ה' בחוך הים והמר שפקד על
צבא המרום במרום פחלה אהרי כן ויבטו המים כו'
לכל היל פרעה , כי עד מה דבר על אשר ואח"כ מה
שגאו לנקוד לכל היל פרעה וע"ל משלק הכר שהיה
מקטרג על ישראל בכו' שחזו פנים ים נבדר הללו וע"ל
והללו וכו' עשה בנשחלק המקטרג שבו המים אל הרכב וכו'
ובני ישראל הלכו ציבבה וכו' שאל"כ גם ישראל היו
נענשים בים כי הלא והמים להם רומה כי המה כתיב
כמשול' כי נחמה שפכה היו המים צאים על ישראל
ורמו בהיות חמה במהומה וחומה במקרא למר כי זה
זה היה כי לפי האמת היתה המה ועשה נהפך לחמה
בחולם מקרא ולא כמסורה זה לא על מה שזכרים עתה

רק כמשול' על זכות תורה שמימי אש דח לנו
ומשמאלם אלו הפליק ואפשר דרך זה הוא דעת ח"ל
ע"ס מ' המהרי"א אלו:
כ ויושע ה' וכו' , ראו למה לב כי אחר טובי
ישראל הלכו ציבבה וכו' , מי לא ידע
שהגלים ה' מיד מלכים שברשו אחריהם להורגם ועוד
אומרו מיד הולכי ממלכים , ועוד או' וירא ישראל את
מלכים מפ על שפת הים מי הביאים לעפם הים וידוע
מאמרם ז"ל שבדי שיהנקמו ישראל מהם שלפחה הים
ואת נאמר כי את אשר ראו מה כמשול' (שכ) מהים לא
נאמר אלא מה וכו' את אשר שמעו שמו הלא כמו זר
נחשב עמי כבר ידעו מיחה בר רוחי , ועוד כי או'
ויראו ישראל את הים כו' הרי כבר אמרו , ועוד או'
ויחמיו צה' וכו' האם עד כה לא היו מחמייס והרי
מקרא מלא כתיב ויחמן השם וכו' , וגם הוא ית' בעם
על משה בכו' וכן לא יחמיו לו ומה גם עשה צה' או'
יאמר עשה שעי' קריעת הים החמיו צה' ונחמס
טבדו : אסנכם הגה על מאמר הכתוב בכו' וארד להצילו
מיד מלכים ככתוב על אומרו מיד ולא אמר ממלכים
כאומרו שז בסחוך והוצילו את עמי בני ישראל ממלכים
וגם על אומרו בפסוק ראשון לשון הגלה ובשני לשון
הגאלה , וגם שבראשונה אמר וארד להצילו שיהיה כי
הוא ית' בעלמו ויל ואח"כ מלוא את משה כאו' ומה
לכה כו' והוצילו וכו' , אך הוא כי כונן שם דברי הים
צדיק , (ב) להציל מיד אשר שנקרא מזרי' היופס גם
(ג) להוציאו מפרעה ועממו ואומר הוא ית' פה שארד
אני בעלמי לטבות הוא להציל מיד אשר האומו גם
שגמו מלכים שזה אינו עשה כ"ל אח"כ אך ועשה להם
וכו' אל פרעה והוא וכו' , שבו מפרעה ועמו והם
לא פרש חתי היה מה ששעה הוא ית' בעלמו להציל
מיד אשר שנקרא מזרים ע"כ גם ככתוב והיה ואמר
ויובע ה' ציום הבוא אל ישראל מיד מלכים למר כי
ביום הבוא נהקיו' מה פעל ידו ית' הושיעם מיד אשר
שנקרא מזרי' כי היה מקטרג ואומר הללו עע"ל וכו' ,
ולא עוד אלא שבראשם מפלהו כי וירא ישראל את מזרי'
מה והוא כי ישראל בייחוד יתן לנו כה לראות בשר הרומה
אך לא לערוב רב ודומיהם כי לא ראו בלום , וז"ל וירא
ישראל וכו' , ומה גם למאמר הכר הוהר (פ) בשל
דף נ"ג) שפכה הים הוא ית' הפליק ואמר כי כדודנה
עלמה הבננס מלחמה למעלה כי מהחלה היחל לראות
את מזרי' בום אשר הרומה , אך לא פלאך קדוש טוח
כ"ל חזונו וקל להשיג ראיותו מראיית מלאך קדוש ומה
עלו יותר וייראו את הים הגדול' אשר עשה ס' כי לא
בלבד שבגת ראות את אשר מה כ"ל גם את הים וקאו
הכה הקדוש מכינתו ית' שגאליל והמשוך הגמבל לפשיח
יד כהוא יומר ממלאך קדוש אשר זו המימו היא הים
הגדולה אשר עשה ה' צמרים גם את זה ראו ח"ל וירא
ישראל את הים וכו' , אמנם שערב רב לא ראו את
המראה ושמה האמר א"כ איפה מה יהיו קמו הערב
רבעל יד גם קריעת ים סוף לז"ל וייראו העם הוא
הערב רב את ה' ויחמיו צה' והוא הכלל בידיו מרדל
באשר הוהר כי במקום שזכרו ישראל וגם הוא זה
על

על ישראל וזה על ערב רב. אך ישראל לא הורגו
לפי כי מחלה יראו את ה' ויאמרו ביה' ונסתה ענבו :
וְאֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יָצִיר מַבְּעוֹ וְכוּ' . ראו לשים לב. (ה) אל
מה שהקבו ז"ל **יְצִיר מַבְּעוֹ פ' כ"ב** בראי יציר
ל' עמיד. (ב) אל' הוא ואל' אמר ויבר' ויני ישראל
פ"ד אומרו (שופטים ד') והער דבורה וכו' . (ג) או'
את קטירה הולח שהוא מיוחד. (ד) או' לאמר במלמד
היחוד הוא משולל הבנה שאינו לאמר לזולת. (ה) למה
דברו ל' יהוד אטירה. (ו) למה ככל גבה גאה (ז) או'
כום ורובנו שהול' סוסיס ורוביכיס. (ח) כי ייהר
היה קריעם הים חס. (ט) או' עזי זמרתה יה כי
הוא צבס פלס היה הם ולא בשהי אחרותי שבה י"א ולא
על אלה פתירה גבס בלם בלא' אטירה לה' ויאל גבס
יה. (י) בלא' ויהי לי שהול' היה לי לישועה (יא) אומר
זה אלי ותנוהו מה ענין אלו השעוים כי ברא' זה אלי
אמר ותנוהו ונאורו אלהי הבי אמר ולרוממהו .
(יב) למה לא החמיל בהיותו אלהי הבי החלה (יג) למה
כנו שמו ית' על ענמס. ומה גם בל' יהוד שהוא על
כל אחד עם שאין תקב"ה מכה שמו על הזדיקוס
בתייס: אפגם הנה כחצנו למעלה כי בני ישראל קנו
שלימות וזכות ויהרן באיברהם ולא ראו' בעיני דבר
מפלה שבר הרומני אמר כי עוד זכו והוא הל מעלת ריה"ק
יחד כלם כי הגה מלא וקבע הים בזכות נחונס שוכנסו
ליס ערס ינקע נתעמד לגורר עם משה בלמד. וז"ל או'
יבר כי אז נתעמד שיער משה עם בני' כלאחד כי היה
סרוס"ק בל לכל אחד בשוה אוהבאות. וז"ל אז יסיר משה
וכל אל' יבראל באס לא כן איך יתכן י' רגוש בלחד וכונו
בס' אל כל היטת השירה סאה ולא ימכדו נטבח
אש' מינה אחס. וז"ל את השירה הזאת כי השס ובני
ישראל שוררו יחד את השירה הזאת בזה הכגון וכלי
שינוי זה באה לה' ולכל יאמר אים אולי משה הניד להס
סהלס ופירו והזור ושוררו עמו. לז"ל ויאמרו לאמר
כלומר לא בשטו כדי לאמר כ"ל ויאמרו הינה אתה ולא
היו יודעים מה יהמרו התריה רק היו באומר' מיהל'
לו ית' ישים בלבס לאמר מה ביאמרו התריה. וז"ל ויהמרו
לאמר ורוח קדשו ית' היה שס בלבס הינה אתה טיבה
והיטו ויאמרו השוה לה' וכו' . לומר הל' יתייהם לכל
אחד ולא ממנו לגאווה לבוד לה' ית' הדס על כל
העולכות כי הלא אטירה כל אים ממנו לה' הדס ונשא
עם היות כי גאה גילה למעלה שמוס ועמי השמים
ואני הומרי ולא כגאוותי רק מרוב ענותמו כי הלא כום
ורוכבו החומרים רמה הוא ית' בענמו ביה ולא עז'
שליח וז"ל מי שהיה לו ענוה לזה גם היה לו לקבל
שירו עמי: או יאמרו ויאמרו לאמר כי היה מקום למר
כי לא כל' מישראל כדי לגורר לפניו ית' . אך מה
שגוררו הוא כי ית' מניס אל הסולל ולמטן הכניס זיכה
אוהב לשורר ובזכות הכני' קיבל שירה' וז"ל איה היה
ראוי ל' שירה לה' עז' ויהמרו כי מה שראוי למר הוא
אטירה לה' ל' יהוד כאלו ב. בל כל אחד בפני ענמו
עסס ותינה על אחד החסיב כי הלא עסס היות
כי גאה גאה על הכל עסס כל זה אך לזרן לו כי
גענמו ית' עסס פ"ה גס לא המים את כלס במיתס
אחס כ"ל כל סום ורוכבו רמה עיס גענו ענמו ואח'

י' (ח"ב) 1 כנפול

תחזיקו כבוד ס' רצח על מלאכי השרה . וזהו אז
 יסיר תפס וכו' ישראל . וגם על זה קתו עיניהם על
 ישראל בשפת דברים . וזה ויאמרו לאמר וכו' שחשבו
 מה שראוי לאמר . הוא כי אשירים לה' את ויהי ממלאכי
 השרה כי עם היות השרה לה' אצלי אשירה בשם
 ורצונתי קודם לפלאכי השרה והנה לי כמה עממי .
 (ה) כי כנה בלשון עשה לי הוא יה' היות כי נאס על
 כל העולמות וכל כל אלוים שאין דומה . ועבדו למענך
 בוט ויבטו רמס בוס כו' יה' בעלמו . מה שפלאי והעלות
 שפלאי ב' מעלה לה' כים ירד לה' . כי מה לשם עם
 בים ודוכטו . ועד עמס (ב) בעלוי אפי אשירה לה' הלא
 הוא כי ע"י פלאי יה' את ישראל . מחקיימים שני
 הטלמות הפכו"ו והטו"ב שנתרלו בלוחות עם י"ה .
 זכ"ב לי אמות הלאה ואלה לשרד מה שאין כן ע"י הלאה
 המלאכים . חמו עז וחסד ים לומר הטו שפעה יה'
 כציל אורי . והמרה שפתיים לי כ"י של עם י"ה .
 שהוא קיום שני הטלמות ומה שפועו הכיכר ע"י הלאה
 המלאכים והדגם בקום בלוחים להם איה כ"כ גדונה
 וזהו כי אלו הטלמות שליים בקום ישראל : עור ענה
 אחרם בלחורו ויבי לי לישועה . שהוא כי כל עיקר
 הסעפס לא נעניל המלאכים הייה . כי אפי' מה שהיו
 פמליא של מעלה במלכים לא היה כלל נעניל ישראל
 ובלחתי יצא . וזהו ויבי לי לישועה . וז"ל כ"ן עיקר
 אשירה פמלה ורשע אלא לו . אלו כהנשים בעולם והגב
 יצאו עם : אז הייה קענס אחרת ככל שיטות הללו פו
 וכו' ויבי וכו' . עמר לי אמות השרה כי הלא אהכני
 ס' לכנס כנה . והוא כי בנדתי כבוד עמס וכו' . והוא
 כי השוער על ידו ס' הנדול ע"כ אשירה לה' הלא
 בשם הנדול יסן כי זו פמליא לעשות עמי ולא כנה
 עם . מה היות כי היה טעם לעשות עמי כנהי פמו .
 וזה עז חמרת יה' ט' . והוא כמה פועט מחז"ל (כ"ד
 י"א) כי כהני השם ברא שני עולמות . הטו"ב
 פו"ד וטו"ב ס"ה . וגם ידוע כי כהני יולח מלכים
 נהסרם והחלפה . כי הוא יה' רדעם וברח העולמות
 כולם כהוא פמן מהיחם אל מלי השם . כהם אפוחים
 יה' וע"כ היה רצוי שבערי אפוחים ההם בלבד היה
 מושוער . ועל זה נזכר בשם הגדול הכיכר כי על ידו
 פלו ועשפ לי הספונה הנדולה הזאת . וזהו עז חמרת
 יה' וכו' למד עם היות שפוי שהיה חילר הטו כדסרפ"י
 ז"ל שקוא הטו הייכר כה חמרת שפלוט לומר על
 האולחט טעם אל עם י"ה כהם אפוחים ככהם ובראו
 פמים ואלך ופס"ב כד"ל כי כיה ה' לר עולמים וכנהי
 מחיים וקריעת יה' סוף נחלחם לכל . כי הוא יחנך
 כנה העולמות כמשרים למעלה וברז"ל (שם) בזהוה כי
 מיום אפי ישראל ממלרים עור גוד פמלי רים ס' ז'
 ימים כגור שפס ימי כרלשים יתו קוד שפלי ידו יולח
 מלרים נחקיימו הטלמות שפס לא יצאו ישראל ממלרים לה'
 סיהם קבלת החורס והיה הכל חורר לתהו וכנה נחלח
 שאל עם י"ה היה טעם הדבר . והיה מסקן בשמי אפוחים
 ויהי לפי זה רצוי היתה לי יבועתי זמח כנהי השם .
 אך הנה עכ"ו מרוב חכתי יה' עמס כמנו בשם פלם .
 וז"ל קום טו חמרת מהיחם אל עם י"ה ועכ"ו יחי

לי ס' הכמר לישועה עם כן ארבע אפר הזכרתי לו השרה
 הוחתם בלמרי השרה לה' ואל מהיחם הוא יס' ההיבוח
 הלו כמורי היום : ועוד שלישים כי רצוי אפי לשרד לפיו
 חמלם . כי הלא זה אפי . וכזה כלל פני דברים ח'
 שאני יצונו לפיכך אל האלוים ולומר זה כמורה בלשון
 מה כ"ן כן מלאכי השרה האומרים איה מקום כטו
 והוא מחז"ל (שם) שהיחוקות סיו מרשים בלשון . וברחתי
 בשפס על הים . מה שלא הלא והקול כן כחי הכין :
 עוד רביעים שהוא אפי . מכנה שמי עלי מה שאין כן
 על מלאכי השרה שאין הקב"ה מכנה שמי על פום מלאך
 ליקדם אפי מיקל ודומה לו . חמו זה אפי :
 ועוד חמשים וזהו כי פנה ולטור . והוא כי ידע
 כרות הקודם כהנטי כהם פישיו טר להקב"ה
 שהוא פנין וכנהי כהנטי והוא שלא נאמר כהנטי כי אם
 כהנטי לער פהם בעלמם יהו מסק ומורו אל הכסיה
 כי היכל ה' פהם . וז"ל ונאשו שאהם לו טום שידוע
 כי מה שלא עשה כן למח"ס . אלא לדרבה סיה פלם
 כ"לכ"י ונחלח משכרם העולם לסיחלו דירם כחחחחחח
 בזהם כמה כמדובר וע"י היות רחיה שפסו והוא אפי
 אפי כי כסירום אחר אלוים כמורה שהוא אפי בלח'
 (כרלחתי כ"י) ויקרא לו אל אפי ישראל מה שלא נחלח
 כן לשום מלאך . ולכל יאמר אפי כי הלא גם ה קרא
 אפי כהנטי . לז"ל אפי דומה פו הוא עם על הפלל
 וזהו ישראל ה"א גם על הייכר . וח"כ וארומכנהו כי
 רומכום חמס סירתי לפיו ולא פפס עם היות מומרי
 והקדים למלאכים :

ב זך חלי ט' . מלכד מה שכתבתי . יאמר כי היה
 ארז"ל (שם) מהיך וכו' ישראל לער השרה
 הוחת מחכרםם שחאר בו והסחינו כה' ואלח כקן ויחינו
 וכו' וישך לים אז יסיר וכה נחל אל עיני הסקוב
 אפר הנה פני דברים זכתי יה' . (ה) להרשום אפינו
 פים כשפמעות אומרם זה . (ב) לומר סיה כהספס
 והיועיה שליים כות קדום לומרם . כי עם הוא יה'
 הדברים מחרו יה' כפי כל אחד ממנו ועל פקוס אחר
 על ס' פלני מרס בלשון ונחור זה אפי . שהוא פם
 פמלאכי השרה חין אפי כי הלא אשירים איה מקום
 כפדו . ע"כ אומר כי כהנטי חל נדד זה להיות מרלה
 בלשון כרוי שהוא אפי מייחם אלוהיו אל כל אפי כי
 פ"כ מחרה לכל אחד כנה כיה אפי מודה כי לא
 שפי זכאי ונחל נכר רק שוטטור . על פי כנה ימים כלים
 ע"י קבלת החורה אפיה נחל לו . כמנו שהוא יה' נחל
 לי ק אפיה אפי נחל לו כמ"ס ז"ל יס נחל ללטבו
 רים שלטבו כחה לו וכו' . ואמר חייב (ז' ל"א) נדך
 לנפשי שהלך נחל לי וילבטי שמי נחל לי . וכן אמרו
 פל מוצר לדוד ולדוד מוצר וק פל כפוק (חללים)
 פון) הבלים כפלו לי כנעתיים וכו' . חם חומר ונחיה
 לי נחל ההלה . אך על (ב) כוכבי לרומתי והללו
 כסיהם זו . חיו על הסידור ולא על זכות פמני רק כפי
 הומו יה' אפי חיו הוא אפי חיו אברהם . פ"כ
 וארומכנהו כרומיחם אל כנדויו והוא מאמם ז"ל (שם)
 כי כוסת אברהם אמרו סיה כמדובר . וכמה שחמרו
 בו ולטור ידע מש"ל האומרים ולטור . מה הוא מן

אף לא יד'. כהוא אלהים נאה לו. או יאמר כמה צדוק
 מדולי. בתחב עשה אל התנהגו ית' עם האבות ביסורין
 ולא הפייתם מה מעשיהם להשתלם בהשגות כי אמר
 הוא ית' אם ייטב להם צדוקו מה ייטבו לנביאים באמור
 עשה זכור לאברהם וכו' וכיוצא בזרות כהם. וזכה
 יאמר כי אמרו ישראל הנה הוא ית' מתנהג עמי בצדק
 חסד. כי הנה זה אלי כי חסד אל. וזכה יודע אני
 שאני כדאי לך אל לא שלעזיז ואניו. שאשכנתי
 בעולם השפל ע"י מעשים טובים. אך כעת איני רואי
 אלא שאני אוכל וזה חבי. כי למה פסיה הוא יסבךך
 מתנהג עמי חבי במדת יסורין. וז"ל חלתי חבי. ע"כ
 וארוממנהו עפ"י מה שהסבך עמו במדת אלהים הטוב
 עמי להקמה במדע אל. כמדובר מדולי באומנם שאם
 ייטב לנפשות. מה ייטבו לנביאים. והנה חר"ל (שם)
 שהתקוות שגולדו בשרות. וז"ל הקב"ה פתח הארץ
 ונולטן ומנאל לכל אחד ב' סגלים קדשים. כי יונק
 מאחד דבש ומאחד חלב. וז"ל כל אחד במקומו וזכה
 לפשו בחיר נח ואדום האחיליו ומנדלו הם הכיזוהו
 שהלה ואמרו זה אלי. לפי דרכם זה יאמר הלא אמרתי
 אביהם לה' בלי יסוד. שכל אחד ממנו כדאי להומם
 לכל ית' בעיר שהוא דבר גדול כמאמר דוד סת"ך ע"ה
 (תהלים ס"ג) כי פוג הסדך מחיים. כמה שזכרתי
 ששמי יסבוכך. ע"כ אמר מה שאמרתי שכל ח'
 ירוממנהו בלי יסוד ואמרתי ויהי לי ישועה. כי לכל ח'
 החשיב בלי עמלו הרינו לי ישועה. מי יאמר שכן הוא
 לז"ל זה חלי כי הנה לכל ח' וא' היה הוא ית' מהנה
 בעור החלמים והאשילו ולא לרבים בזה אחת. הנה זה
 יורה שהשיב הוא ית' לכל ח' הרינו לו לאל. והנה מה
 שהשיבני. יורה שבה כדאי חיי שואטרו כי יחשיבני
 הרינו לו למה ומדור שישרה בי שכינתו. גם כי הריה
 יסוד הכיחוה ליק כלשך ח' מתייחד עמי אז. ועדין לא
 אשרב אל לבי הריה כדאי לרוממו כל ח'. כך היה
 מלמד ליה היותו אלהי חבי כי לא היה הוא יסבךך
 נקרא אלהי הטובות ביהודי כ"א חלתי כל ח' וא'. וח"כ
 היספ יתחוק ענין החביבו ית' כל ח' וא' מענו כפי עמלו
 גם לרוממו בלי יסוד. וע"כ וארוממנהו בלי יסוד כל
 אחד ממנו :

עוד יתכן ע"ד זה. והוא בשום לב אל מאמר ז"ל
 פסיה מתרחם הוא ית' לתיקוהו יהם כבסור נח
 זכרום כי מהרהר לא יתרחם אדוה כי מרחם ה'. אך
 כנה חר"ל (שם פ' כ"ט) על פסוק חלתי חבי ה' חלדך כו'
 מפני שדאו ישראל את הקב"ה בים כגבור עשה מלחמה
 ובכתי בשלח זכור אמר אל מהרהרו בשתי רשויות
 חלילה כי ככה חלי ה' אשר הלחך כו' עם שא
 כשהאלחך ראינו כגבור והנה אם לא היה מרחמה
 להעוקות כ"א ח'. לא יסירנו על יס. ע"כ ראינו
 נח ואדום. כדי שיראוהו על יס כגבור אדום למרמם
 וזה ישראל יואמרו אז אל יחוקו אלהינו ית' לעיני
 האר. וידעו כי ה' הוא האלהים וזה יאמר מלמעלה
 אברהם לה' הוא מדה רחמים שבו היותני. כי הלא
 ב אז הגדול עמלו נאה גאה טוב"א"ו שבו עשה מלחמה
 ב ארים וז"ל מטיבלי. ומי יאמר כי שם ה' היה עשה

מפסע על יס ולא מדה דין. ומה גם כי סוף היה
 מתרחם כגבור משקיע למרמם לז"ל אל הסמך כי
 הנה זה חלי כשהיה מרחם עלי בצדקים כי חלק. פסיה
 מקיב לי פסיה נח ואדום עמלו כי לא יאמר יס לפס
 לער מחילת פסיה דין. עכ"ל יס פסיה דבש ומלג
 פסיה רחמים והוא אהבה רחמים לא וזהו כמסד.
 וח"כ כלשך היה אז מדה רחמים. וזהו ג"כ חלום
 ג"כ עשה הוא הוא וע"כ ואטרו וספארא. על אשר עשה
 עני הפכים פה. כי מדה רחמים הוא משהקם לדין
 למרמם ומרחם אותנו. ופסיה היה אשכר יזקף ית' ית'
 מדה דין למדה רחמים ויהיה הוא וביח דים. ומסך
 מהרחמים הללה לישראל. ומסך דין רוגז למרמם. אך
 לא עשה כן הוא יסבךך ללא בחינה דין היספ שם לא
 סיוטולים ישראל כי הלא הסרו על יס בים טוף ומחוק
 זכינו ישעה המתחמה במדע רחמים לכל נקמה. סוף הוא
 על זכוח חבי שחי' עמדי לבלתי יזקף מדה דין. וז"ל
 חלתי חבי שגל הרימו חלתי חבי ע"כ וארוממנהו ללב
 רוממנהו גדול. הלא הוא ה' אים זלחמה כי שם ההחמי'
 לבדו. פסל ועשה מלחמה עם המרמם ולא ביהויה שש
 ה' אלהים. אז' וז' שהוא הוא וביח דים רק ה' שמו.
 בלי יזקף דין מן הסעם באמור. ועוד כיון כל' היה
 שיעל שם זה פסע רחמים ועשה רוגז לא יפלא כ"ד.
 אך היה בזהו ה' שמו צמח ורנג עמרחם. כי בסו
 רגע היו מלרמם נענשנו. ישראל הולכים בשועה
 ונחם. ולא חסרו דבר :

ג ד' אים מלחמה כו'. עולם מה שכתבו יאמר כי ככה
 סמלך נקרא על שם פעולתו כמאמר ז"ל
 במדבר דבש (פ' ו') על פסוק למה זה שגל לבני וסוף
 פלאי שאמר עשה שבאחי על שליחוהו נזרות נקרא חבי
 פלאי. על שם אים כי יפ"ל לנדר נדר נזיר והיה
 מקום למר כי צמח עשורו ית' דין יתמה כמו. וז"ל
 כי לא כן הוא רק ה' שמו. אז יאמר כי הנה חר"ל על
 דבר תמיס מיהלל ועזרים. מבריהל שיקי הסמור עם
 היותו שר האש ויך נבךך חלל שאלו כה האש במחך
 ונשאר זקן מנפמים באופן שלא שינה מליחותו ועל סדךך
 הזה מדה רחמים להפיק חך יזקם אם לא בסלק
 רחמי זממרי' אך ח"כ לא היה סדבר נשעה רק
 בשב יאל העם. אמר כי לא כן היה רק ה' רחמים
 אים מלחמה ממס בלחם כגבור ואינו מן סחימה כי
 אינו עני במדעו. כי הלא הרינו הנשע מרמם הוא
 רחמים. וזהו ה' שמו. כי בעשות מלחמה ברשעים ה'
 שמו. כי רחמי רשעים הוא היות אכזרי. אז יאמר
 כי הנה כלל מדה ית' בחינה דין כמדע מסאר כוסה.
 והייתי חומר כי בחינה היא שבה משאל סיון לביס
 עשה מלחמה. ע"כ חמי בלי כן ה'. רק ה' שמו
 בבחינה כלתה הריה. אז יאמר דוע לפס ה' היה
 אים מלחמה בלי יזקף אלהים על יס ש שמו. והוא
 כי שרעם בשומם שם זה אמר לא ידעם אה ה'. וז"ל
 כי לא ידע רק עם אלהים שהזכיר לו יוסף. על כן
 כגורו יסבךך להודיעו אש כמו. באמרו וידעו מרמם
 כי חבי ה' כשהנדי בקרעה כו'. לא רנה יסבךך לזקף
 שם עלת אמר הכחיש כי הוא יכס ע ערדענו. ח"ל
 ה'

ש' עמו כי שלשנים כי חוש מלחמה . היה להדיע כי
ה' עמו :

ד מרכבות פרעה נז' . אחרי או' שהיה האוי'
עשה מלחמה . והיה אפשר לומר

הוא לא הוצרך דבר רק להיות הים אל עבדו שיפוט
המים ויכסיס לז' כי לא היה כ"ל מרכבו פרעה
ושלו ויה כו' ואין ירייה אלא מלעולה למטה . ולכא
אל עיני הכתוב הים לב אל או' חמלה בים סתם
ואמ"ל טובשו בים סוף כי הלא היה הנמר חמלה הוא

ים סוף אך הנה ידענו מרז"ל (פיר' ס' כ"ה) שאין ל'
ענינה ערך אלא בפנים כד"ל ויטבע וירמיהו נצוים והנה

הקום הים יעקרו הים שגדלו בו קנה וסוף ועל כן
יארסו ים סוף על שגדלו בו קנה וסוף בלוק אחד מתנו

וגב' זה המקום שהיה על מים יקראו ים סתם וביא'
הכסוב כי למען הודיענו נפלאות אל כי ידו' עשה

ואם אחר ראו נא כי דרך המרכבות ומה גם כי מרץ
לפני מרכבות וגם נפלאות טב טוב אשר החיים כמדובר

למעלה הלא הוא לשבש בים חמס גבורי החיל קלי
המרוק עש' וכוכי סוסי קלים הלא הנה מבחר שלישי

דרכ' הוא להחליק ולפחות על פני המים הנה ואביה
לא יטבע אחר כי ירפף הים כי מרכבו פרעה ומרכבו

כחול אשר פתחו כבדו בלחי יוכלו להתעטעט כי
פז שוקעים בפנים ים סוף כמדובר למעלה הגביה' הוא

פנרץ וירס לוחה בים כי אין ירייה רק מלמעלה למטה
ולא טובשו בפנים כ"ל היו בים גרשים אך מבחר שלישי

קלי המרוק למטה ולבשו על פני המים ולהמלל טובשו
כפס ים סוף וז"ל הים סוף כאשר הכתוב ש"ו מקום

פנים כל יתנו ויטעו כאשר ירסו השווה לשחוח לחמד
היבשה להגיל את נפשו :

ה תהומות יבסומו כו' . מהרז"ל יאמר האומות
כשם . אך הנה הרז"ל כי בים סוף

אין שם התומות אלא כו' והנה אפשר כי ג' הדגים
שם מקום שגדלו הסוף והוא מקום מיוחד והוא ים סוף

ואחר המיטוב ים מקום שורד ומעמיק לעמקים גדולים
וכס מעטות ואין שם תהומות ומקום מעלות והלאה

היה תהומות והנה ראה ית' ידוע בתהומות עולים
יורדים גרשים בלי השקט ואחר הכתיב כי אחר

פוטובו בים סוף להחליט כחל כל יבשו על פני המים
אחר כן כדי שהתהומות יבסומו עשה ית' שירדו מים

שף הולכים ומתגבילים כמו אבן אל המעטות כדי שפ'
כן תהאזת יבסומו כי המתולות מיד יוחלקו אל

שההפוח ושיער הכתוב כפדי שתהומות יבסומו ידדו
במעטות מים שף כמו אבן המתלקת במדרון כי כך

שם עפויים כמדון סהים סוף למעלות ומתעטות
לתהומות :

ו ימינך ה' נאדרי בכה כו' . אחר או' כל היה
הפספ' גזיו דגויים במים אחר ימיך ה'

היה נאדרי בכה . שהיה מקו בכה כה לפיכך הוצרכו
וטרעמות . ואחר כך ימינך ה' תרען אויב : או יאמר

כמלמס ז"ל כי י"א שכל הים הובו חלמים מכות
ז"ל מלחם ומתפס מכות ואין היה בכה כה לטובל

אל סמו מהלשורס . לז"ל הנה ימינך ה' נאדרי ואחין
יג (ח"ב) 4

אל הכה שימשך' חס היה הכתם ימינך ענינה שפחה
עד בלתי התאזר להם שורש ועין ואין פגע שחר

המכות אלא שימינך ה' תרען אויב מרעג ומלפחה
אלא המים למען יוכל לטבל ולקבל כל יתר המכות

נאסין כי עשות הדבר בפנמך וימינך הוא לקבל מפניס
ולחמס מקום לטבל כי הלא אם בריב גאוק היות גח

לפי גאוהך וגדולתך היות הוכס קרך אחר לפי גדולתך
וגאוהך לא היות עושה ע"ו עמך רק ע"ו ה' מהפלאים

רעים שרתי הרובו אם כך הים עשה והיה טוהך
להורסם הנה כמה שתפלת תרוך . שהוא אחד ממלאכים

רעים היה אוכל לוחס כקס ולא יוכלו לטבל שימינתי
בהם מלחים מכות אלא שכל הנגזים לכות ע"ו שוח

ולא כוונה מקום רק אדרבה להנה להם כה לטבל .
והנהם לטם כמדובר רז"ל ים דבר שמה ש' כנה

בלבד לא עשית ע"ו עמך שהוא מה שגזנו כמו נד
נוליס וקפאו תהומות על כי לא היה זה רק הכנה

עמי"ב אחר אויב תרוך כו' . כי אחר כנה מרס יומך
הקפאת הים ים פאזי אברדוף אשע אך לא אחרונ מיד

עד חמק של שהם פתוחים דם השפך יעשיר הקפלות
הים וגם לא חלל . פן יפצך שהות ויפצרו המים רק

תרישתי ידו שאלדלג בעינים . ואם לא ראו הקפאת
המים יהיוס ערימה וכמו נד וקפואת הקרקע לא ידעו

נמלא כי לא היה הדבר רק טכנה שפ' כן אחר
אויב ארדוף כו' שתגזיג לבים ע"ו זה לא עשית בפנמך

וע"ו קשר זה נאמר אחר אויב כו' מה עם היות ענינו
נתחלל השרס כמשפ' והנה מה שהיה הכנה הים ע"ו

רוח האף כי סוף הוא אחד מלחיותך אך מה שכתוב ים
שהוא עיקר הענין לא עשית ברוח האף רק בשם כדורך

כשמו ים מרוך פך וגם ע"ו רוקך ללא פשעתי במים
תדירים אשר דרכם ארבע להיך את הוטפע כו'

הנה כי מה שהיה עיקר הענין עשית עמך :

יא ב'י כמך כו' . אחר כי אין ערך לומר במדת
הטורה כ"ל גם במדת ארמים . אהה עשה

בטווח שמו כמך בלזים הם בעלי חיות גטרה
בשיחך טעל במדת הרחמים וז"ל ה' ולא בלבד תחייסם

לנאדר קרב חמים בעולם השכל כ"ל גם נאדר בקדם
בקרב כל קדמי עלי . ין כי גם בעיניהם יוכלו ענין ולא

פז כ"ל אשנו יראים מלמר שיהה עשה פלא כי הנה
כ"ל נקל בעינך לפנות הכפסום שחיו בעינך כשפה

פלא כ"ל כפניו וככלתי כפני הכל שם לפניך כמחמר
הכתיב (ההלים ק"ו) יודו לה' חסדו שידו אוחזו לטעל

חסד ולא לעשה פלא כי הלא ושלחומו הם לבני אדם
כי בעיניהם היושבו לנפלאות . וז"ל מרז"ל כי אחת

טווח מלהלך שפחה עשה פלא כי לפניך אויב פלא
חיה נורא הטלה עושה פלא . או יאמר אחר הזכירו מרזי

באם כי הנה קלי למעין הוא כי מי כמך בלזים ה'
מי כמך כו' שהוא שחך דרך כלל כי להארץ כקפלות

רעות כפניו הם או יראים כי הנה אהם טוח טעלת
שהוא טוח מלהרבות הטלות כשפחה עשה פלא כן יראים

כי רב וגדול הדבר בעינך . או יאמר אם יאמר חס
האם לא מלאח' רק- שמי כשוא כרואה שאין גדולתו

רק שאין כמותו אך לא מהיות פועלו ענינה ורבות
מזד

הזכות הקל הוצרכו אל חסדו ית' וזה נחיה בחסדך
 אך אחר קבלת תורה ומצוות נחלה בעונך כו' כי גם מרד"ר
 היו לנו למנוה :

יד שמעון עמים כו'. אחר או' איך הקב"ה פעל
 עם היהודים וזה ומונה על עונותיהם וכן לישראל

זה ובהפכה חזרו אל עמין ראשון הוא קריעת הים ואחריו
 כי פתח בגלות העמים ורננו כי טלס ידעו כפסול'
 (פ"ר ט' כ"ח) ויבקע הים לא נאמר אלא ויבקע המים
 הם כל מימות שבועות ושאלו על הדבר ותמעו עמין
 קריעת הים סוף אך חיל וזכאב של הריגה בני אפרים שהיה
 דמא טעק אחז ליושבי פלשה נאו' כי יעצרו בני ישראל ויקחו
 נקמת אחיהם וזה נכללו לאוטי ארזים כי יעצרו בני ישראל
 לארץ דרך ארזים ויור לאס כי על כן יאמר הארץ כן לא
 העבור כי וכן חילי ומואב ואחזמו רעד . מן העשם עמנו
 כן יעצרו דרך ארזים ועל הכל נעמנו כל יושבי כנען כי
 עליהם הם הולכים לקחת את ארזים מידם ובקשו
 משהת ישראל מאתו ויעברו יסיל על כלם אימחה וחסד .
 כזוכן ידמו כזוכן מההקדומים על ישראל עד עברם לארץ
 כי כעה עדין לא קנו השלמות פראיו ותכן מתקרב בשעה
 הסכנה כי אחריו כן אז יהיו לדייקים מהיחסיים לפס
 ה' איך פחדו על ישראל ולחשם וזא יתפני וזאו עד
 יעצור עמך ה' כנו' שיעצרו בשלמות . שיהיו אז מהיחסיים
 לעם ה' בנאותם לארץ ועד טהילה לטובך והוא עד
 יעצור עם זו קנית בנאותים כחשוב אללנו על הלא הוא
 איך קק כלומר ולא סתיה ההעברה לארץ דור עמי
 אלה היואלים פקיהם כולם לא כאשר היה כי כל שמים
 רבוא שמעברים שנה ומעלה יעצרו לארץ וכן היה מחקייס
 אם לא על עון המדבאים ועל עשומם את העגל :

יו רביאמו כו'. ראו לביס לב בנאו' סבון לטובך
 פעלת ה' . כי מהנראה מנ"ל כי על
 הב"ה ידבר ואיך יאמר פעל ה' ית' ודיין לא נעשה
 בעת ההיא ועוד איך יחסמו לפשלתו ית' בנאו' שצלת
 ובנאו' מקדש ה' כוננו ידוך ופלה נבאו' ועוד בנאו' ה'
 ימלך כו' איך יתקשר אל הקודש ובנאו' ז"ל שיהא
 לעתיד למה הזכר פה ועוד או' אחרי כן כי בא מ"ה
 פרעה כו' שהוא כמדוע אשר לא יעדו וגם הוא בל'
 מחקשר אל מאי דשליק מיניה ולא עוד אלא שרוא או'
 בל' כי שמשעו כנותן טעם אל האמור ויגינו ועד או'
 כי בא בום פרעה כי הלא אס פרעה בא בום . והיה
 לבא אל הערין נקדים כי הגה הנית הבלישו אשר אליו
 דלכה נכשנו חוב"ב לא כדלפון ושני מעשה ידי ארז
 סאו' . כ"ל רוחי מעשה אלהים כמדוע ועליו אמר יעקב
 אין זה כ"ל בית אלהים כחשורם במקושו והנה לא יקום
 הוא יחב' לעשותו כי הגה מקודם יברא השלם וברא
 כדלכה מקדש ארז בשמות רבה (פ' כ"ח) ובנאו' יאמר כי
 ברוב הקדש אשר עליה ה' הוטעו דבריה הפניה הזאת
 ראו והאס כאשר יתעמדו דבר' גורמי' השלם ית'
 מארזו ית' . ע"כ מאז משה ובני ישראל חילו סניו ית'
 ואחריו הגם אשר נבקש מאתך הוא כי כתיבאמו כו' . כי
 לא סתיה ביאתנו לארץ . לכסלם עוד ממנה כי אם
 חכילתו ותעשמו כתיבאמו כתיבאמו כתיבאמו כתיבאמו
 יתקיים זה הלא סוף כי מעתה לא יבנה כתיבאמו כתיבאמו

מאד והלא סוף סוף לומר כי רבו הולכו כי הוא מאד
 עלמו חזק ואמין ואדיר לנ"ל מה שאינו מרבה בחוברים
 והנמוס' והשלום כ"ל בדרך שליטה שאין כמוהו הוא על
 כי ערף הוא לומר השלום רבות נעשוהו עלה כן יאמרו
 לי סיימתינו וכלהי שבמי מרדך . לו יאמר הנה סרענו
 עניינו הנה . ועשיוו את או' דרך כלל מי כמון כו'
 ותנס אמה נאדר בעלם בקדש כי כל קדושים עמך יכירו
 יאמר גדולתך ממנו וכהו בכלל או' מי כמון כו' וכנס גם
 שלמות מד אין מספר ובריאת עולם ומה עמין שאר פעולות
 סה . לנ"ל מה שאחר מספרו שכה הפלא שטינו כו' או' מי
 כמון דרך כלל הוא כי ירא חיי כן אם האל דבר פלא
 אחד יראה כי איך עשה רק פלא אחד וזהו נורא
 השלום עשה פלא שורה מלהלום על השלום עשה עשה
 פלא סרטי כי אין מספר ע"כ שכתו להלל מה שמורה
 על שאין מספר ועל בריא' עולם כי הכל בכלל ה' מי
 כמון . או יאמר מי כמון באלים ה' על דרך הכתוב
 אללנו כמסוקול מי פדמינו וכו' שקשה או' יאמר קדוש
 ולא אמר יאמר ה' וגם או' יאמר לשון עמיד ולא נאמר
 אחר קדוש שהוא לומר ואל מי מקדושים עליונים פדמינו
 ואשנה כי לדעתהסס הוא יאמר לפני קדוש מעין זה יאמר
 מי כמון באלים ה' שהוא בכל כמות העליונים בעלי
 גברת ולא עת אלא מי כמון סייחיה נאדר וחזק בקדש
 שהוא בעולם העליון כשר הפנים וכיוצא בו בידומך אליו
 סנה אמה שמורדך עליו לומר שהוא עשה פלא חפ"י ה'
 ומס גם רבים כי אין כח לעשות פלא ואלך לבדך .
 שאין קן להשלמותך ונברותך וזהו מי כמון נאדר
 בקדש נורא כו' כי הלא סתיה נורא מלהלל לומר שהוא
 עשה הלא : או יאמר מעין זה . מה שכשנו בנ"י ברכת
 אמה קדוש שהוא אלה לבדך קדוש וזה יאמר איה הלא
 גם המלאכים מקדשים קדושים כדל"ל נערך כבוד
 קדושים . לא כן הוא כי וסמך קדוש בלבד ולא עם וזהך
 כ"ל חומר מושאל על היוסם משוללי חומר ובראיה כי
 הלא וקדושים הם המלאכים והללך . אשר הוללם הוא
 קדוש ואם שמש עמי הוא קדושים מה הוא ההלל אלא
 ודלי שאין כמון עם שנקדשו קדושים וזה יאמר מי כמוהו
 באלים כי הלא אמור מי כמון הוא מה שאמה נאדר
 ונערך בקדש כי באומרם לך קדוש הוא שאין כמון כי
 יראים הם להללך ולומר שחאה עשה פלא כי קל הוא
 להללך כום כ"ל לשלול לגמרי שאין כמון ולך דומיה ההלם
 סרסות וזה נורא השלום עשה פלא . חו יאמר כמון'
 אל פסוק בלחרינו מי כמון באלים כו' מי כמון ה' בעל
 כדתיסם שט עשית כחמה פ"גלה רובו וכו' שפלות הסד
 פעל אחד וזה נורא שהוא רובו והשלום שכן ב' הסדים
 שיהלך כן ע"כ עשוך פלא אחד והענין כי בימים אמר
 חרמן איב הרי כי ע"י ימין נמשך מורא כי בה עשה
 שפטיס ממלאכים וכיומן עזמה עשה שמי ח"לס . (ח) שבה
 סבליס בלרץ סוכו לקטורה על שליו ליעקב הבינו .
 עוד תהלה (ב) בימין כי נחיה כחסדך כו' כי הסחד הוא
 הימין כמדוע וכן יתספך כי גם כמדח הרובו תפעל הסכים
 כי הלא נחלה בעונך אל ענה קדשך והיס ס"י מפלה ליה
 מלפס . כי כמדח השז הוא מדח הדין סיה מנהל את
 ישראל ומכלם אויביהם והענין כי בלחמה ממלאכים והיס

חדש כ"ח מתקן לשנת פגולה ה' מלא בעמך ליום מקדש
 ה' אשר כוננו ידך כסוף ביום הג'. המקדש שעל ידו
 נזכה לבנהי המלך עולמו והמה נקבל לליהונו ויתעמדו
 לכיזה להם חירות מגלות ומלאך המום כי אין ספק שאם
 היה הדבר נמשך בן שבית כו' היה מלא ובלא העסק
 העגל שחזיר וזהמה נהג למקדש : ונדרור אל הענין
 אשרו לא לנו ה' לא לנו אנו מתקשים זה כ"ח על דבר
 כבוד דמך כ"ח מה העשה לנועו אומנו בארץ ובנ"ה העמיד
 מעשה כי היה יהיה ימלך עולם ועד כלכל בזמן
 הבית הג' בלא יחלק מכבודו למלכות כבוד דם ולא
 יתהלל כבוד מלכותו בחורבנות ב"ה כ"ח שה' ימלך
 לעולם ועד שהוא העבד שהיה מלכותו גזיו ויכיר
 לכל העמם בלי הספק כלכל סידרו קדמוניותו בנ"ה עד
 לא עשה ארץ והוציא ה' חך. ובהכינו יטרים כו' ה'
 מלך. ועם יקבץ נפשות כו' ה' ימלך לעולם ועד.
 היה כי ספוק ה' ימלך יתרחק על העמם לבטא בימות
 המשיח. ומהי נקמה את מי שהיה מלא ילאו ישראל
 ממלכות ולשמה ואחר אלהים יו' כי לא יתכן יהיה זה
 מאז עד ההפרכס גדולתו בעולם ע"ה המדך הדורות מה
 שאין בן זמנו הריא כי היה גם קרענה ים סוף שהיה
 גדול לגזי כל העמים הלא כל היופנים עם הם
 המלכים כבוד מהו ואך יתפרסם שמו בעלם ע"ה מציס
 לנ"ה אף זה טיבוב כי הלא בים סוף פרעה ה' בנ"ה
 כי סוף פרעה ורבעו ופרעיו בלא בים סוף היה אשר
 ויבט ה' עליהם את מי בים. אך לא את פרעה עצמו
 כי הוא נשאר ונ"ה כי בלא סוף פרעה עם היות כנס
 בלא פרעה עם בראו אך הוא נומר כי מום פרעה עו'
 הם אשר ויבט ה' עליהם את מי הים אך לא על פרעה
 עם היות שהוא גם הוא בלא לא נומר עליו ויבט ה'
 עליהם כו' וע"ה אינו מזכיר הלא את מי שנאל ויבט
 כו' והוא מתארצ'ל בפסוק ולא נשאר כנס עד אחד כי
 ה' נשאר ויהי בנים עד נדו ונ"ה מי בים כסוף כרסון הכ"ף
 ונ"ה מי יפרסם גדולתו יח' ויחד ממנו נשאר עיניו ראו ולא
 זד ונ"ה אינה אין עיבוד מהעשוח שאלתם על זה :
ב ותקח מרים עו'. או' אחות אהרן מלמד הייתור
 קשה כי הלא גם אחות משה הייתה ואם
 היא נומר שהייתה אחות אהרן קודם ללידת משה מה
 בלא ללמדנו וגם בן למה לקחה את החף וגם כל הנשים
 צמ לקחו גם מחולות האם נה היתה דיים מטיס כמרים
 כ"ח גם מולדות. אמנם אנה ארז"ל (שופט דף י"ג) על
 שצוק ותהגל אחותו וירחוק כי עד שלא נולדה משה אהרם
 ברים לאביה ולאמה כי בן חלד אמה שיתע את ישראל
 והאם לא נתקיימה הישועה בעלם עד היום שהוא שנא'
 וישע ה' ביום היותו הוא כו' ע"כ נדאוחה שמתקיימה
 ונאוחה אשר ההנבחה ביומן אחות אהרן לבדו שהיא
 על ידמ משה לקחה את החף בידה ונ"ה הנביאה אחות
 אהרן שהיא על מה שהנבחה שדונה אחות אהרן ונ"ה
 אחות משה וגם ביונה שגם היתה נביאה לכיזה עם
 צד. והצדק ליקח החף לעבור הכה כנבואי נאודר
 מה שזכרו אנשים באמשיה ומא' שצוררו כחמד כי גם
 הם נכח שפע רוח הקדש אחרים פמוזנד למעלה ומה
 גם להוציאים מרז"ל כי שופף לשימם שהאבים שררו

האבים קודם למלחמי הפרת וע"כ הירימה לעבוד כמוף
 כענין (שמואל ה' י"ז) והיה כענין סמנין ל' הסו' גם
 ברוח הקדש כי הוא גדר נפאש כהקדך אשר הוא למעלה
 מגדרו ע"כ עשהה הגנה כדי שיהול בה גדר זה באנשים
 ולא והאנשה כל הנשים אחריה כי אחרו כי כלכל כל
 האנשים נהפרכם משה ההנבוא גם המה למעלה מגדר'
 בן הנשים בהנחת מרים חלל שאלמו בלנס כי שוף סוף
 אין הנחה האנשים שזה לנשים ע"כ אחרו אש בלי שר
 ה' המדך מרים לעבור והנביאה הוא הסוף אנו נשקר
 שמים מ"כ לקחו מופים ומחולות ועכ"ל לא שיה לכן להיות
 שדברות ברוח הקדש אלהים. בלא האדך משה למד
 להם מה שאלמו כ"ל ותען להם מרים שזרו לר' כו'
 כי כופיע עליהם רוח' ויהיה אומרת לכן שזרו ה' וכן
 אומרת על טיה וגם לא באנשים שאלמו ל' יחד אשימה
 ל' שכל אחד היה דלא כ"ל שיה בלנס דרך בלא :
כב וייעץ מהם את שאלו ע"ה. דלא לשים לב לנס
 ההסדר הוא יח' מהם מים וחמדי בן
 להם עד שהוצרכו להסגון וכונן מוב היה לתת להם
 החיךק שנקן להם בחמורה ולא יתן להדיסם שחזק
 כס להסוף נעוד מה נזרך להדיסם שכל בן קדש
 במה מרה ועוד או' לאמר מה נכחה כי מלא לחמר
 בלמי נודקם כי אינו לחמר לולג. ועוד או' שם שם ש'
 חק ומשפט הי"ל נהן ל' ולא ל' סימס. ומה אדך מתקדך
 עם כקדש וכן אומרו ופס נבאו : אדך מ"י שפסקת
 היום נכח את ה' יח' ועוד אדך המייחה לזה ענין ויחמד
 אש שמוע השמע כו'. ולמה כפל שתי שפיעות ומה
 הכטיק בהעשה בין שפיעה וסאונה שמיני אחד. ועוד
 שכלל שפיעה לקול ה' היות שסאונה למשחו ועוד הנטול
 שהוא מבלם הוא שלא יתן כל שמהנש אשר גם בנאדם
 שמינה שמהנש ארץ אחרת ישים עליו וסאם זו שרה
 זו שפיעה. ועוד או' כי הני ה' שופאך כי אדך הוא מיעט
 שפס שכל שפיעה יתמך רוח'ל' לא ישיבם ואך שפיעה
 רק עשיו המלס הני' ועוד שאך שפיעה כרפא סיונו
 בלי פמים שמהנש כ"כ לרסאוחה שמהנש אדך על שחלה :
 אכנה לבא אל הענין חזקיהו מהמס זל' בבטלחה ונ"ה
 ולא מלאו מים ר' וישע או' דברים כשכתבן ר' חליעז
 או' והלא המים שחת רגלי יח' וסארך חיונה חלא נעם
 על פני המים חלא כדי ליגמן אהרם אהרם המים
 שנסעו בין הגזרים שאלמו להם בנורה שעה כענין ענ'
 ואדריסיה שאלו עשיריה למים שבו כליהסרקם כי לא
 מלאו מים מ"כ :

וראוי לשים לב בשמאמס. (ה) כי גם ר' חליעז או'
 דברים ככתבן חלא שטמן קטם שפיעה כדי ליגנס.
 (ז) כי למה עשה יח' כדי ליגנסם ולא דיים לכתם
 בארץ חלוצניה כ"ל גם ליגנסם. ועוד או' שפיו המים
 שחת רגלי יח' ועוד או' והאדך אינה חלא נכח כו'. האם
 שכלל שפיעה קדש על המים ששחדיס ימלא אינם על
 הארץ ולדמה אחרים שאלמו מי הגזרים שכללם היה להם
 להקיים אוחם כמים שאלמו עליהם ולא מלאו מים.
 וגם מה ענין דאיה שמיח' : אך הוא כי הנה סוקסם
 לרז"ל כי הנה או' ולא מלאו מים האשר שירחוה שלא
 חדמנס להם מלאו מים רק היה סתדכר כענינו
 על

שלא ימלאו בו מים. ואי יהיה פירותו כי מים היו צם
 אלא שלא ימלאו. ואם הם דברים כמשפטן שהוא הדך
 הראשון יקרא קצת שכל כך היו מחסוריו זכות שהניחם
 הוא ה' שהצדיקם אל הטבע שהלכו דרך שלפת מים
 במדבר ולא מלאו מים ואם הדך השני קשה כי הוכן
 היו להם מים. והנה דעת רבי יהושע דברים כמשפטן
 שלא היה להם זכות. ואשר הדבר אל הטבע ולא מלאו
 מים וד' אליעזר אל' והוא המים היו תחת רגלי ישראל
 והוא כי צים נפתח להם ויוון התה רגליהם שר המים
 כי הנה שרו של ים הוא מושל על כל מימי' שצביל
 כי ע"כ נבקעו הים אדון' (פ"ר כ' כ"א) שנקצו כל
 מימות שבעולם כאשר למדו מאו' ויבקעו המים ולא
 נאמר יבקע הים ואין זה כ"ל בכתוב הכפסוד הוא היה
 רעשו הספיקהם כל מימות שהתה אותו השר והיה השר
 תחת רגלי ים' בזכות הכנסת כחך הים עד הופתה שם
 יבקע כי האמרו בה' ובכתי' כי ואל"כ למה לא נבקעו
 מימות ההום תמימה' כמו שמשפט זה נבקעו מימות
 מים מתקיים צים צבוע' שמהם כמו צמים ושאר
 האמרו לא יתן תחתם שר המים לא יתן שר הארץ וא"ך
 יאמרו מיניו בדרך המים שהתקיים ועלו למעלה. ע"כ
 אמר והארץ אינה אלא לפה על פני המים. לו' כי אין
 שר הארץ מעבד כמה ששר המים רואה לעלות מימיו
 נקבצו. כי הלא הוא ממוענתה אל שר המים. כי הלא
 שלא בשעת סובל אותה שר המי'. כי טבע העפר להיות
 למטה מהמי'. והוא לפה עליהם ואלו לא העבד הארץ
 מהעלות המים. כי הלא כן כל המים שהתקיים היה
 ראוי לעלות. ומה גם מנוע אחד. ואל"כ אין לו' דברים
 כמשפטן. שלא היה להם זכות אלא שהיה להם זכות
 ועשה הוא ית' כדי ליגנסו ומהרים אמרו שלא המימיהם
 ה' שלטה ימים כי אה היו שמים מהמים שכליה' מגורי
 ים סוף. ומה שאומר הכתוב ולא מלאו מים הוא כי
 בצורתה שעה אשר שלטו הימים שלמו אותם המים ולא
 היו עשירים ככליה' וע"כ צלו מרחש לשמות ולא יכלו
 והגיו אל"כ כי נאמר כאלו ולא מלאו מים והנה לא הלי גנו
 כליהם רקם כי לא מלאו מים מה להן כלים. כאן כלים:
 והנה על מאמר ר' אליעזר שאומר ששם הקב"ה ליגנן
 קשה מה שהקפיו בכתובים מה שפע ישראל בומן
 הכוח שהמימיה' ויגנן הוא ית': ונבא אל הענין. והוא
 כי היה ארזו' והביאו רש"י ז"ל בפרשה כי היה בתרה
 יתן לישראל קצו' ששמות של הים שיעסקו בן שנת
 ויכרע לדומה ודומה והומרה כי הנה תחת שמים ימכר
 ידו העבד הישראלי המצוד את קונו. (ח) על המקום
 אשר ליגנו רואה בהם טעם ויחאזן לכונו לשאר מה
 וישעמי מה שהשכל יגדעו ומה גם בתקף שרה אדומה.
 (כ) ראוי לדק ודענו. ומה גם במחמרה ז"ל במשכת
 קיושנו (דף ל"ט) כי המקיים את התורה מאלף ועד
 סוף מריענו על כאלו שרף את התורה מאלף ועד סוף
 כי ברבות אה דקוק שהוא חס וישר. ואיכד בדרך
 יסדרה יאמר עולו. כענין ארוב שהיה מלתי בדבר
 ובלימתהגם. ע"כ מה עשה הוא ית' בהיה' לתי לישראל
 מוקים ומשפטים רנה להסיר מלכס ב' רעוה אלה למען
 קעמידם על האמת ע"כ עומם דיקוקים החסור מהם מים

וייגנסו והשקיעו אל המים היו מרשם שלא יכלו לשמוק
 שהוא למען נשחם צדק ודע לו כלאר יאבאר ושמרי
 קן הורבו ית' ען. הלא לענה כח"ם ז"ל שהוא ען מר
 והמתיק מר במר: ורמו לדבריהם יהיה כי ראשי
 חיבות ען וישנה אל המים עם הטלל. עולה עשרים
 במספר קתן כחצות לענה צת"ק ואחר הדברים האלה
 באה התורה והוא ח"ה. הלא כזן נמלאו שני דברים שהיו
 לנקש להם טעם. (ה) למה ייגנסו ה' בהסירו המים
 והביאום אל מקום מים מרים והם ה' ליקו'. (ב) למה
 אה"כ הראש ית' שהמתיק מר במר ולא מר במשוק. ואמר
 טעם לכל. והאלה הוא כי שם שם על חוק ומשפט ה'. שלא
 שמו וינכר חק ומשפט לו לביבאחד ולא יהיה להם החוק
 כמו זר נחשב. וזהו שם שם לו לישראל כלבו חק ומשפט
 וגם שם נסבו לישראל שם יהיה ואלמה דעת לכל
 יסדרהו בענין צדק ודע לו' והוא כי הנה היה רמו
 ית' לנסוחם שלא יתלגו כ"ל שיאמרו להם מה אזה
 ויודיעם פשר דבר כאשר הודיעם בכוף כאשר היה
 כס"ד והוא כי פירו שמו החק כמשפט בלבו היה צדק
 שמו המים ומים והמתיקו בלענה. ומה שרף הסגב
 נגד גזרתה שכל חנושי למען יראו וידעו כי לא דרכיהם
 דרכיו ית' כי אשר ימר בעיניהם ויראה שאין בו מעיל
 הוא הסוב והאשר אלא שהיא למעלה משכל. וזהו
 ויראו ה' ען כו' ומחקו כו'. לו' כי עם היונו לפנה
 כמה שיוורו ה' אותו המתיק כך כל דבר שיראה מר חד
 כמה שמורה למו הוא ית' לעשותו הוא דבר טוב ולכן
 טוב לגבר ימיו לעשותו כ"כ. ויבנה צו בו טוב הוא
 ומה גם כי הנה החק פתח להם לו' הוא פרה אדומה
 כפירט' והוא מרז"ל. והיה שכמו שמתחיק מר במר כן
 הוא משה' את הסמל כמה שמעמדה את הכהן הקדוש
 העוסק בה נמלאו כי ב' דברים עשה הוא ית' בענין א'
 כלחה. (א) אהרה כי כאשר התפשט עוב כענין האדם
 כן גם הוא הוא החק כי כך המתיק ית' המר במר
 כמו במחוק ונכנס בלל דעת ה'. וזה מאמר הכתוב
 אשר אל' וימתיק המים ע"כ כן מר אמרה תורה למה
 היה שמתחיק במר. וגם ענין מים מים והיותם מרים
 מאחד שהוא ית' היה חפץ לכמתיקו הלא הוא כי הנה
 שני דברים כיון הוא ית'. (א) כי שם שם לו חק
 ומשפט כי שם לו לישראל שחזקה חק למשפט כי הכל
 הוא טוב ומטיב אלא שאין שכל חנושי שמינו שכמו
 שאנו מתחיק המר במר כן לא תהרהרו אחר עברה הסמל
 כמה שמעמדה את הסוד. וזהו שם שם על חק ומשפט וי'
 לעיקר דדינה פירכא ע"כ יגנן והחבור מהם המים
 שהיתה רנה גדולה האם כדי לברכות חק יביא עליהם
 לרה. לז"ל וסם נסבו והוא כי כיוון לנסוח את ישראל
 בהצ"א עליהם ייסורין אה יקונו ולמדה אח"כ כי הייסורין
 עם היוותם מרים הם קטנים למחן מריבות תלחה
 האדם אשר לא יחמר ממנו אשמה דבר כאשר ע"י לענה
 מרה נמת' ו המים המרים. וזהו שם שם הוא לישראל
 בהצ"א להם למה עומם דיקוקים ע"י ה' דקוק יבטן משר
 בשמאל ותקרב עיניו סטור הדבר שני והוא כאשר
 ייגנן היא ית' והחסיר מימיהו הדבר אל מקום מים
 מרים ונקש להם דרך למחן באופן שהמים המרים סמ'

להם כן י"ח הדיוק ייעט וינסה ה' בעולם הזה להחמיר
 בה"ח ממנו טובה והמסרה הרעול. לכן ללמדם דעת
 העתיק להם המר במר לכל יבוצו ולכסלם ולהסדר המר
 ייסורי הדיוק' עוד כי הלא כלשר ממק האוי' מר
 צמר ככה ארוב מרירות אשר לדיוק כי אין מלא ימלא
 או מרז בלגו' הרפסון ממקו ית' במרירות הייסורין
 ועל כן שלא עמדו בניסון והמתיק מר במר להורות שלא
 יתרחשו על הייסורין המרים כי במרירות ימחק מרירות
 ה"ה"ר ותלאת עון אשר הפא וללמדם דעת מה בשם
 וסרו להעמידם על האמת והנפקותא היוצאות מהכיוון
 ומקונו במר לכן ויאמר אם במוע כו'. והוא (ה) בשם
 לב אל כפל אורחו ונעט השמש. (ב) כי בואו ויחבר
 בעיניו חפשה ידוע ששבע הקול ולמה לאמר (ג) ואמר
 ופאזנת אחר או' שבע השמש. (ד) שהל"ה הארנה סמוך
 אל השמימה ולא יפסקו בעשבי בניזים. (ה) כי מה
 בעשפה היצר בעצם הוא ולמה אה"כ אומר שארון הטעם
 (ו) וכו' היפלה על לב שישים מהלה פהארך לומר כל
 המחלה כו' לא השיב ענין. (ז) שמורה שאמר הם
 נמרים לא ישיח אף אהבה שלא פס בניזים ישים עניו
 והוא א' הורה וזו ספרה שביים עליו כל המחלה אשר
 לא פס במריות. (ח) או' ה' רופאך כי אין זה
 נתינת טעם אל מה שלא ישים מחלת מררים: אך ויאמר
 אם במוע חפשה לומר מאמר רז"ל בנאמנה קדושין (דף
 ל"ט) שלא יקפיד מים בייסורין כי אשר קיים כל התורה
 טולה ונתיח לו ייסורין בעה"ה כאלו סרף את התורה
 מל"ף ועד ח"ו זה מחמרו ית' לבלר ענין מה שבה נהשו
 לומר אל חפשה על הפסן ושיברתך בליטון כעה כי
 אם שמוע ששבע בלומר לפעול השתלם חלנית השלימות אל
 הסייגש מן הייסורין ואל חקון כי דע כי אם שמוע
 ולא יהיה על מנת לקבל פרס שהוא חלנית הכשדון רק
 השמע למה שהוא קול ה' אלוך וגם העשנה בשופל ולא
 בלבד מה שהיא טרית הדיון כי אם גם מה שפוא היצר
 שהוא לפנים מבורה הדיון: או יאמר שאמר שלקוהקבלת
 לעקפו אמר אם חרטו במוע ס' בקולך חשמת ההם נקול
 ס' ופנים היצר שהוא לפנים מבורה הדיון כפח"ל
 ונשים הסוג והישר או לפנים מבורה הדיון וגם שלא
 יפיה היצר לעיני בני אדם כ"א בעיניו ית' הרוחה ללב
 וגם תהיה מלאכי השרת שהם עושי רעונו ית' ובעשיתה
 מטה א' הם תלנים ומסיח ארון למייע בקול דברו
 ביצום מלוח אחרת כי חפשה אהה שהם היצר בעיניו חפשה
 הח"ב והאזנה נעמתי בהקציו לעשות מלוח אחרת כי
 בעשוק מטה א' תאזין ללמדך מלוח רבות כי הן כל אלה
 הכליות השלמות עמ"ה ענ כל אלה לא השיב לכן לאמר
 ששלום יהיה לו וחיבורו כן שיבורו' כי לא תבין דק
 סכל המחלה אשר במתי במרבים לא השיב ענין אף לא
 תגלל מיסורין והלאים אחרים ואל חקפוד כי כ"א הני
 ס' רופאך ביסורין כדושא המקור דם התולה והוא למיבנה
 נאמר הלה ית' ע"ה המרוק מר במר. וצוה בורה היסב
 ענין וסס נסרו כלמור ובדרך הזה יתכן כי כלשר האוב
 הכדיח ומלואו ס' לטובתו לסיחה עון וכדי שיתן אל
 לטו לטוב נחשוכה וישלח דברו וירפאנו כן במשל כי מומי
 המקום יהיה לא היו מררים ממחלת גדיהם כי אם

יראה הרוחה כי הכסף חל מלמי ירא ירא מעל ספר ה' לעשות צדקה ובכסף כל עמנו וישל מ"ה ע"כ להרים מכסול מדבר עמו בזה האליסה יואמר הנה בלחם אשר מחבילך אכין לך דרך ה גמעו השכיל ה הלל הוא כי אחס דע לך כי מעלין לא האל הרעות והקוב כי אם הכל לפי הכנה מקבל כי עמי ממיה וזכתי מחיה עין ממיה כד"א (השלי' ליד) תמונה רשע רעה היסרך רעך ותמונתי ביד עמינו תפאליס חרדך רעס והכוח תטיב כד"א ואח ישרים יעלס טוב וזכ יואמר הוא ית' הגני ממסיר למה שאול לכס הראויים לקבל טוב לחס חן השמים מה שאין קן לזולתם כי אם לזכום אש וצריס מן השמים וברד לזמרים וע"כ לא חמר אני ממסיר כ"א הגני ממסיר בזומר הגני אשר המסרתי לזולתכם מן השמים גפריס ואש ממסיר לכס לחס וכו'. כי אין לשמים קבע מושבע כ"א הכל לפי הכנה המקבל ומה החי יתן אל לבו כי כחשפט הזה יעשה לחי ויאיש עשיר ורש כי כל אחד לפי הכנתו לפני אל דעות ה' יקבל את המצב ויח' אלה הרע; ועוד שיהי ומשכת מזה כי יואל העם ילקחו ויח' והוא לומר כנה יסרחו העם יאלו וילקחו והנה שני דברים להס במן. (ה) שאם איש ירבה לו וילקס בזמרים שנים לא' או חני עומר לאחד לא ימלא לו רק דבר יום אחד כי א' המרצה ואחד הממטיס ימלא עומר לאחד. (ב) שיהיה ביומו שלל ימסיר מן פעם אחת לימים רבים. וגם אם יואמר חלקקה נאל לי ב' זמרים לשני ימים לא ימלא צביתו רק א' ותר הדברים האלה אשר לעם שילא וילקחו הוא אשר יקרה למוציאיש ימיחם לזכור כעמר בלר כי עזא להס משכיתו קום בצמיזם סומר כי הלא ברצ' ה' דרכי איש לא בעתל ולא צביעה יקנה בשעה אחת יותר על זולתו המסתחר משנתיס ולכן מאי יגע להעשיר כי אין הרווח מחמת רבוי הציגעה והזמן כי יש ירווח ביום ה' הרבה ויש מעט הכל לפי הקצוב לו מר"ס. בענין היגע עד ילקוט חמה עומדים. והיה מולא עומר א' ואשר לא יגע ולא הוציא זמן רק עד ילקוט חמי עומרת היה גם הוא מולא עומר א' ואם יסוקו וירא כי אין לו רק הזמן מועט על יום או יומים אל יגר רבה הימים כענין חזק כ"א יואמר ברוך ה' יום יום ואשגוד אה ה' בימי חיגד מסכנתו ויד ה' לא חקלק כלותה זה היה כענין המן שלא היה לפני הימים. והוא ית' וזמן ימים מחר לעיפסם היה שני הדברים ההם כאלמרים בלחם צעצור דבר יום ביומו. שהוא דבר פסוק היום ולס יסר או פתח ביומו ולא עיוס ליום. ועל כלמודים האט חמר. למען חבטו הילך בצורתי. ככל שאל יניה אח סקורס עד קטת מימן. כי יראה ענין המן וקבת בשם ה' ויחזיק בצורתי. ואם יואמר נא יסר' השעק בצורתי ה'. ואין לו להסתפרס דבר יום ביומו. ואמר בלבו איש איסה אכילת פירות התורה צע"ה. ע"כ רמז לו הוא ית' כי והיה ביום הששי וכו', והוא כי מה יעשה ר' חגיגה בן דוסף ודומה לו איש חסדי פירות תורתס. אך הוא מאמרנו על פסוק להחיל אופיה יש וכו' ל' מה שאני מלמס מונות וצדיק צע"ה' אינו בלחביל להס לא' אש אפיב להס סה כי הנה להחיל אופיה יש יר. א"א

רשונה ע"י זה לכל אנדיך ונפךר ואז כל השנהלה וכו'. ואם תאמר חס על פי מזלי תחייב לבא עלי חולי אך אלל על די הנהיה אל חממה כי הלא בעיניך מביס כי הלא חמי ה' רופאך כשחן ונעשים ע"כ הנהן כהסגיר אומך הנה כי רופאך שלא כעכע ומשם תלמד על כל מזלי וכל מכה :

מז ב וירדנו כל עדה וכו'. או כמדבר שהוא מיותר כי הרי נאמר שהיו צמדבר סין. אך הוא לתח עעס אל היות מחלוניים גם על אהרן עם היות כי משה הוא השיקר לזה אמר במדבר שהוא על עסקי המדבר כי ע"י אהרן גם הוא היס אומר' לו פרעה דרך שלשם ימים נלך במדבר כי מאז הנהה שיהיה עמם שיהיה לזולתם המדברה ולעכסם שם : **ג ויאמרו אליהם וכו'.** ראוי לסיב לב מה ענין אומרנו ומזמו ציד ה' ולמה יזכירו סיר הנצר. ומה גם במחז"ל שלא היו אובלים מהבשר רק הלאס לצדו לרית הנצר שבסיר. אמנם אמרו יבראל הנה ב' דברים עשויס לנו. (ב) שנתגייירו וידענו אה ה'. (ג) שהוצאת' אותם ממלך' ורנה על הרשעותה אין אנו יהויס כ"א על גבויס ולכן לא נאמ' מי יתן מוחנו בארץ מזרים כי הלא יזנן גם כהיותנו עובדי ע"כ שלא סיפה מיחשו ציד ה' רק ביד כחות הפיגמאה אך אמרו מי יתן מוחנו ציד ה' כי הוא אחר בהבדל אח ה' וקטיירו. אך מה שאנו מחלוניים הוא על כיהוצאם ארצנו וט'. והיה מספיק היותנו מתידיים ומחשו שם וסירשו מיחשת' והוא בשכחוננו וכו'. לומר הנה במצריים היינו על סיר הנצר דואבות נקשו ללכול מבשר הכיר ולא סו מית' מוחט רק חוכני' לחס לשבע והנה היה חפצר שמתחלה הפגביל גומס ע"ד מות חבתי' לתת מכל חשביל לשמס פן יסחכן מתחלה החשביל בלוס בקרוב כדבר לסינן המיתה הסיח מרעב החשביל כלשר מרעב הלאס ואמרו שיהיה היו בזהה ללחח מחלות חשביל סיר הנצר כיון ששקיס כעניס שהיו אובלין לחס לשבע מהמות הלאס חביל כעצב ללחח ענין (אופה ד') קוביס הוא חלל חכב מחללי רעב :

ד ויאמר ה' וכו' בני ממסיר וכו'. ראוי להעיר. (ה) החינו לטובת בלו' לכס ואלחו שלא ליכס כדומה וילא העס ולקפו. והנה לרז"ל (יומא דף ע"ה) שאמרו שהדיקים היו המן בל אל הלהיבס ולבגלי' לדיקים דחוק הדיכה כד"א עמו העס ולקפו חפצר יתפרס גם פה צמדבר הוא ית' עם משה ואהרן ודומיהס ואומר להס הגני ממסיר לכס כלומר אללי'. אך לחמן העס וינא העס חולה ולקפו. ומשילב אל דרך פשוטי'. (ב) אומר למען לאכס ארץ ההצבס הסיס רכוי'. (ג) בזמרו הילך בצורתי מה ענין המן אלל התורה. (ד) אומרנו והיה ביום הששי. שהל"ל וזכיס הששי יכינו וכו'. ומה ענין או' והיה ואם הוא על הכרעה שפסהיה ע"י השבס הרי הוא או' והיה משנה וכו' : אמנם כנה רזה סקנ"ה ללמד דעת אח עמו יבראל על המהיה בעל הכלכלה הלא הוא כי לזאם ימרד לבב חנוס בלחח באמור למה זה ירעוב ה' גם ראינו וגם משען ימלא טוב וחסן ועשר צביתו אחר סהכל מן השמי'. והלא ימסך מזה. כי כלשר יך (ה"ב) ל

שאיוריהם אמלא שמה שאין לו בעולם? היא לטובתו
 שהוא מה מטמא ויטה לו. כי הלא יוכל טובו בעולם?
 כי הירוד של העוה"ל יעשו לו קרן קיימה פי שנים
 לעוה"ב וע"כ כן איוריהם של העוה"ב מתמלאים וזה
 רמז בחורפו וזהו. ומה גם כי לומר וזהו הוא שמה
 כודע מרז"ל כי הנה ימלא מע"ט מין להם משנה שיכל
 בבבת הוא עוה"ב. שהוא משנה על אשר היה לוקם ויה
 יום. ולענין המוסר הנלמד שישמה בסטקון אמר וזהו:
 או יאמר הנני וכו' והוא בשום לב למה האביבם ה'
 להם שמים. ולא עשה יתי סתם בר בשרך כי באשר
 סיניא למה. שמכלי תורת התיב הנהיר לכהמה כן הוסיף
 ללמד להם ומצו. כי הטהן להם מן השמים. גם להם
 יוכל ה' מן ההרץ ולא עוד אלא שלמה אבירים. שמלאכי
 הפרס נהיט ממנו נתן למו. אמנם הנה לנסחם בא
 האליהם אם ילכו בחורפו. הלא הוא כי אחר מהו ית'
 לישאל במה חק ומשפט ויפתח להם להם כל שאר
 הסודות מידו ית' מה והנה אמרו ישראל. הלא בשמים
 אלו. ולא תאזן לנו תורה רומני' מן השמים מידו ית'.
 ואין יתכן כי על ידי הסודת שמה הכמות ית' רומני'.
 מואל פי ה' יהיה האדם החומרי. ואך יהיה לאדם
 זה היי נפשו בנווה. ומה גם כודע כי תחיה אם בעליה
 דברה והדי' (יהי דף י"ח) כי זה רצו ימיהם עשרים
 שנה לכל אחד. ואך יהיה מוטב לתורה מן השמי' בגוף
 האדם ואך גם אחרי הסמיה שאין מזון גשמי כי אם זיו
 ה' סודת. אך הקיים את הגוף עמה ופתח זהה היה
 טוקס להרפות האדם מן הסודת. על כן בא האליהם
 להסיר זה מלבו ולנטורו אל בהסתלק ממנו סמנה זו ית'
 בחורפו והוא כי הנה הן האמת כי גוף נפש כאיש ה'
 הכרים בחיכותם סמה. ועכ"ל לא יבצר שיהפטרם
 והתחוק הא' מהם יתקיים חכרו עמו כי על כן באכל
 איש להם חומרי ויפטרם גופו ויתקיים גם נפשו זו. פה
 שהיא רהיניה כי נשלות גופו יהי' לה שום כן יתפרך
 והתפרנס הנפש הרומיות ע"י הסודת הרומני' והסתלק
 מזה כבודת. ולא תמר להקיים והיות עמה. והנה
 היה מק' להתקוף לבב גלות מהדמיון הלו. עד יראה
 בעיניו כיואל בדבר כדמותו בללמו. ע"כ הראנו ידו
 ית' הנשלוח בעה"ל שלמה רוחני יוכל איש גשמי שמלאכי
 הפרס משוללי גוף נהיט ממנו. ומה גם למאמר הפר
 הוהרד (פי' בשלח דף ס"ח) מגדול רוממות איכותו כי הלא
 חין מוכח בו לכל אל החומר להפטרם. כאשר נבאר
 בס"ד כי זהה היתה למהקם של ישראל בחומרם מן הוא
 כלומ' ומה ויענינו זה לפרנס החומר כי ע"כ היו אוכלי ונה
 מילא כי רוחני מחד ה'. ואך היו נטוין אך היו לומר
 ביכלת' מן הארץ המפרג' הגוף והשפוט של אל ה'נפש לקימ'
 זו. כן המן ה' מתפרנס הנפש הזומה לה וממנה יתפשט
 אל הגוף. וזה מש"ל (יומא דף ע"ה) כשפס מילי'.
 בחומרם היה נכלל בחיבבים כי היה כדם הוא הנפש.
 נכלל בחיבבים ותחיימם. ומה ידאו וכן יעשו הוקם
 לו כי יתפרך ויתקיים חומרם לנב נפשו בו ע"י הסודת.
 והוא חומר ה' ככתוב אלנו. בא' (דברי' ח') ועך
 וירעוין וכו' למען הדיעין וכו' וזהו הרוח רומני
 לה יתפרנס איש גשמי. ומה גם איש רעבון שלמה לא

אכל כל היום ההוא שפריך מין גשמי יהי' למלא שמו
 כי ירעב מה שאין כן בדבר רוחני שחדרה יתעלף בו
 אז יוצר על כל זה חף שמיים היו ק'. (ח) שיערך שטורח
 הדרך. ויערעב שלמה לא חלה כל היום ההוא שמיים
 לריך לחם חלב חפי' ויעינך ובער טור של פסס להחיות
 חומרך וחדרבה ויאכילך. אה המן הרומני. ולמה עשה
 כן הוא ית' ולא נתן פסח בר בארץ הלא הוא למען
 הדיעך כי לא על הלהם לבדו הוא אף החומר יהיה האדם
 שיהפטרם אל הנפש כ"ח גם על כל מוגזא פי ה' ככל הסודת
 שיכלו מופו ית' יהיה האדם שמהיה הנפש וממנה יתפשט
 אל החומר כמ' כמדובר: וזהו מאמר כ"ל פה ויאמר
 ה' אל מהם הנני ממעיר לכם שפוח ק' וליואל כך.
 להם מן השמים לה אמר מן מן השמים כ"ח להם וזה
 בנ' בחיטת. (ח) כי כאשר הלהם מן הארץ המבנה
 בחיכות מעפר הארץ עלמה כן הוא זה הלהם מן השמים
 פי כשפרס שמן חומר הארץ ללהם כן פי מן הארץ למן.
 (ב) לומר להם מן השמים כי בשמים הוא זה להם שפוח
 למלאכי' ששמי' כמו שלמה הארץ הוא להם לאלהיה.
 והוא מש"ל (יומא דף ע"ה) להם אבירים שמה"ל נאזין
 ממנו. וזהו לפי האמת לה כל האליה' כדאש להתפרנס
 כ"ח לבס משה ודומים כך קדשי עליין. ועכ"ל חליטה
 נא גם לעם יצונו ממנו ואלה השם ולקבו. ואל"ה נא
 ובמה יודע כי רוחני הוא. ל"ח דבר יום ביומו כי
 המרכה ולוקם שני' ושלמה עומרים לראש גבר. לא היה
 מולג כי אש' והלוקם הני עומד גם הוא ירבה לו
 כשימוד בשמר וימלא שלם. ואך אז אם לא היה דבר
 רוחני. וזהו דבר יום ביומו ולמה אשש כך להאכל
 אם כל המון העם דבר רוחני מה הלא הוא למען
 הנפש הילך בחורחי. כי בזה לא יהי' פתחון סה לו'.
 אך לדבק בחורה וחיה הדרך תושיל גם לגופי. כי
 הלא כמ' מתחלק מאמנם זה יהיה נסיון לישאל אם
 ילך בחורחי אחר סילוק ההרבור מלפניו ע"י המן. וזה
 אפי' נאמן הוא שבהומר עבור שהחורס חליר וחוקך
 החומר ומקיימו. וכל שכן בחתיית המתי' או חומר' צינח
 החמיט שהוא בכללי חלף השפי. וסוף חומר' וזהו
 ביום השפי וכו' והיה משנה בסוף כי תפסה יראה
 רכז מהה אל החורה בזמן הזה וכעסיד כי כאשר המן
 זן את הנפש ומכלכל אצנם את הקץ כן גם חיכות החורה
 עשה. וכאשר ע"י הכנה קדושת שנה שכל ביום ה'
 בערב יום הנפש יהודה יעדיף המן לזון גם החומר להם
 משנה כן בחלף ה'. שהוא טרב חלף ה' בכלי שנה יהיה
 לחיכות החורה המתפשט בגוף פי שנים על מה הוא
 עשה. ומה גם בחלף ה' כי עתה הוא מוגזא אל
 הסודת בכל הזמני' כמדובר לסיה גופו וסוף עמה
 כי עולה עפה ולא ירד: עוד יתכן עדי' בחומרם לנס
 להם וכו' לומר לבס בני ישראל שנספוחים קדושות
 יהיה להם מן השמים אך לא לאומות ושאר הכחו' כחכה'
 עוד יתכן כי תחלת מעשיו ית' עמנו אחרי אל"נו
 ממל' להיות לנו לאלקי' ושהיה לו לעם סגולה
 רש לקדשונו גופנו ונפשנו. ע"י פירס מן השמי' ונפש
 רוחני ככל התפשטות הנפש אשר כתי' איברי' מתי' מתי'
 מלוח ולגופים. שגם הלהם אשר נאכל לקיים גיחתי

יארון אשר ללחם מן הארץ על הארץ ק יארון הלחם מן השמי' על השמים וע"כ לא יאר מן השמי' ומשקה ק"ץ הדברים אב לחמנו לפרנס אה נויטני . למה פסוק מחמו יחכרך הוא משולל בשמות ומה נס עקה הוא ית' ב"י"ז וכן סד' באומרו לפס לחם מן השמים לוי' כי לפס פלחם כמיים כדעב כמאמר הכתוב ויעק' וירעיבך ויחליבך וכו' וגם הם עלמם היו כמיים' בעיניו' כלאמר' כי הולחם לחמ' להמים וכו' כי יאר כי הגם אשר כמייה . לחזיר' משום לפגרי' מחי' ע"י על מלמעלה בן גמ חסקה פ"א: כמיים חזי פלחם אהבם ואקיימם בכל רומי' יורד מן השמים אשר לפי השבע מעויה ורעבים כהם פחה להם דבר רומי הוא מה הרי משין שהיים המתי' כי לא בר ולחם ומזון טועד ומחיה אהב' כ"ל שבעה הטל הרומי יורד להקיות מחי' נפם וגוף והוא משין החייה המתי' בעל אורוג . והחסימיה היא ימיה הימיה אמר ולקפו שהוא משין יהי פסח בר בארץ ישישו ההרי' עמים שימא מוזמן בארץ שלח יתפרך רק לקפו והכל שהוא ענין ימות המשיח ממש' ועל הפשיה בפשיה והכל ידיבשו יחי' ועקר ועונש אמר וילא הפס ולקפו והוא שלח דבר למוכח כלאמרו ממסיר לכם חך הוא כמיזל (ימא פס) כי לזדקוס טיפ הפך יורד חללם חך לא בן המופשי' הנקראים בשם עס . כ"ל היו לריבי' ללחם חזיה ללקופ וזה וילא הפס ולקפו הרי כי הוא ית' מהבין שכמו השמים ויועד בין לדיק לרשע ונתון סכר לזדיק להמסיר לו לחמו חללו . ומענין לרשע הדברים אוחו ללחם סמוך למחיה . הרחק מן המטה ללקופ חזיו . ועל הפשיה והיא תורה מן השמים אמר דבר יוס ביומו למען אפסטי הילך כחורטי והוא מחמיריו למעלה כי רזה הקב"ה להורות את ית' דרכה של תורה והוא כי כל ער המן הוא רומי כי על כן נכלע כדברים וכלתי וילא מבטן אובלו . וגם יכירו היומר רומי כלאמרו דבר יוס ביומו שהוא שלח היה המרבי' פני העומר לאחד . או הולקס חזי עומר או פתוח כ"ל עומר לגולגלת שהוא מתמשך מהמדרבה ומתרחב למעטס . ואין זה רק להוירו רומי . וזהו ולקפו דבר יוס שלח היה לוקט רק דבר היוס הוא העומר . וע"כ לא היחה כדעתו כלחם מן הארץ הון את הגוף ומשקיימ' הנפש חגבו . כ"ל זן את הנפש ומשקיימ' הגוף . וא"כ כאשר ירלו בעיניהם זה במן . הנאלל כלחם שהוא על הארץ והיא רומי . כן לא יחמהו על התורה אשר למעט בארץ . כזויהם פשיים . כי מן השמי' ורומים היא . ועל התפשיה והיא הפעקה פעליה אין להוסוף וממנה אין לגרוע אשר זה היה כמו זר נחשב כי אין בכל דמות הגמוסיה . דה שלח יכלו להוסוף טוב מאשר בה או ביולא בה . וכן לגרוע כי למה פסלל אדם עשה וחזירה לא יבגר משגיאה בא' מהפגטי' . והיא הפגרי חלילה יהי כן בתורה ע"כ אמר דבר יוס ביומו . למר כי הגם כאשר במן המרנס מהעומר או הגורע ממנו היה פועה כי לא ימא בקרב ביתו רק עומר לגולגלת בלי פחה וייתר למה שדעו ית' הוא עומר לגולגלת . וזהו דבר יוס שלח ילקוט התרבה או הממטיט סמוס או יותר מדבר יוס בלבד כן המרבה ומסוף או גרע מאורה ליה לנו משה הוא קועה וחייב עמה . וגם

ואדמתו יהיה רומי נזכנו ויהיה כל יפז וכל חפץ כל אים יבראל עטיק בתורה בהתבודדות עלום ורב וימן לו המלך הקדוש דגן שמי' יוס יוס לכל נסרד בצקקה לחם בחינו רגע כמתריה למען נכה ומחיה חיי עול' ותבולת המנה לגלח ומה גם כקבלת התורה עוד מעט ויהיה להם חירות משעבוד ומלאך המות ומיזה"ר וע"כ רזה ית' להקל מאבן גוף ומאור דרך עמו . כל יפסלו בחדד מרשיו ועקרי אפ דה למו ולהעמידט על האמך בכל המודי' אשר המוד' כנה עליהם ופלא לעקד לעמוד על אחיפת עיקרי הדת כי הפנה דעהו הקלרה כי מי עומד בסוד ה' כפי שכלו הקר כי הוא חרש מחרשי אדמה . והנה במספר עקרי הדת אין דעת פכמי לחמנו מה ית' יאר כי על שפס דברי' האמת עומד ויש מוסיו' במספר' והנה אשר נכלו רחשו' חכמי ודוקימו אשר קדמו . הלא הוא אשר הסכימו לדעת הרמב"ם ז"ל שהעמידט על שלשה עבר והנה הם לשמרתט עם פמנה סדרס בקלת מהם מאשר סדרס הוא ז"ל במקומס . (א) להאמין מניאות הבורא וכו' . (ב) יהודי ה' שנאמין שזה הוא סבה הסבוס ח' הוא כו' . (ג) שלילת הגמחה . (ד) חחיית המחיס . (ה) ימיה המשיח . (ו) כי הוא הפ' ויעד מעשיה' של בני אדם וחיו מעליה עינו מהם לא כדעת האומר ע"כ ה' את הארץ וכו' . (ז) כי הוא הפ"ט ויתן סכר למי שעשה מנות התורה ועניס למי שעבד וכו' . (ח) תורה מן השמי' כלה קדושה וטהורה . (ט) העתקת והוא כי התורה מועקה מחמו ית' לא מוילמו וממנה אין לגרוע ועליה אין להוסוף . (י) היומר קדמון שהוא חידש העול' . (יא) שלחו ית' הוא רחי לעבוד וכו' ולעשות מעויו ופלא ישנו כיה למי שהוא תחמו במיאות מן המלאכי' והככבי' והיסודות . (יב) נבואה . (יג) נבואת משה רביע ע"ה גדולה שהוא חזיה' של נביאים :

ואחשבה כי חנינו מלכנו המלמדנו להוביל . כשהילנו לפחו חתה כפיו חם מן נפשו מעיקרי הורה ואמונתו וכל יפס נלכנו ית' עיקרי הדת אלה . ויורה לעינינו ח' לא למקע חמונה בלכנו עול' ועד הלא המה נג' כחובי' האלה . והנה אין ספק כי מליחוש ית' ואחדות הכירו על היס . והם הפני עיקרי' הראשוני' כי עייה' ראו ולא זר מראס חלקי' לח אדום שהוא דין רומי' כלחם ויחמו זה חלי ותמונה . ומה גם למסול' כי הילדי' אשר ראוהו בהיניק להם דגם וחלב מאור ההלמים וביה דממה להם לנבור לח אדום כחייתו מטיב להם ובדמותו הוהו הכירוהו על יס . כהכחוהו חס מזרים על היס מחיה' ומחשים תכוח . אז אמרו זה חלי וס' ויכוח כי ה' הוא חלקים כי אשר ראו מטיב להם מהחש לחרץ דרבע הוא אשר ראו ממה את מזרים לעיניהם הרי מליחורו יחודו . כי ה' הוא החלקי' : וזה אמר הכתוב באומרו סניי ממסיר לכם וכו' למר הגם אשר ידעתי מליחורו ייחודי ומרזי מרבה לפיכ' ייחודי כי הלא לכם חזי ממסיר לחם מה שאין כן לזולתכם כי חס נפרית ואס כדום ופרד למזרי' כי ה' הוא חלקי' וזה אומרו לכם . ועל הג' והא שלילת הגמחה אמר לחם מן השמי' שהוא רומי כמפורס למעלס . פכעין

זה נכלל באומרו למען אהבנו הילך בחרותי. ועל
 הפעולות והוא היותו קדמונו והוא ית' הירש העול'. כי
 עסק ימים עשה ה' את השמי' ואת הארץ אחר ויהיה
 ביום השמי' וכו' והיה מבנה והוא כי לראיה על מעשה
 בראשית ה' ב' כמשול' אומרו ויבדק אלה' את יום השביעי
 ויקדם אותו ברכו במן וקדשו במן. שירד ביום השמי'
 לחם מבנה ויהיה הענין כי היה ארז'ל' (ב'ר' פ' י"ג)
 עבשה ימי בראשית היו נעשים בכל יום ג' דברי' וכשמי'
 נעשו עשה. עבשה כנגד יום ה' ושלש כנגד יום
 הששם שלא היה נברא דבר. וע"כ בדרך יום השמי' כשיעור
 השביעי. הוא זכר לברואת עולם. וזה יאמר ויכולו
 וכו' ויכל וכו' וברא' כי ויבדק אלה' וכו' כפן. שהיה
 הוראה על מעשה בראשית וזה יהיה מאמרו וכו' פה.
 והוא מקומו ויסו ביום השמי' וכו' והיה משנה שהיא
 משין משנה בראשית שהיה מקום בשמי' כל כל שאר
 מעשה ה' ואמרו בשמי'. לרעו' אל יום השמי' האשר
 במעשה בראשית. ועל כן לא אמר והיה ביום ה'. ועל
 ה"א וי"ב וי"ג אמר. ויאמר משה ופיהן ערב וידעתם
 כי ה' הוליא לחכם מלרץ מזרים והוא כי המה אמרו
 מי יתן מוטו וכו' כי הוליאם אומרו וכו' אמרו להם
 ערבם שהוא בזה ה' לכם בערב בשר חדש כי ה' הוליא
 כי הלא הם שאלום סת' למה יתן לכם בשר אלא על
 שהמרים כי יסייע על סוד בשבר במזרים והבדחה
 למה הסוכה. ע"כ אמר בזה ה' לכם בשר הוא כאלו
 אומר לכם הוא ית'. הנינו טען לכם שבשר אשר הבדחה
 ואלו שלא מרעט היה ויחאכם כ"א מלבו למה מביא
 לכם אשר אמרתם שהבדחה בהוליא אך וידעתם כי הוא
 הוליאכם והנה ביזאת מזרים היה שם בידוד בני ומו'
 ויטרוהו במשורם למעלה בשר היסע בלואית אשר עשה
 ה' במזרים וכו' איהם הרי כי אין ראוי לעבוד כ"א
 לה' לבדו כי הוא לעבוד את כל הכחות נכריים והוא
 עיקר ה"א שאלו לעבוד את מלך ה' וכבודו ויבדחו כ"א
 לו והנך לבדו והוא הנפשות הוליא הוא ית' בלואית
 באומרו הגדי ה' אלהיך אשר הולאך וכו' לכן לא יהיה
 לך וכו' ולא תעבדם וכו' כי יולא מזה שלא תעבוד וזהו
 כי אין ראוי לעבוד כ"א לה' אשר ראיתם גודלו ביזאת
 מזרים. וגם ה"ב וי"ג הוא מביאה נטוה ונבואת משה
 בדיע עליו השלום אשר אמרו לנו כי הוא יחנך היה
 מביא' ועמה אמרו משה ופיהן ערב וידעתם כי ה' הוליא
 לחכם ומזרים. והוא נבואתו כי המיטת היא כרי
 מביאות נטו' וגם אמר רבינו משה עליו השלום. בלואית
 ובקד וראיתם את כבוד ה' שהוא ירדת המן אשר המביא
 השם שם בפיהם בהקוץ אשר חלומות והוא היכר
 יארנו נבואת משה מה שאין כן וזלוא שנהלום ידבר
 בו וכהו כי בשלשם הכותבים הלהל סורה בלוצבם אלהים
 א' שה ישראל עמו כל י"ג עיקרים בשר היסע :

ע"י אהרן לבדו קרבו כו' כי שמע את חלומותיכם.
 ועוד באומרו ובקד וראיתם את כבוד ה' את המנה
 הוא על הכרחה בענין לה ורה' רק בשרם בקד מערב
 כאומ' ויפט אל המדבר כו' והם הוא על המן למה
 כינה איהו אל כבוד ה'. ועוד כי ביום מייחם שמיעו
 ית' את חלומותיכם' אל כבוד ה'. ולמשה מייחמו אל הח
 בערב בשר לאכול כו'. ועוד למה חזר ואמר ומהו מה
 עשם שנית ובשמי כי בראשונה אמר כי הוליא ולא בשמי.
 ועוד באומרו קרבו לפני ה' ה' ה' וקריבה. ועוד
 למה לא פקד עליהם השלוםם בהראות כבודו יחנך
 על הוליאנה לה' :

אכנסם הנה תלומת ויגדל היתה כי הוליאם אותה אל
 המדבר הזה כו' והנה בשלומותם אל אפס
 להקל מאשמתם ולומר כי בכל לבם עשו והשמי' לא
 ה' עתה רק משה והארץ בהשבת עשות לרץ קונם הוליאום
 אל המדבר הוא ומה נה' לכם מאלו' (ב'ר' פ' כ"ד) כי
 בכל המעשות היו משי' הנוטרה אלא זאת והוא ויטע
 עשה את ית' כו'. וישעו להשוב כן גם על הכל. או
 אפשר כי ידעו האמת כי הכל היה כל פי ה' ועליו וכו'
 הם חלומותם אלא שטפו להוליא מביהם חלומה על ה'
 ואמרו כמהלומים על משה ופיהן עשה והארץ לא
 ערבו אל לבם בפחה דבריהם לדנה ולסר כי על ה'
 היה חלומותם שעת וידעם הדבר היו מכסים האמת כי
 חשו על כבודם של ישראל. ע"כ סוה'ו בלואית' בראשית.
 וכן לקו גלו להם את דעת'. וז"ל ויחבר משה והארץ
 וכו'. ט' הנה הם הוא שבכל לבבכם שמיים'. כי השכחה
 שלא הוליא ה' החכם. כ"א אנהו הם ערב וידעתם כי
 ה' הוליא לחכם מלרץ מזרים. כי תהדעם לכם ידעם
 ו. שהוא ע"י חם בשר לאכול על חלומותם שחשו שר
 ביזאת מזרים. ע"כ נוחן להם מה שאבדו על ידו. אך
 לא כן הוא. רק עפ"ייה היתה הוליאום. והיהם חמטים
 בראים שעליו היה וזה יחנך בקד. כי בקד וראיתם
 את כבוד ה' שחמטרה בעק לבם שחין זה רק כמפאה
 וא' הגניו חנו שהלומותם עליו ואין זה רק ששפטו ודיעו
 את חלומותיכם על ה' כי הלא ידעם חלומותם לג והנן
 כי חלומותיכם היו על ה' והיה לו' בשמשו כד"א (בראשית
 כ"ג) שמעתי אדני לבון הכנה ועוד כי בכר' היה כי היה
 נחמו מה כי חלמו עלינו. כאם בידעו לחם לבם לחם
 אך אין ספק כי על ה' היתה חלומותם אשר בידו להקד
 וכן הוא עושה. ואחרי ויחנך ברכים אלה חזר משה לבק
 לבדו ואמר בזה ה' כו'. והוא כי אמר משה בלבו היקן
 כי עד הנקד יחשבו שחין לנו ראיה שהלומותיכם' על ה'
 ע"כ חזר ואמר מה שלא גילה מההלם מפני כבודו ואמר
 הנה בזה ה' לכם בערב בשר לאכול ולחם בנקד כי סוף
 ראיה יוד כי הוא כמעט את חלומותיכם' שסם על ה'
 באמת ולא בעינים וז"ל אשר לחם חלומותם עליו והוא
 כי חלו לא היה על ה' רק שפשו וחשבו כי משה והארץ
 עשו מעלמם לא היה עתן לבם מידו יתב' נדר ולחם
 כ"א על ידינו כי הלא אין גם גדול מקריעת ים וסוף
 ועשה על ידי וכלי משה וגם לרז'ל' (שם פ' כ"א) כדו'
 שלא יאמרו שפשה גלי משה האלקים אינו חשב. וע"כ
 את גם עשה היתה חלומותיכם' עליו היה ראוי יעקב

אח חלונות בניי כי עלי היו כדנריך אך אל תקיטס
 ככעס כי אם שמאל דומה ומין מקרבת ו"ח דבר אליהם
 לאחר כלומר דבר אליהם ענין דבור וקטיו כדי לאחר
 שהוא ל' אמרה. ויפיר ואמר בין הערבים כו' וידעם
 בזה כי אפי' אליהם שאלמלא זה הייתה לוקים על
 הדבר אך חחה הרע אהבם חיי מאכילכם לכן דשו כי
 הבנתי חל סוה בעל הרחמי' אליהם כי בזה יש קושי
 בחך הענין וחסם בהוראת חיבה. באומרו דבר לאחר
 לכל יקוטי רק שמאל דומה ומין מקרבת. וע"ם דרכו
 כיוון כי לעומת אומרים כי היו נמארים על סיר הכשר
 ואוכלים לחם לבובע. אמר הם זה טוב לכם שתאכלו
 ממש כשר ולא שבת על הסיר וגם כי חשבו לחם לא
 למלא חסוה הכשר כלו' שכללו לחם לשובע ושבועים לחם
 אך שבו מתאזרים לאמר כשר ולא יכלו יהיו על הסיר
 לקבל הריח ועל הפיה היו מרבים לאכול לחם למען
 שובע הכשר ו"ח לשובע אך פחה ששבוע לחם מחמת
 עלמו וזכה וידפסם כי אפי' שודי ברחמי' עליהם גם
 בעת הדין אפי' רחום דנין. וזו וידעם כי אפי' ה'
 אלקים. וזו מה שאפשר לומר בשתי הערות הנזכר
 אך הנה זולה השתי הערות שהפירו יש רש עוד שראוי
 לשים לב בענין הנחוני' קתיא. (ב) והוא שמוט שברך
 ממחמיו למעלה באומרו בני מחמירי לכם כו' והיה
 ביום השבו וכו' ופחה היתה כל הנסוח הוא ולא אמר
 דבר. אלא דבר אליה' לאחר בין הערבים כו' ובגבר
 כו' והעלים כל מאמרו למעלה ואפי' לא אמר שהיה
 לחם מן השמי' רק חשבוע להם. וגם לא אמר שיאלו
 ילקטו דבר יום ביומו כ"ח את הכל השמי' ואח"כ אמר
 מעין הענין בין הדברים אחרים הדברים כ' לאחר זי על
 אומר מה הוא ששבי להם הוא הלחם כו'. (ד) ואמר
 מן הוא כי לא ידעו מה הוא אך לא ידעו מה הוא אם
 קוראים אותו בשמו. (ה) מה שהשיב להם הוא הלחם כו'
 כי אומר אשר נתן כו' עד סוף הפסוק הוא מיותר.
 (ו) כי קטיו דיד' חרודים חתלה אומר חיש לפי אכלו
 נראה כי לא יקחו בזה. כ"ח חיש לפי אכלו ואח"כ אומר
 מספר נסאותי. (ז) אומרו חיש לאשר באהלו תקח
 יתתן שלל יקח חיש לאשר באהלו הסמוכי' על שולחנו
 ואם חינו סמוכי' מה לשולחו עליו. (ח) אומרו ויעשו בן
 כו' המרבה והממטיס כי אך יאמר ויעשו בן אם לא
 לקחו בזהו בתפסר נשמה כי אם המרבה והממטיס.
 (ט) אומר חיש לפי אכלו לקטו הוא מיותר שכלל אומרו
 לא העדיף המרבה הוא. (י) למה צוה לנו משה חיש
 אל יוהר ממנו עד בקר. ויתר טוב הי' להיחם ומשלים
 ימנעו נראות שיבא'ם טעם ח'. (יא) אומר וירם
 חולעי' ויבאם היל"ל ויבאם וירם חולעים. (יב) למה חזר
 ואמר וילקטו אותו ובגבר כבא'ם חיש כפי אכלו חרי נאמר
 ולא היה ראוי לומר כל' שאמר הליקטה חס השמש
 וגם. (יג) למה החמין משה שלמד להם שצויו יתברך
 והיה ביום הששי ומכיו כו' עד יבאו ויגידו שביא' הטרה
 למשה יתרון השומר לאחר. (יד) אומר הוא אשר דבר
 ה' שבחין כו' היכן דבר כן. (טו) אומר את אשר חאפי
 אפו מה כפל האשפי והביטול וגם אומר את' שטעמים
 מה בא לרבות. (טז) אומר וינינו אותו באשר טם משה

פ"ו או ע"י שמינו. אך בשפות ע"י עלמו וזכה כי ראה
 כי עליו היסה התלונה על בן לא חש על הנוגע חלני
 ליעשות על ידינו כי אם עשה על ידי עלמו ו"ח ויאמר
 משה לא בלנד על הלחם לבדו שיהן לכם צבקר מהיה
 הוראה כי על ה' חלונותיכם כ"ח בניי דברים בין בחת
 ה' לכם בעלמו בערב כו' בין בחת צבקר כשר. הדעו
 כי הוא בשמות ה' חלונותיכם שם על ה'. והוא בזה
 שחמו מה. כלומר שחמן את הכל על ידו ואחמו לא
 כחם כלום וזו ונחמו מה שלא נעשה דבר על ידינו.
 כ"ח על ידו קלו' ונחמו מה האם לא בין ה' וביניכם חיי
 חמיד ולמה לא עשה על ידינו אך זה הוראה כי לא עליו
 חלונותיכם כי על ה' ועל בן עשה בעלמו חזו שחמו ואמר
 פסם שיה ונחמו מה כו' וגם היה משה האומר ענין זה
 כי הוא אשר יערב אל לבו לומר שאם הוא על כבוד
 היה עושה מה ידו כאשר היה צבקרטים חיס פעל שהיו
 אומרים כי לולא המשה לא היה נחשב צוה לו הקב"ה
 יסיר המשה ויעשה בידו כמש"ל. ועיד כיוון באומרו
 בערב כשר ולחם צבקר שלמה יחד הלילה לנשר והיוס
 ללחם אך חין זה כ"ח לרמוז להם כי היה שיהיה להם
 כשר במצרים היה ערב וחשך והלחם לבדו שיש להם עזה
 הוא חור ויום כי שם היה להם עומאם וספך ניהגם
 ועשה חור ע"כ ו"ב חקרים היה בראו' יתברך כי היה
 חשה אחר' להנינו ראוה בעל ה' חלונותי מעשה חסי'
 בחת ה' כשר בערב בטרם יראה כבוד ה' צבקר ה' היא
 הראיה השלמים ע"כ מה עשה הוא יתברך גזרו חממהו
 לבחו החמין עד הבקר מהראות כבוד ה' כ"ח מיד
 יגלה חין משה על בן מה עשה עשה אמר אם לא אומר
 להם שפחה יראה כבוד ה' יאמרו שפעייה צבקותי
 באומרי צבקר ורואים ס'. ואם אומר להם פרם הראוהו
 הלא יאמרו כי אלהי הכבתי' להבטיחם. כ"ח הכרסחי
 גדם לאחר כי מעשה היה נראה כי על ה' היתה
 חלונותם וע"כ מיד כבוד ה' בא להראות כי היא ככעס
 עמהם ומשה להקרות שפסם חיי בא לנכרם כדבר ע"כ
 אמר ללכתן שיאמר קרבו לפני ה' בחשבה כי מלאה
 שגונותכם הדביל ועוב טוב פרם הוראה חקתו שחשבה
 כי לפני ה' חסם כי כבודו הנה בא לפיכס הסודות
 שחשפסם אותו על בן קרבו והרעו שפסוה ותחקרבו
 כי שמע חלונותיכם שעליו חמה וכן היה כי כדבר אהרן
 כו' ויסמו אל המדבר והנה כבוד כו' ואם דקדק לשון
 ויהי שהוא ארם יאמר הנה משה אמר קרבו שיעשו
 שפסוה ויחקרבו כי חקן באממם ואומר ככתוב ו היה
 שלא היה פנאי לשוב בעלם כי הנה כדבר אהרן כו' והנה
 כבוד ה' נראה כו' ועכ"ל לא קלף עליהם ה' קלף על
 חלונותם על ה' כי הועיל הרעור המשובה כד'
 מה להשיב חמה :

א וידבר כו' שמיטי את חלונות כו'. ראוי לשים
 לב. (א) יה חידש באל' שמיטי כו'.
 (ב) דבר אליהם לאחר כי אומרו לאחר בלתי מובן
 י' אילו לאחר לזולת. והנה על זה אפשר לומר כי להיות
 שפחה על דבר כבוד אליהם חסרים כנגדם לאחר להם
 זה פעמי' כי על ה' היו מלימים וקמים נדו ומרא'
 שכל משה והאמר ידו מלימים. עשה אמר הוא ית' שמיטי
 יד (ח"ב) 5

כי אומר כאשר צוה משה רא' חיותך. ולא עוד אלא שגורסה שאל לא היה מיום לא היו מניחי' והלא מלאי' היה ראוי להיות בראותם ב' עומרים לאחד ושם הוא שלחיהם מניחי' בראיו ועל כן לא הכניס הלא מבל יחיה לא היה מנאס' כי לא עלה חנם נהן להם ה' להם משנה להיות לשבת ושם הוא שהטוהו הירדף למשמרת לא היה עויו רק בחורה אם יעדיף מהאפיס והניסול בו'.

(יז) היחכן שהיה חפשי להבאיש אחר פנאשו על כך שאמר ולא הבאיש בו' (יח) אומר היים לא תחלו כי הרי יאמר למעלה. (יט) אומר שעת ימים הלקטויה מה היים להם בזה. (כ) אומר וזוים השביעי שנה לא יביו בו שהרי נאמר זה פעמים. אמנם להם ה' דברי' דבר הוא יח' למשה לאמר. (א) שנים הנה לישראל. (ב) שיהיו מן השמי' שהוא רוחי. (ג) שיהיה דבר יום ביומו כי לא ילקוט אים יותר מדבר יום בלבד כי לא ימלא יותר המרבה. (ד) שלא ימסיר יום א' למדש או לפנה ופס' ליומים רק ביומו ולא יוכל אים לאכול מהר מאשר ימסיר היום. (ה) שלא ימסיר בשנה כלל אלא יהיה להם משנה מיום הששי ומחרתו היה יסדרם משה לפי זמני ישראל כנאמר יח' לו לא אך מה עשה הוא יח' אלא למשה שהיה שמעתי את חלונות בני ישראל מהם קלים להליון לכן הסמשה דברים אשר אמרתי לך לא האמר אותם כאתה כל יהיה להם פ"ס לסלוקן כ"א דבר איהם לאמר כו' דבר אליהם סוף ויהיה לאמר לה"כ קח למנין ישמעו ק' לכו והוא כי שהשם' דברי' לא תאמר להם קודם ראוהם הלחם כי אם הדבר הראשון והוא בין הערבים האכלו עמר ובקבר שפנשו להם ולא ירדשו מעשה שהוא מן השמים רוחי ולא שאר דברים וכו' כי יאמרו להם שמעתי שהוא רוחי מן השמים הלא יאמרו מכי ישיענו דבר רוחי לזון גופנו הוומרי הלא נהעלף והיה נפשו יבשה וקלה שלהם הקלוקל. ועל הג' יאמרו אזי לו כי סוף יבא יאמרו לנו שביצא הרבה והנה מעט שאם נלקוט מאכל חדש לא נמלא כי אם שסוק יום בלבד. ועל הד' יאמרו אז מי יהיה וחיי קלויים מנגד אם ירד המן מחר אם אין? ועל ה' יאמרו הנה מעשה הוצרנו שיום שנה יאמר לחמו וגם שנתעב אל לנו ביום השבת מדאנה מדבר אם יחדל ה' מהמסיר להם עוד מן. וע"כ אמר הנה עד פה לא ידעו רק מציאות להם בקבר. ואני אספרה להם הד' דברים אחרים מעט מעט קו לקו. ראשונה אז' להם שהוא רוחי ועדיין יחשבו שיוכלו לאזור ממנו לפנה אז' לשמים וגם זה עד שיזכורו שיבשה לבם יותר מסרם ראוהם דבר והא"כ אודיעם שלא יהיה להם רק דבר יום והשם' עדיין יחשבו שאם ימנע מהבנים מזון אחר לא ימנע מהבנה ואחריו כן אומר להם שגם נגדה אינני כי אם יבא יום יום ועדיין יחשבו שלא יוצר יום מבלי רדח מן והא"כ אודיעם כי ביום שבת לא יהיה כלל. ועוד ההקסם לעשות שלא היה מודיע הדבר רק ע"י שפסע סיו רואים והוא עוזן להם פעם לחמיהם לבל הגדיל התפעלוהו כן כנאמר מאלו כל אחר יד. וע"כ לאודיעם כדבר הכי שהוא רוחי ויהיה מן ע"י שפסע ראו כן מסרו ויאמרו אים א' לחיו מן הא. כלומר לא לו

כי זה הדבר רוחי מן הוא להם אבירים עמ"ה נאס' ממנו ומס יארכנו זה על כן עשה בהכמה יאס' כדרך שיאמרו הם חייבים להודות לה' ואמר הוא הלאה אשר נאמן בו' עמר ראו עשה יארכנו כי כאלאכי שפסע אהם לפניו כי' כי הלא אים אלאמות יאכלו מזה הלחם לא יוכלו כי רוחי הוא אך לכה למה שאם קדושים ניתן לאלהם. וזה למחנה מאתו יח' חשבו לכה. ח"א לען חנינה באמו' נאמן בו' ואין זה כ"א חזון נפסעם. והבנה נוספת גם הוא כדובר למטה. הרי בראון זה עיול הטלוח א' האספרים על הדבר ה' ועל הג' שלא יהיה להם כי אם אילו להם יומים כי אם דבר יום ביומו בלבד כי בזה יחמון לכהם באודים האם יהיו חיינו חלויים מנגד שלא יאמר לנו פה בבלו ליומים או עשור על כן עשה בהכמה יועש כפרה להם ופלאה אל איך היה חזון רוחי מכלל האשם בעלם והגוף במקרה הסך להם מן הארץ שמכלל הגוף בעלם ושפשו בו במקרה ויאמר להם זה הדבר אשר עשה ה' לקטו ממנו אים לבי אכלו מי שהוא צפוינו רא' לאכול שיהם ובלכה שומרים ילקטו ואמר הרי אז רביע ל"כ ילקוט לפי אכלו באופן ימלא בניה אחד כמה שבימים יהיה על עומר חלונות. ובניה אחר פחות שבימים זה. והנה מדיעכם כי ובינה עימר לגולגולת בלבד כשימרדד וזהו לקטו אים לפי אכלו אך לא יהיה להם רק עמר לגולגולת והשפסע הוא שהיה מספר נפשוהים כי האשם היה החוצה בעלם ועל כן להם שבע האוכל הרבה מלחם הארץ ונפש האוכל מעט אחת הנה פ"כ שישורה שה וע"כ אינו תלוי בבר או במשע דבר הנשמי האכל להם חוסי שלא ישמו במחלל כי מה שהימר מתאמר אלג כהשם שהיה העיקר הוא בלוי נחשב. ועוד הסיף ואמר אים לאשר נאכלו שהוא לכל הנמלא בנאסע אבילו סינון כן יומר. או עובר עם שמדדי חמו יוק. ירשע משומר זה על ידו והוא כי למה שהוא חזון אשם כהשם כגדול וכונש הקסון אחת היא באמור ובמש"ל (יומא דף ע"ה) שהמקדש אשה ששק קרוב לה ט' היה ניכר וכן כן ט' לראשון בו'. הנה בזה התחכם שנה ונשה פלמו כמסנת אם איותה ופלאיהם יבטי כי לא יהיה להם מיום לחברו דבר כי גם המרבה לא יעדיף על השומר והמה בשום שכל והבין בעלם הפלה האדה לעין לא שמו לב אל בלוי היות להם מיום לחברו ויבטיק הדבר וימלא כי יועשו כן בני ישראל בלקטו אים לפי אכלו ולא במדת עומר באופן שהיו מרבים ורזי מתפסים מהשומר. וזהו וילקטו המרבה והמפסים בלקטו אים לפי אכלו מלחם הארץ. והא"כ יחיה ח"א ולא העדיף עם אים שיהיו אכלו לפי אכלו לקטו. וזהו שחזר ואמר אים לפי אכלו לקטו עמר למר ששם בלקטו כשיער אכלו על כל זה לא מלאו להם כן רק עומר לגולגולת כהשפסע נפשות אים מעט ואם הרבה יאכל. וזה מוסר גדול למתאכלים להרעט בשחורה ולמנע שביניה כי בזה יפלה מל רוח כי לא יעדיף המרבה ואשר יהפך ירשעם כשחורה למסוק כהדהם אלא ימנע מסרף ביטי כי זה חה יתקיים בינו והוא שמאל' (ברשית דף ל"ה) ראשונה פשו מורחם קטע ומלאכסם ערלי זה זה נקיים ביום האחרים עמו

מלאכתם קצת והורחתם ערפי זה זה לא תקיים ביום זה והשפר דרך רוח נרמו נכחבו וזאת שטופו כמדובר כי כן יראו לעתים כי לא יעדיף המרבה בעסק ומזון טהור וגם החסיר הממעיט כי בזה היו שוים והם תראה שלא יהיו שוים הוא כי איש לפי אגלו הקטוב לו מר"ה לקחו בין ירבה בעסק בין ימעיט באופן שיטעמו ויטעמו היגיעים להשעיר : ונחזור אל הענין והוא כי אחד השפיע טפה הדבר הג' וזה הטהור שד' והוא שלא יהיה מן רק לנקיים בלבד ושיהיו עניינם טהורות יום יום למטר להם שמים אם יבא ואם נחלל לא רצה לאמר להם בפרטות פן יקחו באומנם הלא מוזן כמה ימים היו לנו בנאתנו ממזרים ונרעב ללחם כחמוזת ומה נעשה עתה כי נלך לרם מחר יום יום ובערב נאמר מי יתן בקר . על כן עשה כמזבחי' במעלתו בעתהו ואמר איש אל יחזיר מחטו עד בקר כל' עד ד' שראוי לה : החדש מטר מן מן השמים ויקיץ על הבלתי עושה כן למען לא יערב איש אל לבו לדבר דבר ולהלהקן כי לגוי יטעמוהו בלתי כוסח בה' וס' עשה לבלתי יטעמן הבלתי טעה את המן שהינה צמה שפניה הטבעה הלהל געשו החולשים ואח"כ יובאש שבעתו להטעמן בהגיש בואש מהנהו כבר נאשפטו ויראו החולשים ויליזם מהחלו ויסער הכחוב כי עם שלא היינו יוסר בראות' בירם חולשים יובאש על כל זה לא נעמוזו מלקוח יוסר מעומר עם יודעם שלא העדיף המרבה וז"ל חרם ג' וילקחו ואחו בבקר בבקר איש כפי אגלו שהוא כפי פבעו לחלו ואמר לא יקב עשו שהיה להם ללקוח פחות מעומר כי הלא אח"כ לא יחזיר הפמיעים או לפחות ללקוח עומר לגולגולת בלבד . אך הדבר הד' שיהיה יום בלי המטר מן לא ערב לבו לאחזרו עד עת הדבר מאליו שיראו לחם תכנה בשמי ויבאו לבקש טעם לדבר וכן היה כי ביום השמי לקחו לחם משנה ויראו שני עומר בזה אחד ולא אמר שני עומרים ואלו גומר כי שיליו לא היו לוקחים חלה עמר אח' כמנהגם בלבד שני נעשה שנים זה שני העומר כלומר שנים היה נעשה העומר יחידו לאחד כי היה מתבקך והוא כמרזל (ב"ר ט' י"א) גרבו במן . ואלו ויבאו כל פמיעי העדה וינידו למשה והף גם אז לא גלה ביום השמי שאמר לא ימלאוהו בשרה פן ידלגו שמה שלקחו היום יבאש בהשארם למחר ויזרו בשרם מחר מן ירעבו ללחם כי לא ימסיר ולא יקיים של היום על קו המהכס והתחיל להפירם בקדושת השבת ואמר שבתון וכו' וע"כ את אשר האפו אפי היום ולא השאירו לאפות או לבשל מחר כי המלאכה אשר בו חמת עשו בל חאפו או חכטלו הכל היום עד בלתי השאיר ביום פן יעלה על רוחכם כי מה שמתקיי' ובלתי מבאש למחר הוא כי השאפו או הביטול מקיימו כי אם ואת העורך הניחו לכם גלי האפיה ובשול למשחרת עד הבקר כלומר שראוי כי קדושת היום מקיימו וגם שברמו המספיק יצין כי לא ימסיר מחר לא סירם להם הדבר פן ידלגו וילוו מעשה והינה הדבר הילי . ויהי אפשר להם להכין כי עם שלא יעדר מהמסיר מן בבקר . ראה הקב"ה להראות להם קדושת השבת באופן לא יבואו בעתה בראותה בחופשם חילי יבאש ויהסר לחתם למחה .

כי לא ימסיר ה' בו והניד הכתוב כי ויניחו אויבו עד הבקר לא השפכו טרפי שלא ימסיר ושמרו כדי לאכול רק לעשות כאשר צוה משה ולא לבלתי ירעבו מל הסרין מחר השמים ולא בראותם שלא כבאש וכו' . וזו שהושר דאגת מה נאלץ ביום השביעי או גילה להם בראות יד ואמר אפלוהו היום וכו' היום לא תמלאוהו בשרה . והף על פי כן לא חסרו מן העם ללקוח ולא ונאמר : והנה זה הוא ענין שיפור הכתובים . ונבא יל התכנסת אמר שבתון שבת קדש יסכן אמר ג' קדושות על ג' הדרכות קדושה אשר ביום השבת ח' צלילה שעליה היא סעודה הלילה למעלה מזו בבקר שעליה היא סעודה הבקר למעלה ממנה בערב שעליה היא סעודה השלישית והוא אשר בגלי ראשונים חמתי האמת על ססוק (ישעיה ל"ח) אז חתעגב על ה' וכו' שדרכו ג' הדרכות שנסאק על ג' סעודות והוא מה שרמו אה"כ בצומ' אכלתו היום וכו' שחזרו"ל (שבת דף ק"ה) כי ג"ם היום הם כנגד ג' סעודות והלא כמו דף נאשכ כמותו הם הסעודות לכל אחת בשם יום . אך הוא על כי בכל אחת היום מסעלה בהדרכה כאלו יום אחד נעשה שלשת ימים לפי איכות הדרכות הקדושה אשר בו למעלה לפיו ית' כמדובר ופרש יפרש ענין ה' סעודות הקדושים ואמר את אשר חאפו אפו וכו' והוא כי הלא ים ג' אחין שהן רבויין גם אחיה כפולה וביטול כפול . אך מרם יגלה ענין הג' סעודות ראש והנה יאמרו לו הלא בחול לשתי סעודות של חול האכילם ית' עומר לגולגולת ובשבת שהם ג' סעודות גם כן עומר אחד לזה הקדים ואמר גם כשהמורדו בעומר יום ו' ולא תמלאו רק שני עומר לאחד שהוא ליום השבת כשיפור יום ה' דעו לכם כי ששתת' ברכה בהבינכם לשבת והוא כי את אשר חאפו וכו' והוא כי הרטוי הנרמו באת כאשר חכינו וחאפו גם אותי הרטוי שני יורגם הרטוי ותאפו אותו ועד' ואת אשר פכטלו כאלו ועד' ואת העודף שלא חכטלו ולא תאפו גם בו תחול ברכת רטוי . והוא את העודף שהוא רטוי האת ואחרי אומרו ענין שלשה רטוי ברכה חלו אמר תדעו למה היו הרטויים אשר אמרתי לכם הלא הוא כי הנה ים שלם אפלוהו ביום זה ויעה ה' לכל אחד את ברכתו ועשה את העומר שדרכו להיות לשתי סעודות שיהיה לשלם והוא : עור יתכן רמו בצומרו שבתון שבת קדש לה' וכו' כי בל לפת טוב טעם אל מלאת השאפלים מה זה היה שבווא ית' מוזן מטר על פני ארץ שבת ולא המסיר מן על הארץ והנה אשר ישל לב אדם להפיע על זה הלא הוא כי אינו רק כי ראה הקב"ה בזה להארות הפרש למען ימירו כי השבת אינו כיסר ימים כי קדושת הוא לה' :

ואחשבה רמו לו טעם וזאת הלא הוא כי שבת כל מדרכות קדושות שלות מעלה מעלה אל הסנס הראשונה כל דבר עולה לפי מדרכותו עורע לידעוים חן : והנה ידענו מהסר הזהר (ס' צלח דף ס"ז) גדולת מעלת איכות המן כב רצ מלד הוא מעולם עליון מאד ועל כן לא יתכן להפך הדבר שחמה עלות גדר בחי' שהמן משם שאדרכה ירד למטה ויחננס . וזה ירמו בצומרו שבתון שבת קדש לה' מחר כלומר אל

המהוה את נאחש עודף כי הגם השבטן שהוא למחר
 הוא שבה שהקדש עולה לה' ושיעור הכחוש שבחן שבה
 קדש עולה לה' הוא יום מהר. ואך מה שהוא ממקום
 הקדש כחיוס וירידה ה' למטה לארץ להגשמו למטן
 ממואל דבר יסבילו כי לא ימיר ה' מן מהר לכן את
 אשר חלפו מעשה וכו' אלא שלא שמו לב לדבר עד
 המהרה שפירש להם בפירוש: או יסיה כי כל עולם
 הנללוים עם העה"ז בהדר השנה שבהם כי גבש המה
 יהשבו לפניו יתברך כרצונו ח' שהוא רשוח הרבים פולש
 הכיבוד ואשר למעלה שהכל קדושה דבקה בו יתברך
 יתייחד לרשות יהוה כי כל הקדושה היא אחדות כעדת
 על כן המן שהוא מקדושה עליונה כעטולם העליון לא
 יורידנה ית' אל העה"ז הלוהוה כי אין מוליאין שבת
 מרובה היחוד לרבות הרבים מה"כ שבת שמינו מעולם
 העליון. וזה יאמר שבת קדש לה' וכו' כלומר שבת
 בהתם שובתים שבה הוא גם לה' שחר שגם הוא שומרו
 לכן את אשר חלפו וכו' ואת העודף הכינוי כלומר שלא
 ימיר מן כי מעולם העליון הוא. אך בשמים הוא
 כמעטלנ כרשות ח' כפחות ממנה ח' כי מי מדד כעשנו
 מים ובמים ברות:

בה ויאמר משה חללוהו היום וכו'. מלמד מה
 שכתבתי וימר אל חזרו לית מהר לחטול
 בדאגה קן גם מהר לא ימיר כחיוס ויעלה על לבכם
 להשחיר מעט למחר אזלי לא יבאיש כאשר לא שבהם
 היום משגי לנבועי אלא חללוהו היום כלומר גם שלא
 הייתם מולאים אותו מהר רגזי חללוהו היום על כי
 שבה היום לה' ורצו לנכדו ולא לחטול כצמחם וכו' כי
 הגם היום בלנד הוא שלם המלאכות בשדה. אך בשם
 ימים שאלה השבת הלוקיחו ולא האמרו הגם שבת זה
 שהוא בלשון הורה לנו זה הוא ית' אך יביר שבת
 ימטור. לז"ל וניום שבועי שבה לא יהיה כי כלומר
 כשדה הוא שמוע מטי. אך תמלוכו בניה כי עובר ח'
 שחקמו בשגי יעשה שים וזה"ל הולך ומכרבה כמבורג
 כרנוי האהין למעלה וכו"כ רמז בחימונו שבה לא לביה
 בו שהוא כשדה לא יהיה אך יהיה צמים כמדובר:

בו ויהי היום כשעשוי טו'. וי היה צמים השבועי כי
 ילא מן העם ללקוט ועבדו שיאלו מן להרחם
 זולת קטן האמנה ואמר עד אלה מחתנה כו' לומר כי
 למה ששבת רחמי להודיע העולם שהשבעו מולו כבטוחים
 והטול כל החורה מלוה ויכלול הוא ח'. כחלונתו את
 משה כלומר עד אלה מלאכה יהיה על שלא ככבוד
 באושרה חתלה ע"כ חזר הוא יתברך להזכיר שלא ילא
 ויתן טוב פעם שיטעמו ויראו כי כן הוא והוא כלומר
 ראו כי ה' נתן לכם השבת לומר הכם היה לכם בית
 מנוח באומר היום השבת הוא זכר למעשה בראשית
 להורות כי שש ימים עשה ה' את השמים ושבועי שבה
 קן הין טובה שבועי ובהלם ביום הששי נבראו שבה
 דברים ג' כנגד היום עלמו ככל ח'. שאלר הימים וג'
 כנגד יום שבה קן צמן היה להם משנה בשגי לעמו
 ולשבת ח"כ קמונו ככל היום שים בו כי גם הדוג
 העולם ענו אל כל האומות כי כל משתמחים ממנו
 ע"כ אמר ראו עין צעון כי ה' נתן לכם השבת לכם
 לזכרם כי הלא ע"כ הוא נותן לכם להם יומים משח"כ

למים אומה זולתכם ואין זה רק שנסתוויכם חלקי יתברך
 הגם וע"כ השבת שהוא לה' יתייחד לכם ומהר שכן הוא
 שבו איש תחמוי ואל חלפו מן למתאם שהוא ח"כ מיל
 ביום השבת והוא כי ישראל הם מהגה ה' וכאשר מחנה
 שכינה הם למעלה מוחלקים לרבע מהענת ששם שלשה
 מלאכים במהרה אחד מיכאל וכו' דלשים עמו על מחנה
 דרום וגבריאל וביים עמו שם לפתח אשן וכד"ל עזראל
 וביעורו ורפאל ושיעור שנים כמים עם כל אחד הכי
 שמתהו ית' י"כ בחימוט בגלותו ואשר הורה להם הוא
 הזויות. והגם ביום הששי צענד ית' לבראל לחם מבנה
 שבה נפש יסירה אליהם שהוא כח יהר נאל מחמו ית'
 לכל אחד השורש נפשו הדבקה בו ית' ע"כ אל ילא איש
 ממקומו שהוא מה"כ מיל שבתמה יבראל שהוא"כ בהך
 הקדוים שמתן הקדושה עליונה לכן אל ילא את אשר
 להם משנה לו כגשמו ביום השביעי הולש שהוא לעמח
 מקוב הזויות. או שיעור הכחוש עד אלה מלאכה
 לשבור מטהו וכו'. ופ"ס האם על שיאלו ללקוט יהשבו
 להמאנים לשבור מזה ומוקים והודות ולדרכה מין אדם
 והפס כעבר שברון משה להם כי דאנו ללחם איש כי לא
 השכיר היום ולא היה להם בלתי את לנורך היום שהוא
 ע"כ אמר מה שאלמתי כי צוה יבאה שבתהם לשבור
 עליו: כו' הוא כי הלא דרו ק"ו בנות והוא כי הגם כי
 נתן לכם השבת ואין זה דרך חמונה כ"ל ברות כי הגם
 ע"כ לוי מותן לכם להם יומים כי עין צעון רחומה צוה
 כי ממני הוא לכם חמות השבת ולא כבקשתי מכם רק צבג
 והל העשה שהיא שבו איש תחמוי וכו' ועכ"ל ענו.
 ומה גם עתה שמתחמו לשבור מטי וכו' שבה חמונה
 ובקש עשה ע"כ קבלו וצומו מחמו יתברך ויבצחו וכו'
 כל' שקבו המלם למה לא על בלם מלאוהו שבה
 ולא לבנות מעמל כ"ל מה שביצחו העם אל היה חמו
 להיות ביום השבועי כי קדש הוא לה':

לא ויבראו וכו'. רהוי לשים לב. (ח) מה ערך
 כדודעה זו בקראוהו מן. (צ) כי
 הכי מדע מלמעלה בקראוהו כך כלומר ויאמרו איש אל
 אחיו מן הוא. (ג) או בית ישראל ולא אמר בני ישראל
 באימרו בכל מקום. (ד) למה הודיענו שהוא כדע גד
 ובשבת באפיהם כדע. (ה) אך מתקשר לוא אומרו
 ויאמר שבה ה' יתברך אשר צוה ה' בלח שטומר וכו'.
 (י) מה ערך שיעור ישראל את הלהם אשר הכילו הוא
 יתברך את ישראל כדבר וגם למה אמר שיהי כשאלו
 אלהם מלחן טורים. (ז) כי לא בהיעלו חומם השליש
 את המן בלחם כ"ל עד ע"ו כלייר. (ח) נמה ליה את
 אהרן ולא שם בידו המן בללות. (ט) אמר כאשר
 ל ה' מי לא יעז כי כאשר צוה ה' היה וגם הוא משולל
 גזרה ויהי דרוי ואמר היתה אהרן וסיה גזרה לודקם
 ולא ייטהרו שהוא כלומר ענין חזר. (י) שומר הכל
 את המן והזר ויאמר את המן אכלו. (יא) אך משיחם
 ח"כ לומר שטומר עשיריה האיתה את הקודש ולא
 אמרו למעלה וגם למה כוונת יהודיענו:

אבנם יאמר כי הגם המן עם קרבו את השומר וכווא
 כי היה דבר בלתי מחקיים כיוהם השבת וגמה
 חזרו כי לזה יקרא מן כל' מקרה והדמון כי הדמנות
 יד (ח"ב) 8 הים

יה ואל דבר עממי כי ע"כ היה נאם והיה כלה היה וע"כ כשכחו ראשון אמרו מקרה הוא והמקרה לא יחמיד ונרע נל להם היה וסעי הדאגה בקרבם וממנה יבאו אל התלונה כי לא יאמינו בחייהם שמישה להם המן כל ימי היום נמדר ולחיות כי אשר היו חכמי לב הפכילו הדבר והאמת ולא יסבחוהו אל הזמנות ע"כ אמר ויקראו בית ישראל שהוא על המון העם ולא נאמר בני ישראל ולכביד אותם ולהורות כי לא דבר מזדמן היה רק כשנשנה גדולה מחלו יח' אמר ראו עתה כמה פשטת נגלות לפניהם להורות כי לא הפיצו אשר דברו חלילה . ח' כי הלא והמן כזרע גד הוא וכו' והוא סכלל גלגלה דברים שפניהם יחמוד אית אוכל ממיני מאכלים והם האמרים על חוב כחמורה לחבול מען הדעת הוא ואמרו ומתא האלה כי טוב העין למחלל וכי האוה הוא לפניהם ונחמד העין להפכיל אלף שפה מן האחרון היחל ובראשון כלה שא"כ כזרע גד שהוא כזרע גד שפכנו לחוק ולשגב המוח להפכיל . ויחזו כנגד עיני שנחמד להפכיל . וכנגד האוה לפניהם אמר לכן . והוא האמרים ז"ל (ויחמד דף ע"ה) שיהי לכן כמרגליו' כואמרו ועינו כעין הבדולה ואין תראה לפניהם גדול מזה וכנגד עיני מוצ למחלל אמר וטעמו כפניהם ברבם והמוניה ל' שאל היה מקרה לא היה מזדמנת שלשה הפניות הגדולות האלה זו : והנה עדיין עוד טענה ד' להורות נעמי הכל כי לא מקרה היה רק הנגמה גדולה עד מאד והמרה משם . וזו ויאמר משה זה הדבר וכו' לומר מה דבר ח' לזה ל' למען ידעו דורות עולם השנחתו יח' על הופסי חוריה ומחזיקים בה ומשליכים נעמי העולם אחרי גוים ומאמינים בנגזם שהוא יכלכלם הלא הוא כי מלא העומד למשמרת לדורותיהם למען יראו את הלאה כולו' הנה אמרתי לכם הוא הלאה אשר נתן ה' לכם . והנה אינו להם צפויים רק דבר שהקרה וזדמן הנה זה הדבר אשר לזה ה' מלא העומד וכו' למען יראו את הלאה כי המה יכירו כי להם הוא וליהו דבר עיבר וליהו כ"ל מקיים לדורות וידעו כי אין מעצור לה' לזון את הופסי החורה ועושים עיקר חמיה כי אין להם להחלוף ולי' כי אין מקומה מוכן להשתרם והדוקא להם שפאלו או תלחול על קולר זכותם להשתרם על דרך גם כי הנה על הראשונה יראו כי הנה היה זה במדבר שין מקו' בלתי מוכן כמורו : או יאמר במדבר למה פסי' במדב' כי הם קבלו את הור' לרמוזי ככה יטעם יח' לרופסי החורה שיבטחו בה' והוא יכלכלם כי המכון בבהו יציגו מעין המן ההוא כי הרבה פתחים למקום : ועל השנים אמר בהוציא אותם וכו' . לומר בירחו שפע שפיו אל ממוסרי זכות . אך היותם בעלי אמהה כי טעמו נזקק על שפיהם ערם ירמז ולא אמרו היה לזה לדרך וזהו מאכלים המיחזקים לטובות ומינות וחוליים ו קיים או להם במדבר אחר בלות פרוסה ממגרים ע"י שמי אלה האכלתים האלה הזה כי ע"כ חיבב יח' בבו' (ירמיה ח') ונראה לך חסד נעורין כו' לכתב אחרי במדבר וכן בבו' חיי ידעקין במדבר בדרך הלוטות ומלא כי על שני עיניהם אלו על החורה ועל האמנה האכלתים הלאה היה . וז"ל במדבר בהוציא אותם שהוא נזמן

הוציא אותם שהוא על אשר הפיצו בלאדם למען יראו וישכילו דורות עולם ויעשו כן גם הנס לפרוש מעיניו העולם ולידבק בתורה ולהשליך על ה' הכנס שהוא יכלכלם והוא מואמרם ז"ל על פסוק הדור אהם ראו שאמר ימיה לדורות ראו לנלמח המן לכן עסקו בחורה וה' ימן לכם מן עם היוצאם בלתי ראויים רק שהאמינו בו יחז' ויכלכל אהםם בשפץ עתק וכיים ענייט בבו' ויאמר משה אל אהרן כו' ל' הנה זה הדבר אשר עשם ה' לשמור מן לדורות מהכעס האמור : והנה היה די לעשות כן בשפץ זמן שנהנו במדבר או לפניה אמר העבות אהל מועד שיונה עם למשמרה אך עתה שאמרתם מן הוא לדגוב באמרכם כי מקרה הוא ולא יחמיד אשר זה לכם ברחוקם אורו דבר בלתי מקיים שפיה איה מנן כי זה הדבר אשר לזה ה' בלומר למה לא המחין עד כף ימי המן כי אם לזה מעשה אך אין זה רק למען שראו כי יתקיים המן ולא יבאיש ימים ופניה עם היונה משהם מרם היונה אהל העדות שאין מקום לומר שארון העדות מקיימו ולכן מיד ויאמר משה אל אהרן קח ט' שיקח מעשה והנה אורו לפני ה' כשהמתן החורה שהוא כי אם הייתי ממחין עד יתקיים עומד לפני ה' שהוא לנעושה המשכן והפירה שם שפיהם היה בזכות משה שלף יבאיש הוא היונה לפני ה' במקום הקדוש . לז"ל כי מיד עשה מלא באשר לזה ה' את משה ואה"כ כשהיה אהרן העדות ויחיהו אהרן לפני העדות למשמרה בלומר לא שותקיים כי בלי זה ותקיים ועם שעברו כמה חדשים טרם עמידתו לפני הארון ולא הבאיש ורמה לא היסה זו ומה שזוה את אהרן לבוס המן בלי יאמרו שפיה שראו את המזוי על ידי שם גם פה עשה מה שותקיים המן על ידו אי בזכות שפיהם היה בזכות משה ע"כ יאמר שעל היות על ידו ותקיים מה שאין כן אהרן ואין לחמום אך לא הבאיש והוא במום שהוא אחר יום או יומים הוך הגלגל' בנאמן יבא לים להרהר את הוא קיים באיכותו בראשון . לז"ל אל התכה כי הלא נראה במום נעמי כל ישראל שותקיים באיכותו ימים רבים כי הלא ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה עד בואם אל ארץ וישפנה הוא בערבות מואב כשילוק מדע"ה כי המן בזכותו היה כי מ' שנה עברו ממדת חורה עד שאמר משה ל ישראל ולא נתן ה' לכם לב לדעת . וארז"ל (פ"ו דף ה') מכלל שאין אדם יורד לשוף דעתו של רבו עד מ' שנה : שנית כי המן שלקטו ציום סילוק מדע"ה בז' באדר שלח יד עוד . ואין תקיים עד ממחרת הפסח שאכלו מעבור הארץ הרי עיניהם ראו ולא ידו כי תקיים המן ל"ח ימים ולא הבאיש ורמה לא היסה בו וא"כ ילמד סתום בנלגנת מן המפורסם נעמי הכל שמי שקיים המן באיכותו ל"ח ימים בכרסו הוא המקיימו בנלגנת וזה שחזר ויאמר את המן אכלו כו' לומר הרי אמרתי שאכלו את המן מ' שנה והלא בהשמלך משה לא ירד ול"ח יום יחברון מהזמן אך הוי אומר שאין העיני שמי' שנה ירד יום יום אלה שדחן שפיהם הסילוק אותו אכלו עד בואם אל קנח ארץ כנען שהוא כדבר שג' (יהושע ה) ויאכלו מעצור הארץ ממחרת הפסח ה' . ויהו את המן אכלו מבלי פירוד יום יום והנה יש התקדושים אמרו . כי בואו' ויאמרו ט"ח

אל אחיו מן הוא ביום אל מן הרטאוי הנמאל כעה כי מאז היה הקרא קר ותחמה על שלח היה משגל ועל פי סדר ההוא יתכן שיעור הכתובים בדרך אחרת והוא כי ויקראו ביה ישראל אם שמו מן שהוא פעולה על רוחם כי מן כזה הנמאל היה ולא דבר השנאני על כן אמרה תורה והי שהן בו סימנין לכל יתחלקי הדבר והוא אמרו הכי כרע גז שהוא עגול כגריב הגז וגם לבן כסירי וגם פעמו כפטיחים כו' כמש"ל (ש"ר פ' כ"ה) שהקנים פועמים בו כפטיחים בדבש נמאל כי לא צבחוהו ועיניו ולא בגוונו שהוא מביק בזיון ולא כפעמו לא דמה למן כרסואי ועוד עשה ית' ועמד למשמרה לדוכסו למען יראו אם פלחם שיראו כי לחם היה ולא כה המפורסם להם שהוא גשמי רטואי ועוד כי הנה את המן אכלו מה שאין כן במן הרטואי הא"ל לזון ממנו וזה גם מ' שנס והנה ראוי שובני' אכלו את המן מ' שנס וכו' ואי יאמר כאלה זיה ה' את משה ויניחיו אהרן כו' ל' כי היה משה לא המד לאהרן רק שנייהו לפי ה' ולא היה לו פקס אך כאלה זיה ה' את משה אע"פ שלא פי' לו משה כן עשה אהרן שהוא כי ויניחיו אהרן לפני העדות למשמרה שספיקמה דעמו לדעה המקום כי היה שיהן אותו לפני העדות הוא אהרן המורה למען ידע דודותיהם כי על חופתי המורה יכוין לו כי די שיעטקו בזה יאכל זה כי אין מעטור לה' בכל זמן לפתוא מן דומה לו למחויקים בצורה כמאמר ירמיהו לישראל כמדובר וע"פ כ"ה אכלו את המן מ' שנס שצרכים עסקם בצורה ריק להם כל המ' כו' שהוא זמן שקיעת המורה נבלם כי כוונתו מ' שנס לרדה לכוף דעמי של משה בצורה מד צואה אל ארץ עטננה בערבות שאב כי אם נאמר להם כך אלץ שטח המן אכלו עד צואה אל קצא כוונת שכלנו מעטם הארץ שנס עטור ארץ ישראל מכין לבורה עטק על כה דלויורא דלרעא דישראל מחכים ולא הוצך להם מן ויתכן רמו עוד ענין אהר לפה לא האכילם מן מקנה ארץ כענין ולפנים כי אם עד קצא ארץ כענין לז"א והעומר עשירית האיפה הוא והענין כי הנה האדם נקרא איפה כמש"ל על פסוק (איוב ל"ה) איפה היית ציידה ארץ איפה שגך היין הייתה האדם הראשון כי יש כלל האדם הראשון כי יש חלוי כראשו ויש בגולו כו' שהכו' רש"י ואת כל א' קראו הוא ית' קדושה שאמר להיוצ איפה שגך היין הייתה האדם וידוע כי אלה שנסם על איש ישראל הלך אלוה ממעל יש בכל נפש כה מ' בחיותו עליוטה כוונתו והנה ע"ה המן הקדוש ודומי מאד ממקדס ההלך העליון על כולו והואם יתפסק איכותו בזמן והוא והעומר עשירית האיפה הוא שהוא בישור זה על הענין כענין כי כללה כל האדם תקרא איפה שלמה כענין שנס בחיטם והעומר עשירית לכן כוב קוב הוא להם מא"י שיש בה י' קדושה כמפורסם במש"ל (כלים ט"ז) שהוא לעומת ארץ הפלוסופה ובהיטוי' ובחכה כחה על עומתם מכלן לק"ש כל בחיטוטי ועל כן לפיכך נבלם כן הארץ פוס יאכל לעשה בה י' מוח בלרץ ופירוטיה לא תהרות שבור ובחמור לא חרוע כלאיס ולקט שמה ומהו ותרומה ומעשר ותרומת

מעשר ומעשר שני והנה ועל כן בצרכת המזיא עשרה היטות וכן פסוק (חלבים ק"ד) תלמיח חזיר פי' להוציא להם בו פטר סיבות ופ"כ נשים ו' אלכיות על הפס בטואיו לנציע ולנרך והנה דרך רמו בנתן המן רמו לו הוא ית' לפקוח עינים שרות האומרים הלא צבחתו לקחנו לנו הון ובר ולהם ומזון והוא כי יאמר איש כתי ומחמתי כי נטונויה הם הרטואי כי פהמה שמן חלקו ומאכלי צדיקה והיה להם הסנה הזאה לאנן נגף ולזר משכול אל עקוד ידיהם ולא ימישן רגליהם ולא יסלון לנסוק בתורה כי יאמרו מה נאכל כי לא נוכל להרבות צדיקה אם לא נוצר כעפר בצד וטוב לנו כי נעטוק כפרקמטיא והנה בצמורה וחס צדיקה והנה וגליליה הגו ועלית במעלות צדיקה ומזון ואם ימעט היות המיות כי ולחם ומזון לרוב משוף ידיו פהמורה כי אם אין קמה אין תורה והנה יעצרו ויכלו כי המה לא ידעו מחשבות ה' כי בא לישאר חסיעין אהרן והסם לנו לעשות חרונה קבט גם ה' יעשה את עלו ית' את הנדכה בלחמיו ועיריפת להם חקו כחבר ימעט בעסק כי אין מעטור לה' יורה כרך יבדך לאשר חשקו בחירתו ומחויקים זה ואשר השבו כי טוב לגבר כי ית' און ויתן עד ירכה סור וזא ימה לו לנסוק בצורה יוש וליה לא יעצרו לה ידע כי יתהיף הוא כמאמר הפנה (אבות ב' ב') אם אין קמה אין תורה אם אין תורה אין קמה והוא דרך הציגים לדבר ולומר מיתן לי מלא בימי כסף והנה ואסתפשע בצורה ה' הש' ליה ויזמם לא אדמה ולא דעת ולא תבונה לאשר טוב לנסוח בה' מצותה בחדש וא"כ אמור נאשר ללחם מי הוא ראוי לנסוח בו יומר אלה האיש לו חלקי שלם ה' הלא יענה ואמר תלילה ללאמין כי די ראוי לנסוח ויתר ממנו והלא נשיב לו וא"כ איפה ירבה חרסו ויבנה כך הוא ית' בבהקדים לך בית והיון העובד בצורה ולא הקדים אלה לעסוק בה חהלה ובפנה עליו והוא יכללך והן כל אלה יפעל ללחם שונה ופתי השם נשבו בחיים חייבו להכריעם בסחרה העולה על רוחו כי לחמו ויזון על פי מזלו או חממו והריוטו ולא מוס' היסחט ולא יבין כי הוא ית' זן ומכרנם לכל ומזנאיו של חסם קצובין לו מוא"ס לרה' ואין האדם ית' כמלקט אבד הכן לו הוא ית' וא"כ איפה למה יינע להעשיר כי לא צדק יגבר איש וטוב לו ימעט בעסק כי הנה לא יעדיף הברכה ולא יתחורר החמישי כחבר קבט לו ה' וזה רמו לו הוא ית' כפ' המן כי ממנו נקה ראיס לכל מזון בני האדם וז"ל הגוי מחסיר להם כו' ולומר דעו איפה כי כל מה שתריוחו בר ולחם ומזון צדקה אינכם הקדים אותו כי אם הגוי מחסיר לכם מאתי לחם מן השמים וכל היואלסים וטובאים וחרוטים לזון ולקחוז ממון אינם כ"ל שיואל העם ולקחו מאשר טובן לו ולקחוזת יעשה האיש הישראלי אל ינע להעשיר רק דבר יוס ביותו למען אכנסו כבודו עוני אם ילך בחורתי אם לא כי על ידי קיימה בעויר אולטיהו וקיימהם בטובר חיה באחרתי הוי ממעט בעסק ועטוק בתורה הוא עדין השני של שבוט שהוא משל אל המלאות לו ששים פנה חן כאלה ויהי ביום השני שהוא חסדים עד מאת

השנים

שילך עמו ולא שמשו לו ויחזרו אליהם ממנו ומי יג
 והיה נשאר למי שיעבד את ה' כל למי שאלל ופגע
 ודפן וירם תולאים ויבאם ויקטוף עליהם משה הוא ירם
 הטוב וכן הוא חזלו וילקטו אותו בבקר בבקר דבר יום
 ביומו איש כפי אכלו כלבד וגם יקבל עליו ישרון ויפטר זה
 וחס השמש רמות ונאם ולא יבצע למתן מסוד עיקר
 מהשנה צ"ב כי לירחון חיים נחמסו מסוד :

יז א ויסעו כל עדה בני ישראל וכו' כהה יקפה .
 (ה) אומרו למסעיהם הוא מיותר
 ומשולל הכנה . (ג) אומרו חנו לנו מים ונשחה היחק
 יתן להם משה מים והוא אדם ולא כל . (ג) אומרו
 מה חשכן את ה' . מה ראה שאמר שהיו מנשים את ה' .
 (ד) אומרו וינחם את העם וכו' כי הלא בכלל אומרו
 ואין מים לפחות העם הוא נאם למי האם כהה מיותר .
 (ה) אומרו וילן הפעם על משה וכו' כי הלא כבר נאמר
 וירב העם ואם הוא שחור שניה לרוב עמו מה הכסף
 היו נקיים שחלקו הדבר לפנים . וגם חשנה הלפון מרוב
 לחלוטם ועוד כי נהפך הוא כי פתחה היה תלונה וכה"ל
 רוב בהכבוד המלא . (ו) למה בנה עשה מהקדוש כי
 פתחה אמרו לו רבים חנו לנו ועשה לו יחיד בלואמו
 למה זה העלייתנו וכו' . (ז) אומרו וינען משה על ה'
 לאמר כי אומרו לאמר הוא בלתי מובן משה הוא
 ונולד . (ח) כי הלא כמו זר נחשב יחיד קטועים
 בלואמו עוד מעט וסקלתי וכן (ש"ד פ' כ"ז) כי הקפיד
 הוא ית' על הדבר ואמר לו עבור לפני העם הזה וראה
 אם יסקלך . (ט) אומרו וקה אהך מוקמי הפס למה
 הוצרך לקחם . (י) מה לורך לנסוד שהכה בו היאור
 והנה ארז"ל (פס) שהוא אחד מג' דברים שאמרו ישראל
 שהיו עשים רעה ולא טובה שהם משה וקצרתה ואהן
 כי ביהם הוכה יאור ומליצים וסקלורה את אהן איש
 וארון בעתה ולמתי ביה משל על כן נהי ית' כחמשה
 שקלל מימי היאור המליץ מים (שמות וכן בקסורת
 עלר העגפה ובארון בידך את ביש עובד הדוס (יא) אומרו
 ויקרה שם המקום בו מה לורך אל קריאת השם .
 (יב) למה פירש על ריבכו' . כי יובן מעצמו . (יג) אומרו
 לאמר שהוא מיותר ובלתי מובן : אמנם הנה ארז"ל ססיו
 יבראל חוששין פן משה ידע מקום יש בו מבעי מים
 והיה אומר שעל דרך גם ילאו מים ועל"ן יתכן יאמר
 וישע בני ישראל למסעיהם על פי ה' והוא כי מלא
 הסיעון משה מים טוף וכל שאר משעות היו על פי ה' ולא
 על פי משה לבדו בלתי כי לא יוכל עמר כי הוא
 הביאם אל מקום ידוע לו והמליץ עד אחר ריבם עמו
 ואמר למסעיהם על השמעים שנגחום מתדבר סין עד
 דפירים שהיו דפקו אולם זהו מתדבר סין למסעיהם
 שהם פנים ואח"כ ויהנו כדפירים ואין מים לפחות העם
 וירב העם עם משה ואחר דבר עשו אמרו חנו לנו מים
 ונשחה והנה משה ראה ב' דברים . א' כי פתחה לא
 נחמסו אלאו מים כי אם רבו עמו בחוקם בלואמו וירב
 העם ים משה ואמר כך דברו נחמסו דרך שללה חנו
 לנו מים ונשחה . ב' ראה והנה המריבה היחה עמו לו'
 יחיד . והשאלה שאחרי כן בל' רבים ע"כ אמר בלבו
 אהי אומרם לו רבים קיה לבלול עמי גם את אהך למה

השכנים אז ויכינו את אשר יבאו עמהם במוחה לסדר
 תלמודם והבין התיבות מלות ומעשים טובים . ויחן כל
 המעקשים למיור . וכל קלקולו פניהו אשר פנה אליהם
 והמר ימירם רעום בטובות והיה השנה על אשר ילקטו
 חורה ומלוח וים יום כשפורים הקודמים . והעינן בעלמו
 רחם בנולד אל הפועל בלוח' ומעל שכנה הסל והנה
 על פי המדבר כו' . והוא כי הנה השנים ידמה אל
 המדבר שחמנו מלך עלמו חין הנאה וזלתי הכל מן השמי'
 והלאה' וטובות העולם ידמה אל החן הפסוח עליו ששמו
 העם ולקטו איש כל אשר טביו ידו . והנה על פי
 המדבר דק הוא כמין יריעה שמוחה אל פני החן ויריעה
 אחרת חתה החן לקבל עליו את החן שהוא דק כפסוד
 על החין ללמד דעת לאדם . כי מוטו מוכן מן השמים
 ללא שמוטו חס כענך מבדיל . במו וכן מוטו . עד
 יקפה מקטו ויחן עמו שש"כ קפי' מוטו חס אל אדם
 כקריעה מן סוף וכמאמרם ז"ל (קדושים דף פ"ב) מעולם
 לה ריחיו ארי ככל ולא זביקין ואלה שועל תונו ומשפנסים
 שלא נצטר ואחי שהפנסם בנצר אלא חיו הוא פקחהו
 מוזהו . וכן ים יריעה אחרת דקה למטה שהחן עליה
 לרמוז כי חין לנפוח בנכסים . כ"א כאלו מונחים ביריעה
 דקה קבל לנפוח וכנה כהמר ירחו בני ישראל שראים
 הגנחות העולם המורים הים אל החין כי הוא כלי'
 הכנה וזמנה ע"י השם וכן מבני אדם הוא כלי' נעלה
 ונחלן השנים ואיברים להרבות בהצורה ונעמיר ואין זה
 כ"א כי לא ידעו מה הוא כי יסגלו החמה ולא ידעו
 כי החריטת הכל . ויאמר משה אליהם הוא ירם הטוב
 שחמשה ימופך אוחה אחר ה' . הוא הלהם וכו' לומר
 ססיו הוא הפלותו למה מלפנס כי הלא הכל בידי
 שמים והוא הטון להם חסן ואין ולא למותרות רק
 לבלול יריעה ורובם נכס . לכן חס הדבר אשר נהי ה'
 כל היבצע להפסיד רק לקטו ממנו איש אל חלו די שוקין
 יהיה משאו יחמו ולא נבדל להן כי טובות השם"ל הכל
 המה ועל המהבילים טובות השם"ל נאמר להחיל אורחי
 יש שהוא כמש"ל (עוקבין פ"ג) יש עולמות ויבין לנצר
 יש עולמות לנפשו וליהנות בעה"ל גוט . וז"ל עמר
 שהיא יש נחמסרו לכל נלגלה הוא החסרם של עמ"ר
 לנפשותיהם ולא יאמר איש כי גם הגוף ראוי גם הוא
 ליהנות כי הלה איש להמר צאהלו הקחו והוא כי חין
 הגוף אלא הנפש כ"א כחמטת והלה אל אשר בנחיו וא"כ
 אל ים ראוי לחוס ולעשות עיקר . אל האהל או אל אשר
 בבוטו . וז"ל הים לאמר בנחלו היה הנפש שבאהל הגוף
 הקחו ולא להלה כי הפך בו הוא העיקר והנה אחר העלה
 החסן ויפשו כן בני ישראל אך לא מיד כשחמסו כ"א אחרי
 לרואה שילקטו המרצה והחמיטו שים מי שלקט הרבה
 הין רבית ממעים ואחרי כן ראי כי ויחדו בעומה נמדה
 ורלו כי לא העדיף המרבה והחמיטם לא החסיר כי
 חין הלהה ימירם לתירבה שחמורה על ממעט ע"כ משם
 למדו נבלתי הרבות רק איש לפי אכלו לקטו . ויאמר
 משה אליהם הוא הירב הטוב אשר להם המתמם אוחו
 להקב"ה שנים ויהיו נבלתי ישמם איש ללקט יחר על די
 אכלו כי הנה חין איש מותר ומולך עמו לחסו העולם
 דבר . ולמה יעמל איש על מה שיפסיד ולא על מה

בדברים שמי עמו מריבה ובסתם את אהרן היתה אלה
 נבחה כך אין זה כ"ל שתהיה רבו עמי ועוד נבד ירם
 גם לטל גם את השכינה ולא לריב משם אהו ית'
 חליה רק לנשות אה' ס' בקרבם לפת להם מים וזה
 מאחר משה אה' מה שאמרתם ל' רבים הוא לטל את
 אהרן למה בדברכם עלי לבדי תריבין וזהו מה תריבין
 עמדי לבדי ובסתם אה' אהי עמי לא תריבו רק בנחת
 דרך שלם חך אין זה כ"ל לטוב גם את השכינה לנשות
 עמ"כ לא שרבתן און ל' לנב' לקריב אהו חליה רק כתיב
 חתי מה תנחין את ס' כמה שתכלו את השכינה עמי .
 וישל כי אהרן תסבין את ה' יהיה בח' מב' עני' או לנשות
 את השכינה אהרן או לנש' אה' מים יוכל תה כמדבר חלי'
 וזהו היא שללתי ל' מה תנחין בל' בלויה דרך הוא הסבין.
 וזהו אהרן שומעם זה מתפשט פהו וישורו מאמרם. וזהו
 וינחם עם העם למי' לו' נחם לנשוע את דבר ה' את
 ים ספק בשכינה לפת מים . כ"ל נחם למים בלבד ומאז
 לא שפא את השכינה כ"ל וילן סעם על משה ויאמר
 למה זה הפלחתי בל' יחד לו' לא על ה' ה' תלוטוטי חליה
 כי אה' עניך כי לא מה' היתה מה שהעליתינו ממצרים
 כי אה' ספק למה זה העליתינו ממצרים כו' כי אה' היה
 חמת ה' אה' אהו חמלתי ספק והתקנה מה חמלתי ואה'ם
 בכותה בנחה זשיע ה' און אה' כי אה' מידך והרליה
 כי מידך זאה כי הלא על כן זאה בני זאה מקני חמת
 גם הם מה שפון כן אה' מחלתי ית' היה און אהה הכחשתי
 כחמלתי מה גדלות משה כי שבו מהנשיון והתקשעתי
 עמי לבדו מה עשה ויעקב משה אל ה' לאמר מה אעשה
 לפני הזה ס' . עשה עמאז כוונק עליהם שמצרים לו
 ולא עם ה' מתקשעים חליה כאלהר היה כר' מלשוי'
 והגוים הדבר ויעקב ואהר עוד מעט וסלגוי בלומר
 מה שהוסיפו עוד מעט אהר ריבם לא היה שעוד מעט
 ונאו לנסתק כי אה' עלי הוסיפו סרה שעוד מעט
 וסלגוי ועשה כן למען יאמר לו ה' . למה תוליד דבה
 עליהם כי הלא כלם ידקוים וזה היה בלב מרע"ה סידיה
 אהי ית' מליך בעדם. ח"ל לאמר כי מה שלעק הוא
 כדי לאמר שהוא כדי שיאמר הוא והבך מה שאמר
 שהוא פטור לפני העם הזה לו' על בני את או' שישקלך
 ליט כן ח"ו כי גם נא ועבור לפני העם הזה . וראה
 אה' דרך עונק גם וישקלך ועל אומרם כי יודע אהה
 מקום מים לא אהך אהך מקני העם למען יראו כי על
 ידי הבחח המסר ואלה המים ולא ממטע ידוע השפה
 בחורב אשר עם היה רועה את לון ימרו וחמתי ואמר
 ומשך אשר הכית ע' את היאור כו' . לכה אל ביאורו
 הים-לב כי הנה קיימו וקבלו ר"ל כי זה היה בחרם
 של מרים ועל זה קשה כי הנה כמו זר נחשב וכה ע'
 כשנחיה כי בורא דשית מיניה תיח' לא משדי ביה קלא
 ומס' גם הכאה ועוד היתכן יהיה אור שילעך לנכות
 ע' והלא דנה חיים היה ע' והיה משהך אהה בכל
 מסעי' ומעלה להם אהרי האמורים ואך היה צריך יבו
 ע' לפת מיסוי : אמנם הנה דרכו יתב' להריק לע
 שפס רצ' סוג ללא שישן מדליו וכן היה שהוא ית'
 שפטיע להם בלר מים חיים והנה העון שנכרה בכה
 שפומח' נשעם קליסיה משפחה ומכדלת בין ישראל למימי
 טו (ח"ב) 4

כאלה והוא הצור פעל סי הבאר שהשפחה ועל כן לפטר
 הקליטה ההיא הולך המטה להכות בה . ועל כן יתכן
 היו זקני ישראל כס תמשי האור' שזכותם תנן על ביטול
 תורה ששאר ישראל ח"ל ומשך אשר הכית ע' את היאור
 שהוא כה חזוני הוא שר יאור מלר' שבו יכה את ריגול
 ע' ומשני שביאור לא היה עון וזה ים עון . ה' חרת
 כי גם עשה ויבנע למה שהוא ית' בשמי . ח"ל הני
 עומד לפטר עם על הצור וגם להיות באורכ שסם זכות
 הצורה שעיפודים ליגמן עם . והנה היה אפשר לומר
 מה שנקרא המקום משה ומריבה ולא נקרא מריבה
 ומשה . שהוא על כמות ישראל אה' ה' . בליאמר סו
 לג מים כמדובר למעלה ולומרו מריבה הוא על אשר
 ריב טוח ית' עם משה . על שאמר שישאל ויקלחו לזיא
 ויקרא עם המקום משה ומריבה על ריב בני ישראל
 שהוא סברו עם משה ובפא חמלתי לפת לא יאמר מריבה
 ומשה . כי מריבה עם משה קדמ' . לז"ל ועל נשוח
 אה' ה' לאמר שהוא לקל את הדבר . להכירו אהר ריב
 משה לומר שהוא עון קל מאשר רבו עם משה . ופינס
 הסעם שהוא כי לא היתה השכינה לנשות . אה' יכולת
 ביד ה' אה' לזו חליה . רק אה' יבט בקרבם אה' אין
 ובסתם אה' היה להם זכות שיהיה ה' בקרבם אה'
 אין ח"ל לאמר כי היה לאמר אה' ים ס' בקרבנו ולא
 בדרך האחרת חליה : עוד יתכן בלאמר ויעקב משה
 אל ה' לאמר . כי למה שנשתק בחרה דרך היה נשוחם
 אה' ה' אה' על היכולת או אה' הוא בקרבם . ע"כ אהר
 חניזים על הטנע חלי . כדי לאמר שיעלה לו הוא ית'
 בונתם כי אה' הוא שנגשו ביכולת חליה לא ילין בעדם
 אך אהרבה ירעם ברונג קולו והנס' אהרבה הוא הקפיד
 כל משה שאמר עוד מעט וסלגוי אז ספק משה הדבר
 וגלתי הפורס כחומריו ויקרא עם ספקום ס' לומר אה'
 פראת שלל השליט הוא ית' לקפץ עליהם הוא כי לא
 היה נשוחם אה' ס' בנחיתו היכולת . רק ס' ס' בקרבנו
 שפיע כדואם לכך ולא עשה חלא לפנים . ולא יאמר למה
 לבי מים אה' אין כ"ל שנסתר ממנו ואךך מפוכ' גדולה
 ובדרך סוה נעט קלה . אשר קרא פה צור . וס' חק
 קראו סלס . אך בשלמות יתבאר עם נס' :

ח י"ב עמלק וילחם עם ישראל וכו' . רלוי לשים
 לב . (ה) מה היה שמינה משה את יסאע
 שר צבא מלחמה ע' . מכל שאר ישראל . ועוד ל' צבא
 לט' נשנים מה היא בחינת בחירה ע' . (ב) מלת לט' שפס
 מיוסרה . (ג) למה חדר את כל המדבר ההוא לו' חני
 נגב וכו' ומטה האלקי' בידי וגם צריך משה האלקים
 לדבר הוה . (ד) מה ענין אהרן והער עם משה .
 (ה) אר' והיה כאשר יר' משה את ידו כו' מה ענין כרתם
 יד לכביר ישראל והמחה לכביר עמלק . (ו) כי עתה
 הורה כי ידו ח' היתה משפחה ואח"כ אמר וידי משה
 כבדתי כו' ואהרן חזור חמבו בידיו . יורה כי ב' ידיים
 מים צריך . (ז) למה גידו לט' שפסו שחזו אה' . (ח) מי
 שלקח רומח בידו אהר' מ' שנה מוס' ע' וקסן למעלה
 עשר אמות להרוג את עובדכרטי יהיו עשה ידיו כבדים
 מלהבניהם שפסרכו שני בני חדש להבניה של ח' יד
 ח' וגם מסרלוי יאמר כבדות לו' נקבה . (ט) מה צריך
 לחתימה

לחמיתם הימים מזה ומזה. (י) או' ריכו ידיו חמומה
 כי מה ענין היום הימים חמומה וגם היום עד בא השמש
 (יא) או' ויהלש כו'. אך היה חולשם בלשר אס הוא
 לשי חרב. (יב) או' כתוב זאת זכרון בספר. מה ענין
 הכתב זאת זכרון בספר יותר מכתוב רבים שלא לנשוה
 לכך וגם שים באזני יהושע. (יג) או' כי מהה לחמה
 מה הוא הכפל הלז וגם או' מחמת הכמוס. (יד) מה
 ענין בנין המוצא וקריאתו ה' נכו'. (טו) או' כי יד
 על כס ית. מה יתם דרך בטועה זו על דבר עמלק
 מבזולת. (טז) או' מדור דור שהליל לדור דור ועוד
 קסתיא עזמה עולה על כלנה והיא כי לו הפך ה' להמית
 את עמלק למה ירחיק לו ויהיה לזכור ולא נכחה לזינות
 ונפגע לחמומו ולא יעשני בטועה וישלח חרומו ואלמו
 כקש. כי מה הוא עמלק הכלב המח בבהרף עין לא
 יעצרו כחשך יבאר הגלגל עד חומו ולא יבאירט לדור דור
 אמת: לנח אל הביאור נקדים החלה. כי הנה ידענו
 מד"ל שאין אומ' ונל' עד שספול ברה החלה כד"ל
 (פיעה כ"ד) יפקוד ה' על לבב המרום במרום וחס"כ
 מלכי האדמה כו'. ובאשר חטבו בסכר הגלגל הברון
 כי הם אמרנו נבדננר בלומר (דניאל ד') וכמזכיר עבד
 בחיל שמיא ודארי ארעא כי החלה עבד בחיל שמיא הוא
 השר והארי כן בעם והס דארי ארעא והוא מאמרם
 ז"ל (פ"ר ס' כ"ח) על פסוק קל מן שמיא נפל מר של
 בכל קל שמו. ובדבר הזה מלאנו ראינו טוב פשט ודעת
 אל הרכיבו ית' עם עמלק והיגו מדור דור וכוה' כי
 אין דבר קשה לפני הקב"ה כ"ל ברצונו להיסיב אל יחיד
 או רבים ועוונתם מעבדים ונאפס כל הדרך לא יטה
 משפט הלילה כחכחו אלגיו על האמרים ז"ל באומרים
 קשה לצום בקריעת ים סוף. וכן אומרים קש' מזומתיו
 של אדם בקריעת ים סוף כי נאחז יחד כל לב האדם
 יש דבר קשה לפניו והבך. מי שבלא עמל ובלא גיעה
 ערא העולמות יש מאין וקשה לפניו קריעת ים סוף או
 לזוג וזנים או לפרנס את כל האדם אך הוא כי בקריעת
 ים סוף היה קטרוג עד של מזרים מבוא פנים יש
 בדבר כו' וגם אמרו על ים סוף כו' ע"כ היה קשה
 לפניו ית' לעשות ניכא לשקרו ע"כ פשט ומלא עזר
 כנגדם ועל דרך זה הוא בזוגים. כי יהפרדו הזוגות
 במעשיהם ונמנע זוגם להיות ח' נדוק ות' רשע וכן
 נמוזותיו של אד' הוא מקפח' על ידי מעשיו כאשר הארכנו
 במקומות וזלם זה. ונבא כל הענין והוא כי מהפסע
 הלז כי איב הוא ית' לעמלק ויחב את ישראל. הנה עבד
 זולת לו הוא ית' ברצונו להפילו אך היה נריך להפיל את
 שרו החלה. ואט מעבדים צד והוא כי אין שרו כיהר
 עדי האומות מ"ה כי הלא צד מהלל הוא כען הוא
 יחזר. והנה בכל הפא ועין אשר יעשה כל איש ואיש
 מישראל הוא מוסף כח צו כדוע ואם אנהנו מאשרים
 ומחוקים אוחו איככה ויפלוהו הוא והבך למענו ועד
 פמהר יעקב שעס שגח את שרו של עשו בהבקות עמו
 כס כל זה קעק קף ירכו על מולאו כו ענין שהי אהיות
 עם גס שהה כאשר בעלי דעיו כל עשו יהיו אשר בידם
 דברי עשה ונחו מלאו ראינו טוב טעם אל מה שכל
 שעס שזכר נאלמט העמידה שהוא מגלות הזה נאמרה

עם השוכה והיה כי יבואו פליך וכו' ופנח עד ה'
 אלהיך וכו'. ואומר בנר לך ומלאך כל הדברים האלה
 באחרית הימים ושכח עד ה' אלהיך וכן בכל מקום כחורה
 כדאי'ם ובהבוי'ם. והוא ענין חגלי משיחו כי למס
 שפרי המלכות זולת זו ברוב זמיות מהסוף אך להפיל שר
 עמלק לריך נרנח ונסהר לגמרי כל ישמן של עמינו. וע"כ
 אס נבאו מעלמנו יחששו ית' ואס לא יהיה בעשה ולפען
 נבוי'ם יהיו חגלי משיח לזכורו עד נדר סכל השאר בזיון
 קדוש יאמר לו ולכן מפלה עמלק היתה הוא ית' מדור
 לדור עד בא דור שכלו זכאי. או אס יהיה חייב ויהיה פת
 קך ימקך אוחו ובהכלי משיחו עד שובנו עד ה'. ויש
 כח שרו של עמלק ויכול עורר כאשר יתבאר עוד בשאר
 הפרשה בס"ד: עוד הקדמה שנים גליה ומשרשתת
 לכל הלא היא כי בוש שופף להכות את ישראל על פיול
 חורה הוא הדום ועמלק וארז"ל (ב"ר ס' ס"ה) כי לום
 לו יחקה ע"ס אס בני יעקב יהרשו מן הזורס גורו עליהם
 גזרו' וכו'. ויבדעו על זה ס' (בראשית כז) והיה כאשר
 הריד וכו' ופסוק הקול קול יעקב וכו'. על כהקול
 קול יעקב אין הידים וכו' ואס לאו והידי'ם ידי עשו ונבואם
 לב אל היום הקל חסר וכו' ל' קולות ל' ששקול קול
 פורת יעקב או וידי'ם ידי עשו ובכלל הדבר הוא כי
 ליעקב יטהה ברכת הקול זו פסלה ולעשו נרנח המרג
 כאו' ועל הרבך תחיה ויטמן יהיה סירופו בפעיל הרבך
 שתחיה הוא רעוה מלקוח לישראל על עינים את הורח
 ה' שהיה להיות מוכן ליכרס. ונבא אל הביאור והוא כי
 הנה אמרו ברותיו ז"ל שעל עון שפרו ידיהם חזן
 ההורה בא עליהם עמלק כענין שנאמר ויהי כאשר
 הריד כו'. וגם אמרו מרבותיו ז"ל (פ"ר ס' כ"ה)
 שהוא על אומרים הים ה' בקרבנו ה'. משל למך בטיה
 נופא את בנו על כהשו והיה בואל על אביו וכו'.
 ויתכן כי זה היה גרס. וע"כ מה עשה משפ לקח אנו
 יהושע אשר לא יעיש מחוך האוהל בלתי מרפה ידיו
 מן החורה נוסף על היותו מלערי הלאן שבא מיוסף
 וכמ"ס ז"ל (ב"ר ס' ע"ג) שכתב ידה רחל את יוסף
 שהוא בטנו של עשו כד"ל ובי'ם יוסף להבה וציה עבו
 לקם מיד אמר ללבון בלהני וכו'. כלומר כי כצר בשלה
 יראתו מעשו. וע"כ אמר משה אין מיוחד לכך כיהושע
 ואמר לו בדר לנו אשמים כלומר נדיקים כדוע מכל
 אשמים שנמקרו ויהיה לנו כלומר מהייתים לנו הוכחי
 ההורה הכלתי מהרכיב ממנה ויהיה לעומת אשר בחר
 עמלק באנגנונותו: אשמים הכלתי מחיס בנאות שנה
 כמ"ס ז"ל ויאמר לו הנה נריך להלחם עם אשמים שנה
 השר כי אין אומה עפלה אס לא יפול ערס מחלה כדוע
 כי יפקוד ה' על לבב המרום: מרום החלה והנה להפיל
 שרו של עמלק היה בלתי כאשר בעת ההיא כי הלא בא
 ע"י עון ועוונותיו מוסיפס כח בשרו של עמלק הוא
 כמאל הוא כען הוא יצר כרע הוא מולך כמות וע"כ על
 עמלק ועמו היה אהה לעס חרו: ולא הלהם בעמלק
 ולהכניע הבר מחר אנוי נב על ראש הגבעה כ"ל יכא
 בחרב ברכס עשו אזי נגדו בקול קול יעקב כחלה.
 ועל שאני לא אספיק לבר על אסנת העיר. ע"כ ומשה
 האלהים בידי. להפיל עליו צו אימפה ופחד להכניע
 וכוהו

והיחזי גדלם הנכבה בחורב יהיה רחמו מאמרו ית' על חורב כהוילך את העם ממלכיהם טענדון את האלהים על ההר הזה שהוא מקן מורה וע"כ בהיותם אז פס כאמרו למעלה מזה הני עומד לפתך שם על הצר בחורב עלה לגבעה למקן או הזכיר מקן מורה יוקלט לעומת ניסול מורה שברפדים ועל כן משה ואהרן ואור עלו עמו כי המורה נמשח ע"י שלמה הנקרא ית' ומשה הסרבו וישראל המקבלים מעין קריאת המורה כריכה כמ"ל ז"ל דומם למוקן יתפוך ולמשה ולסווי. עוד עשה והוא כי לעומת סידים ידו עמו ראה להרים ידיו מיהיו זכר אל ב' לוחות העדות נידו להקים כח ברכה ידו עמו אך תחלה היחל ללוות משה האלהים בידו אחת והיה מרים הטנות וירא והנה כאשר ירים כפה ידו וגבר יפאל וכאשר ע"י והוא כי קרה לו בענין ר' חנינל בן דוסא (בברכות דף ל"ד) כשהיה מחפלה על החולים היה אומר זה חיות מה ח"ל מנין אהם יודע ל"ל אם שברה שפלה בני יודע את שהוא מקובל ואם לאו יודע את שהוא סורף ועל דרך זה יאמר והוא כי הנה אין ספק כי נשמים היו אז מיימימים ימשאלים אמר כי כאשר ירים משה ידו בשלה ולא היה נראה כזה היה מנוי כי למעלה בני ישראל וכן השמים היה נעזר מעין אם שברה שפלה בני כו' חנינל בן דוסא אך וכאשר יפה ידו שפלה נראה ומהם חוסה לנות אז היה מניח כי יגבר שפלה שפלו למעלה מקים און לחיות קרובו בעל כן היה כדמות בידיו וגם מאמרים ז"ל (ר"ה דף כ"ב) באומרו וכי ידיו של משה עושות מלחמה ט'. אלף כהנן של ישראל וכו'. והוא כי לפי סכנה ישראל בהשבורד' הפלה והכנה היה למעלה עם רגון להעזר משה וההפך בהרשעה. נראה משה כך אמר כנה עד כה הירשתי ידו ה' ואין כה די הכניע את הדיים ידי עמו אך גם ארים את יד ימיני אשר בה משה האלהים ויהיו שתי ידי פרושה שמימה. ייחס לנו אז ראה כי גם אחי כן ידיו משה חתים כבדים. והוא על העזר זכות ישראל היה עם כדיות בידים נל יעזר כח להי"בן פרושה השמים על דרך הכחוח למעלה ששעון מכניד כי יתעם עזר משיד. ע"כ באמר כבדים ולא כבדות למה שאין כדודותן מפלה עלמן כי גבור הים רק כבדים שכדודותן מפלה ישראל אשר ישראל בשם זכרים יקראו או מפלה שמימהם המכנידים ובראיתו כך אמר און הקנה אולתי על ידי צדוק זכות אהבה על כן עסק להכרם אלו. ולזה על הענין נזכיר מאמרו על מקן חרתי את בריתי יעקב וכו' ככחוח אלנו בתקומו. שהחיל מלמטה למעלה ואחר זכירה בכל אחד מהם ואמר אף בנשיים הלא הוא כי אמר ה' את החמיל מאברהם און די בער הקיבורים בעלם כי פס ישמעאל וכן בילחם ים עבו. לכן החיל מעיקר שממנו עלימה ואחר שסקיבור חינו מולא שחמום פס ביעקב הנזכר רבשד מועיל שגם בזהיר אל"ל את יתקב"כ חזכור וחק פס בריתי אברהם שטקף ישמעאל על עמו עכ"ל חזכור ועל דרך זה עשה משה כי לעומת יעקב היה ויקחו און רמז לחני ישראל והבן ויהמך בעלם עלי' כי ממנו שמינה. וירמז גם כן לחינו ויהיו סחירו מאמר ספר הזכר כי פסם בתינה

משה הוא יעקב כמאמרו דל מלגו ודל מלכר. ואח"כ שתי ידיו שכן לזכור זכות אברהם וילחם כי גם מיהם בכחיות ידי משה ע"כ לתקן ולהפלים מה שמעכד ישמעאל בימין חסד לאברהם יבא אהרן שהוא כפן קלד. הסעד ויתמוך הסכרות כניד ימך משה שמשלח ישמעאל שפאברהם ואחר הוא מסבך ביד שפאל שהוא זכר לילחם מיד עמו יבא חזר ויהמך כי ובישו שמיים וכל זה הוא בזכות סודה ע"י משה שעתיד נקבל בידו וכשעד זכות אבות כמדובר. אך דבר קוין אמונה שחמו הים כי בקרבנו אם אין ל"ל כי גם זה נתקן כי הנה ויהי ידיו אמונה כי כאשר ראו ישראל בענין ידי משה כי כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יתחוכו. שהוא כי בהחיות לבד לפמים היו רוחם השפחה כמדובר למעלה על ידי משה בזה קטו היתה אמונה כי ה' בקרבם עמה רעים וטובים בשרות ואמר כי מה שאמרו להיות ידי משה אמונה הוא עוד בל השמש כי אחי כן שמש הקנה להם אמונה הוא מאמרים ז"ל שכל השמש הוא שפעמיד משה את השמש כיהושע נגעטון ולא אף לבא ליום חמים אז החיוקו באמונה בעלם. כי כנח השמש ספרו השעים שהשמש עמד וחגלה אמונה' לפניו ית': או יאמר לשי דרעו אשר כהנו כי שתי ידיו של משה היו זכר לאברהם וילחם שש ימין ושמאל. יאמר ויהיו ידיו אמונה על דרך מאמרו על שוק חסן אהם יעקב וכו' והוא שאומר הנביא הנה בתינה אברהם היא חסד ומרם ילחם דין ומרם יעקב אהם ולא למה ה' טמן לכל א' כפי בחינתו הלא ייגר לנו בתוך רוגו ודין לילחם ע"כ אשאלה ממך חסן אהם ליעקב והסר לאברהם אך דין לילחם אל סתן לו כמדתי ואם האמר נא ה' למה אהנה בתינה ממנו הלא ממך למדתי. והוא אשר נשבעת לאבותינו וכו' והוא כי הנה הוא יסג' לא שבט רק לאברהם וליעקב אך לילחם לא אמר רק והקטוה את השמש אשר נשבעתי לאברהם אפיך ולמה עשה כן ולא שבעתי לילחם בעמי עמי און אף רק לכל היתה בתינה שבועה וההסמ' לפי מדתו שהוא דוקא על פי שרת הדין ואולי יעזר וסח לישאל על פי הוקף הדין על כן אמר לו והקטוה את השבעה אשר נשבעתי לאברהם אפיך שהוא לפי מדתו שורה חסד לאברהם למר לפי בחינתו אתי מבטיחך. ולא לפי בחינתך וזה חללי אומרו (סליס ק"ה) אשר כרת את אברהם ובעותו ילחם. כי ונשבעתי לילחם לא ואחר הלא ובעותו שהוא שבועה על אברהם לילחם. וזה אשר נשבעת לאבותינו וכו'. למר פס באמרו שחן לאברהם וליעקב לכל א' כפי בחינתו ולא לילחם אפי מן הדימה כי הלא כן הוא אשר נשבעת לאבותינו הלא ייחדת שבועה לילחם רק עברת אחר אברהם לכל את לו כמדתי ועד"ל יאמר כי זה כיוון ששם בטוינתו כי ב' ידיו סתן זכר לאברהם וילחם שחיתו היו אמונה מתיחסות לאברהם הנקרא אמונה. כד"ל (בראשית ס"ג) והאין כה' והוא שפארה ית' בייחס שבועה וילחם אחר אברהם והאברהם נעשה כך כי הלא כל כה עמלק היה מפחד ילחם אשר ברכו והזר עמו יעזר נארום וירום על בני יעקב בהרשתי ידין מן הטורם ואמר כי זה עשה

עד בא השמש והוא כי הגה אברהם תקן הפלג שהריק
 ויזמק מנהו ויעקב ערביה חמר כי בהתפלג משה כל
 היום היו ידיו אמונה שהיה בנות אברהם של הפלג
 שהרית עד שבערה שעק הפלג מנהו של יתק. עד בא
 השמש והגיע זמן יעקב. כי אז רחמים של מדת יעקב
 יניחו על בניו וי"ח ויהי לבן יחיד וידיו לשון רבים.
 שבוט שיחד מדת יתקן למדת אברהם :

וג **יִתְקַדְּשׁ** יוֹשֵׁעַ אֶחָד עִמְלֵק וכו'. אמר כי מה
 שהספיק הפלג משה לא היה רק
 להשלישו על ידי יוֹשֵׁעַ בלבד. והשם הוא לפי הרב.
 כלומר להיות ע"י הרב שהוא ברכת וכה עשו. והוא
 ויהלום יוֹשֵׁעַ אֶחָד עִמְלֵק וזה עמו לפי הרב :

יד **וַיֵּאמֶר** ה' אֶל מֹשֶׁה וכו'. הוא כי הלא יתחמץ
 לבב אדם ומה גם יבראל שפירושו הדור.
 ויותר מהכל יוֹשֵׁעַ. בלמוד האם כ"כ רע בעיני ה'
 עמלק למה אינו מחריבו כמו רגע. ועל כל ההכונה לא
 הספיק רק להשלישו. ע"כ כהוב זאת וכו' ויהי בשמש
 באזני יוֹשֵׁעַ. כל יתמה איך כל הבנות משה והאין והור
 וגם היום ע"י מי שאי יושם יחיד ההלל. ומדע יוסף
 שבנו של עשו עכ"ז לא כלל א"ו ויתלות בלבד והוא כי
 הלא כל שרי עם ועם קל לגנוי ית' להפילס כמו רגע.
 ומד עפ"י אמונתו איך עד עמלק איך מפלחו כ"ל
 ביד יבראל כי היכסה יפיל הוא ית' את שרו השריך
 ליטול תהלה אם הוא בטן הוא שפאל הוא יתר הרע
 ויכל חסא ועון אשר נהאז לנו מחזיקים ומאשכרים
 אורו כטוע. בלחין. שני אפשר להפילו ארצה. אם
 לא ע"י שזינו מכל עונותינו בכל מכל כל כי אז יכנע
 וימחה מן העולם. ואחר שיפילו מלמעלה הוא ית'
 יפילו מלמעלה וי"ח כי מחה אהה את הער על השמים
 ואחרי כן אמהה את זכר עמלק מהחית השמים. הפך
 יחר ארומה שהוא ית' מפיל הכר משמים. שהוא זכר
 המרום במרום ואח"כ ויחמל לנו הסמך מתחת השמים
 את העם אך בזה נהמר הוא במדובר. והוא כי מלחמת
 הער הזה היה מלחמת השר והיה מולתו על
 האדם ושל העם היא לה' אים מלחמה ועל כן
 לריך וקידה זו בלב כל אים ישראל. למען ידעו
 כי בדבר הזה הלויה גאולה ונעובתה לעולם וע"כ
 במשנה הורה הוא א"ו תמחה את זכר עמלק מהחית
 השמים כי הלא לכאור' יראה כסוקר מ"מרוי פה כי
 בזה מייחם המחה מתחת השמים הליו ויתקן וזה אל
 יבראל ופה נלמד מה אמהה שהוא כולו. שמה אמהה
 אהה בלבד. אהנם היה הם יאמר. כי מחה אים את
 הכר ע"י תעובתם. ואח"כ אמהה את זכר עמלק שהיה
 עמכם למחורו למעט קר אח"כ אומר בהנית ה' תלקיך
 לך מכל אויביך מבעיב שאל' מבעיב יבויין אל האויבים
 הסוכנים את האדם הם אשמותיו כמות קיימותיו אשר
 עשה אמר ה' בהנית ה' אויך מהם כאלה היו בזונו
 של שאלו אז לא תשפרק למחור רק מחלק השמים בלבד
 כי יהיה כדך מחוי מלמעלה ואהה מחלק תמחה אותו
 כי אהיה ערך ואמהה אהך. ובה מנא עמם יוֹשֵׁעַ אל
 מה שלא כלל את עמלק כי אין הדור ראוי כי דפוידיהם
 מן היורה :

עד בא השמש והוא כי הגה אברהם תקן הפלג שהריק
 ויזמק מנהו ויעקב ערביה חמר כי בהתפלג משה כל
 היום היו ידיו אמונה שהיה בנות אברהם של הפלג
 שהרית עד שבערה שעק הפלג מנהו של יתק. עד בא
 השמש והגיע זמן יעקב. כי אז רחמים של מדת יעקב
 יניחו על בניו וי"ח ויהי לבן יחיד וידיו לשון רבים.
 שבוט שיחד מדת יתקן למדת אברהם :

וג **יִתְקַדְּשׁ** יוֹשֵׁעַ אֶחָד עִמְלֵק וכו'. אמר כי מה
 שהספיק הפלג משה לא היה רק
 להשלישו על ידי יוֹשֵׁעַ בלבד. והשם הוא לפי הרב.
 כלומר להיות ע"י הרב שהוא ברכת וכה עשו. והוא
 ויהלום יוֹשֵׁעַ אֶחָד עִמְלֵק וזה עמו לפי הרב :

יד **וַיֵּאמֶר** ה' אֶל מֹשֶׁה וכו'. הוא כי הלא יתחמץ
 לבב אדם ומה גם יבראל שפירושו הדור.
 ויותר מהכל יוֹשֵׁעַ. בלמוד האם כ"כ רע בעיני ה'
 עמלק למה אינו מחריבו כמו רגע. ועל כל ההכונה לא
 הספיק רק להשלישו. ע"כ כהוב זאת וכו' ויהי בשמש
 באזני יוֹשֵׁעַ. כל יתמה איך כל הבנות משה והאין והור
 וגם היום ע"י מי שאי יושם יחיד ההלל. ומדע יוסף
 שבנו של עשו עכ"ז לא כלל א"ו ויתלות בלבד והוא כי
 הלא כל שרי עם ועם קל לגנוי ית' להפילס כמו רגע.
 ומד עפ"י אמונתו איך עד עמלק איך מפלחו כ"ל
 ביד יבראל כי היכסה יפיל הוא ית' את שרו השריך
 ליטול תהלה אם הוא בטן הוא שפאל הוא יתר הרע
 ויכל חסא ועון אשר נהאז לנו מחזיקים ומאשכרים
 אורו כטוע. בלחין. שני אפשר להפילו ארצה. אם
 לא ע"י שזינו מכל עונותינו בכל מכל כל כי אז יכנע
 וימחה מן העולם. ואחר שיפילו מלמעלה הוא ית'
 יפילו מלמעלה וי"ח כי מחה אהה את הער על השמים
 ואחרי כן אמהה את זכר עמלק מהחית השמים. הפך
 יחר ארומה שהוא ית' מפיל הכר משמים. שהוא זכר
 המרום במרום ואח"כ ויחמל לנו הסמך מתחת השמים
 את העם אך בזה נהמר הוא במדובר. והוא כי מלחמת
 הער הזה היה מלחמת השר והיה מולתו על
 האדם ושל העם היא לה' אים מלחמה ועל כן
 לריך וקידה זו בלב כל אים ישראל. למען ידעו
 כי בדבר הזה הלויה גאולה ונעובתה לעולם וע"כ
 במשנה הורה הוא א"ו תמחה את זכר עמלק מהחית
 השמים כי הלא לכאור' יראה כסוקר מ"מרוי פה כי
 בזה מייחם המחה מתחת השמים הליו ויתקן וזה אל
 יבראל ופה נלמד מה אמהה שהוא כולו. שמה אמהה
 אהה בלבד. אהנם היה הם יאמר. כי מחה אים את
 הכר ע"י תעובתם. ואח"כ אמהה את זכר עמלק שהיה
 עמכם למחורו למעט קר אח"כ אומר בהנית ה' תלקיך
 לך מכל אויביך מבעיב שאל' מבעיב יבויין אל האויבים
 הסוכנים את האדם הם אשמותיו כמות קיימותיו אשר
 עשה אמר ה' בהנית ה' אויך מהם כאלה היו בזונו
 של שאלו אז לא תשפרק למחור רק מחלק השמים בלבד
 כי יהיה כדך מחוי מלמעלה ואהה מחלק תמחה אותו
 כי אהיה ערך ואמהה אהך. ובה מנא עמם יוֹשֵׁעַ אל
 מה שלא כלל את עמלק כי אין הדור ראוי כי דפוידיהם
 מן היורה :

פרשת יתרו

א **וַיִּשְׁמַע** יתרו כהן מדין וכו'. הגה ידוע שמו
 תמלה היה כהן מדין ועדין הוא שמו
 יתרו כי הגה שבעה שמות נקראו לו ולא נקרא יתרו
 עד שנתגייר ונקרא תמלה רשואל וחובב שמיבב את
 החורה וכשיחר פרשה אהה במורה נקרא יתרו על מה
 שאהרי כן הוסיף מנחם ומעשים טובים הוסיפו לו וי"ו
 יתירה ונקרא יתרו ואך יתחר וישמע יתרו שקורא אותו
 קודם שיתגייר בשם שקרא אחר כל השלמות שאחר הגדות
 ועוד שפחה כל המעלה הזאת שקראו יתרו מפניו עד
 תרום רבה וקורא אותו כהן מדין הוא גם הבעלים שהיה
 כומר לע"ג ועוד אומרו מוקן משה שרי גודע היה
 בהני נלמד למעלה היה רועה את לאן יתרו ואתו כהן
 מדין: אכונם הגה רחם דבר ה' מלמד לאדם דעת
 חיככה יתרו לדיק דרך ה' ליהנה בטוח ההגעה אל סליו
 השלמות הלא היה השמיטה כי ע"י שמיטה שאלם יטון
 לב לשמוע אל דברי ה' ומפודיו ולמודיו עולם כמעטות
 האשר קו לקו כמז"ל על פסוק חמנו וסחי נפסכס וי"ח
 וישמע יתרו כי ע"י מה ששמע ששם לב אל השמה ה'
 כי נורא הוא זכה ליקרב אליו ית' קו לקו עד הגיעו אל
 סוף השלמות עד הקרא יתרו. עוד שנים למדנו כמה
 מעלות עונות למתחבר לנדיקים כי הלא אמה וקמת

בשמי קריעה ים סוף וכמאמר רחב (יהושע ג) כי שמענו את אשר הודיע ה' וכו'. ומה גם למת שארז"ל (ג' ס' כ"ח) כי נשמע בכל העולם. ויבקע הים לא נאמר אלא ויבקעו המים וכו'. וא"כ איפה זה היה כי הצלתי אדוקי"ג ע"כ לא פהו לבטל קריעותים סוף להגבייר וזה היה כוונת נע"כ שמת ונאמר אך אמור מעתה כי אין זה כ"ל"ה להחזירו ומשי"ב וי"א ויבקע פתח לב לשמע עד גדר הקרח יסרו. מי שהיה כהן מדין כלומר נע"כ מה שלא נעניינו הצלתי ה'זקוקים בה. אך זה רק להיחזק חוקן משה כי בהחזנותו אליו נדבק בה'. כי נתן לב בעולם את כל אשר עשה ה' וכו'. ומה ראו לשים לב. (ה) אל אומרו למשה ולעשראל שנקנס בעניני' וי"א צ"ל בישראל לבד ברא' כי הוציא ה' את ישראל ממצרים. (ב) לדרך רש"י ז"ל. והוא מרא"ל שאומרו את כל אשר עשה ה' וכו'. הוא מן ויבאר ועניו כבוד למה התמיל במחמירי' ואח"כ אמר כי הוציא ה' את ישראל בקד"ל לכל. (ג) שלפי זה הל"ל וכו' הוציא כי ענין החר הוא. (ד) אומרו תחלה חומר אליהם ואח"כ כי הוציא ה'. (ה) דומרו ויקח יסרו חוקן משה כי מהרואי לא יאמר רק ויקח את נאמר וידוע כי יסרו חוקן משה היה (ו) אומרו השם משה ולא אמר את נאמר בהו כי ידוע שהיא אשת משה. (ז) הזכירו פה שמהיה בלי לירך. (ח) אומרו עני גביה ולא אמר עניו. (ט) אומרו את האחד נדבבו כי יאמר וכו' כי הלא פהו בעצמו נאמר במקומו למעלה ברשת שמים. (י) אומרו ומה הא' אליעזר כי הנה הראשון היה ראו יקרה בה ובעני נדבבו כסדר הפהורע. (יא) אומרו ויבא יסרו חוקן משה גם שאריו הלא מיתרים פה ומן הראוי יאמר ויבאו אל משה. (יב) אומרו אל סבדבר אשר הוא חותם פה כי מי לא ידע בענינים אליו ויבאו אל הארץ אשר הוא טונה בענין אומרו הר אליהם. (יג) אומרו הני מיתרו בל"ד כי אומרו יסרו מיתר וכן אומרו וישני בניה עמה כי אומרו עמה מיתר. וגם לא אמר עמי וגם אומרו בניה ולא אמר בנך כ"ל בניה. (יד) ה' איש לרעהו מה ענין אומרו רעהו ולא אמר ויפאל לו לשום. (טו) ה' איש ויספר משה וכו' כי הלא מעצמו ידע כי הוא זה כלתירו למעלה וישמע יסרו את כל אשר עשה וכו' ומה ענין תלאת הדרך שאל לספר. וגם מלת מיתר. (טז) אומרו ויחד כו' למחזר לברש אשר הילטו מיד מלכים. (יז) אומרו בנך ה' וכו' למה נכנס לנז"ל ב'ומרו אחסו וי"א בעת צ'אומרו הילט את העם. וגם צ'אומרו מיד מלכים וי"א צ'אומרו מתחת יד כו'. (יח) אומרו עמה ידעתי כי גדול וכו' כי הלא לוחם יהיה כל לב כי יראה כי אליהם המה האחרים כ"ל גדול מהם והוא הקד"ש האמת הליגה הליגה ח"ק עמימי כי י"ס ככל אלהי כשמי' אליהם הגל המה והן אהיה ויבטלו אליהם (יט) אומרו ויקח עניו עה"ל ויקרב לו ויבא (כ) אומרו חוקן משה הוא מיתר. אמנם הנה פכחמו למעלה כי פרעם ראה מחללה את מעשה ה' בעשר מכת בנימין ישראל עמו אך אחרי ראומו אומם נבוכים בחרן אמר בלבו לא ה' פעל כל זאת כ"ל בעבור שמו הגדול. אשר לא הציב פרעם ואמר מי ה' כו' לא ידעתי את ה' הנה היה בעבור ישראל למה היושם נבוכים בחרן אחרי

בנו כיוון רק למה שהוא מתן משה ולמורה אדם סתם לעשות נחמד רוח למשה למנוח חן בעיניו שיקבלו ויריבוהו בדרכיו ה' ולא רוחו ההפך שפשה עמו ש"כ נחל לבי ויריבוהו גם הוא כדרך חמה אחר אחר שלוחיה. כלי שאמר שפשה לא הש לכבוד במו ולכבוד אציה להחזירה בעצמו למדן כי לא היה מתמן הוא והבדל מהניחו לשוב סמה למדן. ואח"כ יחזיר לשליחותו. כ"א שפחה ע"י אחר. לא שלח לו יסרו לשפחה ע"י אחר. כי עתה המיומסני כבוד חמו; מציאה אליו בעצמו. וז"ל ויקח את אשרה וכו' למה שהיא אשת פשה עם היות אחר שלוחיה שפחה ע"י אחר:

ג ואת שני בניה וכו'. לכל יאמר איש איך יחזיק לך טובה כי הניח לפניו אשה מדידת וזולו לבו כל עשה כי עוב לו אהרן. יקח לו מורע ישראל. לז"ל וז"ל וז"ל שני בניה כמדע כי הכה האשה מציאת קן בעיני אשה ע"י בניה. וז"ל בניה ולא בניו ועדין אשפר שעכ"ל לא יאכנה להיותה בת יתרו. על כן להורות כי לא יעל בה להיפחה בנה כ"א יחסיבה. אחר טעם שמוט בניה והוא בהזכיר מאחרם ז"ל כי אומרו גר הייתי הוא הרה"א לה' שמלא אשה מלא טוב משה ואכאמא טובה. והנה את הבני קרא אליעזר על כי חלקו אבי בעזרי ויוליגו וכו'. וכן אחת כי מהרואו היה שיהפך הענין כי את הראשון יקרא אליעזר על מה שהזילו מלא מהרב פרעס שהיה קודם. ואת השני גרשם על מה שאמר הגלילי מהרב פרעס היה גר בלחץ וכריה. אך זה היה הרה"א כי גדלה מאוד היעבה אשה הקיב עמו כ"כ לחת הני בעיני יתרו. מאשר הזילו מהרב פרעס שע"כ הקדים הענין ההוא כי על דחיבו ליה אקדמיה. וז"ל אחר שם האחד וכו'. לאמר ראו עתה כי טוב אני בעיניו למנוח חן. כי הכה את שם הראשון קרא על שם האכאמא ואת השני על שם ההללה מהרב פרעס שהוא ההללה ממות וגם קיומה לאכאמא ולחת לו אשה. אך אין זה כ"א שחביבה עליו אכאמא שעל כן הקדים עניינה. אויאמר הנה שם האחד קרא גדושה אהרן לי סונה כי טוב אני בעיניו. ושמה האמרה הנה אח"כ קרא את הב' אליעזר על שצורו ה' כי הלא הרעת וסיה שניון כי אחר לידת גרשם צורו ה' ממי שהוא מיצר לו ומי היה אללו אלא אחת ומי ידע את עלך אחר שצורו ה' מצרה שהיית מיצר לו לזה אחר מה שאת שם שמי קרא אליעזר. לא על מה שהיה אחרי כן ולא על שצורו עבדי. כ"א שצוהו מהרב פרעס. ולא אחר כי אחר אלהי אבי בעזרי כאומר כי אחר גר הייתי וכו' כ"א אלהי אבי כו' יקיה כי בעם ששם שמו אליעזר לא אחר הדבר בפי' ויוליג מהרב פרעס קן יאשם מחמת המלך כי פרעה היה מוסל בחדון. וע"כ לא ערב אל אל לבו לדברו וזהו שלא אחר כי אחר כי לא היה רק בלבו ויזקק בזה מה שלא חזר במקומו לידת אליעזר. בלח טעם שמו כי קרוב היה הדבר ויראל מלרסם שגבר בריהוהו מפרעה עד כה: והנה אח"ל (במדבר רנ"ט פ' י"ט) על אהרן האחד ולא אחר השני שמלאו משה להקב"ה אומר אליעזר בני אומר טרה נת שמים כו' ח"ל אחת אומר הלכה משמו של ב"י. ח"ל הקב"ה עמיד נדק ח' לעמוד בעולמו ועמיד לפתוח בפרעה פרה סמלה

בה ול' יסגיר על מה שהקב"ה ג' גרים כ"א את אשר עשה אלהים היה על ארדוהו ירח: וכן כל התלחה ויילס ה' את ישראל עמו ולא לערב רב ועכ"ל טח לבו להמני. ודחי שהוא להם שמים. או יאמר לכל אחד משני הדרכים הכתובים למעלה שפשה בשביל ישראל ולא על כבוד שמו שזילל פרעה בין לפירוש השני שלא עשה יתרו על שהשג עשה טובה לגרים כי אם שהכל עשה בשביל ישראל מציא ראה כאומר כי הוילת ה' וכו'. והוא ענין ח"ל ועצמתי בניה מרים וכו' מש' לכהן שחירמוהו בנית הקברות אחר את אהנס הוא מקום טומאה ואם ללו אשפיד את חרומתי כך הקב"ה היה קדם ישראל במריים מלאה גלוהם את אהנס וכו' ואם לאו אשפיד את חרומתי וכו'. וכוף מה שכתבנו בחקומו שאם לא היה הוא יח' וכנס לא היה אשפר להוילת את ישראל ע"י מלאך וע"כ על הכנסו בזמרים לא הש שהיה מקום טמא. וזה יאמר מדע חף הכל היה בשביל ישראל כי הוילת ה' את ישראל ממריים כי הוא מקום טומאה ולא חש על כבודו לאהבה ישראל וזהו גלמד כי הכל עשה למענה לפימה חרומתי יח'. עוד כיון הכ' כי הכה זה דרו יח' שפכיל הגדוקים ההבויים לבניו מהסך מדת הדק למדח רחמים אך לא קן כרעשים כ"א ארביה מדת הרחמן למדת הדין. וזה מאמר הכאוב כי גם ע"ז פקת עיניו יתרו. וז"ל ויבטע יתרו וכו' לא כל אשר עשה אלהים וכו' הוא מדת הדיון למשה וישראל עמו כענין מנת עממה העשירי וישראל והספר כבאר כמן ובאר ועניו כבוד אך למריים אפי' מדת רחמים מההפך להס לרין כי הוילת ה' הוא מדת רחמים את ישראל ממריים שהיה בחדם רחמים כאומרנו ועבר ה' לגוף את מריים כי אז היסיה ההוילת. וז"ל כי הוילת וכו' ממריים. או יאמר וישמע לכל יעלה על לב שעיקר כוונתו היחה להלוך ברו ובינה לא בעלה אך ברהוהו שם את ישראל כבשרו של שלום מן ונגני כבוד. ובאר וחסתי מלך עליהם נתן אל לבו להקנייר ע"כ הקדים הכאוב אחר וישמע וכו' ל' כי הן אחת שפכה שתיעוהו היה בו בתי יסרו שהוא תואר יהודים ותואר כהן מדין שהיו שתי הכמימות מקשקשה בלבו כדרך כל ע"ג השם בלבו אל משה ה' כי מרס כול לעקיר עמו מהגלו אל סורת ה' כי שהחיל רוח ה' למצמו להגישו אל האמת עדעט שוקל בלבו ב' הבחיטע עד החייבו בעל וכו' בלבו כי ה' אחת ותורתו אחת ואין ילחו. וזה יאמר וישמע יתרו כהן מדין שהס ב' הבחיטע בעת שהזייעה בלבד אך כשדכס רוחו אוהו ליקח את במו ככר נטער דעתו לטות לחיו ליקרא יתרו ולא כהן מדין. וז"ל ויקח יתרו ל' כי לקוחו היסיה אחר היותו רחוי ליקרא יתרו שהוא תואר שלמות יהודתי כהפורה למעלה חכו כי בשמייעה אחר כהן מדין ואחר כך אחר יתרו לומר כי בשמייעה היה כהן מדין אך שכלת את למורה לא היה רק יתרו שגבר קיבל יהודות בעלם ולחורות כי לא היסיה מיקר כוונתו על שמחל על במו כי היסיה בעצבות רוח עמו כל ימי נשוריה ומה גם כי הוא מלך על עם רב ועמו וירכה לשעיב עמו בהוליוו חוהו אליו. וגם להשיב עם בני ביתו שייקב להם עם אהיה. לז"ל שלא על היות למורה

אמר למנו יב"ד ע"ה מלוא המלוא. ח"ל חייך ע"ה מחלוקת הכ"ד
 ומם האחד ושם בפעולה ע"כ: והלא כמו זר נחשב.
 כי הלא צעה לידת אלימור עדין לא עלה משה למרום
 אם לא שנה' כי נשמו של מקרא אינו יונא מתקומו ח"ל
 שמהל יח' מקום לרמוח מה שפסיד לו' למשה שם המיוחד
 העמוד אלימור יהיה ממלואו כזה: והנה עדיין היה
 חספר לוי' כי מאשר יבא יהרו אל משה בפרסותו כי כל
 יבשו כל חפץ עליו היס בעבור כבו שפתיים עם בעלה
 ולא לבקף את ה'. לו"ל ויבא יתרו חתן משה ובניו
 ואשפתו אל משה לו' כי לא פן הוא. כי מה שנה אל
 תהיה לא היס רק למה שהיה חוקן משה. וכן הבנים
 להיותם כבו בלא אל משה. אך כל יבשו וכל חפץ יתרו
 לא היה רק לבא אל המקום שהיה משה חונה שם למה
 שבוהו הר האלהים אם לא היה עם משה. וז"ל
 יבא יתרו כלומר יבא אל משה ויבא אל המקום שבו
 יתרו כי נקרא בו. על שלמות גבורו אלא שלמה שהיה
 יתרון משה ובניו למה שהם בניו. ובכ אשחו למה שהיה
 אשמו ע"כ בלא אל משה. אך עוקר יתרו לא היה על
 משה בעצמו רק על בנות המדבר אשר הוא חונה שם
 ולא ליתורו הוא שם רק למה שבוהו הר האלהים. גם
 אלו לא היה שם משה יתרו בא שמה כי את ה' היה
 חבבק ע"כ' ויאמר פה בניו ולא בניה כה"ם למעלה וז"ל
 בדברו אל משה לא תעקב יתרו בן אלוך כלומר למה
 שאני חוקך בן אלוך שם פן און דעמי אלא אל הר
 האלהים כי אני הנה בשם יהדות נקרא יתרו אני בא.
 וגם לא יעלה על לך כי להבוא את בני ואת בניה הייתה
 כונני ואין העיקר על היחידות כי דע איפה כי העיקר
 הוא על עממי כי נעשמי יתרו שהוא שם יהדות שאמך
 שהיא אשתך והבנים למה שהם בניה בנים עמה ולא או'
 שבוים עמי רק עמם. כי בנים עמה שהיא בנה לאימה
 אך אי לא בנתי להבנים כי אם לא הנוגע על עממי
 על כן גדולה משה כי אמר כהני חמי בא לבקף את ה'
 ואשמי ובני לבקף אותי ואם כן את מי ראוי להקביל
 סניו את המבקף את ה'. או אם המבקף אותי אשמי
 בשר ודע על כן ואל משה לקראת אשמי וישחורו ישק
 לו כי אשר הכס עמה אהב אתם כעברי שאמ"כ עד עמה.
 חה או' וישאלו איס לרעו לנש"ם שהוא על כי עמה
 נעברו רעים זה לזה כאשר הם יהודים שניהם כאלה. מה
 שאון עד עמה. וזה אומר איס לרעו כי עד כה
 גם שמה קרוי אש ויתרו גם הוא כלומר ויאל משה
 לשכס את האיש עם כל זה לא יתחברו בטוב. אך עמה
 ידקף לומר איס לרעו כי שמי האיסים לרעים וישארו:
 ח **ויספר** משה לחותמו כו'. הנה כחבנו למעלה
 שהכריתו היות מה ששעה ה' למלרים על
 אדות ישראל ולא על כבוד שמו אשר אמר פרעה מי ה'
 רב'. מאשר כל ההלכה וכו' וינילם ה'. ולא היתה
 למקרה כאשר יאלו ממלרים. עוד יתכן. שהכרית הדבר
 בכו' ולמלרים וואו בניה שאז"ל (פ"ד ש' כ"א) על
 פסוק והנה מלרים ווסע אחריהם ופסוק ומלרים מה על
 שפת היס כי שרו על מלרים מלרים שמו. ובזה יאמר הנה
 אמה לא ידעה רק למה ישראל ממלרים על ידי הסת
 אם פרעה ואלו עמו ומזה הולאח מה ששעה ה' כשכיל

ישראל. גדולה מזו חספר לך למנו הדע יתר שאם ישראל
 לשמו יח'. כי הנה גם בשרו של מלרים בלא ידו הוא
 יח'. כי זה יורה צעלם כי לא על כבוד שמו עשה יח'
 אשר חילל פרעה. כ"א על אדות ישראל. וזהו ויספר
 משה את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמלרים הוא אשר.
 כי ראוהו מת על שפת היס ואין זה רק על אדות ישראל
 שאם על כבוד שמו יח'. אם חספר פרעה אל יאשם שני
 אך הוא על ישראל כי היה אשר מעבדם כעוד מרז"ל
 עוד יתכן ע"ד זה שמהלם כ"א על אשר הוא כי יספר
 משה לחתמו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמלרים
 בכבודו ובעצמו ולא ע"י מלאך או שליח בלא היה זה
 רק על אדות ישראל לכבודם. ולא חספר בעל גדולה
 שר מלרים כי רב הוא עשה על ידי עצמו שלא יפגד
 כה ואלו יח' עליו. ואנטי עמה ג"כ לפרעה כעצמו
 כי הלא את כל ההלכה אשר תלמדה בדרך עם שלא היה
 שר מלרים שם ועם כל ה' וינילם ה' על ידי עצמו הנה
 כי העיץ אינו רק על כבוד ישראל:

ט ויחיד יתרו על כל הכובד וכו'. (מרז"ל) (סנהדרין דף
 ז"ד) מדלפקיה בלשון ויחד. נעמטה בשרו
 הדין הדין על למה מלרים. ואשפר כזה נס הוא עיני שפט
 הכאבו עם היוחו לשון שמהה וואו כי מה שיחד ששמה
 יתרו לא היה על רעת מלרים רק על כל העובד אשר
 עשה ה' לישראל אשר הנילו בו'. אך לא על אשר הוכר
 מלרים בדבר. והנה רז"ל (בבבבבב) אמרו ויחד יתרו
 שיחד שמו של הקב"ה וכו'. וע"ם דרך זה שאו' ויחד הוא
 לשון ייחוד יתכן כזה ששנים לב' או' אמרו לשון הלא
 ולא הולאה. וגם אמרו מיד מלרים ולא אמר ממלרים
 וכוא כזה שכתבו על פסוק וארד להנילו מיד מלרים
 וסמך ליה לכה ואשחך אל פרעה או' ממלרים שהוא כי
 אמר הוא יח'. הנה שרו של מלרים הוא החוקן ישראל
 ודרך הלאה מידו עצמו כהם. חה שהא על ידי. אך
 אינו עמה ומקיים על זה. והוא אומר על ויושע
 ה' כו' מיד מלרים. אך ועמה לו' והוא ממלרים שהוא
 הולאה מהאמן. ובזה יתכן כי אמרו מיד מלרים הוא
 מיד אשר שנקרא מלרים. ובכ אל הכנין והוא כי נקוס
 פיהא מרז"ל כי ויחד לשון ייחוד. ואמר כי אשר כל
 מיני הנסים אמר כי מה שיחד יתרו לדבר מיוחד ורשום
 על כל העובד אשר עשה ה' לישראל הוא אשר הנילו
 מיד מלרים. מיד אשר שנקרא מלרים. וזהו ויחד כו'
 אשר הנילו בו':

י ויאמר יתרו ברוך ה' כו'. אמר הנה כאלה מן
 אשר שנקרא מלרים הנה שמי כסות אני
 רואה גלויים ממנו. (ח) ישראל. (ב) הערב רב ואזה
 מסס ה' יומר קשה לניל מידו. ישראל ששעלם לא
 סיו סחתי מלרים. כ"א דרך גניבה כמלך הנוגע נפסוח
 פעם אחד או הערב רב שבה עמו מתהווה ממש מהלאת
 בימחתו זו. סיו אמר הערב רב. וע"כ אמר יתרו
 ברוך ה' אשר הנילו אמתם עם בני ישראל מיד מלרים
 הוא אשר ומיד פרעה כי גניבה הייתה בידו והולאה
 יח' את בלעמו מסיו. אך יומר מזה. הוא אשר הנילו
 את הפס הוא הערב רב מחת יד מלרים כי סיו סחתי
 ממש מליכותו ומלאתו קומאטו. או עדי' יתכן למה

העם על גלתי כשרים וראוים מיתר אל לנגל שהיו עש"ג
 נד מקרב גוי . שכבר היו מחתו של השך נדון . כמש"ל
 (ש"ר ס' כ"א) שהיו כבר מסורים בידו . ויאמר נרוך ה'
 אשר סילל אחכם הנדוקים . הם חסה וחסהו ובניו וכל
 הזקנים שילאו להקביל פניו . אך היה מיד מזרים שהיה
 השך אומרו בידו . אך יוהר מהם הוא אשר סילל את העם
 הוא האמון בנלתי כשרים שכבר היו חתה ידו של מזרים
 ומתחה ידו הילל ה' והוא ויחמדם וי"ל שכבר היו
 מכורים לנגל הסוד יתברך שעמנו מאד :

יא עתה ידעתי כי גדול ה' וכו' . הנה הקשיתי כי
 אין כשרים גדולה מו' . שורה כי גם חלתי
 העמים גדולים הם . כי אם שה' גדול מכלם והוא אשר
 יאמן כי יש אלוה מנלעדי ה' כופר יקח בלי ספק .
 ויז"ל השמימו את יתרו בזה שנתן ממש בעצ" ויחן
 להקך בזכותו והוא כי הנה ארז"ל (עיין בנחומת) שלל
 הניח ע"ג שלל עבדה ויחם ידע . ההכרה על חלמי ויחן
 זה יאמר פה הכחוש פמה ידעתי כי גדול ה' כלומר
 הוא גדול לנדו והאך ידעתי זה הלל הוא מכל האלהים
 שמהם למדתי כי גדול ה' כי את כלם עבדתי ולא ראיני
 כח כהם . ומה ראיני כה' שהורה גדולתו בו הוא
 כי נדבר אשר דוד . הניח עליהם :

יב ויקח יתרו חתן משה נוי' . הנה דרך העולם
 בלכת איש אל קרובו כחמנו או חמוי להניח
 לו דורון אמר כי יתרו דורונו שהיה לא לחתם הניח
 כי אם לאלהים . ועלן בראשית אהרן וכל האקנים כי לא
 עשה עיקר רק מה' . או אמרו הנה איש כהם אלהים
 עמו ובאלולו להם עמו . הוא כאלולו לפני האלהים וזהו
 ויבא אהרן וכו' לאלל להם וכו' . לפני האלהים מאז לקח
 אלהים ונחמים לנבתי לאלהים . וזהו שלל אמר ויבנה ונחמים
 או ויקריבו שאלו וכו' אך אמר ויקח כי מאז לקחם פרכי קריבו
 ראו טוב ראו עש ה' שמארו כי סעודה מזהו הקראו כי
 אלהים עמו כאמרו וישעור הכחוש ויקח יתרו עמו מתיב
 ויהן משה . ויהי ראו ויבא לו דורון . ועם כל זה
 לא נקסרק עולה ונחמים לאלהים ועל כן ויבא אהרן וכו' :

יד וירא חתן משה וכו' . הנה יקשה . (ה) מאומרו
 אשר הוא עושה לעם גדלה שהוא מעני
 את העם והפלוגה היא עליו . ומאומרו מדוע אתה יושב
 לבדך ורעה כהם עליו . ומאומרו וכל העם וכו' נראה
 במתוונן עליהן . (ב) כי מה השיב בואמרו כי יבא אלי
 העם וכו' . כי גם יתבררלה זה והוא מחלוק ומה מתיב
 על שכתבו . (ג) בואמרו כי יהיה להם דבר . מה חידש
 לו כי גם יסרו ידעו כן כי בהיות להם דבר שבאים אליו
 ועם כל זה הוכיחו . (ד) שהול"ל באים אלי ומה אמר
 בא אלי וכן אמר בין איש ובין רעהו . שהול"ל בין את
 לרעהו . ומה בין בין . (ה) אומר והודעתי את חקי
 וכו' מה זו תשובה אל דבר המשפט . (ו) בוא' לא טוב
 הדבר אשר אלה עשה . למה חורר ואומר החלונה
 אחרת שהשיב עליה : וגם אומר נגל סעול יורה כחומר
 עליו ועל העם . והוא הפך אומר לא טוב הדבר וגו'
 שמורה שעושה דבר רע . (ז) אומרו עשה שמת בקבלי
 וכו' מה ענין אומרו עשה . (ח) אומר ויהי אלהים
 עמך שמונה שבכחו ויהי אלהים עמו והלא אלהים עמו

חמיד . (ט) מה ענין היה אלה לעם וכו' אלל הדיינו
 וכן אומרו והזכורם כי אינו מענין המשפט . (י) בואמרו
 ואלה חתמה כי מלה ואלה מיוסרת וגם ל' שחזר ולא
 אמר חתמה או חתמה . (יא) אומרו ושפטו את העם בכל
 עה כי הלל גם עמה משה היה שפטו את העם בכל
 עה . (יב) אומרו ושפטו אתך כי בכלל והקל מעליך
 הוא . (יג) אומר אם את הדבר כהם הפעשה וצך אלהים
 כי הנה היה לו לומר אם יצוך אלהים הדבר היה חטטה .
 (יד) אומרו איש על מקופו יבא בשלום להם מיתה
 הדבר אל העקום . (טו) בואמרו אה"כ שעשה כן משה
 ומשנה הלשון . כי יתרו אמר הדבר הגדול ויבוא אליך
 ואה"כ אמר הדבר הקשה : אמנם הנה יתרו ראה שלשה
 דברים . (א) היומו מפריח את הצפור שהיו כלם לנינים
 פטרו . וזהו מה הדבר הזה אשר אלה עושה לעם .
 (ב) חס עליו שהוא יושב לבדו ויללה . וי"ל מדוע אתה יושב
 לבדך . (ג) החמדה מנאך עד ערב ויהי די חלק מהיום .
 חשו וכל העם יצב פליך מנאך עד ערב . והשיב כל
 הא' כי יבא אלי העם וכו' והוא (סנהדרין ד' י"ב)
 מאמר שפעון בן שמה לינאי המלך בעמדו למרו לדון .
 לא לפני אלה שומר כ"א לפני מי שמלך והיה העולם .
 וזה מאמר משה אשר אמרה שאני מסריהם שבאים כלם
 עומדים לפני . לא לפני הם באים כ"א לפני ית' . וי"ל
 כי יבא אלי העם אינם באים אלי בעלם . כ"א לרדש
 אלהים כי לפני וגם פליך מנאך ערב ויהי העולם הם באים כי
 אלהים יצב בעדת אל . והאלהים יצב בדיעות עמדי
 ולאשר חסה על פרחי ואמרה מדוע אתה יושב לבדך
 הנה הוא כי אין זולתי יוכל לדון כמות כי סנה אני .
 כי יהיה להם דבר שטבר בניהם ואין עדים . כי אין
 גלי הדבר רק להם . אומר הדבר בעצמו בא אלי .
 ומגלה לפני המעשה שהיה כאשר ביה . (ב) שחם
 במתנה יסעון איש דבר ויסמיר האמת לנבטו . אם ברות
 קדשי ארע משמוי לכו . ואשפטו לפני מה שנקרב לו
 איש ולא לפי מה שפועלי מתיב . וזהו ופספתי בך איש .
 שהוא מה שבין איש בקרבו ויבלו . ומה שבין רעהו
 בקרב לבו גם הוא עם שאין כן כשו ואין זולתי יוכל
 לדון כן . ועל כו' שהיו מנאך עד ערב . אמר והודעתי
 את חוקי וכו' לומר אם לא היה ענין רק למשפט את
 העם לא היה צריך כל היום . אך גם והודעתי את חוקי
 וכו' כי כשבאים ללמוד והודעתי . ואז צריך זמן רב .
 ויאמר נתפן משה אליו מה שאתה אומר . שלל לטריך הם
 באים אלל לפני יתברך כן הוא . אך לא מאמר זה רק
 בסנהדרין או לשתיה נב"ל של שלשה שחם רבים אך
 אתה א' לבדך . ומה לא טוב כו' אשר אלה עושה .
 שמה ש אמר כי אין הפרס זה אלל לעוקר . אך אלה
 לבדך שקול כדיינים רבים כאלה ה' אתך לזה אלי אומר
 כי גם יש טעם אחר והוא על חטל . והכסל הוא נגל
 השב גם חטל אתה . ומה גם אלה גם כהם היה
 אשר עתך וכו' . ועל כו' אשר . למה הוא שאין
 כמות לדון אך לא מכלל עשיהו לבדך . ועל כן להקן
 שחי אלה מה שאתה עמיד לעשות אחר זמן כעצול חטל
 עשה מעשה . וי"ל מעשה שחם כקבלי יעקב . ולא
 האמר כי אהיה מכה . אם אפרישך מלפני שלל יהיה
 אלהים

חללים עמך. כאשר בסיק דין כי אלהים נזכ עם
הדינים כי הנה חשך יהי אלהים עמך באופן אחר.
והוא כי הים אלה לעם מרסור לעניני בקשות.
בין כמלך הקדוש ובין העם. והנחת אלה את הדברים
אל האלהים וע"י כן לא יחסר לך עז. שלא תעמוד
לפני ית'. ועל ה' שאלת. והוא שאלת מהמוי
עמך עד ערב הוא לפודיעם את הקי האלהים ולא
טורחיו ואת לחמוע זה כי אם והזרת אתה את
הקיים ובה חוריות. אך עשה אם לא יספ לבתי המדך
לכל כי זמן יהוה כי הודיעם להם את הדרך ולכו נה.
אלא תעמך יום יום ללמדם פרכי הקים וטירות רק
מודיעם את הדרך ולכו נה בילוח ויחגרו על פיהם וגם
הלח את המעשה אשר יעשו. ולא קום מהמעשה בכל
יוסיוס שיסרכו בכל עת כח. לשלוח פרכים. והנה העשה
אשר למדתי. היא כי ואתם החזה במחזה שדי אשר אהך
צרות קדמך מי הם אחי ית' וכו'. והוא שהיו אשי
חיל שלמים כמות עשה. חזו אחי חיל כי מכל מצוה
יעשה כח קדוש פרקיע ופלאך נמאש אשר לו מצוה עשה
הרבה יש לו חיל ומלאכים. וירחי אלהים ממנה לא
תעשה. וגם אחי אחת לכלפי נפוא ספיס לנסות האמת
לבדול. וגם לא הפי החמת. וזהו שגוהי בעל וכו'.
וע"י לדיקים כאלו לא תאונה תקלה עוות הדין מחמת
ידיהם. כפיסן שפיין סחד זאה עוות הדין מחמת ידי
הדיינים. על שהך דבר שבייחס בל וממלה לאלהים
כמוך ועל בלתי יודעים מה פברק אים כי הלא אלהים
בעלי תארים אלו אחשי אחת שגוהי בעט גסי יצורם כי
שיגלה לסת האמת ולא יהיה בעט דייניהם כי אין הקב"ה
מביא תקלה ע"י הדיקים ונרוית עוד בזה כי ופספו
את העם בכל עם כי הים לא יכר מהפסער כזה בעלי
דין הנקיים יגמר דין הקדמים אליהם עד כא עמם
גם הם. ואל יקרה יהיה בכל המון ישראל אלף או
אלפים בעלי דין וכי דין אהד יעטור כח לדון כלם ביום
ה' ולפניהם יום או יומים יעמדו מתקצם מהשפט דברי
ריעותה ויארצו בין בני ישראל! סלעי מתקתם. אך
עשה סירכו ביניהם הדיינים. יהיה אשר לנסות כל
העם כלו בעת אחד יתחלקו בעלי דינים סנה וסנה.
וזכו ופספו את העם בכל עם בכל איום עת מעמת
היום יוכלו לפשט את העם בלו ובמלחמה כי הן אחת
שלא יאח תשפט עמך. אך עדיין אפשר יעשו מענה
הלמוד שיכלו אחי דין המעדר יעמד או מעכחה על כן
אשר את הדבר הגדול יביאו חלק. 'נבוים ייסב לטפך
ולנספך. לטוף כי וסקל מעליך ולנספך כי וגשאו אהך כל
אחד שיבה מבושר. והוא מאמרם ז"ל במדרש רבה
ספר אלה הדברים (ס' א') שאמר משה ליהוה השא לבדי
כי. אחר משה יכולה לשבול חלק חללים כיווא בכה
אלא שפקייה הרבה עושיכם על גבי דייניהם הרי שמוה
היה מלפניו וזה יאמר לו פה יהרו. וגשאו אהך כמדובר
אל אה הדבר כוה תעשה שאלת תחזה אגשים לדיקי'
הכדאים לבלתי לאח תקלה מחמת ידיהם מנבטחי נה'
שיטך אלהים ויסכים בדבר וחרוית שויכלת עמוד ולה
תנו. וגם עוד ריחו גדול והוא כי וכל העם הזה
על מקומו יבא בשלום. והוא כי הנה בהיותך אהם

לכרך ויטאו יום א' ק' בעלי דינים מדינים כל א' עם
בעלי דין וישארו כמה בעלי דינים שלא היה פתוח
ביום לדינם גיאלו חוזרים למקומם בקבסה ומחלוקת עד
המחרת שישיבו לעמוד בדון ויחזור שלום ביניהם. אך
עשה ע"י דיינים רבים. לא יטאו אים על מקומו כ"א
בשלום בעדם שובם למקומם יעשו מהפסס וישבו
למקומם בשלום מהפ"ס אה יסרכו לידון ביום השם
שנמאלו שטו אים על מקומו כיהדר שלום פתח אחרת
יעור יתכן בכונת הכותבים ויחל חזון השם וכו'. כי
כל חליתו יתרו לא היום רק על כוזה אטר העומדים
לפניו מבקר עד ערב כפרס"י ז"ל. והשיב לו משה אין
עיקר ביאת העם כ"א לדרוש אלהים באהיה להם לפי
לפני הקב"ה בעניניו שלחויהם. וכו' כי יבא אלי העם
הוא לדרוש אלהים כי על דבר הפשט לא היה סמוכה
הזה הכולל כי הלא כי יסיה להם דבר בא אלי סמוכע
וע"י דרשמו ושלח אחרי אים רצו ימורך שופספתי
וא"כ אין אים ויבן רעוהו בעלמך אך דברי רישות מרד
כ"א למדקי' כי יהיה להם דבר ואם כן לא על זה
הייסי לריך עמוד מבקר עד ערב יום ויום. ועוד כי
הנה ושפסתי נך אים ובין רעוהו בכה שר בעלי דין
העומדי' לפניו לבקר. וא"כ אין מורה לבשר הססון הרב
זולת שני אגשים להיות בעמידה לפני וכו' אין מורה
לשאר העם כי מי יכירה ליתר הססון הרב לקיים בעמידה
בכר בשפתי בני אים ובין פתח. אך אין שפסותם
רק לדרוש אלהים שבוה מי שפסות אדרת אלוים על
המונע ליחד או לרבים שגוהי להם מול האלהי':
ועוד שנים ללמוד. כי והודיעתי את הקי האלהי' גם
כן ואת חרותיו. ולזה היה פמידסם וההודיעם לפני
והשיב לו יתרו לא פונ הרבר אשר אהה עשה. בלתי
ענין מהשפט שאלה הוא העשה ולויו הלי בכה כאשר
צבואם לדרוש אלהי' וללמוד תורה לכן שמת בקולי חשך
וודיעתי יהי אלהי' עמך בקהלה עתה. ולא יתסוכר להק
מבניך עול מצוה וכו' כי על מה שפסותם סקלה יבאו
לדרוש חלבים גם אלו אורך שאין זולתך לעשותו. ולא
חרף מעשות הדבר כ"א היה אהה לעם מול האלהי'
אמשי בדיים' כי אין זולתך כי הנה והבחת אהה בלבד
את הדברי' אל האלהים ולא אחר וגם על כג' הדין עמך
כי מי יודיעם תורה ה' כמוך ואין זולתך וגם מזה אל
תגח ידך רק והזרתה וכו'. אומרו למעלה הדבר
הגדול יביאו חלק. ופס הוא הוי הדבר
הקשה. הוא כי העולם על רוח יתרו שאיש דופה דין
ממון רב. שאם יעום השפט יהיה הסכסד מרובה. לדין
של שיה כסף או סרוסס פספסו מועט. וכל שגב ט
לא יפסיד א! המעות. כי אם מעט מועד ופ"כ אסר
הדבר הגדול יביאו חלקי שהסדו רב. אך הדבר הקטן
שהספסד עטעט יפספו הם. גם כי יטיה הספסד מועט
אך שהטע הדבר אל הפועל לימדה משם האונת והוא

כי קר הוא דין פרוטה כדין אלף ככר וזכר. ומה גם לאלים עמי שפרוטה אלו כסות רב לעשיר אך אין ההפרש רק בין קמי' וחומר הדין לדבר השפוט כי הדין הפפוט יודוע לכל אמי' הוא דל סין רב הוא קל. אך יקרה והיה דין של שיה פרוטה. קשה מלדעת היכן הדין נטה. ויהיה נכון בו. ע"כ הוא אומר והדבר הקשה יצאון אל משה שהוא הקשה לדעת מה דמו יצאון אל משה והדבר הכסון להטיו מה דמו. יעשבו הם:

ל' וישב ולא אמר ויאמר. (פה) או' ית' בעבור יעשה העם בדברי עמי' שירה כי עמי היה מדבר אלך ישראל שפוטש מה שהיה הוא יתכן מדבר עם משה. והלא עיקר גדול למדונו רז"ל כי עם כל א' וא' מ' ישראל היה יחבדך מדבר וחומר והדיבור עלמו היה מדבר עם כ"א וא' לו תקבלתי אה' עליך וכו' תקבל את אלוהי וזהו אומר הן ורבים מאמר רז"ל כלהו הון מספר. והוא עיקר גדול כי כל אית ישראל נטוה שפוט יתכן אמי ולא יהיה לך שפוט כל אית ישראל מפי הגבורה ומקרא מלא דברה תורה פירש שבנים דבר ה' אל כל קהלם וכן יראה שפוט דבר אהה עמו וכו' ירה כי מחלה פמהם הוא ית' היה מדבר. (ט) אומר ויגד משה את דברי העם כו'. כי הלא לא דברו לו שנים שעלו יאמר ויגד אהר אומר וישב משה את דברי העם. (כ) מה נקדשה עשה מאמר הוא ית' לך אל העם וקדשה וכו' ולא אהר כן מחלה כאשר השיב משה את דברי העם אל ה'. (כ) בלאומר כי ביום השלישי יד ה' לעיני כל העם על ה' סיני והלא מיום ההדש היה ה' על ההר ומקרא מ"א דברה תורה סף פרשט משפטיה ויד ה' על ההר ויכסהו הען שש ימים וישל משה ביום השביעי וכו': אמנם הנה רז"ל (שם) אהר בחדש השלישי וכו'. מפני שבניהם וצורת מריבון להחמין ג' חדשים והלא כמו אז נחשב מאמרם זה כי הלא מיליתם מנרים עד מקן הנהם לא היו רק שבעה שבועות ועוד כי הנהם בספר הזוהר (ס' אהר דף כז) הומוו כי השבועה שבועות היו כנגד שבעה נקיים שהתקדשת האהה שמוות אהה ליכנס לחופה כי כן שפרוט עלמד מע"ג ש. צדו בשמחה כנהה שפרוט שבעה שבועות כנגד שבעה נקיים ליכנס לחופה של מקן תורה ושלל קן קרבן העמר שנים הניחא פרט הליבון היה שפורים כי נמשל כנהחוט דמוו אך כתי הלהם שניוה הוופה היו מההים כי כדר היו אז אההים. והלא יפאל אהך נפרדו שבועות כי יש דמה אהה לבת ישראל השפחה ויה לבטוי' וצוהר וכלל

ימא בחודש השלשי ללחא בני ישראל וכו'. ללח

הל' באהר הפרט' היותו לב (ח) אומר: נהדש השלישי וכו'. מה שהיה חיה עמל אהר. שאלמר נה זמן ונחיה חודש. מה שלא עשה כן בשאר המקומות. (ג) או' הנה בלא ומהרואו יאמר ביום ההוא. (ג) כי אהר הוכיר החיה. מזכיר הנשימה שקדמהלה בלאומר וישבו מרפידים וכו'. (ד) שחודש אהר קן ומזכיר שנים החיה ואומר ויהי במדבר. (ה) שהוד שלישיה להוכיר החיה בלאומר ויהן שם ישראל וכו'. (ו) או' יסון ל' יהוד שאל כפרש"י שמו נלה מהחלוקה. קשה כי יתכן כי בכל ל"ה חונה לא מו בלהה מים בלא מחלוקת וזל ו. (ז) לדקדק ל' אומר ומשה עלה ולא נאמר וישל משה. (ח) לפה עלה ערס יקראו הוא ית'. כי אהר אהרבו ומשה עלה אל האלהים נאמר ויקרא אליה ה' וכו'. (ט) כי יומר היה נודק אומר ומשה עלה אל ההר ויקרא אליה ה' וישל א' האלהים. (י) אומר לאמר שאל הוא לאמר ישראל בכלל אומר כי תאמר וכו' הוא ומה נודק אומר לאמר ויתר ה' ערך יאמר כה האמר וכו'. (יא) למה חילק את ישראל לנרים ביה יעקב ויתר ישראל אה דבר שלחמו אל כנס הם דברים אההים. (יב) או' אהה ראיתם כו' מה מהעז או' אהה שיראש שפול' ואלהם. (יג) למה איה מזכיר הניחא ממנרים כמו שמוכר מה שהזכר את מנרים. (יד) או' ונחיא אהה איה כי אהר שהוא ית' ה' אהה שמיר ויתר יעקב ונחיא אהה עמכס ולא אהה אההם איה וידעת והתחכם לא תודק בעלמ מדה איה. (טו) ר' ועשה ימיה ונחיא נודק. (טז) ככל אומר' נמשט ששמעו. (יז) כי בכלל אומר ומהתחם את צריהו טיה שמיעת הקול כי ע"כ הוורכו בתחומהו וכו"ר ס' לפרט כי על צרות מילת ידבר ולא על צרות החורה. (יח) מה זו סגולה מכל העמים וזהך חיה נחיה טעם לדבר או' כי לכל הארץ. (יט) אומר ונחיא שהיו לי כ' כי לא עם וזלם ידבר עד כה שיאמר עשה ואהה. (כ) או' ממלכת כההים האה כל ישראל יעשה הוא ית' מלכס וכההים או מלכות של כהונה. (כא) אומר ונחיא קדוש אהך קראש החלה מלכיה ואח"כ נחיא. וסוד עוב הוא יאמר מומלכת כההים וקדושים. (כב) אומר אלה הדברים וכו' מו לא ידע כי אלה הם הדברים אשר ידבר אל בני'. (כג) או' ויבא משה ויקרא לנקי העם וישם לפניהם כי משה שירה אה דבר אל כל ישראל יחד וגם מלח וישם שיה ראוי יאמר ויאמר אליהם את וכו'. (כד) או' וישב משה את דברי העם כאם נודק היה לו ית' צידו לו משה את דברי היה וגם מה ענין אומר

הדבר הפרט מהשר הימים מחמשים לחמשים: אמנם לבת אל הענין נשים לב. (ח) אל תחז ית' קודם מקן תורה שבה ודימין במדה למה הקדימם ולמה נתייהדו אלו מילה. (ב) מה בנפ בשבת החמך הקדוש ששם ימים הסבה והיורב ופליח את משה ידבר אל בני ישראל והיומו הוא מול האלהים לקבל השפוטם ולהביא את הדברים אל האלהים כי הנה הכל היה אפשר להעשות ביום ההדש שיהה ראשון להשפחה שיהה צר או ביום הששי ולא חקדים ביום לבת ששם ימים: ועוד למה לא נטוה הלוהות ביום מקן תורה ולא היה נודק יהיה שם משה עם ס' מ' יום יקדים ויעלה ארבעים יום קודם לחמין תורה או ימחין הוא יתנודך מלמר הדברים ולקבץ המעמד שהוא עד דתה משה עם שני העמות צדו ולא יתלקן מקן תורה לשנים אחד לאמר אליהם הדבר ואהר לתם להם הלוהות: ודנה לבת אל הענין מריה מו"ל (שבת דף ס"ו) האומרים כי הוא יתנודך המוק טובה למשה על ששיבד הלוהות ואמר לו יישר כהך ששבת. וכן אומר ולכל הוד החוקה אשר עשה משה שפנה הוא ית' מוק

ידו שצורה הלוואה ונתנו פנים אחרו מושב פחדון כפניה
 ולא חזון כלשם אדם : הדבר מזה נראה כי לא היו
 שולחין עד קבלת הלוואה וכן יראה ממ"ל (פרשה זו)
 שדמו י' הדרכות אל בני חכמים וכן שאלה התקן פעל
 כן נמרטם עליהם הוא יתב' שלא ליבדו בעגל רק אחר
 מקו' לו פ"י עמנו שם אכזי ולא יהיה לך שמשעו מהי
 כגבורה ולא אשר שמשעו מהי משה הנה נראה קנה כי לא
 היה לו ממון סודיה בעלם כ"ל מדוכין ושלוחו כגלויות :
 ובוזה נקרב ונבואה אל הענין והוא כי הנה קרה לו
 יתב' עם עמו ישראל כמלך ישראל אשר חשק
 עטיה וציוורה לקחתה לו לחסה וירא והנה היא אינה
 מתקדשת מקומחה ליריך להתקין ימי ליבונה ולא שם
 לו זולת . אך היה מתחזק לזכות בלחם בלחמו כי
 איכנס וכל לבונה אם אבדו כמלך מלכא אליה עד
 יפטר שלשה יומים להבחין בין זרע פיזרע שלא
 בקדושה לזרע שזרע בקדושה על כן בלחף פנים בעיניו
 היו ה' יום על כן ויעשו כלווי' יזו עליה חסור שמת
 שיהי מעליה וסוכס ארצה ממלכות ולשחור ימי ליבונה
 בקדושה ובפיהרם ובמלחם הימים ההם יתבלינה במים
 סוירים וגם כי לא יתכן ארצה שבתה זרע להבחין בין
 זרע לזרע הלא יתקנה משיקוהו סיכו כי פתרה מפקר
 דמיה : ובוזה יתקיים ונתם לו עד כל ה' יום וזו
 ידוע דודי' לשבט אללה להיות עמה כאלשה לכל דבר .
 הנה ככל החזון הזה קרה לו עם המלך הקדוש יתב'
 ויתעלה שמו לעד כי מלאו סייט במלרים גרים ופגועים
 כי הם נתעבירו בדם פשה וזדם מילה כמבואר אללה
 במקומו וסייע כישראלית שניה ביד ע"ל מלך אשתיני
 וזה שזרע בנו זרע קומחה בלחמותו והתחא בה נשם
 ונולדת כחות הקומחה כמספס לכל עשוי רעפה בכל
 עון קניה וצורא מפתיה כעודע ורזה בט הוא יתבדך
 להשיאנו אליו לזרוע בט זרעניו גמח זיון הפלך הקדוש
 לקדשתו כמלחמו להוליד שרפי קדש : ורונה היה לב
 מלכו של עולם להנה לעשותו קר ראה והנה זולת ימי
 פתרה וליטון ליריך עוד להתקין השעיטם יום להבחין בין
 זרע שזרוע כשומחה לזרע קדש שיזרע בנו ית' מד אשר
 לא ידמה מעשה אשר נעשה אל המעשה הקדומים מנבחין
 בין זרע שזרוע בקדושה לזרע שזרוע במלרים שלא
 נקדושה שיהיו מעשים הפוכים שירדו בנו משוללי פים
 פניה נכרית ומתבד' גדלה מלך להבנתו ית' אהיה היה
 למחר האלהים לפשונו כי יומר חסן בנו לקרבו אליו
 מאשר חפצו לידבק בו עם פהיה רלוי יתקפך כי
 הוא ית' הכל ואנו המלך והיו השלשה חדשים בלחף פיהם
 פעיריו . על כן מה עשה מיהר להעביר קומלחתי היא
 הע"ל שבעדו ע"ל דם פשה כמ"ל (ס"ר ס' י"ז) משט
 וקתו כו' משטו ידכס מהפ"ל וקחו ס' . והוא כי פתרה
 עטודתם היחה מול פניה ויכפר וט' ופתחיה וטו
 כי הפסיס ומטרו פתחם כלם על קדוה ס' כי
 לקחורו ואסורונו כגדשי פתחם ויתחננו כי עוד
 מעט יתקלו המלרים ומלשר פסקה דם שומחה
 מלא משכו השלם והחלישו ומלחם היא עוד כשר ערלאת
 למען יתחילו למחט ימי ליבונם י' ונשעי ימים כמלחמ
 כשר הכשר (ס' אמר דף ל"ז) והנה כליטון היה לגרד

ולבן עמלם משוירי פורעניות חוללת צמחה יתם אשר
 נשארנו עם ע"כ ראה הוא ית' לטור' עוד משדי יכחוק
 הלבון בשני דברים . (ה) במלטה פתח . (ב) נדונים כי
 נשמה יפרה עלימו רוח קדושה ע"י נפש יסירה לקדשת
 ולקדש לזרד . ולבן נשמות מזהמת שופתתה בלשר כל
 כללות השולם קנה בהבדלה ורמיית קדושה ע"י נשמה
 להחלק ולהפקידים כמבואר הללו על פסיק שמה וינפש כי
 בזה נעשה קשר אמין בין נשמות ישראל עם קוים אשר
 הופס יהודה דבקה בזו ית' והיות כי כלשר אל הליטון
 והקדושה ליריך קשר ונשום בין אדם למקום כן ליריך בין
 אדם להבדו כי על כן כל התורה עליה בשבוק והלשם
 ליריך כמון והוא כמבואר הללו במקומו כי כל הנשמות
 של כל אדם ויפס לתי ית' לרם לחיות וקדש גלוייה
 ית' כל נשם וינפש על כן כמקומו ית' שפחה הסוד וית
 שפחה כגבורה והתקפס בכל ית' כמחטת של כן נבואה
 למשה שלום בנייהם יתאחדו נשמות מה ותרשיהם
 מעלה וישבו ייחוד במקומו העליון ית' והדבך כפיריה
 ופמחה כי וירק ממירד אלוף עלין הלילה ועל כן השפוק
 עון זה להחריב בית המקדש והגלות אה ישראל כי רב
 ורע הוא מלך עד אין חן למחלי דעם כל כן הוא ית'
 בעת רלם לבין נשמותיו בלשר וכן לו לא שבתה לקשר
 נשמותיו בו ית' כן כמון לו אה הדורים ששמיים שלם
 בין אדם לחיורו כי על ידם אים על מקומו יבא בשלם
 ומדכי דינא בקל גלימא זמר וזליל כבורהא וכן השפס
 הנה להבדוק זה הוא ית' לביס דיינים אליו ההבנה כמ"ל
 (פרובין דף ל"ד) על סמיכות אלה השפסקים אל מחנה
 אדמה כי למס שפסונה פשים שלם בין אדם למקום
 כן הדיירים בין אדם לחיורו הורה לה הוא ית' כי למיו
 עני הדברים פים וכאלה היות כפוני שבדו אשר בעד
 יום השביעי של ליבון ביום השלישי של שבת שהיה ביום
 ל"ח ביון הניחם מדגרי ביון והקדים הוא ית' לנשם
 החלם כמ"ל כי על כן נאמר ס' משעי בל ולא אשר
 לבניו בל כי גם היה ובל להקביל פיהם ויהי עם לניחם
 לבניו ית' עוד הר אשר בה החללים משלמים בלשנים
 והואלים תורשים דגרי זודים בין המלך מלכו של פלם
 ובין ידיו כי ע"כ כל טפה וטפה של הנהיח מוחתם
 ויהמה נהא אשר נשארם עם היו נשמות ותולטו לזמיתת
 כי הלא בכל רגע היו קוים קדושה וקשר עמו ית' אשר
 לפריה וכל מה שהיו הם מחדקיה בו ית' היתה זמחה
 ההם טרחתת מהם כי שלא כמחם רוע פשוו אה השם
 קיהם כשומחה מלפני הקדושה שגדולה שליו ית' כעוד .
 והן אהם גם אה לא היה רק פתינכם נגד הסד אשר
 עם החללים ומס גם עשה כינם היה הוא ית' עשט
 וזמן שפחה ומתלם החללית כי היו מרפיו להיות
 מתקדשים ומפריים עד גלוי השאר גם גם רמח פסוק
 עכבאל כלל כלשר יבא עוד כתיאר כמבואר ג"ד . וביס
 ההחזק נגמרתם מלהפס פילוק האסכס לו קבלו לנמר
 הספרה במים היים . כאשר דברו רל"ל הסכפונים . ולא
 ביום החמישי היה מעמד הקדוה . וגם שפסקי הקומחה
 וליטון הכובכס וכבילה מדיין לא זכיר להבחין במורים
 עד טום חפשיים ית' של שפחה וצירדס כי פסיק היו
 עם כמבואר . ע"ל האגרט עוד מ' זה למלחם ה' לקרל

(ט"ר ס' מ"ו) בחורב עמנו בחורב פרקו . והוא מאמר
 רשבי' במד' כי ה' זין ופס המפורס הקוק בו כמו
 שפורס ענינו אללנו בציר הסידיס בחר הסיס . ועיד
 נבחרנו במקומו בס"ד וזו ע"י הזוך הוא פיקדנס גם
 הזומר יסיו זוכים לבלי יסלום מלך המום . כאשר
 בחרם קדם יחסא . וע"כ הסיבו אשר דברו רז"ל (מנילה
 דף ט"ו) באזמנס חרות על הלווח . אל מקרי חרות
 אלל חירות ופי' חירות מאלף הניס . ולמה חלו הדבר
 על הלווח ולא על קבלת המורה . אמנס הוא על כי
 אז נמר זיכר החומר וזוכים לקבל הלווח . ולקבל
 שפע קדושהס זוכים אל החירות הוא כמדובר . אלל
 שהעדיף עליהם מרע"ה . כי הגם מהמעמד הקדוש הוא .
 כבר היה דך מהם גם חומריו שישר מופלג כי ע"כ נפשו
 לא ילא בדברו יס' עשרם הדברוס כאשר ילא כמנס .
 ואדרבה העדיף שעלה אל האלהים כאשר נבחר בלווחו
 וזמנה עלה כו' בס"ד . אלל שלעומת מה הסיני
 מדדכבים נד הכר אשר פס האלהים בלווחס המ' יוס
 לקבלת הלווחת מיד משה היה גשה עמו מודך על
 השמים מ' יוס לקבל מיד האלהים זה היה מ' יוס .
 למה שכאשר הזומר נמסוה צמ' יוס של יצירת הולד
 כן לשמס היינו ולספסו אל הויה רוחיני לריך נסכן
 מ' יוס כמסו' אללנו כס' כי משא בס"ד . ובדרך היה לרדקו
 יהו מו"ל (ס' חומר ד' ל"ה) שהולכו ג' חדשים כשביה
 גזירת ומלמר ספר הזוסר שלא היה לריך רק שבעים
 שבעים . כנגד ז' ימי לטון . כי אלו אללו דברי אלהים
 הייס . הממשיס יוס כעד השעיק . היא חטר הנשם
 כמדובר . והשעשים יוס אל הזוג העלמי . הזוג גם
 אל הזומר מהיה אחר קבלת הלווח . שהוא בין החמשים
 והארבעים ג' חדשים כמדובר . כי אז הס השואין
 בלמס . ולפי זה לדעת בעל המלחם הויה . שהיו ישראל
 כשבינו' גזירת . ופי"כ הולכו ג' חדשים . יאמר
 כהכוב בחדש השלישי וכו' . חעז למה בחדש השלישי
 בלו וכו' . שהוא בנת המעמד הקדוש לזכור הנשמות
 ולא מקדס הלל הוא ללאס בני ישראל מלך מזרים
 כי סס היו כניורה וטביה . וע"כ בלו בזמן הויה .
 כדי שיבחרו עוד ארבעים יוס . כשבלי השואין לקבל
 הלווח : ועל הדרך הזו נבא אל ביאור הכתובים .
 להשיב על כל אשר הערט בהם ובכללות כיוונס נמל
 כס כל פטיי הדרוס שכתבנו בס"ד הלל הוא . כי מלח
 הויהלנו יס' מזרים גרס הכמת יס' . להפליא לשמות
 להעלותנו כמשהמל אדרטא עד רוס רקיעס . הפת
 היוחיו שקועים בטיס היון . שומלס מלרים וגלויה
 עלה גילה מזומלס לפסרה . עד מקדס ויהי' קדוסי'
 ממלכתי הפרס . וניהיה מרכבה אל השכינה בנך ונסע
 מזעלסים בלחמתו . כל עם ה' יצויס . כי אס שהיוהו
 יולאים עמחט סבלנו עומלס מזרים לא עזרנו כח לקבל
 המורה עד חדש השליסי . גם שקדמו הכותו רבות
 כמדובר למעלה . וז"ל בחדש השליסי וכו' . ולמר פיס
 היוס ביאה מדבר סיני . לקבל תורה בחדש השליסי ולא
 בראשון ולא בשני . למה שהוא ללאס בני ישראל מלך
 מזרים . כי שס מקדס כל חקק הזומלס . ושישר
 הקתוב בחדש השליסי למה שהיה ללאס וכו' . על כן אז

אז הלווח ולהקרה שואין . וכמ"ל (ש"ר ס' מ"ג) כי
 על שלא קבלו הלווח כי פסרס מרע"ה היינו נדומים
 כפנייה ולא כלמס ליס : ולהרפורק הדבר נשים לב אל
 מניחות הנישואין הללו הלא הוא כי כאשר סלמס חקבל
 שפע מהלוחס בנך ונסע כן רנה הוא יס' ניהיה מרכבה
 אליו יס' ויריק שפע קדושה עליו חויד וע"י טוב מעמו
 פי ירע קדושה אשר ירע בנו וליד כהות קדושה עד
 בלי די כאשר היחל הוא יס' לבשות ע"י ארה"ה פסס
 יחסא כוודע . והנה ע"י הממשיס עליו ששל יוס היתה
 כניסס חופס עליו לא מודך רק הנפס דך לא הוסיק . ע"כ
 לא הספיק הווס שהוא רק לניסוק . כמ"ל כי על הווס
 הוא נאמר יסקני מניסוקת סיהו כאשר הפליגו רז"ל
 צוה במדרס חיה ואמרו כי כל דבור ודבור שהיה יולא
 מפי הקדיש היה מדבר עם כל אחד ואחד מישראל ומוסקי
 על פיו כמסור אללנו בספר שושנת העמקים ופס נאמר
 כי השעיק היה חיבור נפש בנפס כי על כל אב חת כן
 יולס על פיו יסק להרוס כי נפשו שקורה כנפשו כי
 הלא חופס היס היה הנפס כאשר חרנס לונקלום כחממו
 (בראשית ב) ויהי האדם לנפש היה לרוח ממללא ובגלל
 הדבר הזה חלרו רז"ל סלוק שלמס הרועיס חל ישראל
 בלא ע"י מלך המוח רק על ידו יס' אל מוחת השעיק
 למה שהמדקת שבינו יסברך כמנס רוח חיים בלפו
 וממשיס חריו יס' ומפסרה מהחומר שהיא כניסוקת סה
 אל סה כמ"ל על וימס סס משה ע"ס ה' . וקרוב ליה
 קרה לשלמס רעי רשבי' כמקורו כשהחברס ביודת
 מחך משלס ומחס בלפני כדוחס המורה שהניד אליהו
 אליו ו"ל שדככו נפסחס באיכות כדוחס המורה ובחללקו
 למעלה אל האלהים אשר מנסה גם פליו נעיקת סה אל
 סה חסי יס' עמו כאשר בחרע"ה . אך הנה מעין נעיקה
 ממש היה לכל עם בני ישראל ביום חתונת מלך תורה
 בלמס נפסס כי מחו כמומס חל קול ה' דובר כס .
 כמ"ל על (ש"ר ה) נפסי ילאס בדברו כי דבקס שביה
 כנפסחוס ומשנו חלרי' . והנה הנדר הוא ס נעיקה
 הוא אשר השיגו כמעמד הקדוש הויה והוא ענין נטלס
 סה אל סה כי חדקס השכינה אל נפש המתנבס כי נפש
 אדם מהיחס אל ספס כד"ל לנפש חיה ומחנמינו
 לרוח ממללא . אך לא דבקוס עמיו להיות מרכבה אליו
 יס' בנך ונסע . עד קבלת הלווח ובגלל הדבר הזה
 ילאס עממן כניסוק הויה כלל המסיס כניסוקה ולא
 עזרו כח להסאר כחיים כמרע"ה . למה שעדיין גומס
 לא מודך ולא יכול החומר לסטול דבקומו יסברך אל
 הניס שהיה בו ועל כן נשאלו פגריהס למשה ללךך .
 אמנס היה נמרס הזוך גם לחומר להויהס כדחיס
 לפספסרה כס שכינה בנך ונסע . נח' יוס שממזין אורה
 עס הלווח . וזה בשני דברים . (א) במה שכל חוחס
 המ' יוס לא זה שכינה מהר סיני והס נצבים לפניה
 כמדובר למעלה . כע"כ כן היו מודכבי' זה יוס והוא
 מחמר ככוב (סס א') עד שהמך כמחיו וכו' . כי
 עד סוף יוס עדיין סמלך הקדוה היה כמסיבו הוא כהר
 מורכ שהיה מיסכ עמחס . (ב) שהיה עדיס עליהס
 השור למו לפסרס ולקדסס כי לא סקרו לחוה עד אחר
 מעשה העגל כד"ל ועמס הורד ידך וכו' . וכמס"ל

ביום הזה באו מדבר סיני ולא מקודש . ועל"ז גדלה קדושת היום ההוא לפניו ית' . כי קדוש היום לאלהינו . ולא כפי כן יאמר נאמר ביום הזה באו מדבר סיני . ולא נאמר ביום ההוא עם היות יום שעבר ואין זו מחש . והוא כי הנה למדנו בספר הוזהר (פ' ויחי דף ר"ז) כי הימים שנעשה בהם מצוה . ומס גם מצוה כוללת מכל ישראל . היום ההוא קונה שלמות וזכות רוחני וקיים לעד כאלו היום עלמו קיים והוא חמיד . כאשר דרשו על פסוק ויקראנו ימי ישראל וכו' . שהימים מתקיימים ממס . להעיד על המצוה הנעשות מה בהם . וזה הורה סה כי ע"י זקנת ישראל קנה שלמות גדול שיצדק כי להאמר היום הזה . כאלו הוא קיים לפניו והוא על האחדות והשלמות הקנו בו כאשר יבאר בס"ד . והלא יקנה על זה כי קול היום המעמד הקדוש ביום ההוא לדבר בו ה' יצדק מאמר זה . אך הלא לא היה כד ששם ימים : ועוד כ"א כן אופיה כי קדוש היה היום ההוא כי קיון קדושה קנינו שמה למה לחייה . החורה ביום ההוא על כן אמר וישעו מרפדים וכו' . לומר אל יקשה בעיניך מה בהאריך הזמן כי הלא וישעו וכו' . כי הלא ראוי מתייג נכשו לבט שמה שהיא מתקום הנקרא רפידים על כי רסו ידיהם שם עין החורה והוא עין עמוס לפניו ית' כי יחיה הקב"ה על עין ע"ז ולא יחיה על ביטול חורה וע"י על רוע הכנה החרף ועיכב הסנהא . וכן בהימים" שם לא היה בשלמות הכנה כי הלא כאשר באו מדבר סיני לא קנו מיד קדושה ולאחיות . כ"א ויהיו ל' רבים שמורה על העברות האחרות קדושה כאשר נבאר בס"ד ושם אמר ח"כ אופיה מה היתה וקדושתו היה למו ביום טראס מדבר סיני שאמרתו ביום הזה כמורה בנאנע ולא אמרתו ביום ההוא דע כי הוא של כי שם קנו אחדות וקדושה גדולה כיוון שם ישראל ל' יחיד על היותם שם נגד הבר אשר שם האלהים כמדובר על מבלתי על של ירו קמו וכוך נפדן והקדושה ההיא שפחלה מהיום בבוא מדבר סיני בבוא עמוד לנבים לפי הפסוקים שהיה בנבוע הכישרי לשפתי כנבועים של יכוון כמדובר למעלה ועל כן יום שהיה לדבר גדול בזה יום קדוש ומאיים לפניו ית' : ולבוא אל הענין נבטם לב אל הערת המפרשים סאומרים כי אך יבק שם מלות אלה חים יחד מוכנים אל נבואת פנים כנבוע בהקף פעם ח' ואים לא נעדר כי הוא דבר מבהיל : והנה הרב בעל שיעקרי יראת את הסבר על נקלה לאחר כי בחול הכוונה על האובנים החול אף של בלתי מוכנים . וכן אם היה הדבר מהקבל הלא כמו זר יחשב לעלות הנלתי מוכנים אל שום נבוא' . ומה גם פה נדר נבואת פנים כנבוע בשכח היותם קרובים אל סובכנים . ועוד כי מי לבו קרוב ודבק אל משה מההרן אחיו קדוש וכוך וגיבוי והיה עם משה אחיו יחד והיה הדבור מגיע אל משה וההרן לא היה שומע והיהם נא השרן הטובן וגיבוי אלל פנים כנבועי מוכנים כלל . אלל הטובנים להנבא בהקין פנים כנבועים . אמנם לה ומאל כל יבא על הכנתי מוכן ממתת המוכן . דק שפע טובה . אך לומר שכוונת המוכן והקדוש וסאור ידבר הקב"ה עם הקמח לנבא אשר לא רוחן ולא הורק סוקף קומתחו

ממנו זה לא יתשוב אמת : אך אמנם הנה הכמתי ע"כ שאירו עינינו בדבור קל ויעמידנו על האמת כאשר נזכיר מז"ל והוא כי הנה עם בני ישראל נדמה לבני ית' אל אל וכו' אשר נפשי קפורה נכשבו וכל עוד שאין דבר מהמדיר בין שיהיה סה אל סה ידברו ולא ישאו ויהי היום ויבנה קיר גדול בין זה לזה ולא יכול הפק לפחות את קול אביו מדבר אליו . וירבו הימים ופגש כה הכן וישקור את הקור ההוא ויפליטו ארצה מיד נסרתו פנים . וקרא זה אל זה ואמר אחרי טעם . דודיכם והשקפתם כי רבה מלך . כן הדבר סוה לו עדה ישראל עם אביו כנבכים כי נפסטי קפורה כפסל ככח כי האק אלוה מתעל הוא וע"כ מתייב הדעת כי לא ימים הוא ית' מלדבר והמתיק סוד פס חלקו יתברך אשר אהיו חשב . אך חן זה כ"א שהפך בו ה' לנדר בנו ולהחוכה עם נפשותינו עבר ידוע על הפקט עמו ית' נבוע הדיוי אם ל.ה בשלחת סומחה ויהיה נמשכת הדבקה כנפשותינו ולכן בסתלק ויהיה נמשך מנבוכים כשבו מחקפם נפשו עם שורשים ית' והפעלם כלהבו ודבר דבר הוא ית' אליו . כלכ אח כן ידעה בני שום טיבוב . והיו ספסריו אשר דברו ד"ל (פסס דף קכ"ו) נבועם מליהם כחומרה יב"ל שמתו על סר סיני פסקה וזההפך כי בדבר סה המה כליו ויש מחמתנו זה והוא כי לנלא היות בנו וזההפך נחש סיני זכים ומבוללי עבוב לדבר סוה ית' בנו ויטינו כלנו נבויים . אך זממה נחש סוה לנו כחך מקביל לנבוי הדבק ידבר בו ה' . אך בהר סיני ע"כ שפסקה וזההפך של כולם כח' לא היה להם מעלה יעלה מהדבק כי הוא ית' ולבמיע אמרו ית' כי זה הפקו וזה מעבד וע"כ היו כל עם ה' נבויים . ובזה נחש פקסה שפחלה ונפלה לה כי אחר שאים לא נעדר מכל איש ישראל שלא פסקה וזההפך ונבוע סיו מוכנים לנבואה . ופל כן יחד כלל שהנבוי וישטע את קול ה' ואלן מכליו ועד משהר אל הענין הנה אר"כ . ובזה נבא עני הכוונת פסוק (נבואתו ג') וישמעו את קול ה' בו' כי הלא יקשה אך יצדק כקול מההלך ענן ומה ענין רוח היום . ולמה הוצרך להכחש ומה ייעיל לו האם מפני ה' הוא נוצח הנה יקר מזכותו וכן המה ית' יפלא מה זו בנאס כשכור אליו איכה היפלא מה' כי נהבא כחך הכן . ומה גם כי הלא עמו דבר . ואך יפלאו היה הוא ומר שמוכשו את קולך עמתי ולאחנה כי מיהחנה מלפניו ית' : אבבם היה ערם מחרו וזההפך ומה בלדס היה סוה ית' מהשטעט ער עופה לו רופיה ומנך לו ברכת חתום ופה אל סה ידבר בו כמאמרם ז"ל (כ"ד ס' י"ח) הך כ"אמר חתא על הנפש ומה עליו וזההפך נחש מו הפסידה ביו לבינו ית' . ולא יכול לקבל את קול ה' לעבד חמו . וח"א וישמעו את קול ה' וכו' . והוא כהוסי מלחר רס"י ז"ל ע"כ פסוק (במדבר ז') וישמע הקול מדבר אליו בשמות שנקדה המ"ם בחי"ק מפני כבודו ית' כי אין כבודו ית' לנדר דבר נוכח כן אדם כי עם שהקול מההלך בעולם וכן האדם שומע ע"כ דרש ח"א מדכ בחי"ק . ובזה נבא אל הענין אמר כי אחר סח"ה עליו וזההפך נחש לא עלנו פח לשמע את הקול לנכח פלשג

במחלה . רק מהלך בן כרי טעמע על פי דרכו . וגם לזה לא היה זוכה אם לא לרוח היום שהיה זוכה שהיה ערב שנה ורוח קדושה היום שהתמיל להקשור ולכל מע"ש שהגיעה עליו כדעת . הלא פעמרה לו לשמוע את קול ה' גם בהיותו מהלך וירא כי לא יכול לשבול דקה הרחמים ע"כ ויתבאר בחוק הנה שהוא כמו שאמר ז"ל (שם פ' י"ט) בענין הדעה טוב ורע שאכל מנתו וטוב כי בהיותו במקום טוב ורע מפאת בחינת הרע יבן עניוה באופן שבהשגשג הקול לבא שמה יבא מלונב בדר מה יוכל לבטול קבלת הקול באופן כי לא תעלה הללא הזוהמה כי גם עתה בהשגשג הדבר אשר נעמה בו ויחלו וע"כ כמילל עליו ואמר לו הלא ית' חיכה כליו' מה לך פה ראה עורך מה גרם לך חמת היומך דבק כי בעלם והבנן נא חיה הזכרת לטוב מתחבא פה והלא זה מקושר וזהו חיכה והשיב את קולך ששעתי בנן . כלומר מהלך בנן כלו' ולא בא מתך אלי דרך יסרה על כן ואירא

הל' בהל' אף את העם הזה תצדק את האלוהים על הכר הזה . אמר עמה כי כבר התמיל להקיים הדבר כי ויתן שם ישראל וכו' :

ג ומשה

עלה אל האלקים וכו' . שהציוו למר שמעלה הנדולה אשר קנו ישראל נגד ה' . כי שם נחמקה זוהמתן ומדכנו עד הפנים נעזאם גדולה בקדושה אשר נתקדשו שם , והנה אין ספק כי לפי נדר ההכנה אשר לכל אחד ואחד שהיה עליהו ויכרך חלאתו ע"י הקדושה כי אינו דומה ליוסף כסף מזוקק שבעתים היתכן בנזקף לירוף כסף המזוקק פעם אחת כי כל אף יקבל לפי הבנתו וה"כ מה יתרון קנה מרע"ה נגד הכר כאשר קנו ישראל השלמות כנדול הוא כי הלא כל אשר קנו ישראל זה היה במשה מתחלה והוא לז"א ומשה עלה אל האלקים לומר ומשה כלומר שהיה כבר וך מעלמו חדע מה קנה על ידי היותו נגד הכר אשר שם השכינה הוא כי משה אל האלקים שהוא יתרון גדול מה שלא היה לו מקדם וז"ל ומשה עולה ולא אמר ויעל משה וכו' וינעם פעם רביע במשה כמרים עלם נאמר ומשה הין מעלמו מה קנה שם הלא הוא כי קבל אל האלקים , ועוד חשבה כיוון מעלת מרע"ה והוא בהזכיר מאמרם ז"ל פרק הסועלים (דף פ"ב) וז"ל אמר רב חנינא אשמעי לי רב חנינא בר סורמקי חיי ליה ההוא מרבנן דהוש שביח אליהו גביה . דלפרח הוי שפיין עיניה ולחורחא דמיין כדמלקיין בגורח המר ליה מאי האי אמר ליה דאמרי ליה לאהיו אחיו לי רבנן כי סלקי למטיבא דרקייעא אמר לי בכלהו מיצח ביה להשחבלי לגר מבורא דר' חייה דלא תסחבל ביה מאי סימנייהו בגלאו חילי מלאכי כי סלקי ונחסי לגר מבורא דר' חייה דמפשיה סליק ונחיה לא מני לאיקומי הגשמי . אשחבלי ביה . אחי חרי בוטיטי דנורא ומחיוורו להווא גברא וסימניו לעיניה למחר אזל אשחקה למערתיה למינא פתייתא דמר המינא ואחסי ע"כ : דהנה כי בנדיקים אשר על השמים כבודם יש הפרש . כיום נריך מלאך יעלה קסדרת שלו אל האלקים בישיבה של מעלה ויש עולה מאליה אחרי קדושתו וכן בנדיקתי מינוס באלוהו כי ברבב אש וסוכי אש בסערה עלה השמיים ועד"ז ואמר כי זחה גדולה מעלת מרע"ה כי לא הולך יעלהו מלאך השמימה כ"א ומשה עלה מעלמו כי למע שהוא משה עלה מבני יעלהו מלאך כי וך וישר ה' כבר . וומר ויקרא חליו ה' מן הכר אמרי עלייהו למרום יחכן במאמרם ז"ל (ויקרא ח') על כסוף ויקרא אל משה וכו' כי גדלה מעלת משה על אברהם , כי אברהם קראו מלאך ודבר אלו ה' . קרא אלו מלאך דכתיב ויקרא אליו מלאך ה' אלו' . ודבר לו ה' דכתיב עשה וכו' ולא השבח את בך את ימורך ממני . אבל משה ויקרא אל משה וידבר ה' אליו כי גם הקריאה היתה על ידו יתב' כי גם מעתה הרה זה יתב' כאמור , ומסיכן זכה לך מה שלא זכה אברהם וגם הוא דרך מליט לקדוש נאהבו ע"י שליח ולדבר בו הוא ע"כ אמר מן ההר כלומר כי מן ההר נמשך לו זה כי כאשר נמשך אל העם ויכרך וקדושה כי פסקה זוהמתן ע"י ההר אשר שם האלקים שמדובר כן לתפעל ומשכו לו פני דברים . (ה) עגלה אל

האלקים . (ג) ויקרא אליו ה' וישוער הכחזב ומשה עלה מעמו אל האלקים וגם ויקרא אליו ה' וזה חס שלט ע"י מלאך כל זה זכה מן ההר . כי גם הסדוף על הכנמו כישראל לפי ערכם להיחסם בגד ההר . והנה עדיין היה משפיק שכתב ענה אל האלקים שהוא שפטיה גם הקריאה שהיה מחס האלקים ויאמר ויקרא אליו אלקים אך עוד היתה לו משלה שפטיה והיה כי קבלו גם ההוי"ה וזהו ויקרא אליו ה' וע"י יתכן כי זה יכוין באומרו לאמר . כל"י כי למה שפחיד לאמר כי חתמר וכו' אחס רחמים אשר עשיתי וכו' . ואשר עשה היה בשם ההוי"ה כד"ל וירא ישראל את-היוד הגדולה אשר עשה ה' בצלמים ע"כ קראו לדבר לו שם הגדול שהוא :

ושיעור הכחזב לפי זה ומשה עלה וכו' ויקרא אליו כו' . כי בזה נ' דברי' . (ח) המלות העולה . (ג) שלט קראו מלאך . (ג) דברי' קראו אלהים כי זה שם ההוי"ה סכ' דברים קים מן ההר והג' כדי לאמר כה האמר וכו' וזה יתכן מאמר ההגה (הצ"ח ט"ח) באומרו משה קבל תורה מסיני ולא אמר מהקדוש ברוך הוא כי מן ההר זכה לעלות ולקבל תורה שבעל פה בלה כי רצה היה מאד פעם אחד לא ישנה ולא שכה כל ימיו אפילו אום אחת מה שאין כן וזלחו כי בסילוקו שכחו מיהוה וכל ישראל עמו שלט מאוח הלכות והיה ענין מאמרו ו"ל כבודו אלליו בש"י חשב (פ"ח מ"ז) כי גם עוד יזכר ארבעים לא זכה לבחתי בכוח כל הסורה שבעל פה . עוד יתכן באומרו מן ההר וכו' . כי למה פעלה למרוס לח עזר כח לקבל קול ה' לדקוח רוחניו הפלא ופלא עד שהיה קול ה' מתחלל ויורד עד ההר למטה . ושם היה מחשבה צד מה באופן ויקבלו יודו אשה . עוד אפשר צאו ומשה עלה וכו' . כי היה הכנה הדור הוא מעיר לעזור את השלט להשיג יתרון ומעלה הראויה לו כמאמרם ו"ל כי בזמן הלל נאחז בת קול ואמרה יש צדיקים מי שראו לברוח בו שכינה כפכה רבינו אלה שאין הדור ראוי לך : ובהזו יתכן יאמר . כי אחר שהוכן הדור ויחן עם ישראל שנתאחדו נקדושה כי פסקה וזהמתן על היותן בגד ההר ככונסם זו הועילה למטה שפ"י כן ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה' וכו' מה שאין כן כאשר נחקקלנו כי נהפך הדבר ונאמר לו לך דך כי שמה עמך . ומרו"ל (ברטה דף ל"ב) דד מנדולחך כלום נחתי לך מעלה אלה שפציל ישראל ומה כי חסר חתמר וכו' . ל"ל חל מהלך כה המר ה' . וזה רחמים אשר עשה למצרים ויולך אחכם על כנפי תשרים ויבא אחכם אליו וכו' . שהוא לדבר במספר חתמר ה' בלא לטבח כדרך הגלוהים כ"ל כה האמר הדברים כאלו פיו ה' המדבר אליהם לטבח אדם לחמר אדם רחמים אשר עשיתי וכו' ויולך אחכם כו' כחזו מדבר הוא יתב' חסם למטן יחייבו כי כ' דבריו האמת והסדר . כי הלא גם כלשון וסגנון הדברים דקדק שלא לטעות מלשון קומו מה גם שמה שפצין וזה יתכן למתם הכונות ואמרו חתרי כן אלה הדברים אשר מדבר אל בני ישראל כל"י אלה כסגנון הזה כמדובר וכן עשה כואמרו וישם לפניהם כל"י יאשר המה . ואשר הילק לפני' אחיהם לביה ישק : והגדה לבני ישראל ארו"ל (סנהדרין דף כ"א) צוה יעקב אליו אשים . בני ישראל

אלו האשים שמדבר להם דברים קשים בנידים . ואחשוב דקדקו ו"ל וחגיד כו"ד צין בימ"ל לדג"ת שהוא גיד על דברים קשים בנידים . ויהקו כי אלו ואלו אשים אלה שניה יעקב הם קלי הפלמות ובני ישראל הם שלומי אמוני ישראל וזה בחדש משני דרכים או שמתאמרו אלו הוא מתאמרו לאלו אלה שלטו מדבר הדברים המתאמרים ובנ' חובט וזהו כה חתמר לבית יעקב . אך לישראל השלמים וחגד הגדה בהרחבת ל' לבני ישראל או שמתאמר נחוק לשנים כאשר יבא אחרי זאת בש"ד :

ד אלה רחמים וכו' . היה לכאורה אפשר יאמר חסם רחמים אשר הרחמי את חייבים . וזהו אשר עשיתי למצרים ואשר הפצתי אחכם כי ופסח אחכם וכו' . ועשה אל חסכוני כי על מה שהיה חייבים לי חסחייתו לקיים תורתו ומצותו והיה שפרכם מה שכה קבלתם כ"ל כי הן זאת חייבתי עמכם כי ועשה נקמה חספון חדש כי ועשה חס שמוע שחשבו וכו' והיה שפרכם כי והייתם לי סגולה וכו' לעתיד . או יאמר והוא ענין הדרוש שכתבנו למעלה והוא כי ל"י אה' ית' לישראל ראו נא כמה אדם שפונים לפני כי הלא מזהו יאחכם ממצרים ובלקחתם הפומאה צדס פסח והמתאמה להקדש בדם מילה היחלתי להראותכם יתרון על כל בני הארץ . בהשגה רוחנית כמה משלחו ז' או והוא כי חסם ולא זולתכם רחמים אשר עשיתי למצרים והוא ענין מאמרו ז"ל (פ"ד פ"כ"ג) על פסוק וירא ישראל את מצרים מה יטו' שהים לא נאמר אלה מה מלמד שפרו של מצרים מצרים עמו ודלו אוחו מה והיה לך כה צעני שבר לראות בלקוח מלאך רוחני . חס לא כשכבס רוחנית ומה גם לספר הוחר שאמרו שראו את חסר מה על שפה הים העליון וזה לא ראו העבר רכ ולא המצריים שזו חסם . חזו וירא יטר' את מצרים מה על שפה הים וכו' וירא ישראל את הוד הגדולה וכו' . אך העבר רכ הנקראים עם נלא ישראל לא היה יתרון הבהתם אז כ"ל בויראו העם את ה' וגו' . וזה יאמר פה . חסם רחמים אשר עשיתי למצרים הוא השר ששמו מצרים . מה שלט רחם ואלו השיג זולתכם כדי כי החתלתי לאגסם נוסף ע"ז כי לא בלבד צורך את השון כ"ל גם יתתי אחכם צבא וקש למעו' מעל המלכתי הברס . שכל כסיה יאחונכם כי ואשה אחכם על כנפי תשרים שהוא הטדע מרו"ל כי מרעמסם סכוחה מהלך כמה ימים . הלכו בשעה קלה על כנפי מלכתי הברס והיך הסדר להביא הדברים בהדרגתם כי גם מתחלה זכו על גדר השמים . עוד שלימים כי ואביא אחכם אלי ויהי כי הוא ית' בל אל סדר החלה ואח"כ יבא להקביל פניהם . כחזון היוולד לקראת בלה וכביאם לפניו מה שאין דרך המלך כי הם שיקדמו הם אל צוה הוועד ואח"כ יבא המלך אללם . כחש"ל על ה' מסיני בל . וזהו ואביא אהכם אלי . רביעיית כי היתה הסכחה אלי ולא קרבתי אחכם אל ה' ממלחתי הקרובים ל' ח"ל חלי ממש שהוא על ידי מה שיתן שם ישראל וגד ההר הספקה וזהמתן על ש"ל יתערך ברסור מסוף צנחים כי דבקי בתלסיהם דנקות עממי משלם ושמוסם . ושמת האמרו ח"כ חופה מה יתרון חסרכו לנו אחרי כל הבהות סלחה הלא הוא כי

ועתה מה שחפשו הוא שאלו ששעו כי בזהו השמעו שחטו
 אזכרם חזבו להחיותם והוא שחשמו בקולי ממש כי המי
 הגבורה השמעו אז קולי שהוא דבוקה הנפש כמדובר
 למעלה שהיא המדרגה שהשיבו כמעמד הר סיני. אך
 ויזכר הושר בעלם לבל ישלטו בהם מלאך המות לא
 היו אלא עד ארבעים יום בקבלת הלוחות כד"א חרות
 על הלוחות חרות ממלאך המות כמדובר למעלה וז"ל
 הנה עתה חזבו כי השמעו בקולי ממש אך אחר ששמעתם
 אז בריתי אשר אשביעכם בהר ולא תפירו אותו כבואו
 לירכב. והוא שישמו להם ענין העגל שהיה ביום המ'
 מאז והייתה לי עגולה מכל העמים כי כאשר יש למך
 נכסים רבים קרקעות וממלטין ויש לו חלק ששואה
 עגולה מכלם שלא יגע על דם וזלתי בארבע טיבות
 ומרגליות דמיותם כי הוא יתכן אומר כי מכל העמים
 שיש לי אימי עושה עגולה מכלם שלא יערב לבו ליגע
 צדיק רק צלמו ית' כ"א מכס והוא היום למי חרות ממלאך
 המות וממלכות ח"ל עגול' מכל העמי' ית' א"כ איפה בכל
 שוואך היא לזכרו עשהו כדומים. למה בהרה בנו
 שחן אורחך. מכלאכי השרת. כי טוב טוב אשר
 הוא דך מעשך מלאך את החומים ז"ל ואם יהיו לי
 ממלכת כהנים וכו'. לומר היום שחסי הנה מעלושכס
 עליכם. (ח) כי שנינו להיות ממלכת כהנים. והנ'
 וגוי קדוש. והוא בשם לב אל הממרים ז"ל. באמנם
 כי העם"ב אך בו וכו'. אלא דייקים יושבים ועשרותיהם
 בראשיתם. כי הלא נאמר מאמנם להפיל מה זה לי
 ישיבה. ולא אמר הדייקים עפרותיהם בראשיתם. וגם
 אר' ועפרותיהם בראשיתם. ולא אמרו ועפרות בראשיתם.
 אמנם לזה חכמה בראשיתם ז"ל האומרים מלאכי השרת
 אך להם קשיון. שגא' שרפים עומדים אומר בין
 העומדים האלו. וא' לית על מה דן קאחאי. כי הלא
 יקשה היתכן יהיו קשיון לרוממים משוללי אברים וגם
 מה ישיבה או עמידה הנדק בהם. אך יאמר כי הנה
 הארץ הקדוש. וימא' למך אשר לעמי סוני משרתים.
 לבנו הא' יאמר אדם שהיו בארמניהו וזאת העשו כל
 ימיכם קעמדו עוסקים בשרותי לא תחישו מעשות מזוהי
 כל הימים ומאומה אין להם שבר. זולה זה היותם
 משמשים לפני כל הימים. ועל הטוב הב' אשר לבו
 עברו מדלתי היכלי המועד. עד בואו ונקחתו אחסם
 אלי לזים ולזים כמועדו. ומשם וסלהם אחי השבו. ועמי
 חזעננו. והעגלהם באהבים. פקב עבודתכם אשר
 עבדתם ממלכה מנוחה. ולא העשו עוד עבודה:
 הנה אין ספק. כי בגא' חסן יתיר פבראשיתם.
 והנה כמשל הזה. הוא אשר יקרה אל המלך
 הקדוש. עם ב' סוגי משרתיו. הא' מלאכי השרת והב'
 בני ישראל. כי אל מלאכיו יושם למו יעמדו לפניו ית'
 סמיד משרתים עולם ועד אין כל משנה והוא משום
 דרכם. כמאמר הכתוב (הפזים ק"ג) נבטיו כח עושי
 דברו וכו'. כי עורר עושים דברו הם תאבים לשמוע
 בקול דברו אשר יצוה עליהם. אך אל בני ישראל יצוה
 ישרותיהו בעולם השפל עד מה בא דברו יתברך ואסמם
 אליו אל היכליו ושם יטהו ויתענגו על דוכ' שלום. וערוך
 לטויהם שולמן מלא דמן. הנה אשר יבחר ה' הוא סוג

עוד אסרתי יאמר ואחם. בהרה שגדוה ג"כ על כל
 המון ישראל יחד ידבר והוא כי גם עד כס אשר
 שאל ששעו שחשמו בקולי אף קידם עשוקתם המדות
 בטועל וגם לא חשברו צריח חרתי במצות לא העשה
 שהוא וממרתם את בריתו לבלתי חללו וזכה השיעו ששהיו
 לי עגולה עם השבוי מכס העמים אך לא ששהיו ממלכת
 וכו' וגוי קדוש כי עדיין לא קיימתם מצות עשה בטועל
 אך ואחם מתנמכתם בעצו כפוסן יהיו לי ממלכת כהנים
 וכו' ליהיו לי בטועל באצו שפטרבו עלמכם יושר מדאי
 במצות ומעשים טובים. עוד יתכן כי משתלם יהיה הוא
 יתברך בה פחמך וכו' נאמר הנה יש יחוד דברים אל
 פהמו. ויש דברים אל חכמיהם והשגמים שבהם. ועל
 הסוג הא' אמר כה האמר לזים יעקב. ועל הב' אמר
 אשר מדבר אל בני ישראל ובראשון יהיה אדם ריחם
 וכו' ועל השני אמר ואחם שהיו לי וכו' לומר כי נדר
 השגן הראשון הוא עד יסו בגולם מכל השמים שפטרם

אליהם רק מיד קצת ירעו כל העם יחזו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה. והנה אומרם כל אשר דבר ה' נעשה. סוגל שני פירושים א' שהאמית בדברו כי ה' דברו ואמרו כל אשר דבר ה' כחאמרך נעשה. או כל אשר דבר ה' כדאי נעשה כלומר שגדעו פתו יתב' שדברו אך לא אשר הדבר חסה. כלומר והמתו מלה לפשוט מזה דבר כי רצונו לראותו ולשמוע פתו. והנה משה רבינו ע"ה לא ערב אל לנו לאמר שהבין הפי' השני. כל יקדע כאשר בשליחות מזרים שהאמיתו הקב"ה על אומרו והן לא יאמיתו לו. על כן מה עשה ויבט משה אם דברי העם כו' לו' אינו רק כמאמר ומטהוין הדבר' נאפו כסא כדורך שהכרשם וזרו לנפן ויש' ג. גם רמז היה שמתח אוחס בדברם עמי. והלוי רק כמאמר אוחס למען פעם כניה. ויה עשה הקב"ה שפכהו אכפת כי בלגה הפירוש השני אמר הנה הנכי בא אלק בעב העק למר ידעתי אם כוונתם שאדבר עמהם. שהוא הפירוש השני כי אין מאמיתם אורך והנה לוי חתן שלמיט כד. ע"כ לריך שהדבר כמאמר עמך ועסהם עמי' ק' יאמיתו כי יאמיתו הם בדברי עמך אך איכה נעשה כי אם הדבר עמך באשפקיריו' ומחירה לא יוכלו לפשוט כי אינם טובים לך כמ"ל למעלה כי ע"כ היה הדבור מניע למשה. ואחכן פסוק עמו לא היה שומע ע"כ אל מחש' זה הדבר עמך באשפקלריו' שאינה מאירה למען יוכלו לפשוט בדברי עמך. וזה הכו' בא אלק בעב העק כו' כי יבא לך דבר בעב העק שהוא בעצתו למטה ממדגמ נבואתך שהוא באשפקלריו' ענה שפיהו פאירה נבאר ישמע העם בדברי עמך למען יאמך כי וגם כך יאמיתו למולד ועל פיות ריחו זה לא החש. חס ירעו פנה זרק"ם בעמלה ח"ך כשרים קול ואמר אלקי שמה גביה ממדגמה זו אל יהושע עבדך ישמע כעם כו' ולא בפשוט משה כי עד כה לא היו מאמיתו ו היתה הקב"ה עשה דרך לשיאמיתו אז אמר הנה עד כה ירעהו פלגיד מאכרם גגרה מפרשם שהיא הכו' השני רק כמאמר הדבר' כך עשה הניו נגיד אז דבריה' כהפך המרח שהוא הפי' השני חכו ויגד משה כי מה שיהי ירא מהניד שהוא הנדה מפרשם. כ"ל הנדה בעמלה עמה ויגד משה אם דברי הפס אל ה' הוא הפס הנדול האשפקלריו' המאירה הנדה מסודרת לו' ע"כ לא בלנד יסיק שישמעוך מדבר נכס אדמח כ"ה גם שהדבר פפה' משה אז אמר לכן לך ה' הפס וקדש' בלשון בארשא לעיני כל העם לדבר כה ע"ה הכנה גדולה ולא יעשו מהוראות העמוס ככנסם גדיס ועינן לבטים. כי אם לקדש עצמכם כפרים חסלה וחל"כ בחון. וזהו וקדשכם זה פלמס חיוס ומר לשהכיר שחבובה פנימית והח"ל וכנסו בשלום:

יא [ד"ר] נכונים כו'. אמר כי גם הפי' נדר הוא על סהר אינו נגלה לפניהם עד יום השלישי שהגמר הסכנה. וזהו כי ביום השלישי יגד ה' לעיני כל העם ויאמר כי הנה לפי האמת אין השכינה שורה על העמים ועל האנשים של כהר כי אם רכב אלהים כו'. כ' גם ולא נהר ואפי' ארכנ אין סהר טובל כ"ל הדגה כו"י הוא נקדש ולא הקדש ככו"י. כד"ל הנה מקום

אך ואחס בני ישראל הם הסוג הכ' השלמי' חקנו כי חסיו ממלכת כהנים כ' בהפך פירש ואמר חלה הדברים אשר הדבר אל בני ישראל הם שהם הדברים שדליקו מתייהו שהוא המלה ואחס וכו' כי בהשפוטם הם אל הנקראים בית יעקב ואמר ואחס המיוחד' חסיו לו ממלכ' כי עליכ' יאמר מלך מלכי רבך והוא כ' שלומי אשתי ישראל המנה' פורה ה' מלכים המה באמת. והוא אשר ספרטע ביאורו על פסוק בני מלכים ימלכו והוא כי גם כי רבים מהם הכסף הול מלכיהם ואיח מלכות ר' הניגה בן דוכא (חמני' דף כ"ה) והוא מיון עקב הרובין. או ר' אלפזר בן סדח (שם דף כ"ה) והוא חסר להם וצוים הקזה לא ימלא כניהו להשית נפש כ"ה מן של פום. ואכל ויאמלף לא ימלא אל נעשו לפי' אך אמהו אומת אומן כי היא מלכות שליטתו כי הלא מלך הארץ יבור על אנשים. אך המה בעליונים כמדובר למעלה כי אינם מלך או מלך' יאמר פמה בנבטון דום. או ישבו הלא אחרונים עשר מעלה לפעט או ימפיר על הארץ בעתהו בלרס ובהקף ככל יתר שני עבדים בשלמות שזרה הוא יתב' אפי' ע"י בליבו תמלי והמורא'. ומי בכל מלכי הארץ יעשה פלונה כולה. והנה המלכות הזאת בא אליהם משלם פיותם משרתו ית' כי על כן ינצרו אומר ויקם למו. וזהו ולמס חסיו לו כלמחר ואחס חמני ישראל ודוליהם שיהדחי לכס הם בני ישראל חסיו לו ממלכה להשחרר בשלמות ע"י וכהני לו וגוי קדוש. והענין כי הנה הגדולה והיתרון החמלק לעמים. הא' מעלת השכרה והכלכות שחן ה' מלכה לאיש מן האנשים אף כי פיוכה חסיה שהוא שום לכל שאר אנשים. ויה יתרון. (ב) במעלה האיכות כענין הפרש שבין המלך או כל דבר דומה אל היותם ההומרי ובשמי אלם פירש שיזכו. א' בלומרו ממלכת כהנים וכו' והשני בכו' אף קדוש. והנה ידוע כי נדר המלך הוא שיעבדו אנשים ולא יקרא כלך המשרת את הזולת. ובדר הדבר כרוחני וקדוש הוא היותו משולל מגשמות. ואמר הקב"ה לישראל עיקרו כ' המעלות על ידו ית' ופסיקין הק' ההגו. כי דרך המלכות הוא ע"י שיעבדוהו ולא ישרת סוף אם הולם. אך אחס חסיו לו ממלכה של משרתים כע"י מה שפטרנוי בקדשו מלכים כי אין מדרות ומלוכה למשל בעול' כלו כשרה הנה הקב"ה וכו' לו' משח"כ במלך שמלכותו הוא כשיפטרנוי זולמו. ואומרו כהנים הוא כמו וכהני לו. בגדי בניו לבקן. ומעלה הקדושה והרוחניו' חקע אף צהיהאכס משוללים מהחומר וזהו וגוי קדוש שהיו פם קדוש. בהקרא עליכם פס גוי. שהוא בעודכם הייתם פלונב' כחומר וכאן ע"י תרסו וספרתם פתייתו ציניכם. אזדכו ופתקדשו. ועל הדברים ההארומים האלה. הכר אלה הדברים אשר הדבר אל בני ישראל הם הסוג השני אז ויקרא חקני העם חתי סודו. וקודם שידבר אל בני פלני ישראל לכל סוג דברי שלמות העגב לו סידר לפניהם אם כל הדברים אשר טבו ה' כענין אז ראה ויספרה וכו' וחל"כ ויאמר לאדם. וזהו ויקרא חקני העם ופס לפניהם כו' ויהיה ופס כמו אשר הביס לפניהם שפגעשו די הסדר קדמיותן. והנה כל הפון יתב' אל כטול עמי סמוים כו' יגדו כט לפטני עד יתב' יו (ח"ב) 4

מקום אחי אלה שמה צירף ה' על הכר הוא לעיני כל העם ביורה להם לתראה עוניהם שהוא על הכר . וזה יורד ה' לעיני כל העם על כר סיני . אך הוא על המרכבת :

יב והגבלת אח העם וכו' . הנה למדנו ית' דרך המישר את עם הארץ לקרבה אליו יתב' . וסוף כי לא יתחיל ללמדם הוראות חלויות . כנגדים לנשים ומבוססים כפרות' . רק תהלה יתחיל בקדושה פנימיות מנפש ועד גשד ואח"כ בהגיונות . וזהו וקדשם וכו' והח"כ וכבשו שאלותם . (ב) בלא יקום ולא ייחל עד יבא העם לדרוש ממנו דרך ה' בלא הוא הלוך יבן אליהם ללמדם . וז"ל כל אל העם וקדשם וכו' . (ג) לא יאמר המוכיח ומישר . אדרום אחרים הדבר נרבים . והשומע ישמע והסהל יחל . אך חסלה ברבים ואח"כ לכל ה' . והוא והגבלת כו' השמרו כו' לשון רבים ואח"כ דבר למכח ה' לה' . להמר לו לא הגע בו יד וכו' : עוד למדנו כי השביר מלות ה' מסרחה ממנו ית' . וע"כ באהרס דבר לנבואה לא חנע וכו' ועל העובר הוא אומר כי קול יסבל כו' . ולא אמר הסבל . כי דמוק ה' השבירי מלפניו ושלאל לנבואה ידבר גם :

טז ויירי ביום השלישי כו' . הנה קולות אל כפי הנהגה . הם קולות האזורים שבבוק ובל העם רואים את הקולות . כי יום השלישי האמור בהן . הוא יום שני של מחן הורס כעוד . והנה לזאת הקולות ח"נם רעמים רק קול ה' . כי הדי אמרו רואים את השמע . והעם לפ"י קשה . שח"כ אך יאמר אח"כ ואם קול השופר . הנה קל ה' הסופר הוא קולו ית' . שהרי הר"ל (ברכות דף מ"ה) ויהי קול השופר הלוך וזמק . קול של הקב"ה אינו קולו של ב"י . שקולו כפי ב"י הלוך ומהלך . וקול של הקב"ה הלוך וזמק . וא"כ קשה . (ה) כי באומר זאת קול השופר . נראה שהוא קול נמק על הקולות המכרים תהלה . (ב) אך אומר תהלה קולות ל' רבים . ואח"כ קול ימירי . (ג) אך מזייר בין הקולות לקול השופר . כנבקים ועין כבד . (ד) מה הוא השופר הזה כי לא ידעו בו ית' . יתקע בשופר ממש . (ה) הם הקולות וברקים חרדו כל העם . מה ישעו בהתקדבם ותר אל הכר עד החטו . (ו) לזום מייחם הדבר אל גשה בלאומי ויולא ששה את העם . שחם על פשיחם על פי . גם כל הדברים היו על כיו . ולזום מייחם : אל משה . מה ענין אומר ויחטבו . ולא אמר ויהיו בתחתים או יבאו אל תחתים הכר . ולא ל' התינובות . (ח) אומר וזה סיוע ענין כלו מפי וכו' . היספן שחם של מעלה הוא מעלה ענין כל שהוא . (ט) כי בזה סיוע הין ב' אילנות ועצים . כי מדבר הוא . ואך יהיה ענין כלו מפי האם . (י) אך יתקשר אומר ויהי קול השופר האם ידבק . עם האומר משה ידבר וכו' . וזו היא אומר האם ידבר . הוא בשמה דברות וכו' . כשאמר לו דבר ה' עליו וכו' .

והוא האמר ויתקע עשרה הדברים : אמנם למה אל הביא ויהיה לב אל המישר . פ' ל"ה רואים את הקולות שהיה הקול עתהלק לכביש לשון ורשו לדעת מה ענין התהלות הלוך . כי הלא ישראל לא היו יודעים רק לשון הקדש והשולל

ב"ה שינו את לשונם . ואם ידעו גם לשון מצרי . וזה צדק בלשונות האלהים ואם הוא למען ישמעו כל הגוים ללשונותם . הנה לא להם נחמה תורה . ולא שמעו קול אלהים כד"ה (דברים ד') השמע עם קול אלהים וכו' . ע"ז רק קול הדרה כמזמ"ל שאלבו לבלעם ואמר להם ה' עוז לעמו יתן וכו' אך הנה ידוע מחכמי האלמח כי ד' מסכים יש לשכינה . והם האומרים במדלת יחזקאל (יחזקאל ח"א) הנה רוח כערה וכו' עין גדול ואם מתקחת ונונה לו כגיב והנה יראה מר"ל כי המכסים האלה היותר הזוי הוא עז והזוי מהפנימי אליו . ועל דרך זה הלוך ומתקרב אל הקדושה . עד היותו הנונה מתק ענין הפנימיות . והנה כזא השפע ומלסם עד הסתך החזון כל כזה מהשפעת' שמים אר . כי גם אירוחים כי חזונים הם מקבלים בפנימיותו מהשפע הרוח ונלחח קול יולא חולה . ועל כן ק' ה' היה מפלגל מאתו ית' ומשך בעד המכסים עד החזן . ששמעוהו בני אדם זוכי ארץ . איתו הקול המיוחד בהתכבחו אל מסך החזון . ומקבל כל כח מהשפעת' נרים . אשר להם טיבות נמשך הרוח כח מהתפשטות . נמלא קול ה' מתהלך לשבטים לשון . הם שבעים כמות . ככל ה' שר אל ה' מהשפעים לשון . והנה האים לו האנשים התקבל' שפע קול . תחלה מקבלים מהמסך האחרון . ואח"כ מעט מעט הולכים ומבינים מההגון אל השני ואחריו אל השלישי ואל הרביעי . ועל הסתך ה' החזון שבכלם . אמר ויהי קולות וברקים בהמסך החזון שמעו רבוי קולות והיו רוחין נבקים . כי הקולות שהיו שומעים היו רואים גם כהם רואים מה והם הברקים שהקולות שהיו רואים שהיו מהשפעים היו זיקי אורות מהשפעים נמלא חוש השמעותים האלות מסוג האדם . וכפי חזויות המסך הם קול עשה הצרה רבה . וכו"כ רוח בערה ומלפיות הדרה . כי הוא שמעו האורות וילכו אל כלבים . כמזמ"ל ואמר שחא כח מבול לעולם . ואמר ה' עוז לעמו יתן . ואחר הטיגס המסך החזון הטיגו ישראל לראות השני והוא אמרו ועין כבד על הכר הוא השני הנקרא עין גדול . וככה"כ לשונם ראייתם בשלישי הוא המסך של אש מתלקחת . אז היו פנימשים קול ה' מלב"ג חך המסך השני ית' . וזה יהיה מ"מ מרע"ה ברא' ודבריו מתנה מתוך האש . וזהו קול שופר . שהיה קול היו"ל מתוך השטופרת השב . כע"ך טיבות הקול . כי מתוך מסך האש היה הקול פלחו ית' יולא וגמא' אליהם . ולא קולות הרבה כי לא היה הפרוד להחלק כי אם בהניע אל מסך החזון אשר שם טיבות הפרוד . אך בהניע בפנימי הוא אהדוה קול ה' כי בתוך שהוא עדיין לא נתחלק ובהניע אל השלישי שהיה מסך האש הסופר מעבד לקולו ית' אז נחרדו . וזהו ויהרד כל העם וכו' . כי כל עוד שמהרבת ההנהגה מנספר המשיג ונה . וזו אך יוכלו במסך הדר' כי המסך וקרוב אל הקדושה עליונה הוא מחד . וגם מבני האלם כשאלהם רענו לראות אה מלכנו על כן הוצרך זכות משה להצדק עמם . וזהו יולא משה את העם לקרחה האלמים הנח להתקרב עמם עלי מסך שהוא מטיגים ולעמים לקרחה האלמים ממש אשר שם האש הוולה

לעמים וזו קרבתו אל הכר שהוא ית' אש מרגנית קול פנימה

שהיות את מרכזה מלאכי וכן להפכות שכינתו עליהם
 וע"ז זכות משה ויחזקו בתחומי הבר כי קנו העמדה
 וההיכלות ויכולו עמוד ככל הקדושה הגדולה היא ולא
 לא היה מקר. כ"ל השם הגדולה היא שלמים מהנוגה
 שעלו וכו' (יהוהאלהים) ומחוכה בעין החשמל מחוק השם
 אשר שם כבוד אלהי ישראל והיא השם הגדולה ועל
 אש זה נאמר והו סיב ועל לו מפני אשר ירד עליו
 וכו'. והוא יח' עשה לבי יסחלו בפניה יוזמו עיניהם
 ממה כי די להם מה שנתראה דרך ראייה אחת ועל
 היות השם הוא כ"כ גדולה דבקה בכבודו יח' נפיש
 ומל ההפכים ע"כ ויחדר כל הכר עזמו מאד וזו יחסי
 קול השופר הולך והזקן כי קול המיוחד שהתחילו לשמוע
 מחוק המך השלישי שהוא מקם השם שעלו נאמר וקול
 שובר חזק מאל עמה על כל מעלה אשר חזק עשה
 הגדולה שלפניו מהד' חפשים נעשה כשופר מעבר לעצור
 מחוכו דקות קול אלהים ועל זה הוא אומר עשה ויהי
 קול השופר כה"ל הידיעה הולך וחזק מאד כי מה שלא
 נאמר כן בחת' רק וקול שופר חזק מאד כי עשה שגדלה
 השנים פנימה היה שפע הקול הולך ומתחיל מסניעות
 עזוב לפי מה היה כח השנים וכנס וכאשר היה שפע
 הקול הולך ונכנס לחשינו כך היה הולך וחזק ויחזק על
 הקודם. וזכו ויהי קול השופר הולך וחזק מאד כי היו
 הליכים ונכנסים נראייתו ושיעור דקות הקול בלי מקר
 שהוא מחוק השם הגדולה שלמי כבוד אלהי ישראל היה
 הולך פנימה וחזק מלפניו ולעולם הרוחניות. והוא
 בנשמת אכזי ולא יהיה כך ולא שלא יכלו לבטול אמרו
 הו הראשו את כבודו שהוא בלי מקר מהארבעה ואת
 גדלו והוא שפנת העין הקלה להשיג משמיעה שארון דברו
 יח' בלי חזק כי מה שזאת קולו שפענו בחת' ולא היינו
 פחים הוא כאשר היה מתוך השם הוא המך השלישי
 שהוא כבידתו קול שופר שהיה הקול יולא מחוק המך
 השם כי לא היה אז השם הגדול' רק ממך משוכה
 שהיה מתלבש בו שהיה כיוולא מחוק שופר. אך ועמה
 שהוא מחוק השם הגדולה שהיה מקר מהד' למה נאום
 כי תאכלנו השם הגדולה להשיג את המך מהד' רק
 שגדולה שלמי אלהי ישראל על כן עשה קול השופר.
 שהשופר והמעבר היה מהשם הגדולה לא יוכלו לבטול
 נייך מזה כי משה דיבר השמים דברים אחרונים
 ואלהים יספק קולו יח' בקולו של משה לשיעור ככל
 ממה ישראל שהוא ע"י אמרו לו ישראל דבר אחת
 עמנו ושמעתה וכו' :

המלווים ולא יאמרו כי אמרו אכזי ה' אשר האלחין
 וכו'. שמדבר עם כל אחד מישראל בלשון יחיד לא יאמרו
 רק פעם אחת אשר למעלה אשר ידבר ולא עם כל אחד
 מהם ויחזקו עמם לבלתי מלווים. (ג) למה שפיו עתידים
 לאמר דבר אחת עמנו וכו' רצה יח' יהיה עמם ולא
 יגעלו בכל. מדאנא מדבר סן האכלם השם הגדולה.
 (ד) למען יהיה להם מעור לעמוד לקבל נבואת פנים
 בפנים ובהקין יהיה ביום כבודו' הוא יח' לאמר לו
 שירד על שר' לדבר אחת ע"כ בקט תאכל' לאמר רד
 שרד בעם וכו'. ומשה היה חפץ לימ' למעל' ולכן השיב
 ואמר לא יוכל העם לעלות וכו'. כי יח' להם הפיר'
 כי אזה העדותה וכו'. וח"כ אי משום הא אין טיך
 לרדם כי מותרים ועומדי' הם. או נראוהו יח' כקט
 לו פענה אחרת והיא רד ועליה אחת אחרת עתך
 וכו'. וזו יורד משה. ומיד אשר רדוהו פנים ישוב ועלה.
 שדעו עם ישראל למטה. מיד וידבר וכו' את כל הדברים
 וכו' הם אכזי וכו' : והנה אמרו הדברים האלה
 לאמר הוא בלתי עזק. שאינו לאמר לזכות. אך הוא למת
 פעם אל אשר רצה הקב"ה. שיהיה פנה למטה עב
 ישראל. ולא למעלה. בדברו יח' אחת. ושיעור חכ' יורד
 משה וכו'. וזו יורד לליה את כל הדברים האלה.
 שדעו למה היה אחר היות משה למטה. ה"ל הוא לו'
 וזו למה שהי' עמיד לאמר אחריו הדברים. אחת ראיית
 כי סן השמים דברתי עמכם וכו'. כל ק רצה יהיה
 משה אחת סן יאמרו כי אולי היה משה המדבר. ולא
 הוא יח' מן השמים. ועל הפעם השני שכתבו יאמר
 לאמר. שהוא למה שעתיד לאמר אכזי אשר האלחין
 לשן יחיד לכל יוראה פעם אחת שלמעלה דבר ולא עם
 כל א'. על כן רצה יהיה עמכם ויהיה גם הוא כאלו
 מהם. ועל הפעם השני יאמר לאמר. כלומר למה שעתיד
 הוא לאמר להם הנה דברתי ועל שד' יאמר לאמר.
 כלומר מה שהעמיד את משה אחת סיה כדי לאמר
 אכזי וכו' ויהי צריך יהיה משה אחת לשיעור על ידו
 נבואה בהקין. וכו' בפנים. אז יסכן בנאמר פתשו'ל
 (ש"פ' מ"ו) שבעון שבעל אמר משה. כלום אמרת
 אכזי ה' אליכם ל' רבים אלסוך אמרת ל' יחיד והי
 אני שקבלתי וכו'. ומעתה רצה יח' יהיה לו ספקון מה
 להליך בעד ישראל וע"כ הוצרך משה להיות עמכם. וזו
 אמרו ויורד משה כו'. ולא וידבר אליהם כו' והפעם
 בדבר שדעו משה עמכם. סנה היה לאמר אכזי ה'
 אלחין ל' יחיד שהיה בזה ספקון מה למטה לאמר פענה
 לפניו ל' אן יאמר צמ"ל כי אמרו ישראל רצוננו
 לראות את מלכנו ולשיעור עמנו פנים בפנים וכו'. ואמרו
 רצ"ל וכי טהיים לתינוק כל מה ששאל אלה זכר הקב"ה
 שפירדין ל' בעל אלה אלסוך ישראל אמר אלו לא אראת
 עמך ואדבר בך יאמרו אלו הראו ודבר בט לא היינו
 עמכם ע"כ הראה עלמו ודבר גם יח' יאמר וידבר
 אליהם וכו' ויח' אחת פנים בפנים שנתראה להם וידבר
 גם כשפירדין. ויח' אמר לאמר כלל'ה אל יקשה עיניך
 איך נותנים לתינוק כל מה ששאל כי הלא זו סיה כדי
 לראות את מלכנו וכו'. וזו יאמר לאמר דברתי
 עמכם. לא שפירדין אלי פנים בפנים וכו'. והוא למת

פאחס ראייה פנים פנים כי מן השמים דברתי עמכם . הוא לכל יהיה לכם פתחון פה לעשות העגל . לכן עשה שראייה כי מן השמים וכו' לא חשפון וכו' . כי ע"כ הראיתי עלימי ודברתי עמכם להסיר פחמון פה לכן עשה לא חשפון וכו' . וזה יאמר מעתה הנה מה שידבר וכו' אחס פנים בפנים . הוא על מה שעמד לאמר אליהם אח"כ חסה ראייהם שאחר שמדבר מן השמים אחס בלי כספור . לכן אל יעשו אחי אלהי כסף לבקשח אמנעי כי אינכם לדיכים לך . או יאמר וידבר ה' לאמר . כי או לאמר הוא כמ"ז ז"ל במדרש הויזר כי על דבור ודבר פתי וזלח מפי שבט"ה הים מחזר על כל א"ו וא' מישראל . ואו' לו' מקבלי את עולך וכו' . ואו' לו' הן וכו' . וזה יאמר וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר . כדי לאמר הדברים עמם לישראל אחרי כן את מקבלי עליהם כל דבור ודבר . או על דרך זה . כדי להמור ישראל שמקבל כל דבור מה :

והנה על פסוק ויחילו בהתחית הדר . ארז"ל שנת פרק ר' עקיבא (דף פ"ח) ויהיננו בתחיתי הדר . אחר רבי אנדמי בר חמא בר משא מלמד בבבלי עליהם הדר נגיניה וכו' להם חס תקבלו את הכורה מוטב וכו' . א"ר חמא בר יעקב מ"זן חודעה רבא לאורייתא . אמר רבא אע"פ כן הדור קבלו בימי האשורות . דכתיב קיימו וקבלו היכודים . קיימו מה שכבר קבלו ע"כ : ורבה גס שלא יעדו דקדוקים במאמר הלוה . הנה פנים הנה הקבוצי העלמות אשר ישל לב אדם עליה . (א) היטלה על לב שהמקדמיים נעשה לבשמש מיהמו מלקבל הסורה . עד כפה עליהם הדר נגיניה ויאמר להם שאם לא יקבלו הפת הדר ישחקו ולא יוכלו קום . (ב) מה זו השונת רבא הדר קבלה בימי האשורות שא"כ אפס כל הדורות שמתחן תורה ועד האשורות אנוסים היו . ולא יאשו כל אשר עברו על כל דברי התורה וא"כ חיליה לשוח הכה אותם הוא ית' על כל פשיעה ועל כל עונותם . אך הנה הקבוצי ה"ו . בילקוה רז"ל במדרש ר' הגומא"ל גת שהביאנו מאמר זה ואמר כי מה שמיאנו ישראל מלקבל עד כפה הו"ו על עליהם הדר נגיניה . הוא תורה שבעל פה על רבוי דקדוקים . ועל הקבוצי ה"ו האשורה חירעה ז"ל במקל לשונם באומרים הדור קבלה ולא אמרו כד קבלה וכוונת בלשון זה . אך אומרו הדור קבלה וירא כי הינה חזרה קבלה . וח"ן זה עזוב אלף את נח' שכבר נחשבה לישראל קבלה ח' ובימי האשורות הינה קבלה פנית . וזה יורה גם כן אומרו קיימו מה שכבר קבלו . ולא אמר קיימו מה שכבר ניתן להם . אך הוא כי כבר קבלו פנים ח' ונכחו מזר והוא כי גם שמיאנו בחתלה . עד שפסע עליהם הקב"ה הדר נגיניה עם כל זה אחר כן גמרו בלבם בלבם שלא לקבל בשלמות אפילו מבלי אשר כפו עליהם הדר . וזהו רמזו לנו ברוח הקודש באומרים קיימו וקבלו . וכוהו כי הלא אחר אומרו שכתב מדברי שיקבלו עליהם את ימי הפורים שהוא מדברי סופרים . והנה היה קשה עליהם לומר כי בסיני על יד ית' אשר דבר בם לא קבלו . ועשה ע"י מדברי קבלו לזה נכסח ברוח הקודש קיימו וקבלו שהוא קיימו מה שכבר קבלו לומר שאינו עשה דת

כחזקת ומקיימים מה שכבר קבלו עליהם בסיני כל מה שמדברי סופרי' . וזהו אומרו הדור קבלה לאמר אל יעלה על דותך פנים מה שחזרו לקבל הים מחמת האונם כי לא כן הוא שא"כ קבלם מדברי סופרים חס ימי הפורים . הוא שאז היחלו לקבל . אך לא כן הוא רק הדור קבלה כלומר חזרה קבלה הינה בימי האשורות והוא שפסע אותם בסיני . עד שאמרו רועים אלו ברוח והביא ראי' מאומרו קיימו וקבלו והוא שהול"ל קבלו וקיימו כי חמלה מקבלי' ואח"כ מקיימו' . אך הוא קיימו מה שכבר קבלו . לומר אינכם עתה במקבליים מחדש רק מקיימים מה שכבר קבלו עמי קבלה לחמתי ברוח טוב . וזהו הו"ו של וקבלו . כי אינכם תוספת על קיימו כי עכ"פ הקבלה קדמה לקיום . אך הוא תוספת על הקבלה הראשונה : עזר אפשר לפרש על דרך מה שכ' הרמב"ד (פ"ב סה"ג) על גט מעושה בישראל שסופון אותו עם שיאמר רועה הני שכתב פנים שיאמר רועה איני הלא מהקר האונם הוא אלף שכל ישראל נפסח חפלה בבעד לקיים תורת אלהים אלף פה"ה"ה ואומרו הם מעבדי אפי"רו הוא שמתקן וכפומדה הוא שחושב המעבד והוא ברעין גמור . והנה גם פה ה' אפשר נומר כך בישראל . אך הדרך הראשון נכון יותר כי כשהודו גמרו לקבל גם את לא היה האונם . ומה גם למה שהזכרנו ממדרש ר' הגומא"ל כי לא מגועל נפסח צמורה שבעל פה מיהמו לקבלה רק על כי רבים דקדוקים טספ על דקדוקה ואשר פסקה וזהמתן ראי' להפך בנכוחים : והנה על כל הכהוב לר"ך לתח טעם למה ציות משה למטה לא אמר הקב"ה הדברות אלא יצונו לעלות אל ראש הכר לאמר לו אחר עלתו לך רד ועליה כדי שירד לדבר עם ישראל ציות הוא למטה עמם וטוב טוב היה יאמר הדברות מבלי יעלהו אל ראש הדר . אך הוא לכל יראה למטה . כי לבלתי היווה דלמי לעלות אל הר סיני בראש הדר . הפך שם עיקר השכינה . על כן יעוה יאמר פה עם הים . עלכן הקדים הוא ית' ויקראוהו אל ראש הדר . וזהו ויעל משה שהוא המכוון כמדובר . ומפס טוהו ירד והיהוה אל למטה . כלומר ספק אחי על ראש הדר . לכן מעתה אל חמוס באמרי לך רד כי לא להעדר השגקר לעלות סיני מתיך פה . כ"א מהפעמים הנאמרים בחמת :

כ ב אנכי ה' אלהיך אשר הוא אהיך וכו' . הנה חו' אנכי ה' . יורה שכל לשולו את זולתו : והנה ארז"ל וז"ל בפ"ר (פ"ב כ"ט) אנכי ה' הו"ו פנים בפנים דבר ה' עמכם . א"ר אנדמי דמן חופא . כ"ב אהך רבוה מ"ה ירדו עם הקב"ה לסיני . שנה"ל רבב אלהים כבומים אלפי שאלן בהלון והמחובות . יכל אע"כ שהיו רבים דמוקי' היו ח"ל שאלן שאלן והשקק ה' בם איך כתיב צו"ד אלף באל"ף ד"ח אדונו של כל העולם בהם . ד"ח"ה כפ ח"ר לוי שהיה סבלה על פה המפורש כתוב על לבם . ד"ח"ה' בם רביין אמרין שמו של האלהים היה משרב עם כל אחד ואחד מיהאל ונביא"ל . אחר הקב"ה לישראל לא שבעיל שראית' פנים הרבה שהיו סבורין שמה אלהות הרבה בשמים . דעו שאני הו"ו ה' אחד . שנה"ל אנכי ה' אלהיך וכו' עכ"ל : וראוי לשים לב מה הוקשה לו ככתוב שהיה פסוק פנים בפנים ליהך

לחשיבו לאלה שיאמר חכי הוא ולא אחר ע"כ אמר
הכ"ד פנים בפנים דברי ה' עמכם כלומר ע"י הדבר
הקבץ בפסוק זה מלאנו ראינו יסוד פסוק פנים בפנים
וה' מהקפוי שיהיה בו. וזהו פנים בפנים וכו' והוא כי
הלא יקבץ בפסוק הוא כי הלא נשמעו פנים הוא יס'
פניו נגד פני ישראל בדברו והמחשבה ואל יסכן כי הלך מן
השמים השמיים קולו יסכן' כמאמר הכ' (דברים ד')
מן ה' מים הצמיג את קולו וכו'. אך לבין אומרו פנים
בפנים נראה שהיו פנים נוגע פנים על הארץ מדברים
כדרך אנשים הדוברים זה עם זה פנים בפנים. אך
צדקתו ית' משמיע מן השמים שאל יצביהו ראשם וסיה
נוכה פני אליהם שכל השמים כבודו עמ"ל לא יזקק על
זה ל' פנים בפנים ואל סיה ח' כהם אל פנים היה
זדקק ויחר כי מכינו ית' סיה בנה הקול אל פנים מה
שאין כן במשמעות ל' פנים בפנים. ע"כ אמר כי עד
פני ישראל היו פני מלאכי השרה בדברו ית' אחס שהם
כ"ב ח"ף רבוא מלאכים ידעו עם הקב"ה לפניו שח'
(הגלים ס"ח) רכב אליהם רבואים אלפי צה"ל. והוא
הלא חין בכבוד הלא רבואים אלפי שהם או עשרים ח"ף
בלבד ואו כ"ב ח"ף הם נהפזו וספרו אלפי מלמד
הרבואים לו הם ית' ח"ף הם נאמד אל הקרי שפאן
הוא שאין שכיב אלפי מהרבואים. אך ל' שהם כ"ב
ח"ף רבוא שהם כ"ב ח"ף פכמים שפדת אנשים מלאכי
השרה היכן הם כב'. לז"ל רבואים אלפי שפאן כנאום
והתבוננים לו' כי שפאן הוא ל' כי ובעת והבונה למד
מה שאמרתי שהם רבואים אלפי שהם כ"ב ח"ף חו
מספר כללואם רק מספר הנאום והתבוננותו בכללות טעם
הם כ"ב ח"ף רבוא שרואיהם שהם הנאום והתבוננותם
הם רבואים ואלפי שהוא ל' רה"ש ח' לכל רבוא שהם
כ"ב ח"ף פעמים עשרה אלפים והוא כי דמטי כי שפאן
חינו עם מלאכי' ולפרט אלפי שפאן שהוא למד רבואים
הספרי אלפים נראה לו דוקק למד אל ספרי והוספיק
ג"כ הוא צמיכה ולמנות דרך שקלתו ל' רבואים הסב
לשני ולא אמר י"ח אלפים וגם ה"ק' פסוק יחידה ע"כ
פירש מל' נאה. ובמאם חתאר ח"ב ליפא קרא ואים נאה
חזר יטל ח"ע"פ שהיו רבים דחוקים היו. לז"ל שפאן
שאין והשקב צדוק דמדקאמר שפאן שהקדים הו"ן כיוון
לבין ירה ומשונה ומכללות והמחיות דמש שאין כי
אחיות דדון כדחיות דדון ש"מ דמתי ועמ' ואמרו יטל
וכו'. הוא כי הנה הקדמנו כי במלאכים המלאים על
הדרך קונים התלבשות מה צדור העולם סלו אלוה
צדיותם מדרכם אל השכינה שצמולם השופעד אליה ועצ
גם אל מרכבה כמדובר: והנה ידוע כי חין מרכבה השנים
רק כ"ב ח"ף או ס' רבוא לפי העת אך כ"ב ח"ף רבוא הוא
ויהי מהמרכבה וע"כ סיה נראה כי שיגור המרכבה שהם ס'
רבוא היו צדתי מלובבים כלל בלבית השעה"ל אך השאר שהם
צני ליהם יתלבשו בלבוש מה ויסדרו אלפים כלאר
ראה הכרסם חת שלבת המלאכים הנפאים אלוה. וע"כ
יפלא שבדיות' מלובב' ומסרא' כלאש' בלא יחזיקו מקום
צפרם לפני הורא' אוהם כשיגור שהיו מחזיק' חל
היה השנים ממש או לפחות שלה ידעו מדומי' כשיגור
צדקה סויו כי הוא קטנה מסבל כ"ב ח"ף פעמים עשרה
אלפים

הפיה בפסוק. ועוד בפסוק ה"ד. עיינו הוא למד
על ידי פסוק זה שאנו בו אנו מהרעים קופים בפסוק אחד
ומהרעים והצניע אמו ע"י פסוק זה ה"ד פנים בפנים
וכו'. וע"כ ראוי לדעת מה מלא דוקק בפסוק הוא.
שיוון ע"י פסוק זה. למד ה"ד וכו'. ועוד אומרו
כ"ב ח"ף רבוא ידעו בו' כי כלל חין בפסוק רק שני
רבוא ובני אלפים, ואך יאמר כ"ב ח"ף רבוא. ועוד
ח' הנאים ומבוננים. אך דומם ממלם שפאן נאים וצפון
שאין והשקב. ועוד אומרו יטל ח"ף על פי שהיו רבים
לחוקים היו. אך ידקק דוקק כדחיות. ועוד בלומרו
שהיו רבים וכו'. שמורה כדרכו מעלה ומוריד דוקק.
ועוד שהראוי יאמר יטל לפי שהיו רבים דחוקים היו
ולא ח"ע"פ שהיו טענה הפסית. אך אחת שכל זה קרוב
לשמעו ששפאן כוכר סיה שב' ח"ע"פ במקום לפי. אך
לא נמוך מלישב הנוכחא. ועוד אומרו חדני גם חין כחיב
צו"ד ח"ף ידקק ליפא בוי"ד והלא המה מרכבה אל
השכינה כח' רכב אליהם והוא עצמו עם אלוה. ואך
יאמר צו"ד שהוא למעלה. ועוד ח"ף משיב אדומו של
עולם צדקה והלא ח' סיה חייב צו"ד סיה ג"כ חדומו
של עולם צדקה. ועוד ח' הוא לא ידעו בלומרו רכב חלבים
וכו' שאדומו של עולם צדקה כי מרכבה הם. ועוד צו"ד
ד"ל שפאן של עם המפורס כחוב על לבם הוא
הטבלא ומי כחבה על לבם. ועוד ח"ף צו"ד חדני גם
נלמד זה. ועוד אומר שפאן של חלבים סיה שיצרבו וכו'.
מה יסן ומה יוסף ענין זה ומיכילן למד שאדרכה צו"ד
חדני גם נראה שלא על עם אלוהים כיוון. ועוד צדקה
קא מפלגי רבין עם הקודם. ועוד אומר לא צדקה
שרואים פנים הרבה שהיו כדורין שפאן הלוותה הרבה
יש כי הלא כמו זר נהפזו יעשו בין המלך ובין מרכבה:
אבנבו הנה מאחר או יסכן על הקדמה הנה הלא היא
כי הנה צבא מ'אף מלמעלה אל גבול השמים
הטפל הלו יקנה התלבשות מה משיין העולם אשר בל בו
ויראה כלאה האדם. אך חין זה רק צדקה בלתי היות
המרכבה אל השכינה, אך צדקה השכינה למס' להרץ על
מרכבה מלאכי מרום לא יקנה התלבשות נשתי צדקה
כי כאשר חין השכינה עצמה קונה התלבשות נשתי למס'
שהעולם ממוענד אליה כי הוא חדון פל הארץ כן גם
מלאכי מרכבה לא יקנה התלבשות מלד העולם ליהוה
מרכבה אליה לרוב קדושתה השורה עליהם כי ע"כ
כאשר גזרה חכמתו ית' לברך את אנדרים וישאלו
המלאכים עמו דשר היה בלתי אפשר להם לא צדקה
ויהיו כלאבים הפזורים מהותו לו ית' מרכבה ויפס' מרכבה
מאכרם עצמו כמחטר אליוה במקומו כי ויפא חיו
כלפי מעל' וירא בפנים שורה על ראשו וע"י כן בלא
סיו המלאכים מרכבה אל השכינה ע"כ ראה שפיה
אנשים נאים עליו שפאן היו מרכבה עדין אל השכינה
לא היו מחלבים ונראים אנשים וע"כ חלה פני אל ואמר
אדורי אם נא מלאכי סן וכו'. אל חל הפעור מעל עבדך
צדקתו מרכבה ח"ף כמפורש בחוקמו: ונבא אל הפנין
והוא כי הנה חוקקה לו כדרכו אומרו חכי ה' חלך
כי סעט הלשון הוא שפאן לשלול חת ואלהו חכי הוא
ולא ואלפי וע"כ ראוי להעיר אל מי מהקדושים יפנו
י"ח (ח"ב) 8

אלפים. והנה היה אפשר ל' כי מה שלא קמו ההלכות
 הוא כי כאשר הם חתם הפניה לרוב קדושתה לא
 יעזרם הנפש של הע"ז מלהיות בלתי מקבלים ההלכות
 כן יהיה כאשר יהיו רבוי עמוס כזה גם שלא יהיו מורד
 המרכבה. כ"א בני לוי כי לפי רוב קדושתם לפי
 רבויים וכדעו אח אבות העולם הלא לכל יס'וים עם
 להיות בו בני שום ההלכות וע"כ לא נחרצו ישראל
 דהוקים ע"כ למעט כפרתו זו אמר יכול שפע"ם שהם
 רבים שעל רבוי קדושת' היה ראוי לא יתבטו. ועל"פ כן
 אין רבויים מספיק לבלתי יקמו ההלכות ויראו דחוקי' כי
 אין זה מספיק רק כאשר הם המרכבה אל השכינה למה
 שיהיו ארון כל הארץ ומשועבד העול' היום אך לא כאשר
 איום מרכבתו עם פיהו רבים וע"כ היה מקו' להשוב
 שאלהם העודפי' על פיעור המרכבה קמו ההלכות
 באופן יראה הוראה אותם דחוקים כי לא יביעו מקום
 ומה גם לפיני הדואי' לז"ה שנתן שאק והטקט והוא שלא
 התלבשו כלל ויתן כח לשני כל ישראל לראות פנים כפרים
 רבוי עמוס ובלתי ממלאי' מקום כלל וכוננוה בכל
 העין הלא הוא למה שבא ל' פע"כ בא האלהים להכיר
 מלכם שלא יתעבו כי אלוהות הם והוא כי הלא לא
 יבערו ויכסלו ישראל לבלתי הבחין בין אלהים אחת אשר
 הראה את גדולתו"ה אף הוא כי בראותם הרבויים העמוס
 האלו ולא קמו ההלכות בעולם השלם היה אפשר יעשו
 ל' כי אלוהות הם כי ע"כ העול' משועבד אליהם ולא
 יתמו בו. וע"כ כי הלא גם כשישעו יסלאו כי אחר שהם
 יותר משיעור מרכבה למה לא התלבשו לז"ה לדוני בה
 אין כחיו צו"ד, אלא באה"ק דל"ת וכו'. והוא כי הנה
 ידוע כי אלהים הו' באו' רבב אלהים הוא עם אדוני
 הו' אחריכן והוא מיוחד כי בכלל אומרו רבב אלהים
 הוא כי אדוני גם ואם הכוונה ל' גם עם הקיוה
 בפעם הוא היה עם שהוא כחיותו על השכינה כעליהם
 הי"ל צו"ד אך אין זה רק להשיב על הקיוה ל' אם
 תראה שלא קמו ההלכות' אל התמה כי הלא מי שהוא אדוני
 של עולם שהעולם משועבד אליו היה גם כלו' על כל
 כפר הו' הגדול באופן שכולם היו מרכבה אל השכינה
 ועל כן לא קמו ההלכות ולא היו דחוקי'. וע"כ חזר
 לומר אדני גם עם שהוא האלפים הו' למען מה טוב
 עמם אל הבליה המלכום באומרו עם המורה העין
 בפעמי כי עמם מה שאמר הם מרכבה בלתי מהלכום
 הוא למה שאדוני של עולם גם שעל כן העולם משועבד
 אליו כי מזה נמשך אל מרכבתו כל והלכום עמין הלו"ם
 להיוחס יוצנים כללו ול' כי גם פהיו משיעור מרכבה
 הנהיגה או היו כל הסך ההוא מרכבתו והנה לא יבצר
 מהיות דחוק יהיו או המרכבה כל השיעור ההוא. ועוד
 שא"כ הי"ל עליהם ולא גם, לז"ה ד"ה ה' גם א"כ לוי
 טבלא של עם המפורס כבוד על לבם לומר פעם שירדו
 כל השיעור הרב ההוא ולא כלם היו מרכבה רק
 המרכבה הנהיגה כ"כ אף וא"כ רבוב זל"כ השאר
 אך לא נתלבשו בעולם העומרי אלא בהיות מהפכתם
 שנלכס דפקה כפעלת של עם המפורס מספיק לבלתי יהיה
 משועבד אל מלאות העול' והוא כי כאשר העבלה היא
 הכנה לתול בה הכתב. כן גם אדני היא היכל ועבלה

באבותם הפנמי:
 והוא שגם לב לא אומרו עם אלקי' מעורב עם כל
 אחד ולא אמר בשם כל אחד. אך כיוון שלא בלבד
 העירוב הוא בשם כ"א גם מעורב בעלפיהם המיוחדים
 בעצמם באבותם וע"כ לא התלבשו כי גם או ארון כל
 הארץ שהעולם היה משועבד אליו היה גם. וזהו אומרו
 אדני גם ולא אמר אלקים גם לרמוז הפעם כי למה
 שארון העולם גם באבותם ע"כ לא התלבשו וזהו אדני
 גם. כי אדני שהוא האלקים היה גם והוא כי אל שבח
 עם כל אחד הם אלק' למ"ד מאלקים הו' שכינה הוא
 עם הדמות כי לא יעלה על לב יקראו על עם אל של
 השם העליון כ"א אל שכינה בעליהם ולכל מחובו כי אל
 ששפוטם איוי בשם בלבד ולא מעורב באבותם ע"כ וכו'
 אדוני גם. כי אדני שהוא האלקים עלמו גם הוא מעורב
 בעצמם. ומזהו כי לדעת הא' הוא על היות שכינה
 שמוכס ועבדים עליהם ודעת הב' פהיה אך לבם ודעת
 הג' גם בעצמם ואבותם ע"כ אמר להם הקב"ה דעו
 כי אנכי ה' כלו' שאם הם אלוהים הנה כפייתם וישיעו
 דבר ובכלל הדבר הוא כי גם כהם היו עמי פנים:
 עמי אדם. פני ארץ. פני גור, פני נהר: ועל דרך
 הפעם אומרו אנכי ה'. וכלל מו"י האומר: האשפים
 לדבר אדם כהם לעבודם ואמר כי אין דת' אלקים כי
 הוא לבדו יוצר הכל וכל אלהי השמים הכל הפס. בלתי
 לה' לבדו אשר בעשרה מאמרום ברא העולם. וכתב
 אז: הענין והוא כי הנה אין ספק כי עשרת הדברות הם
 גם לעומם עשר מאמרום שבהם נברא העול' והנה
 ידעו כי בראשית נמי מאמרו הוא (בבר"ש כ') הובאם
 ברייתא גמיה במחלוקת כי למתן דאמר שזרוב אלקים
 מרצתה גם כן מאמר הוא מונה את מאמר ועשה
 אדם מאמר עשירי ולמתן דאמר שזרוב מאמר עשירי
 ויאמר ה' אלקי' לא טוב היות האדם לבדו. והנה במקומו
 כחבנו כי הדרך השני הוא הו"דק יותר. ועל פיו נבאר
 כס"ד הענין והוא כי הנה במאמר הראשון נכלל כל
 מה שחידש הוא יס' כל ששתי ימי בראשית. כעש"ל
 (שם פ' י"ג) והביאו רש"י כי הכל נברא ביום הראשון
 אלא שכל התולדות המתייחסות לשמים או לארץ שגבראו
 בשאר הימים הכל היה נבנה בראשון אלא שיהיה יוצא אל
 שבעול דבר יום ביומו וזהו תולא הארץ תדשא הארץ
 כעודע. והנה מה שגברת ביום הראשון נכללו בו כל
 שלשם העולמות עולם המלאכי' ועולם הגלגלי' ועולם
 השפל והוא מאמר ר' ישמעאל באומרו מה השמי' לרבות
 תמה ולגמס. כוכבים ומזלות, ומה הארץ לרבות חלמות
 ודעמי'

ירשאי' וכן ערך והוא כי במלת את מרובה עולם הגלגלים
 שהם המה והנה וככבוד ומולות. כי זה כלל עולם
 הגלגלי' ואם כן מלת השמי' הוא על עול' המלאכים
 כענין כי עד כאן לא פליגי רז"ל (שם פ' ב') אלא אם
 נבראו מלאכי' בשמי' או בחמישי'. אבל לדי' בראשון לא
 היו מלאכי' שלא יאמרו מיכאל היה מותח בדרום וצבדיאל
 בטנן וכו' הדי' עטף שמים לכדו וכו' מי אחי קבוק.
 ומה הארץ מרובה האת חילותה ודבשים וכן עין. ומלת
 הארץ היה גוף הארץ עלמה ולעומה שלם אלה בל' הוא
 יבט'. בדבור נחשק ואמר חכמי' ה' אלהיך מושל בשמים
 ועלמות. והוא במה שידענו מרז"ל (ש"ר פ' כ"ה) כי
 צדו לא מלרי'. מלרי' שמו. כמה דלת אמר והנה
 מלרי' עוטף מלרי' אר' וירא יתקבל' את מלרי' מה וכל
 אל הענין אמר אשר הואלתיך מארץ מלרי' שהוא מארץ
 של השם ששמו מלרי' שכלל באומרו מארץ הארץ עלמה
 שהזויתם ממנה ובאומרו מלרי' שרודי' השם ובס' שרוד
 הקול שהיה גוף שערב בבר' לא יוסף ראש ולא יאל
 מעבדתו משם לחיות וה' הוליה חסו מביט עבדים הוא
 נמקום שהיה בים קבוע ומיוחד לעבדים בל' יאל' משם
 וסודתי המעברות והואלתיך הנה הוראה על שלש
 העולמות י'. הנה. הנה הוא וכלה כל עיקר אמונת
 חידוש העולמות כריחה שמים. ע"כ שאר הדבקות אין
 צריך להביא ראי'ה. על ענין כל האמר ומאמר. כי הוא
 שיעף של העיקר בבראשון רק היות כל דבור ודבור מנין
 כל האמר ותאמר כבודך והלאתך. כאשר נבאר בס"ד
 והוא כי כבוד האמר אלהי' יחי אר' וכו' ויבדל אלהים
 בין האור ובין החשך הוא דבור לא יהיה לך וכו' והוא
 כי הנה שיראה ענינו ע"כ צמרים במאמרם (שם פ'
 מ"ז) על לאמר גוי מקרב גוי. לא חייבם מיהם הוא
 יתב' כ"א אמר להם משכו ידיכם בן הע"ג וקחו לכם
 זאן וכו' אך אמר שנתן להם את החמורה והראה את כבודו
 ואת גדלו תלז' זה על הע"ג. כי אינו דומה פנייה המורה
 לחבת אר' וכו' אלא חכמי' ה' אלהיך וכו' לכן לא יהיה לך
 אלהים אחרים וכן ארז"ל (ש"ר פ' כ"ט) למה נבראה
 הקב"ה ככבודו ליראה לפניו שהיו עתידים לעשות ע"ג.
 ולא יאמרו אלו הראנו את גדלו לא עשיתו אורו ע"כ
 הראה וראו מעין האמר בני שאמר וזכור אלהי' יחי אר'
 ויהי אור מיד ויבדל בין האור ובין החשך אך אמר שקבלו
 הור חורה ונחראה להם הוא יתב' באומר חכמי' וכו' כבוד
 האור האמתי מאל' ויבדל אלהים בין האור ובין החשך
 מהע"ג. ואמר לא יהיה לך אלהי' אחרים וכו'. ורובא אל
 ההנה כהנהי' היות לב אל אומרו על פי והיה כל
 המפרשים לא יארו ידי חובה כהנה אומרו על פי כי
 הוא משילל הנה ולבלי צורך. אמנם אהשוב ואמר כלל
 האמר ז"ל על הפרש שבין ע"ג יאר עבירותו כי בזמן
 אין הקב"ה מלקף המעשה למעשה. כ"א בע"ג בנחמר
 למשן הטוב את בית ישראל בלבם וע"כ המקדש את האשה
 על מנת שהוא רשע גמור והוא איש לדיק הושפך
 נקדכויו. במה הרהר ע"ג בלבו והנה אין הלבב נראה
 רק לפניו יתב' ולא לפני בני אדם כד"א כי האדם יראה
 לעיניו וה' יראה ללבב וזה יאמר לא יהיה לך אלהי'
 אחרים ארז"ל כמה שגולה לבני אדם כי אם על פני הוא

הלבב היא המחשבה. שהיא כל פניו ית' לבדו. וזה כיוון
 באומרו לך בדרך זה כלומר הנה לפי האמת אינם
 חלשי' אך לא יחי' לך בלבבך שם אלהי' אחרי שהוא
 בלב שהוא על פני האמר. ובהו החשוב למלא רמז הטילו
 ית' מסח' קרון של פני עט האת חות בלתי נקראת.
 אך במספר בין הג' אומות עולם יד. וכן אמר
 ופס"ח עולם כ'. שם ג' ווי"ן וב' יודי'. היודין ב'
 והוי"ן ית'. שטולה הכל במנין לבב. וע"כ שלא יהיה
 לך במחשבה לא הנה לעשות בנפשו וזהו לא תעשה לך וכו'
 וע"כ שלא תעשה כמה שבשמים ממכל. גם לא תעשה
 כמה שעל הארץ מתחם שמים לא כן גם עד גדר עשוק
 גם מהו שבארץ מתחם. מביאך יתק' האשונם לא
 תעשה מהי' לזוהך. שחוקך כה תפס בהשמות לך והם
 ומתוך השמותיהו הטילו דרך מעלה ולא דרך ענוה נא
 לעבוד וזהו ולא העבדים. עוד יתכן במס' שהולך לזוה
 על אשר מתחם לארץ. אחר צוית על השם בשמים ממעל
 ועוד פה"ל לקר' ולומר שבשמים ממעל ובארץ וכו'
 ולא אשר וכו' ואשר וכו' אף ע"פ דרך לזו יתבדך כיוון
 כן יאמר כדברי הע"ג שהמר לר"ג (ע"כ דף נ"ד) אם
 הקב"ה שונה הע"ג למה אינה מנבאה. והטעם לו הם
 עובדי' לשם ולירח וכוכמים ודברים ששגלה לרין להם
 וכו' שבביל השועי' יאבד הקב"ה טולמו. והמר לו אם
 כן יבטל את הדברים שאינם לורך הטול אשר לו ח"כ
 יאמרו אלו שלא ציטל ים בהם המש. וזה יאמר שלא
 אחריו לך לא תעשה פסל וכל המונה. כן שאמר למה
 אינו מנפסל הלא הוא כי הנה הם דברים אשר בשמים
 מפעל והשר בארץ מתחם כהמש שיונה על הארץ. ופיואל
 שהם לורך לעולם. כלום יאבד שלטו מפני השמים.
 ופ"ה יאבד האחר' שאינם לורך לעולם לא אמר אשר
 במים מתחם לורך. כלו' שבביל הכוכבי' שם ארץ לעול'
 גם ים אשר במים מתחם לורך שאינם לורך הכולם כלו'
 שבביל מה שבשמי' ממעל ואשר בארץ מתחם. נמאס
 כי ים גם אשר במים מתחם לורך. כל יאמרו כי לאשר
 בשמי' ובארץ ים משם חילול והוא כהמר שמתבראו יאמר
 מהבשמי' ממעל ומהארץ מתחם אך על פי דרך לזויו
 ית' רמז השם הם בשמי' ובארץ. הם הוכיח לאשר במים
 מתחם לארץ שיונה כן יאמרו שיש נבדרי' לעולם משם
 ופ"ה מתי איבסם ליה להקב"ה. לטם מקנה אלא נבר
 נבדור אחר שאין ים בזולתי ית' ממש. ועוד שאמר שלא
 נעזוב וזהו גם שבשמותו למלאך או שר מה בך שהם
 יקבה למלך גדול בהשמות אחד מעבדיו לא' כן השרי'
 אשר אלו או בעבוד אומי. ופ"ה למס לא ועשה כן
 הוא ית' ולא יקשה לו בהשמות איש לא' מלאכיו והשמיני
 וכוכביו. לז"ה כי ה' אלהיך אל קנא לו' הנה בהשמותו
 ועטוד א' האדם אל א' מסרי' המלך הפרחמי' הוא
 בהשמותיהו הוא שור לו בזמן נוסף עליו השם כי המלך
 בחר בו מהשאר להרים את כסאו וע"כ לא יקשה למלך
 בהשמותו האדם לאדם המשולה ממנו ועל הדרך הזה
 גם ה' יעזוב בהשמותו למלך או לתכתיב אך צוה הנפך
 כוח כי הוא ית' עם היותו ס' שהוא טואר מורה על
 היותו מבוה ויוצר הכל עם כל זה נקרא אלהיך של כל
 איש ישראל מה שלא עשה כן למיט מלך ליקרא אלהי'
 מיכאל

על כן בשמו ית' העמידן מעלה מעלה. והוא מו"ל (שם) מים עליונים תלוי' במאמר. שהוא בשם שנמאמר לו' עלייתם. לשמח זה ואמר הוא ית'. לא תשא את שם ה' אלהיך כו'. והוא בשם לב כי מהראוי יאמר לא חשבת אך כי כיוון ע"י שנועה הוא הוא מצביע ומשקל שמו יתבדק מסודות חמדות העליונים הקלים בשמו ית'. שהוא המאמר כמדובר העולם לקומו וכוהו זהו המאמר ז"ל (שבוטות ז"ל) כי כשהקב"ה אמר לא תשא נודעוהו העולם נוסף על זה רמז פן יאמר איש האם כל כך חמור עון זה שז"ל מאמר פה. בהשבע לשוא. שכל יתר שוטה נאמר ונקב ובוה נאמר לא יקנה ע"כ נאמר לשמח יתר רקוב ששני ירי מאמר בלבד נחמקו הרקוב ונפארו עד עולם מים עליונים תלויים במאמר. כלואן כי גדול הוא ענין מהמזר זה ולא יפלא אם ע"י מאמר איש יסלק הוא מאמרו אם ישבע למקר דלת עבד קב"ה יסא אשקרי להפמיד במאמרו עולמו בשביל אשר במאמרו נושא את שמו יתבדק לשוא. עוד יתכן בהשבת הידות הכתוב והתיכחו אל הקדש והוא שא"י הוא יתבדק מה במאמרו שמאריך אתי על רבשים לשוואי הוא בנאותו ונות זה אך לא תשא את שם כו' כי בזה לא יקנה ה' אשר ישא את שמו כלי' אורו בעצמו ולא יאריך עד דור בניו ובני בניו והנה לא יבצר מלהחמק לבד אהם בוא' האם יהיה זה חמור מע"כ כי בע"כ אמר שוקד כו' על רבשים ועל רבשים ובעשועים לא יקנה ולבא אל הענין. נשים לב אל תורו לא תשא ולא אמר לא חשבת וזאת ת"ש למעלה והוא כי הנה אין המזכיר שמו ית' כמזכיר שם מלך לא ירגיש המלך שהוא דבר כי אין לשמו שייכות עם איש ואי עשמו. אך הוא ית' הוא ושמו אחד ישגיחה שמו לעד על דרך המאמר ז"ל במדרש על פסוק ודגו' עלי ההנה מלך את מים אדם אצבעו ועל פניו ירגנו והקב"ה שם אדם אצבעו על האצבע' ואינו ניוק ע"כ. והנה לפי ה"ר"ל אין הפסל דומה כי זה בפניו זה באומיות שמו הכתובים גמ'. אך אין ספק שלמדנו בזה כי אין שמו ית' בשם מלך כ"ה שנמארים אשר בו שמו שם איכותו יתבדק וכן נהוצר כמו שם בוא יתבדק כד"ל בכל המקום אשר אזכיר את שמי וכו'. נמצא כי נהוצר איש שמו יתבדק כלאו מעורר ומיע על קוש כביכול' וע"כ כאשר תלך אינו דומה העובד דבר דע שלא בנתינו למוע אל המלך עצמו לעשות במחשבתו דבר דע שא"י לא די שצבתו לעמי אלא שהצבתו לעלות אוחי לעשותו על ידי כן בו ית' כמאמר מרשו והולך ועויד לשוא ושקד היא בע"ג. הוא דבר קל מן השבע בשמו שהצביעה שזכרו על ידו ות"ש מייע אוחי על שוא ושקד. לז"ל לא תשא את שם כי הנה מרבה אל"ע ית' עם שמו כי בשבעה אהה נושא כביכול את אלהיך ומניחו לשיח חלילה וע"כ בע"ג כוקד עין לד' דרוהו בשבעה לא יקנה מיד אל"ל שמה שגדול עינש עובד ע"ג מהשבעה שזה מוחת חס לזו הוא כמז"ל כי בעריות חס לא היה בו רק מלקות היס עובר ומקבלו משא"כ בשבעה שכלאו לבד ישרת חס יתכן כיון הכ"כ ג"כ. במה שחזר ואמר כי לא יקנה ה'. אחר ואמר ולא תשא כו'. שמה בשיעו אי' רק לזו בעלמא. זא

מיכאל או אלהי גבריאל אשר אין זה רק על כי נשך אלוה חמעל כענין מלקי ה' אמרה נפשי בחופן שעל ידי כן ראוי יהיה אל קנה כי את מה שהוא הלך אהה משקל לפני עבדי והלא זה דומה למי שנועה את המלך ישמחה לעבדו. כך כביכול אוחי אתם לוקחים להשפחות לאשר הכל המה לפני כי נשכסם חלק אלוה חמעל נמצא שעל עמי אתי מקנא. ואמר אל קנה. ולא אמר כי ה' אלהיך קנה וכו'. ל' א"ח נא יברא אל כ"כ הדבר דע בעיניך. למה לא תפקיד על עושה כן והנאמדו נע"ג חננימו מיד גם את יחיד יהיה ולא חאריך לו ויהיה חומר לכולם לז"ל אל קנה לומר איני מקנא באזכריות. קנאת חמה בבר שלא יהמול ביום נקם כי את אי אל קנה שהוא כי אתי אל קנה צירוף מדת הסד שהוא חומר אל נטדע. כי חסד אל כל היום והחסד הוא שאינו שוקד מיד. כי את על שלשים ועל רבעים וע"כ אינו שוקד מיד. כי זאת היא מדתי לנרף הכסד. ה"ס שלא תאמר והנרף רק לנדיקים ולא לרשעים. לז"ל ועושה וכו' ל' מה שאני עושה לאוהבי הוא לאלפים. שהוא לאלפים דורות כי מדובה מדת קובה וזאת חסיה הפרש ההדרגה. ולא לכל נרף חסד לרשעים כי את לרשעים שונאי אתי מארף חסד עם הקנאה אך לאוהבי אתי עושה חסד ומאהה ולא יזרוק חסד בלבד. עוד כיון בשום לב אל אי' פקד עק. כי ענין פקודה הנ' חמוד נעון. כד"ל ויבוס פקדי ומקדתי. ולא אמר משלם שון. אך יתכן דאפקים גל' זה. לו' כי הנה זה דברו ית'. כי נעון מביא ייסורין ומתקן ומנכה העון. אך באוהבי שומרי מעותיו נשמחים להם הינו מנכה הזכות וזה לומר שוקד עון. כד"ל (במדבר ל"ה) לא נשקד ממנו איש (שמואל ח' כ') וישקד מקום דוד. כן הוא ית' גרע ומשכיר העון ע"י האורין שמיכאל של שלשים ועל רבשים. אך צבונה שמתבי אינו שוקד ומגרע הזכות. כי אינו מנכס צבונה. כ"ש שאודות כנענש צוכו' קיימי' לעול' וזדרנה טקף על סכר הנדיקים עושה ומחדש אורות וסוצה להם על הראוי להם והוא מהמר חכמי האמת על הבמים החדש' וכו' אשר עשיהי לא נח' כי את אשר אתי עושה ששמיד עושה שמים חדש' ולכן החדש דוחיי' לנענש בהם והכל ערף על הסכר שהוא נחודת חסד וזה ועושה חסד על לאוהבי כו' :

ז לא תשא את שם ה' וכו'. והנה דברו על לשמח במאמר יתרו ואמר אלהיה ית' רקוב וכו' כי הנה אמרו רז"ל (ב"ר פ' ד') כי מים עליונים תלויים במאמר. עוד אמרו ז"ל במדרש שאצבעו של הקב"ה מעמידו וממאמר ר' מאיר למי בתמה על תליות המים אל"ל אם יקן מים בכלי העשוי כמשקף והיו המים יוצאים תלמכה נקו אצבעו לחסה וגיכב המים הנה שאין יוצאים אל"ל האצבע מעכב ח"ל ומה אצבעו של ב"ו מעכב המים אצבעו של הקב"ה עכ"ל. וידוע כי אצבעותיו ית' הם י' מדותיו וכו' שמוחו וידוע כי אלו לא סבדיל הוא ית' בין מים למים וסיקן מים העליונים למעלה לא יהיה התוליה היבשה. והיה נאמר העולם מים נמים חבו ובהו כהגזו אללו למעלה מחיות מים העליונים כי דוהמים היו וסיו בלמי אשפר תראה היבשה עודם למעס.

נבדל שלמטה אך לפי הקב"ה לא יקום ה' את אשר
 ישא בו כי חסד הוא מלך. עוד יתכן וייתטיב סיכוי
 עם חסדו וחסדו את אשר ישא בו. וגם אומרו חיי פסוק
 לטוב וחסדו מלא לטוב וכן אומרו בראשונה תלמיד ולא
 בסוף וכן בואו ל' מילוחו ולא ל' שבוטה והוא כי הנה
 כל איש יבדל עם ה' נקרא עליו בוא' לכל א' מהם
 חנני כי תלמיד. אמר הלא אמרתי לך חנני ה' תלמידך
 כי שתי שמי ואלהותי עליך לא תשא ותרים מעליך את
 ה' תלמיד מ"י שמועך לשוא. כי אחר ששבעת לא
 יקום ה' את אשר ישא ולא אמר ל' לטוב. כי כר
 מעליך ועשיית זר אליו וז"ל את אשר ישא את שמו כו'
 כי הלא את ה' מעליך ונתרחק ממנו טוב אינו נקרא
 תלמידך רק אשר ישא את שמו לשוא ולא את ה' תלמידך.
 עוד ל' בוא' ית' לרצוה ל' שמיים בוא' את עם ריבה
 כל ארץ שמות אלה עם ה'. ובאומרו אשר ישא את
 שמו ריבה הלא את הכשעית גם הוא כי שבעת ה' תהי'
 בין שמיים וזהו חסד ואמר את אשר כו'. ונדרש בידוע
 כי לשוא יכעב שבעדו. וכלל הדברים כיוון כי גם מדת
 סרחים יתקדו לו לאיך גם כי יכעב בשם אחר ששמייו
 יתקדו. ח"ל את שמו שמייה הלא גם את עם השולת
 עם בן ארבע. גם הוא לא יקום. עם שיות עם בן
 ארבע של רחמים מלפניו שרעות וזהו כי לא יקום
 ה' את כו' :

ח זכור את יום הבנה כו'. הנה דבור זה לעצם
 מלאכי יקו המים כו'. והוא כי הנה ארז"ל
 (בד' ב' ה') על פסוק והאלקים עשה שיראלו מלפניו.
 אמרו כי הוא יתקד עשה דבר שיראלו העולם והוא
 הקדש המים גבוהים מן הארץ. למתן יתנו אל לבם כי
 נקל הדבר מאד להזיף המים על הארץ. ע"י הנהייה הדבר
 אל הפנים כלבד הים נדור אטום כמז"ל כי זהו הקדש
 למי הים ויפסקם על פני הארץ. וגם כלכל הוא ג"כ מה
 שרקע הארץ על המים הפך פעם' שהוא לרדת למטה
 מהם כי על כן נקדך בכל יופו רוקע הארץ על המים.
 וכן ארז"ל כי כשהרע דורך על הארץ שהים מהרמס
 שמוותם בלי סכך שמתעררת לטיות דקדמה על המים
 שלא כשבעה בשביל רפע ה' שידרוך ויתקיים עליה.
 כלל הדברים כי ענין יקו המים שהם נקיים גבוהים
 מארץ וגם מה שגדלה יבשנה רוקע' על המים הוא
 שופת השיי פאורסם וכד' לכל. על היות העולם מורס
 ובלתי שפני כי הכול רואים מי הים גבוהים מהארץ.
 ודברים כי כיוון הארץ על המים היא הפך שבעת על
 כן דבור של מות שנה שהוא ענין זכר אל חסד העולם
 האמר לשמח חסד יקו המים זכר' ותראה היבש לאה
 שהוא היותו והפסוק גלוי לכל הפומים על הדודם העולם
 הוא ענין הבנה: ולבא אל ענין הומוסיו והסככה נעיר.
 (ה) כי אה מהרואי תקדו זי"ן של זכר בשכ"ח ולא
 בקפ"ן. ועוד אומרו לקדשו של ה' קדוש הוא מעלמו.
 וכדו אומרו שנה ימים מעטוד שלא היה ראוי לטח רק
 על שתיח שנה ולא על עבודת השם ז' ימים. ועוד בואו'
 ודעית כל מלאכתך הוא מה שאמר בשם ימים מעטוד
 ולמה טובל. וגם לו' שנה ימים מעטוד ולא אמר
 בשם. וכן באומרו כי שנה ימים עשה ה' ט' .
 יש (ח"ב) 5

י' הנה נשח ימים עשה כו'. עם שלח היה נרדף זמן
 נשח עם כל זה וכן חלק לשח הימים ובשכיעו הנית
 עו. גם אחת כן נשח ימים כו'. ובשכיעו נשח אין זה
 רק שיום השכיעו הוא מעין עולם שכלו נשח ואולם בו
 השמש בו מלאכה על כן נרדף כו'. להיות היום בעלמו
 מסוגל לפי הרמז שלו שאם היה על מילוחו מטעה
 מניעה. לא היה מחשיבו כל כך: או יאמר נשח ימים
 מעבוד את ה' ובשכיעו זאת ונשחית כל מלאכתו כי ילחך
 ה' ויערף לעשות הכל כמדובר למעלה ולא תחמה ארץ
 וילחך ה' נשח ימי המעשה עד עשיה כל מלאכתו כי
 ה' נשח ימים עשה ה' את השמים כו'. כי עשה לך
 כי עשה לך את מלאכתו נשח ימים ויערף נשכיעו. ושמח
 חומר הנשח ה' היה בכריאה לך לא עשה לז"א על
 כן נרדף ה' את יום השבת בנשח ימים וימים ויקדשו
 לבגלי החסיד מן נשכיעו הנה נשח אחר הכריאה מנרדף
 בחול את המזון. ומקדשו בשבת כן עשה גם לך סיכך
 נשח ימי המעשה כדי שתקדש אחת את יום השבת.
 או יאמר נשח לך אל אומרו וינה ולא אמר ונה והוא
 מאמרנו על מה שאמר על יוכל אלקים השקט כי הלא
 נשח כלו הכל והשכיעו כי היום העולם הכר מנוחה ונא
 שבת נח מנוחה ועו' ז"ל שהוא האמר הכתוב באומרו
 שבת וינשח והקשירו כפרשה נראשית על מאמרם זה כי
 הלא המנוחה היא העדר מלאכה. ואין יאמר לבריאה
 שום השכיעו. אך הוא כי הנה היה ראוי העולם להיותו
 חופשי משעור להיות נשח וכלו כנפך המולל נשח וסיומו
 נשח ומתחשק הוא הפך הניחא ונכח שבת בנשח ימים
 וקיום כי ששע קדושת השבת היה לעולם נשח לנפך
 לקיימו זה יאמר וינשח ואומר וינה כי אין העדר מנוחה
 נדאיו נשח וכלו ועו' השבת הקנה נשח ומנוחה לעולם
 ובה נבא אל הפסוק אמר זכור את יום השבת מחלה
 השבת לקדשו שהוא להשפיע בו קדושה על קדושתו
 ושש נבא נשח. זה נשח ששקדש עמך מהחול
 בעבודת ה' שמהיה הכנה אל השבת. והוא כי נשח
 ימים הסגור את ה'. ששעשה ממנו עיקר כעבודת עבד
 ואגב אורחך דרך עמלי ועשית כדבר טפך כל מלאכתך
 ונעמרת ה' לא תחשוב כאלו עשית כל עבודתך. אך
 במלאכתך הוסיף כבודך כאלו עשית כלה. וזוה ששפיע
 קדושה ביום כי ייחשם לה'. וזהו יום השכיעו שבת
 לה'. וששפיע קדושה בו ליקרא אלקך וזהו לה' אלקך
 כאלו השבת מקדש בך וכן אלקך כד"ל ביום וצין בני
 ישראל זהו שבת לה' אלהיך כו'. ושמח שאמר הם ארצה
 שמלאכתו לא נגמרה אך אעלה על לבו כאלו עשיתה
 כלה. לז"א דע כי גם שלא עשית כלה. וזוה שבת
 שכלהו למלמלה. ואל תחמה על הפסוק כי הנה הדמה
 לקורך. כי הנה ששח ימים עשה ה' את השמים ואת
 הארץ היום וכל אשר בה. והיה כאלו לא נגמר כי היה
 חסר מנוחה כנסתו והכל נחנך ונתקיים ע"י השבת
 כי היה חסר מנוחה מתחשק נשח ולל"ה כי וינת
 שום השכיעו ששקנה בו ייחש וקיום נשח ששפיע
 בו ומלא כאלו כל העולם ששכעו וקיומו היה ביום השבת
 כי היה כאלו לא נגמר מלאכה העולם רק על ידי השבת
 כל נגמר וקיום הכל רק על ידי זכות השבת יסיה לך כאלו:

עוים שכולו שבת ולא על פניו ע"י אחר עשה כבוד
 הוא הדין כו' לומר אם היה כל ענייניו טוב העו"ל לא
 היה לך לכבוד אומר ואמר כי היה היורו לך שהיורו
 מהעולם עניו העולם הספדו כלו. אך אחר שהודעתך
 במדמה לפיך על ידי הכתב והשדק בו כעשוק עיקר
 מהעולם העניו כי העשה כמעשה להיות עמו ע"כ א"כ
 דלוי והיוב הוא לך הכבוד אחר אחר ולא אחר לה בבחי'
 העו"ל רק למען יאריכוני יומך על האדמה אשר ה'
 אלהיך נתן לך לישראל ביחוד היא ארץ העלווה כי
 צדיקים אהרן אל העו"ל. הקנה חיי ע"כ. או ירבו
 שנה הכבוד על צדיקים שהיורו לעולם הזה ליהנות
 ממנו רק נמנע על ידם יאריכוני יומך על האדמה כו'
 הוא העו"ל ע"כ (ישעיה ט') לעולם ירבו ארץ וקבלתם
 ז"ל (סנהדרין דף ט') כי על עולם שכלו ארץ ידבר ע"י
 שהיורו לעו"ל חקיה העו"ל: עוד רמז משני זה *
 והוא כי הלא האמר כי הנה שלשה שהפניו בחדם אלו
 ואמי והקב"ה נמלכו שמי ידוע חזק מלך החומר ו' מלך
 הנפש והנה כלל גדול בדיניו כי אחריו רבים להסוותו"כ
 איפה ויחד יחד לומר נלכה נרדסה אחר ענייני החומר
 כי הוא הנוצר לרמות אל אלו ואל אמו אשר ילדנו.
 אך באומר אלו ירבו כרע הדבר כרע הוא זה שבו
 אלו כי הלא גם חומרנו מעשה חלקים הוא כי הוא
 עשו עבר מן האדמה כדבר שנאמר ויר' ה' חלקים עבר
 מן האדמה כו'. וח"כ איפה גם מלך החומר לו יס'
 נחמו. ואחריו נכבד לכת אחריו ונדבק בו כאשר
 נחמו ששם קדושים על מאמר ז"ל (יבמות דף ט')
 אם יאמרו לך אביך ואמך הלל שנה אל שבעה לו כי הנה
 הדין ואמר חייבים ככבודו ברצו לומר בטעם מאמרם
 כי מתחת שבת נלמד לעשה עיקר. מהחלק אשר בו
 מאמו יס'. ולא תספיק חלקים אשר בו מאמו ואם כי
 הלא ממות שבת הוא זכר למעשה בראשית אשר שם גם
 החומר אשר בו מלבוש ואמו ל' הוא המדובר ע"כ
 יועם את אבינו הו' מעשה ידיו וואמו נמשכו וח"כ
 איפה גם ממלכת החומר אחריו חייבים ללכת אחריו כי
 צעוק שבת שהוא גידות העולם שם היפה יירר את
 ורעו שלא ע"י איש ואשה. כ"ח כל מעשה ידיו יס'.
 וח"כ אף לומר כי שלשה שהפניו בחדם כו'. וההויני
 על לקיים מלכות. כי הנה שלישי שלשה והשליש של
 הקב"ה הכל לה' הוא כי הנה גם חומרם כולו לה' הוא
 כי צרף את אדם ואחריו מן האדמה נמלך כי גם
 חומר ארץ ואמר לו יס' הוא ע"כ כלל חייבים ככבודו
 יס' וע"כ החימו לרוב שמירת שבת על מה ששם ימים
 עשה כו'. שהוא הידוע העולם סוף ואמר כבוד אביך
 ט'. למען הזכירך כי גם חלקם לה' הוא מלך. ו'
 צדק האמת אל יעלה על דומך כי מה לך לכבוד עמי
 מומך והוא פים הונו לזכ סוף אל רמז הדינות למען
 תזכור כי גם החומר ששלגו כך מה' הוא כי הוא יס'
 ששאו יא וכו השועל הוא הממשל אל אביך ואמר ככל
 ששבת ששלום מעשה חלקים הוא וכו' את הממשיכים
 כך מעשה ידיו יס'.

נד כי נר' ה' שבת אדם. והוא מאמרם ז"ל (שבת דף
 ל"ב) כי כן צוה על התשעה עשר נר שבת כי הוא
 כנחה נרו של עולם כי יספיק מישה אדם. וגם שם
 האדם הוא מרקיע השמים להאיר על הארץ ולקיימו צעוד
 אחר ה' להאיר על הארץ היה דבור לא רצח כחומר:
יד ל' חתף. הוא לעומת האמר ירעו המים וכו'
 ועוף כו'. כי שם נאמר אשר שרע המים למימי'
 ואם כל שוף כקף למוינו ויבדך אחת יפרו וירט כל מין
 למיני באומרו כרו וכו' ט' צדיקים ושוף ירע בארץ כ'
 אור יבדך באדם אל החוף כי נוסף אשה הוא כעשר
 מין כשאלו מינו כי כל אדם יש לו צד זג והוא נכס
 מחבורו כחיותו וכו' אל אשה רעבו הוא כעשר
 ב' מינים ומכלכל החיות ומחייב את רשעו למנו
 של עולם:

טו ל' הגנוב. הדבור הזה הוא לעומת מאמר חזק
 הארץ נפש חיה ט'. והוא כי אמרו ז"ל (כ"ד
 ט' ז') שולל הארץ נפש חיה זו נפש של אדם הרע
 שהוא נפש החיות שבו ה' א"כ נחה על רוח העליון
 באשיו. והנה לא תגנוב שדדנות הכרוי ז"ל (סנהדרין
 דף ט"ו) כי של גונב נפש הכבוד מדבר. וע"כ הוא
 לעומת המהור הבא לומר כי גם את אדם אין בו רק
 נפש חיות לה' הוא שאמרו שולל חתף: נפש חיה והוא
 יועם אלהים ט'. ולמה כגנבה משתאו וממכרו כי
 זה הוא אחרת לעונב ח"ב וכו' ט':

טז ל' חטתו ברצן ט'. כנה זה נעומת מאמר נעשה
 אדם כו'. וישא כי הנה ארז"ל (כ"ד ט' ח')
 כי בחו' יס' למשה שיכנס נעשה אדם. ח"ל אשה עת
 פתחו פה לאשקורטיה ח"ל כבוד ומי שיצא למעט ט'
 כי יש פנים ופעמים למין ככנין מ"ש במקומו כי הוא
 יס' כזה את האדם מכל כלות העולמות שולל חתף
 ח"ל'. וע"כ אמר נעשה בין כלל אדם מלבו שפנים
 שכל דרך הסוד ועם כל זה לא יצא העיות שפתחו פה
 לשיעור יתשלו כב. אך הארץ ילכו דם נשום לנס.
 וע"כ לעומת המאמר האדם ילכו לא חטתו ברצן לנס.
 סקר. והוא כנודע פרז"ל כי הוא יס' קודם לישראל
 אהו רעו. כמאמר הכבוד למען אחי ורעו אדונה וא'
 ט'. וכן פירשו ז"ל בסוף (מבלי כ"ג) רצן ועם אביך כו'
 על הקב"ה. וזה רמז פה באומר דבר זה בגוף מאמר
 נעשה אדם כחומר ואומר אל חטתו כמקרה רצן הוא
 הקב"ה עד סקר שהוא לפרם מאמר הבוא כשאלו ואמר
 ב' רשיות הילוס כל חסיה חללו ויכתיבו ישלנו גם.
 כ"ח חללו דקיימו ילכו גם. וע"כ הסתם לפי חסיה
 בית לב. כי הנה ח"ל על רצן. וגם ח"ל כמות סקר
 או לומר לא היה לרצן עד סקר: אך ואמר כלה
 עיניך שהאב את רצן ולא ס' לרצו ולא חתף את
 אשמו ולא חטתו לרצו מן האמר הם כבביל חזירו ל'
 אשכחי לסיטיב לו העיד סקר לא חטתו: חתמו. ל"ח
 לא חטתו ברצן שהוא כשאלו עדות סקר ואפקיה צלמן
 עד ולא אמר עדות לרצו לו. שכל ידו ק עשה ככ"ל
 עד סקר יס' חזיר עליו כו' שרצן לא יד יד:
 כוב כו' חליטה הספדו סעד חסם. או יאמר ח"ל ח"ל
 העדות עמר כך כי עד ח' חסם עם כל זה חסם ע"כ
 לה:

יז ל' מלח. דבור זה הוא לעומת מאמר יהי מאורות
 ט'. והוא כי כל הורג נפש הוא מכנס אור
 יח (ח"ב) 6

לאו או אם הפדוה אמת פידעת על מי עד נאמן לך לא
 הפנה לביות עד לומר בראים כי לא יבצר מהיוסף עד
 שקר על ק לא נאמר עדות חלה עד :

טז החמיר בו'. דבור זה הוא לטומת מאמר לא
 טוב היות האדם לבדו ז'. והוא כי אם נבחנו
 מאמר הוא לא טוב היות האדם לבדו. גם שלא
 יהי עם נט זוגו כ"א עם זולתה. אך עוד זורקי
 להסיב לו והוא כי אעשה לו עזר כנגדו שמהו לו עזר
 הדיוטה בת זוגו שהיא כנגדו. ועל כן מאמר לא תחמד
 אשה רעך הוא לעומת המאמר ההוא. כי לכל אחד יש
 לו נח זוגו ולמה יחמוד מה שליו שלו. ולמ"ד כי דו
 פרטופין היו וחילקן ה'. יאמר כי מאמר לא נאמן לאדם
 אש. כי לא צבר מנשרו ועלם מעלמו. כי אין זה
 רק פתיח לבשר אחד אם כן מו יכרים עלמו להמיר אשה
 רעהו שהיא עם זעלה גם היא לבשר אחד. כמאמר
 הכתוב במאמר ההוא ע"כ יעזוב איש וכו' ומה שהקדים
 ענין הבית הוא כי המחמד ביתו הבת לחמוד אשהו
 והנה כל זה נחמדה בלבד. ולא בלבד החמדה בני זולה
 חמדה כי אם גם בעבדו והמתו וכו' ומהתמך עבדו
 וכו'. שהוא ממונו הבת לכל אשר לו בעלמו הוא גם
 אדם נפשו : והנה ראוי לית לב אל אומרו וכל העם
 רואים את הקולות ואת הלפידים מהם היה ענין רואים זו.
 שהיל"ל שיהי' כי אין רואים בקול וגם לפידים מאן
 דבר שמייו כי למעלה לא נאמר רק קולות וברקים ועוד
 כי למעלה נאמר עין כבוד ופה לא נזכר ואם הם
 לפידים הנה שביה נוער באש. למה יכניסו בין קולות
 קול נופר. ועיד כי הלא הקול נופר הוא קולו ית'
 ולמה יקראוהו קול נופר. וכן אחר אומרו שראו הקולות
 ולפידים וקולו ית'. ומה גם במו"ל רואים את השפעת
 מה שאין הנה יכול לדבר ית'. אך כבוספת על זה
 אחר שראו הנה עשן כי עשן הנה הוא דבר קל מכל
 זה. ועוד אומרו וירא העם אהר אומרו רואים את
 הקולות הוא מיותר. ועוד אומרו וינועו. הוא ידוע כי
 רבלי התנועש ודאי לא היו עומדים מרוב אהר הירוש
 חמלה בתחמית הנה. ועוד כי אומרו וינועו וירע על
 מציאות טופה קלה והוא הפך עמוד מרכוק :

מהטעם. ויהיה במאמרם ז' במקום אחר כי אמרו אל
 משה ראינו לראות את מלכנו בו'. וכן עשה הוא ית'
 שנאמר אהר הדלח לדעה וכו'. וזה יתכן ואומרו נועם
 שיה הקרם בלומרם רואים את הנשעם. כי דאו מהו
 שהיו שומעים כלומר כי את אשר שמעו אהר ה'. וראו
 כי את ה' ששמעו ראוהו. ובעל המאמר זה נתן טעם לו
 אומרו העיני דרך נסחר. ולא אהר בפירושו ראו את ה'
 ואמר מה שאין הנה יכולה לדבר בו'. ועוד אפרש סודם
 אהר כאשר נאמר בס"ד : והנה להמביך הסבוקים על כי
 הדרך שכתבנו למעלה. על פסוק ויהי קולות וברקים
 וכו'. כי גם נאמר הכוללות בקוצר איך היה לו לכבוד
 בהדרגה קולות וכו'. עד גדר היות קול השופר הוא
 וחוק הרוחניות מלסובלו ולא השמונה דברים שהזכרתי
 משה אהר והאלהים ועמו בקול עמה בל אפרש מה
 שכתב. והוא כי הנה אהר מתחלה וידבר אלהים את כו'
 הדברים האלה לאמר. והוא פן מאמר איך חמלה היו
 שומעים את קול השופר שהוא קול ה' ואח"כ משה ידבר
 ולא שמעו מסוי ית'. לז"ל הנה כאשר היחל וידבר אלהים
 לא לאמר שהיו דברו בלבד היה הכוונה כי אם הם
 כל הדברים האלה כיוון לאמר ולא השמים בלבד ופירש
 הדברים כלם עד תומם כוונתו וכהיומי אהר וכל העם
 רואים וכו'. כלומר תדע למה אמרתי שחמלה שמעו את
 קול השופר שהוא מאתו ית' ואח"כ משה ידבר ולא דבר
 להם את כל הדברים כאשר היה הראון לאמר. הלא
 הוא כי הנה וכל העם רואים את הקולות וכו'. והוא
 כי הנה הדבר שמעו מתפשט ויואל קירון אור נמשל
 ללפיד איש שמעו יואל נדק וכמאמר הנביא (יחזקאל
 ח') בלומרו מראיין כנהלי אש בעזרה כמראה הלפידים
 וכו'. ומן האש יואל ברק : עוד הקדמה שיהי חכמות
 למעלה כי לפני כבוד אלהי ישראל יש לפני כל אשר
 מחזה שדי יחזה ארבעה משקים. הראשון קראו יחזקאל
 רוח טערה והשני עין גדול והשלישי אש מתלקחת והרביעי
 טוגה. עוד בלשית והוא כנזר למעלה כי המסך החיטין
 הקרוב אליו. הוא רוח טערה שם הוא עביות החכמים
 הם שבעים שרים והשני חינו עב כל כך וההיקש בשרר
 ועל כן בחנון יש יחזר התגלות דבר המסתם ומסתם
 חזנה מאתו ית' ממה שכתבנו : וכן השפע המהפסם
 שמהם רחוק והחנן. כן מחלק בו השפע המהפסם
 לחלקים רבים. והוא כי כל אחד מהשבעים שרים
 מקבל לסי בחינתו. נמצא קול ה' בעל האהרות מחלק
 שם לשבעים בחינות קולות. וח"ל ז"ל (ש"ר פ' כ"ח)
 שהיה קול ה' מחלק לשבעים לשון חלה שבהיון היו שבעים
 קולות נראות לעין כשבעים בריקים דמורש למעלה.
 ובמסך השני שהא יתבר שמיני היו רואים בו כמראה
 שבעים לפידים כנהלי אש. שמהם יואל ברק למען. כי
 כפי פתיחות המסך יאמעט הפירוד הרבה למען בו.
 וזה ענין הכסוב כי חמלה כל העם רואים את הקולות
 במסך הראשון וממנו השיגו בהדרגה לראות בשלפים ממנו
 את הלפידים שפיהם יואלים בריק הקולות הנראים בראשון
 והשיגו אחרי כן בשלישי שהוא אש מתלקחת כלומר אש
 שיש בו תפיכה שעדיין הוא מהמכים. ובי לא היו רואים
 רבוי קולות. רק קול א' הוא אשר ממנה נהוו הלפידים

וקטנה צבחוניה. ה' ה' היה להם האם הוזה לכות אל קול ה' ומעבר כשור הזה אל הקול הוזה מחיבו והולך ומתעבה ממך למך עד השמע הקולות בחיזון גם להנשים. אך ישראל שמו הקול הדק פנימה במך פניו: וזה יהיה אומרו ודבריו שמתחיל השם וכל שכן המך הרביעי. שהיה על דרך זה לצבא אל קול ה' הוזה ממנו. והנה אחר כל אלה יש אש הגדולה והיא לפנים מכל ההכרס והיא שלפנייה המנונה והוא אומרו (יחזקאל ג) ומטובה כעין החפלה מחוך האש אשר הם ההלכה ואחיה הנה נקראת אש מחלקתה. כי אין בה הפיכה ולקחה ועליה נאמר פן החכלנו האש הגדולה הוזה. ואם האש הגדולה לא אהרה עוד ועליה נאמר וזה פניו עין כולו מפני אשר ידע עליו ה' באש ועל כן הפיכה הוא ית' עין שם לכל יסחלו. ואם יראו יהיה מחוך העשן ולא להדיח כי לא יוכלו להפול כל ואמר כי ראו את הבר עין שהוא על האש הגדולה היא. ועל זה אמר וכל בעם הוזה וכו' מה זאת הכר עין וכו'. והא"כ לכניס מזה וירא העם. מה שאין לאומרו כ"א בהשגח שהוא צבחוניה. וכזה ידק אומרו ויהר דבריו שמתחיל מחוך האש ועל זה יאמר (דברי ה') פנים צפנים דבר ה' וכו' בהכר מחוך האש. ולא תתקיימה שאלהם רגוב לראות את מלכותו ופד' שמת' ופאלרו אנד' מת' חה אחשוב רחם הסכוב באומרו וירא העם ויטעו בלו' כי אחרי זאת תתעורר ונתחדש השמעה. ומכלל שאמר פירא המע היו בלתי מתאעטש כי מקו והא"כ יראה ה' עליהם ויוטע. וזהו וירא העם ויוטע כי אחר פירא העם עשה הוא ית' להם ביוטעו. ואחרי כן כלנטי חוזר למות שבו אחור הרהק מן הסר וזכו ויעמדו מרחוק וזו על בלתי יכולה להפול אחרו דבר אלה עטמ כ' עם היום שפאלר דבר ה' את כל הדברים כיון לאמר להם בעתמו וזה שפאלר האור ותייראו ונקשו במכה ידבר. ולפי זה רואים את הקולות וכו' שיש מרז"ל (מכילתא) אמרו רואים את השמע. היה אפשר לומר כי הפיכה לראות את השמע הוא בדרך מעובה לפי הפחלפלות עד המך החיזון לכלם. כמו שפאלר בה בדרך השפע להקפת הכהונים. אלא שמתאמרם מה שאין ההם יכולה לדבר ואין האוזן יכולה לשמע פיריה שהיא נחמה ופאלר כמו שפאלר למעלה שהוא הם ההם השמע מחיות' הוא בלו' אכני ה' והוא שאלהם רגוב לראות את מלכע. ויתכן שאל על מלת הקולות ביוטע. כי אם לא מלת וירא שהיא אהרי שפאלר כל הד' מסכים. כי להמרה רואה אתם במכרס: שפאלר רואה מעובה. והא"כ אמר וירא אל אשר הוא בלי מק' ועליה אמרו רואים את השמע מה שאין ההם וכו'. והעם מרחם פטוק עם פעל בוכו הוא הענין. להודיע כי כראיה הראשונה שפאלר בה הבנת רואה. כך היה הפיכה שראו את ה' השמע. מה שאין ההם וכו' ולא האזן וכו': עוד יתכן באומרו וכל העם רואים וכו' והוא מביא באמרו י"ל במדרש חוים. כי כל דבר יהיה יולא מפי הקב"ה היה עירוף את המהם ויראל את המד' על כל אחד ואחד מישראל ואומר לו מקבלני את עיך כך וכך מזה ית' כי כך וכו' דייטס כך וכך גזרות שות

כן גם על שם הענין לר"ך להציג ראייה על השיעור ועל
היה בכל דבור ודבור ועוד בהומרו ולא מלאכי כפרה
בלבד ומה לנו אם היו הם בלבד ועוד שהראיה אינה
מכרחה שאין משמ"ט שאלו וכו' שהקב"ה סייע עמהם
ועוד באומרו רבי יהודה דבר אלעזרי וכו' כאלו בלא להם
שעם אל הקודם ויהיה דבר נפטי ועלם ועוד שעם היו
משולבים מה יועילה העל של חיים שאין מתייחס רק
להיות כעודע שבו עמוד הקב"ה להחיות מתים ואם
הוא לכבוד ההלכות שהיו משולבים הוא ידוע שאין
המים הרופס לאשר דבקה בו מלהבט אם ועוד באומרו
אימתי וכו' כאלו בטהר דבר עד כה שלא נודע כי כל
דבריו על שם חן טורה ידבר ואם כן מה זו שאלה
ועוד בהצטנו בשפה כשיתה וכו' ולא אחר כפירות
במין טורה ולא בדרך עקלחון ועוד באומרו ואומר בשם
נדונה וכו' מאי ואומר. אמנם הוקשה להם בכתוב
שמראה סתירה בדבריו כי באומרו יועשו יורה שהשנועה
מה. אך אומרו מרחוק יורה על הליכה מוסלגה. והיא
הפך הודלח לשון הסומעוים. על כן היה אפשר לפרש
ואומר כי גם אומרו מרחוק אינו רחוק הדבס. רק
ע"כ פסוק רחוק יסיה ביותם ובינו הלפנים אמה או
סמות מהשיעור הוא באופן לא היה מותר הבנה ויעשו
גם אם אימרו מרחוק יהיה רחוק קצת ע"כ כסתח
דבריו בשמר מה ואמר חוץ ל"ב מיל שהוא באופן שישב
הקובי על נכון כאשר נבאר בס"ד. ולבא אל הביאור
נחמיק טוב פעם ודעת אל היותם ורהטים לנחוריים
וכוא היות השיעור י"ב מיל והוא כי היה ארז"ל במדרש
חיות כי כשהיה הדבור בא במעמד הקדוש ההוא. היה
מדבר עם כל אי מישראל ואומר מקבלי את עליך כך
וכך עשה י' בי וכו'. וזכה לומר י. מיד היה משקו
על פיו וכו' הרי מה נקח כי היה הכל פיו ית' הרוחני
בא ומדבר עם כל אחד מישראל אשר במחנה ואין ספק
היה חוכני גדול מהכיל האדם המלוכס בחומר נעס"ו
השפט הגדול והנורה ההוא שכל כן יש מרבוטיו ואמרים
שיאה נשמה שהוא כי לא עזרו כח לבבול כל חוקק
הנאומיות ההוא ומדבק נכסם כרוחניות הדבור וחמך
עדין ית'. בענין המחה בשיקיה וישאר אך החומר
לכמה לרן כי השיקיה היה המקשרה הנפש אמו ומדבר
כאשר בהדבק אם עם צנו ויבקר. וז"ל שהיה הדבור
נשקו על פיו שהוא שהיה הדבור מהקשר עם נפש כל
אחד מישראל והיו על פיו כי גם יחס הנפש. כד"ל
וייה האדם נלפש חיה לרוח ממלל. עוד אמרו רז"ל
שם שהיה הדבור עוקף כל מחנה ישראל וידוע מרז"ל
נמקומות חין מספר כי היה מחנה ישראל י"ב מיל על
ישראל מלא את כל י"ב מיל שהיו בו ישראל והדבור
מדבר עם כל אחד מהמלאים בכל השיעור ההוא לא
עזרו כח לעמוד לקבל חוקק השפט הגדול ההוא ע"כ
היו נרעיים לנחוריים. עד עקרו עמון מכל גדול הי"ב
מיל לנחוריים ע"כ. וס' אשר לא היה עם תגבורת אם
גדולות קולו ית'. וע"כ להעקר מכל ביעור הי"ב מיל
עד יהיו הנאומים ראשונה נעמקים מכל המחנה לר"ך
ילכו י"ב מיל הוא שיעור כל המחנה. והעמידים במחורם

י"ב (ח"ב) 1

נכתב

בכחוב הסרון היו"ו שאחר הדל"ה הראשונה וקרי ביה ידדון כפ"ל היו"ד ובפחה הדל"ה הראשונה ועמיתו שהיו מדדו"ן את ישראל ע"ה אשה מדדה את בנה שא"ן האלד עושה רק הנחה רגל אחת והגדלה המחמת ואמו הסבלנו וחוליקוה שכן האלד הדבר ההוא שלא היו עושים ישראל רק המצועטו מה בהנחה ועקורה נגליהם ומה"ש המה היו המדדו"ן ומוליקו"ן אחסם ובזה לא יקשה לכהס כל אורך הדרך ההוא וגם הכפובו יבא על נכון כא"ו ויטעו . כי לא היו רק המטעשים לבד ואטפ"ב נמלאו עומדים מרהוק ע"ה מלאכי השדה המוליקים אחסם ולא יוכל ל"י שמה"ש היו עושים הכל בלי הטעמה רק מדדו"ן כי כן אומר ויעשו ואלהו"ו ידדו"ן וע"כ אמר רדו וסייעו וס"ה הלא דרך המכיייע את הזולת הוא כי לא יעדף המכיייע את הנוער וזהו משמעותו שיוע ואס כן בזה לא ידקד כי היה מהלך אדם הוא ארבעים מיל שהוא עשר כרסאות ואך יעדף הסויע ויוסף מאחיס על ארבעים לזה המר סייעו את אחיסם לנמוח שלא היו אז ישראל כשאר בני ארס כי הלא זכרכו גנד ההר כי פסקה זוהמתן וקריבוה היו כמעט אל רוחניות מלאכי השדה . וחס אומריו את אחיסם . וע"כ היו כבחס ללכס שייעור מופלג על הארבעים כזוסן שגל ידי סויע . יוכלו להלך כל הר"ס מיל ויותר . ועהה הרניש כי בשלמא סס הייע א"ו כששחי לבנות ראויות היה הדבר ההוא על דבר נלחם מפיו יתברך לבדו ידקד אומריו ידדו"ן זה פעמים כעבד שתיקן . אך את היה הדבר הזה זה עשר פעמים מה ענין אומריו ידדו"ן שתי פעמים שתי פעמים לזה אמר ידדו"ן דבליקם ידדו"ן כחוסה כי אשר הובפל הלשון לא היה רק על הליכה וחזרה שכלל דבור לא על מנין הדברות שהוצרש בזה לזה ושמה אמר הלא טוב היה יאמר כפירש ידדו"ן נקודות הראויות למשמעות היחס מדדים את ישראל ולא כאשר הוא עשה השורה הקריאה על התצועטם בעתם ולא את הזולת גם כי המסורת יורה על מה שגדרש ל"ה ולא מלאכי השדה כעבדו"ן לעור כי לו היהם גם הקריאה כך היה נראה כחלופי שהיה הסויע על ידי מלאכי השדה לבד ע"כ לא נקדד ככה . להורות כי זולתם ה"ו עוזר להם הוא עוזר האמתי יתברך ויס' שמו שגא' שמאלו כו' והענין כי הנה הוא יתברך היה אז מרעיש הארץ כמ"ס רז"ל בהלכו האומות האל בלעם לשאלו האס היה הקב"ה מביא מטול לעולם וכן ארז"ל שרעה הקב"ה להרעה לפי ישראל בקלותו למען יתמו מגורוהו ויתברך ויראו מלחמ'ן וא"כ א"ך יהיה הוא המרעשים והוא מסייעט על זה בא ולמד הכחוב . כי שני ההפכים היה הוא יתברך עושה אז כדרכו כי גם ששמאלו תחת יראשי על ידי ההרעשות ההס יתמו חקרבוני ותחבקי להס כי כח לסבול ולסייעי בהיותו נרחה מקורק רוחניות המריאס והרעשמו"ן יתב' . ורבי יהודה בר הלעלי הרניש גא"כ מה אורך היה למלאכי השדה ולא יעשה יתברך את הכל ע"כ אמר לסי עו' לומר כי מה שהונקד הוא יתברך לחבסק ולעורס מלבד סויע מה"ס היה על דבר אשר מלבד מה ששמעו מלאכי השדה והוא לפי שהיו משולבניו קו' ולא יעשו הכל מה"ס כי אינם עושים שתי שליחות

וגם היו ענין על היות מוסר להס רק לעניו רבדו והקטנו כי את של מעלה הליכס והדבק צנפסותה וסיו קרובים למוח כי המשך הנפש אחדיו והעלה למעלה כי לא יוכל לסבול כה הרוחניות ההוא ע"כ הטעיר ה' של הייס הרוחני' הוסון כה בחומר לסבול כה הרוחניות כאשר לעתיד כמשול"ש שבו יגבל הוא יתברך הומר האדם כמאז כידוע כי כמעט יהיה גם הומר רוחני למען יוכל לקבל האוצר המקוים ב"ב ויהיה שפול מיר הרע עלנן גם אז הילעו עניו כבוד עליהם הפל ההוא לוכך חומרס לקבל האור והרוחניות ההוא ולא יתמו שחמר ה' בנאמר משעיר כו' האומר בעיר' דבורה וא"ן ספק ידבר אל מ"ה כי אז ילא ה' מעעיר כד"ל וזהו משעיר למו כו' ונאמר גם עבים נטפו מים כי היה משפיק אומריו שמים נטפו אס הוא שמהמת הרעפה היו נזכרים ומה גם שהנוסף משמים גם על ידי עבים יהיה . ועוד כי אס שמים נטפו כ"ש העבים . כי מים המה ולמטה משמים אך אין זה כ"ל עבים הרוחניים הם עניו כבוד השר על השמים כבודם שהזילו על ישראל . ונדקד אפשר לנעול דין להלוק ול' כי גם שכל עניו כבוד ידבר לא היחה נשיפת" כ"ל מחמת ההרעשם גם הפה מנפני ה' כי כה לז"ל ואורד גםם דבורו כו' שמיצר במ"ה . כא"ו זה סיני כו' ואמר גםם נדבוח סניף שמורה כנאצט כבחינת נדמה ומסן הניף הוא יתברך כרהמוי האשם ההוא ולא היה נמשך מאלה ברעשה . וגם כיון כי הוא כה לימר כי מה שהזול עליהם ייהכו ככחוב חליו יתב' הכניף אהו ולא אל העבים כאשר ירס סויע החס"ה חלויים גם ה' זור עליהם וזה למען ידקד דברנו ס"ה סייס . על ידי שזה לעניו הכבוד להזיל עליהם כי חליו ית' וייתם כי הוא ה' המניף ומכביע מחוה ועשם ובשפוק זה יגלה . על כונת הקודם שפדיון אלו לריכין חליו כי שס ודורו העניים כפירוש . וע"כ כי לא יתכן פ"ו זה כפסוק מלאכי לבאות כו' כי היה סוף הכסוק בלתי מחייב ומחייסם אל תהלחו כאשר יתייבב ע"י דרשות אחרות הגמלאות כל לרז"ל במדרש ע"כ אמר חיימת נעשה כל כעבוד כו' . לומר כי בה כפסוק בעלמו ארר חו' שמלאכי לבאות ידדו"ן את ישראל ואמר חיימי נעשה כל כעבוד הזה כעשה כעוה ביה ההלך של והוא כי שכו"ו הוא טס ביה ה' חתלק שלל והוא סנין מתמרס ז"ל כש"ר (ס' כ"ח) כי במ"ס שנאמר כל פרטי התורה שהקידים להחדש בעולם א"י כל זה שמלמד וסוק עמיד להדם והוא כי כל האשמות הטיחודו לזה ככל דור ודור פס היה וכל ה' קבלה חלק הראוי לפי צחינה כחוסה להחדש בעולם כל ה' כדור כהנא כי ומי חילק לכל נפש חלק המסייהס לה הלא היה שכינה שידע' חלק בחינת כל רוח ונפש וע"ו יאמר וזוה בית חתלק שלל התורה כחוסן שמספר הכתוב ביה שמשו מלאכי השדה ומה שעשה הוא יה' ומה שעשהס כפיה כי הוא חילקס להן וז' שהיה ודחי נמ"ה כסוי למד כי גם ע"ו הזמן דרב גם רלא כחוסב : והנה ע"פ הדברים האלה שכתבי למעלה נבא אל כונת הכתוב בהדבס זו שכל העם כרוים סו' ונלכונו יתברך ללמד דעס וזהו מלימות הצויה והוא כהפירי שאלה אשר התעוררו בה אנוסים

הכמים אשר קדמו להל הוא כי למה יעשה כה הוא יתברך למסור בידיו אמונת האמת ושליה דרך האמונה ולא השלימו; לדעת מחלו יתברך ארוחת ומוסרם להכריחם בהכמה ודעת לא וללכינו ועל זאת היה ראוי לעשות עיקר במעמד הר סיני . אמנם אומר כי גדולה מזו עשה הוא יתברך הלא היה כי הנה ידענו כי על טעמת חממה ודמם להכריח כל דרוש העולה על כונו הלא הוא החוש כי על הראיות כאין נגדו כי לא ימלא המעמד מפנה לשון נגד התש . כאשר בכל מופתי ההכמה . כי יתעקש המתעקש . על כן בחר לו יה להראות לעיני כל ישראל עיקרי הדם באופן עשין עשין יראו . כי יחד כולן זרק ואמנם כאשר כהבו אלנו כפרתם ואחתינו כי ציאר מרע"ה נחר היסב ח"ך כל עיקרי הדם עיניהם ראו יחד כולם נחמן תורה . וגם מה עניינם נכתובים אלא ששם הוסיף משה נחר אותה היסב וגם ערמו על המן . כי אחב"י כי נשני מקומות רנה הקב"ה לזרות להם . (ה) נחמ להם לחם מן השמים לחיי הפה"י כאשר נבאר שם בס"ד . (ב) נחמ להם תורה מן השמים לחיי הפה"י . והוא כי הנה עיקרים אשר מנה הרמב"ם ז"ל ששם י"ג הן הם אשר שם משה מפי הנבירה והנה כפסוק ראשון שנדברות עם קנח שנדבור שני ואמר לא הובן מאליו . ביארו ית' נפרט שדי . הענין אשר ה' נדברות ראשונים נבא' וכל העם רואים את הקולות כו' ויאמרו כו' והוא כזכיר את י"ג עיקרים וסם . (ה) מילואים ית' . (ב) ויחודו בין דין בין רחמים א' הוא . (ג) סיוותו ית' משולל גשמות ומטובה * (ד) חידוש העולם כי הוא ית' לבדו קדמון ולא העולם . (ה) השנחה . (ו) סבר ועונש . (ז) כי אליו ית' ראוי לעבוד ולא לעולמו כמלאך שר יבכב . (ח) נטוה . (ט) תורה מן השמים . (י) ימות המשיח . (יא) מחיית המתים . (יב) יסרון נטוה מרע"ה שם על יתר נבויים . (יג) העתק המורה בעליה ח"ן להוסיף וטובה ח"ן לגרוע . (יד) חשם לב אל אומרו ו"ל כי אנכי ולא יהי' לך מפי הנבירה שמעונו . כי הלא אומרם אל משה דבר אהה עמנו אחר כל הדברות כתיב . ומי הגיד להם שהיה אחר הקמים בלבד . והנה למעלה כפכנו כי למעלה נאמר ויהי קול השופר הו"ך וחוק כו' שהוא כחש"ל על קולו של הקב"ה יורה כי היו שומעים קול ה' ומיד נאמר משה ידבר והאלקים כו' יורה ששם משה היו שומעים ואח"כ אומר וידד משה כו' ויאמר אלהים כו' אנכי כו' מורה שדבר הוא יתב' אל ישראל . אך ח"ן זה כי אם שחלה שמונו מפי יתב' ח"ך היה הו"ך וחוק ולא יכלו לשבול ע"כ משה ידבר כו' וסירת כי חלה ויאמר אלקים כו' שהוא אל כל ישראל אנכי כו' ועיין לא דעת עד היכן דבר אלקים ומסיק דבר משה . אך כמה ראו מקראם כפכבו ע"ס לט משה . ואר"ל מורה שהוא תרי"ל שמעט מפי משה . אך השני מלת שם מרי"ג מפי הקב"ה ואין זה רק כי מפסליטי והלאה משה ידבר ואלקים יכו' . ומל כן כתיבנו את כולם נאה מורטו הקדושה ללמדנו אך היה שאלה שדבר אלהים נמנה הענין שמה ידבר והאלקים יענו . ואמר דע ח"שה כי הנה מתחלה וכל העם רואים את הקולות כו' כפסוק למעלה כהדדנה . שמלם את הספך

א' ואח"כ ואלה הלידים כו' עד גדר שהולך היות הכר עשן שהוא על אשר שם האלקים . מן יזוט עיניהם מהשכינה ולא וירא העם בשכינה . ואירע להם מה שחכמו למעלה כי פרתה נפתחה כי דבקו בשכינה ושארו פגרים מחים . ויהי זה בשמי הדברות כד"ל (סיר ה') נשני יאלה דבריו ואח"כ ריחם ה' עליהם והסיה אותם באופן שיוטע מה שעתה היה פגרים מחים בלתי מהטעמים . ומאלו יועמדו מרחוק ולא אמרו דבר אהה שמונו כו' . שלא יכלו לשבול ואמרו דבר אהה . היה מה שמדבור השליטי והלאה כי משה המדבר . עם היות שכל דבריו מפינו יתברך היו צאים אל פי משה . כאשר כהנונו על פה אל פה ארבו כו' . כי לא נאמר פה אל און . והוא עיני אומרו מחלה הענין בקיטור ונחן ויהי קול השופר הו"ך וחוק מאד . כלומר שכל כן משה ידבר כו' כי לא יכלו לשבול ופשה סירת הענין והרחיב הביאור כמדובר . והנה עדין נר"ך טוב פעם ודעת כי למה בשמי הדברות הקסיד הו"ך יתברך ישמעו מפינו משה . ולא נב' או ד' דברות . אך הנה יהיה כי בס רנה הקב"ה להשרישם בעקרי הדת פנים בפנים . והענין כי לכל הו"ג עיקרים . הראה כולם או רובם בשמי הדברות האלה ע"כ רנה ית' להשריש גם פה אל פה ואשר לא נתבאר מהם בעלם . חזר והאזיר עינינו בהם נבא' וכל העם רואים את הקולות כו' כי צה יבאר שארים העיקרים עד תומם והוא כי הנה נבא' אנכי ה' אלקיך אר"ל שנתראה כש"ז מעוסף . ואמר חיי שראיתוני עשה דין וטעול נבירות על הים הוא אשר חראוני עשה כש"ז וזהו אנכי כו' אשר הולאחך כו' . כי אני א' פועל דין וטעול רחמים הנה בזה ראיית עין בעין מילואיו ית' ויחודו כי ראוהו אומר אנכי ה' פועל דין במצ"ים ורחמים עשה ואין ענהו וחלק . ומה גם למה שאר"ל שחסיק עוליוס ומתאגיים ולא היתה גם קול לקול כל ויאמרו שתי רשויות חלילה וכן כמה שפאלס ולאחר על הים פועל יחד דין ורחמים זה לישראל וזהו למזרים וזה נתינת הנה ואמר להם אני אני הוא . כי גם אז כפסולת דין וזהו ראייתו לא ולא זכרו כי שם היה זה והכינו ויחודו והראה כבודו ולא הראם כל המונה . כמ"ש הכתוב (דברים ד') כי לא ראייהם כל חמונה וזה כיון נבא' אנכי למר אשר חראוני משולל גשמות הוא אלקים . הרי עין בעין ראו שלשה עיקרים מילואיו ויחודו ומשולל גשמות ואמר עוד אשר הולאחך מאד מזרים . שהיה ע"י הכות למזרם הרי סבר ועונש סבר לישראל בזכות אבותיה . וזה פחה ומיליה ועונש למזרים שכל זה ראו בעיניהם . הרי שמים אחרים . כי בכלל הדבר היא הידיעה והשנחה הרי ה' שראו בעיניהם . וגם מכלל ההולאה שהיה ע"י עמר משה שראו בעיניהם שניו הפכעיים . הדום העולם . כי לא יבנה . כ"א אשר בראו . ומה נב' במ"ס בשערים . כי עמר מכות היה דוגמת עשרה מלמרות שבהם נחחדש השולם . הרי ו' ומאשר היה בלחן מזרים כאשר ביארנו שהוא מלאך השם שמונו מזרים . גדליותה אותו מת על שפת הים והושעתי אתכם מידו . כאלו ויושע ה' את ישראל מיד מזרים . וגם מניח עבדים שידרתי המול המחייב שבעד

לא יאח משם לחרוה דהיוו מביה עבדים כמי' לזעלה
 שסוף מתקין' שהיה ביה קבוע לעבדים וע"כ יחויב שאלו
 ים' לבדו רצוי לעבוד ולא לשד או מזל וכוכב ודומה
 לפס' כי הלא הוא ים' מחדדס הרי ז' ועל זאה הא"ה
 וקפחה ואמר אח' כי שידדתי ער ומזל עיניכם עמעה
 לא יסיה לך אלהי' אחרים כי אין לעבוד לזולתי ומאשר
 רפיסם שאין בי שום תעונה לכן לא העשית כל רעונה
 ומאשר העשיתי את מלכתי וגאלתי אחכם אתם בכר
 לאשתי כיסחדש שהשגחה וכבר ועשום וחלתינו כי חני
 טיקד עין ס'. ועמעה רסד לאלוסיס כי חני האמיב ועוין
 שער. ומיסי הדברות ע"ס סדרי' מאשרוה כמי' למעלה
 נב"כ ודקאמו חזר אל ב"מור תשלוס הי"ג עיקרים נב"כ
 וכל העם רואים ס'. ויזא כי הן כרלאו וכו' מה"ג
 עיקרים שבעה כלשד ביארנו בכ' דברות ראשונות והיבין
 סס העשית הטמרים תורה מן השמים וגמחה ימות השמים
 אחרים השמים ויתרון גמחה מר"ס וההעמק לז"ל וכל
 כעם רואים וכו'. ל' הנה בני' דברות ראשונות נה אלה
 שיו גסס כי הנה וכל העם רואים את הקולות כמי' ש
 כי הדברות עממן או נעשים מלאכים ומדברים
 כעם מקבלים את עילך או עילך הדיך האין' שהיו דברים
 כהדרגס מהמק' הא' לפנים כמי' למעלה הנה כי הדבור
 שסיו שומעין אנכי כו'. היו רואין רוחניות הכל הקול
 שמשמעת עד כבוד אלהי ישראל הנה כמי' ראו חורה
 מן השמים ואין סמורה ל' כי ההורה שפסיקה דבר
 נמי ואין לה מבא אלו ים' כי הלא מה שסיו שומעים
 אי דברים שפסיים אנכי וכו'. לא יסיה לך וכו'. ועם
 ג' זה הכל הדבור הים רוחני עד ביהי בעל חליות
 הנה פנאיות השעם קדושה רבה מחר. זוהי אשפר דרך
 עלימי בזול' באומרים רואים את הנשמע כי הנשמע שהיה
 עיני שפסי' היו רואים איכות שהוא רוחניות הדיבור.
 ואם הן הרי כי גם פמעה מן השמים. וגם כזה היה
 נבואה. כי פמה מנבואים בראים ושמיעה זו מאלו
 ים'. ובאומרו ואת הלסידים ואת קול הסעור וירא העם
 כי אומרו וירא הוא מיוחר כי כבר נאחר וכל העם
 רואים. חל היה מוסספ רואי' והוא כי אחר כל ההדרנות
 פראו שמה קולות ואח"כ לטידים על ידי הכנסס דרך
 הממכים אחר עבוד כלס. אז וירא העם שהוא כי ראו
 כפסיעה. וזה עיני ירות משיחנו כי אז יתקע כסופס
 גדול עם בלי' שכינה ד"ל וגולה כבוד ס' והוא כל כבוד
 יהוד ובאומרו וייעשו שפסחנו שאחר דלייה זו פרהה
 כפמחה ובפארו בלחי מפתעעים כי מתו ואח"כ ריחה
 ס' פליחה יועשו כי שר רוחס אליהם הרי כתייה התקיים
 ובאומרו דבר אהם עמנו וכו'. הרי ראו וסכירו כי נבואה
 מרמ' הגדולם מנבול' די הוא סובל' דבורו ים'. אך לא הם
 פדים כסרים ועל ההעמק שהודו שכל מה שהתירוק משה חמי
 הגבורה אמר. לז"ה ונשמעה כי ישמע לכל אשר ידבר
 בשמו. ים'. ולא ינבאו לומר רעונ' לראות את מלכט
 ולשמעו שסיו ים' ואמרו הן נמחה לומר הנה מה פמחה
 שדלו הוא כי הייס קרובים בעלס. אך הנה עמדת
 מרמק. ואשפר הוא שהתק המקים יועילנו לסבול
 לשל' נסוח. אך עם כל ד' חני יראים כי נמחה בדברי
 אחנו כלי' אמלעטיק. או עיני ההעמק ככל מה שהעמיק

הוא חמי הגבורה נאמר באומרו ונשמעה כי כפמיעה
 הסירו כי כל מה שאומר משה הוא אהם עיני אין
 להסוף וממנו אין לגרוע כי דלו סין בשין קולו ים'
 משופחה עם קולו של משה שע"כ היה קולו נשמע י"ג
 מיל על י"ב מיל. ואין רק להורות כי משה אהם
 ומורו אהם. כי המה ראו כי הוא היה עם פסיו כי
 משה ידבר וסאלוסיס יענט בקולו ומה ילמדו אל כל השאר
 והסירו זה כל ישראל כחלד נבאר כמי' ד על או' דבר אהם
 עמנו ונשמעה. בדרך הסחרין ש"סרס כמי' ד':
 ס'. וי' אב"רן אל משה דבר אהם עמנו וכו' ראו
 לפיה ג' א' יסוד אומרו ונשמעה.
 וגם אחר אומרו חמינו אימר הפלילה ולא ידבר וכו'
 ועוב היה להסך לפעול חסלה הנהו וחס"כ לשלול השדס
 ועד כי אחר שמודה להם שהיה ידבר עמחם. מה
 לורך לומר להם אל סירלו הרי על ידי שידבר הוא לא
 היו יראים. ועד מה הוא הסמין שאומר לבעבור נסוח
 וכו'. ולא הוא שלל' הש"ו. וזה שהאר ואומר להם
 ובעבור שהיה יראתו וכו'. ועוד לכה ידיעטו שעתד
 העם מרחוק ומשה נגס וכו'. ושד אומרו כה האמר
 ולא אמר דבר אל בני' וכו'. ועוד עם עיני הקדושה
 זו אהם רואים ועד אומרנו כזנה הדסה וכו' אך
 מתקשר אל הקודס וגם אומרנו עוטוף ושלמדך ולא אמר
 עולות ושלמים. ועוד אומרנו אזכיר את שמי ולא אמר
 אזכיר וכן עיני אזהרת אנכי גזית. ושלוח כמעלה אך
 יתקשר סס: אמנם הנה כסגנו האמרס שהיו רואים
 ככל עשר הדברות. את הדבור עמנו נכשה מלך ומדבר
 עם כל אחד ואחד מישראל. ואומר לו מקבלו את
 סוף וכו' כמנאר אלינו כספר כזנבס השמקיס שדמח
 שם כל הדברות שדבר משה נעשו מלאכים ודברו אהם
 ויבין שגם לזאת פקמו עיניהם לומר דבר אהם עמנו.
 אך כזאת כי גם ונשמעה שמיעה שססח על דכירך
 והוא שידבר גם הדיבור עמח כשבר כפמייה הראשונה
 שהיה כי ישקף הוא יסבךך קולו עם קילך עד נדר
 יבדל מלךך וידבר גם הוא עמט כי אהמו למשה דבר
 אהם עמנו ואין חנו חפסיס בלבד. כי חס שגם ונשמעה
 כי גם אחר דוברך יסיה כח כדבור שגם נשמעו חומו
 מדבר עמנו שיגיל איכות הדבור לסיות כח קדוה לדבר
 עמנו כאשר היה בדבורו ים' לבדו שלל נכקס רק דרך
 שנוכל לסבול. אך לא קול איש בלבד. כי חס כשחף
 בלי ראייה הקול. וזה אומרנו ונשמעה. ושמה שאמר
 כי ח"כ איספ' ידבר אליהם עמנו. וכיה כזאון שפולל
 ממת השגת הראים גם זה לא עוב. וזהו ואל ידבר
 עמנו אלהי' בלחי הסמסרות הן נמוס: או יאמר דבר
 איה: עמנו ושמה אהמר כי לא תשמע כה לפשע
 כמחה שנים עשר מיל על שנים עשר מיל כי קול הן
 אדם הוא. הנה ידענו כי כה ואל לך כי הוא ים' ירף
 קולו עם קילך וזה אומרנו ונשמעה כל ישראל כי לא
 יבאר שפמעה ושמה אהמר ח"כ מה נרויח כזה הרי הן
 כרובין כך שומעים אהם קולו'. הנה אין דומה קול המלך
 עם קול כז' על עם קולו ס' בלי חלפי'. לזה אמרו ואל
 ידבר עמנו אליהם לבדו הן נמוס. או מתקן זה דבר
 אהם עמנו. וכן אהמרנו כי מלכי אלו יאמר ולא מלא-

ית' באשר בצומתכם ממנו לזה אמרו ומשמעה כי כאשר
 בשמעה כל מחנה ישראל. יהיה לנו ראייה כי תחתי ית'
 העתן לך כה וקולו אחר ומה שלחו שוליים הוא שואל
 ידבר עמו וכו' בני אלהותיו :

וז' **יאבזר** מה אל העם אל חיראל. כלומר גם
 כי יהיה יותר משמיעה אל חיראל שהוא

כי גם הדברות בשמעו מפיו היו רואים את כל דבור
 ודבור מדבר עמכם כמבואר במאמר רז"ל (שבת דף
 ס"ח) שזכרנו למעלה ויעמדו מרחוק חוץ ל"ב מיל וכו'
 באר הטעם. והטעם כי הנה אחרי רז"ל שני דברים
 שאלו ישראל אחת לזונו לראות את מלכו. שיהי לשמוע
 מפיו ית' וכן עשה הקב"ה ויקצו במדרש וכו' והגיוס
 להקנות את מה ששואל אל ראה הקב"ה שיהיו עמידים
 לעשות את העבד אשר אל יהיה להם סמכות סה לו' אילו
 הראו לו היינו עושים ע"כ נחן להם שאלתם והיאמר
 לנעבור נבוא אחכם בא האלהים כלומר סן המירו את
 כבודו תלילה ע"כ בא עדיכם ותהרש לכם. שאלו לא
 נן לא ה' נא האלהים אליכם וקבע רקיע' להתראות
 לעשות שאלתכם ומה שבדבר עמכם פנים בפנים שהיה
 הדבור מדבר עם כל אחד ואחד מכם הוא ובעבור שהיה
 יראה על פנים מאשר הוא מדבר נגד פנים הדבור
 למעט לבתי חתמלו כי מה שהדבור מדבר עד פניכם
 ומופק על סיכס. ושאר בפניכם רועש קדושה כדוע
 כי כל רוחי ומה גם הכל פי ה' משאיר רהם בהסגלך
 מתקום השורה זו :

ובזה ית' יראה בזה על פניכם לבתי יחסלו. ומה גם
 לרז"ל שאמרו לבתי חתמלו. צבוח דבר מעשרת

הדברים ופרטיהם. שהיה כל דבור שם בפנייהם ותוכרו
 והצוטו בצל לפניהם שום העוה מכל הדברים שהזכיר להם כי
 מורה כל דבור שראיהם ית' להם ולא תמרוזו כה
 לטער מואו אשר נגד פניכם ראייהם בעיניהם כי
 נדברו ית' הרוחי וקיים חיראלו ממנו כי הוא בעלמו
 יטרע מכם אם תתקלו בו ובראוחו ית' כי רמז להם
 עיני טענלו ולא פירש רק כהם ולא נעטער נכות
 אחכם וכו'. ובעבור שהיה ית' ויטמין ברמז לבתי
 גלות להם כי תעמדתו לעשות ע"כ בפירוש ע"כ קירב
 ית' למשה שיגם אל הערסל ולדבר בו. וזהו ויעמד
 העם מרחוק ומשה נגש אל הערסל. ולא אמר לו הוא
 ית'. לא מדבר ברמז רק כה חאמר בפירוש אתה ראייהם
 וכו'. לומר מה שעשייתם שאלתכם לראות מלכתם ולדבר
 ככם היסן פן תעשו אליה וזכר או כסף באחורו אלו הראש
 לא עשיתו אמצעי לכן עשה שאלתם ראייהם שעשייתם שאלתכם
 כי לא הורכתי אמצעי בני ובניכם כי מן השמים דברתי
 עמכם אפי' בדברות האלהות וכן לא תעשו אתי אלתי
 כסף כלומר גם בהיותכם אפי' שלא תמרוזו אל תעשו
 אמצעי כלומר כי ע"כ נראיתי לכם ממלגה מזה ואליה
 זכר לא תעשו לכם : או יאמר כי הנה בשחחית הכר.

היה מקום אשר שם האלהים ושם דבר אתם ובראוחו כי
 לא יכלו לטעול רחוקי עמם ואמרו אל משה דבר אתה
 וכו'. ויאמר משה אל העם אל חיראלו וטעו אל פתחיה
 שהר לקראת האלהים ודבר ככם כאשר נשתי הדברות
 שחמתם עד כה כי יהיה לא להמיתכם בא האלהים

להתראות להם רק לנעטור נכות אחכם כלעיל ודברו
 עמכם הים נעבור שהיה ית' על פניכם לבתי
 תחטלו לבקש אמצעי כי הים הוא אמצעי דבר עמכם ולכן
 אחר שכוונתו ית' לכוונתכם הוא יסן לכם כח לבדול
 סן המואו והוא קרע לפי ה'. ולא משש אל משה
 ויעמד העם מרחוק ולא נגש אל חחחית הכר כבראשונה
 מפחדם. ובראוחו משה כך נגש אל הערסל לבדו. ומשה
 כדבריהם אז אמר לו הוא ית' כה חאמר אל בני ישראל
 בפירוש אתה ראייהם כי לא מרדי נשאר מלדבר עמכם
 כי מן השמים דברתי עמכם הוא השני דברים שאלו
 לראות את מלכם ולדבר בו כי זה לא עשיתו רק לבד
 יהיה להם פתחון פה לעשותו אליה כסף במוזב אל
 הראו לא עשיתו ומעה לכן אשר שראיתם אתם אל הכבוד
 וגם שדברתי עמכם לכן לא תעשו כו'. ות"ח הלא
 מעכסטי מלכה אשר למך החרץ הוא להיות מליצים
 שרכורים בין המלך ובין העם ולמה תמאס באמצעי לז"א
 הנה לא הלכתי בגדלות כי הנה מוצב אדמה תעשה לי
 וזנחה עליו את עולותיך לפני כי לי כל החרץ כל סיבו
 יער בהמות בהרדי אלף ועם כל זה איני מקפיד אנה על
 היות המוצב של אדמה. וגם היות שולחתי ושלמתי שכל
 כי מה אהה ובעלי נכסך ליתם פנך ואני אדון הכל
 ולא חאמר כי להיות שם כל ישראל חתויכם או להיות
 מקום שער השמים שבו קדושה אך לא במקום אחר לז"א
 בכל המקום אשר אזכיר את פני. והוא כי בפרשת
 ראה באמר שתי פעמים כי את אל המקום אשר ית' וכו'
 וארז"ל (ובחם דף קי"ט) שאמר אתה על עילה ואי על
 ביה עולמים הרי כי גם במקום זאת שער השמים אנה
 וזהו בכל המקום אשר אזכיר את פני שהוא שאזכיר שתי
 לומר עליו המקום אשר יבחר ה' בין גבית עולמים בין
 בבילה וגם לא על קרבן נבחר. כ"א גם יחיד חקירין
 קרבן אנה אליך וברכתך. או יאמר מוצב אדמה כו'.

לו' סן חאמר נח ישראל יספן כי ברוב גדולתך תחביבתי
 לדבר ני ואני עמר ואמר. או לברכני בני אמצעי אי'
 ממלאכך העלויים וכו' כי נעשה דונמחם לטעם הספק
 או זכר. כי גם אשר דברת עד כה עמנו ולא יעלך
 הנשם אשר לגיונתו ואדמהו אולי זכום הרבים ס' רבוא
 ישראל יחד עשה. ולכן קוב האמצעי בשביל יחיד. לז"א
 מוצב אדמה תעשה לי ולא יעלה ענ דעך כי עמר
 האדמה כדאי לתלוייה לבא שמה. כ"א שזנחה עליו את
 עולותיך שלך כי ראוייה עולות ותלמים למש שהם שלך
 ליוצב שם כי מש' נבדלת. אך אלו לא היה בראיתו אל האדמה
 כ"א בכל המקום אשר אזכיר את פני לי' אשר יבחר ה'
 לא בלבד ביה עולמים כי שם שער השמים ויהי שם
 שכניה כ"א גם שינה. ואיך אבא שמה על החרץ ה' א'
 השפלה. אך הוא כי אנוני נשן חלך כי הים
 ה' המה ובאדם אני עשה מושב ומרכבה. וז"א אבא
 חלך גם כי קרבן יחיד יהיה. וברכתך ע"י עמי באופן
 שכל כך האשתיך שלא תמנך אמצעי בני ובניך. ואחר
 שהסרתך על ע"ג. גם אשיחך על פסיכות דמים ועל
 גווי עריות. על פסיכות דמים כי אם מוצב אכניס
 תעשה לי. לא חנה כו' כי מרגך כו'. למען תשא
 ק"ו ומה את על האנשים של המוצב שם ספק"ה מלתיך

עליהן ברוך מה יעשה כחבר אים בחייו. וכן כבשה המוצה הם רחמנא כל גולה ערומה עליו ק"ו למגלה ערומה באשם עתמו או יאמר גם שאלי עשה עיקר מתך עש כל זה לא פתחה שוהה אלי על ידי המוצה. לא תפשה עליו כח הזנוי. ע"י חרבך שמתך עליו ברוך כי החללה וגם. נהוג זה כבוד כל קעלה במשלוח און קבלה ערוךך עליו :

פרשת משפטים

כא א ואלה המשפטים כו'. הנה ואלה מוסף על הראשונים הם י' הדברות ואספר

יאמר הנה משפטי ה' רבים. אך הנה ואלה המשפטים שהם כי הקרה עבד עברי. כי יתבוד אים אח בעמו לאמה אלה הם אשר תשים לפנייהם של כל המשפטים מעין י' הדברות שהם' הוא ענין או אשר האחרון מביא עבדים. למען יקחו ברהב. כהם מענין אשר פתחו את הגוהר וגם כי יזכרו בזה יולת מלחם אשר היו עם עבדים ויומן חן עבדיהם בעיני אדוניהם. או יאמר ואלה המשפטים כו'. לכל ילא עתק מפי אים לומר הלא מה נגע במשפטים אשר בין אים ובין רעהו. אש לא לשים שלום בין אים ובין אחיו ובין גרו כי ע"י הישר' הביא יסקוט חרון. והיה זה שטם ומדני דינא פקל גלימא זמר ואיל בחרוהו ואל"כ אישה אש המלא המלא דת גושים' ויזכרה משפט' כדני ממוטת מבודרים על פי פכל אדם חסם לב אשר גם כהם יסוור שטם בין אים לרעהו ואים על מקומו יבא בשלום גם שלא תחורח' ה' התבלתה ימנעני הוא ית' פהם אחרי כי הכקוהא אחת היא ויהי זה שלום גם הוא. והיה האומר דבבר כזה אין ל' עמר והכסיד ואלמר אליו אל תעמוד דבבר רע כי הלא לא כדעת הגוהרות ומשפטים הנמוסי המבודרים על פי חכמת האדם דת משה ישראל גילת כי הלא דתת הנמוסי' חן כמכונתם הלא מה שבגלה כי היא משוללת קדושה. וכן לא תקדש נפש המלאה לה מקומה ולתוהוה כאשר תקדש ברות ה' ומשפטי הקדושים כי הדקוקים בה דקוקים בה' ית' כי הלא כל החורה טולס שמוסי של הקב"ה וכל מטם ומטם וכל דין ודין נפשו פתוח אלי מים העליונים וכל המקיים מצוה ה' ומשפט אחר מניע ומאיר שורשו העליון הדבק בו ית'. וקנה לו פרקלים אחד ומאך והתחם מליכי של שלום נמשפט יסמיר ארץ כי הוא אחד ההעומדים אשר השלם המקיים ט במאמר התנא (הטת ס"ח) על שלשה דברים וכו'. על הדין וכו'. ויהיכן כי משפט מסודר על פי פכל אדם משולל קדושה יספיק לקיים שלום. אש לא על פי משפטי ה' ימייח אשר קיומם מעורר מוכיות קדושה למעלה. ומוריד שפע רוחני וקדושתו מחיה אה השולם כנפם החמה אה הנוף ובה מלאו רוחו מוב פתם ודעת עלמה זה אה לנו הוא יתברך למיכה ולא לפני הדיוטות גם כדון שדנין כעונו. הוא עד האלהים יבא. ויערה עליו רוח ממרום קדשו משלשל כפולס אים הישראלי הדן אה דירטי הסולל בעמו ארבע עולמות כי נוף ונפש רוחו ונשמה לו לעומת ה' גם השלם ועולם הגלגלים ועולם המלאכים

ועולם העליון אשר על ידי המשפט האשמה של ידו יקשר העולמות. בשמש אשר ימשך מן העליון. לכל העולמות עד החמרון ולמקיימם. ומה גם אש שבדי פבורה ככבים המה כילא בלבד חמנע שפע קוב על ידם כ"א גם שכל הארץ יריקו דם ואש ומרדן עמן והוא מאמר משפטי' ברו' (דברי"ל"ב) כי לא כערעו ערם וכו' לו' כי גם אש לא יעבדו. ע"י. לא כזרעו אדון הכל המחיר לארץ ולדרים עליה בשפט אשר יערה עליהם אר' אשר לא יוכל. כי אין לו וגם הוא הזנוי. ועוד כי אך יהיה משפט שלום על ידי קשר העולמות אש ארציו פלילי' לקי' טולס כעמוד משפט שאפי' משר' ארציהם פסוליה לדון. וכן זאת גם אש לא היו שבדי פ"ג. ומה גם פחה כי מנוקן וכו' עניני ראש ואשר ננין ויערה עליו מחס. יהיה חומה וראש כאשר כל זה בלחמ על שבדי ועל היקן הדבר בישרע' ית' ויאמר (ישעיה' ח') ולשניה שופטי' ככראשונת וכו'. וגם לא על הים זה למ ית' דני ממוטת נג' פתחיה הכרעה בכוחומו ית' העליונים ככ"ד של מעלה כעודע וגם דיני נפשות בשפטים ואחד כעודע לודעי מקרי אש לא בהמשפטים של משה הלויים למעלה ואש אים רק הישרה בעלמא. מה ימן ומה יסוף רמיזם עליונים: הנה כי כן יבורך גבר ההולך במשפטי ה'. כי שם יקנה קדושה ממקראי קדש הכתוב יהיה דברים בהם כי כל המורה בלה שמיחו של הקב"ה ונכל דין ומשפט יברא פרקלים מלאך מליץ יהיה עם עשיתי הולך לפנייהם מלאך' במשפט הישרח חסם לנג לפי מעלה כמדובר. וזה יאמר ואלה המשפטים. שהם משפטי ה' הם אשר על ידם תשים איהם לנפיהם של ישראל שנקיימם אותם המשפטים עמאם ועמאם מלאכי' ומינוריהם אשר הם נגנים וקיימם לנפיהם ככל יתר מצוה ה': עוד יסמן יאמר ענין אשר שמשתי לומרים על פסוק (השלים י"ט) משפטי ה' אחת לדון יזכר והוא כי משפטי דם גוה' כל אהד לבדו לא יזכר חסרונו ואש באת למגרם יחד מגלה חרפתם וכווא כי הלא משפט ארמוסם יגזור שההורג נפש יורג גם הוא ויראה משפט נדק טו להם כי אש יגובו אים כסף או כלי יחייב אש ראשו. והנם הרואה גם אש זה כפני עמו יאמר אין רע דבר המשפט הלו. אך באוסדס יחד כי יאמר אים זה משפט המל' ומעשבו שהורג נפש או מנע בכרופס ממלאכות רעוה פיה ימחוה שיהיה הלא יסתמן לנב השמעה בזאמר הלא לא ראי זה כראי זה. זה הדג נשח זה משן ומהו עשאו נשכחם: אאנם משפטי ה' אחת ואלה כי הלא ידקו גם כהוסדס יחד כי אש יאמר אים שותף דם האדם דמו ישקר וכי יגנב אים שלם שנים ידקו יחדו זה הוליא נפש רעוה יולאו גם אש נשאו. וזה נקש להעדיף מנה על נכסיו מפל שמשן והסי להקד כי שלם שנים מנאל כי מנה בגנב יקולעו. ועוד אחר להעדיף מנה מנכסיו על גנבי שמשן כאשר זמם לעשות לו מנאל כי משפטי ה' יראה יוסוס הישרה צהה שדקו כרופס יחדו מה שאין כן במשפטי הדיוטות שלא ידקו רק בהסדרם. וזה יאמר ואלה המשפטים וכו'. כלי' ואלה המשפטים רבים יחד אשר תשים למיכה ולא תירא שבהספרי' ילאו גנטי נדקים סס שאין כן משפטים

אשר תירא לשום רצום לפניהם כי אם כל אחד בפני עמלו כי אלה הדרכה יבנו וישפילו הכפרם שצבים לגמוסות כי בסופם יחד ידקו ויהללו בשערי: ורבה יש טעם זולת כל הקודם לברוח כל איש ישראל ממשפטים זולת חזרה ה' וגדול ליהודים ולקיום העולם הלא הוא כי הנהג' הגה משפטי ית' ה' למעלה הוא' למטה הלא הוא ע"פ החזרה אשר הורנו ית' והוא כי אין ספק כי כל יום ראש השנה מלך עולם יעמיד במשפט כל יצורי עולם ויגזור על איש ואיש די מחסורו ואשר יעניק לו עושר ונכסים במספר ובמסקל ועל כן אשר על פי החזרה יזכה ויקרא דנין פך יעזב או יפסיד מאשר לו על פי הדין הלא אין ספק כי כה' היה משפטו ית' והבדל לעילא כי כאשר דן דינו הוא ית' צדיק דינו הגדול והקדוש כן יאל וידק גס פה על פי חזרתו האדם אם אשר יחסר לו על פי החזרה מה או מאחסים שהוא הוראת אשר כה יאל משפטו לפניו ית' והלך יך אל פליגה הכשרים עם ישראל בכל דינו וזה יזכה דנין הלא יאל משפט עליו משוקל הליגה כי לא ידק דנין ית' עם משפט מה' והנה גזר על זה יכסוד מחלים ויפסולם חזירו עשה והפק נמלחו מהכין דינו ית' וכוהרין דבריו חלילה וכדתי ביוון וקף. ע"כ קוב לגברי יאל עול משפט החזרה על שכמו ויעמדו עטרוס וישמה בהפסדו על פי החזרה מאלפי זהב אשר יתן לו על פי דם העמים כי הלא יאבד העושר ההיא בענין רע עתן עמלו אינו ומחק כי הלא לא יעזוב הוא יהבך והבטל המשפטו חלילה ופשה ישמה כנשים למחון הלא אשר לקח שלא כהכבדו ית' ועמיטו אשר חסר יתן מזה אח' אפים כי נו ית' הכסף והזהב: ובגלל הדבר הזה אשר הוא יהודי ישמה פסיד מוחנו על פי החזרה אשר יורוה ויבזו כסף יבזו זהב באתם בלאמר למה אהעזב אל לבי כי אקנה עבד עברי בדמים יקרים ואשלהנו חפשי הפך כל דם נמוסות ואם כסף חלטה את עמילא אחיה לו כנוסה ואם שפרתי נחתי אף כסף או זהב בלאטות חן הכציעות ישמחו והאנשים עניי עם אשר אל ומה צהם יתעשרו צממוי ופיני רואות וכלה ואני נשחרתי דם ונקלה כי הכסף אול מכלי כי כסף הרבתי ולהלות לחו עד בלתי השאיר לי כל וההיקם בכל יתר מלות ומשפטים על הדך זה אשר השען מו' את ישראל על המשפטים האלה כי הלא הן הוא משום דרכו אשר אבד העושר הוא בעשות אלו אביו שבשמים ומה לו עוד טובה כ"ה שנקיטי רנו אזי ורואה נפשי ודרכו בקונו במחון היותו ונספד. וזה אהשבו הוא מאמר דה"ה בזהמנו משפטי ה' המת שהוא שני משפטי אשר ישפוט למעלה על כל איש ואיש ומשפט חזרתו למטה שניהם אמת כי הלא שמי אלה דקו יתדיו העליון והסתחון כמדובר. אך אשר לא על פי החזרה אשר לא ידק עם העליון הלא משפט שקר אחרי שהוא בלתי נודק עם העליון כי אין לך שקר גדול מזה ושמה חזרתו ומה יעשה בן אדם אשר יר' הסך יתן ענבה בלבו בלאמר אליו הקוב לך כי חמאם יגיע כסף וכל יגיעך יאכל עם אשר לא ידעה כי הלא הראה בנאוך לדון ומשפט כי על פי החזרה חזרוש ואין כל וסוד לך כי תשוק ע"פ דין חכמי מה' ומעטיר ומה יעשה האים הזה אולי יסוטה ויעטום חלילה. לז"ח

אין חשב כי הלא חמדים מזהב ט'. לומר כי אשר הוא יהודי ונחמדים לו משפטי החזרה יוסר מזהב ומזן כי יזנה והבו נספד לחמדה משפטי ה' והיה מרוח איתו על פי משפטי דחי מה' והוא לא כן יעשה כי נחמדים המה לו לא ידק על כל מועטות יבדו ואדרכה ומחוקים לו מדגש ונופס אפסים כי אז טוב לו כי נעשה רצון קונו ויחופר עמו כלומר כי אשר לא יהיו לו נחמדים וכלהי חכיר ערך משפטי ה' אין אלו אהרין לו ולא עוד אלא כי גם עבדך ט'. והוא במאמרז"ל צמ' (דב"ק דף ל') הוי מאן דבעי לחמוי חסידא שהוא בכל כלות החזרה לקיים מילי דמיוקין כי הוא נסיון גדול מאוד שיבזו כסף יבזו זהב לקיים כל דיני ממונות. והנה מאן דבעי לחמוי חסידא נראה שבכל שאר החזרה יהיה זהיר וחסיד על ידי קיים מילי דמיוקין כי יתלמד להיות נזהר בכל החזרה וזה יהיה מאמר דוד גם עבדך עם היוטי כבר עבדך עושה לנאך בכל החזרה לא נעביטי מהר חרזי וחמיד דק בזה שלא יחוס על מה שיספוד בשמור אחסם בעה"ל כי ישב הפסד מה"ה כנגד רוב טוב שכרי בעה"ל וזה בשמרו עקב רב הפך החוששים כי המשפטים משוללי איכות כי אינם רק הישרה בעלמא:

ובזה יתכן דרך אהרה עוד באלו' ואלה המשפטים לומר כי אלה המשפטי' אשר יתחמך לכב אהרם חסם חפני חקרין בים הן אשר חשים לפניהם על כל המשפטים למען ע"י אלו יתלמדו להיות חסידים ונזקרים עם שם כי חקיה ט'. שישלחו חפני וכן כי יתחבר חיש אהרם שמהת החעמר צה יעדרי לו ללשה ופעם הדבר לכל יתחמך לזכר בהחילו ית' באלה הורה באומר המשפטים בה"ה הידיעה לומר ואלה אשר אמן לכם הם המשפטים כלומר שלמעלה אשר עשה לייך רק משים אהרם לפניהם מה שהוא לפי בית דין העליון כי כל משפטי החזרה הוא קיום משפטי העליונים כמדובר:

עוד יתכן דרך אהרה בוללת כל המקרא' הוא: זשם לב. (ה) אך דם בהעטר עד כה פי כל הפסוק הוא מיותר כי מי יוכל בהחילו כי חקיה ט' שכן הם משפטי ית'. (ב) אומר כי חקיה לזכר ולא שלא לזכר ככל הפרשה בלה כי יתחבר כי יוצר ט'. (ג) כי הגה ארז"ל דבריחא (במחילה) עבד עברי עבד שהוא עברי או אינו אלא עבד וכרי שנקנה מעברי ובאיזה אי מקיים והמתלתם אותם ט' צטד הלוטק מן הכרי ח"ל כי יתחבר ט' והלא יקנה כי למה זה בחר ה' לטקיל חיבה יחיה ית' ושלל נקעה שפרוש הכתוב והפך אח"כ ג"פ לתקן השעוה כי הלא טוב מוב יאמר גם הכתוב כי חקיה עברי ולא יתאר עוד מקום לפעוה ויהי דך קרה דרכו ית' תמיד שבוהר בקיוור כעוד ועוד כי בקוה אהרם עדין אינו עבד. כ"ח בן חורין עד אחרי כן. ואך יאמר כי חקיה עבד ט'. (ד) חי' ו' שני' יעבוד כי הלא השתעבדו אין לייך לחזור כי כשפו הוא כ"ח מה שלא יעבוד ומהרוא לא יאמר רק בשעיות יאל. (ה) כי כמו שהחל ללבר לזכר עם הקנה יאמר גם אחרי כן ו' שנים יעבד וב' הוילינו. (ו) אומרם חס כי הוא מיותר. (ז) אומר חס צטו יאל ט' כי הלא נהסך הוא כי אשר בא צטו

בלא אשה ראוי הנחן לו אשה ולא שיתהפך שאם נפשו
 באה לה ינחן לו והאם בעל אשה הוא. ארזוני יתן לו אשה.
 (ה) למה הפסיק באומרו ויאלה אשתו עמו בין שתי
 התלויות המקטילות אשה אל אחותה אל נפשו יבא
 נפשו יאלה אשה ארזוני יתן לו אשה כו'. (ט) אף ואם
 אחר יאלה העבד כו' מהו לו אחיה בשלם מה כתיב
 רצונו וזוהי הדין. והנה יש מר"ל (קדושין כ"א)
 אומרים אין שפמעה בסויה כי לי צרי עבדים ולא עבדים
 לעבדים ומכר את עמו הרגע. אך ע"ז הקשו כי הויחא
 לזוכר עמו. אך המכר בנגבחו מר"ל. אלא אין
 שפמעה לא הגזיז וגובה חרעו ועדין קשה כי א"כ
 מדי עבדו כל מלוא מ' הדברה חרעו ג"כ. והנה על
 זה היה אפשר להשיב כי הוא מלוא המכירה לדי
 עבדות. אך זה לא הוינו עובי כי אחר שהכל הני
 בשמיטה גם שלא הביא לדי עבדות ראוי לראיטה.
 ועוד כי הלא לא נמנוב לא נאמר רק על גונב אים. ועוד
 מיד כסגוב או כסגמכר היה ראוי לראיטה:

אמנם היה רוב הקב"ה לזכות את ישראל להשייט
 בתפסויו כל יעלה על רוחם כי אין צדק וזלתי
 הישמה הם בחין סוד. וכברא זו עוד יהרסו מעט
 לזכות נשין פלגה כי נוכסיה היו נמוסי הדעות הקרוצים
 אל דעה לבב אבות משפטיה' ישרים בלומב איה
 שכל טוב ימלא טוב פנים ודעת על דין המשפט הקונה
 עבד עברי באשר פיזר נתן מלחמו וממונו ואחרי כן שם
 פנים יעבד ובשביעית יאלה ובהקונה עבד עברי קנה
 חזון לעמו שלא יעבד בו עבדות עבד ומה שחלמוד
 עשה לרבו אין העבד עושה לרבו. לא יוחר כליו לצי'
 החרץ ולא יעבד עבדה בזויה קצו וצוריה ולא יחל
 הוא פה סולה ועבדו פה קינר וחס יחי' לו רביעית וין
 לא ישחם הוא וישקם לעבדו מים רק יתירו לו. ואם יישן
 הוא על הכר לא יישן עבדו ע"ג קרקע שאם זר הוא
 ימנו לעבדו והוא יישן על הארץ ואם ימכור את בתו
 לאמה יעבדה לו או לבנו לאשה כי הלא יחמץ לבב
 אשתו באמת באמור אין אלו משפטים רק חוקים החיים
 רוחם לרהיקש ביתר משפטים מורס מאלה כיואל
 צאלה ע"כ להסיר מלגם דבר מר הלזה בא ההלכות
 ויאלה ואלה המשפטים כל' אלה אשר תראו אותם זרי'
 ותתפסים לחוקים ק' הם המשפטים ובה אשר הפים
 לפניהם של כל המשפטי' ראשונה כי הלא הפעם האחר
 חודיעם וארחם טוב עמם כפי ובשפטי למען יראו ויבינו
 וישיכלו כי הן הם המשפטים הדברים הגאמרים באמת
 ולא זולתן כי בהם המלא חן ושלם טוב בטיי אלהים
 ואדם ומהם יראו וכן. ועשו בכל הבאר והיחל ואמר כי
 תקנה כו' לומר הני מדבר כך נוכח כי תקנה כי מלוא
 שפטי יעל דך פתע זה גביעוה כונדע מר"ל (במילי"ה)
 כי על הנמכר בגביעוה ודבר מה מתא"כ בו סגוב ואלהם
 שט"כ אדבר בו שלא נוכח ו' פנים יעבדו ובשביעית יאל
 כו'. אך דע איפה כי לא קנית כל תמונה כי הלא תקנה
 עבד לומר אל יעום על רוחך שאשה קונה מי שהוא בן
 חורין שיחול קנייך כי לא בן הוא רק כי תקנה מי שהוא
 עבד אשה קונה כי אין לך בו קנין שעבד עבדות עבד
 כי לי צרי ישראל עבדים ובקווח א' את חתונו ידמה לני

עבדי ארץ ח' ובה א' משניהם וזמן משנה לעבד חזינו
 לקווחו לעמו שלא קנה אחריו כי פניהם עבדי אים ח'
 המה כן הדבר הזה כעבד בארזוני עבדי יח' המה.
 וז"ל כי תקנה עבד כו' כלומר כאשר תקנה ככר הוא
 עבד כי ארזוני יש לו ואין רשית ציד עבד חזון ח' מזכר
 עמו לאחר. והנה היה ימשך מזה כל יעבדו כלל ואל'
 לחסד יתייחס הרשיהו הקב"ה את הקונה איתו יתעבד
 צו אש' שש פנים. וז"ל ו' פנים יעבדו כלומר ביווי הוא
 שיעבדו חזון הזה שלמלא כן לא היה ראוי לעבד
 כלום ובשביעית יאל כלומר שאיך מציא איהו ע"כ
 חחה ארזני שחויאלטו כ"א הוא יאלה כי לא מצינו ע"כ
 יאלה חס. או יחזור אומרו מהם הל עבדו שאין רבו
 עמן לו עבד עבדוהו כמשה עבד פיר פנים זה הוא
 חסד. גם רמו לו כמורה באצבע לאמר מוח לי בקדקדו
 יבין וישיכל למה יתשיב הוא יח' את העבד בערך זה
 שלא יעבד בו עבדות עבד בפיוטיו העבדה אלתו
 בשביעית ש"א שיהא לרמוו עפם אל חסותו האדם
 שאין לזולל בו ולקיימו לעבד עולה והוא כי מה שברא
 הקב"ה אדם אחד לבד בגריפותו השלם היה לרמוו כי
 אחד לבד כדאי לעולם השלם בשבילי וכל אחד מוכן
 להסיג היות כל העולם כדאי לו אש' זה האמור לזולתו
 כי אדם הוא ואל' אין ראוי לזולל בו וצ"כ לטויו
 להשתעבד צו ו' פנים כגוד ו' ימים שברא הקדוש כ"ה
 בהם את העולם ומשלו חפשי בשביעית לרמוו עבד
 שלו ענין צריאת העולם כל' פנים הוא בכלל האפסרים
 היתה הבריאה בשבילו. וזה מאמר הנביא ירמיה בשמו
 יהבדך אל ישראל צווחו אותם על עבד עברי באומרו
 (ירמיה ל"ד) לגלמי עבדו בם ציהודי איהו אים כי
 הלא אומרו אים הוא מיומר. אך בזה יאלה בזה
 שידעו כי כל אים או אנשים שברקבל ל' חסותו ע"כ
 אמר לבלתי עבדו בם ציהודי איהו: שראו אחיו אים
 כל' השוב ממני ראוי ליקרה אים כי מי יודע לפיו יח'
 מי הקרוי אים וגדול ליהודים ה"דון או עבדו. כמאמר
 (איוב ב') קטן וגדול שם הוא כלומר שם הוא הגדול
 או הקטן ליקרה גדול או קטן ולא כפס"ל כי יקרה
 יהיו עליונים למטה והחשובים למעלה. וזה יקרה היה
 שם עבד חפשי מאלויו שהוא חפשי יומר מאלויו שאם
 פירושו שיהיה חפשי מי לא ידע בכל אלה. וגם אומרו
 מאלויו מיומר:

ג א"כ נגשו יבא וכו'. הנה פירשו רז"ל (קידושין דף
 כ') שציהונו שאין רבו מוסר לו פחה כענין.
 ויאלה אשתו וכו' מלמד שחייב האדון באומותיה וענין
 הפסוק להורות בהם שפסגו שאין השעבוד גמור. והוא
 כי הגאה הבהא לחזון מהעבד התחלק לפסחים. אלא
 הגאה חפשה ידיו פנים מה שולד תפסוהו פסיו לו
 עבדים אמר כי לא השליכו ה' באחת מאלה ש"ל נפשו
 יבא צביו יאל ולא ימסור לו פחה כעניית להולד
 חמנה. וגם אין מעשה ידיו קויווח לו לגמרי שאל' היה
 נפטר ממנויות אשתו. שאינו מושל בשעמו לזון אמה
 במעשה ידיו. אך צהיות שאינו קמי לגמרי חלו איו
 וכול לעבדו אלא א"כ יזון את אשתו כי לא נפטר העבד
 משעבוד מנוות אשתו כאשר חייב ממנו להביר. שראו

יש (ח"ב) 8

חייב לטורע או למטעה לו מלאכה עד כדי כל המצוי ואם יסרום אשתו ובניו וזה ברוב ממנו :

ד אדם אדוניו יתן לו אשה וכו'. אמר עמוד והחבנון כוב טעמי והוא כי לאשר יש לו אשה ובנים רבו מטעם לו שפחה שהוא שמי"כ הוא ספק אם יאמר בעד האשה את אשתו ואת בני הכנענים אם לא יבאר קצת האשה בחסדי ראשונה. והוא ואם אמר כו'. אך מי שאין לו אשה ישראליים ובנים מדרבך נפשו בכנעניות וקרוב ודאי שיאמר האשה את אשתו כו'. וז"ל ואם אמר וכו' נמך אל הקודם לומר ע"י היות לו אשה כבר הוא ספק אם אמר וכו'. כלומר שמי"כ היטתי אשר אמרתי אם גבשו יבא בגטו יאל כל מדרבך נפשו בכנעניות :

וע"פ דרכו הודיענו דרכו של ית"ש. אך מעט מעט ה"ך דוחה ויובק אומר פענדות קצו כי הנה מ מלה לא יאמר רק האשה את אדוני. אך מזה ימשך לומר גם את אשתו כי דבקה נפשו בכנענית גם אל זכר. ועדין כזה יש תולדה לאחר כי יגדו תקפו מהנאוף. אך עוד מעט גם את בני הכנענים יאסר וימשך עוד על אומר לא אלא חסדי כי אינו מן בחששות. וזהו אם אמר יאמר כ"א אמר אשה את אדוני ימך ויאמר גם את אשתו ובני ממדרגה אל מדרגה גם אם לא היה אשה אשתו וכן האמורה. כי כזה יבטע סחיות בעד אדון הכל וכזה להיות עבד עבדים ככנעני כי גם אדוניו עבד לה'. וסימל החמה אשר הוא החום כי לבורות היותו עבד ה' הוא כרים מילה. סמל ישמאלו גם אל זכר הכנעניות. ועשה כן קו לקו כאמור. ע"כ נהא הוא ית' לסתיר לו און ברעיה. לרמוז לו פתוח ישמל פעמי אונ. ויקציב וישמע להחזיר את מעשה ה' אשר עשה לו גדלה ומזוהת בגמרים ע"י דם סמל. כי זו יאל מהיותו עבד אשים. וכדע הכרית נעשה עבד לו ית' חסום בחמהו. ועי"ל נ"ל מעבדות ומחמהו כמד"ל נכפילתו כי על שר דמים אלו היו ישראל כלתם ממזרים ועליהם נאמר דמייך חיי בדתך חיי שתי פעמים. ותי דמים הללו היו במזוהת וכלתם. ככפחה ה' על שפחה כמאמר ספר הויכר. כי על תעשה לו זכרה זו גדלה. אולי יהיה זכרון אל לבו לשוב מדרכו כי עשה נעשה כנעני זה פעמים. א' שכח בעבדות. ב' שדבק באשתו בכנעניות. ויחקו כי ע"כ היה מלגז שאלה מתנו כנעני שתי פעמים. ומן הפעם היה מלאני קוב פעם. אל אשר לא ינה הרעיה האלה מיד כשמתר לעבד איש ופזו את ה' הדוניו בלמה. וע"כ אדוני"ל חן שפחה כי ב"י עבדים אלו. הנהגה שאל על הרמז הזה. שאל לא כן גם כל התורה כלה שמעו כאשר שמעו זה. ואין לומר כי זה שמעו פנים בפנים כי לא היה כן רק אנו ולא יהיה לך ואין שם כי ב"י עבדים וגם מול' (שם) על הנמכר בעיבתו און ששמעה לא חננו וכו'. כי שם הקוים יותר גדול. וגם כי שם ידבר על גונב נפש. יהיה הענין און ששמעה לא ענוב נפש. ולא זכרה כי ע"י גניבת נפש הוא יוסף. והגלגל שנמכרו נגניבתם לחמרים. ולא חכרה לגלתי ונז מה שנמכר נגניבתו גם עתה כמאלו חרע. ועל היות האשה טעמה מרובה מעל איש. חמה תורה

עליה ביותר. שיעדנה לו לאשה או לבט. ורמז בסנהי אלא כלאה העבדים כראשי איברים מס פנים זה הוה ב"ש. לרמוז על פי דרש שאל יבוס את ידו עליה כי אם בעבד כעני מספיק להיולו למרות מה גם כנס ישראל. ועב"ו אינה יולדת. ובמה יבוס לו אם יעשה זה מה שבכנעני שגורו קניו מספיק להיולו לסיכות ודרך רמז יאמר כי תקנה וכו' כי למען שכול לסיסין כל האלהים במועלות ודעה להדריכנו למען חיינו. ודבר ידבר הוא ית' עם כל אחד משני האפי האדם. אשר חיברם היוצר ית' לפרשו ולבדך בשמו את הנסר. ככרובו ואת העצור כעצירתו כגדול סתו הוא הנפש ובקפן כלה הוא הגוף. והנה ידוע כי רזה הקדם לזכות את הנפש למען שכל מזות ומע"י ארצה נהג גם עלה אל האלהים אשר נהג ברחום אור ושמחה. כרמים שומדים ממעל לה מקוב מעשה וירח וכוה בת פלך גדול וקדוש הוא רוחני לא הוול ללמה ולכל בעולם השכל ההומרי הלאה לעשות מעשים אלהים כמה מעות ה' אשר חשפה חופן. ע"כ הכין לה הוא ית' וסקא לה עבד יעבוד עבדותו הוא הגוף כרפ"ה אדוני וס"ה גידיו לכל מזות. ללאור אורוה סכל ס"ב מזות ומע"י לאור כאור החיים ולכל יכבד עליה בחיים מורת מעל מזות ה'. ימי שזותיה שפכים שנה. ע"כ כל הוא ית' לדבר על לבו ואמר לה כי תקנה עבד טברי. הוא הגוף לעבד עבדותו אל יכבד וירצה בעיך חזון כי הלא שם פנים לבד הוא הפעדות שהוא שם כפירות כי בשניות שהוא בעבור השניעי שהיא חיי האדם אז יאל לחשפי כי במות ישראל הכסר אז הוא חסותו בלמת ומי זה אשר לא יבחר בעבדות שפכים או שפכים ק"ו לאכול חיים ארוכים עד אין קץ. ומזה ישל האדם ק"ו כי אין לך אדם שאינו פורח על חיי העה"ל רוב הימים שהוא חיי שפכים שנה לפי הערך שהוא ליה זמן ופתיק לו לנצור אוכל השנים הנלוה אחרי מותו כי רבים כחה וישאל נח לימים ראשונים אשר חמו אביים זה אלהים. או שפחה אלהים שנה וחיהה היו שפכים. איז יהיה להם חלק יתר שיעשה כל הפעול וכל ישם פורה ועבודתו עליהם קלבה חיותו בעה"ל המעשה או המרובה שחארי כן גם רמו שפשותו שאלה המות הוא חנם. שכל מתן שבר המלות הוא מתנת חנם כי מי הקדים את הקב"ה ואין איש עושה מלטה שלא הקדישו לו ה' מוכה ואם גבשו יבא שיפול האדם בעה"ל בהנאות גוה. גם גבשו יאל נח הכנס בעבירות וכעדר אומר. אך אשכנל נפש בעל אשה הוא ודקי. גם הגוף ירויה שחאל אשתו שפיה הנפש עמו שהוא פם הגוף כי אחר סתוח חיים התקרות מה לנוף אלל הכנס ויושטעו על ידה. ועד נאמן רבינו הקדוש. שמי"ק קאר ופסט נפשו אל גוהו היה כח בנחמת הגוף. לקום ולכל אל ביחו בזיני שבתו לקדם :

ד אדוניו יתן לו אשה וכו'. הגם דבר זה פסוק שערב כל בשר איש אשר לו מוח בקדקדו. אין נקי מזה כי הלא מי גבר יחיה ויעמול כהורם ומצוה כל יעשו ולא יחסל מאה או מלחיים פעמים ככל ימי הבול ואזו לו כי גם יחיו לו שומחים אלף אלהים זכות הלא במוח מכיפין את הפת לחדרי גיהנם עד מלאת

מלאת ימי מרדכי נפטו ורוחו. אך השמה ההלל יה
העלה אל חלוקים וכל אורחו שרפי קדש אשר פעל מצות
אשר עשה המה יעלו עמה ולא יחעוג בדבן מטשיו
הטובים כי לא ישלמום האלהים בהם עד אשר ייסקר או
יתגלגל והוא מר המום והוא י' ואשר לא ישיח לנו סרם
ימות ליקרה עד יפסקו והמתו וחסרו חללחו ובה ינה
צדקה אל המנוחה ואל הנחלה וישמה במטשיו הטובים
ובמלכותו אשר ברא לפני ה' כי בה נפקדיל פניו. וזה
מאמרו ית' אם אדוניו ית' יתן לו אשר היא נשמה
קדושה וילדה לו בנים הם מצות עשה או צנות הם מלח
לא תעשה. ויעשה האיש הזה בצדקו השאשה היא הנשמה.
וילדיה הם הבריגורין שברא ע"מ מלכותו יהיו לאדונים.
ויחדקו הלוי ית' וכוח הרוח ונפש יאל בפנוטמולל מהם
ואם כן מה תקבחו הלא הוא אם אמר יאמר העבד.
אחרי שהרשיע לעשות אכזרי את אדוני ית' את אכזרי
הוא נפשי ואם בני הם מצויה שפטיה כל התפטר מהם
וישיב אל ה' לא אלא חפשי מהם אז צדקו ויסקר מביישין
אותו והבישו אדוניו אל ה' ויחן בלבבו רצון טוב ויקרבה
אליו ע"י שינוי אהבו אל הדלת הוא גיפתה לו שער של
תשובה. וגם ירנע אהבו העולה תשמע ע"י השמיטה
יהוקן הכל. כמו שאמרו ז"ל על פסוק שמו והחי
ונשכח. ובידו ונבדו ית' לעולם. וכהחיותו לדבר על לב
העברה היא הנפש לזכרה אלה בלומרו כי הקנה וכו'.
ישיב לכה עליו גשן חלא אשהו עמו כמדודר. גם פניו
לדבר אל הנוף גם הוא ירדוה שלומה ועובדה כי בת מלך
היא. ונשטמה יכיה לו שלום יסלטה ויהומה כדמה
לעשה לכבודה בת מלך הקדוש והחיותו תומר עבור הדל
מדבר אליו לזכרה כאשר דבר לה. כ"א שלא לזכרה היחל
ואמר כי ימטר איש הוא ית'. את צדו היא הנפש לזמה
כי כאשר הוא עבד לה בחורה ומצות גם היא אמה
צפועותיהו הנשמות כי בלעדה לא ירים את ידו ולא רגלו
לעול מעשהו זר מעשהו אלה כי רוחמה היא על כן השמר
כן ולא חלא כאלה העבדים אשר הכתוב אשר לא יזלו
היהנהגל גם אם לא במסרון ראשי איברים. הך היא לא
תהיה ילזמה מאתך. הסרת שלימות כל שרטי חלוקה
המקדשים במצות. כ"א תנה לו כמו שנתנה לך. ואם
זולת העבד שלמות. תהיה גם כן רעה בעיני אדוניה.
אשר עינים לעשות נזות ה' אשר לא תעשינה להשמה בה.
אשר לא יעדה הוא ית'. לךך חלה הוא בויז' אשר לו
י מ' ועדה בנתה לך ולא לזרים חלה. ע"כ והפדה מוכל
עליו לפדות מכהו והשמה המחזיקים הלא כמה מלאכי
חבלה אשר בראת במעשך הרעים. הוא בנגדו נה והוא
הרוע מספר הזהר. כי כאשר תדקת הדיק נעשה
לנפשו מלגות קדושה. כי בו העלה שביכלי מלכו של
עולם. והוא הקרא בנמרח חלוקה דרבנן. כי מרשעת
הרעה נעשה לנפשו מלגות קדושה. הנקראים צדיקים
הצואים כי הם יאחזרו מלאכי חבלה לרמות ולהאבד
ולפרוס כי הם כבים יד למו. וז"ל בנגדו נה כי מה
שנמכרה לעם נכרי. הוא מטעם היוח בנדו נה. כי הוא
בגדי טומאתו אשר הליכה בטהותו. ואם לבנו ועדנו כי
יש לו כן דיק ומיעדה לו. שכחומו מנגל מדינה של
גיבוס. כי ברא מוחל אבא אל יכנה צדו לנתינה בנגדים

הצואים. כ"א כמפסם הבנות יעשה לה כאשר בנתיח בה
לאים כי לא יסונה לו מוחלת רק לפחיה במתקף קיבוס.
כן קצט אותה צדו מה. ולא היחנה להנה לו. ביערהנה
צדול רב. הנה כל זה הוא אם ית' בעל הנפש הנזכר
ויסלמה. אך אם יזכה בכתרון מטשיו טובים. עד
שחזרה יקה לו פעל הנפש כחלו רוח. או על הדוח הנח
לו נפשו. הנה זו הפניה לזכרה מזון יומר משונה
מהקדמתו. וכסוח חלוקה דרבנן יתר משונה והכנר
עלייתה ליל שבת אלג"ט של מעלה. בהדרגה יומר מטוה
מהקדמתו. ולדיך ית' ית' ית' בתיבות שיער נמרץ. וזהו
שורה שהוא המין מוסר ומצות בהתמדה ובכוחה להיה
בכוונה קדושה. ומסולקת פייה וזה וזונה ליל שנה
לעלות אל ג"פ העליון כמדובר לא יגרם כ"א שלם אלה
המיוהדים לה לא יעשה לה. רק אשר היה מסריג עם
הראשונה בלבד. מה הריוחה בנפשה. כי הלא וילאה
בהשונה אל האלהים אשר נהנה. הנם בלי חמדה.
וזהו אין כסף כד"ה (חללים פ"ד) נכספה וגם כלתה.
סוהו ל' חמדה:

יב מכה איש וחת וכו'. ראו לשיה לז אל סמיכה דין
מכה איש אל הקדש. ושד למס הפטיקצין
מכה איש לזכי יוד איש. שה: מיד. כמסקי ושרה לה
זהו שחוט שונג. וכן כל שאר הדינים הנזכרים בהפטר
הטובים. הם בלתי מקיפים זה עם זה: אמנם הוא
כי הלא אמר כי עבד או אמה הטובים מאל לנתיח.
כי פ"כ הוהיר עליהם יומר מדתי. כי משראל הם
ואשפרי הדין הואו אשפ"סחם ונמנר בנתיח ליהוה
מאשר נברא העולם צמינו שנברא בשש ימים. שע"כ
שש שנים יעבדו וכו'. כי המקיים נפש החם משראל כאלו
קיים עולם מלא. והנה היה נמשך דבר ועל. א"כ
איפה כי יכה איש את עמיתו וחת למת נמיה את הרוח
אשפ"ס החטא. ומה גם כי לולא היה החם חיוב עליו
רעמו. ולא היה הוא ית' עוזבו צדו. וכוב טובו להחיותו
בהשונה. ויתקן מעותו ולא ימותו שניהם יחדו. אולי
הכורג יזכה לכהרן גדול. ע"כ אמר כי יכה וכו'. לומר
דע כי זה לא היו רק סרכור. כי ככה בלבד אך
כמעטו מת תחת אשר חטא לה'. וזהו אומר מההאית
ומת. ולא אמר הורג איש רק כאלו לא כפס אלא מילות
הכאס ומה. עם כל זה ויחמונתן משה לדבר בלומרו
מש יומת ולא אמר יומת לבד. כלומר כי על זה הוא כן
מוט לפני המקום לעולה. וזהו מות ע"כ טוב טוב
הוא כי בתקום מות צמ"ג. יומת בשי"ח וזהו מות
יומה. והנה היה ראוי יסמוך לזה פסוק כי יוד. ולא
יכסיק באשר לא לזה גם אומרם והאלהים אנה לידו הוא
מיושר: אמנם הוא אר"ל (מכות דף י') ואשר לא לזה.
במה הכחוב מדבר בתי' שהרג מויד ולא נכרדו וז' הרג
שונג ולא גלה מזמן הקב"ה יעלה שהרג שונג כסולם
רעו. ויסול של שהרג מויד וימותו ושהרג שונג גולה.
וכאן יאמר מכה איש ומת מות יומת ואם לא הומת או
ואשר לא לזה וזלמו והמית פסח א' כונג ולא גלה.
ואבלהים אנה לידו את המכה איש ומת המכה שומיהו
זה ואז ושמיח לך מקום אשר יום פו'. מה שלא גלה
נרשונה: ועל פי דרשו אמר לך ולא חפר לו לירוח כי
לשאל

לפניאל את טוב שיהיה לו מקום לטם מן יסשרו דמו
 טאלי הדם. ויגר לאחי המקום כמדע. בהשתקף פס
 דם נקי כענין העגלה ערופה. וע"ל למה יעשה כן הוא
 יא' להזקין את הזכה את שימחה החת יד הכובע
 בשנים, ולא ייחמוהו בטולם אזלי יעשה מלוא. ולא
 טוב לו מחמתו מיד. לז"ל ובי יזיד וכו'. אל תחשבו
 שכן בעבוד אהי יעד ערוב. כי הלא אפי' יהיה
 עמו והוא על המזבח. לא ארצה יעשה עבודתי ואח"כ
 ופס. רק מיד תקחנו למה. כי מנחה לא ארצה מידו
 וטוב לו יומת מיד. ויכופר במוחו ויודיו כי ה' המומחין
 מתודין החשיקונו האמתי. ואל תאמר הלא זה הוא היום
 עדה כנגד מדה הוא הוי"א נפש ויזאו ממנו נפש ליקם
 ולא להיקון נפשו. לז"ל ומכה אביו ואמו יומת הרי
 מומת בלתי הולאח נפש. ומה היה ראוי לסמך לזה
 ומקל אביו כו'. אך סמך וגונב כו' לומר אל תאמר
 שהוא על סיבת היומו כפוי ונכבד ללבו. לז"ל וגונב כו'
 וחרז"ל (סנה' דפ"ו) ונמא בידו פרס למלוי אלנו. הנה
 שאחיו או אביו פסור עליו עם היום כפוי טובה עליו
 ועדיין היה חשבר לומר אולי על היות במכה חבורה.
 לז"ל ומקל כו' שזין עם חבורה היו אומר שאינו חלף
 שודע פעלומה ידע שמיחה האיש הוא על עבירתו
 הוא חיקונו עם:

יה וכו' יצינו לאשים כו'. אחר אומר דין מכה אים
 וגונב נפש ומקל נפש. בא ואמר איכה
 מחנכים הדברים המרים המלררים האלה. שהוא כי
 ירבו לאשים כי מזה מתפללים רעה נוח קו לקו עד
 אהב יהיה. וסופר הדעתן כי מהרבי דברים יתקן
 שיהיה אים את רעשו כחבן או בזנורו. ובפעם רשונה
 לא יכלה רעה להנתי. רק ולא ימות כי אם ופסל למשכב.
 ולא יעלה על רוחו כי אחרי שלא מת תחת ידו נקי הוא
 מזה עמים. בלא כי רעה דבר המה כנגדו כי הלא
 גם יקום והסבך בחון כו'. ופסל לו מני עטלה מלאכתו
 ורשאותו. לא יקם מדיני עמים. כי הלא רק שנתו
 יתן. כלומר בלבד עטלה מלאכתו הוא מה שנתן. אך
 עטלה מלאכה עמים אחר ביטלו ממנו מלוא ה'. עודה
 עומדות לפרע לפני אלהים ונס עטלה רפואות רעהו לריך
 לרפאה את נפש עמו כי חלטה. כי הלא השיע לעשות.
 כי כל המרים יד נקרה רע. וז"ל ורשא ירשא כי שתי
 רפואות מופת עליו. ומרביב הנכב יתקן יכה אים את
 עבדו בשנים באמר אליו מדוע לא קמת להושיעני מיד
 חכני. ועוד מעט יש בו להעטלם צריב יותר מבראשונה
 ותבא אהב האיש וההרס לראות אם תוכל להליל את
 אים כל יקרנה עבדו. ואז ונכפו אים הרס ואלו לידו.
 ופעם ראשונה ולא יהיה חסון. אך אחר כן יתקן גם
 חסון. וזהו אים חסון יהיה כו'. ואמר ונחה נפש כו'
 ולא אחר ימות. להודיע כי למתנה ודורון יתשב לנדה.
 הולאח נפש הרואה כי לא הניח כ"ל צדק וסוף דמו.
 כענין נפש נתיב על האהב כמאמר ז"ל על פ"ו הלא הרואה
 ויאמר אתי אשתו כו'. ובענין דם זכרים. וזהו ונחה נפש:

בר עין תמה עין כו'. אחרי אומר ונסת נפש תמה נפש
 ראה והנה יתחנן לבב אטע באומר נפש תמה
 נפש. כי הלא סבראיו יאמר אים תמה אים. ויוכל גם

הגוף כי הלא תהנה ע"ל הרוח. והנהרג צד"ע על
 שהרגו גוף ונפש ואבדו גם שניהם. ולמה הם שלא להזכיר
 רק את הנפש. וע"כ אחר עין תמה עין כו'. לומר דע
 איפה כי אין החומר נמשב בערך הנפש. כי הלא החומר
 אין חשיבותו למעלה מערך שווי משון. כי הלא עין תמה
 עין כו' כויה תמה כויה כו'. כי כל אלה למה שהם אבדי
 החומר אין חילופם אלא משון בלבד בנמי כדירות ולא
 יקרו את עין המהיל את עין חפולו ויזולא. ולמה לא
 יהיה האבר העין האבר ממש. כגשש צנעט. אלא היו אומר
 כי אין החומר נמשב רק כשהו כסף בעלמא. כי כל האברים
 כעבדי הנפש. מקנת כסף המה. וע"כ ימלא משון על
 אשר הפסידו ממה. ומה מומא דבר ילא עמק מפי אים
 לומר ח"כ איפה שכל הסרון ומכות החומר נרדמות ממכות
 הנפש גם היסורין הבאים על גוף האדם. לא יפסדו
 בעד המכות הרואיות ליתן צנעט צניאס. כי הלא דע
 איפה כי לא כן הוא כי הלא כי קנה אים את עין עבדו כו'.
 או מן אמרו כו' לחשפי ישלחנה את נפשו וגופו. תמה עינו
 ושניו על היום אבר ח' משחרר את הכל. ומהה אמתו
 עבדים לאדונו יב' ארון הכל. וע"כ ממנו נלמד כי אמתו
 ישלח חפשים מחשבותיו תמה ייבארי אבריו. והוא אמר
 ז"ל צד"ע (וצנרכוח דף ה') על פסוק אשרי הגבר אשר
 חסרנו ים והזרחק חלמדנו. מקי' ומה אים עבד צנעטי
 על מן או עין נאמר לחפשי שאלחני ע'. שקבל יעבדו צנעטי
 עבדיו שילחנה הקב"ה לחפשי יבארי ורבי חמא כד ה'
 חזי להאח סני נאור. הוה קרי בר חרי כו' כמפורס
 אלנו בשערים ב' מקן כ"ד: ורוא ממאמר מה אל
 הפמיכות הנה נאבארו היסורין הכלין על ידי הדעה או
 מאליוסן. למרק עון אשמה. בא אחרי כן לבאר לנו
 הבאים ע"י צנעה אים ואמר ובי ינח שיר את אים ופח
 כו'. ולא אמר כי ימית שור את אים רק כי ינח ט' ומת
 כו'. ולא לך כי אין שור ממים ב"ל עון מיתה. רק
 כשור הוא סבור כי הלא לא יעשה עון נעיתה. אך
 ומה הוא כמעטמו. כי הוא מן שפוני כ"ל שנהגלל ע"
 השור הוא. כי הרעה שלוחים למקום וע"כ גם שהשור
 יסקל על שנהגלל רע על ידו עם כל זה בעל השור נקי.
 אלא יאשים על שלא שמו אחרי שהתם בחפאי מה ודי לו
 שאבד שורו על שממקום אחר גרם חפאו לאבדו והנהגלל
 זה ע"י ממונו. אך אים שור נגח הוא גם הוא וימת שיתן
 כוסר נפשו כי אז הביא הוא את שורו שנתגלל תקלה על
 ידו. וע"כ דרכו רמו. על אשר ישול הטפל ביד אחד
 מגזולי הארץ ויבטו ומה והשפילו לשור כי הלא בהמה
 המה להם. כי גם הוא שליח. כי ינח ולא ימית רק
 כמעטמו צענו. באומר ומת המכה לא יקנה. כד"ל
 (דברים ל"ו) חני אכלה גם כי החיים הם שלוחי המי'.
 יכלו יד' אונותי נקמתי כו' כמדובר בערך הכיוון (דף
 ל"ו) אך אים ארון למכה לא יאשים גם הוא כי לא שמו
 אים לא אים יהיה ערלה כי נגח הוא ולא עבדו בי אונם
 בעליו ימות. כי גם שטרס היא כשרה למז חתה יד
 עבדו ימית עליו כי מה ה' כפרה האים הוא על זה. כי
 יהיה מיתתו כשרתו עכ"ל ונסן בעליו פדקו נשמו פרי
 נענו חפאת נפשו ורזולא ט:

לג כו' יפתח אים כו'. הנה מרז"ל נלמוד. וכן נעשה
 לדרוש

לדלות רמו בדינים אלו כאשר דרכו רמזים ז"ל על העגל
 ח"ט כי יגזר איש טור וכחמורם ו"ל כחמקה כחמקה
 (דף ס"ג) על כי חלף את טו'. על הזרע הנבואה על
 הרמזים ולפניה רעים ויפויב ואתמה כי הנה עד כה
 דבר המורה הנבואה על איש מוחלו על נוט למערת נסמו.
 טהה בל וידבר על המה הנבואה על נסח אדם מחבר ידמה
 וילמד המעשה חבירו. כי ישפה ראוין את הרע שיג
 או מיד. ויראשו משפטן ויעשה כן גם הוא. ונפל גם
 הוא בעור כרה ויחברו ראוין. וז"ל כי ישפה איש בור
 בו'. והוא כי דרך החושק לגמלי החמול כמזיד כ"א
 כהגנו. והוא סחה להעמיק השחית קו לקו כמזיד. וז"ל
 כי ישפה איש עיניו טור לטור בו. והיה פחיתו בלבד
 שיא עברה בטובע כמזיד לו טור עברה וזמה. כחושן
 ישחק טורו לו כי יכרה כחזון טור ושחה לטור בו.
 שאיש פחיתו בלבד כ"א כרה עמיתו טוחה עמוקה.
 ולא יכעז בלא יחקה כשהר רק בעלי. באופן ילמדו
 ממנו רפטו כשהה רשע וטורו. טור לו חמור שחול
 מרד טור המענה מיד. לו שנג כחמור כחשון דעה.
 כי ידלה טוחה וילמד להפול כמזיה. או כפל הטור
 עיהם סינה יתפלו כמזיה וכל. ומה קצוה לגל יאש
 גיאים. הוא כקף יפוי לבעליו. שחשק והטוסף עד
 ט' אשר הססיד אשר למד ממנו. יפוי לבעליו כי יחזירט
 כהשונה לו קרא כסף אל הגוס זהו ולכה. שתיכנה אלו
 כל ידי טאנס. וזו על ידי כן לא בלבד יתקן טוחו.
 כי אם גם והסם יסיה לו. כי אשר למד ממנו וחטא
 ובחיו קרעל עם עתם שיחזירו כהשונה. יסיה לו
 חלבו כרה :

לה ובי יתן פיר איש בו' עד כה דיבר מאשר יחשיא
 את האלה שחייב לתקן את אשר עושה. אשר
 כי לפעמים יתקן מראשון זכות לשפטן ויסים ראוין חייב
 יתן את הדיו והוא כי חומר ראוין הוא בעל החסד
 הישבי כנסה כנקלחה איש הוא בעל החומר ויקראו
 יתן ויכריע חומר. וי"ל"ר את את חומר רפאו בייטורין.
 עד ימות יתרו ויכנה מנאווו ואוטוב לו כי יתנו כהשוכה
 כהכנסו כי ידלשו בייטורין. אשר לו גם הוא יחבר
 ויהשכד ניד הולמ בייטורין מדפ כנגד מדפ. עד שחל
 את כספו שהוא יאחד בייטורין הני טוסף חמדטו בלבד
 ולהשחית מאכרה היה לו וזיה וזת את כספו וט"ם ולמה
 לא יסיה עד יאחד כל כספו וחמדטו. הלא הוא כי גם
 את הסת יתקן כי גם זכות המה שטפל יתרו וחאווו ית
 לו טו חלק כי על ידו נתגלגל כשכד טו'. אך אם אשד
 שטפיים שפיים לשפון. לחינו מוסם למים חסד המה
 יסיה לו למת :

דו כי יגזר איש פיר או כה בו' כחתיבו ודבר דמ
 סחילת את האולת. גם שחכפדים שטחיה. אשר
 טהה זה הוא כגישה וזרה. אך אם עוד יוסף לחמדו.
 ולפוטרו נידו כריח גדול טעו זכובו. וט"ם סיכר לט
 ית' טען מדינה יוסף. והרעה אשר רלחטת עליה יתקן
 נדלש וקפח טור. והוא כי הנה יוסף היה סחיה טה
 נדי ללש כשררה. כמחבר כחיוב (כריסיה ל"ח) היה
 רועה את אסון כלאן. כמחורט חלנו חרעה אותם
 כרועיה טדחי מחסדר עליהם. וככטור טור היה מנח'

כבר כי יבער את שדה כו'. אחרי הוסיפו יסב' מלאך את האלה בידים, בא ויאמר לפעמים גם שלא ירע להם. כי אם ירדו שלמים הוא מלכודם. כי נעון אשר יתפלל אים או אהבים יאז הקוף על רעיה ומזינים הכלתי מוחים. והוא עמין כי פלא את כו'. אלא שהקדים עמין כי יבער כו' ללמדנו דעת, איכה מתרצתים השמים ומחלים ללכוד עליהם. הלא הוא הפליגך אדם עלמו אשר הגאווה העולם היה. כי אם לא יעשה רק התפשו אחר טוב' השלם היה נדבר החיות לו, ויפקוד ויאבד סוכה הרבה. מקומו המזמן לו לערב כשנבדל דר"ה ען דוחו (מעמית ד"ה) שנהגו לו רגל שאלחן זב והלם שיהיה שולחם חסר בעה"ב וכשנבדל דרש"י כשקאלו סלמדייו על אהר שילא מוצא לארץ והעשיר ואמר להם בקעה בקעה המלא דירי זכב וגמלאה הבקעה, וכבנאו לנקט אמר להם מוכותכם של העה"ב אחת עוליה מיד נמוט, וע"כ ראוי כי החי יתן אל לנו: זוהירמוז לחיוב בלמנו כי יבער את וכו'. והוא כי הים כל הים שירא יען לו שדה או כרם בעולם העליון שדה הן מלא שאלן לו מהן סירוס בעה"ז. וכקרא שדה שקולרי' מה מצרע. שהוא הקרן עם טופספו. כענין המהן סכר שנועל עם עם שישפסאו מלחם שקרן קיימת ויחיל סירוס ככרם שהעפרים קיימות ומולחין סירוס ואורול ענה שדה וזה כי יבער ויאכל את שדה שדה. או כרם שלו להעלה. במה ששולח את בעירו הוא חסורו. ובער שדה אחר שיתפר אחרי הגאווה העה"ז. שהוא לעשות ימיו חנוניה לאכול למעדרם ולשמים במזרק יין לנכות בנק עורבים עיקר מעולם שליטו שלום. כ"א כל האומ'. במאמר ז"ל (יבמות ס"ד) כי עבו ויעקב חלקו העולמות עשו ועל לחלק השלם הוא ויעקב העה"ב. ע"כ יפסיד את של למשלו כי מיתבדדו ומיכב כרמו כל מעלה ישלם. והנה זה הוא נהנה במסור לו. אך מזה ימשך גם אל חסורו. עמ"כ הלא הם המתשתאות וגו' קליים הם אשר מתרצתים והמתשתאות, שזו וגאלה גו' הם זכות שעת קרן ונקט וקבן כבר נכלל. והוא מאמרם ז"ל לא נכדא יין אלא ליהן סכר לרשעים על מעשיהם הקובים בעה"ז ולגנחם הכלים. שגאל' חו סכר לאורד חלו רשעים. ויין למרי נשם חלו אגלים. וזהו וגאלה גו' על היותם שוחים במלך את יין משחיהם. ומי יתן ולא היה כ"א שולח סוכ. כי אם גם אז הקנה הוא הנכס מחלל גם היא גשם יבנה. כל השדה שהוא משל אל החומר כי לעמיים גם בנפן ואלו בתחולתים. וש"ס האם מענה סכרן חלו יסכר אשר יתפלל ביונו והלא לנו כל עמו אל הפסח כי הנה לא יסכר על מה שעשה אחר שיין דיליקט. כ"א על שהביא א"ע ליד קך שחכער בו את יינו. וזה שלם ישלם התבטיר את הכערה. כלאון שהחלחל המתשתאות כחומר לו יכלה רעה ומחו יאס. וכן סורר וטורה יוכיח וגם עד ממהר משתה בני חיוב:

והנה ככלל משפטי ה' ישרים אלה. הם ארבע חבות זיקין. אשר הם החמיל סדר זיקין. וזה ל' המשנה (רי"ב ב"ק) ארבע חבות זיקין הן. השור והבור והמבעה והמבער לא הכי השור כהרי המבעה. ולא הכי המבעה כהרי השור ולא זה וזה שיש בהם רוח חיים

והנה ככלל משפטי ה' ישרים אלה. הם ארבע חבות זיקין. אשר הם החמיל סדר זיקין. וזה ל' המשנה (רי"ב ב"ק) ארבע חבות זיקין הן. השור והבור והמבעה והמבער לא הכי השור כהרי המבעה. ולא הכי המבעה כהרי השור ולא זה וזה שיש בהם רוח חיים

והנה ככלל משפטי ה' ישרים אלה. הם ארבע חבות זיקין. אשר הם החמיל סדר זיקין. וזה ל' המשנה (רי"ב ב"ק) ארבע חבות זיקין הן. השור והבור והמבעה והמבער לא הכי השור כהרי המבעה. ולא הכי המבעה כהרי השור ולא זה וזה שיש בהם רוח חיים

והנה ככלל משפטי ה' ישרים אלה. הם ארבע חבות זיקין. אשר הם החמיל סדר זיקין. וזה ל' המשנה (רי"ב ב"ק) ארבע חבות זיקין הן. השור והבור והמבעה והמבער לא הכי השור כהרי המבעה. ולא הכי המבעה כהרי השור ולא זה וזה שיש בהם רוח חיים

והנה ככלל משפטי ה' ישרים אלה. הם ארבע חבות זיקין. אשר הם החמיל סדר זיקין. וזה ל' המשנה (רי"ב ב"ק) ארבע חבות זיקין הן. השור והבור והמבעה והמבער לא הכי השור כהרי המבעה. ולא הכי המבעה כהרי השור ולא זה וזה שיש בהם רוח חיים

והנה ככלל משפטי ה' ישרים אלה. הם ארבע חבות זיקין. אשר הם החמיל סדר זיקין. וזה ל' המשנה (רי"ב ב"ק) ארבע חבות זיקין הן. השור והבור והמבעה והמבער לא הכי השור כהרי המבעה. ולא הכי המבעה כהרי השור ולא זה וזה שיש בהם רוח חיים

עד ה' בהכיר רשעו אז ה' יפלא עיני לרשעו זה. השב חלוי. אך אם לא ימצא הנגב כי עשפש ולא מלא אז יתלה בביטול תורה. ונקרב בעל הנות אל האלהים בד' אחוה של הלכה. כי עש נימו ית' אולי זה ה' עמומה שהתרי שיתלה בביטול תורה הוא אם לא טלה ידו במלאכה רשעו. שלא גזל או נגב או עשק את עמישו כלו' שאל טלה ידו אין צריך לנפשו. כי ודאי מלאהו עון זה ולא כונד שלא טלה ידו במלאכה רעה. כי אם חסי' על דבר טעם. שדבר שרד בחתו לאחיו האביון. בין היה דומה לשור המזיק וזהו שור כי הוא הפשע בין על חמור סביב בבלי דעת בין על עשה שהיה בחימום דמ' לפה חמוס לא בלבד על המזון כי אם גם על הכספה. שדבר סרה על שחובע גם כמות וזהו על שלמה. וגם לא בלבד על שמוכנת מחת לו חספה כי אם גם אם הכבדה ממנו מה שזולתך היו נותנים לו. וזהו על כל אלה אם יקרא העני אלך אל ה'. אשר יאמר לפיויות'. כי אז זה האיש אשר החסיר לחמו. עד האלהים יבא דבר שאי אפשר דברי העני ודברי ההללוך ואשר ירשיעון ואלם עיני כי יעביר הוא ית' מזה לזה. כפי מה שהיה מחברו כאשר זמם כן יתהסק לו :

ב יתן אדם כו'. עד כה דבר על אשר יתן לו ה' עשיר וכספס. עשה ידבר על מי שיתן לו ה' בן או תלמיד יחיד או רבים או קהל עדת ישראל לרעום ולהנתיב. כי לא יעלה על דעתו ויהיה לו מן הבמים להשכרם גם השפיר כי אם לשמריה מן החסא ולהדרי' בדרך ה'. ואלם לא יעשה כן משלחות שמוסם לריות על יאחרו וזהו אומרו כי יתן איש זה הקב"ה. אל רעבו זה כישר חלי. על ידו להנתיב בן או תלמיד פתי כחמור הולך אחר שופה נאה והולך אחר קארה גופנים כמיהו. שהוא מוסא לה' או דע לבריות כשור או פנים בדרכו כשה פמים וזהו חמור או שור או שם. או קהל רבים וזהו וכל בהמה כי בהמות רעמו והוא הרועה אותם. כעני וזהו כללן יוסף ויפס על איש כי לא יתנו לו אפרתו רק לשחור אוקם מכל דבר רע בעיני ה'. ולכן יאמר יהיה כי מה הנשבר כי הרשיע והיא חסוב כמה. ועל רשעו שבר בייסורין רעים או נכבה מן העולם לניחנם אם הוא על כי אין רואה כי השומר לא הפניו ולא ראה בעשורו רעשה הרעה אז אן חמה את דמו מידו ית' לא יבקש כי הלא לא ראה את הרעה. שוף עדיין יש ד' אשמה כי לא הפניו להזכירו ועל כן יתנה כי אשר נעשה השומר כעני. לעבוד את ה' ועבר עליה היה מתחלק המון בין שניהם אם לא הזכירו ולא טלה ידו להוכיח במיטור. במלאכה רשעו הוא השומר. ועל כן ולקח בעליו חלק השבעה ממנו. אך לא ישלם את דם השומר וזהו ולא ישלם ששם הוא השומר רעע בעומו ומה אם דמו מיד השומר לא יבקש. כי לא ראה כאשר הרשיע להזכירו אך אם נגב ינגב השומר. מהביץ אל מעשה השומר והיה ישמר ומתנגב מיטו ישלם לבעליו את דמו אמתם אם יתקף השומר לכל וכל השומר לראוהו באופן שהוא חמוס. אז הוא יחבר' ויבארו את השומר בד' של מעלה להעדר שיהיה הוא עד כי הוא עלמו גרם ולא סתפסה לא ישלם השומר. והנה כל ית' הוא כי יתן הוא ית' מעלמו

לאיש חסמים לשומר. אך אם ישאל איש מאת רעהו ית'. יתן לו יחיד או רבים להנתיב אז חסבר עליו אשמת עושה כי אם נשבר בייסורין אז מה בעומו יהיו כרלסון. כי אם אין הרואה לא ישלם כי אם גם אם בעליו השומר אין עמו שלם ישלם כפלים על שלא הזכירו וגם דמו מידו יבקש. ואין לו מיטור רק אם בעליו השומר המיד עמו ומזכירו ומשמרו אז לא ישלם כי חמוס הוא חס הוא כאשר שאל שאל האיש מאתו ית'. יתן לו מנכדו ומעמו להדרי' חסם אין כסף רק להנתיב שבעדו ית'. כי נטל עניו שיערמיהם. אך אם סביר הוא ולא שאל רק למנן יבטיקו לו די מחסורו שפכיר אז לא ישלם כל כך כי מה שאל לשאלו מאתו ית' בא בשכרו. ולא קבל עליו חסא הדרתסה על כן ידעה לבוג הקודם. כי אם אין רואה לא ישלם ולא לזה האחרון :

טו יפסה איש כו'. היה דרך ריב' לפחות את האדם למחאנפשו. אך זה דרכו ית' כי עד שלשה שפני ישראל מנכיר רלסון ראשון. וע"כ אשר חמו ה' דעה וזכרה והשכל מעת העתא פנס רלסון. וזהו יזהר לכלתי שוב שנים כי אז עדיין לא החזיק הילך הרע בו בעשם יקל להחאמן נגדו ואז יעזרו ה' עזר גדול לכלתי ישאלו. ויהיה לו כל כך אהבה עמו כללו לא העתא מעולם. וזה ירמזו כי יפסה איש הוא הילך הרע. כחולה הוא נפס אדם להחתימה ועדיין לא חרשה. כי לא יתחלה להתחבר בו כי לא העתא עדין. ועם כל זה ושכב בסתיל בה זיהמת טומאה עבירה עמה. שתימחה כי החתימה פעם אחת וזהו עבירה זו מהר והמרה לו ליה"ל לא שמה לשכב חללו להיות עמו המיד כי כח הקמאה שיעשה בחטא שהוא ישוב לטמאו עוד בקבע כי עבירה גוררם עבירה. וזהו כפול מהר ימהרנה בה' עבירות אחרות. וזהו יהיה במהירו. וזהו רמז כלשון גם כן. באומרו מהר מסר וי"ץ כי מהר חסוב העבירה הילוי. להחתימו עוד פעמים. ומה הקמאה הלא הוא אם מתן הנפש הזאת לחטא אשמה. כי הפישה נחמה לעומת מלמו. אז בעבר איתו שבת ליהר ולכבוש את ילדו. גם יאמן אביה הוא ית' לתסה לו. כי גם הוא ית' יעביר טומאה החסא שהוא מן העולם. כי מעביר רלסון רלסון. ויעזרנה לכלתי חסא. עוד. ולא זה בלבד כי חסם שאל יחשיבה בשנים מהעשה גדועה מיהר נפשות בלא חמאו מעולם. כי אם כסף וחסק יהיה לו ית' שקול בד כבוד כמסור בטעם הוא ית' בחמולות. אם נפסוה שאלו עממו טעם חסא בן יחטוי לו הוא ית' שפחה מהראשון :

י מכשפה לא תחיה כו'. שלשה פסוקים חלו מקושרים. כי מהראשון נמשך השני. כמאחר ססר הזוהר כי בלעם על ידי הזדווג עם הארץ היה חל עליו כח טומאה הכיפוף. ומזה יבא לזכור לאלהים זולת ה' נגדו. וזה יהיה מה שממך אחד כל שוכב עם בהמה מכשפה כו' והזכירו יצח כו'. וע"כ דרכו הזכירו. כל עתה עבודה ה' משופחה עם עבדה אחד משדקיו העליונים. למטן יהי' מאסור ומליץ טוב לפניו ית'. כדרך אנשי' עבדי המלך אשר ישרתו לפני המלך היושבים ראשונה במלכו'. למען יליוו עבדם לפני המלך וכן לא יעשה לעבדי המלך הקדשים. כי על כן בחר בנו

מכל העמים. להיות לו לשם נחלה. מאז שהחיל עמון גויים אל העמים ודומתו מכל לשון. ליקרא שם עמיו. מה שלא עשה כן לכל גוי וסדף ומלאך. וכן כבוד קרא אחמו. ואינו כבוד מלך המלכים. ישמענד דט כבודו לעבדיו. וזה אומר בלתי לך לבדו. כי הוא אלהינו (ואין זולמו :

כ וַיָּגֵר לא הויה כו'. אל האמר נא ישראל. אם כל כך האומה היא הע"ג אל יאשה הסגנה את מי שעבדה גם אחר שתגייר. לאמר לו האמול עבדה ע"ג וכיוצא בזה. לזה סמך ואמר וגר לו ויהי שיהא אהאם דברים. וכי יהיה זה גם לא הלאנו. כי הלא גם אתם הייתם בלתי מלכים. כי שם עבדתם ע"ג וחס הגבייתם וכאשר לא מאסך ה' על שעבדת ע"ג. מלחם לך מותר. גם לא יאשה בנר הזה. כי כמותו כמות. כי גרשתגייר בקטן עגול דמי. וכאשר הזהירך בל הזכיר לגר דעמו הקודמת. אני מוסיף בל הגרם לזכור היותם ולאמה עובד עשיהם לכל א' מהם. לדאג על איבודם אם הגר לפו. וזהו בספק כל האמנה וגו'. כאשר יתבאר :

כא בָּר האמנה ויהיה וכו'. הנה אומר כל הוא לרבות האמנה שפירס כבודו ולעמך המשיכה ועין כול העיני והעקש. וגם שאין באומרנו ענה הענה שום גזירה. ואלה הערות אחרות שאמר הלא הזהירך בל מוסיף את הכר. בשם שקדמו הני מוסיף עמם שאני לא תעשה באופן. האמנה ויהיה יזכרו עובדם שחלו לפו ויאעזרו. כי בעתה האמנה. הזכיר אלוך נערים. והיותם את אביו. כי זאת אומרת אני לי. כי לאלה חסרתה עפרה בעלי. לא עמי אדם. והיותם אומר איה לי. על אבי. כי לעת בואה הים בעצרי. ושפת האמר היא לולא ב' אלא. אוכל לעמך. על כן בא ואמר מה שיהיה אלו. הוא להודיעני כי אם ענה טענה אחר. כי עשיתי ככול. (א) העיני אשר לכל אדם. (ב) הזכיר כל א' אשר תשר לו. שזו זכרת ענה אשה. ושמתחתה עליו כאלו אז חס. והכל עיניה ואומרת. הן לו היו כמותי לא עיני. וכן היותם זוכה גם על אביו נחלא כי אם ענה לא א' הוא. כי אם גם טענה אחר. שהוא עיני ככול. אחר טענה אחר. וכן הוא נעקב לא נעקב א' בלבד חסיה. כי אם גם יעקב הוא כולו. והוא כי האמנה. העקב נעקב על מזלחה העיני. וגם נעקב על מוח אשה. באומרת אם היה איתי חי. לא יעבטו אלה אל לבם לעשותי. ומה שיש חסיה מהאיש הרע הזה. וטענה על משפטיו יחב'. וכן היותם יעקב על שברו. ועל יתמותו. על הדרך הלזה. וגם אני שמוע אשמע שמי שמישת. על הטינו ועל הזכרת החסות. ועל העיני אשר והרנתי אתכם. כי אף מבני האמנות ויתמות. ראוי לך כל הפענה. כי יקבע את קובעיהם נפש. ועל אשר הזכרת לאמנה האמנות. אחרי השם הכת מלב. ישו נביא האמנות. שהיא אלכטנו בלתי טובה. כמו שאמרנו ז"ל (במשלחה) בני עדים על מיתה בעליהן. ולא יאשהו לעולם. שלא תשכח האמנותה. לעשות אשר הזכרתם השמות. ועל המה הזכרת את היותם יתמותו. יהיו נביא יומים. וזכר יתחמתו להם חסיד. שלא יירידו לנכסי אביהם.

כמו שאמרנו ז"ל. מאז שהח' גדולתם לא תשכח יתמותה. מדק כנגד מדה. ועל ק' יחדיו לך אלו. לטודיך. שאך עונשם שיה לפיניו הזולת. לא שישאר לאולם. גם רמזי' אם נעק וכו' שמש וכו'. לומר כי גם שפסטי דין נעשה חתלה. על בלתי לכתו לנ"ד שנקס. ביומיה לא ק. כי אם נעק ונעק אלו ולא לבד שנקס. כמו שזכר. כי אבי יאשים דין אלמנתו אף בייחוד ולא יאשה העקב לאביו. או לדין המחוד אלה :

בר אם כסף חלוה את עמי וכו'. הנה אם זה קימו וקבלו רז"ל (ב"מ דף ע"א) שהוא דחוי. ואשר דאשקי בלשון אם בשום לב אל מלם את. שכלומר את העני שהיה מיוחרה. לומר אל היסל מלכותם עד חסיה בעל זכב אלא גם אם כסף יהיה לך. פלוג את עמי. וע"כ זה חזקה. שאחור שהוא אל העני. שהוא שקב"ס כי יעמוד ליתן אכיון. יאם עסק ויעשיר : והנה ידוע כי הסגולה גדולה בעדקות. ועל האדם נאמר (מבלי י"ט) פלוג את ה' חוק דל. כי אלו יתבדך מלוג. מי שחוקן את הדל. וחיסאמר פה. דע כי לא חסיה לעמי המבד כנושה. כי אם לר'. וזה אומר לו. שישא מלוג מיוחרה. אך הוא לומר לו. הוא שלא חסיה טענה. כלומר כי אם לולא. והוא ה' יתבדך לפד. וע"כ לא חסיתו עליו כך. אם שפך אמו. כי אם לה' אשר לו כסף וכו' חסיה אשר לים : ואעפ"כ הכי' את העני. שהוא מי שהוא עם העני. הוא ה' ששעמד ליתן אכיון. הוא עמך. ואש"כ קן לא חסיה לו לר' ה' כטשה. ואש"כ שלמי האמת אשה טעה בו. כי מלוג ה' חוק דל. וגם לא חסיתו עליו יתבדך כך. כי פה שפדך לדל אשה כמבדך לו. במה שאשה טעה בו יאמר : ותענין הסמיכות אמרו ז"ל כי עינו האמנה ויהיה. אם ע"כ הריבית שהמכר ללוח. ולפי שצדק יאמר הלא על דבר העיני אפרתי. כל האמה ויהיה אחר בין עמים בין פשירים. כי זה ריבית הכל. אחר הנה זה הוא בעיני. אך לא בלבד שפחייב לעלמי עשה. כלל גם לרשע ולהקיב. וזה גדולה שגדאך. שהיה שהיה אשה. כאשר מנאס הרמב"ם בהלכות פסוק עיים. שמוה ח' מניס. וזה גדולה על כן. וזכר לא אשט לך השעור פני. כ"א כסף חלוה את הפד שהוא קודם ופ"ה הלא תוכלו להלוות לעשיר. שאכפת שפרתן מלוגי כי אין לו מה להשיב. ויאמר כי פחת אכפת אשגוה. וגם הוא אלו. מלא"כ אם לא אלו שיתקיים גם ואכפת לרעך כמות. לז"ל שמת בקבלי איכך. על סוף אל חרנה להלוות לו מזהבך. רק כסף חלוה. ולא שדאג כאשר זוכר. ואל יקל בעיניך העני לגלמי חסיתו. כי דע אשה. כ"א הוא עני. הוא עמך. כי עמי העוב בעיני כמך. כי אל זה אביו וכו' : או יאמר את העני וכו'. שדמה אל הטוב כל נכסו לאחד מבניו. שלא פשה אלא אשפרושים. שאמרן דעם הוא. בלא יום את כל השאר רקים. ונאם חוק כל א' בעקדו אלו. כי הוא ית' העשיר את א'. ביהבן שכניה את השאר ריקם. והלא גם הם בניו. אלא אשפרושים מיניה. לזון את הדל' וחלק הדלים אלו. שדף על חלקו. וזה יאמר את העני עמך. כי חלק עמי שהוא רצוי אלה. הוא עמך

עמך : או יאמר נחמול על פסוק (תלויס ס"ח) יבד
 שולם לפני אליהם. שאמר דוד המלך ע"ה יבד עולם בנין
 בעיני הוי"ו, ולא עשירי ועניי. מבינה רוח הקודש
 א"כ חסד ורחם מן יצארכו. ונמול כעדי פזכו העשירי.
 שיבא פרנסת העניים על ידם מושך ידו מסם. וזכא יאמר
 אל ירע לנבך בחסך לו. כ"ס הוא עני. הוא למה שהוא
 עמך. שחזקה בו בחסך לו. ועל הענין פן חסך
 מלאה. עשה זכא איפס. וכואו שלא חזי' לו כנוטה. כי
 אם העני על רוח- בכל לבך. כאלו איך טעה בו.
 ומשולם לא הוליו לו. וזכא לא תבא לידי הנאה אם לא
 יקדע. כי לא יהיה בעניך כחיוב לך : או יאמר לא
 עמי' לו כנוטה. וע"פ שלא חזי' לו כנוטה ימסך שלא
 השימון וכו'. ולא חזי' מלוה הבאה בעניוה הרבה.
 כי בקרחה רבים. חזיה חוטא ומחמיא אה הלוה. והערב
 והעדים והסופר והסרפור שלם עובדים לאו זכ"א
 השימון כמאז"ל (ב"מ דף ע"ג) ולא נאמר חסיה : או יאמר
 שחא האמר הלא להביא אה הפלואה. ים ספק אם
 ישיבה לי ע"כ אשים עליו כסף. שימון מעום מאשר חשיג
 ידו בחורחה מן שאם בסוף לא יולם למהו יהיה הנשך
 סתה הקן לו לשהו למשכן עגדו כדי שיכרע לו"א לא
 השימון עליו נשך ואם ירע לנבך וימסך שחבול עוד החבול
 כי כשתחבול ספס ח' לא חשיב ממנה כי אם חסנה
 באלוץ פסם ב' שחבול ומחבול. וחלה מה שפכירה
 גורמם עבירה גם אהה דפ לך. כי לא יהיה כאשר עד
 כס. שלא הייח לו כנוטה. פאחה הייח העשיר. והוא
 עני. כי אם בלמה רשך כי טהוה לו גם אהה עד
 ידקו בו הקרה רשך. לכן חקן מעם כי עד נא השמש
 חשיבו לו. והספס בחמתי שלם לא חשיבו. אטעה
 איומו רשך שהחורשה כמיוו. עם שהכסף הוליו לו.
 הלא הוא כי הוא כסותה וכו' וע"כ ויהיה כי יעקב אלי
 ושעמי. כי הנה חנון חמי. נשמי לך החנון ולא פלך
 הים. וע"כ אבנירהו מסך. כי היינה בעמלה היינה לך.
 וע"ה הלא נעמק ירע לו. כי הלא יהיה כמאמר עון
 אשר עליו העני. כי כן הוא. כי ע"י הסיר כסותו
 ספך על דלותו ושעמי כי חנון חמי. חנון לשון חנון
 חמ"פ שאיט רלוי. כמאז"ל (ברכות דף ז') על וחנותי
 אה אשר לחון חמ"פ שאיט רלוי : או גם ע"י עון
 החכרתי לחמו. לא חמנו משמע בהסירך כסותו.
 וגם לא החשיבו למשור דין על חזיו. באמור לו מה
 העמק חמי. לך נבד'. כי הדרכה והיה וס'. והוא בכלל
 שנידו כנו'. כי יהיה הוא לער. והיה הוא שמחה.
 שיאמר וכו' שמחה חזיה לו בדבר. כי יעקב חמי.
 ע"כ ושעמי. כי חנון שכלל חיונו חנון. הוא
 חיוני מלגט ערומים. כמאמר ז' (כ"ר פ' כ') על
 סמוק ויפס ט' כמות עור וכו'. וחמנה לקיים מדתי
 בו משך : או יהיה ע"י נעקחו. שאכזיב וחנון חמי.
 ושפחהו נעוטר. וזכא מלח ויהיה איפס מותרת : או יאמר
 רלוי נא חסרון דעם העני הים. כי הנה והיה. כי היה
 טעק חמי. סחה החמונו העשיר שילוו. הייסי ששמתי
 וחמט. כי חנון חמי. וכואו מאמרנו צדיאר משלי על ס'
 שכל חסדהו לשון מלך וכו'. והוא ע"פ דרכו. לימוד
 גדל שיבטק מלדן הכל משהו : או שיעור חסד. סנה

עמה משפיר שחבא להיות רעה. כי תורם כמיו. אם
 לא תשיבו. והוא יסמח ויעשיר כי תעשה לא יבקש
 בעניו מכן אדם. כי אם חמיו. והוא יהיה שמחה. כי
 יעקב חמי שיהלל על דלותו. ושעמי כי חנון חמי.
 וחנותי חמו. ואתה חסר. והמה ע"י דין זה. שער כל
 השמש יבד הענוס. יקרה כי במשכן שמה העני. קרבה
 אליהם ויפסון. וילכו אל הדין. השמי צופה על כסותו
 לבדה. והעשיר על כסו. וינאר הדין שכל לילה
 ולילה יושב חליו אם הענוס. ויחזור העשיר יקחטו כלל
 בקר ימסך כי העשיר יקלל את הדין. במוכרו הנה
 נחזי חמו. ואיך אחיהו בכל לילה יסמח בו וינה
 וחסרד חמי חמו. והעני יקלל את העשיר אשר טלוה
 ומשכן שמתו. שאו' אינו קובל על הדין. שהרי זה
 שפחהו בו נשח הארך. אך חקלל את העשיר. כי שם
 לבו אל שמהו העני. ולמה לא ייפה חמי לנחמי. ולא
 יסרומי יום יום לבדו לקחתו. נמול העשיר מקלל ח'
 הדין. והעני מקלל את העשיר. וע"כ אל העשיר מלוח
 הוא יחבר'. תלויס לא חקלל. וחל העני הוא ח' ויבוא
 בעמך. כהוא עשיר לא חמור :

בח מזאתך

דמלג העשיר. באמור כי חסרופ
 ואין כל. כי טלוה את העני. ואם חסבול בלמח חשיבה
 עד הבלה. ויאמר עמך. כי הלא ממקום אחר אמלח
 חסרוך. כי מלאחך ודמסך לא האחר והעשיר כי ספר
 בצביל שהתפטר ונא' (תלויס ג') הביאו את המעשר
 אל בית האזר וכו' אם לא הריקוה וכו'. וא"ה העני.
 חמי כי ידמתי חליו ואין לי טהוה להתעבר ע"י חרותם
 ומעשרות כאשר מנהם את העשיר. וא"י לי על עני.
 כי אין מנחה לי. ע"כ בא הוא יח' לחנונו הוא.
 ויאמר אל החוט. שך גדול. כי כבוד בניך חקן לי. כי
 אם לא תללח בממון. תללח בניסו כדרך רוב עמיס.
 וגם לא חשיאש מן סממון. כי בזכות צטר בניך שחן
 לי חוכה אחרי כן שך חטפה לשורך ולפסך שחמן לך.
 שחמן גם כבוד בהמה. בזות צטר בניך אשר חסדה :
ל ואנשי קדש תסוו לי וכו'. סן חמור הלא חמו
 כהוה שניו וצון בהמה כי כבוד אדם
 וכבוד הבהמה לה' המה. ספך על האדם כי כבוד בהמה
 לס' הוא בזום השמיני. וכטר האדם עד יום שלשים.
 ואם על כי האדם איט יולא חספק נפל עד יום שלשים
 גם כי לענין חילה לא כן הוא רק בשמיני עם כל זה לא
 יבצר לסיוט השואה בנייהם יובאל כמו זר נחש. על
 כן ספך ואמר ואנשי קדש הנין לי. לימר לא אבמהם
 דמיתוך וחסוה. כי רכס על לי חמו דומה. כי הלא
 בהמה על ידך עולה במעלה כי אהה חטלה וחמנה לי
 כאמרי וציוס השמיני חקנו לי חך אהה לא כן כי אם
 וחנסי קדם תסיון לי מלויכס מבלי סנהנו ע"י חמריס.
 ובראיה כי הלא על ידכם הכסמה עולה במעלה חוניה
 בערנכם כי הנה ובטר כפדה פרסה לא תחלכו וכו'.
 ח"כ חמור מעסה למה הפרסה לוכרה מהאדם ומורידה
 למחלל כלבנ. אך חין זה כ"ה פכאשר בהמהס חיותה
 שחמסם כס בעלם. שאינה ערופה כרואיה לחות הרבה.
 לו היא פאכל לאדם. שיש הכנה כס. להשמות חקן
 חסדה

מחלוקת על ידו . אך בכוונת פירוש . שאינה ראויה לחיות
י"ב חודש . אז חשוקן נפש אוכלה ונלכז הנחן ואלו לא
היה טובה לחדש מן הכהנים נחם בצלמות חיובת היא
מאכל לאדם ולא בצרפותה :

כב א לא השא שמע הוא וכו' . לכא אל כוונת הסמיכות
חביר מחמרת י"ל (ב"ר פ' ט"ד) שהפטר
ל"ה ראוי להשליש לכלבים . שנאמר לכלב השליטין ואסור
וסמך ליה לא השא שמע הוא . וראוי לשמך לנ על
דבריהם . מה זה היום הנודק לעולם ההוא אלל העון אך
זה יובן כמש"ל (במילתא) בלא וראש שאין הקב"ה
יפקח עקר שום ברית . שעי"ה שהקב"ה לא מרט את
ישאל לבנות שום חמרים . נתן ה' ספרם להאכילם ספריוסוס :
וגבא אל העין . וסוף כי הרי למדנו כי בכפר שלא
כפרו סיכס לבכח לישראל אף שבגביהם לא היו
מזירים צפועל ולא דוברים שקר כ"א להרים קול גדם
ה' . סכרה ללכול הסריסות וזה ראה ולא לקח מוכר וחרק
אם לפשו וסוסר על ישראל ל"ה ירוד ירד בגדר כולב .
השומר מן המדע ההסוהס הסיא . וידוע כי אין כ"א
מאכל לאדם כ"א על היות בני אדם למעלה מערבה כהשר
ב"ה אוכלים עשב האומח על היות ב"ה מדרגה למעלה
הימנו וזה יהי' סמיכות הסמוי"ה כזה לא כי מזה הסרפס
שכר הכלב הכלי בעל כחיר' על אשר לא מרן לישראל לאש
אם לפשו . עה שבגביהם לא היה מוליף שמע הוא . ולא
פילר לזולתו . וזהו שר ונן שכרו על שלא הרק את לשונו
שא לא קוי בגמך . ולא השא שמע הוא . מן הגרע
מטרפו . שהאשר הברוצ מערך מין זולתו . הוא מאכל לו
מן ברויחק גרוע מהכלב . שהיה ראוי ליות מאכל לו .
כדפסע שהיה ראוי ליאכל משעו . ועוד כי מוס חבס
לשון יך עש רכע רבנא לזול את רשעו . להיות עד האם
כשילו . להעיד כי הברו היב לו . כי בהרגיל עמך
להוליף שמע הוא כמה שאין בו גזל . תולוף הוא לצל
גס מן זרעו שהקך ואמר אל השם יך וכו' :

ב לא שהיה אחרי רבים וכו' . מהר לא בלכד חומר
לכלתי מה רד להפשיט על פך בלכד . כי אם גם
בכוונת רבים כעלי סכרה . לכרע את הכלתי ראוי או
להחזיק יוד מרשים . אל היה יך עמשה . כחומרך כי
המה ידע . וראוי לך המך האריסות אף ככר אין נראה
לך היות לרשות . אלא כי יהיה ריב חששים וישאלו
על דבר המשפט ויהיה הכ"ד שקל מנין הסומים כמהי"ב'
ואזה נדון כקרבך לסימן הדין נוסה . אל הענה על הריב
ההוא . לנשות מה שהיה שקול . והאמר כדברי הכה כח'
עז יהא ברור לך הדין ככפס . ולא האמר את הדין
נחמד על פי לבד כי הלא רבים אשר אחי כי הנה אדם
דע לך כי אחרי רבים להטו וכו' לא הכרעת הפך האחד
לא הפו אחי הכה יהוא מנאחס כאלו אזה לנדך חומר
הדין ופחה האמר לפשוסי יהו ראוי לשום פך כהמך
בהכרעמי הנאס חמון אל דל מה ברעב כיוזכות היסב
את הדל הכריע גם שאין הדבר ברור אללו ולי שהיה
זדקס לז"א דל לא הסדר בריתו ולבנתי חומר הס כפל
דיוט של דל ראוי לתת זדקס גדל ההוא ואינו נוסן לו על
מן כמה שהיה ראוי לתת לו אחייב את העשיר בעל דיוט
ינמאחי מנחם על שניהם שלא יחסה העשיר גם היא ולא
יקני בהטאו לז"א דל לא הסדר בריתו כי אין מרהימן

נדון לך אם הנח לנחם יהיה כמה שאינו דין שיהא כי
שפגע שור וכו' אפי' הוא אייבך ואפי' איט דל מפנה אז
רחם והשגב חשיבנו לו אפי' מזה פנמים : או יאמר הלא
למרה ודל לא סהדר אפי' הסדר מה והלא לשפמים הדין
עמו ופניה כצפועתו שלא ידע לפשוך הכח גם לא לפחח
פי לאלס לז"א אפי' נחין לומר זה כי אם אפי' כי שפגע
שור וכו' שפעה אפי' חשיב אפי' על ידי קורח ומה גם ענה
לפניה מה לאלס הפועה כצפועתו ואל האמר כמה זה
יהיה ככלל חמקך ליות חתונב לפני חייבי שבטיא לו
שורו וחמורו לביטו . אך אם הארס חמור שודלי רובן
פחה מחלו ובעמלו עמו גם שפעה זכר בעלי היום מין
ראוי להענות אשחיר פיל ללל אצמוד כעני שונא שפיע
עמו כי לא פלס לעו עמו ודמי כעמי פתרו ארנה .
לז"א כי הלאה כו' ומהלם מעצוב לו כולמר כעבילי ולא
כשכל זכר בעלי חיים רק לכל הראוים לפיך אל פסם
מן רק עיב מעצוב עמו בעלמו נכס אללך אפי' כפיהם :
או יאמר כי הנה (חצות ס"ח) עני ג' דברים שהיו
עומד על הדין ובל האמה ועל השלום . על מן אחר
הזכירו על הדין כחומריו אחרי רבים הסוס . שהיה
שורס השוין הדין שאין נחמד רק ע"י הכרעה ואפילו
ענים שעת מין דיקהס דין . ואח"כ על הפנה שהיא כי
דל לא הסדר בריתו שהיא לנדוק האכס ואחר כך ענה
השולס אחר כי הפגע וכו' . השב שפיטט לו כי ברמות
אייבך מן שפעה שלס עמך . וכן כי סרפס חמור שונאך
וכו' העצוב עמו מנאחס כלום שהייתה כוונת : או יאמר
הלא אחרתי לך לא מפנה על ריב לבושים . שאם יהיו
ב"ד שקול סמוכים כחייבים ומהה הדין כקרבך לסימן
הדין פסס לא הענה לנכות אפי' שהפשי כקום אם איט
ברור לך וגם אם הדל לא סהדר הלא סהדר לך ענה
הקס אויבים כי אשר לא עינה לנשות כעצור הסך
לאייב לך כי כעני לא הידרשו לז"א אל פתח כי הנה
כי שפגע שור אייבך חמר נהפך לך לאייב שלא עינה על
ריב לנשות השב שפיטט לו . ולא ישיב אל לבו ויאמר
שיבו אל זה שיגע אחרי שוריו אל ביהו לשפועי יוכיח על
המחור כי לא לללתי היסבי לו . לא ענה על ריבי לנשות
כי סלל מרה כעבילי כצופו מה גם כדבריו . אך אין זה
רק שלא מלא פי זכות . וכן הדין שלא הידרס בריתו .
הנה יקרה כי אחרו סדל או דומה לו יהיה כח
כמשאו על חמורו . ויהיה רובן חמה פשלו . ועצב
העצוב עמו . או יאמר כי לא פלגתי לכבס אם הדל .
שהוא נכזה כענינו . לא סדרו כדרכו . רק לפשוה
שורס הדין ואם לא ידמנו תוליותו אלו כעצור . הנה
נדך אחרת להסיר ההסד . הלא הלא כי לא מפנה
השפס הצינור כריתו . הלא הוא כי ירפא שלא הפס
משפט פיו שהוא חבוין ידוע לך . לז"א אייבך ידמנו
שפיטטו כעצור דל רק מכלל לך דבר ועם ידעך כי וכל
כרית דרך משל הובע את איש פשור מלא מנה וזיה
הדעת עתה כי חומר אלו הלא ידמך חבוין חלב לכל
דבר ומאין בלו לך משה פוס להלכות להים כעיר אין זה
רק כי משה עינך כממוט ושקך דניס . אהם לא חפשה
מן . רק לא חסס משפט כצינור רק שהיכבסו כעלל הון
רב וכוה יראו כי ירדף לך אהה . ומהו ידעך לך

זכות כל הדברים הנז' שהשגח שהקנה לזבים בהם אך
 אם יסוך הדברים אלה תכיר כי יש רשעות בדבר אל
 חשפה ד"ה כי מדבר שקר תרחק שאם יראה לך דין מרומה
 חסרום מלדונו . פן יפוך שנקי או לדיק סהובו והוא
 מפול' (שטעוה דף ל') מנין לדיון שרואה הדין מרומה
 שלא יאמר אחכהבו ויהי הקולר חלי' בנאור העדים ח"ל
 מדבר שקר הרמק וזוא בראות הפס כי מדין ומלה אלה
 כורס . יודו ויחמוהו כי כל מעשיך לאיש . וכל אויבים
 ע"י הדינות ישלחו אסף . וש"ת ומה הועלת בפניו
 עתך מלדון דין מרומה . הלא אשר הוא רשע בדיונו יפטר
 חמוס או ממון לז"ל אל חמוס כי לא לזדיק רשע וממקום
 אחר לזיב גבולו בראשו : וש"ת אם הדין מרומה בנה
 הדע אולי עמי שכלך ערות מהשיג אמתה הדבר והשפעה
 ואשר לזיב מרומה חשכהבו . למרומה או בהסך . לז"ל
 ויודע אל תקח כי הפחדו הוא מעור עמי שפתיים
 להסות וכלל דעתם ופנינים שהדין עם ניהוו . כלומר אך
 אם הלך בחוס יפקחו עיני שכלך ולא חשפה כי אלהים
 נזכ בעדת הדיינים ישפיע כך רוח ממרוס לדעת המרומה
 ואי הכלתי מרומה . ולא ימאך לכך בנא גר עם ישראל
 לדון כי אולי בגר צבא מציא אל נכר כי הוא המרמה .
 והדין עם ישראל צד אבהן . לז"ל וגר לא תלחך כי
 היה עם ידעוהו אל נפש הגר שהוא כקנן שגור .
 והימים הראשונים יפלו כי מהתהש נפשו צו . כלומר אם
 ידעתם נפש הגר . כי טובה היא כללו אז עמד . כי
 הלא גרים סייחס בלחך מלרים כי פס סייחס שובדי ע"ג
 והתנייחם והייחס קדושים ברם פסח וכדס מילה הגה
 כי נפש הגר קונה מלב ומנפש . ולמה תתפוצרו לרמאי :
 וי"ל ש"ת שיהי חרע עך וכו' . הגה כללות האמור
 הוא לזכרה על הדיינים לדון דין אמת . אחר
 עשה כי בגלל הדבר הזה שש פנים חרע וכו' והוא כי
 הגה רשע נח' לנשול על עוונס הדין . לכן על תפסס
 אמת יהיה שבע . כי האדמה חסן כחה לך . והוא כי
 לא תפטרך לזרעה שנה והזכירה מה . למטן חסן
 כחה פן חהלש ע"י זרעה שנה שנה . כי אם שש פנים
 זה אחר זה חרע לא חרף ואספת אם הוצאת' כלומר
 כי הוצאה שלה הנהוגס לנשול . שלא יהיה הולכה והחרח
 כי חורענה שש פנים זו אחר זו והבטיחה תתפוצרו וכו'
 ואין הכונה על חולשת כחה למטן תקח כח לשמש הבהות
 כי לו זרעה בשביעה היתה ונהנת חובתה הלא שחכה
 החממה ונספת מפני כוח הטעה . ומס כל זה מאשר
 מאליה חסן כחה . ויאכלו לזיבוע עתך והוא גם לחיה
 הגדה . ומה ויתרם החלל חיה הגדה . ולא יפלה על
 לך לומר . אולי בתחלת חופ הגדה עשיתי כן שיהיו
 סירוח הגדה הפקר להם שאל' בכרמים חמיס שאין
 אובליון חסס לא הייתי מטה . אך הנה כן חנשס לכרמך
 לזימך . וספת האמר אולי עשיתי כן למטן בני הדס
 הינעיס שש פנים בחרישם חריפה . למטן יטחו שס
 אחת שבעה לא כן הוא כי הנה זה להם לבלס כלסוד היה
 זודק בשנס בראשיה כי שספ ימים בלנד העשה מעשיך
 וזיכוס בשביעה חסבות מתלכסס . ואף גם זאת אין
 הטעה רק על כוח האנח וקמין נפש ימדה מאסו
 יתברך לא למטן יטח מינעיס כי כסס מס שכוס

שחד. ועם כל זה גדול כבוד המקום היות הוא
הר המוריה מלאך מקומות. כי הלא אין נקד למד
אחת המלוכה חומר כי גם המלאך אינו כדאי להיות
אמניו בהר ההוא כלומר במקום הזה. ולא מכלי
היוטו בכל מקום. כי הלא אנכי שאלה מלאך למצו.
בלומר הנה אנכי עומד ושולח מלאך. הנה יראה
כי מה אנכי. ועם כל זה אני שאלתי הו אומר כי
לא מכלי היוטו במקום זה אני שולח מלאך. אך
אין זה רק לשמך בדרך לבחור חיל ואינו כבוד
שתשאר על ידי עמתי עד שיהא לאורך ימי ישראל. כי
עם עיקר מוטבי גם עמתי חיל ולהביאך ולא אחר
ולסוליקך. וזה להביאך אל המקום כי עם אין דבר
באמצעות מלאך. והלא בזה יגדל הקדש. כי אחר
ששם אלה עמו ומלאך אלה משלחו. ומדברך ולהביאך
כו. יורה כי עם בלבד יש שבינה. ועוד כי יראה כי
מה ובהר המוריה יש שבינה. ולא בדרך שבתיים ואך
יסת כי בהר ההוא מכה"כ. ולמה יגרע מקום זה ואינו
מקום מלאך העולם והוא יש עמתי מליה. לז"ל אחר
הביטוי כל' גם שאלו עליו ובכל מקום אחר למקום הלא
הביטוי. לקבל קדושתו יותר מכל העולם. והוא כי
שם הוא עמד השמים מסווג לשבתי העליון. והוא כהכל
נוף האדם אל בתינת נפשו בו. והוא כי אין ספק כי
הנפש מתאלה את כל הגוף. ואין לה אבר משולל נפש
כי מלא כל האדם כבוד. ובלגדה לא יראה את אבר
מאבריו כי הוא הטהור בכל אבר כח. לשבתי משבתי
שביחד לו כי אלהיה הוא כלם מים. ושכן לא כל
האברים מקבלים שפע מזה כח' ובהיפוך ח' כי הלא
העין רואה. מה שאין כן שום אבר מיד האברים ולמה
לא ישתו כלם כח' אחרי כי יחד כלם מליהם מבטור
הנפש. אך אין זה כ"א שיהיה עך האישיות והוא
מכל שאר האברים. ענין לקבל מהנפש יר שאל מכל
שאר האברים לא שיש בה שטי. כן אומר הוא יתב'
ששם היות כי מלא כל הארץ כבודו ית' של ידי כן
העולם מקיים עם כל זה זה הארץ. הוא מקום
אשר הבעיות מכל יתר חלקי הארץ. בלז"ל נגמר מהלך
לקבל שפע הטהרה שבינה מכל שאר העולם. כסדר
העין בין שאר האברים עם היות כי זה כל האדם מלא
מבטור הניש. וזוה יחייב אומרו ולהביאך ולא אחר
ולהביאך. אך הוא כי הוא ית' הדין מקום מוכן לשבתי
הוא הר המוריה כי מלא ברא העולם הדין ויש
מקדש של חמלה כנגדו. וע"כ עם נשקד ימאן וזה
גנה יעקב מנה. ואמר אין זה כי אש בית אליהם
וע"כ היות עם שבינה חומר. מפרש יענה בית המקדש
מלאמר יעקב את ית' ב' בתקוה איה. על כן ללאמר
לסוליקך. והנה מהדברים אמורים הלא יראה כי עמתי
ככל ארון אשר חסם שרים בית יהודה כי אשים עליו
מלאך מביט. לז"ל לא כן הוא כי הוא אומר כי גם עד
שאלך אל המקום אינו עמתי אוקר לארון שחם שרים
כי הנה עם לפיך אל השמים. (א) כי שר לארון הוא
מביט מלא אומרו מלא מה אומר הוא ית'. לביטוי
באמצעות. ואינו בכל שפולס בלז"ל ית'. אך זה
אנכי שאלה מכה"כ מלא שפולס סקב"ם כמותי כעם
וכלל

זה הכבוד מה. ולא למעלה אחר שפולס את חן המעט
(ו) או שיפוך הכבוד. הנה לכם שתי יסודות.
(ח) שלשן השמור כמדובר למעלה. (ב) שחאלו להם
שולחתי מלמי ה'. כי גם שחאלו לני. קרבן גבוה יחבב
כי הנה לא תהיה וכו' כמדו'. וש"כ הנה מכל זה שולחתי
ללכת ג' פעמים בגיה לירושלים. הטהרה כנגד הכוב
הני'. אך למה הרבתי להעלות שיה כסף כבדים
בכל על כתיי עד ירושלים. כי תראה הטהרה גדולה על
דבר קל. לז"ל אל תהיה על הספק אשר הטהרה
במא' כדורי' ראה שיעלתך כי במעט כבוד זה הטהרה
שאלך כשוי טובה לני מקיב לך שבזות זה לא תהיה נדי
הוא גרעתי תראה ערוב בחלב אמו. שהוא כמזל
עודנו הטהרה בחלב. קרה יהיה כהכל שאני ממחר
שלא יבשל בחלב עד שלא יתמלא וישמחם שהיה מכה מרוב.
ב הנה אכתי שולח מלאך וכו'. רצוני לומר לך מביטוי
זה הלא הקדש ועוד אומרו מלא הנה הנה שהיא
מיתרת. ועוד מה טיך מלאך אל ישראל מה' הולך
למיהם והנה יש מר"ל אחר שהיה אחר מעשה העל.
לא שאל כן יקרה מה זה היה כי עם כמותם הנשעני
ישראל באומרו וישמע השם את הדבר הרע הזה וישאלו
בו. ומה לא אחרו דבר וגם למה נאמר ענין זה מה.
אחר שנאמר במקומו בשרשת כי תשא. ועוד למה משה
לא דבר מה דבר. ושם אחר אש אין טיך הולכים אל
שעלנו מזה. ועוד אומרו לפיך שאלו מוסר. וגם הנה
אסף ועוד אומרו השמר משמו בו. כי הנה שפירה
שמו. הוא שפע בקולו. כי בזה נשמר מהעמו.
וככל זה הוא אומר אל חמר בו. ולמה הושלם
דבר אחד. ועוד אומרו כי לא יפ' לפשעכם והיה לו
טמר כי לא יפ' לפשעך בלשון יחיד. כאומרו אל חמר
בו. וגם הנה יחיה. ש"ל' כי לא יפ' שפעכם.
ועוד אומרו כי שתי בקרעו. שחורפה על כן רצוני ישפה
כדורו ית' שמשען עון. ועוד אומרו ונשיה כל אשר אדבר
מי לא ידע כי שמוע בקולו הוא נשמה כל אשר ידבר
הוא ית'. ועוד חיל' ואיבתי את איביך. שנתראה שחך
יעשה דברו כדי שיהא לערבו. ועוד אומר כי יך מלאכי
והביאך כו'. הרי נאמר להביאך אל המקום אשר הביטוי
וגם חו' מלאכי ולא אחר מלאך כמ"ם למעלה. ועוד
או' ובהקדמו. הרי נאמר ואיבתי את איביך בו. וידוע
כי להבחיור הוא. וגם הנה' ובהקדמו. ועוד חו' לא
הטהרה בו. אך יתכן שבהקדמו הוא ית' אז שפוט
היה. יעמדו את מי שלא הילם מיד ישראל. ועוד
או' ובהקדמו חמלה אש מה שאין להם ישיבי טובם
קטייה. ידוע שאל ימתה נגרה ומתלה. וע"כ זה
קשה כאלו לא היתה שפולס והעקבה כו'. וגם רצוני לומר
לכ אל יחס קשר היעודים האלה זה עם זה. ועוד
אומרו את איבתי בו' אחר אומרו שישלח מלאך. מה
טיך אימה ורעה. אומרו יאמר הלא אחרם לו ג"ם.
שאלך לו לראות עיך וכן ראשית כדורי אדמי אביה אל
ביתך. וכן לואה יחמד כל לב. כי הלא אחס עיני
אך השמים ואת הארץ והכל שאלך. ולמה מיוחד לך
מקום שפירה שאל מלא כל הארץ כבודך מליה. וע"כ
אמר שם אנכי בו'. לומר ראו גם כי בכל מקום אנכי

והוא אולי הנהגה כדבר פירוש ח"כ כי שמי
 בקדשו (ב) כי שר של כל ארון הוא הנהי מאיות
 גלתי קדוש. אך זה הוא מלאך כי מלאך שהם הוא קדוש
 אך השר לא כן כי גם לאומרים כי באומרו מלאכי
 אלהים. ידבר על השמים הוא בדם לוו מלאכי אלהי
 של הרוגו והדון גרדיני תריסין כוונתו. וז"ל מלאך.
 (ג) והוא כי כל שר מארון הוא למעלה בשמים ואימתו
 למטה. חס למנוח על הארץ. וז"ל מלאך לפניך (ד) כי
 על ידי שמים על ידו מתחלל שפע כל אומה. אך זה
 לא להשמיט לך טוב רק למנוח בדרך הגנה בעלמא.
 (ה) כי שר כל אומה הוא לטובם. אך זה אינו רק ולהביאך
 אל מקום בו. אך ח"כ אין ואלו לפניך. וז"ל חס
 ל"ב חביבים אנו לפניך שלא חסרות המנו גם בשלך
 מלאך אשט אל כן למע זה השלח מלאך. לז"ל השמר
 מפניו בו ל' הנה בלתי אני ולא מלאך אחיכם ולא
 השמנו שלחמא לי כי לא הראוני והשפיקו שים ה'
 הנכרסם אל און והסחאו כי זה היה עון העבד אלהים
 אשר ילכו לפניו שהוא שרואו. לכך אני שולח מלאך
 ואלו שפט מפניו כי מרסם פניו והסחאו. וזכר בין
 כמה שיצאנו לכם לא תעשו שהוא ענין השמר כענין
 השמר מפניו השמר כן ואל בלא תעשה ושמע בקולו כמה
 שיאמר תשעה ושמא האמרו כי האם הוסיפו לי אני
 מוכר מה גם עשה מלאך שרואו לו לכפר לשאר ימיה
 לו. לז"ל אל חסר בו. לומר אל חסיה ממרה בו
 כעברך דעו כלומר כי אל לי כי לא יהיה לוויו ממנו
 כי אל האמתי. ואין נרין ל' שלא יכרה וזכר כי אל
 אשי' לא יא' שאל לפשעם שהוא כי יכרה הוא יח' אשר
 ביום פקדי ופקדתי לומר שכל מקום שייעשו פשע והבא
 עליו פקידה חפוקה על פי דרכי קנה מעין העבד. אך
 זה לא יא' מאשר הרסאו לומר לפשעם אשר העשו
 אח"כ כדי שבוים כקדו הפשע יהוא ופקדו נס אשר
 חמרו כעס. וזהו ל' יא' לפשעם בלמ"ד והשפס הוא
 כי שמי בקרבנו ואיכסו יוכל לכפר מה שסחאו לקונו הוא
 שמי שנקרבו ושמא האמר הלא און לפניו אלא הוא ואליו
 הששב עותמט. דע לך כי אל שפוט שפוט בקולו
 בו. לומר הנה שמינו הן יהוד כי בזהו ל' והבנת
 ממנו אלו אלה שונע כי אל באיך שומע ממנו הלא
 הנדס קולו. והוא אל שמוצ' בו לומר אל שמוע אלו השמע
 בקולו כי השמיעה שיקריח הוא מחסי. הלא שפוט בקולו
 שהוא בנדסה קולו. אמנם בעשוק מלוחו און בזה שמוך
 לו עם ה' כאשר בשמיעה כי לא תעשה על שהוא דבר לך
 רק על הנה דבורי אלו. והוא ונכסו על אשר הדבר.
 ושל מה שמרתי למנוח בדרך. שאין מלחו שום הכנה
 והשפס עותמט. רק שומיה. הנה מורישך כי לא בלבד
 הכנה קניית. כי אל אשי' אויב והנה להאיבך לא
 חסיה לך מידו כ"א מחסי כ"א ואיבתי את אויבך כו'.
 ועל אשר אמרתי ולהביאך אל המקום אל יעלה על
 רוחך שהוא שיכר כל מכלולי אויבך שבוים כי הוא
 שימדי כי לא כן הוא כ"א כי ילך מלאכי לפניך והביאך
 בו. לא יכחוס הוא כ"א אני כי הלא והכחדתינו בעלמי
 ובהנה יודע כי מחסי הוא כי הלא והכחדתינו כ"א א'
 מה שאין כח למלאך. והה אומרו והכחדתינו. וזהו לא

נעשנו וישראל בשומעם וגם חסה לא אחר אל און עיך
 הולכים בו. כי אדרבה מזה יראה כי חסם ה' עם לכם
 המלאך אך שם שנה' כי לא חילה נקרבך או המלכנו
 עד שהורה יח' למטה לנלתי הפחלק. עוד יפקד דרך
 שמי בהמשך הכתובים והוא בשום לב אל ענין שלוח
 המלאך לפניו כי הלא כמו זה נחשב כי הלא מלא כל
 הארץ כבודו יח'. ואין יודק יעלה מחאו כי איע נדקרק
 במשלח אל מקום שאין המשלח בו. אמנם יאמר הלא
 אמרתי שלח פעמים בשנים יראה בו. ואמרתי כבוד
 אדמתך שביא בית ה' אליך והלא חקשני. אך אייח
 בימי למטה בארץ כי האמנם יבא אלהים על הארץ ומה
 גם אל הראש ע"י עין העבד כי אומר לשלוח מלאך לפניך
 כי הלא האמר כי אין זה רק למע שעל השמים כבודך
 והעדר השנהגך חיליה בארץ אל לא ע"י מלאך אמצעי
 לשלח הכפע על ידו. באופן שמיחאו דבר יאמר חיליה
 שאמין בעעדר השנהגה נבאך. וגם לעטר בארץ אל לא
 ע"י מלאך אמצעי למשלח השפע על ידו. וגם לעבוד אל
 המלאך או מול המעניתי' למשה כי כן יאמר כנרס אל מוח
 העובדי' לשר' וזוה"ט. מ"ב ב' ויהמר הנה אלו שולח
 מלאך אל יעלה על רוחכם חיליה כי זה תבני און בארץ
 כבודי חיליה. כי אין זה רק למנוח כי בדיחוס משוללי
 הקדו וזההמת נחם רחיות אל כבודי לפניכם במוצ'.
 ועשה מחברתם ולא כוכלו להביס רק במלאך שאלך
 לפניך ולא אני כי לא יוכל לראות כבודי ובערך זה
 יחיהם בהשלוח בערך רחוק הכפרי מכם ויכולו לראות
 המלאך. וז"ל הנה שולח כלומר לא שמי בארץ. כי
 הנה עם הלא שולחך למנוח לא חיל על העדר וזאת
 והוא כי מחקרה רואה פני המלך ובהו עיניו גם הם
 יקדם כי לא מבלי לראות עסה את המלך יבא' מהיות המלך
 לפניו כי אל יעלה על רוחך שמה שסחט מן כמן ואלו וכיוצא
 יטאו לך בהשלוחות המלאך ואי עובתי את הארץ חיליה
 כי מזה חבא לכבודו והאמר כי אלה דע לך כי כל השפע
 והטוב הוא מחסי וצדי ולא שולחני רק למנוח בדרך
 שמייה בעלמא. ולהביאך אל המקום אשר הכוונת כי
 עם ע"י הכנת המקום גם שמירך חוכה שפחיה ע"י
 כי הכנת המקום הוא לקבל מה שביניה מה שלא הוכן
 בזמן לכן השמר מפניו לומר כי לא יבאר מראוהך בו פים
 מאיכותך וקירון פנים השמר מפניו מהסתהוות לו ועברך
 אחר כי היא היסה הכפוקתה היותה מעלות על לכן
 כי על השמים כבודו יח' וארץ אמצעי כנפיים להבניה
 בארץ. ופס שלא חסשינו לעבדו שמוע בקולו. אך אל
 חמר בו לומר מה שאמרתי השמר מפניו הוא אל חמר בו
 שלא חסיה מורד בקולו כי לעומר שפילו שפוטדוהו כי
 און נרין לומר אני כ"א אשי' הוא לא יא' לכס עין עם
 ואין נרין לומר אל ה' מכס יהיה העובד אחר כי לא יהיה
 גדול כבודו באחד כ"א גם אל כולכם הייתם נושאים
 פניו ומקבלים אותו לאלו לא יא' לפשעם. וז"ל
 שפעם ל' רבים ושמא שאמרנו למע השמים שיעבדו
 סאמותם לא יעשו הם כן לקוף על עובדיהם הלא הוא
 כי זה שמי בקרבנו שהוא מלאך קדוש וחס על כבודי ובה
 יודק מחשדם ל' (ש"ס) ל' כי לא על מלאך זה
 יודק הוא כ"א בכל מלאך קדוש שמי יח' מיכל גבריאל

וכי ויהי קרבן לכל העלם כי אין חסד לשמותיו יתברך
 ומה שאמרתי ושמע בקולו הוא כ"א שמוע בו' ועשית כל
 המצוה אשר יצו לך לא מלכי יאמר דבר שאני לא שלחתי
 ומלא כי פמיתמכם בקולו היא שמיטה בקולו ואשר אמרתי
 להמך וכו' לא סתם הוא המשיג למהם כ"א ואיברי
 אה אייבך בו'. כלומר אני אני הוא ולא המלך כל זה
 הוא דברך אך לא בחוק ישראל. וזה כי יך מלאכי וכו'
 הוא עד הניבך וכו'. אך אז והסכמתו את כולם באת
 אחד כי גזת חכמי כי מאתי הוא ומה שאני מלא אהך
 כי ודברך אני אהך את הורך. וגם גם והסכמתו אני
 הלא הוא סן בראותך הכתובים האמות בשנך ואהה
 גלה אותם הלא תאמר בלבך כי אליהם היו עזרים
 ליהם הלא שגבר המלך שערך עליהם הנה תאמר גם
 הלא אעבוד את אליהם הלא עזרו כה לנחל אומות
 חשבה כמעשה ועבוד את המלך שמי לעזרי כאשר
 הם עובדים את שריהם ועשום דוגמתם פה ע"כ הנה
 מידעך כי יך מלאכי וכו' את הוא שתכחיד את הגוים
 ולא הוא לכן עם שדעם הלא שתחיהם לאליהם על הלא
 הילי אומות לא תעשה כמעשה לעבוד את המלך
 אשר הניבך כי כך הוא לפני כבוד את מלאכי כעבוד
 את אליהם כי כאשר אין אליהם מליים כך אין
 מלאכי מלי כ"א זה. וחזו לא שתחיהם לאליהם בו'
 ולא תעשה כמעשה שעובדי' שריהם שתעשה כן גם
 אהה ותעבוד את המלך כלומר שדוח שום כי כך הוא
 כל אהה את אליהם בשוחך כמעשה גל מה שאמרתי
 לא שתחיהם לאליהם בו' אני אומר כי הנה שתהיה
 בו' לומר את תאמר גל מה שתקום עם ען ואכן כי
 הלא הוא כי אז דוגמתה למעלה טובים ופולט והנה
 את העליון ע"י למעלה כמה שתהיהם את דוגמתה למטה
 ושנר את העליון כמה שתעבר מנחמה למטה. ועל
 אשר אמרתי לא תעשה כמעשה שהם לעבוד את
 מלאכי אני אומר ועבדת את ה' אליהם לבדו כי ויבדך
 בו' מה שאין לזה כח בשלך לבדו ע"י :

ה ועבדת את ה' אליהם בו'. יאמר כי הנה
 דרך מלך המלח את המלח את המלח איש יעשו
 ע עיר או מנדל ויהן להם מהם חלק זכובים לה יקפיד
 רק כמעשה מלאכתו בין יעשוהו יחד כלם. או מעט
 כל אחד ואחד כפי מלו. ובשלש הספר יהיה חלק
 בחלק חלק זכובי לכל אחד ואחד. אמנם הוא יו' לא
 כן הוא כ"א בעבודה לא יחטן יהיה כל אחד כפי מלו
 רק יחד כלם את אשר כי חטו דומה מרובים השמים
 את המלח. למעשים העושים את המלח וזה
 ועבדת לבין רבים. אך גבר עם שמבדם יחד
 כלם לא יהיה שפרם חלק בחלק בשום כי גם נהיה
 חלק איש עושים יחד מלח אחת אין אחד מכלם
 נוטל בשום עם חבוקי כי פלס ומאמר משפט לה' וכו'.
 והוא יפלו ויאמר הנה פלטי הים פני. אך רעהו הים
 פסקו למעשה המלח. ועל דרך זה פלטי מעט בעלמך
 ופלטי מלח בשבטן ופלטי בשמחה ופלטי בשמחה יתרה
 ופלטי בנכדום ופלטי בראיות ופלטי בשום קלס ופלטי
 בטובם גדולם והספק בשלך איש מדי נחיתם את מספר
 באות שמה שמהם המלח יחד. יאמר המלח פני אל

אחד לפי בחינתו. ואלו ועבדת את ה' לבין רבים ועם
 כל זה ויבדך וכו' לבין יחד. עוד ליבדעו שני יבדעם
 אחד שלא נעבי' על מנת לקבל פנים רק ועבדתם למה
 שהוא ה' אליהם ואת"כ הוא יעשה את של כי מלמד
 בקרן קיימת לפה"כ גם יוסף ויבדך פירוש נעמי'.
 ועוד שנים כי בשכר לא יבדך רק הלה והמים שלמי
 באים נעביהם כי את מניבך כי את גלה או עשקה
 ותלחם לחם רעע. או מים נעביהם לא יבדך רק את
 לחמך אשר הוא כולו עקר היתור וכן את מימך. עוד
 כי ועבדתם בין את מחנהם פאכס ברהמטת חזו
 את ה' בין את מהנגע עמכם בדון אל פריש מעשדתי
 ים' דבר חזו אליהם ויבדך וכו'. תמא חמור את
 מסוגר בדון ואין עשר ושפע אהנו כמה החיל הנרבה כי
 הלא יהיה בלחם ומים אשר החיל והפסה. חזו את לחמך
 ואת מימך ואת הייורין וידון כבר עליהם והיא תחלה
 והסדוהי מחלה מקרבך. עוד יתכן גם כפסוקים שאחריו
 והוא הלא אמרתי לך לא תעבוד ער ומל כמ"ג הלא לא
 תלך וזהו לא תאמר בלתי בני חיי ופופו לזו בזכותה הילי
 פילתא הלא בחולת מלח ואעבוד את המלך או את עבד
 כי כמה מעובדי ה' מוז רעב ולא יאריש ימים ונחם
 לא יפיו להם. לז"ל ועבדתם את ה' אליהם וגם הלא
 לומר לך שתעשיר שהוא מוהי הלא זהו אהך שיתקן כי
 ויבדך את לחמך ואת מימך. שיתברר נמישך ולא
 יחשבו לך ולא תאמר הלא טוב היו לי כדן חן להנדיף
 כל חלמה מהלחם והמים. לז"ל הלא גדולה מן השמש
 לך כי אין דרך לעור הלא חלמה כ"א והסדוהי בלחם
 ומים מחלה שהיה בקרבך ומה לך שער גדול מהשמה
 נחיה וחקק בלחם ותשולל דלמה כי מרבה נחשים מרבה
 דלמה ואחזו עמיד השמה בחלקו. ועל הריפת והוא
 כי ככה גדול ברכוק מאמר מחשיב יעשה לך מל או
 שר כי אין שר מחשיב כרע"י למעט הלא ימלא שם
 מרשי מאומת עקר ומשכלה וכן כמול עקרים מי יסקן ל
 אך בעבודת את ה' אהי' אחד לא יהיה פקר ועקרה
 בארץ גם הלא יבדך המולד איש בחול מקרה ותכל
 יבטלוהו יח' שלא יבטלם כך. ועל חיי אהר את ידך אמלא
 ובאו' בהרץ יטיון מאמר ים' לאכרסה לך לך אל הארץ
 ט'. והם שהוא ח"י אשכך בו'. כי כן אי אהה זוכה
 לבנים פניי המול. חס יאמר לא שהיה משכלה ועקרה
 כך בארץ. כי בח"ל אפשר יעבד המל. עוד כיוון
 באומרו את מספר ימך אמלא כי יקרה יעוה סקן שהם
 הלא לכפר בו פליו אהר לא שהיה משכלה ואל אהה
 יאמר שהם על שאין הןן מת מחשו כ"א את המלך ט'.
 ולכל' הסדורים הלה סהמל' בשמחה הכעבים ממין
 שליטהם השלך לא יקשה סהמל חטו משכר וישראל על
 ערין השלך כאשר כס' כי השם כי הלא לא החכר סה
 רק על דבר שראת קרבה אליהם עם ישראל גם נעמ
 פלמו מלך אהם לא שהיה עשה דומה חוטה כאשר כס'
 כי השם. כך גם הוא סיפור מה שבעצת הכתם אהר לא
 השלם בקרב' בו' וזהו נעמן וישראל על הסחלקו יתברך
 מהם כק' למעל'. ועוד כהם אשכרתי לך כיוון
בו זאת אימתי מלה בו'. יאמר כהם אשכרתי לך כיוון
 שמלך עשה דבר כי את וליבתי את לוייך

שלאו במרה ואו הטיב כל הדברים וכו' נעשה אז
 ויכתוב משה את כל דברי ה' הוא מבראשית ועד כאן ואז
 אמרו כל אשר דבר ה' נעשה ושמענו. עוד הכתוב למעלה
 כי מה שהיה בלא נעדר איש משפטים רבות מהשפ
 נטואח פנים בפנים במעמד הר סיני כי הוא כי אין הוא
 ית' חסמור כבודו פסוק בריה אלף פעמיכות הסדרם הוא
 המעטכנ בידו מהכיס אל האלהים כמו שכתבנו בחמורו
 ית' ברא' לא הוכל לראות את פני בלוי' הפנים הנדך
 שלח הוכל. וזה נראה בפירוש בחדש"ר כי פירש יתחל
 והי' זך בלי שמרי זוחמת נתח ה' פנים ורואו ומדבר
 ומשמשש עם אביו שפסמים ונשפחא נחמה ככמוה את
 הקול ולא יכול לנבולו. והנה ישראל שצמדו על הר סיני
 פסקה זוהמתן. וע"כ הטיבו בלא נטואח פנים בפנים
 כי פסקה זוהמתן ואין בהם עיטוב. ונבא אל הר סיני
 והוא כי הנה לא מתרלת הימים שצמדו על הר סיני
 הוכנו לנך כי הם ע"פ היוםם ימים עד הר אשר כי
 האלהים פע"י כך היו מודככים וע"י הפליחות מלחו
 יחב' אליהם. וע"י פרישה והנבולה ומילה וסורף
 כמו שכתבנו למעלה כי בחמלה הימים עם פסקה עיקר
 זוהמתן לא הסירו למרי לאנחא פני' בפני' מעין נטואח
 מרע"ה שהיא כספירות ח'ספקלריה המהירה. פ"ג
 אמר לו הוא ית' למשה הגוי בא ח'יך בעב הענן שהוא
 אללו כהספק. ריח עבה שח'יטס מחירה בעבור ויפך שרימט
 העם נדברי ערך. מ"ש' את האדנך נך בחמירה כי
 גם בחמ'עוהך לא ישמטו אז ויגד משה ס'. שלח היו
 רזיזים רק לדבר פנים בפנים בעלם כאומרים רזיזנו לראות
 את מלכנו וכו'. אז אמר הקב"ה איך איפה. נך אל
 העם וקדשם וכו' פע"ג ענילם ופרישה והנגלה וקדושת
 והואה תושלם טהרסת ויזדךך הומרם להשיג לשמוע
 פנים בפנים פתוחה. ונבא אל הענין והוא כי הנה
 ביום הרביעי בא ויפטר ל' ישראל כל האשר וההכנ'
 המכות ועל זה נאמר פה יובח משה ויפטר לעם את
 כל דברי ה' הם האזהרות ואת כל המשפטים שיהיו
 במרה למען זככם על ידי מה שכבר קבלו והם עט
 ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה. כלומר הנו מקבלים
 לעשות. אך שאלתנו למנוע מפיו כל העם הנוצר בפניו
 לא נחמין כי נשינו כי היה כמו זך בפניוהם נב'
 שפסקה זוהמתן כאשר תחמו ז"ל על שאלהם רטנו וכו'
 אמרו וכו' נוסרים לחינוק כל מה ששאל אלף שהיו עמיד'
 לעשות העגל וכו'. ע"כ למען יאמינו ביום שגור ההכנות
 המכיות את הם וגומרים סדרת זוהמת ביום הס' קרא
 להם מבראשית וכו'. כאומרו ויקרא באזיזים מבראשית
 ועד כאן למען כנומעם יאמרו הנה אדם הרשעין רחמי
 בם' בראשית זה כי ערם הויה זו זוהמתן לקחו ה'
 ויחטונו בב"ע ויבן את הלע ויביאה אליו והיה דובר
 זו בעלם. ואחר כך שדנך בזהמת נתח ונתעפר
 אז לא יכול לנבול את הקול וא"כ איפה גם אזו פסקה
 זוהמתנו ומבמר הקהדה ע"י הכנות אלו הנו' ודלי' שנוכל
 גם לנו לשמוע מפיו ית' כמורו. וזהו את כל הדברים
 אשר דבר עד כה נעשה ופ"י כן ונשמע מפיו כל ה'
 החבר ולא יעלנו זוהמת הנות ואז נבחר קדושתם כהואה
 וזהו ויקח משה את הדם וכו'. כאומר אהבתו אמרע

כו'. והכהמרו את הכענו וכו'. אל יעלה ען דוקך כי
 מרוב גח אלהי העמים ההם חו שריהם שאין בה במלך
 נדם אשכח בעלמי כי הלא את איתמי בלבד אשלח מבלי
 היות ע"י עמי והרהיה כי הנה ונחתי את כל חיובך
 אליך עורף כי לפני יסוד מכם יהפכו עורף חיובים רבים
 וגם את הדרעם שהוא ערך קל וגרענה וכו'. וא"כ מה
 כחם יפה ומה שפירחה שלח אנדרטו מפיךך בשמה להם
 לא משנה כה ולא מהיות היותם כה בלתי הפעמים ורדך
 זמן נדם חלילה כי אין העצם רק פן הויה הארץ שמהם
 וכו' עד אשר ספרה ומרבו כם ופתי את בנולך וכו' ועד
 יס כלהים :

לג לא יבטו בחרך וכו'. הנה מהרלוי יאמר כי
 יכויו לך למוקד ולא כי יהי' לפני יהודי אך יאמר
 לא תרדנו להם בריה ב"ה איתם יבטו בחרנו ואם ירדו
 אופי השמים לא העשה כן כ"ל לא יבטו בחרך כן
 יחמינו עורף כי יי העבוד את האלהים. ובחל
 הממר היפמן אהבה מהם מיד לעבוד עבודה חלונים
 הלא הוא כי יהיה לך למוקס כי האם שיהמינו אהך לך קו
 לקו יבנהך עד תעבוד הם אלהיהם כי ע"י כה גוררם
 עבירה ומלל העמד כמוקס להפיל הרבה את המוקס זו
 פנים החם :

כד אואל משה אמר עלה אל ה' ונגש וכו'.
 הנה נאמר פה ענין זה שהיה קודם מהן
 הורה יהיה כי כל הדברים ששלמה הוא לומר כי קרוב
 חליט הוא ית' ואין שלחו מלךך כ"ל נדרנו בהעדר שלחו.
 כי ע"כ נדך חלמי ביינו ע"כ סךך ענין זה לומר ראו
 עשה כי כהפך הכינו ענין במהן הורה ודבקו בה' ומפך
 כי יחיו את האלהים בלי חלמי. ולענין הכתובי יקשה אומרו
 והעם לא יעלו עמו כי אמר אימרו אהה ואהרן וכו' מי
 לא ידע כי והעם לא יעלו. אך למדנו כמה מעלה
 סוגוה אל המחבר אל השלם כי יעלה במעלה והתקרב אל
 ה' במעלה עמו. אך אין וזכר אל הירובן וקרב אל דקת
 השלום. אך לא כן אל הרחוק ממנו בחיות. וזה אומרו
 ואל משה אמר עלה וכו'. ואנבך יזכו גם אהרן נדב
 ואזיבו וכו'. וז"ל אהה שהוא מיוחד. אך הוא כשהיהך
 אהה עמהם יעלו הם עמך. אך לא עד הסקוס ביגיע
 הוא רק והכהחיות מרחוק. אך ונגש משה לבדו וכל
 זה הוא לקרובים אל השלימות כמשה יוכלו לעלות עמו
 אך והעם שלא הוכנו עדיין לא יעלו במעלה עמו
 כאשר יעלו אהרן נדב ואזיבו וכו'. אפי' להסחות
 מרחוק. וזהו והעם לא יעלו עמו :

גויבא משה בחרך הענין וכו'. ראו לפיכך לב מה
 זה היה כי עתה לא אמרו רק נעשה וביזם
 שחמרו אמרו נעשה ושמענו. גם מה ענין הקדמת עשה
 שפסמים וידוע מאמריהם ז"ל על זה :

אמנם הנוסע ידוע מאמרים ז"ל כי מהיום הראשון לחמש
 שדברי משה ל' ישראל הם רחמים אשר עשיתי
 למתים וכו' אמרו ישראל רטנו לראות את מלכנו ונדבר
 עמו פה אל סה. וזהו ויבט משה את דברי העם אל
 ה' וביזם הרביעי לחמש היה זה שאל משה אמר עלה
 אל ה' וכו'. ונגש משה לבדו וכו' ויפטר לעם את כל
 דברי ה' הם זיווי פרישה והנגלה וזה כל השקפמים

יכל אשר דבר ה' בגולה ובגולה וכו' נעשה . אך לא
 יחדו בלבם ביוזבו לשמוע מפיו ית' פנים בכיום . פי'
 לעשותם ההקטע הזה . אך ביום ההמישי ע"ו מה שקרא
 לפניהם ספר הנשים מצד השנית . ורלו ענין אדם הראשון
 כמדובר . או גברו בלבם . למד שדלו ע"ו עשות
 להנחות שחמרו ביום הרביעי יזכו לשמוע מפיו ית' בהקץ
 ויהיו כל אשר דבר ה' נעשה וע"ו כן נעשה מפיו
 יסבדך כמדובר :

י ויראו מה אלתי ישראל וכו' . רצונו לבים לב מה
 הוא לננו הספיר . מהם לננו שבא ממשיכי
 כגנין מהו ספיר ולא הוא שהיה לפני ית' וזר לשבדך
 לננו של מניס למש הידוענו פראו זה הזקנים ומה
 גם ענין ספיר וזה הוא שהיה חבן ספריוני או דמות
 חבן ספיר ההמור ביהוקאל . היה לו לומר דמות חבן
 ספיר ולא מעשה לננו ימוד או' ורצונו דף ישראל
 לא שלא ידו . ורצונו ז"ל (ברכות דף מ"ה) על נדב
 ואניכיו והלא גם הזקנים ראו ולמה לא נאמר בהם לא
 שלט ידו . וטוד למש פנים שבזקנים אחר ויראו ובהם
 ויהו . וטוד או' ויחלו רבונו . כי לא יתכן שהוא כתבמש
 כי הלא נריך הסבורות ולא יחיו כטוד אכלם כביהם
 וחס שהיה שחברי החיוון חלו וטנו למש נאמר . אך
 טוד חץ ספק כי הלא כמו זר נרשפ ירלו הם אלתי
 ישראל ומי וזל להבוס חל אלתי ישראל . וטנו סאמר
 רבי יהושע לקוסר באומר חלו חיה אלהך זכוב חל
 גיטן הכמש וזה היה עינו כטוד ואמר לו רבי יהושע
 זה אחד מהשפתי הקטנים . והטוד מדרבנן דאסחבל
 רבי חייא ובה טובו וקו' לפניה . ע"כ חמר ויראו הם
 אלתי ישראל ולא התפש על הספן כי הלא וטנה רגלו
 וכו' והוא כי להלשם כח ראות עינו כזר . מכביס חל
 כשירוש רב וטנס . לעולם שבקוהו לא וזל לראות
 הפנס חל הכך כהחלבנות מה יושפ נקיים ויגל לור
 כגדול כטוד דרך המסך ויראה הרואה מסך המסך
 כטוד כטוד גיטן הכמש חל המסך זכוב שזל להבוס
 צו עין אדם מסבבר מזה כזר מה . אך לראות כזמש
 כמחוס סאור הכמש כמסך דרך המסך הטוד לא יאמר
 כח חס כפירוי וכסיר הטוד מחד לא יספוק מסך אחד
 ויאמר פנים ככדגנה הפנימיך וזכור לכן והטוד כח
 ממו וזכור מזה מה ואיש לכן כזמש למש יריס מלסך
 הראות מספ וזו על ידי פני חלו וזל להבוס דרך
 כהחלבנות . וזה מלמד הכחוי וירלו חל אלתי ישראל
 ואך פזרו כח להבוס חל האלויס . לזה אמר כי וזה
 וטנה רגלו פני מסכים אחד כמעשה לננו הכסיר הטוד
 חבן שפיריון שחמרו ז"ל (שם) שהיה חבן כהמקסיין
 צו כנס כקורנס שהוא הנקרא רי"מני שהוא דן וכן
 כן היה כמעשה חבן ספיר הטוד מסך מלכס כזר מה
 כלננו הכסיר הטוד לננו הכסיר שיש צו כפיריון .
 וטוד מסך אחר הטוד וזמש כממס פלוי לכן כזמש רק
 מעין חכום שמתקף הראות . וע"ו כן וירלו חל אלתי
 ישראל . וזה וירלו וכו' והמה רגלו כמעשה וכו' וטנס
 כממס ולמה נריך פני מסכים . לזה אמר לעובר כמ"ח
 הלמד למד כי כ"ו נריך לכושר שהוא להבוס המוכר וזכור'
 כגליון סידופ שריך להביו פני המסכים . ולא חלוי

כ"ו הם רב ואניכיו שכלל חלו לא שלא ידומה שמו
 שהיה רלוו לפניה כזה יד וימר מהקדש ללא הוא כי
 לא היו כזקנים שראו רואה חסם וסירשו כ"כ אחר שירלו
 וכו' . טוד הזכיר ויהיו חל האלויס שהוא לשון הסחלתי
 אחר הרואה . ולא עוד כ"כ פני הראות היו כגזנת
 הנאה לזין עניניהם כזכרל חן כזמש ואחרי אכלו עטפה
 ויהיו ויחלו וישתו שהיה טוד פנים כי החלו היה כלא
 חלו ויח"כ ויהיו כמחוס חמרי הפלויס :

יב ויאמר ה' מו' . הנה אצמד הסודס והטעם לו'
 יקשה כי לא היו כלחוס כ"כ י' סדברוח
 וטוד או' להודותם וסול' ללמדס . וטוד או' רקס משה
 ויהושע משרו למס מזכיר יהושע כיון שלא עלה פמו וטס
 או' משרו הטוד מיוהר . וטוד מה ערך או' שחמר
 לזקנים שישפוס חס לננו כזרים וידוע הטוד כי חל
 כההדרק היו : אכנסם כזה כ"כ פני השל כחמו . פני
 כסיום משה כזר מ' ויס וזקך שס ונפסה כרים חמה
 עוק לפני כזרים . (ח) לקבל כלחוס מידו ית' לידו כי
 או חפמר חס לא כביחוס חטיל גשמי . (כ) למען וזל
 לקבל כל מודס כעט"פמבלי יתכן דבר שהוא כזר וטנו
 לאות גשמי וטוד חל' שלא כלא הקב"ה כלי זכית כמשה
 וכילדנו שס שהוא שלט היה ממלך כיסה כזר שפועין
 חזבו כזמש כהיין וטנו כטוד וטוד כי חל כביחוס יתנה
 כ"כ כזמש ח' ויטו זה ע"ו ויחוס שס חן הק"ו יוס .
 ככשחז"ל : שהיה ככל יוס למד וטובה סד יוס הארנטיס
 כמשרס חלויס כס : וזה ויאמר פנס חלוי הסרה וריס
 כס כי על ידי חיוקך שס ימים סקל' חיה חדשה כמחמה
 כס . וזהו וריס כס כי ע"ו קטוק לבי כזרים . (ד) כי
 וזכרה לך חל לטוח חכבן שהוא מיד ליד . (ג) וטמרה
 היה חרס כעט"פ שהוא פירות מה שבכנס וטמרה חל
 כל מה שהוא מדברי מעשים שחבל היה למש פנים
 ופירש ואמר מה שחמרתי כהודעתס לבי כעט"פ חל
 לך לטוח חבן . הטוד להודות אחר ככסוי גם כי חן
 כסויבה על ידי עמו יתבדך כ"כ דבר רומי פלד וזו
 על פנס גשמי והאורך יריס שס פשה שיושפ חממו
 לקדנס כי למש שהוא כמכס חלויס שהוא חומיות עלס
 גם כהתבסס הלוח ליתכן למשס הוא ג"כ מעשה חלויס
 כי חן כהנחמות רכבי עדין שחל כו החכנס רומי
 סלד כנדפס כושמה ענין ועל אשר שחמרתי וספירה חל
 הטוד דבר גדול שזריך זיכך רכ שלא חלס להודותם חל
 שחמר רק להודותם ולא לננו כמלל חלויס חרה לך
 כי לא חקן פעמים וחסס הוא כדכוב חלנו על מחמרס
 ז"ל (המורה דף כ"ו) כלא' כי שלט סליח הלטח כחכמי
 צויה חלו של מסס וריס חק"פיה לננו חל חוסס
 כד כריחס ח' ע"ו עמיחל כן קיו שחחורס כעלשו
 וסלח יקשה כי הלא ירישע נוחס היה וסלל מחמו יתבדך
 וינדס לו : אך הטוד כי לפס הטוד ית' יתפסדו לנל
 כשולס חומרים כי אחר חלו יתבדך חרסה חן טוד חורה
 אחרת וכן וטוד חורה כי שס חלס חן . ולא יתנה חלוי'
יג ויקם משה כו' למדחמי חומרים כי גדולה שטשה
 כשמש יהושע יוהר מלחודן של זקנים כי חוכן
 יהושע יוהר מסס כי כזה ויקם משה ויהושע למס שהיה
 משרו שמשס כי על כדחולס שטשה כס חוסחויסל

לשמה ולא יאספו עם כל זר נפש יהונתן עד מקום שלח זכו כל השאר כי הלא אל הזקנים אמר שבו לנו בזה . ולא אמר שבו לי בזה הנה כי ממקום שלח עליו כח הזקנים ללכת הלכו פניהם משם והלכה ולכל יתביטו כי הם לא יכלו להקריב עד מקום שיהאע מניע ע"כ אמר שבו לנו בזה בו' לו' שתעבדו פה והנה אהרן ותור כלו' כי הם גדולים מכם והם עמכם ולא עמם . כל' ולכן לא פתחו בו אין כל זה אלא לשמוע את מי שהיא בעל דברים כלומר וע"כ לריבית אחת לשבת פה ופטר זה להספיד גדולה כבוד יהונתן עליהם :

פרשת ויקרא משפן ויפן כבוד כו' . ראו לשים לב . כי באל' וינסוהו העם ששם ימים יראה כי ביום השביעי לא היה עין וא"ך יאמר ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך העם . ועוד שאו' ויבא משה בתוך העם הנה כי ביום ה' ה' עין . ועוד שפטר לו' ויקרא לו' בתוך העם סג' מיד ויבא משה ולא יספיק בנתיב בסאוק ומראה כבוד ה' . ועוד כי באל' ויקרא מתוך העם נראה כי משה היה אך העם וא"ך יאמר ויבא משה בתוך העם הרי שם היה כבוד . אך הנה ידוע כי ד' משנים יש למי ה' . (ה) רוח הטהרה . (ב) עין גדול . (ג) ואם מתקנת . (ד) וטעם לו' סביב כאמור ביחזקאל ואמר כי כאשר נאמר ומשה עליה אל האלהים בריה' סיון אל"כ כמה העם הוא מקד סמי אש הטהר . וזהו ויעל משה אל ההר ויבט כו' וימשך זה ששה ימים . וזהו וישכן כבוד ה' על הר סיני ויכסאו כו' כי העם היה מכסה סיני את ההר כלומר כי המךר השמי הוא העם הים בתחלת ההר כי הראשון היה הנה מההר ומשה עדין לא היה בתוך עיני מסך העם . אך ויקרא לו' משה ביום השביעי שיכנס לפנים בתוך הכבוד עד השלישי הוא אש מתקנת וזהו ויקרא לו' וישמע את הקול מתוך הענן שהיה משה חולה שיכנס לפנים מהמסכים אשר שם הערפל אשר שם האלהים ופ"כ לשה לו נכסו ישראל לפנים מהמסך הני' לז"ל ראה נא גדול אור אש הגדולה שבראש ההר שלמים מהמסכים אשר שם יכנס משה . כי הלא מראה כבוד ה' אשר היה בראש ההר היה מפלג אורו עד מעבר מסך העם . עד שהיו רוחים כבאש לזכות ולא עזרם עב העם עם השמים שלשנו מלפניו אור כבוד ה' עד הריאות כבאש לזכות לעיני בני . וא"כ אך ויכלו לבעול ע"י שני מסכים בלבד ועם כל זה זכרו ית' יכנס הוא עם אל ההר וכן משה ויבא משה בתוך העם שהיה חולה לו ולא בלבד תוך עיני מסך העם כ"א גם ויעל אל ההר אשר שם האלהים לפנים מכל המסכים אשר שם האש הגדולה אך ישראל גם שראו את כבודו וימכרו לא נכסו מוך המסכים אלא שקרעו ית' כל הרקיעים והמסכים שלפניהם והראה את כבודו ויגברך העם . אך לא כן עבדו משה כי ויבא משה בתוך העם . ואחז דניק דרש עד פועל אל ההר שזכנס עם מוך השמי מסכי' עד רגל ארס אשר שם האלהים או יאמר בשום לב כי הרי נאמר למעלה ויעל משה אל ההר וא"ך עשה חוזר ולאמר ויבא משה בתוך העם ויעל אל ההר ועוד כי למעלה לא נאמר שבו בתוך העם כ"א ויעל משה אל ההר ואח"כ אמר ויבט העם אל ההר ועוד שנים

לב למה בני' ויבא כו' הזכיר את המה שני סמיים . וכן באומרו ומ' לילה כי בכלל מ' יום הם בלי ליל : אך אמר ויעל משה אל ההר ואח"כ ויבט העם את ההר מפני וחזרה והואר הוא בנתיב בתוך העם וישכן כבוד ה' על הר סיני ויכסאו העם ששת ימים שהיא מר"ם וכאשר קרא את משה ביום ה' ה' עיני עיני משה בתוך העם שקראו ית' מתוך המסכי' שיעל' למעלה ועשה לו' המראה הנה מראה כבוד ה' פה' מפלג עד חזן ע' המסכים אשר שם ישראל היה כבאש לזכות כו' . ומה גם משה למי' משה אשר נכנס תוך המסכים כלם . וא"ך יסל לטובל ועלה אל ההר ולא שלטה בו האש והוא הריא מהמלאכים שלח ישרפוהו כהבל פיהם . לז"ל ויבא משה בתוך העם כי שירשו עליו עינו ובתוכיות העם נכנס ונתלבם ובתוכיות הוא בל ויעל כו' ועלר כח לטובל האש ולא חסך . וזהו ויבא משה בתוך העם אל עוד כ"א שש קנה סיוס חדשה ע"י היוצו בזה כבאש לזכות והוא פ"כ כה' כי האש כי לזכותי שפוח תורה שבע"ס ולהיות שכן לקבל לזכות מידו וימכרו הוצרך לזכר חומרו ויעשם בריש חדשה וע"כ לא בא פיה מלאת ארבעים' יום ומ' לילה בלי פחה ששה ה' כי כאשר נעשה בריש החדשים כדך זה כן זריך להסתפק . וע"כ בא שם המסכים שגבל זהו ויהי משה כי נהיה משה שליט משה סחכר שגבלה הכבוד . ולכן הוצרך ארבעים' יום ומ' לילה אל יד קדש הלינה האחרון וגם לא בששכמה הכבד :

פרשת תרומה

כה א ויקחו לי תרומה כו' . לנא אל עין כחזיתם נעיר . (א) אומרו דבר אל בני ישראל ויקחו כו' כי אם כל בני ישראל לוקחים מי יביה הסמן ומהארוי יאמר ויחזו לו' . ואם כל הזבירים ידבר אך יחזור ויאמר תקחו את תרומתי . (ב) כי בחזיל שלח למכה לדבר באומרו ויקחו וסיים לזכות באומרו תקחו את תרומתי . (ג) אומרו מאה כל אש ולא אמר מכל איש . (ד) אומרו את תרומתי אשר שהזכרה התרומה כבוד וגם מה ריבזה האת . (ה) אומרו וזאת התרומה כי מלת חלפת יתירה וגם מלת תרומה והיה אפשר לומר וזה אשר מקחו מאתם זהב כו' : אפנים אלהי' ישראל לזכר שנתלמד להועיל לימדו איכה נעבד את ה' במעשה הדקה למען לדקה תחשב לנו כללו ממונו רימן לו ית' כי פיהם תקחו ביד הזביר כזכה ונקבה אומה מאחו ית' ופעלנו נתן לו וא"ך גם למען מהים מכולקת מכל בחינה ופינה מהסמיות המתגשפות לנאותי דקה אשר לא ברזק ה' פחה רק בלב שלם ובכונה שלימה ודביקות עמי' ביוני ית' ובין בני ישראל עיני דקה וא"ך גם זאת כי מהיה עטרת הדקה בקדושה משולשת כי ב' מצות שהיה יולאות מצדיה וגם כי מהיה באופן יעבר' לעושים ולא מהיה פליו למשא סן יבאם אחרי שפיתו אותו והוא כי הנה דרך כל הארץ בהתדבב עם לעשות דקה למשא מפני' ה' אשר תעביטו כי יתאספו רכשי' עם יחד קדושים אשר בארץ המס ואדיריים ויקהילו את כל עם הארץ ויחד יבאו גדודי' גריבי' פמים עם אלהי' אזכרה ויחזרו כמשפסס איש איש אשר יבטו

לבו בהחמד בשר עם הארץ והנה לא יצטר מאיס שונה וממתי ידור נדר לפי' והצר לו בהחמדו ויעבד אל לבו כי יתן בנים עמו ודאג על די' ומשורו ויחי' בעניו הנזכר הקרב אליו כמובס העמד מאליו ויש אשר נאמן יתן ולא ירע לנצו כהראשון. אך היתה מחמתו מרובה כי יצו מאליו הארץ ראשי עם השמידים על הפקודים שלמי' וכן רבי' ולמתי' טעם פניה' יצוה כסף יצוה זכב ולא מלבס ויש פניה' נדבסם נקבאם עם די' נצר פניהם נדיבי' עמים אשר כסף לא יתשיבו וימנעום מרובה והראוים אשם כי טבדס ויחשו על קלונס אש ומעטו וישורו נדבס ידס בחומר למס ערס נללתי הקריב קרצן כהפטו והבגנו כחחנדיבס כפס. ויש יסור יתן למען כי יש אנוש ככרבו אשר לא הסגד כחורו יש יתן ויחורו יסן כפס נדבכו למען השמר כקסל קדושים אשר בחרץ הויה בחומר מי לה' עס ושעה דקס קמוי הויה עשר ידות על כל החמדו ומי ועור כעס. או מי יעש מלוכה להשמר על העס מבלעדי. או שפועה להשפחד ראוני שאני על נדיבוס אקוס ומי יעסה כמעשי וכנצורווי. והסיקס כנתי' וקויו אשר לצב אנוש ויפס המורס מאלה כיוולס כהס. וכן כל הסניוס האלה קודתי אש מאורי זיקתו כמעשה האדקס הויה ויחללוה ויהוה פוה שיימורו. ויבירו אח כבורס כקלן וגס כחריס וייהו ממורו אכס ופערוו מפרללל ומביס עליי רעס חסס טובס. וגס אשר לא יפנס דרך החאיוס האלה כנסתומס וישעו דקס לפעס. עם כל זה כעשומס כקסל עם וככומי'ס לא קחכס לו מחויו. שלל הויה כעס כוחן מממוו לנדקס אש לא על דס החסד. כי לו יתכרן הכסף והכס. אך אשר נע ירחס אלהיס בלבו ורולס לפעית דקס הכקסו שלומס כחיוכס. ומשוללל כחיות הכר סלס כ' ואס יעסש עידו כקרב כיוו. והויה ידע כהחמד עם ביע לבין קונו ערס יחאספ עם יחד יסבודד כביסו וכחומיווי' ויחך כקונו כקרב לבו. כמה וכמה סוכס הרבו להחמד כחמורס הויה לפעס שלל לבוס פוה ואשר נמד בלבו מיד כיוו לבין קונו ופריס מממוו נדכס לה' ויקסר לה עם. כסמח לבב. ויחזכרי הודס ויהוה אל כיוו ויבדל להכמיס והמחנדיבס כעס וגנצרי הודקס יסגנס והנה כדרך הזה מעש' ידיו כוגל' עליו כל השלמוי' האמורו ויהוה כי מעס הכריס החדומ' עוממוו כקרב כיוו לשעו יס' זכ' לו וקול' אורו כאלו מוילאו מרשמו ית' כי לו הכסף והכסב ועש' של ויכחחרי כן מוילי' בידו נכס לו כמולך ועמן מכל לו דס הנזכר. ועי' ההפרס כיוו לקונו אן מבל לבוס א' הספיוס המתרגשות. למחמד כפני כל עס הארץ. גס א' מחס כיוו. (א) ההפרס. (ב) הכולכס. (ג) הנחיסה כיד הגנצריס. והן כל אלה ראסס עיני כפסוק הקדוה הוה. שאומר הוה ית' דבר אל בני ישראל ויקע לו פתומס. הפרסס מממונס כקרב כיוס ועי' כן יחשו ללוקמיס וקוים מחומו יס' און הכל החדומס האוה. והו יקחו לו לשמי חדומס מממונס כידס. ואחרי קחסס ההפרסס הויה ידבר אל הגנצריס לנכס. ואמורו מלח כל איס כו' תקחו את חדומתי אשר יביא אס. אשר שוהו חדומתי כי ככר הפרסס לו לשמי האו כחמדו. וכנה דקסס מסולקת מכל פנייה רעס

כב (ח"ב) 2

כאמור. כי מלמד הויה מתן כס' ר. בהפריס לוחס. גם נפלאו שלס מחס כידו. (א) ההפרסס חוה ויקחו לו חדומס. (ב) הכולכס ויהו מחס כל איס כככר הוה ארו כי ככילו. וחסו ספירס להס מדע'ס כחוחו אה בני ישראל. ואמר כל מיכ לבו יעוה. (כג) הנחיסה לצכר. והוה תקחו את חדומתי. וככלל דכר על להודס אך מדס ישראל סוב. הויה מרובה מפרסס פורעוה. והוה כי בענל זכס אשר עמו לבעל הויה כפחמומוי'ס. ולא שסו זמן מס. אולי כיוו חמתי אל לבס. כי רע עליוס כמעסס ומחחרי'ס. אך כפניה הסכך שוהו חיקון הפגל. רלס הוה ית' ויהו כמיוון שפרישו מחסס כביסס כמדובדו עוד לימדע ית' כחומר הודוס. ולא אמר דכס. וגס חומר חדומתי ולא אמר תקחו ויחמוך על החדומס הנזכר. לומר שלל יוה את עמו. והן איס אח כל הון כיוו דק הפרסס ולא אמר הפרסס דק חדומס לרצוה אל החדומס כחמורה כחארי' כהו' א' משפס ר' הוה חדומס מעכר. כמלמד הכ' מעשר מן המשפס ר' שיער חדומס גדולס. לא פורס כחורס. וחסו הוה אל הוון העס. אך מחס כל איס אשר ידכנו לבו תקחו את חדומתי. ככולל עמי חדומס. (א) כמלס חדומתי. (ב) כרבי' סלח כחול כ' עשוריס וסוה חומס. והוה שחמסס זל' המכזוה אל יכזו יוטר חומס. וסוה סלמד מיסקב אל חדומס שאמר עשר חארי' קר. ואחז' עמי עיטוריס דסיינו חומס. ועל עמי אלה אמר. חלח חדומס ולא אמר והחדומס אשר הקחו. הו' כחומר חלח. (ג) כח' חדומס. וסמיון מדכריס כפמי'ס שוהו זכס וכסף וס'. ועל ידי העכוס הויה כהקסו ועשו לו מקדס. מעלס גס עליהס כאלו כלס עמי'ס לו מקדס ככון לשכתי. וס פללס עופיס כבלאכה. דק עמיס הדכס כי מקיס קדושה כחפויס וסורס ככניה כמעסס ידיכס. או יחמר ויקחו כו'. שאמר הוה ית' ראו חובתי עמסס. כי הלל מחס שוהו שלי כחמס. חללס פליכס ככר סרדס כאלו עמיסס ויהו כי יהוה אמרו לו חדומס. כמו לו הכסף ולי חכס. לו יאורי כי לו כל הארץ. שפירשו שלי הכסף ושלי חזקס. כן יאמר ויקחו ממה שפוחס אל חדומס. וחוה מחס כל איס כחיו שלו רק שוהו ארו עמו. פקדון אשר הפקד ארו מחסתי'. ומלס חלמר אס כן חופס מה יסנו. על כן אמר אשר ידכנו לבו שוהו נדכס הלכ ורלון כחוד אח זה תקחו את חדומתי. כלומר עם חדומתי שלי ולא שללס. אלה כלוקמיס. גס הנדכס לב אשר עמי. ולוה לא אמר חדומס דק חדומתי ואמר חלח חדומס כו' עם הויה כ' חדומס (א) פללס ויהו חקון סוב. (ב) החדומס עמיס שוהו שלו ית'. מה שחקרו כעלס חלח אס ככף וזהב כו' שוהו שלי ובחחרס ועשו לו מקדס. עי' הדכס לב כחמסנה כפסי'ס חוכו כהכריס ככניה כדכריס ככפמי'ס הכס. או יאמר כהקיס כמי החוה. (א) כי כחמס אס איס קפן הערך. יתן מסנה לכר וגדול ויקבל מידו. הלל הווןן למקבל יחש כמה כהחשוב ממנו החשיכו לקחס מידו כחמס חמתי' כידו כי על כן המקדס אח הללס וחסנה הוה ואמר הוה. אס אלה חכבו הוה מקודס כמה שחשיכס לקבל חמנה חכבו כאלו הוה

קבלה

קבלה ממנו . ונחשב כאמר הוא ונתן הוא :

עוד שנים כמה שהודיעונו רז"ל (מדרש רות רבה) על מעשה הדקדק כי יותר ממה שבעל הניתי עושה עם היצוי העמי עושה עמו . שנאמר (רות ב') שם אליהב אשר עשיתי עמו היום בועז ופטר דבר הוא כי הבעל הניתי מתן לפני ככר או פורדיון בשמיים לבעוד לבו והעמי בקבלו נתן לו פטר רומני לאור באור ההיים . ומלאך הנעשה על ידי המלוא אשר לא יערכה זהב וזכויות : והגה באמת שמי הבחינות האלה כאן נמללו וכאן היו יוצא מכלל יתר מקומות והוא שבהתבד עם לשפוח לו ית' מקדש לשכון יה אלהים כניכול"ל הבחינות הא' מקל וחומר אם כהיות נתן ומקבל בני אדם על יחרון חשיבות מה במקבל על הנתן יחשב הנתן למקבל . ומה גם עמה במלך מלכי המלכים יוצר הכל . ויה עלינו יקחו לי תרומה לפשות לו מקדש כי חשיבות הלזה על כל יתגדל . כי מה אנו מה חיינו . יחשיבנו ית' לוקח ממנו ומידינו . ואם כן איפה אין לנו לנתן נחשב ללוקח ומקבל כזה . כי ממנו ית' הכל ומידו נתנו לו . ברוכין כי הגנו אמתו המקבלים ולוקחים ממנו ית' . כי הוא הנתן בהחשיבו כמדובר . גם הבחינה הב' אין ספק כי יותר הוא ית' עושה עמו בקחתו מידו . כמה שאנו עושים עמו . כי הלא זאת התרומה אשר יקח ממנו דברים בשמיים . המה זהב וכסף ונחשת ט' . ואשר הוא ית' עושה עמנו לא יערך האוצר הרומני הנמשך להמנדב חלק נתינתו בכל הון שבעולם . הנה שמכל הבחינות . אלו הלוקחים לפי האמת . וזה יאמר דבר אל בני ישראל ויקחו . יו ללוקחים יתייחסו . כמה שאלו לי תרומה והשפעתם לקבל מהם . ומה גם שהכל שלי כי מאה כל איב שחיינו שלי . רק שהוא אחר כפקודו עמו הקחו . והביטו וראו את אשר השפעתו . כי אינו מתן ב"ו . שחס רבים בני אדם יסו לו עשרת אלפים ככר כסף . יהיה לחשיבות בעיניו כל הסכום יהוה . אך לא כל חלק והלק . אשר יתן כל איש ויחש בשני עמו . כי הלא מלצר הוא . אך לא כן חכמי ע"ה עמי כ"א שמכל איב אשר ידבנו לנו . אטלה עליו כחילו ממנו לבדו תקחו את הרוממי כלם . וחסו מאס כל איש כ' תקחו את הרוממי . והנה כל זה הוא על הבחינה הא' . ועל הב' שאתם והמים דבר בשמי ומקבלים ולוקחים ואשר . אשר אין למעלה ממנה שאין ענין אליו . והוא כי הלא זאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת ותכלת כו' . שכלם דברים בשמיים . ואשר אינו עושה עמכם לא יערכנו כל טוב . הלא הוא כי ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם . וזה תכלית האוצר כי גם בחיים חיותם . יתבדקו ו שכונו עם קונם ית' . הנה כי יותר ממה שחס עושים עמו . הוא ית' עושה עמכם וז"ל בין כן הבחינה הא' . בין מן הב' . אחרם הלוקחים בעולם ואינו הנתן כמדובר . בלשון כי לא לנו התפטרות הדקדק בלמי לה' לבדו . כאשר האריך וסרמיו ענין זה דהע"ה . בברכו יהבך על הגדנה אשר המנדבו הוא וכל קהל עדה ישראל . לרומם את עם אלהינו ויאלו ויבדך ה' את ה' כחומרנו (ד"ה ח' כ"ט) ויבדך דוד את ה' כי עשה בו' ובי מה היו כו' כי גרים כו' . והוא כי הנה ראונו בשם דברים

סיו . ודנינו העם כי עמנו מאד . אחד ורנו סן ונכה לבם על הסנדבס . ומאומה נח חסיה נהס סבך נעמלם על כן . על כן מלאכה מדבר קס נקהל לבדך את ה' . הנתן לנס כח נעשות חיל . ונחם דבר אלוים שמים ו ששעמו . (ה) בברכו אותו ית' . לאמר אל יעלה על רוחכם להחזיק טובה לעמכם על הסנדבס כי הלא אין להחזיק לכם טובה . לבדך על הסנדבס הוצאת בלמי לה' לבדו ולא לכם כי הכל עלו ומתנו ית' . (ב) להפטרך אמרים אשם . כמדבר בקדו ובפד כל קהל עדה ישראל כללו הוא ורש המדברים יחד דברי הנעשה עמם . והשפל ערכם . והגדיל גדולתו ית' על כל ברכה והחלה למנן ישמעו ולמנן ילאמו כל קהל עדה ישראל . ליראה את ה' ולעבדו בכל לבם ובכל נפשם . בעושה ביראה ככל דברי דוד הנאמרים . וז"ל ויבדך דוד את ה' לשימי כל הקהל והוא העוסר הראבן מידעו כל הקהל כי לה' לבדו הברכה נאות . ולא לנס על הסנדבס . ועל השמים אשר ויאמר דוד כי זלם הברכה . ועוד הוסיף אמירה נאומה . אל היות לשימי כל הקהל כאשר יבא כס"ד . משפוק לך ה' הגדולה והללה . והסתילו לבדך והאמר ברוך ה' אלהי ישראל איביו . הוא יעקב אבינו אשר נמדנו להמנדב לס' . כאומרנו וכל אשר חתן לי עשר אעשרנו לך . ונאמר מעולם ועד עולם ש-ברכה והשפע חמשך מן השולם העליון שתמלכל דרך העולמות . עד השולם השפל . אבל אמתו לא לנו ה' לא לנו תפארת הגדנה אלינו כי הלא חפשה המה בחינות אשר ישול לב אדם אליהם לשיח אס עמנו להגאוח בעמשה הדקה אשר יעשה האדם . ומה גם כהיות סן רב . (א) כי יתן נבישיעמי . ויראה כי רב חילו וכי כביר מלאה ידו . להרנות מאד מוהר ומסן . (ב) על ההפטרות אשר הסביר על יד סמוך הפסליר עד בוע ברוה להמנדב לעכב בידו . והוא גבור כובם את ידו . (ג) כי יתפאר באומרנו כי ממנו נעשה בית משב לשכון יה אלהים . (ד) על הסוב הנמשך לאדם ע"י הדקדק . והוא כי מלא חיים כי דקדק תול ממנו . ועוד . (ה) נחשפת גם היא מהלדקה והוא חוד שפע ברכה כענין אשר בשביל שתעשר . והשפע נקרה חוד . כמה דלת אומר (כמדבר כ"ז) ונחם מסודך עליו וכן א"ו"ל . (בסמיקתא) כי שברא הקב"ה את השולם נחלשם בהוד להפסיע הספשות שפע מלמעלה . אשר דוד הנה חפשה חלה לא לנו ה' המה כ"א לך ה' כל המבין כי לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת . שהם שלם רלשנות . ועל החיים והשפע שהם פקים האחריות . אשר והגלו והוד . לומר אל נח נפתחה לש בחיים ולא בעושר . כי הלא לא חיינו נחיים ולא העושר לנו כי ימי חיינו אשר נזכה ונחיה לא נחיים המה כי הנחיות לך היא ולאחננו גם כי נאריך . לא לנחם יהי : כי הכל ימינו . וכן הסוד והברכה כלה לך היא באמת ולא לנו . כאשר יבא עוד ביאורו כס"ד . ופירש ח"סם אחד לאחד על הסדר . על הא' אמר כי כל בשמים ובאכר כו' לומר אשר אמרתי כי הגדולה לך היא . הנה הוא כי לו היה העושר נקנה אליו . על ידי חריצותיו . או חכמתו היקפה הגדולה מסייחכת אליו . אך לא כן הוא כי אם כי כל בשמים ובאכר

ובתוך ש' חין גדולה מתייחסה אל הארץ לנדה רק סוללה בשמים ובתוך כי מן השמים נשפט לארץ ומתוך הכל כי סלה נשמה הכה אשר השפט מהשל על יום .
(ב) התיכונה . (ג) ע"י השר . (ג) ע"י חול . והנה על סוף אמר לך ה' שממלכה היא שבינה הנקראת כך נודע . ועל ה' אמר והמתנהג לכל לראש . הוא השר המתנהג לאחר כי הוא לכל לוחמו לראש ולא יסכים . כי אינו רק לומר שמתנהג ותישפטו על ידו מחמתו ית' . ועל ה' אמר והתנהג והכבוד למתוך . ומתנהג על ע"י המלך שלמה כ"ח לך ה' הממלכה אשר באתך והכנה המושג . כי גם שפצני תלויים במלך הלא הכל הוא מאתך . כמפורש בלך היפס פ' בראשית . ועל ה' הוא הבורה . אמר ואתה מותל בכל . והוא כמאמרם ז"ל (ב"ד ס' י"ט) על ה' בך את אברהם בכל . שהיה מותל ביצו . שהוא כד"ל וכל יצר כו' רע מנשדו . ע"כ דעו בכל הית' . ועל זה יאמר לא תפחד על כבוד יצט' כי אתה נשאל בכל הוא הית' הרע כי אשר אמרתי כי לך ה' הנבונה ולא לנו מתייחס . הלא הוא כי נבדך כח הנבונה כי גם שאנו נבגד על יצרו הכה המבגירט לא נשגם הוא . אך אתה אלהינו לך הכה והנבונה כי בידך הכל כמאמרם ז"ל על זופה רעש לנדיק וכו' . חין לך יום שאין יצרו של אדם מתבגר עליו ולאמלא הקב"ה עזרווה הים טפל בידו מלא זופה וכו' . הנה כי כל הכובש אפ' יצו . שני השמים יעזרו . על ידי חיה חיה שנה נשג ליתאר . ועוד כי נבדקונו קלה כי חיה חיה למשג נשגו מיד יצרו . לך נבדקתך הוא מקור לכל הנבונה ומאקס כי בידך לנלד ולחזק לכל . ועל ה' הוא ההפלת לנשיה והפלת לו מן האדם אמר ועשה חיהינו וכו' . ל' חילי סינוו את העומים ואתה המקבל היה מתייחס ההתפלות חילוני . אך נספק הוא . כי אתו המקבלים ואתה הומן צמה שהתבנתו לקבל חסנו . כענין נתיב היה ולאחר הוא ששם אדם חסוב הוא מקודשת שהוא נחשב נותן כמה שהתבנה עם היותו חסוב לקבל חסנה . ומה גם עשה בני אדם להכל דמה . שיתנו למלך מלכי המלכים הקב"ה . ויחשיבם לקבל מהם . ואם כן עשה אלהינו מודים אלהנו לך הסך בני אדם . שהמקבל מודים ומשנה לנותן . אך בזה לסיחן שאנו כמקבלים . מודים אלהנו לך ולכן התפלת הוא לך . ואנו מהללים את שם חסארתך : ועדיין היה אפשר לומר . כי כי אתה שמתנו ית' הכל . ולפי המקבלים כמה שהתבנתו לקבל מודים . אך לא יבגד מהיותו לנו נדיבות לב . כי בחיורים אדם . ומתבט לו לנדקת נבחינה זו . ע"כ אמר וכי מי אר . כי לא נעדר כח להתחדש כוחה . כלומר שיחשב הדיעות חילוני . כ"ח שגם זה אתה עשית . ולא כמו ד' יחסן ספק בני בחירה לחם . עם היות שהבחינה חספסם כי נבדד זה חילוני מן היותו . כי הלא אתו ופלגו מלך . ואתה עשה בשלך כדאזק . וזאת כי מתוך הכל וכו' . והוא כי המתק דבר ביד עבדיו לא יאל אויב הדבר עדיין מיד רבו . שעל כן אפילו לזכות לאחרים חילוני וכוה . כי עדיין ביד רבו . כי ידו בידו . כן הוא המתק שמה לנו שודנו בידך . וזהו כי מתק הכל ומידך נשג לך . כי עונו בידך . ועל הנחיות שהיה הכביעים .

אמר כי גרים אהנו וכו' לומר נחיותך גם בעולם הזה הוא נחיות . כי חיינו בעולם הזה הכל המה . כי הלא גרים אהנו למען כי המים כדרך כל הארץ . שמי שטותינו שבעים שנה . גם שלפנינו חינו נדחה . למען הם כיום אחמול כי יעבור . וזהו כי גרים אהנו למען ואשר הם מארצו י' וזה מה שפתיחהם למתנים . גם אלה חילם מתמידים להתייחס לנחיו . רק ככל אבחינו שחיו יוצר מתבטים והתבט עתים לגרים . שהיה הפה"ז ערלי נתייחס וזהו המתבטם ככל אבחינו כמאמר יעקב (בראשית מ"ח) משג ורפי' היו ב' ואנרנס אמר גר והפס . ועל כל ימי יתק ויתקב . נאמר גר יכיה ורעך כמפ' במקומו כס"ד . ולא עוד כ"ח מי ימן . וחינו ודעים מזה ימינו . אך הלא כל ימנו עליו חרץ ואין מקוה . ויהיה ענין מז"ל על פסוק ימיו כלל טוב . ח"ל והלואו כללו של כולם . או על של חילן חלף כלל עוף . הבורה נשמה הבור עף . שפטיש חילי כי ימי האדם כלל שהמיד הולך וגשע . ושם מתקומו כן האדם יום המות מהרה חילוני . מיום הולדו הולך ומתפשט לחיותו השרשי . ואם היה כלל עולל נכ שהולך וטעם הנה ים לו ב' נחיות סופות . ח' כי הן האדם ידע לשעב כמה יתמיד הלא הבור . פ"ע סיבוב השמש . כי הוא אל עב . מלא להתפסף הפתוי בעולם כל יבא עליו השמש בשום פנים . אך ללו של חילן . חמלא עו הבחיים הא' . אך לא ה' כי בך נבדד יעבור עליו מה מתבטם יבנו על ראשו . אך לל נבדד נשמה שהוא סורה פורס כנסיו . ומפדת בן פלם להכרתה ובחינהו יבגד השמש . ולא יל עליו בעולם . נחלואו ג' נחיות לגריעותא . (ה) שהשמש יפס וההתפספס' בללו הוא הכל . גם עודת עומד ואינו טרה . (ג) שהוא הולך ונשע . (ב) שלא ידע ח"ש לשעב כמה יתמיד צפריחתו . כי בכל עת ונכל רגע אפשר חלל צפריחתו לשי אשר יהיה שמה הרות ללכת . ושלם אלה הם מקרי בני האדם ביומי חייהם . (ה) שלא יחשבו לני שמש הלכות יכו ט . (ב) שהמיד לחיותו הולך ומתפשט . ומיחתו תפריחת תמיד . (ג) כי לא ידע חס עמו ומתקד תמיד יום יום חילוני הגיע עד עברי מות . ועל אלה יאמר פה כלל ימינו עליו חרץ והוא כי ב' מיר לל הם בעולם ואין עוד . (ה) העשייה בדי אדם כותל ואחלה . (ב) לל חילן והוא שמה לל ועל זאת יאמר כלל ימינו כו' . שהוא הכל היות' סכני . הוא כלל של חילן . חה אפרו כלל נפ"ח ה"כ" . שהוא כלומרו כהאל הדיעות שהוא היות סכני שהוא של חילן . שיש לו ה' חסרונות ופי ימן והיה כך . אך הוא כסוב ג' שהוא של סוף שלא ידע עמו ועליו אמר ואין מקוה שהוא שלא יקוה חיל . לחיות כך ימים ושנים נשחים . רק כלל עוף כמדבר :

ועד החמישית אמר ה' חילוני כו' . לומר לא יחשב לנו הוד נשפט על שפטיש נדקת כי מי הקדישך . והלא אתה הקדמת . כי כל הספקן היה אשר הכענו . מידך היה לנו תחלה לא בלדקטע . ולא יאמר חיל ח"כ חספה כי משלתי הכל . חיד מחשב למ לנדקת . חס אמר וידעתי חילי כי אתה בותן לבנ . ולא תרצה המתק . רק היות לבנ והנדיבות . וחס ומשפדים מרצה . חס חילוני

איו הכר ממנו כי הלא אי ביושר לבב ההגדבה כל אלה. ועל ישר המהנדבים בעם אשר וטחה עמך הנמאלו סה ראייה בשמחה להתגדד לך. לומר איני ערב אם אחרי יום או ימים. יתחנן לבבם על ההגדבה. אמנם באשר הוא עם. הנה עתה ראייה בשמחה וכו'. והשמחה הוראת רדינה הלב טוב. ואמר ה' אלהי אברהם כו' מלא אה לבי לפאלו מאחרי יתבדך יסומרו זאת לעולם ליצר מחשבות לבבם. והוא כנה שגויה לב אל מאמרים ז"ל על ס' מי ימן והיה לבבם זה להם וכו'. שאמר להם הקב"ה כפי פוצה ד' היה לכם לומר הן אחי. והלא קשה כי המצויה לא בשמים היא. כי אם ביד כל האדם על הכל בדי שמים חזן מיראת שמים. ואח"כ היה להם ל' הן אחי: אמנם ויבן במאמרים ז"ל (יזמח דף ל"ט) בא ליסבד חסייעין אוחו כי פרס יהיהל האדם להיטיב אץ חסייעין אוחו מן השמים. אמנם אשר החילו חסייעים אוחו. ומקריבים אוחו אל הכהן והקדושה. ועל כן אמר הוא יח' היה לכם לומר אשר שאלבט שלם. המשיכהו שחמיד כך כשרונו היה. וזה מאמר דוד סה בואמרו שמהו זה איך השמחה לבב לעשות רעוק ליצר מחשבות וכו'. שחשפך ההשק שיהיה ק חמיד שיאמר היצר סמוך חמיד שחשק ונכנע סחה היצר הסוב. והכן לבבם כס כפי יצירה אלק. גם היצר הרע יהיה מוכן גם הוא לעבוד את ה'. כמאמרים ז"ל על אברהם שואמר בו ומלאה את לבבו לחמן לפיך. שאר ה' הלבבות שהם היצר הקבד והיצר הרע. מלא נאמרים והקב"ה. כי ע"כ לא מאמר את לבי. וזה ירוין דוד בואמרו והכן לבבם אלק. או יאמר ויקחו לי תרומה ט'. ענין מאמר מונבו המלך. אצחתי נמו למטה ואני נחתי למעלה. והוא כי כאשר כל מצוה וטעה אשר יששה האדם. שנועשה ממנה מלאך סניגור כן בשמחה יודקם כל פטט ופטט האדם עותק נעשה אור ומלאך. ומתם חתמלא אצרו והסוד אשר בשמים ממעל. וזהו אומרו אי נחתי למעלה. נמלא כי הפרוטה בשמים שעות האדם נעשה ממנו אור קדוש רוחי למעלה. וזה יאמר דבר אל בני ישראל ויקחו לי. כלמטר ע"י מה שטמים לוקחים לי. ואולי באגורס הסוב תרומה. ולהיות באוריהם לטקחים. וממה נעשה הלא הוא מהבונה והנדיבות לב. וזהו מלא כל איש אשר ידבס לבו. ואיתה היא שלהם שקנו נדיבות לבם. מה שאין כן בתרומה בשמים שהם נחמים בעולם כי אורה כן היא כי לי הכסף ולי הזהב וכו'. ועליה הוא אומר תקחו את התרומה הרומתי. הנה כי ב' התרומות הן. (א) הנקחה מאתם של זכב וכסף טו' והוא שלי. (ב) התרומה הנגמח אלוי והיא שהם. וטירס ואחר זאת התרומה אשר תקחו מאתם שהיא שלי. אלא שנגמלאת אחס זכב וכסף וכו' כי השמים אשר היא שלהם נמלאת אחי. ולא תשלוט בה יד אדם לקחה:

ינדו כי הן לו היה הענין הזה כהר המורים. גם כי לא יבצר היום כמו זר נהבס. הנה תבונה נדלו הלא הוא כי שם השער השמים. מקום אל הורדת הכסף העליון להעיר על הארץ ולדלו יטב עליה. ומלא נבדל העולם שמה שכינה במקום הסוף. כי ע"כ שם הקריבו את קרבנם אדם ונת. והגרה את יחזק בנו. והפטט כי הוא מכוון כנגד בית המקדש של מעלה. כמאמרים ז"ל על הכון לפיכך מכוון לשבך. וע"כ אדם ממקום כשרתו נבדל שאר פונה אשר שם, וכח המזבח העליון כי שם יקריבו נשפוט. ובשל משה קרבנות אשר הם לעומת נוסן. וע"כ כן המיבו אשר דברו דו"ל. כבואמרים כי הכנסם בבית המקדש של מטה. מעלה עליו הקב"ה כללו נכנס בשל מעלה והכין המקריב את עולת איש כאלו מקריב בשל מעלה כי לה בית המזבח בית המקדש העליון. היה כיווד ומתלבס בבית המקדש של מטה בכל פריסיו. וכאלו מקדש של מטה ושל מעלה יעמדו יחד. וע"כ לא יפלא שבתו יח' במקדש אשר על הארץ כי שם ביהו יח' העליון כללו יטב עליה. כבואמרו וזהו ארמזוב כיוון שלמה. (מלכים א' ח') בואמרו הנה בניתי בית זבול לך לומר הנה זאת חשבתי לתפסט כי לא מקדש אחד בניתי ב"א טעים כי בית המקדש של מטה. מכוון כנגד בית המקדש של מעלה. וזהו בנה בניתי שהם ב' בניינים. א' כה וכו' של מעלה. והנה של מטה הנו בשן. אך השיר היכן הוא. ל"א בית זבול לך הוא בית המקדש של מעלה. שהוא כמאמרים ז"ל נקריב הד' הקקאל זבול נמלא ששמי מכוון מכוון לשבך. עולמים שחשכ בו ב' עולמים כאחד כי יהיה ביה"מ ש"מ כאלו נעסק ובה פה. נמלאו שיהם כלאה הנה. ובגלל הדבר הזה. היה כל הפורה אשר פרה דוד המלך ע"ה. עד מואלו מקום בית המקדש. אשר נגד שער השמי'. כי היה בלתי ניכר הימים ההם עד בא דבר הלאהים אל נתן הנביא. והודיעו כי הוא נבדל ארונה ה"בואים. כי שם המקדש קדוש לה' מלא נבדל העולם. והוא מכוון כנגד בית המקדש של מעלה. ע"י כן הבית בהבנתו יהשב כו' בחים מהוכבים יחד. העליון עם החסון כבואמרו (ספרי' ב' ק"ב) זכור ה' הדוד את כל עטמו אשר נשבע טו' את אבא כו' את אהן כו'. עד אמלא כו' כי הנה שמעוהו כו' מלאוהו כו'. וע"כ דרכו שיהי לב אל אומרו (ספרי' ב' ק"ב) את אהן שנת לעיני כו'. ולא אמר את אהן או את אהן. אך נשבע לה' וגם נדד לבאורי יעקב הוא יח' אשר החזיק את יעקב ע"י נדרו אשר נדר שישלים מאמר יעקב ע"י נדרו זה והוא כי בשלל מאמר יעקב בעת נדרו היה והאבן הולאת אשר שמי מנבה יהיה בית אלהים. והוא המקום אשר היה דוד מבק'. ועל אומרו אשר נשבע לה' פירס שבעתו ואמר את אבא באלה בתי הוא יביל מלכים פעל מעומס קרבב ביחס. וכן על ערס יביל שהיא אשר לו בו מנעוה הסבבות. ועל אומרו נדר טו'. טירס ואמר את אהן שנת כו'. והוא כי אין הגדר מל אלא על דבר שיש בו ממש כעודע. כי ע"כ לרין לומר קונם עיני בשמי וידי למעשיהן. כדי שיחול על דבר שיש בו טמם. ע"כ אמר את אהן שנת לעיני לעשפתי

הנומה

ע"כ זהו השיב אל לצי ויאמר זהו שער השמים מקום הורדת השפע מכן העולמות העליונים מכוון לשבתו ית' למעלה בבהמ"ק שבמעלה . וע"כ נחה שקפה סמימה אשר סמיתה כי המקום גורם : אבנם שנת סמך הקדוש בראל ובמסך בלחד המקומות אשר לא נעדר שער השמים גם כי באלך סלבי יסיה . ומה גם עתה באלך העמים ולא זו בלבד כ"א גם במדברות אלך יזה ולגמות מקומות סמוכים לכל כמות חלונים ומכוון לשבתם כנודע מספר יואהר . הנה לזאת יאמר כל לב ויאר ממקומו אלך ישפלט שם שפע הקדושה דרך שער השורר בחלק האלך סביב חילום ותוליה סביב כדה יאר להשראת סביבה . ע"י נגור שר חלמי כי אין לה לה . אם לא על ידי הכא דרך שער השמים המיוחד אל כוון האחדות כי אין שר ומהל ישולבו . לשלם על יד השפע אם לא מאתו ויבדו ית' . וע"כ לשלך הקדוש סוכן כסא במקום סגור אשר כהנו מיעקב . והאשפה גם זה כונו רז"ל באומנם שאמר הוא ית' לאברהם לך ית' . שאמר בבדי (ס' ל"ט) שאמר לו הקב"ה עד שאתה מאיר לפני מן החלון כה וכהיר לפני כה"י שהכוונה היא הנה שהארם והשפע הנמשך מלפני אל עולם הסגל ע"י מעשים טובים שעי"כ יסיה לי מצא להמצא סביבה בתחומים כי אסא מסלק הברך שומעה ע"א ויגילים מן האלך להכירה שאבא בה כדאר שמדליק עד לגא במקום חךך ולא אור כן על רעם יושבי האלך אשר בגולותיה שהשוכה ובמאור להיותה בלמי דארם להצא סביבה זה . כי ע"כ עתה כמרז"ל (שם פ' י"ט) אמרם ועד אברהם עד הרקיע שבבושי אברהם יסיה להוריה לפני ע"י הטבר גילוליהס מן האלך והקריא סבי ית' גשי הכל ובהנה המציה הנעשית כה"ל אשר חסא בר ששפע הנה על ידס בא דרך נגור לר והעשיתם כה"י ית גם שפע מוטלג מאתו ית' בלי אמצעות שר ע"כ קרא אל נגור כשר חלון בערך כסא דרך הר סמוריס הנקרא שער השמים ואמר עד שאתה מאיר לפני דרך חלון כה והאיר לפני כה"י סביבה דרך ישרה ובסגלטה כנה טובים להשראת סביבה על האלך אם השפע השפע בא דרך חלון לאחד מהשמים אם לא דרך שער השמים כאשר כתבו במאמר בלעם הרשע כה"י (במדברצ"ד) כחיים נסיו בלשר כהנו במקומו כי אחרי שיתלו מה טובו אהלך יעקב על המבטק סביבה כאלל לשבת במדברות . וגלגל . ופליה . וטוב . ונבען . אשר ששטנין ישרל על בית ראבון ופני כהר ספוריס . ובה לבאר על דלשון ר"השן על אשר אמר טובו אהלך סביבה במדבר וחל"כ בקא אלך כענן ולא כהר ספוריס כי הנה נמו זו יחשב אלך ע"י חלון אחד מהשמים אשר נלפמ אל ומסך אשר הים בתקומת המדבר יהיה מי ובה השפע בא גם אמר כחללים נסיו מדרך הלובן סביבי אל מקום אחר . כן נסו מצויה השפע המיוחדים סמכונים סגוד שער השמים עד מקום המסך אשר במדבר ואמר כן נסויהו בגלגל ופליה וטוב ונבען שהיו כה"י לו סיו המקומות ההם כנטות עלי נהר . קרובים אל סוגר סממיו סם עושין בקרוב . ואין לריכין סביבה מקום אל מקום רחוק כן העשך שבמקומות ססס . למה שפתי"ה מהה דרך

הנחה שיהיה הדרך על דבר שיש בו ממש מה שאין כן אם היה אומר אם אלוס אם ח"כן . והיה כל הנמר עד אמלא מקום שאורו המקום כרם יכנה בית המקדש הוא ל"י כבר כי קדוש הוא מאליו על היותו מכוון לבית המקדש של מעלה . והשפע כי ע"י כן לא משכן אחד יחשב אשר נבנה כ"א שנים . כאלו הפליון מתחבר עם התחון . וזהו משכנות להביר יעקב . ופי' ב' הענינים האמורים בפסוק ואמר הנה שמעוה בשרתה וכו' . מה שאמרתי עד אמלא מקום עם יודעי שהמקום הוא מה המוריה הוא כי הר המוריה עמו לא ידענו ייחוד מקומו . וזה הנה שמעוה סביבה בלשרתה הסמכה לירושלים כדה בין לזי לירושלים . מתה שפוע סולס שדחה יעקב . באומרו אין זה אם בית אלהים . ואמרזו ז"ל בבראשיתכ"ב (פ' ס"ט) שרגלי סולס היה בלוח וראשו כנגד ירושלים והשב דוד היה המקום במק"י עיר מושבולא כה"י מהשדוד . וחל"כ מל אמה כדה עבר בגרון ארוכה פ"ס הדבור ואשר אמרתי משכנות להביר יעקב הוא כי לא יתעשו הנכונים בבהמ"ק לבחיש במסך אל שבארך . רק כבשים כשהי משכנות כאלה של מעלה ואל מהה וזהו כנראה למשכנותיו . ויכולת דרכנו זה מדומקי המעשרים אשר דחקו על אומרו משכנותיו לשון רבים . וזהו כי מאלו מסודס כמבוי קבלה רז"ל כי הנכנס בבהמ"ק של משה כאלו נכנס בבהמ"ק של מעלה והכין התקריב בשל משה במקריב בשל מעלה כמדובר ומפני שהיה מסתפק אם יבא הוא אל משכנותו אם יבנה בימיו על כן אמר אם אונס כנראה למשכנותו שאסיה בחךך הכאים אל האשך סבני ואם לאו לפחות שחמיה להדוס רגליו . אסיה מכלל המשחחים במקום סהוא מרס יבנה כהמ"ק כי המקום קדוש מאלו וסדוס רגליו ית' יקרא . וזהו ששחחה להדוס רגליו משל"כ במקום זולמו כי גם כי מלא כל הארץ כבודו על יתרון המקום סהוא נקראם האלך סדוס רגליו יס"כ : הנה כי כהמ"ק של משה זולמו היותו מכוון כנגד כהמ"ק של מעלה . עד לו כי גם הוא כאלו איכות העליון גם הוא מחובר לו . וסופנים לו כסיבחה כה"י שטלמות כלחת והסוקס בירושלים עומה כי ירושלים של משה סמוך כנגד ירושלים של מעלה כי ע"כ לא אמר אדם לחבירו לר לי המקום בירושלים וע"כ היתה מכלה כמה אובלסין כמפורסם יביינים בדברי רז"ל : הנה זה כל פרי גודל הדברים בהלמים בלחה . כי גם כי המלא חמלא דרך ישטן אור סביבו ית' בבהמ"ק כהר המוריס כי שם סם לו ית' שער השמים ומכוון לשבתו ית' בבהמ"ק של מעלה . קרוב לשבתו ית' על העליון שבתו בתחון כי שם ביומו העליון כמעט כמסודר . והאלתר ארבו יעקב באומרו אין זה כ"א בית אלהים וזה שער השמים סהוא כי מורא עלה על דלשו ויחד כמאל"כ וייראו ואמר וכו' ככסוי אולג במקומו כי זה דרך מקום קדוש להסיל מורא על סהדס . ע"כ כלשר ויירא לו גור אומר ואלך אין זה כי אם בית אלהים . ועל כן מסיל אימה כלומר איכות שפע בית אלהים העליון ובאומרו כן חמה בדבורו בלחה באומר (מלכים א' ח) האננס יסב אלהים על האלך לו כהמ"ק של מעלה . איזה הדרך דרך ית' לו של האלך סממה .

השטע שפארטן השי"ת עומד בלון משא"כ הדיבור במדבר
 נח"ל שיהי נר"ך הטייה מכל המום קדושה א"ו אל הרח"ה
 אהמם אחדי כן בסבנות בהמ"ק בהר המוריה או היה
 כהלים נפע"ה על יבלי מי"ה גהר הספע והוא דברי
 הנביא הנפע"ה כי האלהים לא מודע מקודם כ"א שנאלצים
 על פני המים בנער יואל מעדן וואמרים שהם בדי חילן
 נפשוים ובהר עמון. ועל הדין השני אחר כלארזים עלי
 מים. והוא כי בניה הראשון היו ב"ו יפשוים. אחת
 היושו נוכח פער השמים. בניה שניה מנופש ב"א של
 העלה ווארזים ותומזים וארזון יותר דברים ידועים. ע"כ
 ייהם אורו אל אלהים שהם על המים ומנושמים משא"כ
 הארזים שכל עיניהם אינם אלא שהם עלי מים אך לא
 מנושמים כן הדבר הזה שפסית הבני היה במקום זהילת
 השפע אך לא היה מנושם בתקופים שהם כי הם דברים
 העיקרים בחיבור השפע הכחו ממנו. והנה כי היום ה"ה
 קדושה טובה משער הכמים אל המדבר אשר גם ה'
 הנהפסם הלא כמו ז' נחשב ל"ג הכתוב. וע"כ אינם אהל
 אשר יפעלו. וזו ה' מקום מנוחתו אחרי זאת באלה
 ובחשכו הבר אור לנו לעשות עודנו עם ה'. עזר בלון
 י'דה ליים. אהמם בל"א אל הענין נדברה פה! במדבר
 רב"ה (פ' י"ב) וז"ל לקיים את המשכן אחר ר' סימון
 רב"ה שאמר הקב"ה לישראל לקיים את המשכן רמו
 למש"כ שיעשו אף הם הרשעין ובעת שהוקם לשם הוקם
 למעלה והוא משכן הנער שפתו מעטרו"ן שבו מקריב
 נשמותיהן של זדיקים לכפר על ישראל בימי גלותם. ולכן
 כתיב את המשכן שמשכן אחר הוקם עמו. ע"כ. וכן
 הוא אומר עתה לבנותך פעלה ה' מקדש ה' כוננו ירך.
 ע"כ. ודלו לדעת מה ענין המשכן ההוא. גם הוא בית
 המקדש של מעלה או זולתו. אך הוא הנקרא בהמ"ק
 של מעלה שבו אף הם יקריבו משכן הנער. וגם למה
 מייחד לו זמן. לומר מקריבו נשמותיהן של זדיקים
 בימי הגלות. ואם הוא אחר מה ענינו. ולמה לא יבטיק
 אחד. ועוד הלא היה שפתי' בנוף המלמד באומרו
 וכן הוא אומר משכן לבנותך וכו' הלא הכתוב הוא לא
 על המשכן ואמר רק על בהמ"ק שבהר המוריה במו'
 הביאנו ותפענו בהר נתחנך. אך אהמם כן אהמם. כי
 לפי איכות הדרות להעמיק הרחוק געניו. היה נר"ך
 הגבה למעלה מדרך השפס ואין הרגון כן כ"א לדרוש
 דרך ישרה שילחז נר"ך דרכו נאחו בסנך בלנו ובשכלו.
 אשר יאמר כי הוא זה בקאר מרנן והוא כי למעשה יש
 מקדש אחד. והוא האמור בכתוב מקדש ה' כוננו ירך
 ולמטה ממנו יש משכן מעטרו"ן ומקדש ה' משמש בזמן
 הדין ומשכן מעטרו"ן משמש בימי הגלות כ"א המלמד
 שבו מקריבו נשמותיהם בימי גלותם ונקדש ה' לשומת
 משכן הנער. וע"כ את בהמ"ק של מעלה קראו יתברך
 מושב כר"א מכון לבנתך. אך את של מעטרו"ן הנלתי
 משמש רק בימי הגלות קראו משכן כל' המלמד
 שהזכרנו. שלאמר את המשכן. שמשכן אחר הוקם עמו.
 והוא כי אין עיניהם שיהי כי כאשר יש זמיה רב בעולם
 כתייחסת ישיבתו ית' במקדש העליון. וימי הגלות
 והשכלול להעדר זכוה והשפע הנמשך מן המלוא העליון.
 מעט מועד כתייחסת ישיבתו ית' אל המשכן העליון.
 וע"כ כשאתאו ישראל במדבר ואמטען אור השפע לא זכינו

היה עשה אלהים . והוא כי הן אמת שהיו המשכן
 וכל הכבוד המכר ע"י בללאל . אך עדין אם השכינה
 נבטחלקה מעל הארץ ע"י שבעה עד רקיע שניעי גם
 בע"י שמה לדיקים כל עד רקיע ראשון שהם אברהם
 יצחק ועקב לוי קחה עמרם . אם עדיין יהיה בשארית
 שמה מה יספון כל מעשה והכחם בללאל ע"י הארץ שמה
 ארזנו ע"י . כי הוא הקים כל אפסי ארץ כמחול ומה
 היתה הקמה זו אל הארץ . אך להשבות הוא שיקנה הקמה
 ומעלה בארץ שקשר אותה קשר ארץ עם העולם העליון
 הוא הדיק השביעי שהוריד שכינה לארץ שבקדושתו
 קדם העולם ומינרו עם העליון . עד גדר שורד ה'
 על הר סיני ומשה עלה אל האלהים והוא נתן עליו אל
 המשכן . והוא מאמר הכתוב ויקם משה את המשכן כי
 מרבה האם השמים יחד עם בללאל . והנה בני הדברים
 האלה הם שלימים לקדם המשכן ולהשרות בו שכינה עם
 שם עוד שלימים להחמם קדושתו ולהכנה היות הפז
 יח' להשרות שכינה בפתחוים שהיא כפרון כללות ישראל
 כי כמה פעמים נמנע שפע אל הפרסי . על העדר
 הכולל כח"ל (בחדרין דף י"א) יש בייסוס מי שראוי
 ששפחה עליו שכינה וכו' אלא שאין הדור ראוי לכך והן
 כל אלה נמנאו גם בצנין בהמ"ק כי כל החמשה מעלות
 שבבללאל היו בשלמה . אך לא היה נער קטן כבללאל כי
 לא על משכן הכבוד היה הענין . שיהיה גם הוא נער
 כבללאל . וגם הכבוד מנין משה יהיה בו כי ויהיה
 שלמה מעל האדם . והנ' היתה על ידי דוד כי לא שרפה
 שכינה עד שחמר כעבור דוד ענדך אל חסד וכו' . ומה
 גם לח"ל (בשמות ככה) כי הונח דוד בארון עד פתח
 שער המקדש ומקרא מלא הוא כי לא בחר ה' בירובלים
 לשכן שמו זה עד כזה דוד כדבר שאלמר (תלמים ח' ה')
 לא בחרתי ביעיר מכל שבטי ישראל ואבחר בך . כי
 הלא יקשה שזה בעיר ובעיר גדול אלא עלה בחר ביעיר
 על שם דוד כעבורו בחר גדול . והנה היות בבהמ"ק
 איכות בהמ"ק של מעלה כאלו חברה לה קדוש : העליון
 הנה כהנו ונבנו אליו עוד בספרקים ואלהם וגם כל
 המשכן האשכנזי כי זה כוונת הכתוב בלומי : (ההליטעט)
 ויבנו משכן שילה אוכל סקן באלם למר כי כאשר נפש
 הוא יח' משכן שילה . עם היות כי משכן שלמעלה היה
 בדרך אל של משה עכו"ל לא נשכ"ל הח אהל סקן
 באלם כלומר אך לא את העליון . כי הם שפסדו
 מהתחון כרי כי עד לו יחדו הו' וי"ע הדברים האלה
 מלאו קיב טעם בדכני שלמה אל אשר הקשה לדבר
 ולומר כי האמנם יש אלהים על הארץ וכו' כאשר כהנו
 כי שמים הנה קושיחו . (ח) על איכות הארץ . (ג) על
 היות בית בעלת נבול . ועל ה"ל אשר התמנה יש
 אלהים על הארץ ועל השנית אשר הנה השמים וכו' אף
 כי היות הזה והנה היות ראוי להשיג על חוכתו .
 אמנם אשפר כי בלומי בספר הקודם ובסוף ספר
 זה אמר משנבו הרמחה . והוא בשם של וסנין ואחר
 כי האמנם כי הלא מלת כי טבעה להיות נפוחה שם
 אל הקודם והלא יראה בלמי משיחם . אך אמר ועתה
 יאמן נא דברך אשר דברת לעבדך דוד אבי . ואחשוב
 שגוף מלמדו יח' אל דוד ושמי מקום יעמי ישראל

והוא כי הוא יח' נדר להשפיע קדושה בארץ . שהוא
 איכות בהמ"ק של מעלה שיוצרו ארץ בהמ"ק של משה .
 שהוא המקום המכיל וסובל את כל עם בני העומים
 והדברים בפני כעלים כיוצא הדברים והיו עומים
 לפנים ומשפחות רוחים ועי"ל לא נאלמה השראת שכינה
 בבהמ"ק של משה כי הם ביות יח' העליון . והוא ליושב
 בשני עולמים כאחת . ובזה יאמר יאמן נא דברך אשר
 דברת וכו' . שהוא ובהו מקום וכו' . שהוא מקום
 הראשון הוא בהמ"ק של מעלה כד"ל חלכה ואשורה אל
 מקומי הראשון כי בלעדי זה לא יתכן השראת בהמ"ק
 כי האמנם יש אלהים על הארץ אף כי היות הזה אשר
 ביעיר כלומר בכתיבת אשר בניתי הוא החתון . אך לא
 בכתיבת העליון כי בשיך מקום למדך ישראל . ויהיה
 בהמ"ק של מעלה מחובר לזה . וכן הדבר במשנה זו .
 נמלא כי ויכרם שילמן נא דברך כמדובר . ובהו בלם
 ובהיות השבות השלמה עמה בכתיבתו ולא יחסר כל
 בם . ובהו נבא אל בילוד הכסובים ושמו לי מקדש וכו' .
 והוא בשום שכל והנין במקרא . למה שחלה קרי ליה
 מקדש ואחר כך קרי ליה משכן . ועוד כי אחר שעדיין
 לא נעשה לא משכן ולא בניו היה ראוי יאמר חנניה
 משכן והבניה כלים . ולא המשכן כה"ל הידיעה ולא יאמר
 כליו שחמר על כלים ידועים של משכן ידוע . ועוד אף
 וכן העשו הוא מיותר אחר לומר מהלך ושמו לי .
 ולא עוד אלא שמוסף וי"ל יסירה של אחר כי משכן
 כ"ל וכן . כזה להוסיף על האמור והוא הדבר בעצמו :
 אבנכם בדברים האלה . כלל הוא יסב' הדרוש הזה
 אשר כהנו . והוא כי הלא כמו זר נחשב . יש
 אלהים על הארץ ומה גם במשכן בעל גבול ומה שחנני
 כי יש לאל דוד הדיקים בעלי שמה אלהים חיים בפני
 כוונתם כשעולתם הנשמית במלכות יח' להפסע שם
 מלמעלה ולהקנות היות קדושה במשכן ויהיה ולא שם
 הלא שפתיחה : לנשים ב' עולמות כלתם כללו העולם
 העליון הוא משכן יח' למעלה הוא להפס כללו מחליטה
 אישית קדושה העליון מלמעלה ומורידה אותו עם החתון
 ליהב המשכן החתון בשני משכנים יחד עד גדר
 שהיה השראתו יח' צמחין כהשראתו העליון והוא
 כי כל מעשה המשכן וכליו הם דוגמת כל חלקי בתי
 העליון . ובהם על זה ענין הכונה המשפחה להשתין
 הקדושה במשנה חלקי החתון . מכל דבר שבעליון
 מבטיק אל כל אחד ואחד משפרי החתון כמדובר . וזה
 מאמר הכתוב אל יקשה עליך למר . האמנם יש
 אלהים על הארץ וכו' כי הלא יש בה בדיקים לפניה
 למשה מושב רוחי קדום . וזהו ועשו לי מקדש . עד
 נדר ייפה ראוי שפוכתי בזהבם ולא בנגד אל הפשמות
 כבוד מה בשכון יח' אלהים למעלה . ובמה אמר האל
 זו היה בחר העוריה שבהמ"ק של מעלה מכון בעד של
 משה הלא יתכן . אך לא כן במדבר המסולל זה היחס אל
 יקשה עליך כי הלא אם יש בהמ"ק של מעלה מנין
 כנגד של משה נ"כ יש משכן של מעלה כנגד של משה
 שבכל מקום אשר יהיה של משה עם יהיה של משה
 מקבל אליו גם כי ילך הלוך ונשע אל כל מקום שיהיה
 של משה גם העליון שם יסו נכחו ובתו הוא משכן

העבר כמו שכתבנו במאמר הכתוב בלומנו והלוי
 מהלך באהל ובמשכן שהוא ית' כענין"ל מהלך ממקום
 למקום בחייו המדבר. ובגלגל. ובישלה. ונזנו. ובגבעת.
 ולא באלה התחטף לנזנו כי אינו כבודו רק באלה ובמשכן
 יחד. אבל התחטף עם משכן העליון כאלו נזנו. לו
 יחדו. וזה יאמר ככל אשר את' מראה בו'. לומר גם
 כי אין בהתיק של מעלה מכון לזה ואין המשכן דומה.
 הנה הוא דומה ופניו המשכן הודיע העליון הוא
 משכן מספריו". וזהו אם נכנס המשכן ואת הכניס כל
 עליו של המשכן הוא כי של מטה וכל עליו דומה.
 ומה"ח גם כי נעשה חביונו למטה לא יתה פה איכותו
 לסיקו לעליו שכינה בו. אל יעלה על רועך פונה כדבר
 הזה כי סוף דע לך כי לא חביונו בלבד תעשו. כ"ח
 וכן תעשה העליון כאלו הוא למעלה והוא למטה
 עם התחתון. וע"כ תבין חביונו והשכלתי בחייו וזהו
 אומרו וק תעשו. וזהו אומרו וזה המשכן תעשה ולא
 אמר והמשכן תעשה אך ריבש את העליון כאלו נעשה פה
 עמו וכן נדרשתי ויהל' ואמר ועשה בללל' וזה"ל יאמר בו'
 את כל מלאכתו וכו'. וכן יעשו כל הכס' בו'. את המשכן
 בו'. וכן יעשה בללל' את הארון ויעשה את השלמן ויעשה
 המטרה. יעשה את מוצה הקבורה את מוצה העולה
 את הכיור ואת כזו את החזר וכו'. כל האהן האלה
 הנה בלו בני עמך דונתמן העליונה כאלו גם הם
 נעשים פה. כי ע"כ הולך לדעת בללל' לגוף אריות
 נעשה נדבחו שמים וארץ ככל הכתוב למעלה :

עוד יתכן דרך שני בניאור הכתובים. והוא בשבט לב
 אל אומרו ופכתי בחוכם ולא אמר בחייו. והוא
 כי הנה שמעתי לומדים מבין כי עיקר השכלת שכינה
 בחדם הוא ולא בנייה מאומרו בחוכם. אך לא המשיכו
 הכתובים על עין זמן. ואפי' אבא תהיה"ם ובלאפי' את
 דבריהם והוא כי עדיין ית' לעם לב כי הלא במשכן
 עמו היה שכינה במאמרו ית'. ועודתי לך עם בו'.
 ואומר וכבוד ה' מלא את המשכן ולא יכול משה לבא
 וכו' וכן אומרו וכן תעשו לפי דרך זה הוא מיותר :
 אבנכם יהיה ע"ל מול' (סנהדרין דף י"א) שבימי הלל
 הזקן יאלה ב"ק ואמרה יש בייכם מי שראוי
 שתהיה עליו שכינה כמשה רבינו אלא שאין הדור ראוי
 לכן כי מה ענין אומרים כמשה רבינו ואלו יאמר
 שגדלה עליו שכינה. אך הוא כי מלא היה שכינה
 למטה טרם יהפא אדם ובהשגותו עלתה לרקיט ראשון.
 ובדור אבות לנו. וכן על הסדר הזה עד השביעי וכל
 אברהם והורודה לשני. יתכן לחמישי. ועקב לרביעי.
 לוי לשלישי. קהת לשני. עמרם לראשון. משה לארץ.
 כן היה ראוי הלל להטרום שכינה בחיך בהשכלותו.
 וזה שתהיה עליו שכינה כמשה רבינו. בחייו מעל ידו
 תהפסד ותמשך לארץ כמדרש"ה. וזה עליו לנזנו אלא
 שאין הדור ראוי לכן כי עונותם מצדילים בן הארץ
 ובין השמים. ואין מבל' להשאר שכינה בחיך לעולם.
 והוא מאמר הכתוב היכל ה' היכל ה' המעלומר אל
 יעלה על הרוכה כי היכל ה' הוא ואפי' יתחזה הוא ית'.
 כי הלל היכל ה' המעלומר המעלומר רחיים להשגות שכינה
 בעמדתם יתחלל' ויתפסד' השפע אל היכל ה' כי למעשה

לחיות אתם משכן את שמו ית' במקום ההוא. כי נפסד
 הם המשכן האמיתי ומהם יתפסד אל המקום המיוחד
 ההוא. וזה מאמר שלמה בלומנו (מלכים א' ח') ית' ה'
 אלסיט עמוו תהפסד שכינה בעלמנו בלחש הים עם
 אבחינו. אברהם יתכן וישראל עבדיו כי החיבו הם
 המדרכה. וע"כ אל יעזמו ואל יפסדו. משא"כ הפסדו
 שיעזבו היכלו ויתחלקו כי אין חפץ ל' לטכון בחיך כ"ח
 מ"י השכלתו נפסדו ישראל שמהם עושה עיקר ונפסדו
 מהיותם מדרכה אל השכינה ישאלו משכנות לאביר יעקב
 לעומתם כי מהם ימשך. ובהפסדו מהיות רחיים לכן
 עזוב יעזבו את המשכן לו מקדש אשר נחר לשכן את
 שמו עם. וזה אהבו בכוחו כספוק ויפסד משכן שילה
 אהל סכן בחדם כמפורש אלטנו לעיל שהוא ויפסד חפץ
 שילה. ואל תמהה ארץ נפש את משכן קדשו. כי הלל לא
 עשה הוא ית' עיקר רק מהאששים כי אהל סכן בחדם.
 אך לא בעלים ובאברים וע"כ בהעושה נפש משכן שילה
 כי לא ממנו עשה עיקר כמדובר. ועל זה אהבנה
 היתה נרכה טוב אשר עיקר משה את בני ישראל כמ"ל
 על ירח משה את כל המלאכה והנה עשו אותה בהפסד
 זיה ס' ויבדך אותם משה יהי רצון שתהיה שכינה בעמדה
 ידיכם ויהי נועם בו'. כי מה ענין ספוק ויהי נועם
 אהל הכרכה : ולבא אל הענין נשים לב אל כפל ענין
 ומלות שונות בלומרו ומעשה ידינו כוננה בו' ומעשה
 ידינו בו'. אך אמר יהי רצון שתהיה שכינה בעמדה
 ידיכם ולא שיעשה עיקר המשכן כ"ח שיהי נועם ה'
 הוא השכלת שכינה עליו נפשנותו :

עוד שרית והוא מה שכתבנו למעלה כי כשהוקם המשכן
 של מטה משכן של מעלה הוקם עמו בכל חלקי
 פרטיו. דונתמן התחתון. וזהו ומעשה ידינו אשר פה
 כוננה עליו בעליון אשר הוא עליו וזה על ידי
 בני הדברים האלה ומעשה ידינו פה למטה. כוננה
 מקדושה שהקניו בעליון. על ידי נפסדו כי הכל חלוי
 ונמשך מהשכלת שכינה על האדם. בבחלמותו יתחון
 העליון והתחתון בהשכלת שכינה כאמור. וע"כ הדברים
 האלה יהיה כוונת הכתוב ועשו לי מקדש בו'. כי אהם
 דבר אלהים שמים וז שמענו. אהה ועשו לי מקדש שניה
 שיעשו בחיין יקיים המקדש. נמה שייכירו מעביהם.
 להיות עמלם היכל ה' ותהיה שכינה ית' שוכנת בחוכם
 ובקרבם שיהיו היכל ה' המה. שיהי נועם ה' עליהם
 בעלם. וזהו ונכתי בחוכם כי אין הוא ית' עושה עיקר
 מהעלום ואנשים כ"ח מהמאמרים לדיקום אשר נפשותיהם
 משכנות לאביר יעקב. ופירשם על ראשון ראשון מה
 שאמרו ועשו לי מקדש הוא ככל אשר חזי מראה אותך
 בו'. ומה שאמרו ונכתי בחוכם אל יקשה בעיניכם לומר
 כי זה ויכל להקי' עמלו להיות משכני ית' בו. ומה גם
 אחר התקלקל' הכנהם בעלם. כי דע לכם כי וכן תעשו
 כי ית' לאל ידיכם בשבט בחיורכם. ולאורוח להם כי
 סבא לפרסר. ה' עזו לסייעו ולהפסידו בעלם. והמה
 כנר ברו לפרסר. כמאמרם ז"ל כי כן עשו ישראל אז
 מר"ח אהל שילה משה הפסדו השלישיה שכל ליעזר.
 על כן בדרך האברהם המעלומר רחיים להשגות שכינה
 אמר לו הוא ית' לומר להם וכן עמדו כאלו פיו יתבדך

דבר עם להם . וטמ אל יחפרו על החזק כי האמר להם ותכתיבו בתוכם כי הנינו בא כמדובר לנוכח אדם . ואומר להם וכן העשו כאלו לפני הם ואדם אי מצא סיחלו ליעשר ומצטרם וכן העשו ולא עוד אלא שמעלה אי עליהם כאלו הכל הם עושים עם שארי התלמוד ומבייטם להועיל . והוא וכן העשו :

עוד יתכן דרך שלישי מורכב מהשנים האחרים והוא ועשו לי מקדש שלא יעלה על רוחם שיהל וימנן גשמי ובעל גבול הם עושים . לערך ים אלהים כ"א ועשו לי מה שכבר הוא מקדש . והוא בכל הכתוב למעלה כי מתכן העבר הם מתיקנים מה כמדובר . ועכ"ל אל ידמו בנקטם שעי"כ מהמתכנן אעשה עיקר . כי הלא לא כן הוא כי הלא ותכתיבו בתוכם כי הויל ה"ה מהם ואם כשרים יהיו לוועד להם הם ואם לא אפוס משכנס .

והוא הכותבי בתוכם והורו אל מאי דפסח ביה . ואמר בכל אשר אני מראה בו' . והוא לומר אל יתעב כמו זר בנייך להעתיק למעלה מה שכבר הוא מקדש שיהיה כאלו גם הוא למטה בעמם כמתיאורו למעלה ותיכיה ע"י בני האדם כי הלא אהן לפניך ראה מופתה והיא כי הלא ככל אשר אי מראה אורך את חבניה כמשבן רוקמה גם שלא עשה כיוצא בה מימיו . לגודל בקיאותו במלכא יעשה כעשו . אך אם לא יראה כף של זהב

מתם כ"א חבניה כף מאייר ולא בדבר הנחמם ביד כאשר יראה הרואה זרם מאחורי זמורה לגבה שלא שהקע זרם הרואה בה בלב הרואה כאשר צהיח לפניו כלי ממשי בעל הצורה הדיא . וכן אלו יעיייר יראה האדם לנת את עשוי אודים ופסוקים ופירושם . שלא שהקעה בלב כרואה אורם לעשות כיוצא בה כאשר ברואו אורם נגמם קשה הכהן לפניו ואם יבא לעשותם יעשה בשמחה ויתר ציורים כפסוקים ופירושם ויתר מה יהיה אם גם חבניה כיצור בכלתי ממשי יהוא לא ראהו הצורך כ"א ואלו והוא יגיד לו את אשר יעשה כי לו לא יבא

לצורך כי אשר ראה חבניה ואלו ולא יעשה כמעשהו . כי ממניד לצורך כי אשר ראה חבניה יעשה יעדין בזה היה מסכונת הצורה . וגם מאשר יאמר אלו ישימי הצורך . כי לא ידע זולתי ע"ם מגיד . וגם אשר הגיד לו לא ראה הצורה הדיא כי אם בדבר בלתי ממשי . הכלתי נהמם ומקיייר בעשלו להגיד לצורך וכן לא יבא מהמתחן לנב

אע"פ באמת בממור . יתכן כי ברואו יתן אל מהה חבניה מנורה שמכן ובלתי כי לא ראה עמלומה בדבר גשמי . רק חבניה של אש . ובעלל במלכא לא ידע ציורי הדברים ואלו ע"פ הגדוה . ואך יוכל עשות מהם כאשר הראה הקב"ה אל משה על כן מעשה הנביחו הוא יס' ואמר בכל אשר אני מראה אורך כל' שאני מראה אורך ולא את עשיה המלכא . וגם את חבניה כו' ולא כלים ממשיים אודים הציורים אע"כ אי מנטיחן בוכן העשו ממש בלי פסח ויתור . והנה אין ספק כי אין זה כ"א שאני בעלמי העושה ומשלל ומשפיע מלמעלה

מכל מה שהוא דוגמת כל המשכן וכליו החמורים . וכמאלו כמעט מנטייר המתחן כל מציאת העליון . ע"י משבו מהשבו בכוונה . אל מה שלמעלה כמדובר בקודם .

זה שאמר הכתוב ככל אשר את מראה אורך . כלומר ולא אל עשוי המלכא . וגם לא כלי מאייר ממשי נהפם לעין העתה במלכא . רק את חבניה בלבד ועכ"ל רק בעיניו מבע . כי וכן העשו כמראה אשר ראה . ואהה לבדך ממש מראה כי ממש כן יעשו כאלו הם בעמם ראו ויעשה מהם . ולא עוד כ"א לא ועשו כהגדוה אליהם רק כאשר הראייןך אתה עם בעהדה ח"ל לצייר ע"י הגדה בשכל השומע . מה שראה מגיד בעמם כאלו העושה הוא ראה . ואע"כ וכן העשו . ומה שקדן מעלמך והאמר כי מה נקח ראה אל העשות מה מקדש הוא משכן העליון משכן מספרו"ן כאשר :

ואפשר גם זה בכחזו שלם לא היה הכיון . רק על ציור המשכן וכליו היה מספיק ואמר כן העשו אך הוסיף ו"ל לומר כי גם העתקה לזכות משכן העליון . כאלו גם הוא למטה . כנראה בכוונתו ועשו לי מקדש ככל אשר אני מראה את חבניה המשכן העליון החותמי כו' . כי גם זה הוכפשו שהעשו כאשר העשו מציאות מציור אשר לא תראו גמול' כי בכסוב הוא ההכרח . מהעשות הציור בלחורו כן העשו והתעלה בתוספת וי"ו והן כל אלה יפעל אל . ע"י גמול' אשר כח ואל

לו ביד ה' הסודה עליו . ככל הכתוב למעלה :

ויעשו ארון עץ שטים בו' . הנה לי ועשו בארון . משא"כ ביאר דברים שלא אמר כ"א ועשו . ומה שיראה עניינו . הוא כי כתר תורה איוו ככתר כהונה ומלכות הרמזים בשלמן ומוצא . ר' הם לא כל האדם עשה למלכות ולכהונה . אם לא לביס סטותם אגב לזרע

חד . חרע הארץ . אך המורס יד' משפחה הוא לכל . והוא ועשו ל' רבים : אבנכם הנה כש"ל (פ' ל"ה) חשבו' ג' כהרים הם . כתר מלכות וכהר כהונה וכתר מורה . כתר מלכות זה השולחן דכתיב בו ז' זהב שניב . כתר תורה זה הארון דכתיב ביה ז' זהב . למה נכתבו זה ונקראים זו אלא לומר לך אם אדם אחד נעשים לו ז' ואם לאו ז' . וממנו מה כבולן כהוב ועשה ואחרון כהוב ועשו ללמדך שכבר תורה שפולה יותר מכל זכה אדם לתורה כאלו זכה לכולן . ע"כ : וראוי למה ל' . אך

אמר ג' כהרים הם . והלא ד' הם כמתמר המלא וכתר ש"ס עולה על גביהן וס' יקשה זה ג"כ להם מתחלה לא אמר ד' כהרים הם . וגם למה סופך כבוד . ששחמל במלכות וכהונה . וסיים בארון . שהוא ראשון בדרגה :

העוד שאלה למש נכתבין ז' כו' . והכל של ה"ל' אלא למה לא נכתב ז' . ועוד בא' למה בטולן כהובועים כו' . אלא ללמדך כו' כי אין זה הפסוק שלא היה לו לרמז סרפיו רק בקנינים ולא בקנינים כי אמרו ועשו הוא צדיקים לתורה . ולא בדברים שהצדיק בה זוכה בכן ויותר ידק מ"ם כהתורה מונחת לכל הרואה ליומו : אך הנה הוקשה לו בכחזו א"ו ועשו בארון . וכל שאר דברים ועשו . וגם מה ענין דר' היה כו' דברים אלו בייחוד ארון ושלמן ומוצת הקמורת . והנה בארון הים מקום לומר . כי היה דר' כמו פשה לגד לסבב ששה הכמורת שניב . ויהיה עודך העש למעלה כארנו ששומר יפה . אך בוד האמור בעולין ומוצת לא ידק זה . ע"כ אמר שלשה כהרים הם . ואם כן אמר שהר

השאר .

האומר בשלחן ומזבח. ידבק בהם השני כהנים. א"כ גם האומר בחרון הוא על כהר תורה כי יגידו עליו רשיו. וע"כ החמיל משלחן ומזבח המאומרים והח"כ הארון כי הם רחיה על סוד האומר בחרון. ופ"ה א"כ איסה הל"ג נזר. ע"כ התהכה לשאלו. ואמר למה נכתבים זר ונקראים זר. לומר שפ"ה תשובה האלה זו יתרון. והוא כי הלא התשובה היא. לומר אלף אם זכה נעשים לו זר ולא לאו זר. כי ע"י כן נדע למה לא אמר נזר כי לא היה נשבע ממנו עונש. הכלמי וזכה: עוד כיון נשים שכל וכבין מה היה שלא שח לב. כי ד' הם. ואין ידבק לומר ג' פעמים זר. כי הרביעי אינו. אך הג' כהבנו כי גם זה יקשה למה אמר התנא (אבות פ"ד) ג' כהנים הם כ"ו וכתר שם פוב עולם על גביהן שלא מנח ד'. והם כ"ו ליהוה גדולה מסן הלא גם התורה גדולה מהב' ומנחה. ועוד ראיה לב שלא אמר וכתר שם פוב עולה על כולן. אלא שלא על גביהן: אך הוא כי כתר שם פוב לבדו משלל תורה אינה בלוג כי אדרבה לא עם הארץ חסיד. ומי לנו גדול מר' עקיבא. והיה בעל שם טוב בהיותו עם הארץ. והיה אומר מי יתן לי חכם ולאשכנזי כחומר. הגה כי הוא לבדו אינו שלימות. וגם כל אחד משלשה כהנים בלי שם טוב אינו כהנים. כי בעל כתר תורה ואינו בעל מעשים טובים. מוטב שנהפכה שליחו על פניו. ואשר הוא מלך או כהן ואינו בעל שם טוב. הוא גרוע בפניו אלהים ואדם. באופן כי כתר שם פוב לבדו אינו בלוג. וגם הכהנים אם לא יתקשרו בכתר שם פוב אינם כהנים. וזה אומרם וכתר שם פוב עולה על גביהן. לומר שחוקי למה לא מתייר ד' הלא הוא כי כתר שם פוב הוא עולה. כשהיא על גביהן של הג' הכהנים. כי הוא השולל כשהיא על גביהן. וגם הנה יעלו עמו ליהוה כהנים בעלמא שהוא בהיות כתר זה על גבי כל אחד מסן. והוא כי וי"ז של וכתר מוכך את עצמו ואחר עמו. לומר כל אחד מהכהנים עולה וכתר ש"פ גם הוא עולה כאשר השם פוב הוא על גביהן. שבעלדיו אין עולה בקן ליקראם כהנים. וע"כ להיות כתר זה קטוב אל כל אחד אינו מנחה בפני עצמו: וזה ענין מאמר האמר אשרי מי שעמלו בתורה ונדל בשם טוב. וז"ל אומר עמלה בתחנתו (קבלת ו') טוב שם משמן טוב וכו'. והוא כי ר' יהודה עצמו האומר ג' כהנים הם כ"ו וכתר שם פוב עולה כו'. הרגיש כי הלא אמר שלמה פוב שם משמן טוב. ובמין טוב הם מלך וכפן. המשוחים בשמן טוב כהש"ל. הנה כי כתר ש"פ לבדו טוב. מכהר כהונה ומלכות הנמשכים בשמן טוב. וא"כ למה חמנה אותם השנים ולא זה. וז"ל דע איסה כי לא שבה שלמה. רק כשהיה טוב הוא על גבי התורה כי אשרי מי שעמלו בתורה ונדל בשם טוב כו'. ועליו שהוא על מי ששם טוב שלו הוא על היות עמלו בתורה קוב מה שאמר שלמה טוב שם משמן טוב. כי טוב הוא עם התורה. מעם כהונה ומלכות. אך לבדו אינו בלוג כי לא עם הארץ חסיד. ויהיה כי לא הוצרך שלמה להסביר התורה. עם היות שכל מי שנתן תורה ידבר. על כי א"ל יהיה שם טוב מנלי תורה. כי אין

בזר ירח חסד כו'. וזה יכוין פה רש"י ע"ס. אשר אומרם ג' כהנים כו'. הוקשה לו כי הלא ד' הם. ואין ידבקו השלשה זר. ע"כ אמר למה נכתבין זר כו' אלא אם זוכה שהוא שיש לו מעשים טובים דסימט שם פוב. נעשים לו זר ולא נזר. הנה כי כלן עלי ש"פ אינם כהנים. ואדרבה נעשים לו זרים ונדרתו. הנה כי השם פוב היא הקיפוט והחיקון נלחם ואך פסיה כתר בפני עצמו. והקשה עוד אם ג' כהנים הם. למה שיגה ואמר ועשיה ובחרון ועשו. ואמר ללמדך כו'. והוא כי הנה אין הקושי מה שנאמר בחרון ועשו. כי הלא לא היה משם העושה דבר כי אם בלאלו וכל חכם לב. שיבואו ויעשו את אשר צוה ה'. והם כן אומרם ועשו הוא הטורק. אך הדבר הקשה. הוא אומרם ועשיה בשלחן ומזבח וכיוצא בכך. כי לא היה הכוונה. כי על כן אמר כי מי שזוכה לארצה כלאו זהה לטובן. כי על כן פסח שזכה לתורה. לומר לו הוא ית' בכאר ועשיה כלאו הוא עושה וזכה בכולן. והנה אין פסח כי כל פסחי כל אשר צוה ה' לעשות במשכן ומקדש. הן ושיעריהן אל דעות ה' המצוין וטווי שרדות הנין וזכרם מעלה מעלה מאשר השני יד שכל אדם. ועם כל זה מנחה אינה לו הוא ית'. לשים שכל וכבין ברמז הרומז קרוב אל הספסוף כי לא יחסר כל בתורה ית' ומיני לב אל השיעורין האלו בחרוך ורובח וקומה ועשות חיבת עין בין שתי חיבות זכר. ועוד למה עשה עיקר מהחיבת כן. שנין חיבות הוהב. כא"ל ועשו ארון כו'. ואל שתי חיבות זהב שלמנו עשאן כשהיה אל של עץ קרחן נמי כאומרם ונפית ארוה וזב סהור מבית ומחון. ועוד מה ערך היה אל סיבת עץ במקום ג' חיבות זהב ואלו עניות במקום עשירות: אמצנם הנה במופשי חסודים ית' שלם בחינות ית' יעשה על עושר וכבוד העולם הזה. כי ששמאלה עושר וכבוד. ויש יעשה על עושר טובות העו"ל. הוא עושר פנימי. ויש יעשה למען היותה עין חיים שנה ידבק בחי העולמים. ועל ג' בחינות אלו בזה התורה ואשרה במדברת אל תופשי ההורה האמללים לעושי עמון ארון התורה. ואמרה ועשו ארון עלי פסיה. לומר משלשם הבחינות מצ העושה עיקר. הוא על בחינת עין חיים כי הם מדבק בחי העולמים וזה רמז באומרם על פסיה והוא כי עלי פסיה עולה במספר קמן ל"ד. וכן עולה מספר חי עולמים. אך טובות העולם הזה הוא עושר וכבוד ששמאלה. או חפילו עושר טובות העו"ל. לא תעשה עיקר על מנח לקבל. אך לא יעדו מתך כי אם יסיו כלפניו. אל הדנקות צו ית'. וזהו ונפית ארוה וזב סהור מבית הוא עושר פנימי של טובות העולם הזה. והתן שהוא עושר של העולם הזה. וגם כבוד הואו ונפית עליו זר וזב. שהיא הכתר רמז אל הכבוד שנה יבנו בהעולם הזה שהיא כשמאלה כמדובר. וזה העושר בעה"ל ובעה"ב. יהיה לך סיבוי כי כל שניבך העפרת השלחה הנמלה לזר חמגן: ודורא מה שכתבנו בביאור הכתוב כי אין כתר התורה ככתר הוהב שעל ראש מלך או זר. ששם שיהפכר בה יתעמד לשיחמדוה ממנו. וימנעך שומרים לשומרה סן יקצהו ממנו. אך כתר התורה הוא עשרת השלחה. וגם היא חמגן והשמך

והשמך את עמך . הפך מהעמך זהב עברא מלך . והנה אשר ידבק בחוכה שהיה עץ חיים לא בלבד יאריך ימים בעה"ב . כ"א גם בעה"ז וכענין אב"י ורע"א דמדנית עלי קמחו (כ"ה דף י"ח) והוא עדות הרצוב וחי ארבע . שהוא כי אורח המשך העולם . שהוא היונה בעה"ז ובעה"ב שהוא אמתים וח"י . שעולים ס"ו פסחים . הוא הספר עם י"ה הכולל כל ב' העולמות כי ביה ה' אר שלמים בכל בנייה ה"י כי אמה וח"י רחבו ואמה וח"י קומתו בעולה הכל ח"י פסחים . שהוא חי בין בגוף בין בנפש . בין הגוף הנמשל לרוחב ההפשטה הספודות בין לנפש העליונה המסיימת לקומת בין בנייה שהוא חי . ושיעור הענין אורכו והפסגה א"ב עולמות יהיה חי גופו ונפשו . או ירמוז במציאות הארון כי הנה שופכי התורה יחמקו לר' במינה ים יעשה על עשר וכבוד העה"ז וים יעשה על חיי העה"ב והעה"ז . וים על אופר ומעמדי העה"ב בלבד ולא יחוש אל הגוע בעה"ז לא בעמרו וכבודו ולא בחייו . וים לא יעשה רק על הכורה מזד עמיה שלא על מה לקבל פוס סרם לא בעולם הזה ולא בעה"ב . ורמז כי היתה על עשר וכבוד העולם הזה . שהוא משל אל תיבת זהב המיוצג עם הזר זהב סניב לא יבצר ממנו שיפאל חיים כי מהוך בלא לשמה בלא לשמה . והוא כי סמוך לו הוא ארון עץ כי פן חיים הוא לו . ואשר יעשה לנען היותה עץ חיים לו בעה"ז ובעה"ב כמדובר . גם הוא ימלא עשר וכבוד עז הרוך כי כן מיבת זהב וזר כבוד סמוך לו מהרוץ עז ימלא עשר עימי בעולם הבא . על פק סמוך לו זהב פנימה . ואשר לא יעשה רק על עשר עימי הוא על בנייה מינה זהב הפנימי . ימלא חיים ועשר וכבוד בעה"ז מזד א' . וגם ידבק באור התורה שכלוחם הסמוך לו מבפנים . ואשר יעשה על התורה מזד עמיה . שהוא ידמה אל הלווח שבפנים אשר השכינה בה בעלם . וכעובדא דשלמה שהראה הקדש בזין הסולים לערלים צפיהם הארון המהולל בתמלחו פניהם מיו הפנינה והסלים שהוא ידמה אל הלוח שהתורה הרונה בחוכו . שגם הלוח הוא קדוש ורומז כעודע ואורכן שפה ורחנן שפה וקומתן שפה עלה י"ה כשיער אדם בינוי י"ח פסחים . וכל עוד נשמרו ט' . הוא כלרוח שהורחן בהן . ובלא נפשו כשנירת לתותם פשרתו האותיות ויכידו ביד שפה . ועם כל זה לוחות ושביר לוחות מואתם בלרון . כן הת"ח גם בפרוח נפשו ממנו קדוש הוא לאלהיו : עוד יתכן כבוד לב אל אומרו ונפיש אהו כו' לגוכח ולפון יחיד . משל"כ בפסוק רלסון וכן אומרו ועשים עליו כו' . ועוד אומרו וילקח לו כו' למה הקשיד יהיו מולקיס ולא מהלרון עממו . וגם היות הנדדים ע"י פשים ומלוסיה וזב וקיצו"א את הנדדים בסכנות ובלא יסרו ממנו לשלם מה שלל אה ית' כן בבדי שולחן ומנחם : אך הנה כעוד ב' סוגים דגרה בורה . (א) למדי התורה שגם רבים מהמחזיקים בידה . (ב) העפיר המחזיק ביד הלומד וחקלה ידבר על עמדי התורה ואומר ועשו ארון ימיו בה כלומר . ואח"כ יויה על המחזיק בידו ואמר ונפיש איתו את רופס התורה .

ועשה עמנו ארון לפני זכב להסתוו ויהיה הכאפי ספור בלי גום פניה . והטיקר הוא מכית מחן בסחר . ולא חי אפטר ומחן הפטנו . ורמז משול"ל (ברכות דף ל"ד) כל הנביאים לא התנבאו אלא למחזיקים ביד לומדים . אכל ח"ח עמנו עין לא רמזה אלוים זולתך . וזה ירמוז כי המחזיק בפרסהכאפי . שרמזו בנייה זהב החנינה לא יבצר מהינה סמוך לו עץ חיים . הרמזו בלרון עץ שאלו לו עץ חיים הוא למחזיקים בה . אך המחזיק בגופה שפולסו וזב מכית חורך ימים בלדו ודבקות עם אור תורה שבפנים . אך הת"ח עמנו שהוא נמשל בלוח עמנו שבו תורה הוא לפני' מהכל דבק בו ית' רמז כי עין לא רמזה אלוים זולתך . או מבית משלך ומחן משל אחרים או מבית בהכלל ומחן לנען ולא בקבלו מתך יקל וכבודו בעיניך כי אה ועשיה עליו זר לעמרו ולכבודו סניב בעיני הכל . ועדיין היה אפשר יבש מלקבל מתך . ע"כ השוב טוב הוא כי וילקח לו חתם מעמך . סכנות ליכנס בהם הנדדים לנפשו שהוא כי חמ"ח המלאות והכחות להפיל חלמי לביסו כי הסכנות רמז אל ההמלאות . והנדדים רמז אל המשפטים ויחם כמחמטם ע"י ההמלאות . כנדים המשפטים חח הארון ע"י הסכנות . ואפשר כי ד' מיני זקקה הגדולים מהשמונה . שמהם הרמב"ם ז"ל בלכות מתנות עניים . הם ד' סכנות הנאמרים פה . (א) לתם דרך הלואה . הגלחה (ב) לתם בלוחן שהסמן אים יודע מי הוא המקבל והמקבל אינו יודע מי הוא הנותן . (ג) שהנותן אינו יודע מי המקבל או המקבל יודע מי הנותן . (ד) כשייך שהנותן יודע מי הוא המקבל . אך המקבל אינו יודע מי הוא הנותן וכן על ד' סכנותיו . לסי' ד' בחינה מהיך מדותיו בליוו מהן הפך יומר : אבנסן חיות ארבעתן שיה כי ב' סכנות הן השמי' הראשונה ה' דרך הלואה ורבי' שאין הנותן ומקבל יודעים זה מה הן על לענו ה' מדנו היינה על תופשי האורה כי בלא הסכמה בלא הכסף וכ' סכנות הנותן על לענו השנית שבשאל . והיך השור שבכונן כי הנדדים הם המחזיקים ביד תופשי התורה יהיו ע"י פשים שהוא עץ חיים וגם עשר וכבוד . וזהו ונפיש איתם זכב . עוד (ג) כי בסכנות הארון יהיו הנדדים לא יסרו ממנו כי חמ"ח יהיו המחזיקים ביד הת"ח סמוכים לארון . כי בלא הסכמה בלא הכסף לא יסרו לשלם מהיחוס דנקים בלרון התורה הוא הת"ח . וע"כ לא אירר לא יסרו מהן . ויסודר אל הסכנות כי אה ממנו . שהוא מהלרון הוא הת"ח :

טו ונתת אל הארון את ס' . מהראוי יאמר ושמך בלרון את העדות . אך המד גם שהר"א ארון ע"י פשים ומלוסיה וזב מכית ומחן חינו כדאי מזד עמנו ליותם כסים לחורח ה' כי לא יערינה זכבונו . אך ונתת כלו' דרך משנה הקיה העדות אל הארון כמו שאחן חליך . כאשר שאלסן חליך שמהנה חתשג לך . והוא משול"ל על ס' (חללים ס"ח) לקחת ממנות בחדים כי מי איהם עיניהם כדאי לקבל חורח ה' . וגמך אל הרמז שכתבנו למעלה ואמר לתם חמ"ח כשכר אל למדי התורה אשר תחזיק בידם . כלומר בלא יסרו

ממנו כי הלא אחת תחשב למומן אל תוך הארון הוא הא"מ
 אם העדות היא החורה שעל ידך הוא לעמדה. וגם
 אשר אמן אליך. כי כיוצא ב"כ אמן לך אז חורתי:
יו ועשית כפרת וזכר כו'. הגה ידענו כי אשר
 בעה"ז יתחלק לב'. דינו חיי ומזוי
 כדוע. והנה על קצין חיי כבר נדמו בארון שהספק חיים
 יעסק בנדרה שבה חיי העה"ז והעה"ב. בזה חורמינו
 עשה ומרמזו על בני פסוק מה שנוסק האדם בנפיה
 ורביה אחר עסק הכורה. וגם מילואו' וקומו' מלוי
 הכורה כאשר יבא. וזהו ופסית כפרת הוא הוונן שהוא
 כפר'. המעו"ל (במחוז דף ס"ג) כל הנושא אשה עוונתיו
 ומחלין אחר יהיה זכר סבור. משולל מכל סוג וכל
 סוגיה אשר לא יחנה כפרה רק לש"י. או שיעבר הענין
 כנסת החורה שעסקת בנרמז בארון מוכה לזונן סבורה.
 כי ופסית כפרת זכר סבור מכל פגם. כ"ח אמן חיל
 באופן כי שם י"ה אשר יו"ד באים וה"א בנשה לא יבצר
 מכם המיד כל אורך משך הוונן. וזהו אמחים ומתי
 ארכו. שם ס"ז פסחים שם י"ה. לא יחסר מכל
 אורך משך הכפורת היא הוונן. ומלבד כשרון האים
 והאשה. לרץ ב"כ מינה והאדות בין פניהם עד גדר
 הקלה פניהם אדם א' כמד"א (בראשית ה') ויקרא שם
 אדם. וזהו ומתה ומתי שם ס' פסחים כמספר אדם
 במספר קטן יהיה רחבו. ולא יתרחבו ויפגעו מנדר
 זה. ולא ע"כ מוכה כי ועשית ב' כרובים הם ילדים
 זכר ונקבה. שהוא החיוב להוליד לא יחסרו מך. וע"י
 הכשרון והחיות יהיו זכר חנוניה כזב חק הזהר כי
 מקשה תעשה אוחס כי תקים ומכה בם כי טיפסו וזהו
 מקשה וכו'. לנל ימו מן הדרך קבועה. וזה תב' קאוונ
 הכפורת הוא הוונן שיהיה מקשה מהזב והאש שייסרו
 אוחו ולא מה שייסר האב ויתקן תקלקל האם בצניעותה.
 ועשה באופן שהכרוב הא' הוא הבן זכר יהיה מן
 הקלה. ממה שידמה אל בהיגה הו"ד שבאים שבקשה
 האב הוא קנה הוונן. ובקשה הא' הוא הכרוב הא'
 היא שבקשה סביה מן הקלה מזה קנה הב' של הכפרת.
 ה"א של שם שנבשה וכל זה לא סתול לטון אחר זמן
 השוואון ובתחלת זמן הישואון פסיון הלאך עומק. כ"ח
 ען הכפורת הוא הוונן. מזה תעשה את הכרובים שמהז
 יהיה כבוי' סנו' המכרים שיהיה לשוליד בניס ושיהיו
 הגנים יוסר לזיקים מהמולידים אוחס. וזה על ב'
 קאוונ שיעלו במעלה על אב ואם. שם ב' קצות
 הכפורת. וע"י בוונן וזכור כי זכות הכב' תרחף על
 אביה' ואמם. שתרחה זכותה עליהם. וזכה לא ימוס
 ח' מהנניה כ"ח חסיד יהיו פניהם אים אל אחיו של
 יחסר ח' מפני אחיו. וגם יסור אב ואם אמן באופן
 של הכפורת הוא אב ואם יהיו פני הכרובים לא יחסרו
 מילדיהם. וגם מהמלת הוונן הגוף אל החורה. כי
 ונחה את הכפורת הוא הוונן על הארון שפגם נח ח"ח
 שחיה מוונק לשוליד בן יהיה מוס לקבל תורה בארון
 שיהיה זה ע"י הנוחה בזה ח"ח כדי פני' מן אל הארון
 הוא הבן חקן אם העדות היא החורה שחלמד חורה לבניך
 מאחר אמן אליך. וע"כ וועדתי לך אחיה וועד לך
 שם בלמו השולם בשולקן ודברתי אהך וזאת מה שאכסר

בג ועשית שולחן עני פסיה כו'. הנה ברמז אשר
 כמבטו בארון וכפסית. נרמז ענין חיי
 בני. ועתה בשולחן. בא לרמזו מונוי. והוא כי הנה
 חין ספק כי לא לזנך לחם במשכן היה שם שולחן בלחם
 הפנים אך הוא כאשר נבחר בחלתי ס' תורה בס"ד כי
 לחם שהשפיעו במשכן. ומשם יאז שפע לכל העולם.
 ובשולחן ימול שפע מאלו יב' להשפיע בכל מזון העולם.
 וע"כ הו"דק היות דבר מה שימול בו השפע מאלו יח'.
 להחכה' חסם העו"ל כל מזון ועושר ומלוכה כדוע כי
 ע"כ כרז"ל כי הרועה להשפיע יפסן כי שלחן בלחם. ובכל
 הכמות הראויות לשלחן אים הישראלי למצן יח' ויהיה
 נחם שלמו מלא דשן חין ספק כי בשולחן של מקום
 יח' יהיו רמויות. כמלמד את האד' יעשה באופן יקדם
 שולחן ויהיה כאלו אכלו משולחן של מקום. וזהו ועשית
 אמת הישראלי בולחן אשר שאלו ב' עני פסיה. כי
 חעשנו מוכה להאריך ימים. ולה כאלו לחיי עשה.
 כ"ח כאלו היא ארץ חיים וזהו עני פסיה. שעולה שפי'
 בנימין' ארץ חיים כאלו יאמר עני ארץ חיים. כי במחל
 שולחן חפשה השולחן כאלו הוא אילנות ארץ חיים
 שפדימו חיים נצחיים. ולא חזון חיי בעה. כי תפוי' אל
 היותו מוכה ואכול לטובע הנפש ולא לטובע הגוף. ולא
 חבקק לך אכול משמנים כ"ח טוב עת לחם חריבה וטובה
 ב' כי אמחים הוא יב פסחים. שהוא רמז אה הפס
 בלבד ששולה י"ב צמ"ק. יהיה ארכו ומשך השולחן ולא
 חבקק מותרות ואם יקשה צעירך אך יח' ויושפע
 שולחן. ואמ' חן בו בחם פחול הכרכה הנה וזמה
 רחבו. כי הנה ירצה שולחן יח' ע"י ו' צרכו' כמזון
 ו' פסחי' שנבמה הם צרכת כ"י וצרכת המוציא דר'
 צרכו' שצרכת המזון וזהו ואמה רחבו. וה"ח הלא
 עבודה לנביה רצון מונן ורוממות לב משל"ב בחקים
 שאין יין כי אז יכנע לב האכול את הרכה. ל"ח ואמה
 ומתי שם ס' פסחים. רמז אל המים שעולים במ"ק ס'
 יהיה קומחו. ואל תחלו"ן יין ומירוש יקה לב. כ"ח במים
 על פס מהים קומחן ורוממותך ב' השמחה בחלקך. וביה
 חוכה שולפיה פתוה וזכר וטופע נרכ': לא יאמר. פד
 כה דברתי אים לא תשיג ידך רק לחם ומים ש' שמת
 בחלקך ואם לא יהיה כן כ"ח שפעטיר עד גדר ששנים

מאכל ומלכות כי רחם שפחה בחסותו. אשר צו אוכל גם מלבוש הוא הקליטה וגם פרחיה הם יתר הולאות שפיריה ויחשפט בה כלם ממני יהיו שלא יהיה מהזול' רק יחסקם בעלי כי השע' קן לא ירדם לבדו להחנאו': והנה ג' קיים ולמרות לקבל. ע"י שפע אלהי בעשות הטוב בהם, ויאלים מלדי הליש הזה. ג' מזה הא' וג' מהשני. והן' א' חזן. עין. ויד. ג' אלה מזד' א' וגם מהב'. והנה בכל א' מאל' הנמשלים לקיים ולעשות יש ג' גביעים המריקים מין הרקח בכל לומר. והוא כי כל א' מהן יספה מיניה של חורה ומנוחלים ומחבובים. כי החזן חבבתי וקבל ממשלשן. והעין מחכלל בהם. כחאמר בלמה על דברי החורה. (משלי ג') אל ליוצ' משירך וידי העשה מנוח ומשורשים וגם כספור ופרה שהוא הסהר שבערה ויבאים וכוהבים. הוא הסוד הנמשל לכספור שחאכלו נסחר סוך הקליטה וגם פרחיה הם הדרשות וספולוים. וכל הגמרא לשמוע ולהביט ולעשות. שזה כולל לכל ו' הקיים. וכל זה לקיים היואלים מזדי המורה אך עממה ראשה נעיקרה ד' גביעים והוא הראש אשר צו המוח מושב השכל. כי זה כל האדם שד' גביעים והם הב' ונאמרים. ועוד ד' הוא הכיפה אשר יבין מדעתו שבערשו בכל ד' חלקים הנזכר. וגו' נכסתר ונבגלה וזה כספוריה ופרחיה. והנה עוד חב' א' דומה לכספור. שחאכלו מכוסה עקליטה. הוא הלשון. מחופה סוך הסה אשר זה משועבד לפעלים מה שב' הקיים מתחילים והוא כי כל מה שאדם נומד מרביתו ששבעת בליוצו. הוא משיעו ומלמד בלשונו. וזהו וכסתר חתה שני הקיים ממנה. כי הב' חזיה הם הב' קיים הירשלוניים ומחיהיהם הלשון להשגייעו וכל חתה הקיים העניים הם העיוים. יש כספור הוא סב הנמשך מהם. כי מה שהעין רואה הלג חומד וההיקף גם לטובה. והחם ג' הקיים השלישיים הן היודים לפשט ולפעול גם יש ראש הגויה שגם הוא כסתר מכובה בנפשו. וגם עניינו חוש האשפות לידים. אלא הב' כספורים נמשכו' אחר ו' הקיים. כ"א הב' חזיה שומעות חמיד תורה ס'. גם הלשון חכבר בה. ונח' חביט רעות. וכן הם העיוים יהיו למרות לעשות טוב גם ראש הגויה רע. ואם היודים יהיו למרות לעשות טוב גם ראש הגויה לא יפסול איהור. כי ע"כ רבי הוי' מונע ידיו מנגוע מלמע' מנבזרו. קן ימסך מסיוד קרי לאשר ההוא. וגם הנביא מהכרם בלומרו גנוב ונחוף. כי מרעה יוד כמסך רעה ראש הגויה. ושיעור הענין כי חסר א' כי יש ג' קיי מורה מזה הא'. וג' מהב' ראה והנה יש מקב' לוי' והנה תשוב הלשון והלב וראש הגויה. שבהם עיקר הכשרון או הכשו והלכת אל הארץ. והוא רכה היה לך להזכיר ולעשות עיקר מטהרת אלה. לוי' דע כי הכסתר הא' הוא משועבד חתה ב' קיים כי הלשון חתה האזנים. ואם יטהר האדם ב' חזיו להקביט חמיד לחסתי. גם בלונך חכבר בה. הסך השומע לה"ר כי לשוט חכברנו כמחמר. שלמה (משלי כ"א) ואם כוונע לגנח ידבר. הכסתר הב' הוא הלג משועבד חתה ב' הקיים הם העיוים. שאם לא ירחו ברע גם הלג לא יחמדנו. וגם הכסר: סג' הוא ראש הגויה. ה' חתה ב' הקיים הם

היודים שאם לא חששיו' רק טוב חמיד. גם ראש הגוים לא ימסך לפעול צרעה כי קרובים הם בעשלוניהם. בלונך כי ג' כספורים אלה הם לוי' הקיים היואלים מן המורה משועבדים להם כמחבר וזהו לוי' הקיים וכו'. וע"י שמוס כל הב' כספורים לשון אב' ודלש הגויה וגם קנותם חזים ועיוים ויודים אל עובדה ס' ייכב להם כי כספוריהם וקנותם ממנה יהיו ולא מן הולת משה"כ אם לא ישיבו מעשיו שולחו אשר זכה יכול חלקו ג"ע כח"ל זכה נוטל חלקו וחלק חכירו ג"ע. וגם לא יאמר די אם רוב אבריו כספוריו וקנותו מופרשים לעשות טוב אם קנת' עשיר' רע כ"א כלם מקב' א' זהב סהור ועשית ע"י כך חך נדחיה ז' והוא כי כל אכר העשה מזה מאיר רד לפני ית' מאלף ע"י הדרים אבריו אלה לעבוד חת כ' טעם ז' נדוח מחירוס ויהו. (א) בעמיתת חזיו. (ב) גמראה עיויו. (ג) בעמשה ידיו. כי אשר ש"עולת כל ה' מהאלים א' הוא. גר א' מעלין שחיקון וכן בענייה'. ובידים. (ד) ראש הגויה. (ה) הלג. (ו) הלשון. (ז) המוח הוא השכל עיקר המורה כמ"ש על ובמורה ד' גביעים כחומר. והנה כל האדם הששה טוב באברים אלה ז' נרות הוא עשה. אך למנס יש מעלה חזון מעלה מעלה לפי גדר חזירות ויהו. (א) בעונה שומרת ומלוח. וזהו והעלה אח נדחיה לוי' זחח עמיה יעלה אח מרוביה למעלה כי הלא והחיר אל עבר טה. כ"א פניה שומת פנייה כוונה קלה או גדולה לפי הטונת חסיה ההארה וזולת מע"ס גם משלך ומתך יהיה צמורה לג. וחסו ומלקחיה הוא לקוחך ומתך הוא מהקוחיה שהוא לוי' שימה ונסימה כד"א היחסה ח"ס וכו'. יהי' זהב סהור. כי אהי' על זהב לא חסמוד כ"א חסיה סהור כמשלך ומתך ולא חסמרוו כי חלי מודיך כ"א על זהב זהב חסיה סהור לבלתי חמודה חמלף עשה אח כל הכלים האלה והוא מאמר הנמ' (ב"ק דף ל') הא' מלן דכטי למבוו חסידא ליקיים מילי דמיקון כי מי שהוא מדקדק כמשלו ומתמו יהיה חסיד בכל חלקי ההורה. והנה כסברו כי כל כלי המורה הם כל א' רמו אל חלק מחלקי מעשה העוים ואמר עמה כי ע"י חומך מקיים מילי דמיקון כמדובר. חסיה כעושה אח כל הכלים האלה שהוא כעושה כל חלקי המעוים והוא מה כמחוב חאלנו על פ' (תהלים י"ט) גם עבדך מזהר בהם וגו':

כו א ואת המשכן חשפה וכו'. ימכן ירמוז אל האדם כי להעשות משכן לוי' יתב' אשר יעבון עליו להיות היכל ה' בעולם כמחברו יתב' נאו' ועשו לוי' מקדש ושכנתי בתוכם ולא חמר בחובו כעודע כי היכל ה' המה אשר כמדבר בו לנוכח וחו' חליו ואם המשכן אשר חשפה להיות משכן לוי' כ"סר נחיה אריך חשפה י' יריעות הם י' דברות הסוללות כל חמורה כלם מראש ועד סוף כעודע ומכו' במקומו מכל א' נעשית יריעות מסך קדש החאשיל עליו וסן הן לג והוטה החאמרים בלחמ בדבריו רז"ל. נחאל כי יחד כלן חמה כוללו י' יריעות לעוון ואחר כי להיות על כל כבוד חופה זו כחשר יחום. לריך גם יחלון עליה שם חשיר הן שם ככולות וכן י"ב חדות אשר חמר המשירר בחקרליו בחו' (תהלים ס"ו) ה' מי יגור באהלך וגו' בסייה חתל

קדושתו ית' מהלכו עליו הלא הוא בעל י"ב מדות הולך
 תמים וגו'. ג' נכסוק. (ה) ונ' נכסוק (ב) וד' נכסוק
 (ג) יב' נכסוק (ד) הרי י"ב וזהו שם משור ועוד הוסיף
 לבלתי יבא ליד עבדו שהדע לפני מי אלה עמיד ליהן
 דין והשגן בשלם העליון. כי לא יבצר מהיות ע"י
 מד"ד הרבה הדומה לחבלת כמז"ל מלת דומה לנקיע
 ונקיע לכסא הכבוד הוא מד"ה הרפה לו לפני מד"ד
 הקשה המתייחסת אל האדם בעצם כהרגמן. וי"ל שהיון
 אמר על ה' תבנית ועל ה' ורגמן ועוד הסתכל לאו
 אדם הולך למקום עפר רמה ותולעה שהוא כמפי' אלגו
 במקומו בשם חז' סה"י צו עפר והס' להרחיק והול' וז"ל
 והולעת פני לו כי תהספך לתולעת. או אה לזק
 אלה לפתח לא יבצר מלשפוט שהוא ליהו עבר וזהו
 שני ל' שניו מהיוויו אל עפרו. ועליות מלוא אמדות
 חלו בכל מלוא אלה גורח מלאכים רבים המסיארים
 לכרובים ולפי גדר הכוונה והמחשבה יהיה גדר מה
 שהעלה בראש' במעלה גדולה עד מאד כדוע וזהו
 כרובים מעשה חובב תעשה אותם שמעשה היא הכוונה
 היא מהבנה עיקר אשר בה העש' אלהים :

ב ארך

ידיעה ה' וגו'. אמר אל תמהה אך
 במעשה המלוא תעשה כדיוק קדושות כי
 הלא ארך הידיעה ה' כ"ח בחמה כו' לו' כל ה'
 הדברות יכלו כמו ית' אורך כל א' וכתפשוטיו הוא
 עד כ"ח הוא כליו המלוי של שם שהו' ובכללה הם
 ה' של המלוי והכל ברוחב ד' הם ד' אלויות שהן
 עיקר השם. או ירמוו שכלל דבור יש כ"ח שם הגדול
 הוא יב' שהוא כ"ח בחמה ברוחב ד' בחמה ששם ד'
 פעמים כ"ח שהוא יב'ק ומתהפכים ה' דברות רשאות
 וה' שניות הרי י' ה' שכלוח ה' ה' שגב'. והיון כל
 מה שכלוח א' ופרד מליה ממה שכלוח ה'. כי הלא
 איכות ל' פערי בינה יש בכל מה שגב' וכן בכל מה
 שבשני. וזהו רמו' ל' לולאות שכלל ה' ידיעות בהם
 כפערי' לנח בהם הקרובים לחברם שהוא כי אין דבר
 בכל מה שגב'. הלא יהיה נאחו בכל מה שבשני שהוא
 ללמוד מזה לזה עב"ש. או בקו' מזה לזה והריקש בכל
 מזה שהחורה דרשם וכלל המדות ההם נלגלו עם
 א' כחות חממה הכולם שפערים אשר בכל א' מהם'
 ללמוד ולהנר חלו עם חלו ששם כקס' ה' הנכונים' בולאות
 וזהו ועשית ל' קרסי וזהו כו' :

יד ועשית

כו'. מעשה עוד מכסה קדושה על הני'
 ידיעות עוז, וזהו ועש' ידיעות ששים.
 וזה בכ' בחינות א' שיהיו י"ב ידיעות. ידיעה א'
 שודפנה על הקדושה והוא כיו' דברות שהיו ה' מזה
 וה' עשה יהו שם מזה וה' מזה והוא כיועל הדבר
 ה' שהוא כבד ה' את אבין חוסיף כי מורה שבוה ענין
 איש אמו ואליו תיראו. ששם ו' מד' א' וה' מד' ה'.
 ומה הוא מה שמוסיף בכללותו. הלא היה בנצטבה
 הראשון. הלא הוא כי מורך הידיעה ה' בלבים בחמה
 והוא כי תפסעו יומר כבולן ב' המות שהוא כי תעשה
 את כל תפסעו דברות לפנים מבורח הדין והוא ענין
 ועשית העוב והשם. וכן כו' ב' ה' מות שודפנה על
 הראשונה כי בכל דבור חוסיף כי בחינות השבוע והשם.

בג (ח"ב) א

וזה רמו' באו' אורך וגו' שלבים וגו'. שהן שהים יתולות.
 על הקדושות. והנה נמצא שפחות מכסה קדושה חסר
 מעשה לפנים מן השורה. וגם חוסיף מזה א' ליהוה
 ו' יריעות לבד וחמם לבד ותהדרם כי כדורם נתון על
 המכסה ה'. הגב הני אמה כלפי פנים שודפת מחלי
 הידיעה הריצנה והני אשר שודפת פנים שודפת מחלי
 צמחם העורך בדבור לא ההמה בים רעך והעורך הוד
 כאשר הוא מענין דבור חלכי ה' ה' ט'. והמר כי אשר
 העדיף במלוא הקינ'ו' ה' בהנהגת מכסה הפסידות
 הוא כלפי פנים אל מול פני האהל ואשר תסרם בעורף
 קלס ההסידות מהקלס האהר יתהי לאחורי המשכן ויהיה
 כי אשר הוא צמח שבין אדם לבק' לא י' בלוי
 ובפרטיו רק לאחורי אדם לבק' והוא ענין דבור חלכי
 ה'. והמר הוא בין אדם להבירו שהוא ענין לא חממו
 בים רעך כו' בזה חנלה ותפרסה כי הלא הנותן סח
 להינוק לרין להודיעו לאמו. וזהו ובכלב כו' אל מול פני
 האהל אך על הכניסה כדלפניו אשר וסרם העורך
 הסרם על אחורי השפן וזהו הוא בין מזרח למערב
 כי לזד מערב אשר שם בהסרם אשר שם הוא רמו' למה
 שבין אדם למקום יחי' בהשגח שהוא שפורה על אחורי
 המשכן אך מה שהוא לזד מזרח בשם הכניס' לבני
 אדם שבו ירמוו מה שבין אדם להבירו חמ' אל מול פני
 האהל שיהיה שפרסיהם אך על ב' דני האהל ששם נתון
 ודרום אשר והאמה מזה וגו' והוא כי י' ב' בחמי' א'
 חכמה המתייחסת לדר' כענין הרונה להחכים ידו'
 וה' המתייחסת לזמן שהוא העתה אשר כי על מדות
 הכינות שבהן בואם ללמד. וזוה לפח לזקס ימנה
 כשם שרשיות כל ימייהר וגם הדיקה מן כסחורה
 והחמה מזה והחמה מזה יחי' פרוח שהוא ההסידות על
 לדי המשכן שהוא נתון ודרום יחי' מזה ומזה לכסוח.
 ועוד העשה לך מכסה רביעי פירות חלים וגו' שהוא
 אורות שלותיות מתלפז' כבהורה של ר' מאיר (ב'ר'
 ס' ב') שאלו כמות כמות אור בהיקף עוד ואמר כי
 העשה אורות מאלים הם כהות כד"ל חילוי חלים
 מאדמי' שהוא מאדמיו' דין יסודין בלי בעיטה חלים
 הכובלי' הכחות ואין צועפים כשאר ב"ח כמזל' על
 ק נדמו יבראל לנאך כי תעשה אורות מכלות ענין
 והל"ל הלא תקון עם כ"ח שחבקים וז"ל ועשית ט'
 ועוד מכסה על זה מזכות כחיותו בכל מלוא וזהו
 ובכסה עורות חמשים שהוא מלפ' אחיהם והוא הסבוגל
 לכלול על כמיטה כל מלות :

כו א ועשית

את הידיעות וגו'. מספר מזמ
 עולה ז"ן שהוא יחברות סללים
 רעים וממשיך הסודי' עשה שנידל ויוון עלי שפי' הם
 חילנות ארץ היים כי עשה עולה כמספר ארץ חיים כי
 חילנות ארץ היים הם הדיקים כי לזיק למה הוא
 דומה לחילן שהיא נוסע בטקוס בריה שבורו למטלה
 בארץ חיים כמאמרנו על"ל גר' מביי כו' שגמרם על ישראל
 שגם לזיק' והוא להזכיר את הדרה יהיה לזיק דומה
 לזן היים כל יתפס מזיד ואם שגן יטוב ויביא כפרתו.
 ופ"ח מה יעשה אשר העל מזיד שאלן קרבן מספרו
 לז"ל ה' חמנה כו' והוא העל' שגנ' בה"ל הוא
 בלחברתם

אשר יזעם בו . וזהו נכבד לתת חמשה טוה כו :

פרשת תצוה

בוארתה טעה וגו' ראו ימים לב . (א) אל או' ואזה
 טיחא בלמי נכון והראוי יאמר לו אח בני
 ישראל ויקחו וגו' . (ב) שלח סה המקום צוי לשמן ולהעלות
 הגרות . רק אחר בלח כל מעשה המשכן . ואם רשם הקב"ה
 להאירנו בדבר מעשה . יאמר יאחי סמוך למעשה המורה
 גם' הקודמת . (ג) או' ויקחו אליך כי מלה אליך מלס
 מיוסרת . (ד) או' למאור בשמ"ח הלמד ולא בשמ"ח .
 (ה) כי גם זה לא ה' נודק . שהראוי יאמר להאיר .
 (ו) או' להעלות ולא אחר להדליק . (ז) כי או' להעלות נז
 לאהרן ונדק הטווי ולא לישראל . (ח) שכמו שאמר צוי
 לישראל להניח השמן יעשה ג"כ צוי לאהרן להעריכס
 ולא ידבר עם ישראל וכלאחר די יודיע שיערוך אותו אהרן
 ובנו . (ט) או' ל' עריכס ולא לשון עליס . (י) מה נודק
 להודיע לישראל סיום המקוה שיערוך את הנירות שהוא
 צאהל מעוד . (יא) או' לפני ה' מי לא ידע כי האהל
 מועד הוא לפני ה' . (יב) או' לנורוהם כי יאכל לא היו
 רק בזמן הבית . (יג) או' מלח בני ישראל שהוא מיוסר .
 (יד) או' ואזה הקרב אליך וכו' ואזה מדבר אל כל חכמי
 לב כי מלת ואזה מיוסרת . (טו) או' וזה יקחו את
 וכו' טידוע שיקמוס לעשות הכרדים : ורצה לנח אל
 הערין . נשים לב אל או' להעלות נז . כי הלא שבשה היו
 והראוי יאמר להעלות גרות אך נזכירה מז"ל בנחומא למה
 נצטוו ישראל להדליק המטרה הקב"ה הסיור לפני בעה'
 כדי שאחיר לבס בעה' . והנה עדין יראה כי אין צוה די
 באר הקושי' שיטה ה' להאיר לפני האמור לעולם כלו
 נכבודו ואדרבנא חספלי כי בגמול היו משל' לע"ה למאיר
 לפניו . והוא אינו נריך לאורו כי הוא מאור לכל העולמות
 כלס : אך לזה נשים לז עוד על האמרים אל' בש"ר (ס'
 ל"ו) על פסוק למעשה ידך הכסוף אמרו הקב"ה שומר
 ישראל . ואשפ"כ מזהו את הליה ישמרו סניב למשכן .
 והנה מה שהוקמה להם ברור מללו . כי איך השומר
 ישראל יזיה לנו לשומר משכנו . והנה ראו לשום של
 והבין שזכבה שאמרו שהוא ית' כסף למעשה ידיו כי
 הלא זאת היא הקושי' עמיה כי איך מעשה ידיו ישמרו
 בית מושבו : אך יאמר כי הכס שוקתו ית' . לקרב
 מעשיו אליו וקדשם ולהאיר להם ולרווחם מכל טוב הע"ה
 כי חלקי ה' אמרה נפשו אך הפסו ית' שיהיה על ידי
 מעשיהם . ע"כ יזיה עליט מזה מעין האופר לא כדלך .
 הנריך למעשה עבדיו כי הלא אם נדקט מה ענין לו . אך
 הוא כי תרי"ג מלת הן הלויות בהרי"ג אירוס עליוני' רחג'י'
 ובאמיום בו ית' . וחסכ משכבות לזוה עלינו המעשה האלו
 עם שאינו נריך לנו כדי שעלין נדבק באורות שדומתן
 למען זכותנו להעלותם בקן עדי . וזהו למעשה ידך
 חכסוף כי יכסף לקרב ולדבק מעשה ידיו אליו . ע"כ
 למען ע"י מעשיהם יזיו לשמר מכל רע ולקרבם אליו .
 ע"כ ספוז שהוא אשר יחסין להביב לנו . יזיה עליט דכר
 דוגמתו מעשה לפניו למען ע"כ נכוב הוא . הוא יטיב
 לנו . כי ע"י המזהה הסיח נאחז ונדבק באור אשר למעלה
 דוגמתה . כענין השמירה סניב למשכן כי למען זכות את
 עמו

האכסדרה שפחה פתוח מלמח' רח' לרעמי' שפוחין למן
 ויואלין להכריע ותלו לכרטיס מן הדך רחמ' לבעלי השוכה
 ליכנס משם נמלא כי מן אורך הס"ח יואלי' . ומכרות
 הם שנים וזהו ה' אחר אורך לעומת אורך שמשס
 יואלי' מסתח הס"ח מלמטה כס שנים אל הס"ח שהוא
 ה' חזורים מן הדך שהוא ברובת חכו ה' אמות אורך
 וכו' אמות רוחב . וע"כ רבוע יהיה כי יתלים די רבועי
 כי לא בלבד יתלים ג' חלקי נפשו כשורו נפס רוח
 ובחמה . כ"ל גם בנוסו יקדש גד מה עם שלא יצאר
 כי ג' אמות שסס נפס רוח ונמטה הם קומתו שסס
 עיקר הקמה והרוממות ועשיה ע"י הכסרת שססנו'
 ראויה עד סיום קיוון אור לד' פטחיו מחד נפס רוח
 ונמטה וגם הגוף שסס הוא יודקך ויאיר ואל חסמה כי
 הלא מתע הוא כי מהגוף נעשי' כל קרומתו הוא קרי
 אורותו ע"י מפטי הגוף שכלנדו הספס לא חמלה :
וצפית אותו נחושח . פרש"י לכסר על עזות מלה
 שאל' ומתקן נחושח . וע"פ דרכו שנחשח
 רחמ' אל עזות מלה יאמר שכל יסמק איס מלגוב
 ולהקריב קרבן מפטי הנוטה שיראו יודעו את אשר הפח
 כ"ל אדרבה יהיו עז כומר כי מנחמה שהוא עזות
 מלה להודות על אשר חסל יעשה לפני קדושה על המוצח
 כי לזכות רב יחשב לך :

ג ועשית סירוחו כו' . אמר כי סירוחו של
 הסוטח שהיה מכלל זה אורכ' למערה'
 שעי"כ בא ליד חסא ומקק להקריב קרבנות למזבח .
 מהסס אזי מדבר לטבח עם המוכים ככהן ודומה לו
 ואז' לו ועשית מעשה שיהיו לדשנו שאמר לזמח יאכל
 יועיו סה' מפרש בהם הסיור ומלכותו שהי' מפרש
 שהיה אוכל בהם בשולי הסירות ומלכותו שהי' מפרש
 בקן הכסר מהסגביל ואס'י מתחומיו שהי' מפרש בהם
 אס אל הסירה עמכ ונפסל ויעשה אותם נהשח שיהי'
 עשה ולא בליס כי לא יאכל שבעלי רק סח כמלה דומה
 לו . ולמען יתחוק בזה יעשה לו ציור בלבו כי העה"ל
 הוא מכבר מעשה רשע כי בו רשע מרובה על כל
 המיסיס ועזות העול' פורסי' רשע ליד מעגל ויפן אל
 לבו יוס המיפה אשר הוא לקברות ויגל כמטה אשר לה
 די כנענת לד' הפאות . וכו' כדי עץ ארוכים עונרים
 ח' ככל ג' כנענת לשאת אחרו די' אגשים בד' קנח
 הדרי' מלמח' מנורו וזהו ועשית על הרבה שכל מהשכת
 הרשע יזייר סוד ענין הב' כנענת לד' קנחיו והב'
 בדים אשר הם לשאת ארזע ע"י כוונה זו יהיו עיני' שיי'
 שיוכל לארץ חיים ואלה ליהנה כי עני' שיי' בני' ארץ
 חיים . ועל ענין הרשע לא יחשוב שהוא כרשע סרופה
 להייו אלא מלמטה שהוא בפנימי העולם התחתון . אך
 לעשרה ה' יחשוב כי אורך ימיס לו לבלתי יבגל בעבודה
 בלחון שריפה הרשע עד הני המוצח שהוא בנוגע אל
 ענייני הגוף שעליהם יחשוב שמה ימות לחמר . אך לא
 בענייני עולם העליון . ופל מה שאמר שיכור אשר
 לקברו' יגל סיי' ואמר והובא אח בדיו בו' בשלח
 אותו . עוד יזכר לבלתי התרחב בעה"ל ולבלתי השב
 בטל . או לעשות לו בחיס גדול' ועליוס מרזוהיס
 כי בסוסו אין לו רק למלוה בין נחות הארון
כך (ח"ב) 1

עמו לשומרה מכל כחות הזונים על יעבכם מליקרב אל קדושתו ית' ע"כ יזינו נעשה דוגמתו לשמור משכנו. אע"פ שאינו זריך רק לזכותה כדומה לו: וזכות נבא על עמינו, כי רצה הקב"ה להאיר לנו לע"כ, ע"כ נבא לנו האיר לנו, אע"פ שאינו זריך הוא להאיר לנו מען חכה על ידה יאיר לנו את נפשתינו האר' ימירה על האחי לכן מאתו יתברך: וזאת הוסי' כוונת הכתובים והוא כי הנס אין ספק, כי אחרי ראות משה אל כל מעשה המשכן כי נראה הוא לעשות לו הקדש לשכון יה אלהים בחוכמו, ויזיה את עמו יקחו לו חרומה ואל בלאל והאליאב וכל איש הכס לב לעשות חרון מטרס ושולחן וכל כלי המשכן והאילו ומכסהו, ואל שהנדון ואל בני לכה לפני ית' הלא יתחמך לבנו לאמר, מה זמא עשה לי אלהים כי אין לי חלק בדבר הנדון הזה, ומה גס כי הוא ה' המעיד להיות כהן והלכה לוי ומחלף הדבר בעשייתו מריוס, ע"כ לדבר על לבו ולנחמו באלהים והאר והחה ומה גס כמעט שעל מלח והחה כמגביה קול ואו' והחה משה אל תחוס כי הלך גדול מכלה כי הלא ש'אום כלם על ידך הוא כי ע"י מה שאחה הנה את בני ישראל בכל מלות, וגם כמה שזיקחו אלך שמן בו', יזכו שפי"כ יושיל להעלות נר חמיד כמו שיתבאר להאיר להם לע"כ אך בעדוך לא היו זוכים לכה, וזה על כללם ישראל ומה שפקח על הכהן ובניו שסם כהנים ולא חסם, גס שלחיה ממך הוא, כי והחה הקרב אלך את חסרן בו', וע"י הקרב אלך יזכו, וגם הכנדים אין נחה כח לקדשה לכהן חס לא על ידך כי ויחחה תדבר אל כל הכהני לב ועשו בו' לקדשו ע"י מה שיהי' על ידך וכו' ידך כלל: וגדוור אל ס' ראשון שאמר מלגד מה בעל ידך הוא שלחמו ישראל, גס הארחה הלא הדג' מהארס זמס מלח, מה שחנה למשכן, בשחה כהנה את כנס לע"כ, כי ורנה וגדלה מעשמה כהנה להפראת דכונה בתחומים, כי וחתה תזנה בו' וביאור הכתוב שחורה עלמה אומרת שחיהת רז"ל, ותבונתם באומרת למה ה' זריך חור לפני מי שהוא מאור העול' ותבונהה שהוא להאיר לישראל בעה"כ, והוא וחתה תזנה את בני ישראל ויקחו אלך שמן וית זך כחיה, שהוא כחיה במחשבת ונח ברחים, והלא זנה המיה, ח' כי חס הוא למשן יאיר היטיב, הלא חס מהי' ית', גם שיהי' שמן ברחים, יהי' הוא ואורויה ומכניה חדס:

הוא להאיר לנפש אשר הארתה השיקרי', הוא נבשרו מכלל פניות הנציות מהלחו, ע"כ רצה הקב"ה השי' השי' מתחלתו, באופן שלא יעשה שמרים כלל שלא ישח ברהים, רק במחשבת ויהיה ששמים לגור בהוהס ורלי' לכל יהי מקום ליער סמוך להרסר חלילה שזריך לאורה, הלא הוא כי בחלה מועד מחון לשרובת בו' ואלו היה חלילה זריך לאורה, הייטי מוזך לעדוך אהיה חסם לפיכך: ואם נשים לב אל טעם שבחלה מועד, אפס רמז כמגביה קול ומחמיה לאמר, האם בחלה מועד שסם האיר המאיר לעולם יוסת נר ב"ו, אל חתמה כי ע"כ הוא מחון לפרוכת ע"כ היסבתי אשר אמרתי שהיא להעלות נר כמדובר, וב"ה הלא יוסת היחה הכנה להעלה הנספ, חס היחה לפני העדות מבריהוה חון לפרוכת, מקום שבני חדס וכנסים, כי הלא חתה הנספ בעה"כ, לפני ה' הוא, ואך יעשה כל הרושם הלא לפני ה' ע"כ אשר הלא זמא גדולת חסרן ע"כ עריות הכונה, כמדו ההדלקה שיעדוך אוחס שס, באופן יהיה כאלו הוא לפני ה' למעלה, מאיריה לפני יז' מעלה משלה, והוא מאמרנו על פסוק בהעלות בו' אל מגל בו' כאשר יבא ביאורו בס"ד, חזרה יעריך וע' לפני ה' ולא עוד הלא יהיה לדורותם כי הנכות שידלק השאר הארסם לעולם לפני ה' גס אשר הביתי כי מס שחורו עדיה גלות לפני ה', לעולם לא יכבה, ככל כוונתו הקדושה כמדוע, באופן שהארס הכנסים לעולם חסי', ואל האמר כי זה יהי' להעלות והמיר נפש כהנים המדלוגי', כי סס המעריבים האמורה, לז"ל מאת בני ישראל ל' מי אשר ששמן מלח כל בני ישראל הוא, ח"כבס נפשות יוכלנו כנר המיד האמור, כמדובר, ובקמיו לדבר על לבו, על בחינת כללות ישראל כל ירהרר כי גדלו ממנו, בעל ידס נעשה למשכן, אמרנו על גדולת חסרן וכו', אל חסיה נעשה כי הוא חס הוא האקול להס מה אל גדולתם כי הקרבס, וחיהו חסיה הקרב אלך את חסרן וכו' כמדובר למעלה, ואל חסב כי הכנדים הם המכניס חותם לקדשם, ואל חסה כי נהסך הוא, כי חחה השיקר, ואינס כ"ל לכוור ולהפראת וגס גדולת החכמי לב מאתך היא, כי וחתה הדבר אל כל הכהני לב בו': או יהיה שיעור הענין מעין הקידס, כשום לב כי זה חסס פעמים נאמר וחתה כמשה וחתה תזנה והחה הקרב אלך בו' וחתה תדבר אל כל בו' וחתה קח לך בשמיה ראש וחתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את ששתיי השמרו בו', ויהיה הענין כל יאמר מרע"ה כי הכל זוכים כמשכן, ואך הוא נשאר מבחון, לז"ל אל חסיהי הלא לב' בחיותו יתחלק האומר לישראל, והכל להס מתקן, ח) הארת נפסם בעה"כ, (ג) פגס בעה"ל יוספט שפס' הפראת ככונה בעשה ידיה, (ג) חסרהת שפע קדושה בעל ח' חסה שהוא כבנס ית' ית' חסס כל שהוא מעין שכלם שכלו שנס, אמר לו הוא ית', הכס כל שלם הלה, זוכים עלידך, ולמה הכסוף את השמיים, וזהו וחתה תזנה את בני ישראל שהוא להעלה נפש כל ישראל לע"כ, שאחה חסיה בו' להעלות נר כמדובר למעלה, ואל האמר כי עיקר זה הוא ע"י חסרן, הליק חסיה של שמן ית' ומיושו, סימנר ברחים שאמר פהעניני

קלות האליהו אשר מהותו טיבה ויחבר בפנים
 לא כן בית ה' . רק ארים מבגדים ורחמים ק ה חן
 להורות כי מחומו ילא אור ויפרכב לאור עולם . וכן
 הוא אומר והארכן האיריה מכבודו . ואיכבה נוכח וראינו .
 קול ה' אומר יערוך אורה אהרן כו' . (כ) וגם הוא סליח
 הלא הוא זה השולחן אשר לפני ה' בשמים מערמה לתח
 פנים לפני חמדי כי האם הן אף העולם כלו . מקרני
 ראמים עד בני כמים נוחן לתח לכל בשר . יערוך לפניו
 שלחן בלחם אנשים ומהגם כי הלא הכהנים יאכלוהו .

ומה נצט יהיו על השולחן מערב טבח לע"ם ;
 אבנים לחפסה . כי בנטע טוח רז"ל . באומנם ארזה
 להכרים ידירים וברזה להעמיד יאפיין האירו עיניו
 להביט אל מעשה האלהים כי נורא הוא כי אשר עם לבב'
 הוא כי הן אחת הנמים יעידו ברות מצינות כי ע"כ ב'
 מיני טעם שגל הארץ ירוק הוא ית' . הכולל המקיים
 ומחפצר . הא' מחייבם אל הנושא . והב' אל הנוף .
 המחייבם אל הנושא הלא היה טעם דומי נאמד להשכיל
 שיערם על האדם דוח ממרסו דוח חכמה וקטנה דוח
 דעת ויראה ה' . והשמיים אל החומר . הוא מזון לכולם
 לכלכלם בר וחס ומזון והן ועוסד שררה ומלכות וכל
 טוב בשמי . ורמז ית' לאורות לנו גודל מעלה המשכן
 ועשאו לו כי הוא ית' דירה בתחומים . כחמירו ועשו
 לו מקדש ונבנוו בחוכם : והענין כי כאשר עד אל טעם
 המשכן ה' טעם התעמיד טעם"א מחייבם" . מחייבם
 התעמיד למעלה מן השמים כפאיות' . למטה לארץ אשר
 פנים האם מיי טעם המקיימים העולם זה למעלה מזה
 ה' מחייבם על גופי בני האדם ודומיהם החומים
 ומתענגים ומתמלאים דירה טוב ע"י הטעם וטעם
 אלהי . הב' טעם המנוע אל נשמות בני אדם להקנות
 בהם וכמרום שכלם דעת והכמה ופשוט מוח . כח חיוני
 ורוחי אל השולם השכל לקיימו כאשר יתקיים האדם
 ע"י הנושא החיונית אשר בו : והנה ידוע כי מין
 מב' מיני טעם האו' . יטו מולא מקום . מקור מיוחד
 למעלה . למשך עמוד ומזון וממלה נשמים נחום השלחן אשר
 ית' . להביט אל האועל אשר נאמרו להיות לו דירה
 בתחומים באהל ומשכן . ה' מהדברים אשר הורה היות
 דירתם סה טוח כי כאשר מתלה היו ב' מוצאות למעלה
 אשר מכל ה' סיה יוצא ומתפשט כל ה' ממיי השפע
 ממקושו כך טעה קטע ב' מיני מוצאות ומקומו כל מין
 טעם מצינים בתשכן כי טעה טעה כאלו פנים ביות
 בארון ומאחר ייחד מקום הפראה כח לנאום . ולהתעטף
 משם טעם עמוד ומזון וממלה נשמים נחום השלחן אשר
 לפני ה' אשר משם ימשך טעם כל טוב נשמי . ואל הב'
 אשר למעלה נמוו ייחד המורה אשר משם האיר יוצא
 לעולם כחמיר' על פסוק והארץ האירה מכבודו . ובשוק
 חלוי שקוים לאורות כי משם התעטף האורה חוזה היא
 הרוחניות המחיים את העולם וידק במה שכתבו בשוק
 בהענוך כו' טע"י כונת הארץ יוסף העל' רותמים
 לגרות עד שאל טעמה אורות פליזים טעם טוח מול פני
 המורה יאירו טעמה אורות . ומשם ימשך יתרון דע"ר
 ההכמה לאדם . וע"כ משילוי רז"ל המורה אל האורה
 וגם היא חיי עולם כענין וחיי עולם נטע בחוכמו . כי

כי גם שכתב הפגנים ממך הוח . כי ה' פ"י מה שואתה
 חדרר אל כל חמתי לכ כו' ועי"כ לקדשו להטו לי .
 פ' דבר להם הכונה הראוי בעשייתם לקדשו כם . וגם
 לחיותו הסייע . וזו לאלהי החדך . וגם מהשפע שלך
 שתטפל בדבר . ימשך שיעשו מה שלא ידעו ולא למדו
 לעשות ממיניהם כ"ח בהם יקחו את החדך ואת האכלה
 כו' כי לא יעשו רק קוהה הדברים . ומאחר יתב' יעשו
 בדיהם מאליהם . וכל זה ממך הכל כי ואלל מן השפע
 אשר עליך . ויושפע בהם כמדובר : בלל הדברים כי
 העולם השפע ע"י הכרות ממך הוא . והם הדבר השני
 שהיה הראש פכיהם במשכן . על ידך וגם כי הנה
 ואפה קה לך בשמים ראש כו' והוא כי מלת לך עוותרת
 חך יאמר כמה שידעו . כי במצייתם שמן המשחה .
 תליה הראש פכיהם במשכן כי שמן משחה קדש הוא
 רבו אל שמן העליון . טע"כ קראו משח רבות שהוא שמן
 גדולה ואין זה כ"ח טע"כ רמז סוד גבוה . ע"י משח אשר
 ידע לחשוב מחשבות סוד השתן ומחמו . וישערוו בלופן
 קהה קדושה עניניה ולא ורלה כי הלא אחרי האשח ממנו
 כל המשכן " וכלו והכסוס לא חסר משעורו אפי' מיסם
 ה' . ועד עולם שיעורו קיים ואין זה רק מהיות בו
 קדושה רבה . וע"כ הוצרך הכל . לימשך בו להשרות
 שכינה במשכן ומי האים אשר בו כח לעשות . אם לא
 האים טעה . וזה מאמרו יתב' באל' ואתה קח לך בשמים
 וגו' . לו ואתה טעמה יותר מהכל להשרות שכינה .
 כי קח לך הסלק העוב הוא כי לך יאשה לעשות שמן
 משחה קדש הלא הוא משי חכמה : ונדולחך . באופן שיע"כ
 ומשחה בו את אהל מעד . ואף ארון העדות ואת השולחן
 ואת המערה כו' וקדשת אורח והיו קדש קדשים כל
 הטעם כו' . כי ע"י עשות אחת השמן ההוא נעשה קדש
 קדשים עד גדר שכל הנוגע בהם יקדש . וכן את אהרן
 ואת בניו חפשה וקדשת אותם לכהן לו נאמרו כי כל השרות
 שכינה בשכנן . הוא דבר שכלעדולא היתה וגם השלישית
 שהיא השרות קדושה עצמה . בחיים חיותה . גם זה
 היה להם זכות זה קדושתו ידו שהוא נפש ית' שכתבות
 עשה ולעמיד בלחף הכסויי טעמו שבת . והוא ענין יסמח
 משה במתת חלקו . וזהו ואתה דבר אל בני ישראל אך
 את שמומי שמומו . והוא מה שכתבו כס' ויקבל . כי
 על היות לשרל בשבת נפש יחירה . כאשר להם לעשות
 מלאכת השבת בשבת . והוא מיעוט אומר חך כי אשר
 אומר עווי הששכן בא למעט שלא יעשויה שכתב וזהו אך
 אף שמומי שמומו וגו' . והנה בנת' (כ"ב דף כ"ה)
 ארז"ל הלה להכתיב ידירים . והשעיר יתכן . כי מטרה
 בדרום שלחן גשון . והלא כמו זו נחשב בו לא חיותים
 הסורה כק בארון ולא צמורה : אבנבם להבין דרכם .
 נשים לב על ב' דברים אשר ציה אלהים לעשות כאהל
 מועד מהן לפירוח שהלא כמו זר נחשבו . (ה) הוח
 המורה אשר נטינו רז"ל יפלא כאשר הפלינו בחמייהם
 עד בני די . באומנם האם אורו של עולם דידע מה
 בהנכות והורח עמים שהיא ואשר ציה במקדש לעשות
 חלוי שקוים חנומים שיהם ארים מבגדים ורחמים
 מבחון להורות כי לא כמתי בני אים ביה ה' . כי בני האדם
 עושים לביתם חלומה ארים מבחון ורחמים מבגדים למשך

החורה לעולם כשמה לבין. וע"כ הטיבו אשר דברו .
הנולה להקדים ידדים . להעביר יסוין כי מטרה נדרוס
שלתן בלשון . והוא כי אין ספק כי מילואם המורה בארון
היא בקדש הקדשים במערב המשכן אך שפע אור החכמה
ומלא לה לבניה . ושפע המכלכל האדם בעולם אשר
זה הוא מלאם האלהים אשר בארון המה הלא נתיחדו ב'
כלים כל א' מיוחד אל א' מהם . אור החכמה אל המעורה
ואור שפע הסוגה אל השולטן . כי מהמעורה שבדרוס
החכמה האל ומשלטן שבלשון זהב יאחה . והוא מאמרנו
בביאור משלי על פסוק אורך ימים בימינה וכו' כי המורה
שבארון שמתרב כשלייד פניה מול פני כל הבא אל אהל
מועד נמלאם מטרה שבדרוס לימינה . ושלטן שבלשון
לשמאלה תהא אורך ימים שהוא חכמה הבורה . כד"א כי
הוא הייך ואורך ימך בימינס . שהוא במעורה שבדרוס .
ובשמאלה אשר פס השולטן משם עשיר וכבוד : ועל פי
הדברים האלה . שהיה לב על פסוק שבפ' תרימה . הלא
הוא ושמח אם השלטן מחון לפרוכה וזה המעורה נוכח
השלטן כו' . כי אחר שגם המעורה חון לפרוכה למה לא
כאשר כ"א בשלטן . וגם למה כמני' ענין המעורה חון ענין
השלטן : אך יתמו כי הנה הארון הוא המורה . והשלטן
הוא העשיר אם החכם דל שליט חכם עשיר . הלא
הכבוד אה העשיר ממנו . באמור כי ה' כבוד . כי הלא לא
כן הוא . כי דע לך כי העשיר חון למחנה הבורה כי
שבולטן מחון לפרוכה ופ"א א"כ רחוי תהי' מטרה בפנים
שהיא אור תורה כי הרוזה שיחכים ידדים . דע לך כי
הכוננה היא . שהיא' המעורה נוכח השולטן . שאם יחזיק
העשיר בעצמו ששכח בתורה ונחוי ית' כי בלא החכמה
בלל צדקה . ועם כל א' אין ליכות מדרגתה שיה בשלם
כי המטרס תתייחס אל הימין והוא על גלע המשק שימנה
רמו לימין עליון . אך השלטן חתן אל גלע אסון כמדובר :
ובענין זה כחצנו בעוף פסוק כי בלל החכמה וגו' ובדבר
הזה היטבנו לראח געזר מעשה השלטן ובענין דרך
רמו . אל אשר יתנהג האדם בשלטה אשר הוא איכל עליו
לחם למטן על פי הכנחו במאכל שולטנו ככחב אלהינו
במקומו . מן השמים ירסקו עליו שפע נחת שולטנו מלא
דטן וקומו וישאמר געיתו וכן היות שתיס מערכות . שם
המערכות יהיה כי כאשר יתנו עושים רענו של מקום
וכנון הוא הר ביה ה' כל עוקר שפע חובו צא לעולם .
הוא אל י"ב שבתי ישראל המתחלקים ששה ששה כשטרס
בענין הר גריזים ורז עיבל . וע"כ היו פנים עשר לחמי
השולטן בשמים מערכות כמספר שבתי ישראל כי בשמים
עשר ככרות הסם . היה מורה השפע כי ע"כ לא היה
משמנה כ"א הים חם בינום הלקחו . ומהנתייחס כל ישראל
היו אובלים יסר לזמנה עד שטעונומינו היסכה השייפה וגם
במטרה כחצנו כי בנזירה נרמו הכנה אל האדם . לקבל
נפשו אור שפע החכמה ולא יתביא . ועד נוכף על זה
הורה לנו אבינו מלכנו במאמרנו אל משה . ואתה הנה
וגו' ויקחו וגו' והוא כי הן אחת כי כל ישראל יש להם חלק
במורה להשפיל להיטוב . להכנין בה אים לפי שכלו אך הנה
אין שפע כי אשי' אם ישנו שנים יתדו . שוי ההכללה
לא ישינו בעינים בעוה יש ישיג למעלה משאר ישיג חכרו
וגם יש יאריך בהשגתו ויש קל העיון כי כל פעם אשר

יגם אל המורה היא מולקת לו מרוח מינתהם ויש יכוין אל
האחם יותר מחברו והמלך שלמה בחכמתו נה ויאר לע
ספר דבר כי הכל הליי בשפרון המעשה כי שחלת חכמה
ירחם ה' ואומר ודעת קדושים בינה ובה קול נה אחריו
ומלא את דבריו על פי צדיק כלל היו מעבירין על
מדומיהם הלבם בעומו שהוא כי על ענותותם וסוכר לבם
היו מערים עליהם רוח ממרום . מכון אל האמת :
וזה יאמר פה ע"י מה שדרשו רמו רז"ל כאשר נחזר
ואתה חלטי כו' ויקחו כו' לו' כי כאשר השמן שגור
חס זך וחס עבור ככה היה ההלכה אשר יאמר - כך
מעשה האדם לפיהם יאמרו . והיה עליו רוח חכמה ובינה
מן השמים וחויו יתקו אליו שיקחו ממך מה שירדה אליך
לפי שלמוך . וזה ע"כ דברים . (ה) שהיו הדברים בשלך
שהשמן משל אל הגדולה . שהוא הכשרון ויהי' להם בחינה
היות שהוא נפוש בשרים . ושמן מאיר בניה . כן שהיה
אחס בעה"ו ואור מעשך מאירים בע"ה . (ב) שהיה
זך שהיה פסור זך הלבג מעביר על מדותך כהלל .
(ג) שהיה כחית מזוכה וכעט ומקבל יסורין מאהבה .
ע"י שלט אלה שיקח שמן למאור האלמי הוא ית' להעלות
לך נר שיהי' אלה מעלה רך אור הורדך . עולה ומאיר
ומנין נשלמות ממנה . זה יהיה המיד ולא לפרקים
כאשר יקרה לקנה משגי אור לעשות הסכנה ולא המיד :
ורגה רז"ל (בנרכות דף ה') שאין ישראל יתייש
תשובה אלה ע"י יסורין כתיים שנהחמים ושחמים
ע"י : וע"פ דרכם גם אנו נאמר כי ללמדנו דעה קטח
שה"כ נה האללים . והוא כי אחד מג' דברים הנקיים
ע"י יסורין הוא עה"כ . והנה דרך אשמים שאין יסורין
חצינין עליהם . ע"כ רמו ואמר כי כאשר אין הר
מאירה רבלי שמן . כך נר ה' נשמת אדם לא האיר לעה"כ
אם לא ע"י שמן אור חורה ומאח אבר יוכל להאיר לפי
קוטה . חבו ואתה תורה אם בני ישראל כבול כל מוי
תורה וכוונת . אך לא יהיו מנות אביים מלומדה כ"א
ויקחו אליך שמן שיקרה עמהם מה שיקרבו אליך בעה"כ
דרך המאיר שם עמך בשמן הזה שם אית שמיארו בית
בהיא רעק . בקין ובחונף קך אתה חזיה נשך רעננה
בעה"ז הדומה לקין ולאחר המוח שכל האילנות יתברו ועל
זה הניחו דבר זית רעטן קראו ה' שמך . אך לריך תדמה
ליח בכל פרסיו כדי להאיר בני העולמות וכן ג' דברים .
(ה) שלא התגאה כי חכיר עוף מכסה כרוחה והיוך
הולך למקום עפר רומה והולעה . (ב) להסיר תחובך
כל פניה בלמי טובה . (ג) ההרחק הכל חסות החומר .
ולמחק מירוריונין ביסורין כבצר פניסישום . ועל ג' אלה
נאמר זית קחיה על הא' אחר זית סה זית פרוי פלוין
ומובנין אהו עד יסול למכה לארץ . ואח"כ יקחורו
להאיר כך אם תראה פלמך עליון והבמך מן השמים עד
שעד ארץ ישיבילך וזה הכשר להאיר . ועל הב' אמר זך
שהוא בלי שמרים כך אתה חסיה מבול שרבי כל פניות
עבורות . ולאש פשה מנות בעירובי שג ריב וזה"כ הפרישם
כדרך כל שמן שטושה שמרים ואח"כ בוררים הך מהוכן
כ"א בשמן אגריי בשמט אגור בחיבו הואא מאליו בלי
סחינה שמהמלחו אינו בנה ליד שמרים קך מ חלת
מעשך יהיו משוליי פניות ועל ה' שהוא לשבול יסורי
לכבול

לעגל החומר מרירות אחר כחית כחית המר צבבעו וע"י
 כחית נמחק קר חסה ע"י כחית יסורין ומתק חומרך
 וע"י חכמה להעלות נר נמחקת פתלה מעלה לפי ה'
 ולא עוד אלא שהכח לאשר בשר ה' את דיאל אית המודות
 באומר לו (דיאל י"ב) לאשר לך לקץ הימין וסוטה ומעמד
 בו' שלא הנמךך נספך לבא בגלגול רק היזה ומעמוד לקץ
 הימין ו"א חמיד ע"פ"י אלה העלה נספך חמיד ולא
 הנמךך לשוב לחסה לארץ בגלגול ויבא זה על כוון צמ"ל
 (מתנה דף ס"ו) כחית למאור ולא כחית למחור כ"א
 נספך ברחים שיהי' הרמו ויקחו אהך שע"י חכמה כחית
 יהי' יך שמה כחית צמ"ל ויבא מעשה הטוב מיד בני
 כמרים ע"י היות כחית מבורך. אז מדי יהי' למאור
 להעלה נר נפשו לפי ה' חמיד בני גלגול. לבני שאם
 שמה לא יזיח החסד וישאר בלתי אגורי. רק מערב
 בחומר ע"י פיות בלתי טובות במקרה היזה שאחר אלה
 שמה האגורי בחורו. על ידי כחית בלבד מה ששאר
 מערב בחומר היזה וצבעו ירדך לגלגול ברחים למחור
 קר האסךך לגלגול בגלגול רחיס העה"י פעמים שלש ואז
 חוקן למחור שהיו כי אחר גלגול פעמים לא יבאר מהשאר
 עדין קול לבקך אשמה דבר או זד פיות ומחמתן גביהם
 עדי יסודו ואז יוכל שי מנחה לה' דוגמה שהחן השאר
 מערב בגוף היזה שאחר ההגלגול ברחים נקלה בזה החת
 המחה או מרחשתו הנקלה בו יהיה מנחה לה' וכאשר
 המחה שהיו יהי' בה פולחן ושמן ולבויה השמן לחסה
 והשמן למעלה הימין והלבויה למעלה על הכל קר הכסף
 ורוח ומשמיעו מנחה כי השמן משל אל הים והסולת
 אל הרוח העליון והלבויה אל הכחמה שהיא לבנה ולמעלה
 מהלך ושלפון אלוהיה לה' ע"י מכלל צמ"ל העליון
 וכאשר אח"כ גם בני אדם והמים הם מזכורו. ומשל
 אל האוכל משארות המנחה לכחית: ואחר החיר את
 האדם על הכשרון הגדול אחר בזהל מועד בו' לומר
 אל יבאך לבך לדבר ולומר למה זה. אמר למה את
 נפשי עדין בחור לפניה את נפשי מראשיתו ויבן לי
 אהרין נפשי עד זקנה ופיה כי ימלאו ימיו ולא שתייה
 שלש לפני הרעם אהרעם לבקש על נפשי. לז"א מאמרנו
 על משנה ר' יעקב (אבות פ"ד) האומר פשה"ו דומה
 לפרוצודר בני העה"ב שהוא אל יעלה על לב אדם
 כי אך רחוק יהיה בניו ויבן המוח כי איש רק בעומד
 צפרודור אבד בפטיע' קלה ימלא עומד צפרקלן כך
 יאמר בזהל מועד לומר חוסר בני ערך בעה"ו. שהוא
 פאכל בלתי קבוע בנית כ"א ביה מועד לכל חי כי אל
 יעלה על דומך כי רחוק אלה האוויר העולם כי איך
 רק מתקן שפטיע' קלה חמלא שמימה בענין הפרודור
 שלמי הפרקלן ואל יאמר בענין ביש לך שם ביה מים
 כי הלה הפרוכה אשר אהרתי הוא סרנוד אשר על
 העדה כי שם המלא עדות על כל מעשיך כפטי צ"ד
 שלמעל': או יאמר כי אלה בעמךך הוא אשר על העדה
 כי אלה חמיד על מעשיך כודע מר"ל כי טרם יתן השבון
 ילמדוהו הדינים וישאלו לו לאמר העשה ען סוף' מה
 משפטו והוא לומר המשפט הוא אומרים לו הלה
 חוסר כי אלה הסיים ואומר סן חמלא דן דינו ומעידו
 על ק צריך מעשה יעריך איתו אהך כי האדם

לעגל החומר מרירות אחר כחית כחית המר צבבעו וע"י
 כחית נמחק קר חסה ע"י כחית יסורין ומתק חומרך
 וע"י חכמה להעלות נר נמחקת פתלה מעלה לפי ה'
 ולא עוד אלא שהכח לאשר בשר ה' את דיאל אית המודות
 באומר לו (דיאל י"ב) לאשר לך לקץ הימין וסוטה ומעמד
 בו' שלא הנמךך נספך לבא בגלגול רק היזה ומעמוד לקץ
 הימין ו"א חמיד ע"פ"י אלה העלה נספך חמיד ולא
 הנמךך לשוב לחסה לארץ בגלגול ויבא זה על כוון צמ"ל
 (מתנה דף ס"ו) כחית למאור ולא כחית למחור כ"א
 נספך ברחים שיהי' הרמו ויקחו אהך שע"י חכמה כחית
 יהי' יך שמה כחית צמ"ל ויבא מעשה הטוב מיד בני
 כמרים ע"י היות כחית מבורך. אז מדי יהי' למאור
 להעלה נר נפשו לפי ה' חמיד בני גלגול. לבני שאם
 שמה לא יזיח החסד וישאר בלתי אגורי. רק מערב
 בחומר ע"י פיות בלתי טובות במקרה היזה שאחר אלה
 שמה האגורי בחורו. על ידי כחית בלבד מה ששאר
 מערב בחומר היזה וצבעו ירדך לגלגול ברחים למחור
 קר האסךך לגלגול בגלגול רחיס העה"י פעמים שלש ואז
 חוקן למחור שהיו כי אחר גלגול פעמים לא יבאר מהשאר
 עדין קול לבקך אשמה דבר או זד פיות ומחמתן גביהם
 עדי יסודו ואז יוכל שי מנחה לה' דוגמה שהחן השאר
 מערב בגוף היזה שאחר ההגלגול ברחים נקלה בזה החת
 המחה או מרחשתו הנקלה בו יהיה מנחה לה' וכאשר
 המחה שהיו יהי' בה פולחן ושמן ולבויה השמן לחסה
 והשמן למעלה הימין והלבויה למעלה על הכל קר הכסף
 ורוח ומשמיעו מנחה כי השמן משל אל הים והסולת
 אל הרוח העליון והלבויה אל הכחמה שהיא לבנה ולמעלה
 מהלך ושלפון אלוהיה לה' ע"י מכלל צמ"ל העליון
 וכאשר אח"כ גם בני אדם והמים הם מזכורו. ומשל
 אל האוכל משארות המנחה לכחית: ואחר החיר את
 האדם על הכשרון הגדול אחר בזהל מועד בו' לומר
 אל יבאך לבך לדבר ולומר למה זה. אמר למה את
 נפשי עדין בחור לפניה את נפשי מראשיתו ויבן לי
 אהרין נפשי עד זקנה ופיה כי ימלאו ימיו ולא שתייה
 שלש לפני הרעם אהרעם לבקש על נפשי. לז"א מאמרנו
 על משנה ר' יעקב (אבות פ"ד) האומר פשה"ו דומה
 לפרוצודר בני העה"ב שהוא אל יעלה על לב אדם
 כי אך רחוק יהיה בניו ויבן המוח כי איש רק בעומד
 צפרודור אבד בפטיע' קלה ימלא עומד צפרקלן כך
 יאמר בזהל מועד לומר חוסר בני ערך בעה"ו. שהוא
 פאכל בלתי קבוע בנית כ"א ביה מועד לכל חי כי אל
 יעלה על דומך כי רחוק אלה האוויר העולם כי איך
 רק מתקן שפטיע' קלה חמלא שמימה בענין הפרודור
 שלמי הפרקלן ואל יאמר בענין ביש לך שם ביה מים
 כי הלה הפרוכה אשר אהרתי הוא סרנוד אשר על
 העדה כי שם המלא עדות על כל מעשיך כפטי צ"ד
 שלמעל': או יאמר כי אלה בעמךך הוא אשר על העדה
 כי אלה חמיד על מעשיך כודע מר"ל כי טרם יתן השבון
 ילמדוהו הדינים וישאלו לו לאמר העשה ען סוף' מה
 משפטו והוא לומר המשפט הוא אומרים לו הלה
 חוסר כי אלה הסיים ואומר סן חמלא דן דינו ומעידו
 על ק צריך מעשה יעריך איתו אהך כי האדם

בחר ואלה הבגדים אשר ישבו בו' הכהן ח' בגדים

מכפרים על ה' גופי עבירות. אבוד
 על ע"ג מכנסים על עריות. כהנה על ש"ד. חשן על
 עוהו הדן שהיא חשן משפט מעיל על לבון הרע מלכת
 על גבות הרוח לץ על גבות פנים אצבע על הכבוד הרוב
 וראוי לדעם מה נשפט עבירות אלו מזולמן. והחכמה
 שמה הקב"ה שאלו יח טלו צבית ראשון. ע"ג כי מספר
 עריך היו אלוה"ב ג"ע וסרומים על ערסות ואר"ל (כמה
 דף ס"ב) שהיו מחליפין וכו' ומכריחים ממוסרם בכמה
 זרע ש"ד אשר מלא אה יושלים דם נקי בו' וענין זכריה
 הנביא דומה לו. עוהו הדן איכה יהיה לזוגם בו'
 מלתי משפט וכו' אומר ויקן משפט וכו' וכלה אהן
 מספר. לבון הרע וידרכו את לשונם בו' גבות הרוח
 עיני נכסות אדם וכו' יתן כי נבהו בנית ליון עוהו פנים
 מלחאכה זנה יהיה לך וכו' הדיבור הלבב הא השבני און וכו':

הורה יקחו וכו'. מלמד מה שכתבנו כאשר הערנו
 מי לא ידע כי הם יקחו את הזהב וכו'
 אפשר בל ללמדנו כי אהן לחסוד אה עשוי המלכה
 כמ"ס ז"ל (צ"ב דף ט') על ולא ישבון את עשוי המלכה
 בו'. כי שנים אהן לריכים לתת חשבונו. וזה יאמר והם
 יקחו בו' לומר כי לשוי המלכה אהן לריך מחמרים
 עליהם לתת להם בהשגך במספר במשקל. כ"א שהם
 בעמם יקחו את הזהב ואת ההכלת וכו' כי באמנה
 הם עושים:

י ועשן את האשד וכו'. אר"ל אבוד מכפר על ע"ג
 כד"ל ואהן אשד ומכרים. ויהיה הענין כי
 האשד שעל ידו מניד' שפסודות כד"ל הנישה לי האשד
 יכפר על עסקי הריסים. המגדים כיני עמידוהים.
 וגם כי הע"ג היא מכה החורים אשר לראשם הכנסה
 בשלי הקדושה והוא יאמר אחוריהם שלה. ע"כ בזה האשד
 שמיאשו באחורי הכהן מאחוריו מנגד. אזי ידיו
 עד עקבות רגליו ויכפל החלונות אשר נדבק לאשר
 עבד ע"ג. מחושת הכחיה ועולים צ' כהפות ובאים
 לזר פנים. ותשכ האשד חונק את בשרו מביס בעבר
 סניו לקשר והמשך קדוש כחיות פני עליון לאחוריו.
 וגם החלונות הוא עמוד חה המבטל הוא אחרות.
 ע"כ אש"ד עולם מספרו אה"ד במ"ק. ורמז כאל' וסב

בחר ואלה הבגדים אשר ישבו בו' הכהן ח' בגדים

מכפרים על ה' גופי עבירות. אבוד
 על ע"ג מכנסים על עריות. כהנה על ש"ד. חשן על
 עוהו הדן שהיא חשן משפט מעיל על לבון הרע מלכת
 על גבות הרוח לץ על גבות פנים אצבע על הכבוד הרוב
 וראוי לדעם מה נשפט עבירות אלו מזולמן. והחכמה
 שמה הקב"ה שאלו יח טלו צבית ראשון. ע"ג כי מספר
 עריך היו אלוה"ב ג"ע וסרומים על ערסות ואר"ל (כמה
 דף ס"ב) שהיו מחליפין וכו' ומכריחים ממוסרם בכמה
 זרע ש"ד אשר מלא אה יושלים דם נקי בו' וענין זכריה
 הנביא דומה לו. עוהו הדן איכה יהיה לזוגם בו'
 מלתי משפט וכו' אומר ויקן משפט וכו' וכלה אהן
 מספר. לבון הרע וידרכו את לשונם בו' גבות הרוח
 עיני נכסות אדם וכו' יתן כי נבהו בנית ליון עוהו פנים
 מלחאכה זנה יהיה לך וכו' הדיבור הלבב הא השבני און וכו':

הורה יקחו וכו'. מלמד מה שכתבנו כאשר הערנו
 מי לא ידע כי הם יקחו את הזהב וכו'
 אפשר בל ללמדנו כי אהן לחסוד אה עשוי המלכה
 כמ"ס ז"ל (צ"ב דף ט') על ולא ישבון את עשוי המלכה
 בו'. כי שנים אהן לריכים לתת חשבונו. וזה יאמר והם
 יקחו בו' לומר כי לשוי המלכה אהן לריך מחמרים
 עליהם לתת להם בהשגך במספר במשקל. כ"א שהם
 בעמם יקחו את הזהב ואת ההכלת וכו' כי באמנה
 הם עושים:

י ועשן את האשד וכו'. אר"ל אבוד מכפר על ע"ג
 כד"ל ואהן אשד ומכרים. ויהיה הענין כי
 האשד שעל ידו מניד' שפסודות כד"ל הנישה לי האשד
 יכפר על עסקי הריסים. המגדים כיני עמידוהים.
 וגם כי הע"ג היא מכה החורים אשר לראשם הכנסה
 בשלי הקדושה והוא יאמר אחוריהם שלה. ע"כ בזה האשד
 שמיאשו באחורי הכהן מאחוריו מנגד. אזי ידיו
 עד עקבות רגליו ויכפל החלונות אשר נדבק לאשר
 עבד ע"ג. מחושת הכחיה ועולים צ' כהפות ובאים
 לזר פנים. ותשכ האשד חונק את בשרו מביס בעבר
 סניו לקשר והמשך קדוש כחיות פני עליון לאחוריו.
 וגם החלונות הוא עמוד חה המבטל הוא אחרות.
 ע"כ אש"ד עולם מספרו אה"ד במ"ק. ורמז כאל' וסב

האחר המס' כמדוע. כי בלבן הא' פה רחובן שמשון לר' יהודה דין נהלי. ובלבן הב' ישכר זבולן יוכף בנימין נד אשר ואין קנאה להכר בלבן הב' על אשר נה' כי בלבן לבן כמולדות:

יא מעשה

חמש כו'. אמר עוד יכנס בזכות אבות וזה בזכות אברהם שקיים כל מעשה המצ' אמי' עירובי חבטילין. וזהו מעשה. וגם זכות יחזק שבבחרוהו נמדת בכללות תהיקה כי בכל כבוד עינים כס' פנה וסבל וקבל בסכר פנים יפוח. ובסוף וקבל ליעקב בלב פלם וספק מהגיד ליעקב מרבים יוכף ברחוהו יעקב אשר מות. וזה וימנו בלחוד הרב גד"ל הרס ללמח: וזכות ועקב נהו' אבן כד"ל אבן ישראל וגם בזכות המול' שפקחוהו בזה האבות וזהו בחו"י רובם שפירושו ברוחם אוח ברוח קדם וגם בזכות הורם שבג"מ שמתחלקה נהי' לכל ה"ה. ואמי' כל תלמוד וזיק שבכל דור ודור כל מה שמה דם קבלה נפשו בסיני. ובשרות חזירם הוא ית'. כענין אליעזר בני או' וי' ובשלמנו על אלה נסת רבה בר נחמני כשאר. שהיה אוחו מדין מלחק וע"כ לא חקר מדין הוא ית'. רק פשו, וכן כל תורה שבג"מ וזהו הפתח על שמהו בני ישראל רחם אל מה שאינו נפקה מההורם שבבני אבני' כ"ל על שמוס בני' שגבל דור. וגם כן בזכות עושי הכינים למשפחה ההורה. וזהו חכמה שכללות זכב הענין אוחם שבכינים לקורה כזכב שבמבצות העוקף וזמור בטרם נגדר אה האבן: **יב וישות** אה שרו וגו'. פנה בלא כמוזר המשב שהא פד יכפר על כ"ג כי במקום שם פ"ג. שהמודה בם ככופר בכל התורה. יהיה מקום ללמד לכפר או להגין ומה גם שהיו בזמן התורין לא הגין לז"ל וישות כו' והוא נוהמדם ז"ל (יומא דף ס') ויתר הקב"ה על ע"כ כו'. ולא ויתר על ביכול תורה. וזה ירכח כאשר ופתח אה שרי כלבנים על הכותב כו' שרי' ב' לוחם אבנים שהיה על הורם על כהנים. אף שלא יקיימוהו כ"ל שהיו אבני זבדן לבני ישראל גילמדו בה. שיזכירוהו בסיים אז ובלא חזקן כו' לזכרון כפ"כ אה הכים ביפול הורם בלא יושל האלד דהולל כאלהר ומה יבטון להגן עסק תורה בזיות ע"כ ואלה טבירות. לז"ל ועשים משנלעם זכב כי כ"ל עסק ההורה לא ינצר מהמתדם בה הדובין אשר מהן אהה צורח מלאכים. מרקי קדם שלהעלם בכם וזהו ועשי משנלעם השבים כזכב ואין משנלעם אלו הנזכרים למעלה כי הם הם שקייסם לקצת אבנים ונלעו לא היו אבנים רק סרחים רמז לפרחי הדושי הורם. וגם סיים בם משין ביקום הוא כי גם שחידושי' ית כפטיק כהורם ולא יעלם על רוכב כי בזה הוי הפן שישו עבירות. ובתחדשו הדושים צמורה כי אין בזה רק להגן מהשורעטת. אך הטויה אין נמחקין אך מה שהיו הפן הוא פתחו מקומי' כעולם בעמדים שהעולם שפד בכם בשררה עלי עון. וזהו שחי שפרות זכב ספור בן מנסה עטת בלשה הוטין בכל א' והוא בלשה מזה אשר אמר ויתר שמוען האדיק שאמר על בלשה דברים שמוען עומד על ההורה ועל הטעודה ועל ג"ה אלו כן ג' מוטין מה בדים כעטת שפרשות הא'. והג' אחרים שפרשות הא' הס

והכלת וגו' כי לחדש זה רחמן ככנדיים של בג' ירמוז בו עיניו. וזהו כי מזה על כל הכהנים להעשירו. כמס' ז"ל (יומא דף י"ח) גדלוהו מלחיו וכעובדה דקמת וזה בלם בלו' ועשו אה האחד זכב שיעשירוהו. ופ"מ הלא סוב היה יסיה דל כנענ די הלא ינבאה. ואך חקובל הפלחו וכפרה עבודהו על ישראל. לז"ל והכלת כי אין אל לבו בעקיד ליתן דין לפני הנמשל למחלה שדומה לכמה הכבוד הוא מדת הדין הרסה ואם יחזקו יחזרו מדת הדין הקשה הוא האודם וזהו ולרגמן וגם יחזרו לאן סוף הורף למקום עפר רמה וחולעה. כמס' אלנו במקומו שהוא בלם יזכה ית'. עבר ואם לאו רמה וחולעה וזהו חולעה אה לא יזכה ואלך אה יזכה ית' לפחות עני. שישהנה לפחות שיהיה עטר. וגם יכנס בקבלת עול הרי"ג מזהו וזהו כפי שמעו פשה והוי"ו פשה. הרי י"ב. והב' שני"ן הם ה"ר. הרי חרי"ב והסויה הרי חרי"ג זה הוא בכהונה המשכה. ואם ישמור המשכה לעשות כל מזה מהן אשר הקב"ה חרפה למעש' נמלוו חרי"ג ב' פעמי'. קבלה המשכה וכן קבלת המשכה. וזהו משור מעשה רובם. שמה שאמר ושב שהוא חרי"ג יהיה משור שהוא כפול. ע"י מעשה חשב כהוא מעשה המשכה: או ית' א' חושב על הכוונה שבמהשכה העושה והכל עולה אל ענין א' ובכלל המשכה יהיו לו ב' חפשות הונרות שהוא ב' שמוס שפס הכשות וכמונות פעלים וסמוך. שהם ה' אליהם יהיו לו חוברות שיהיה לוחם חמיד כי ה' הוא חלבים שם שפס על ב' קאמוי. מן הקנה אל הקנה זה דין וזה רחמיים. עכ"ל והכר. שחמיד יחנר במהשכה ואל ימעט בעיניו המהשכה שאחרתו שהקרי"ג נעשים בה כסלים. וכן גדולה מהשכה חזיר הב' חפשות כי דע לך שהמהשכה אמי מהשב לוחם כמעשה עלמו. וזהו המשב שפודתו שהוא העדי של ריעשה אשר עליו של מעשה כמעשהו אמי מהשכו אוחו וקטעם הוא כי הלא מהשכ הנו'. מתהיה העששה וימשך. וזהו ממנו יהיה וכל זה בחנלי שלא יתקלה ויבטל הכל. כ"ל שאמי' יהיה לו זכב יחזרו חלמם כו' כמדובר למעלה. כי אז יכנס: **ט וירקחת** אה שחי וגו'. אמר עוד הכנס בנאוך פגימה שבכסוים הקדוש הזה. בעל כל הכנדיים בזכות תורה שחיי נוחן בב' לוחות אבני' ע"י משה וזהו ולקחת אה ב' אבנים שהם לעומת ב' לוחות אבנים פע"י משה. וזהו אבני שפס. שאוהיות שפס הן אוחיות משה והן לוחות שניות כי בזכרון הראשונות אין זכות לישראל. ופתחה עליהן משין הדות על הלוחות שמוס בני ישראל לרמוז שאה אין ישראל אין תורה ועוד כי הם יחדו שמו ית'. בלחור להם ישראל אבנים אהה ית בניכס שיכול היו. ואלמרו לו הם שמה ישראל ה' אליהו וגו'. והשני להם ולמר ברוך סס כבוד. כו' וידוע כי ב' הכוים אלה הן הם עיקר היחוד ובכל ס' משה ר' הינום וכ"ה אוחיות. וע"כ שמה משמחה על האבן הא' שהם כנגד כנגד ספוק שמה ישראל. וגם אוחיו' המשכה שבסיים שנאבן שהוא כ"ה אוחיות כמספר אוחיות שנס' של שמוע. וכן שמה הומרים על האבן הכהנים שהוא לפחות ו' חובה שנספוק ברוך סס. וגם בו כי עס הקולל. וגם שמה הכוהים כ"ה שהיו ממלאים כו"ד

הם האמר המא (אחט פ"ט) ר"ט א"י על ג' דנרס העולם עומד על הדין ועל האמת ועל הכוונה ובוזה מאלץ ראינו כוב טעם אל המינות וההחננות עמתי אשר להפך עם האדם. ע"כ ב' הפרצות האלה כי מלבד שהננת האסוד היא בזהות תורה בישראל והמפתח היא ע"ס התורה. ג"כ כל ענין הפרצות השני הוא משפט וגם תורה שבראשון:

טו ועשית

רמז ונו"ו. ראוי לשים לב. מה זה שבאחד ותתן נאמר מעשה חוטב משא"כ בשאר צנדים. ואהבנה כי למה שהאסוד מכפר על ע"כ אשר נה אפי' מרשכה טומאת משא"כ בשאר עבירות. פנ"ו (יחזקאל יד) למען הפוך את בית ישראל בלבם. ע"כ נאמר בו מעשה השב. שנטשה רשעה על ידי מהשנה. והנה המשפט גם הוא מהשנה פוגמת. כחשז"ל (כתובות דף ק"ה) על השדה שאפי' מקבל לשטות אמת חיוב. כי מיד המהר מתכבדו להשיב בכל דעתו שהדין עם נוספו. ומטה הדין וכחאמרנו על פ' אכן הן הכהד בעיני בעליו כל יומה הדין למה אירא מהשדה אם לדיק לטי והפך לדון אמת הלא הבחירה אהד כי הלא ידמה לאכן המכוננות לחן בלא תוכל הבחירה לנגד טיבעה. כך הוא בעיני בעליו אשר לקחו שהפך בחירתו מולח חן וטובו שאל כל אשר יפנה לכל דעדי הדין שיכיל ויולח אשר וטובו שמתל דד יראה. שמהו הכיטע לאבד נוטה. באופן כהמשכה טומאת הדין. והיאומר חפן משפט שהוא לכפר על המשפט. וגם הוא מעשה חשב נמשכה אהד כמות שהאסד מהשנה פוסלת על מה שהוא מכפר כך הוא בתתן כמדובר. ואמר זהב כו' שאם אהה הדין הראה זהב. כל' מבעלי דין שיון לך שיה לנך אל המלכת שיהיה לך כליון חרוך שוקף או כליון עוים. שהשדה יעור. או שיה לנך כי אלהים היא שכינת בעמך הדיינים. וזהו חללת שוכן להקריעו לקריע לכסף הכבוד והם יבואו לפניך אנגמן והלכת טי שיהי' אים לבוש מכלל שחננונות ילכש. ובעל דינו חולעת ואל איה הרעה הדטוואשני משונה צננדו מהכרו הליכש רקמה. והוא כולווי ההכנות פים לנך אל שש משור כי כשאר שהינים עושה אותם שוים. באורך ועובי כן גם אהה חטוה והאם באסוד לעשיר או להיטוהו כמוך או לים כמותו. ואם רבוע יהיה המשפט כדבר המרובע שיה רבב דד. כויהיו המורים כמחייבים אז עשה שיהיה כסול כי הכסול וחוסף עוד להקריעו והם יאבדך להיוט מחוטים דין ולהחטו כי יראה מרומה האריותוהו ג' ימים להיות מחון. וזהו איה ארכו כי הודם ג' ספחים רמז ג' ימים ואם לא יפסיק זמתי רחבו הרחב הענין ג' דברים הקירות ודרישות ובריקות. וזהו זמתי רחבו עז יאל לאור משפט:

הושעת העולם: או ירמו ענין מאמרנו כפסוק דין ידיו עמו כו' כי שמשון לא היה עשא פנים כדון לנדי שצבו שכל השכמים היו פנים לפניו. וזהו ידיו עמו הוא שצבו כמה דלמאמר גוי וקהל עמים בלחד כשפי ישראל כאלו היו א' מכל כשפי ישראל. וזה ירמו באומר ד' פורים אכן שרדין יהיו לפניו ד' פורים שהם י"ב אגנים שש א' כל אלו כלם אכן ושכס א': או אגני כרמו ופולחן בו וכו'. והוא כי ירמו אל אכן הראשה היא שכינה. והוא ענין מאמרנו על כי המשפט לאלהים הוא. והוא כי הדין חושב פדן אים האדם. וזן אים הקב"ה כ"א נזרם ב"ד לחם כשנה ע לראובן ק' מנה. ונחט לו מן השמים א' מנה. ועשרה הזוהרים נזרו שיקחם משמשון שנתחייב לו עשרה מנה כדון מלך דין ודברים שכיניהם וצנוותם אל ב"ד של מטה. אם ישומו אה הדין ויספדו אים שמשון מולתה השכינה דגוית ודינה מההפך ה'. כי ע"ס דינה האמתי היה שמשון חייב לראובן עשרה מנה ומשלים בהם מה שנידון למעלה ברה"ה והב"ד של מטה היכנו לריכש עהם להחסידי שמשון י' ולבקש לראובן ממקום אחר. ולקריע מהדין שהיך דינו. כי נמלא שדן אים ה' הילנה וזהו כי המשפט לאלהים הוא. והוא מאמר והשפט (ד"ס ב' י"ט) כי יאל לאדם ששפדו ע"כ יהידי אה הדין ויאמר ומלאת בו כו'. לומר אהר למלאת כהמשפט מולתה אכן הראשה. שאם מגלידי ראובן אל החכירה אהה בעוונת דיקר כי ע"כ אלהים נזר כעדת הדיינים כי שם שכינה במרכבה. וזהו ד' פורים שהיו ד' מהותם שכינה שהיו אכן הראשה שפליטה וע"כ כחויבים ג' כל מור. כמדוע כי בכל מהנה מארבעתן ים ג' ראשים. מיאכל וטעים עמו. וכן נברחל וענים עמו. וכן רחלל. וכן טריאל. הרי י"ב כמשכר שפטי ישראל. וגם הב"ד יזרע עליון רמז פה. כי הלא גם שם אכרסה יזחז ויעקב. פחד דוגמת א' מדות שלמעלה משכינה הנקראת אכן שהיא שרביעית. באופן שיחם הדין המטה. לדון דין אמת להחיותו כי שם ב"ד של מעלה: או יאמר ומלאת כהמשפט מולתה השכינה בשולם שהיו אכן הראשה הממלאת את העולם. במרכבה שפעשה כמקום ד' מחנות שכינה. חמשה מד' פורים שהם י"ב שפטים כל ג' כנגד מנהה א' כענין השגלים ומיעשה כן אכן. היא אכן הראשה. ורמז היות השגלים מרכבה אל השכינה. אפסד גרמז כמה פראשי חיותה השנקים האלה י"ב במשכר קטן עולה ל"ב כמשכר מרכבת מלכות. שהיא שכינה כמדוע: והנה שהיחם כל אכן אל שם השבע הכמונ צה דברו צוה התפרשים אך לא שמו לז אל יחם שחום החשן שכתבו בו שווא מעין דבר המשפט. ויחקן הם רמז אל מדות הראויות לדין היותם על השפט. והנה השלש מדות ראשונות הכללות באחת. היא שיקא על שפיות דמים ועל ג"ע. וזה רמז שלשם אכנים ראשונות. א' של ראובן שנאמר בו למען הניל אותו מידם. שאלמו לבו והנהוה וע"כ נכתב באד"ס. רמז לאדמימות הדם וככתב חסר וי"ו. לרמזו על דם האדם. ועל ג"ע אשר שמשון קרא על הזימה כשכס נכתב כפס"דה. שהיא אכן מקרינת הקצב ומרחקת הזימה עד הקלה אחרון. ועל ע"כ אשר

על המסע ומלמד שמה הנכונים היה כחזי שבאי
 יסורין ואברהם יחזק ויעקב למען לא יחסר אות מכ"ב
 אומות למשכב האורים ותמים וע"ם דרכו מאלו כי
 ר"ח של השבטים ועל שבטי ישראל ועל שמה האמת
 במ"ק עם י"ב שבטים וי"ב שבטים שבהם עולם ס"ד
 כמספר מכפר על טוה הדין גם הם צמ"ק:

עוד ידמו היות האבות נשמן משפס. לרמוז לג"ד
 יעשו משפס ולדקק כהגההם. ויעלו כל לבם כאלו חרב
 מנחתם כאלו ידקק כמאמרם ז"ל (מגדליו דף ז').
 לשלם יעלה הדין על לבו כאלו חרב מנחת לו
 כו'. ויחדד סביד שמה יגרום ההטעם כשקב. ולא
 יבטח בגמולו:

לא ועשית

אם מעיל כו'. הנה נכלל מאמרם ז"ל
 על שמונה גדדי כוונה. שמכבדים על
 ח' גושי עבירות הוא כי התעיל מכפר על לה"ר יבם
 דבר שנקבל ויכפר על דבר שנקבל וכן אמר כי רכס
 רפת האדם אשר לשמו לא מפורסם הוא עד ח"ן קן וע"כ
 נכלו ראשונים והאיט לזוים לשדר לב סגדס לשמור
 פתחי פיו. כי הנה הרמב"ם ז"ל עמד וימוד ה' מדות
 בחלקי הדבור ויקרא לכן כמות מלוט טו. ומהם חמני
 נפאם אהוב מחר. הא' תפלה ולמוד פורה וקריאה.
 והב' כעדות שקד ורכילות וקלסם הצרו כו'. והג' ספורי
 ההסוך במאורעות הימים. הוא שיהיה נפלה ד' נבנת
 המעלי' הספלות ומדומיות ונגווס כפחוחות. סטוה
 לשדר כנפס אל השלמות והה' הוא מה שזרך לדבר
 זו השתדלות ומאכליו ומשקויו ע"כ: והגדה הן אחת כי
 התי יתן אל לבו כי פטנו יצורו ויהי זכאי במחתיים
 חלק אלוה ממעל ויתן כפיו מורה ה' סביבת משיב
 נפש המדה מכל מלאכי אלהים לדבר בו לילה ויום לקדו
 לכבולו כי ע"י כיוה מורה ה' כפיו כי יעבור בה למה
 כל השולם כלו כדאי הוא לו. נקרב מלא אהוב. ואב
 את הברך. אחרי את הכריתם ופאשר מלא מפיו טורה
 בבהרה. כל שרפי קוש משמתי אלוים יקדו ויחשו
 להעלם בבהנים הנחמים. כמאמרם ז"ל (הנינס דף
 י"ד) כי בדרוש ר"ח במעשה מרכבה נחמלה הנקטה
 מלאכי אלהים. ואש פן השמים. ולא בלבד מעשה
 מרכבה. כ"ל גם בפעולה כמאמר הדרש חיות פסי' בן
 עזאי דורש והאם מלהפס כפיוותו והגדר לר"ע ונח
 ויאמר לו. שמה כמעשה מרכבה היום הדורס אהרן לו
 לאו כו'. ומה גם כי האל כל עבדת אדם לקמו.
 לא רובא דרונא. כפיו ובנפשו יהיה כי בנקר אור.
 והנה לפני ק"ם וספלות השחר ולפניהם ולא חריסם שרי
 וברת ים. וצרכו והידאו'. הרמזה והשולח אשר אהב
 ה' מכל שירי שרפי קוש כמאמרם ז"ל (צ"ר פ' ס"ה)
 על שבוך הקול קול יעקב כי אף רשות מלאכים לבנת
 לקום. עד יבחרוהו ישראל למטה. וחדל לאתו מתי
 חפנתו אש תופשי המורה הוא שז"ל הלכו' בבית מדרשו ויה
 יום ובחסימו יאלל קומעא על שפתיו ובי יעמו ללוי ערב
 המוליא. ברכת מוון ודו"ח על בולתו ובי יעמו ללוי ערב
 יתפלל מנחה. ועוד מעט תפלה ערבית גם בלילה לא
 ישכר עד יאלל ערך ק"ם שוקם בעוד לילה לעשר. כמורה הנה
 כי כל היום וכל הלילה לא השבות לשוט. מלעבוד את

לו קאה עליה בעול. ע"כ נכתב בלבו ששם ברכ"ה
 שגולה מספרה הש"כ כמספר ניקמה על עובדי הש"כ
 שגולה הש"ה ועם הכולל הש"כ. כמספר ברכת. ואחר
 קאה זה על ג' עבירות הראשונות. לרדך הדין שיהיו
 לו ס' מדות לזון משפס נדק. (ה) שידע על האמת
 ולא יחוש על כבוד עמו. (ב) שלא יפס משפס כ"ל
 שיקב הדין הה עבד. (ג) שיהיה מונח בל יאק
 טוחד או וכו' פני עבד. (ד) שידקק בדין כדי שפדד
 שקר ירחק שלא יתן אל לבו שלארס יעסופ. כ"ל לה'.
 כמו שכתבו בסמוך כי המשפס לאלהים הוא (ה) שיהא
 מהק בדין. (ו) שלא יפס פני קרוב. (ז) שלא יפס פני
 דל. (ח) שיהיה סבלן. כמב"ל שאמר הקב"ה למשה
 בני ע"הינן הם כרנבים הם וכו'. ומה גם לדין שלא
 יסתמו עטמם הנפל דין. (ט) שיסתמו ולא יאמר אף
 מזהם אכל חברי מהימים: ודראשוק שב"ל אלה היא
 ציהודה. שביה הוא הדין כמו"ל (סופה דף י) ובמאמרה
 סמר לחים אשר אלה לו אנכי פרה. הוריקו פניו והודה
 ע"כ אבנו נפ"ך שיהא ידוקה ככרתי רחם שלא יחוש הדין
 כל כבוד גם שמיקו פניו. ועל הב' ישמך עיקר
 הדינים. חקוק ככסו"ל משמתיס אהו בקרובים ומכין
 עליה נפשים ונקבם הקרובים ואינה נשברת כך יקב
 הדין את הכר ולא יפס משפס. ועל הג' שיהיה שוגאי
 בלע. ולא יפס פני עבד רחם צובולן שיהיה עשיר והקוק
 ביה"טם שיהא פיר"ה עגולה לראת. ששם בא עבד
 לבני הדין יתן אל לבו. כי העשיר טוב המתנגל ובלתי
 קיים. ולא יסבד הע"ס הקיים לעד בשצילו. וילמד
 מובולן עמו שיהיה מוילא כל הונו. לת"ח של ישכר
 מהשפס החכר. ועל הד' שיקן אל לבו שלאיה הוא
 טופס וידקק בעלם ילמוד מדין גנח' בו דן ידיו עמו
 כא' שבטי ישראל. ואר"ו (שם) כיחודו של שול' והוא
 שיהא אל לבו כי אף ה' שופט. וכמו שכתבנו בסמוך על
 מלוא אל לבו. וע"כ חקוק בלבן ששמה לש"ס. לרמוז כי
 לשם ית' הוא דן. ולא לאדם ועל ה"ל לכוונת הדין
 כוח נפחתי כי כשעצער עשו על המערה. לא רזה
 שיהחך הדין עם שסיה עם יעקב חיל כבד להכריע את
 עבו עד שחזר נפתי למתרים והביא השער רחיה אשר
 קאה יעקב משבו. וע"כ חקוק בלבן ששמה שב"ל לרמוז
 שבו והחמינו מלחוק הדין מחושים עד שיהכרר הדבר
 כפי א' רמוז כי גם אם הדין גבור כנד. השורף זרוע
 וכל קדק. כל יא חרפה על קרובו לעמוד ע"כ חקוק
 בגלחמ"ס. כ"ל ח' למס. כ"ל ח' חל להשתחית
 גשפך עליו. ועל הו' שלא הגב פני לו. בא חן הרש"ס
 חקוק בו השר לרמוז שיהיה המתרשש ואין כל כמאמר
 בעיקר ולא חמנו בדין. ועל הח' שיהא סבלן כיוסף
 שסבל ולא השיב להם את כל הרעה אשר מקוהו. ע"כ
 חקק בשה"ס שומרה למטה עמו מאוד דחוסות שה"ס
 הם אוחיות משה. ועל הט' שיסתק מלגלות מה שחכריו
 מחיבוים כנתימן שחז"ל (צ"ר פ' ל"ד) שיהיה יודע
 במחירה. ויפס לבניו שמות על סם המחירה ולא יא
 מפיו. ע"כ חקק ביפסיה. כלו' יש פס. ומה ילמד
 הדין בלתי גלות מונה חכריו כמדובר: ובהו יש
 רחם נחמן משפס. המכפר על עוה הדין להוידר לזכר

דברי עומת החתמים בהיה דברי פלמו ישור על
הימים: ובהחור אל העני כי בחר שבט ברעוה האלה
ירחוק דברי פשט עמן המעיל כי הלא רז"ל המעמידים
לומנו על האמת למדנו כי הוא חסד על ל"ה כי יבא
דבר שקול ויכפר על דבר שקול ע"כ יהנו כי בגלל
הדבר הזה רמז לנו הוא יח' במעשהו רשעו הקול .
ואופן תקוה ללמד דעת את העם כי ממנו יראו וכן
יעשו להשמר מליבו אל פחה מן הלשון כי רב הוא .
ומה גם בני המעיל ומעשהו ידמה לה פי האדם פלטר
יבא כפי"ד כי על כן הסתיו כי כל ז' רשעו המחורשות
מפניה כפי"ה נרמזו בו ולהיות כי הנהיר ממנה . הוא
מחז ורסן אל מניעת כל שבחם . ע"כ נפחה דבריו
סורה לנו נמוד זה . חזו לחמו ונשיו את מעיל האדם
וג' . וע"כ הרמז יתן סע"ה אל בנתי היות במעיל רק
הכלל לבדו והוא כי הנה השומר פיו ולבנו את כל נופו
כוח מקדם ומיפה בעד עשיו . וז"ל ועשית את מעיל
האדם כי המעיל המכסה כללוח הגוף יהיה אפר ועדי
בנה יהיה מזהוהו שהוא מוחם אל הדבור כליל
הכלה כי יהיה כל דבורך כולו דברים שהכלל רמז
אליהם שם דברים אלהים . פהאכל דומה לרקיע
ורקיע נכסה כבודו וז"ל בדברי חול והוא מחמר החנא
(שם פ"ה) ששטון בנו אומר כל ימי גדלתי בק החכמים
ולא מלאתי לגוף טוב שמעתי ולא המדנה הוא השיקר
אלא המעשה וכל ספרה דברים מניח הטח והוא נשם
נב' . ה' אל קדמם זו כל ימי גדלתי בו' . ב' אומר
כוב משחיקה שורה שיש דברים הרבה טובים לגוף והוא
לא מלא טוב חזו . ועוד להטות ממלך לגוף ולא יאמר
כ"א המעיקה טובה לאדם . ב' אומר ולא המדנה וס'
שקול בנתי מתייחס אל הקדם וגם מלא הוא מיומה .
ד' אומר וכל המדנה דברים וגו' כי זה היה רז"ל
המקד אל המעיל והוא מלתי וגו' מלתי לו קודם לחמו ולא
המדנה כו': אבנם הם מילואו הדבור המחלק לב' .
ה' יאונס אל הגוף בחייתו ומשאו וממנו . ב' סוגע אל
הנפש החורש ומפנה וכיוצא . והנה היה מקום לומר כי
לעניני הגוף י' ב' חלקים ה' להמנו העם אשר לא
ידעו לומר בדבריהם ולכס שמיקתם יפה מבורם . אך
לחכמי לב אשר גדלו בין החכמים דברים יפה כי הלא
למדו לנפש בהכמה ודרך קצרה כי אין החכמה הדבור יפה כי הלא
אפי' יהיה קלה של ח"ה לריבה סלמוד שיהיה לא בלבד
בטיקט פשום כ"א גם יש ללמד קוב ממנה וגם גם
סרעט לא טוב . אך צבורה כל מרכה דבור גם ואלוים
לגון הרי זה משובח . ע"כ בחר רש"י ויוונו כי לא זו
הדרך ישכון אור כי סמלקה העולה על רוחו אשר יהיה
סוגע להמנו העם הלא הרלויה גם לחכמים חזו כל ימי
בו' . למדו על היות החכמה ודרך קצרה כי אין החכמה טובה
רק להמנו . אך לשבר בקרב חכמים ילן הדבור יפה על
כי בנשע ידבר . כי הלא כל ימי גדלתי בין החכמים
ומנ"ז על בהינה הגוף לא מלתי טוב משחיקה . כי
אורה מלתי טוב מקיפור . אך בהינה הנפש אשר המכנה
כי טוב בו האריות לא כן הוא כי בו ידען הקולט
אשר המכנה גוף : ודעה היה אפשר לשיא קלם
רלויה שצבורה אריות לגון בנה הוא טוב כי הלא גמ

וגמרי כי תלמוד גדול ממעשה ואם הוא גדול ממעשה חכמי
סרבו התגור בו טוב כמו שבמעשה רבי כמעשה טוב ע"כ
לדמות זה חמר ולא ספדרם הוא הפיקר כל' לא המדנה
כוח מפלה ועלמו הפיקר רק על שחינו לירי מששם וז"ל
אין משש רעיו שזהלמוד שהוא דבור ימארו וז"ל הוא .
ועוד כי הלא הלא הנה בין לונגע אל הגוף בין לונגע אל
הנפש כי כל המדנה דברים מניח הפח סכולל הכל גם
בד"ס וכו"ל מכו"ל (כפח"ס דף ג') לשלם ילמד אה אה
ממיריו דרך קצרה . כי רבי דברים יבא חסד שהוא
קדוה לישכה ויעטור ללא דהשמגן כן השכה ובשכחה
יעשה בדין וגם ההוא הוהיר חכמים חסדו בדבריהם
וכו' כן יבאו הכלוידים וידוע כי בלתימות דברים יש
מקום יתהו : הדנה כי בולגה פורה ופלה מן טוב
משחיקה . כי שיהי פח"ס פורה עשוקה ודרך רעה יש
דורך בה לא ידע פלום וסוף רעו הומו כלאחרו ועמים
את מעיל האפוד כילי הכלל כדמו כדמו ולימות כי אחר
שיהיה בכלל הנפש המדנה ובנימה דעת . ע"כ מן
ואמר יהיה פי בלשו בתיבו לומר היה טוב טוב היה
יהיה כל דבורך כליל הכלל ולא יהיה מילין ולא לא
תעשה כן לפחות הוהר מהטובה שמשכח כל יהיה לך
ל' כפה וז' בלב . והוה יהיה פי רשעו בתיבו כי ביה
נאמר הוא כי המעיל הדומה אל פה האדם יהיה פי רשעו
בתיבו רק מה ששמי האדם יהיה בתיבו כי יהיה טוב
כדמו וכן זהם היהם הלגום מיהם המדנה יהיה מן
(מיהם ז') הוהר חסיד מן הארץ ישר בלדש אין ונ"י כי
בלא מלח בלדש מיומה וכן בלתיבו ילדו מרש סרלאו
יאמר ילדו בהרש כי אין הרעה לידה . אמנם הוהר
טובה למשפחתו כי אפי' אמה אכדו ביימו אחר אפי'
חסיד ולא שהוא אבוד היללה רק מן הארץ כי יופתי
הארץ כס הארדים וגם ש"ה יגלה משאר אפי' אפי'
גד מה סוף ישר בלדש שיהיה יוהר בלדש מיה יהיה
טובו כדמו אין . והנה כל ק מישחיים ביוף שאין את
טובה בהכרו כי כל אחד מכן בהכרו שאין טיבו כדמו
כי מרמה כשו פלום את רשעו ידבר וקצבו יהיה ארטי
כי הלא כלם לדמים יארוה . ראונו את שמשון ותמעין
את ראונו כל אחד הפך לרפוח לרד את רשעו דבדרי
שקר וכן ילמד מלכבו ידע לב הכרו בלשון בלתי את
לחיהו לא יד את חמו או ממשו כי כל אחד יבין את
רשעו וישמר . אך יעד את הרשע בשונו לו חנו .
והכרו יד הרשע שיערם לו זה כי לב כל אחד . נד
ומנין פרמה חכרו . וישמר . נמלא בלתי את לחיהו יעד
מרש הוא הרשע בלבד ונמלא חיהו לבלתי הוהיל :
חדה אהשוב כיון המסורר במקראו בלתי (הלוים ז')
שוא ידברו וכו' יכרת כו' אחר חתרו בו' והוא כי לחיהו
אמרו כי ססו אמרם מני חרש סרר היה כל כך פשו
לבוים מוכי אדם עד גדר בשוא ובמס ידברו חיש את
רשעו שפה חלקות למוח זה את זה כי לא יודע לו כי
בלא בלבד בלבד ידברו כי לטו פל זה הוא המדבר על לט
פל זה וכן לב הכרו בלתי על זה שיערם זה את זה
ופה ידברו זה את זה . בלומר שם חלקות מדמס
שבעדו לא יאחזו בו או' ל יכרת ה' כל שפתי חלקות
לשון מדברת גדולתם שהוא חסדו כי אפי' ללבוים מניד
לומר

וזה אל זה פארוה אהרעה ופסיליא לפסוה לי מוכה
 בלמר שאך סוכמו כנרנו . כ"א פלשוטו נגביר בנבד
 והוא שקד כי רעים אהריוס אהנו וכל דעות פינו זה
 אל זה בלבב שלם כי הלא פפאוה אהנו בחוריתנו ומי
 אדון לנו מכרימו להמרף אלא ודאי פנבבכ בלם גשם
 נדבות נניף זה אף זה ועכ"ל לא יוכלו לרמוה זה אף
 זה כי כל איש ינין פי כל אלה פפומי מילי . והנה האהרדיה
 פ"א' הנה גבה פמרמה בלומר והיה כי רפשו בהרבו
 בלמוד . ועל הפנים . והיא בלבוס פיו מהלויאל דכה כי
 אהרי בן ידלה לתקן ולה יוכל לרפא אחר שפה יביה לפיו
 לא יקד . והוא על אלה הפלל כי הלא הכידי ימבור לפי
 מחסום כי יקויפשו איש אף ברוב כעסו ויואל עליו דכה
 שקדיה לא אמיתים . ע"כ רמזה הורה ולמרה פשה יהיה
 לפיו הניב כי יעשה כמכנים פפתו לתוך פיו לכוהמו
 ולעכב פלהוילא מפיו מילין ולא יבנה פשכלו לומר אף
 ולא מפי דבר בלמי מתוקן ברוך ה' ואלעשי כי רב פכלי
 כי נבומי . ואלדעה מילין הענה לתקן עתמי . ובמהק
 בלמי אלוך כבוד סיני דבורי ואכיריה כל בדילי . ע"כ
 אחר מעשה אורג וכו' . לומר כי לא יעשו פי המטיל
 ג"ח סכול פשהו על ידי חותך בנד . ואתרי בן בפול
 שטח הבגד פמימה לחוקו שלא יקדע . רק מעשה אורג
 פמהרינה יארב כפול ולה שכת התך מוכן ליקדע ויהוקן
 חתי בן בפפול אהוה מעשה חופר לרמוה לאיש בל יבנה
 לפלות רכן לשונו להכיר דכה וכיואל על סוף פיתקן אהרי
 בן כ"א פילא דבורו מהוקן במהלחו בל יקלקל פל מנה
 לתקן . והוא ממחר פלמה גמחמהו (תפלי ב"ה) בלא'
 פן יחסך בומע ודכקן לא פתנב והוא כי אהרי או'
 ירנך ריב אף רנך וכו' אחר אל תגל פשהו להוילא
 דכה מכעס גב בלא משמך ב"א בוד פסיכך לך אחר .
 אל פגל פן יחסך שומע יפמע ויאמר כי מכעס ריבו
 אמה בורה עליו מלכך דבר רע ובפוך המתך ותרלה
 לחור כך ולחקן לא תוכל . וזהו ודכקן לא פשוב
 ונפאלת בלמי מניח מקום אל העלום . כי היתה על אהרי
 חמיד לעולם לא יבכה ולא חסיפו עוד להיות רעים
 אהריוס כ"א פתלה באופן כי טוב לנבד לעכב דבורו
 פן אהרי בן רנך לתקן ולא יוכל זהו לא יקדע פגל ידי
 היות פיו כפול מהוקן מעיקרו לא יבא לידי קדע ופירוד :
 גם רמוהמחרס ז"ל כי הוא יתב' הולס ארץ על בלימה
 הוא על הפולס פיו פשעה פריבה מלעגה פרה .
 וזה ירמוה בלומר סביב מעשה אורג פגל ידי היות פשה
 לפיו . פשהו פשולס פיו יהיה הארץ כהדוכייה סביב
 בללו אף חויר בינה אל כביבומיה . רק בללו הוא ארוג
 מעשה אורג ממה עד השמים בלפון שלא חמוס לעולם
 ועל כל האחר מה יעשה האדם בל יבא אל המדה
 הרעה הלא הוא בלמד עתמו פשתיק . ונס בהכרימי
 היתה שתיקרו פכלים על דבורו : וזה רמזה חורמינו
 הקדושה בנה' ועשית על בולין רמוי פכלה כו' ופעמוי
 זהב פוכוס כי הלא יקשה ב' כי הלא כלאר היה פעמון
 פתוך רמומים כך היה רמון בתוך הפעמומים כי פעמון
 ורמון היו מקודרים זה הלא זה . אך הוא מוכר אבינו
 פשמיס ללמדנו דעה כי אף מוב פשתיקה והוא כי
 בפעמון היה פען זוג בעגבל מקשקש פכוסו פלורה ה'
 כה (ח"ב) 3

המקשקשת הך טפה והיג הרהר הכקשקש סיה הפסמי
 קולו בצדוה אל הקדש . וע"כ טוה מבל ורמוה הדומה כל
 דבור פשה והרמומים פל חלל והרמון והולפנו פני סל
 כמות פללות סחומות . פשה לא ישמע קובס הם רמו
 אל הפשתיקות והעדרי הדבור ולמדט יח' שלא נהשוב
 בלבנו בללו הרמומים פתוך הפעמומים פשהיה פשתיקה ח'
 בון ב' דבורים . כ"א בללו הפעמון הוא בתוך הרמומים
 ללמד כי בון ב' פשתיקות ונבר דבור ח' כי מהי' הפשתיקה
 פכלים מהדבור כי בון ב' דברים פשתיק ידבר דבור ח'
 בפעמון בון ב' רמומים . כי לא על חכס נתן הוא יח' פה
 אחד לאדם וכו' עינים אס לא ללמד פשהי מה פירלה פנינו
 יגיד חה יהיה לו סיני לבלא אף פשעה עומים מלפוחו
 להביע רעוה : עוד מוסר ב' גם לזה הלא הוא כי מלבד
 אשר יהיו דבריו מועטים יהיה בנהת ובקול נמוך ולא
 בקולי קולוח . וזהו אשר טה ה' יהיה הווג בעגבל
 המקשקש פתומו בלפון בתוך פשה פשהיה מוכר כי אף
 בכל המהכות מה פשעה ממנו זוג ועגבל פשהי' הקשקש
 כל כך נמוך כזהב : ועל הג' הנמשכה גם הוא מהקודמות
 והוא דברי ריק ולעגה וליענוס וההול ושחוק וקלום רחש
 ע"כ היה דבר ה' יהיה בעגבל הרמוה אל הלפון פשהיה
 אל זהב ופשהיה פי הווג ורחש העגבל המקשקש על פני
 הארץ נוכח הקדקע לרמוה ב' דברים . ח' יהיה כל מענה
 לפון דברים תאובים ויקרים כזהב ולא דברי ריקוה ולעגה
 אשר פנה ח' פשהי ברחש לו פתוך דברי כונד רחש
 בעגבל פתומו ופשהיה אל הארץ יביסו לרמוה אל
 פי האדם פשהיה דובר דברי לדיקים ועגבל דק ולא פטול
 וקלוח רחש כבוד פשתיקס . ולא נהלו על פכבר פשמומים
 כי רב ומללום פתוך פשהיה גם כי ידלו איש פשעת
 מההולל פהולל וליענוס ודברים המרגילים פתוך לכל
 העומדים לפניו לשמוע פכלותו יהד כלס ישיבו וישתחו
 וימלחו פתוך פשהיה עד בלי די ועליהם לפכהאח המבוגע
 פהוה כי יעז לנדר אמה לעמה לכב אעט פמהלי
 ליענוס ומה גם כניה פמהה ומשעה כי יביחו ככף להביח
 אשים פוחזים לנים פשתיקס ע"ס הנבל ומגלוב פשהיה
 פשרי עגבים וההיסי הפמידים פורר לים יאר פמוך אל
 סרהריוס רעום ופשהיה פתוך רעהם וכללותם פקול
 הפירים יחלו מעט פשתיק וקלות רחש והוללות רעה וכל
 האשים והפשים אשר ימדו אפסו לשמוע פרהה ואל
 הפיפלות פשומעם הדברים מרים ומלררים ונלשים מפי
 עופשים ישמה לנכב ופיהלג ירסם ויריגלס לערסו . ולא
 יבאר נוחו פעס בר נוחן פעס לפגס כי טוב לשמע פיר
 כסיליה בטה היתה לאהר כי לפמהה פמהה הם : ופשים
 ולא דעה ולא הבוגה לאמר כי פמהה למוד פשתיק ופחוד
 רחש למוד . וחכמי הגמ' ע"ה רלפיהם לפכפיהם חסודי
 עליון אשר היתה הכלה פסיפיה דמיח לכפורה אכחפיהו .
 פן המה אשר להם יתחה לשמה פתן וכלה כי פולת ידי
 ירסם מלכותם . לא המטיים עקלקלותם רקים ופוחים .
 המהפכים לעגנה פמהה פתן וכלה . וכמה סהריוס קדמוגע
 ע"ה כי פתוקס גילה פס פהה רעדה בל פת מקום לפפן
 לקרנד כדרכו לערנד כל פמהה וכמחמט על פשוק לב
 יודע מרה נפשו ובפמחוחו לא יתערר . זר . פשהי פשהי
 הלג יודע ומוכר מריוס נפשו הוא עומים חמיד ננד
 עיני

עיניו . בעומן כעכל עת ירעד ויירא אז כעתחטו לא
 יטערב זר . הוא הצפן לערעב עמהו כי לא ימלא
 מקום להאחז כי ע"י וידעו הויד מרה נעשו גם כמקום
 גינה לא תערד ממנו רעדה ולא יחסל ועל דבר כויד
 משחקים ויעלזו מההולא אמרי פי איש משתגע בשיחה
 פיר והולאים וקלות ראש אשכנז שפליהם אמר שלמה גם
 הוא (קהלת י') כי כקול הסורים שהלם בערם גם תהם
 הסיר שעל האש אשר כהנעשר קולם נשמע כמשפט לכל
 קוליהם יבטיחם וכפרתם כהיותם על אשם חוך המוקד והסכר
 מכסה עליהם כפתח החלל יבמע קול הכרה כהולקם
 כקול הכרות שפחה והמה נפרטים כן הוא שתוק הכסיל
 שיעלה סכרות קולות שתוק וקלות ראש והמה מתחלכיה
 ונאכזרים ואור גינהם נלקק ובעור מעתה להם . ועל
 הד' והוא מכתב מהקודמת כהאמר כהמוב (משלי כ"ב)
 גרם לך יולא מדון הלא סיה אלא לריב מסר להרץ ולנדף
 חם וזונה . ע"כ על זאת פקח עיניו הוא יחט' כהורחו
 בשומו את סי המעיל משל אל פי האדם למעלה בנית
 העולר ויורט כי ישיח איש עשה לטיו סביב לשומר לפיו
 מהבוס ואלו הלשון מדברת . רמו בשולי המעיל מן הקצה
 אל הקצה ללמדנו דעת כל ימחר איש להשיב דבר כראשית
 מדון למחרתו כ"א ישהוק מחלול ועד טוף וישיח עשה
 פשוט עד ילאה וימת רוגזו כחוף כל דבריו כהרמו בשולי
 המעיל ואלו בשוליים כהאש כחוף מביט למסה ללרץ כחוג
 ועגבל שפי סענבל ודלש הזוג אל הארץ יבטיח וידבר כהתה
 ובקול נמוך כעגבל זהה חך זוג זהב שקלם נמוך הרגה
 ודברים יקרים ונחמדים יזכה מהקבלים להכ"ס דעתו של
 כעגבלו . כי אז יראה וישוג ויחחרט על אשר רב עמו
 ויפסק לכיפיו וישפוט בלום למתה שאין כן אה מיד היה
 מעלה על הדובר נגדו ופיו ימחר לענות בו סרה ואלו
 אף על כעגבלו אשמה דבר כי סיכל נבריא כהרמו וע"י
 המחוק ויעמידנו על האמת וישקוף מדון משא"כ בלאתו
 לריב מהר כי יבעיר את האש וינחם ואין מכבה וינת
 כי ידע כי לא חסא לו והוא מאמר שלמה בלוי' אל תלך לריב
 מהר וכו' יריבך ריב וכו' שהוא השמר לך אל תלך ממחוקך
 לריב סכר סכר החוקר על מעשה סיהם אף היה אולי
 אף על רשך אשמה דבר סן היה נבך ולא הדע מה
 תעשה כהחריטה כעכלים אוחך רשך כהאר יודיך כי
 לא ידעת אמתה הדבר ויכלימך כחמור לך פי השבח דבר
 טרם השמט ודברה רב סרס חתוקה שאז גם כעירך
 ככל חמש : או ימחר בשום לב אל הכנסו בלשן זכר
 וילא בלי נקבה כחומר כהחריטה . והוא ע"ד מחמרתו על
 פתוק (כראשית יב) אל נא סהי מריבה בני וביניך כי
 ריב יקרה בהחלטה ואחרי המשכו וירט נמיסוחו קרס
 מריבה כי נעשית כנקבה היולדות ונעשית רבה בנים כי
 הלא הנבל דמיו לבידקא כיון כדוות רוות . וזה מאמר
 אכרס ללוס היה עד כה שהוא החלה עדיין סוא ריב
 זכר כחומר ויהי ריב ריב מרבה וכו' אף ילא אה
 סן חתפסש ונעשה נקבה וזה אל נא סהי מריבה שהלך
 וזהיה ג"כ בני וביניך כחפוס כמקומו . וזה יאמר פה
 אל תלך ממחוקך לריב כחמיותם לזכר כחמלתו כי אף
 יהיה חמור מתיחס עדיין לריב זכר וגם מעט חמור . כי
 ע"כ גם מלך ריב חסרם יו"ד חספך עד היותה מריבה
 נקבה . וזה סן מה סע"יה כהחריטה וסירות מה כמו

מה רב סוכך . מה יקר הכרך . מה סונו אוחליך . לשח
 הפלגת כריו לומר כמה וכמה עששה כהפגנה כהחריטה
 כי סכרה ופעשה נקבה יולדת חה החלו כריב ולומר
 כהחריטה ולא אמר כהחריטה והרבו יהיה כעכלים אוחך
 רשך כי כן דרך אסוים כ"א לחובן יספור מים כול מה
 אש כעגבלו ושתוק יקוף ריב . אף אה ילא להוק ריב גם
 הוא כהחיו . אז יולג כאלו האחד כריבו להמר לו מיה
 העגב כזה הדמות היום אהיה כחוך . וכשמוע כעגבלו את
 אשר הכלומו אז יזכה בעיניו להשיב לו כפי עומו כי לא
 תהיה ספארטו רק פתיהם חוספתו מדובה טאכ"ז רעה
 כפולה ומטס בעיניו לעומה עומה כי יחם לכבו וצבך
 לשורפו כעבל פיו ודכה דעה יצבך לו . וזה סן מה
 העשה ותפלו כהחריטה כעכלים אוחך רשך אשר
 לאחך לריב . ומחרת לעומת אהלו לבי כשמה אחר
 ראחך מכליה אוחך חמרוך להפליג כריב כד בלי די .
 לכן סוב לך אל תלך לריב מהר אולי יסקופ כריב מאלוי .
 ואם עברתי מלתי זאת וילאת לריב לסתות ריבך ריב אה
 רישך וסוד אחר אל תלך כי כהגלות כריב וקאפה ע"יו
 מחד אה ידעת דכה אשר כוגד לך כפי אחר כל כעל ריבך
 זה שאכר לו טוב עשה אל"ל שלח האמר שלוי מסיך
 ככה וכה דבר עיך כ"א אפי' נלגלת הסוד למר לך וכך
 פשוט עש שלח חכויס שם חומרו אל הגל סן יחסך
 שומט . כי יאמר כי מחמת כריב אהה בדה כבלך .
 ומי יתן יסכיוו השומעים כי כקך דברת סמי
 כריב . כ"א סיחסך כומט וגם יחסווח כקך . ולה
 תוכל לשוב מדברך לומר כמעט כריב כקך עינה . כי
 לא יאמיט לקל כהחחרן על כבוד רשך . וזהו וצבך לא
 השות הוא דכה שהולאת סיך . לא הוכל הסיבה אכור :
 ועל כהחשיבה וסיה הלשן סרע . גם כוא חסומו ית'
 ג"כ כשמו רמו ספה אל בית צלח המעיל . והלשון בשולוי
 לרמו דעת מספ"ר לה"ר . כי פשו כשמים פיהם אכורס
 פה"ך כארץ כהאר הפליוו ר"ל . כי אפי' כפי סמיה
 ושיחו פיהם כמפורס הללוו כמקומו כס"ד : ועל השמים
 והוא הולך כריל ומגלה כוד . אמר כעמון זכר ורמון
 וסוא כי הדולה ליוכר כל יסול כשהם העין סרע הזם לא
 כעגבל סוד אחר אל וילכה כי אס גם לא יגלה סוד של עמו
 לכן כחיו . כי יתן מכסול לפניו לגלותו ויהיה לו חלק
 כעון הכרו מלבד מה שמוה יזא גם היא לגלות סוד אחר
 חסו כעמון כי לומר אה יהיה דבר כמקבך כמך כך
 והוא נוגע אלוך ממך וכך כעגבל חך הזוג כהעגבל
 והזוג סיהם מחסת אחד . קך הכוד החקשקש כקרנך
 לזאה הוהם הוא משלך נוגע אלוך מך וכך אל תלשו
 כ"א יהיה מך כרמון כעעניו כמחיס כחיוו כל ילוי
 חס לא יבקעיה ביד או ככסין חוקך . וזה חשבוו כיון
 שלח כהכחמו בלוי' (משלי י"ח) כולך כריל מגלה סוד
 כוי' . והוא עיין מאמר הכהס כי היה איש כגלה סוד
 לעבר פמיוו וזה רשיו וספסר לאהיו כחוף . וכשמוע ה"ס
 שמה כשיוו לנין כחיוו נשמע כן חחיס הוסב הד"ו .
 ויכעוס עלוי ויאמר הסוכ לך כי מגלה סודי ויחמר
 לו לא עליו הולמך כ"א עלך פי א"י . מך למדתי וסלתי
 ק"ז ומה אש פלוי סיוגע אלוו הדבר לא סלח כה יצ"ר
 כ"לון ולא סיה נלמנו לעלמו ונד אלו כי מה גם כמה סלח

ש'ין הדבר נוגע אליו כי אף אחיה נאמן אל' ונאמן נאמא
 כי בלד ע"ד המגלה סודו הולך רכיל יקרא כי הוא היסב
 מנלם עוד יד רעהו זה יסכן אמר שלמה הולך רכיל
 מנלם כוד לומר אהה דע כי הולך רכיל יקרא מי
 במגלה כודו לזולת שאינו נאמן אל עצמו כי הוא יסב
 יגלוו כזאתו כי עמד במלון מי יוכל כי מי שהוא נאמן
 רוח כלומר אל רוחו ועצמו מכסה דבר בקרבו לא כן
 בגלמי מכסה כי גם אל רוחו אינו נאמן ואיך יהיו אחרים
 נאמרים לו : או ישעור סוף הפסוק ונאמן רוח בעלם
 יקרא מי שאין לךך לו מה שהוא סוד כי אם
 גמא שהוא דבר בעלמא' ויכסה בל' יורגל לגלות
 גם סוד. וזהו ונאמן רוח יכסה דברוכיה עובדא דגמ'
 על הלמיד שגלה סוד לכוף כ"ב שנה. והוא אבות מהישיבה
 עם היותו באחד כל השנים לא היה חזק בהגליתו על כי
 מזה יורגל להיות הולך רכיל : גם יסכן ברמוסיות בשמים
 פיהם ולשונם תהלך בלחץ כי הנה דרך הולך רכיל .
 להחמיל בהסידות כמאטער על עיברי תורת ה' ומראה
 לחברו כי בחמלתו עליו כל הבא ע"ו רעה לא ידע שהרה
 מאת גבר עימותו אשר הוא בוסת בו מנלם לו לבל עמוד
 על דמו . הנה כי שיה בשמים פ"ו לא כן לבו . כ"א
 לשנו הלך בלחץ מתשפוט לתרה ריב, והוא מאמרנו
 על פסוק דברי נרנן כמתלהמים כו' והוא לומר כי על
 כן גרים כדושה לרכילות להאקבל כי הלא זה דרכו של
 אים עמא פסקים נאמן אהנך כדע בלה יבא לך כיגע
 ורפה ידום ונחם כבדנן מתני' כמתמרר בקרבו וגמ'
 מלבו ויהיה כי תאמר אליו על מה אחס נאנח אז יענה
 ויאמר מה אומר ודאי לי אם אומר תוי לי אם לא אומר
 אם אמרתי על דברת הולך אהתלך ותחלתי לה'אקים
 ואם לא אומר זר לי עלך רחמי כי אהבז עולם אהתך
 ולא עזרתי כה להיות שומע חרפקך ודברים רע על נפחך
 ולא תאיד לך כי איככה אוכל ודאימי ברעה אשר תתאך
 מרבה משפחת הנראים באוהבך. על כן יאמרי לקראתך
 לומר פניך להילך. ועמה חיה נא אלה ביומיו בני
 וביניך להסתיר דבר כל יודע כי דברתי לך רק ינכוו
 דברי באוונך תתבס על לוח לךך ויהפך קוואל חגל כי
 מאשר נפלאהה אהבך לו יהיה לבי כהא עוברת גאמי
 אלך עשה אהה דע לך כי פלוגי אלמוני אים שולחך אשר
 בשמח בו ותחבבוו וגם הוא לך למראה אלתאמן צו כי
 לא כן לבו כי שבע חושבות בקרבו ותכליה שגאה סנאך
 לא תדרות פלוגו וסובטו כי יאיי הוא לך ולפעמים שקר
 ריב ובלג מלה רעמו יו עליו יספור דבר מי זה אשר
 פן יבא לדי יסמן ויתבדה ויאחו. ולפעמים מהקדם הזה
 הלך ויק' גם אל מי באאר עליו וכל הדברים הרעים אשר
 דבר לזה ידבר גם לאחר וישיעו גם הוא בלי יאמר הבטן
 מי יא העגל ההוא, והיה כי יגעון אים בל' . וכל
 ה' מלא כרסו מתחת המסית אשר הכעיר גם אים וגפרים
 לה יוכל להחלפק אים על אחיו מלדבר סרה . והכעיר
 גם אים המרינה ואין מוכנה זה יאמר מביב רעה תחת
 טיבה שפך שלום סדנך ובקרנך הים אהבך. וזה יאמר
 זה מוס שפך כי חים זר ואויב אהה הוא מעולם ומקל קול
 יעקב ההולך והקמ מאוד יבוא צריב הידים ידי עשו ויכו
 אים את רעמו. ויהגודו כמשפט בלח תחתם וזו ירחן

האיש הפלועל לאחר לכל ה' מהם הראית את נמאן דבר'
 ולפעמים כל הפך הרגנן הוא מאשר שגא את ההלם מהם
 ויגורבו בחרמו להביח עליו המכות החלה. בין ידי מי
 שתקוף ממנו או להספיד בקלנו וכן כל זה יפעל הרגנן
 בהחילו כמאטער על עונו אלא באומר שדושה לעומתו
 לרם רעהו וזה עליו פעל בן כנשאים הדברים בקרב
 לבו כאשר נהג ח"א דברי נרנן במתלהמים מתדבאים
 ומלאים דאנא על השון ועל ארם אוהבו. שגא להילו
 מרעמו על כן התי ירדו הדרי בכן מקבלם כהני גטור
 שמוים ומאזכר : ועוד הברציות חמר וסיה על אהרן
 לערת ומשע כו' והוא כי המבבל שר. בהלאת שומאים
 נבלות הסה שקן ויסקן פיו ולפגו ומעט יתבטל כי עשאים
 בסים לדבר השסור ואיככה יורגל לעבור לפי מלך מלכי
 המלכים שפה דובר נבלה ולא יקוף על קולו. לאחר מי
 זה נבזה ערב אל לבו לעמוד לפני לבקש רעון על שונותיו
 בייבו נבזה בכלי מבורר שוקקה מהמת מילואם הלאה
 עומאם נבלתו כדבר אחת הנבלות וכן היות עבד מלך
 הארץ האם עמדה לפניו לפרשו על שולחו בכלים
 מכלים זואים הלא חמלם וגם אחס ברעם גדול. מלחך
 רשע יורה לך להחמיל בחרב ועשה שגא נא ק"ו. ומה
 אם מלך הכושי חרם זה חרשי אדמה להכל דמס פחיי
 את ראשך בשרת אורו בכלי בלחי סהר ומה גם עשה .
 אחס יהוש נגש כי הערב אל לךך להתהדר לפני מי
 שאמר יהי העולם אשר לגדולתו מי מהקדושים עליונים
 ותחתונים בשפה ברורה ונעושה קדושה יחי' כדאי לעמוד
 לפניו ולדבר אליו. ק"ו בן פנו של ק"ו כי יקריב אים והוא
 בן גייעל מדבר אליו כשומאם פסחים כי סך שלחת ברעה
 נבלות הסס ותחמאם ומאין ולחן שמת לךך לדבר אליו
 ולעבר לפניו הללויה כפה דובר נבלה ואזי לה ללושה בופה
 כי הבא בית ה' ולא נמנעה מהביא עניס מי רגליים
 במקדש מפני הכבוד השוכן עם. וזונה תולך את
 חרפקך כי חרפק בלי שרם העומד לברה בו את קוקך .
 לאחר מן הביבין והלא על הסה שגאם שח בו שוחת
 חו"ן שטמו מאד להלל בו אה ה' כמאמר האומר. מי
 יתן ויהי לי ג' פיות. ה' לדבר בו צרכי ביתי וא' לדבר
 בו עם קוני ומה גם עשה אשר כסה סמא ישרוך לפניו
 יח' לבקש רעון. כי אף יהיו לרעון חמריו אם הסקינור
 הוא הסקיניור. ובדברך בו יהי לך לסזכור עון. והלא
 חרז"ל על פסוק עד עם בל דברו אמרה ה' לרפקו .
 כי למען הביא ה' הטוב על יוסף טה להביא כל דברי
 יוסף אשר דבר בפיו. אם טוב וחס רע. ורפקיה יאב'
 וימלא כי טוב היה ויולא לסלוכה הנה הורו זל' כי
 כאשר ניב ל' הים מפרס לו לעוב. ולא חסא בו אז
 יהיו לרעון חמרי פוז בכל עוז אשר יבא אל התלך הקדוה
 לבקש מלפניו וכן זאת ברמוח סורמתו בחמור והיה על
 אהרן וכו' לומר כי כאשר הדבור שהוא נמשל אל המעיל
 שדברנו בו יהיו על אהרן לשמח שהוא לשמח בו אז ה'
 ולא למה שהוא שסר. או וגשע קולו בחמלתו בצוואו אל
 הקדש לדבר אמו יח'. משא"כ אם יתהפך מלינה :
 לו ועשית' לין וכו'. הנה סוף מספר על עוים
 פניו וע"כ הוא גמאח כי עם כיהו כד"א
 ומלח אשם זונס ביה ק' בו ולפ"ו יסכן המעיל המלח אל

היין וירעה לאלים כי תאמץ יהיה סמלמלי להחיות יספסו לעבוד את ה' כי יבטש עמי וינין ויחיה זבג הסך אשר תלחו נמוסה שהוא מהתקל וקשה ובלתי חסו כי אם כוזב כבד ורך וחשוב כך תהיה עמי כבד ראש ובלתי קשה ולא פשוט פתוך רק על דבר חשוב כהב ושיהיה סבור בלי ליתן שום טעם וסמלמלי כי אם קבור טלם דרך מבל יהיה לומר רשע לא תמון פ"ח דרך ליקסע על דבר שהקניטך ואם יקשה בעיניך כנגל מזה עשך זלם תהלי שהוא ופתחה עליו וכו' ואח"כ ופתחו וכו'. והוא כי הנה ידוע מרז"ל כי תמלה כל איש תפתח בו כל מעשהו אם טוב ואם רע. וכזה יאמר עשה מעשים בלחון ככל שימחה בלפתך וינין דברים הטורים חומס בעדוה לה' שיהיה ככל קדש ולא יתנו בו מפיח' דברי עונ' חסו הפחוי חומס כל קדש לה' ואז ע"י שיות כל אשר בפתוך פמוהים של כבדו וטורים היווך פחד תהוה קדש לה' אז תפסנה כי כשהמים מתוך לשמח רשע ורע ודלי שיהיה לשם שמים תבולל פניה בלתי טובה חסו ופתחה כו' ופתח לוטו כל פחיל הכלה כי כשהפתח אותו פתחוי חומס כו' אז ודתי שומח חסו לטומה זולתך ויהיה על פחיל תכלת הוא היטר לכסה הכבוד בנתשל להלכה. כמאמר רז"ל (מנהות דף מ"ד) הכלה דומה לים ים לרקיע רקיע לכסה הכבוד. ומה שהמים מתוך לא על הכלים לפסולתם כ"א על רעים וזכו ודים על המלנפת שהוא על רם כעל גמות הדוח נהגל למלנפת כי ע"כ המלנפת שהוא גבוה מכפר על גמות הדוח להביו למכובד ולא כמכפר פנים ממנו. כ"א שים מתוך לעומת תלחו ולא תירא כי ה' עמך חסו אל של פני המלנפת יהיה :

פרשת תשא

יב כי תשא וכו' לבא אל ציחור הכנענים הנה לב אל חומר לפקדיהם כי היא מלה מיוחדת ומשוללת הכנה. ועל פי דרכנו שים לב אל או' כי הפל ולא חסר פל אם ראש כי ענין הים מלחו ית' כמאמר רש"י ז"ל כי מרוב חיבתו ית' כשהכחו בעגל תנאן לידע כנותרים. וגם או' כפקד אותם כי שפמים אך אמנם לבא אל הענין. כבוד לב על זה הם תמיינו ית' כמלחו הדור **אשר** וכו' כי הלא אשר חסו ופתחה המיהו בהרנ בני לוי ואשר לא כהמלחה נפסם ה' ואשר שלא בעדים בדם מה כפוסות וא"כ חיסה מה שפשו המלאכים בהם כהמלחתי נמס כומר נפסם. אך חין זה כ"א על גרמי ידיהם מלממות ביד אשר חסו בעגל על הדרך שניחור לפנים כמ"ד. ע"כ כאשר פג אשר יתבדך פסח רעה לו שיהיה ופתח מה עני' בעגל גמרו שילוק שכניה מהלךך פתח יתנו כומר נפסם לעשות אשרי האשכן לישד חסו כסם כמ"ד לידוע הקדשים להורוס שיות כומר נכס זה וכו' להשרות שפיה נמשכן והחיות פמודיו להפקיים ע"י וזו המעשים הנאים גם כמזכר נפס הלו. ובהה חין ספק שהיו אז ית' גמוןן בגמלת שילוק השפיוס עד בלי די ומה גם אשר פסמו כוב שפסם ויהיו בתמקה במעמד הגדול והקדוה כסר שיו כי הנה גם בעיניהם יפלא. ויהי ה' לשם פליהם כאשר תחלה חסרי אשר הופתו כמאמרו ז"ל שיו האומות אומרים עמי כל ימי חק לא ישוב חסו ית' ית'אל לקבל. כי גדול עונם משלול ועל ככל יתחמן לבדם כהמלחם הנה נמוגים המה ע"כ שפסיה וירע מרנם מתך ס' רבוא הגורם עולם השרחה שפיה כדוע מרז"ל מכלת סכום זה וקדושתו כי המה כמשיצת כמ' העהר כי פ"כ הרוחה ס' רבוא מנרך בדרך חכם הרזים כי המה כוללו כל שורשיהם ופוכיהם להשרחת שפיה ציחור לו חסו עשה ממנין זה אשר היו בלפתם פמלרים שאלה כסם האות חוף רגלי כו' יגרע פגדו השלש שפיה אשר היו למו ידלחו ויעלבו כדלותם השלש שפיה אליו איש ע"י בני לוי וכו'. המלנפת והשקבלה כי הים סמה בלבם מדלחה מזכר חולי חסו ס' רבוא :

ובזה נכא אל הענין ותכליה כמאמרנו ז"ל שהציון רש"י ז"ל כשהכחו בעגל מתוך לידע שטורים מכל לרועה וכו' כי הלא כמו זר יתכס יתבדך הוא יתבדך למותם לידע המלחרים כי ממנו יתבדך לא יפלא כל דבר אמנם כאשר נבדו כי מדלחה עס כר ית'אל על נקשות רבוא אשר נפלו מחסרון מהסכום הקדוה הקדשים. ע"כ מה שמה הוא ית' ברוב מכתם ע"ה למעמם כהמתח כדלותם כי חדרכה היו ס' רבוא והותר כי נאמרו שפיהם עניוים למעשים וזהו לידע כנותרים שידע הם עמון כותרים שפסם סמך הוה כי כמון שפסם מדיים אשר היו קרונים

לא ושבצת וכו' הנה הכמתה כמפרט על פסיכות דמים והמלנפת על גמות הדוח והלחוב על הרהור הלז והנה שלחן ככלל שם הנה ש"ה א' שאחר שלמה גבות הדוח בלו' שנים שפיות שפיות ד ים כדומרו ודיים שפיות דם נקו והרהור הלז בלו' לב הדוח מחשבות חון. ע"כ יאמר ובלהה את הכמתה שם. וגם על המלנפת אשר שם ככלל ככלל שם הנה שאמר שלמה גבות קדוה ובלב' הוסיף ואחר העשה מעשה רוקם שהוא שפיעה בתהלה המהשכס פהלב מליור ורוקם שוכהרר כדבר מליור המהשכנה נעשה מעשה שהיא המהשכנה טובה כ"ק ית' בלם מלנפת על מעשה חאל"כ מהשכנה רשע חסו נעשה חכום שהוא המתייחס אל הלז שיהיה מעשה מה שהוא מליור ורוקם ולא מה שיהיה כמזכר שפיה :

טב ועשה להם וכו' ולא חסר מכום שם על כי מנין גילוי עריות חיים מהשם דברים שפסמו שאחר שלמה שם הנה שנה ה' וקרלו כד לרמוז לאלים שכלו גחיה המכונים לא ימים אל לבו כדמות חיבור רק כאלו כד שהוא יהודי כד"א חרב על הכדוים. שפיעה ז"ל (כדמות דף ס"ג) כלאומרו יהודים קן או' כד רמז יעלה על דוהו כי כד יהודי הוא בני חיבור כ"א כפה מליור ובלב' הדבר כמה שמתפר על גלו עריות רמז גלי יהודי עס שפיה. כ"א יהיה יהודי : עוד רמז כי לא בלב' יכסה חדם מעלמו כפד ערוס כי אם ממתיים ועד ירכים והוא מאמרו ז"ל (שנה דף ק"ה) כדכינו הקדש בלא גיע משלס מספדו ולמס' שהוא המתיים ועד ירכים.

קריבים לשנת העשרים השלישים זה מאמר הכתוב כי
 חסא את רשם בני ישראל אל יעלה על רוח אים שהוא
 למען דעת הוא יתברך הסך רק לסקודיהם לומר בשביל
 סקודיהם עלום שידעו הם המנין שלהם שהסכוד קיים :
 או בדרך אחרת דע כי תשא את רשם בני ישראל שהיא
 לסקודיהם והעושים בהם מ' רבוא שלא חסר מהסקודיהם
 הראשונים דבר והכל הוסיף אל מקום א' ונזה מתייבש א'
 כי תשא ולא חסר דרך לוי שא לא רשם וכו' : או יתכן
 עוד דרך אחרת ויהיישם בה חומר בפקוד אותם והאמר
 זה שמיים והוא כי הלא ב' דברים הם לריך עכ"פ .
 (א) ימנעו מהעשש הכז' (ב) לחס כל אים כופר נפשו
 על עון העגל ואמר הוא יתברך אים ועשו בה' דברים
 נסודים והעוזה להכנס ענף בהמונה . ע"כ עשה זאת
 הייסה וכאשר תשא את רשם בני ישראל חסר הזה לריך
 למחמת בשביל סקודיהם לכל א' מהספודים או ואתו
 אים וספר נפשו מתייבש על העגל , ו"ל בפקד אותם
 שיתן בפקד אותם כדי שפמנות השקלים יודע מנין ישראל
 וגוית בזה בולא יהיה בהם נגף בסקוד אותם אם היו
 נחמים שלא על ידי כופר נפשו ו"ל שיהי בפקד אותם :
 יג ז"ל יתנו וכו' ראוי לשים לב , (א) מה ענין א' זה
 כמורה באלעז . שהם על מ"ש ז"ל (מנחה דף
 כ"ט) מהקש' משה בשיעור וכו' לו הקודש בדרך היא
 זה בלגד יתנו שלא בהודעת השיעוריהם מסיק כי בשלמה
 במערה וקדם הדתם בספקה צניור . סיה סתירון
 בראיחם צניורם בין במערה בין בורה , כמ"ס במערה
 (ר"ה דף כ"ד) שהיו לרבין גמליאל דמות לורה לבנות
 לאשר לעדים כזה ראיחם או כזה אך בדבר השליו צמנין
 או משקל הודעם משקל הכסף היה די . והנה במאמר
 ר"מ טאמר מלמד שהראשו כמין מסכע של אים מהנה
 סכה הכנוה וכו' בזה יתנו ראוי להקשות . (ב) למה
 סיה מהנה סכה הכנוה והיה די יאמר הראש לו כמין
 מסכע של אים ולא יאמר מהנה כ"ה כמו שלא נאמר
 במערה וינה , (ג) למה מהיית השקל שהוא חזי ולא
 דבר שלם . (ד) א' בשקל הקדש שהוא כפרס' האמור
 בערכין ובהה אחרת שהוא להלות הקודש במאונר וההוכך
 הוא הראוי . (ה) כי הרי טורח פה ב' גרה השקל ומה
 טרך להלות על מקום אחר . ובה שם נאמר כ' גרה
 השקל ומה יתלה בשום מקום ולוזה . (ו) א' הרומה
 לה' למה קמה חרומה אף אמר קדם לה' או כופר לה'
 כאמור למעלה . (ז) א' כל העובר עשם ב' והרומה ה'
 כי ב' הדברים נאמרו למעלה והמראוי שלא יאמר אלא
 מכן ב' שנה יתנה . (ח) בואמרו העסיר לא ירכש כי
 לא תזקק הקפדה רק בממשיע . אך המרכבה הנח עליו
 ברה . (ט) א' ולקחת אים כסף הכפודים כו' אך נתן
 אותו על עבודת אהל מועד . ומה לורך הסוכרון שהוא
 שא' והיה לבני ישראל לזכרון . (י) אים ע"י הכופר
 מהכפרים . אך אחר הנתנו לזכרון יהיה לכפר על
 נפשוויחם . (יא) א' ועשיו כבוד נחשח כו' למה בסמכה
 ס' כבוד לפ' האדנים ומכראוי שאחר האדנים ידבר
 בקרשים שפליהם . ואח"כ בידיעות שהם דברים כסדרן
 ולא ילגו מאדנים לכיור ולא עוד אלא בזה ביסוד המשכן
 וס בקודש ידים לעבודה הקדישן שאחר הקמתו . (יב) שלא

זרע יבטל. ע"כ סו' יו"ט. הגדה ומחלואות איהם
 במים שהיו מחמין מהגדר ויהי הק"ב מומין להם דנים
 הוך המים והיו שופתים ב' קדוה ח' לרחוק אחת ח' וז'
 לכפל הדגים להאכלים ואח"כ למען הביאה לידי חלוא'
 היו מתקבלות המחלות ומימות עלמן לפניהם ועומים
 שם: וכלו במחלות גם הם במוה גאה עד בואן לידי
 סחורה והיו נזקקים לכן וע"כ כן נמשך זרע ישראל וגם
 לאשלוט בהן גויים בזכות זה ר"ה הקב"ה שחלוון המחלות
 ישנו כיום וכמו לרחלה לעבודה כנגד מה שהיו מרחיטת
 אותה שפארה בנותה הית' לבקש עלמן בלישמאון מצריים
 היתה הרחלה לקדוש כי הדרו בזה וגם הקדוש ע"כ
 סו' כיוור וכו' זכר לזכר ונקמה שופט ומוטפש רחמ' אל
 רחום: וברב"ר הזה מלאנו רחמי מוכ טעם המיטות
 יליב וטמן כי הורה הוא ית' חך מרובה מדה קיבנהו
 מהספה כי הלא כפורענות העגל לא פגם עומם רק אל
 מהמיתם הוא הזכר כי על כן לא יקן רק חצי שקל כי לא
 שפסס מלאה העון גם לפה יגע עם שחור והיה נקראים
 חכם ח' חך לא כן במדה טובה כי זכות נשים לקניות
 גם לא חלק ופסוה קביוהו הקו כי על כן מוזכרין נשנו
 כיוור וכו' שפסס זכר ונקמה כי זכותן מהפסס כבן ואביהם
 וע"כ בביור וכו' היה קדוש יודים לעבודה כמפורש אלא
 על פסוק (פיר ו') שכלו מן הרחמה ועל כן נשמרה ס'
 זו אל הקדושה: ונתחזר אל עיני המקראות וההכתם
 בחומרו מהמית השקל בשקל הקדוש ופס"י ז"ל שהוא בשקל
 האמור בערכין והנה הקשיו להם פולה הקדוש במחומר
 ולא עוד אלא שבתן מפורש: והנה יתלה במקום אחר:
 אמנם כיוון הכבוד לתוך קביוהו נפלה על האמור והוא
 כי הלא כל רוחה טובה נפש הלו' הלא יתהקן
 לבנו בחומר מה זאת כי הלא הוא ית' הלימר בערכין
 ואם מן עשרים שנה ס' ויהי ערכך הזכר המשים שקלים
 ואם ערך זכר מן עשרים הוא המשים הימנה טבל
 ורליט כופר נפש אשר מן עשרים ומעלה חצי שקל בחוב'
 יהיה דקון קביו' חלי ים הפגם בין שקל לשקל לזה בא
 ית' ואמר דע חיפה בני כי שקל זה הוא בשקל הקדוש
 האמור בערכין ולא תחמה על החפץ כי השוכך היא
 הרומה לה' והוא כי מב' מרומת עינים מרומה גדולה
 ותרומת מפשר לא נאמר בצורה שיש ערור רק לתרומת
 מעשר כי על כן בגדולה חשה אחת פועלת את הכבר ועל
 כן אומר כי על שיפור הנטורשת בצורה ידבר היא
 תרומת מעשר שהוא אחד ממשה כי ממשה שאין עמי. הלי
 עשר ומעשר עמן ח' תרומה לבחן מאלות התרומה אחד
 ממשה חס יאמר דע חיפה כי מהמית הוא בשקל הקדוש
 האמור בערכין ולא תחמה היות סה ערך הכופר מהמית
 השקל כי התרומה לבדו מערבו שיה' ח' ממשה הוא
 לה' בזה אלי מחטיים כי חצי שקל הוא אחד ממאה חצי
 שקל שהם המשים שקלים והיו תרומה לה' כבוד ואמר
 פעם שנית מחטים השקל ל' דע שהוא בשקל הקדוש
 האמור בערכין ואם תקשה ותאמר אם כן חך הוא מהמית
 השקל אל תחמה כי מה שהוא מחמית השקל הוא תרומה
 לה' וע"כ חזר ואמר מהמית השקל וכן כי ממזה שאין
 הפשעים של ישראל והשפע שמתארים ממון הדיוט יתכב
 ולא יקרא קדש רק התרומה הניחמה לבקן ופס' המחמית

הוא קדש לה' הוא וכו' תרומה הוא ית'. וז"ל חזק למה
 הוא מחמית השקל ולא שקל כלם הוא למשה ח' תרומה לה':
 יד כ"ד העובר וכו'. מה שחזרתי מן עשרים וכו'
 ולא מן י"ג ע"ה שהיה בר ע' ענין למש: הוא
 כי הדבור נפש הלו' הוא תרומה לה' ואמר ששופר הוא
 לה' לז' יתן כי אם אשר הוא בר עונסין לה' שהוא כמפורש
 למעלה על שלא מיהו על כבוד ה' ואשרי הדיע היותם
 ערבים זה לזה על אחדות הכפיות ובסופר על בחינת
 הכסף אמר העשיר לז' ירבה וכו'. ואל תחמה למה
 העגב ביד העשיר הוא ירכנה ואשמום על הדל הלא
 ימשיט כי הלא הכוונה היא לכפר על נפשיוכס ולא שיהי
 מכבוד על העשיר או מרששו שירבה ומיאל' על דל הלא
 יראה כי נפש העשיר' חסובה יזכר ויקר פדויהו כי לא
 על חנם שפיערו קונו ע"כ הטביו אשר דברתי העשיר
 לא ירבה וכלו וכו' כי כלם עינים לפיו ית'. וז"ל לכפר
 על נפשיוכס כי עינים הן ושמה האמר חס כב' תכפרו
 נפשותם בכופר נפש למה יאמר הוא יהתקן ביום פקדי
 ופקדתי. ואח"כ חין לך פקידה ופקדתי שאין בה משין
 פגל כל כן אחר ולקחת את כסף הכספים לומר אל
 יעלה על דרך פגזה לפי ה' נשכרו לגמרי כי חס ונחת
 אהבו על עבודת אהל מועד לומר שיוקף סופר זה עם
 עבודת קרבנות אהל מועד אשר עשו יריהם והוא כיואין
 שפך כי בטון ופסע נעשים קמיעורים להחיצ על ה'
 לקמרי על עופיהם ודרך חתלה לבלק' ואח"כ לקח
 רחמים להשכפר כאשר אר"ל בידו כי ע"י הודיו נאמר
 לו גם ה' הטביר מחלוק שפיערו בשכר ואחר (ויקרא
 דף כ"ג) שהודיו לא הועיל רק להשכר ולשוק הקמיעור
 גביהם כעון מלקדנו. ואח"כ הפליא לנשות מנכות
 ותקוים עד נשאר קולן מחפאחו. כך אמר הק"ה:
 לחפה הנה לפימי זכור כסף הכספים. שנית עבודת
 הקרבנות אשר ישנו נאשל מיעד. והנה עבודת הקרבנות
 משגלת לשוק והעשיר המקמיעים וכסף הכספים להחיל
 לכפר ולשאר: והמהרשו הויה רחשונם העבודה לשוק
 הנודיים. ואח"כ כסף הכספים. אך אחת נבוב כוונתך
 במחורו אשר חשפה על ידך. כי ולקחת וכו' חזק
 במחשבת הכונה בדיעקך בשלמות העלויים למת אל
 כסף הכספים שיהיה על עבודת אהל מועד. כאלו
 העבודה החולה מעשה ברטון הקודש למעשה. כאלו
 החחיל שילוק המקמיעים ועליהם בה כסף הכספים לעזר
 ולא כיוסיק הכסף לכפר לגמרי. רק שיהיה לני יבטל
 לזכרון לבני ישראל לרחן טוב לזכות מכפר על עי
 ישראל מעט מעט ע"י זכרון זה ולא ילא חקף חלוא:
 או נפרם אומרו עבודת אהל מועד על מעשה השקן
 וזה בזה' שמי פנים אל יעלה על רוחך שבתחם הכסף
 נאשפרו לגמרי. אלא שיהיה אפשר שמומחה חלוא עון
 העגל תקשרו ותכבשל חבא לידי נזר עבודת מעשה
 המשכן. ע"כ להנין כל החטאל יהיה כי ולקחת וכו'
 וזאת אהבו על עבודת אהל מועד שיהיה מליט הכסף
 מרחשט ומנייה על עבודת אהל מועד כל יסאין על ז'
 משין. ואח"כ תהיה לני ה' מות הכסף לזכרון רחמים
 לכפר לאם לאט ע"י ה' קידות כל יוסה קמרוו נחמים:
 או בדרך שני במה שיעשו כי בלשר ע"י עבודה נכרה

למוח בו יושב כהם ולא יוכלו עשות כראוי ויחמר ערבה
 קן דברה בחזר להם אלה יום המסעו ויחבר להם את
 יום השבת. וכן ארז"ל כי השנתן להם ה'כ"א את השבת
 שמה משה וע"כ' או אומרים ישמה משה במתנת חלקו:
 ובוהו יתכן יאמר יאשה שקבעת להם את השבת מאז
 הזכירם עליו וזכו ואשה דבר כו' אך את שבתו
 תשמרו. והענין שאחרי א"י ית' מלאכם המשכן אמר
 דבר אל בני ישראל כדי לאמר להם ענין המשכן. אך
 בזה"ש שמה שבתו תשמרו שלא תדחה מלאכת המשכן
 את השבת. וז"ל לאמר וכו' אך והסעם כי אות היא
 כו' כאשר יבא ביאורו בס"ד: ולבא אל הענין והסכנה
 הכתובים ולהחיר כל הספקות האזכר נקדים ה' הקדמות
 (א) המפורסם בס' אזהר (פ' בשלח דף ס"ג) כי כל
 שבח מתחלק לשנים ששם מדם לילה ומדה יום. כי ליל
 שנה מחייסה אל השכינה ומדמ היום אל הגשם הגדול
 כי על כן סודות שנה יש לה בחינה בס"ע. ה' של
 לילה ובמים של יום. וע"כ נקבלה שנה בערב יום שני
 ארז"ל מהכה (שנה דף ק"פ) שהיו אומרים בזהו
 ונקבל שני שנה מלכתא שהוא על בחינת הלילה הבאה
 בעה הדיא. ועל היחוס מחייססה אל השכינה קראוה
 מלכתא. (ב) שאין שמירת השבת. העדר עשיית מלאכה
 בעלמא זכר למעשה בראשית שא"כ לא היה הוא יתב'
 מהמי' דבבר כ"כ. כ"א שהשתי בחינות של שבת הן
 רוחניות כלומר. משני שמויות ית' כמדובר. ולמה
 נשפסות בני ישראל חלק אלוהים ממעל ע"כ כבא השבח
 מסעערתו ומתדבנות בחינותיה ומשפיעות אל כל מקומות
 קדושה. בפרט אל נפש כל איש ישראל לסי בדרכי. בה
 אל תוך פנימיות נפשו שהנפש נפשית כהיכל אל השפע
 ההוא. יען כי הוא יתרון אור גדול מאד מאיכות נפשו.
 וזהו יתרון הזה קראו רז"ל נפש ימירה שהוא על
 היתרון שיש לשפע ההוא. על מילואה הנפש אשר בקרב
 או שקרין בשבת אח נפשו על יתרון שיה לה ע"י האור
 הבא אל קרבה נפש ימירה. (ג) כי בנפש ימירה הוא
 חלק אלה ממעל. למעלה מאיכות נפשו והוא מילוא
 בכלו מעשה. ואין בו יחס שום בחינת מלאכה. וע"כ
 אשר בו חלק מהעולם ההוא ועתה מלאכה בנפש
 יחירה הדיא בקרבנו. פוגם וקולץ שורש נפשו מעקורה
 ומיד הוא נכרת. וע"כ גם גלי עדים והתראה. לא
 יבצר ממנו חסד. (ד) שעי' הנפש יחירה מתאהות נפשו
 עם קונו. כחוט שמך ממנו ית' אל תוך נפשו.
 וזהו ציון וציון בני ישראל. כחלאמר ר' יוחנן במדרש
 רבה. משל למלך והמלכה שהם יחד. וזהו דר ובע"כ
 ציטתם. (ה) כי כאשר העושה מלאכה בשבת. קולץ
 ומשרש נפשו משורשה. כך המכבד את השבת. בהענין
 זו לשמה. ועסק בו בחריה. וממנו מכל דברי חול.
 הוא מוסיף התעוררות. והתרבות הדרה בחינות השבת.
 כאלו את השבת הוא עושה. כענין ואנכי מלאתי כח
 את רוח ה': והענין כי למה שאור שבתו השבת
 הן בענין הוא הכסף יחירה מה שזה מענין את חלק
 הנפש יחירה. שהן הן מאיכות בחינותיו כבטוח קדושה
 בחינות השבת העליוני. כוונתו עולה ומאירה עד
 למעלה. ובהו יובן מאמרו ז"ל גמ'. שרבי פלוני היק
 מרכה

משהים. כך ע"י המעשה וברא מלאך קדוש. וכן ידענו
 מאמר ר"ש בן לקיש (יומא דף ס"ו) שהשבט מאהבה העון
 נעשה זכות שהוא כחלמנו על זה כי בקיים מות
 התשובה נגדו מלאך נמלא שפי' העון שקיים צבובו ממנו
 בחינת מלוא נמחה המסחים וישאר זכות צידו. ובהו
 כפל הדבר הוא ית' שזהו ונחנו איש כופר נפשו לה'
 שהוא שלא יכוננו מיראה ליגלל מרעה ממדה אלהים רק
 לשם ה' בלבד שהוא מאהבה טופח על זה כי שופים מאזה
 בחינת הכסף שנעשה במעלה זו מלאך ולמה שכתבם עד
 ישנה האדניס ממט סיה נראה שאין המלאך נגדו לז"ש
 הקב"ה למטה ולקחת כו' בשום לב אל ייחור מלת את
 לומר בזה שולקחה מידם הוא כאלו עמדה המעלה וכללו
 צ' דברים הקה מוס. (א) המלאך (ב) הכסף וזהו
 ולקחה את כסף שאומר את מרכה המלאך וע"כ כן ויעיל
 להם דבר קל בכסף זה לבא אל הפועל המשכן ולהאריך
 להם עד בה הכפרה לידו גמר להם להם כי שון כזה
 לא תהרה יתק להם מיד כי אם שהיה שנה קדושה
 יתח אטוה שהוא הכח הכוזר הוא המלאך על עבודת
 חסל מועד יהיה מרחף על כל עבודת המשכן. וע"כ
 הן בתקום שהמסחים מקורבן ויהפך שיהיה המלאך לפי
 ה' שנינו בו חמוד בהציון אל המשכן שכל משינויו בו
 וזהו זכרון לכ"י לפני ה' לנסר על נפשתיכם ככתבך
 הזמן ובפקידות:

לא יג ואתה דבר אל בני ישראל ואלהי ישראל
 נשים לב. (א) אומרו ואלהי שהוא
 ודאי הדובר את ישראל. (ב) הסמיכות. (ג) אל' לאמר
 אחר אומר דבר כו'. (ד) אומר אך מה בא למעט.
 (ה) אומרו כי אות היא שאהר או' שפסוטי ה"ל' הם.
 (ו) מה הוא ההוא כי מילואות היום מולף עובר.
 (ז) אומרו לדורותיכם כי מי לא ידע שהשבת הוא לדורות.
 (ח) נהה יודע בשבת שהוא יתברך מקדשם. (ט) אומר
 ובמרתח את השנה אחר שנאמר למעלה שבהוית שמרו.
 וגם אומר למעלה את שבתותי לזון רבים ופס או' את
 הכבת. (י) כי למעלה אומר טעם ה' ופס ירחם טעם
 אחר כי קדש היה לכם. (יא) אומר ממלילי ל' נקבה
 ולא חכר מהללו כלשון הדיא וכו' מות יומם. (יב) או'
 כי כל כו' ונכרה הרי נאמר מות יומה. (יג) כי
 באומר כי כל כו' יראה שהוא נתינת טעם ואינו אלל
 ביורה והל' וכל העושה כו'. (יד) או' יבשה מלאכה
 כה"ל חשב' מלאכה. (טו) כי לא היה לרקך להזכיר רק
 הכינות בשבת לא המלאכה בחול. (טז) או' ויהיו כו'
 כה"ל והיוס. (יז) או' פעם אחרת כל העושה מלאכה
 כו'. (יח) או' ושמרו כו' כי הרי נאמר למעלה זה
 פעמים ולנוכה וכלן שגיטית ושלל למוכה. (יט) או'
 נעשות הדתי יאמר לזמור ולא נעשות. וגם שאינו
 אומר שנעשה בו אלה שנעשה אותו שהוא בלתי טדק.
 (כ) או' לדוחסם בדים עולם מה הוא הצריה עוה"ז.
 (כא) או' גיניכם הרי נאמר למעלה. (כב) או' שבת
 יופש שהוא בלתי מובן כפי מעלה. והדבר בלתי ואלה
 כתיב לנו פרשה הוא ענין ה'. עוד יתכן במאמרו ז"ל
 (בחיילתא) כי צדיק ישראל במזרים אחר משה לפרעה
 מי שיק לו עדים עושי מלאכתו אם אין להם יום נשבע
 בו (ח"ב) 1

מכנה ביוצר . להביא ולספק לכוונת שבת ואמר לאספו
 אלו היה ר' יוחנן כל מה שאספן אללנו כל היינו מבינים
 בפנינו . והלא יקרה שאינו זומם כי אם היה בל' ר'
 יורק היה הוא האוכל . אך עשה אהמו האוכלים .
 ואהמו הנשואים אך במ"פ כי הנפש יחירה הבאה לאדם .
 היא מחיבה גדולה קדושת השבת . הכלתי נפרדת
 ממנו . מה שאם הולכים לשבת קדושת שבת מלבד מה
 שהיא ההקדושה נ"ו ע"י האוכל . כענין הלא שהיה
 אומר שהיה גומל הסד עם נפשו כאלו וזהו . גם ע"י
 הסודה לכבוד שבת העליון . הוא כלו אם השבת עלמו .
 היו שגבדו ומטעמים שאור הכונה עולה למעלה ראש .
 ועל גובה זהו אהבו שהנביא דבר בל' וקראת לכתוב
 עם לומר אל הקדש לאכילה ושהיה עם כי אם לשבת
 חקרה עם . שהשמה ומנין בלוק כלו הוא עלמו העונ
 שהעונ נו כבודיך : ובוהו נבא אל ביוצור הכחויים
 חמר הוא יתברך הלא יחיי לעשות מחסן לשכני כבודו .
 אך בזה שיה שבתו חשנרו . ולא חדרו שבת לפשו'
 שהסן חיה בך בליה בן ביום וז"ל שבהו סתם לכל
 מדת ילנו ומדע יום סכל אחד שהיה סתם במ"פ
 כמפורש בהקדמה וכלל יקרה בענין למה לא
 חדשה שבת מפני מה שבו חסרה שכונה . על כן ה'י
 ניתן לך שלשה סעמים . אחד כי הוא היה ע' והוא ל'
 אל יעלה על דורך שאין בשמירת שבת יותר כ"ל להביל
 מהלכה . ביום שהקב"ה לא עשה בו מלכה כשנבא
 האולם . שהוא אור חזק למדות העולם . שא"כ הוא
 סיס נדחה מפני הששן אך מה שאות היא השמירה
 שאמרתי ששמו . הוא דבר פנימי המקצר בני ובניכם
 שהוא דבר שהוא בני ונכנס צויכם הוא אך נשפסם
 שהוא חשן היוכם היכל לשכניו . שהיא גם הוא חק
 אלוה ית' כאמור בהקדמה שנית ושלמים . וה"כ כיון
 שהסבן אין השלמה שכונה בו מדע עלמו . כ"ה האדם
 כד"ל ועשו לי חקדש ושכניו בהיכם . כי כבודו לא
 נאמר הלא בהיכם שהוא כי היכל ה' הוא האדם וממנו
 יפספס אל הששן . וה"כ אמר מעשה חך כצנע
 שהאדם הוא היכל ה' יעשה מלאכה במשכן שהוא עלמו
 מדע עלמו אין בו שכונה הלא ממה שמשך לו מן האדם .
 שפ"י היות האדם יכול ה' נמשך אל המשכן :

ועוד עשה בני והוא כי הכנה היא לאדם קדושה
 לדורות והמשכן הוא אינו הלא בזמנו ואין נדחה
 קדושה שהיא לדורות על מה שאינו הלא קדו זמן ח"ל
 לדורותיכם : ועוד עשה ג' והוא כי אם הפשו מלאכה
 כצנע כספן לא יודע בעולם ששבתה חיי מקרה ככל
 קדושה כנפש יחירה הלא שאין כוונת שמירה שבת הלא
 אור ככל יא שהיה כשכני שבת חקדש כ"ס ומעשה
 כדלשים . אך כהיות שאינו מניח חסדם לעבוד מלאכה
 המשכן יחיי וידעו כי אין זה הלא שהוא ית' מקדש
 בשבת אם יבטל כנפש יחירה הוא חק אלוה ממנו .
 שפ"כ אין ראוי שיעזבו החלק הוא נהדס ינשה בו
 מלאכה . וזהו לדעת כי חיי ה' מקדשם ושה חך
 ע"י שהקב"ה קדשנו כנפש יחירה נמצה מלאכה המשכן
 והפ"י ככל מלאכה כלומר כי הלא חמורו שאין כל
 הענין רק אור חזק אל הדום היולם . ועוד ספר כללתי
 בו (ח"ב) 2

באשרי שנתוהי שהוא כמ"ס על כוונת לילה שהיא בחי'
 השכינה והיום שהוא הנהגה השם הגדול מה ענין זה
 הוא . לזה אמר על כוונת הלילה ומכאן את הכנה זה
 קדש הוא לכס כי חק קדש ממה הוא לכס כדס חמש הוא
 נפש יחירה מזהינה הלילה וכ"ס מדום וקדוה הוא החלק
 ההוא הכה לכס ממה כי מחללה את כוונת הלילה
 ששופה בה מלאכה ששופה עוברה כדלס דבר של חול
 שהיא המלאכה מזה לו למעלה בפרוש נפשו . יחמש
 כפס"ו שהיא מיתת הקולח ואך הוא מיתו כחופו עלים
 שפ"י כן לריך לחקונו שיומה זה השלם כד"ל הלא
 הוא כי כפסע למה שששלים שהנפש יחירה בא חמו
 הוא עלים מוחה . וע"כ האדם שהנפש יחירה טורח
 בו יפשה מלאכה הוא סיגס וקוץ שצורס נכחו הדבק
 למעלה וכדכחה שרשפה חמו ית' . חחו כי כל השפשה
 מלאכה בו וכדכחה מחללה הנפש מעמיסן כל ההשפשה
 המהיחשות אל שורש נפשו הנקדחות שחיי כלשה בילדע
 כל פסוק ויהיפה אל עמיז שפנשו לבדו יכדחה ולוינה
 שונמח כשאר עם שהיה לכן קבר חסין בה . וז"ל
 הנפש שהיא מפמיה : וע"כ לדבר דחו לו כי כלשה
 נאמר העושה דבר פלוי הוא פונס או קוץ אין הששן
 רק על שורש נפשו שנקלץ מדבקוה בא קויות . שכל"כ
 אם הוא מה יפסל בו ית' ופסוק זה הוא ענין
 ההקדמה ה' ועל מדע יחם ביום אשר שבת יחיש ט'
 וביום השביעי שבת שבתן שהוא קדושה כשלה שיעו
 קדש של נפש יחירה שבהם מחיבה שכונה של מדע
 הליכה כ"ל קדש לה' . שמיחובך כנפש יחירה שקבל צנע
 יום שבת מכהינה שכונה כהיות השם הגדול
 וז"ל קדש לה' הוא השם הגדול ולא שיש השם שגומ
 של עשה מלאכה ביום לעושה בליה כי לא כן הוא כי
 כל הששה מלאכה ביום השבת שהוא ככללות היום
 שכלל לילה ויום מוח זומת . ואמר שבת יחיש עשה
 מלאכה לומר כי זולת הששן האומר . לכלתי דמות
 מלאכה המשכן את השבת ים ששם חמר . והוא כי לא
 היה ביום דבר כ"ל מלאכה המשכן היתה נשפיה כפסע
 שהיא אומר ששוב לדתו שבת לקדש שהדחה שכונה
 בימים הושפס . אבל שבת יחיש יעשה מלאכה כמחללה
 שאפי' איני אומר בשבת . לרמוז שאין המלאכה האתם
 שמת הזמן כ"ל ככריאת השלם כי שבת יחיש עשה ה'
 את השמים כי וז"כ כל מה שהיה ראוי לעשות ביום
 השבת נעשה גם הוא כחול : או כיוצא בהכונ כדך
 החרת שאומר הוא ית' שבת יחיש יעשה מלאכה כמחללה
 כזושה שוכינס ששפטי יהיה שבת שבתן קדש לשם ה'
 כי' והיותו כי על מדע יום המשימה' לומר זכ .
 חמר יעשה ולא חמר תעשה שפ"י זכות היום המשכן
 ולא חמר ענין זה גם בליה על כי דרך המלאכה
 לעשות ביום :

זו ושמרו בני ישראל כי . חז"ל (שבת קי"ח)
 שאלו היו ישראל שומרים ה' . השבת
 כשקחו לא היה אומה ולשן יכולה להם . והיו זוכים אל
 כמשה לעולם : ונבא אל הענין והוא כי הקדושה
 השורה כדלס מטייל העליון . הכפורס למעלה ע"י
 הששן לא היתה יולאה מישראל . אם היו שומרי השבת
 נקדשה

באדמה ואדרכה היה הולכה ותחופה . והוא כי לא
 בלבד העדר חילול שהוא המעט מעשות מלאכה . כ"ל
 לנשות צו דברי קדושה בעסק הורה ותעו ועיניו קודם
 בלבד ועבר אחרו לשמו לא להנאת הנפש ע"כ שורש אור
 השבחה לעלו למעלה שחמנו אור הנוף היורה בא אל
 האדם מהרבה ותהגדל כאלו פועל עשייה באיכה
 קדישה בשבחה ענינו וזהו ושמרו וכו' לומר הנה עד כה
 דברתי על שמירת שבת מלחלו במלאכה בלבד אשר
 שמו רק העדר קדושה אך שמו עשיה את השבת ענינו
 והרבות באיכוהו קדושה יקורה אמנם דעו לכך . כי
 אלו ושמרו בני ישראל את השבת בנזקן השבת מבלתי
 הלוי ה"ל ענינו את השבת ענינו לכל דורות יהיה
 כדיו : עלם כבוד קיום עולם שום משמעות ברית שהוא
 קיום שכל ק השבועה המקיימת הדבר . נקדחת כדיו .
 וז"ל מה ברית עולם שיעשו שיהיה העולם קיים שלא
 יסרך העולם לבלתו ולהאור להרבו הוא יו' כ"ל יהיה
 לו קיומו מעתה שהוא כי ע"י מה שאינו נאמר כדלוי
 אך לנו כעת אלא שיהיה לנו לאור . ע"י נפש יקורה
 וכיון ששבועת הורחות לחוקמה . שאין קדושתה מולאת
 מנוחה מתחת העין להתקיימו בני זה אומרו בניו כו'
 כאשר נבחר בשיעור השמיא : והוא בהזכיר מאמרנו על
 ספוק ויכל אליהם ביום השביעי מלאכתו וכו' שהקבו
 ז"ל (בר' ט' י') ששמעו שבקפת מהיום ועשהה מלאכה
 הקד שפיקו ימים עשה ה' וכו' אלא שיהיה העולם תשר
 מנוחה בא שבת באה מנוחה והלא קשה כי המנוחה
 היה שב ואל מעשה ואיך עליה יאמר ויכל אליהם ביום
 השביעי : אך כתבו שהלרן להיות חומר העדר נפש
 לקיימה הפסד ותהקלקל כולם בלאת נאשו . ע"כ מה
 עשה הוא יו' ע"י קדושה שבה השפיע קדושה בעולם
 השפל שעל ידה התקיים והתע מהתקלקל והפסד . וזהו
 בא שבת באה מנוחה ע"י השבת קבל העולם נפש
 להתקיים מעין נפש יקורה הבאה ע"י השבת אלא
 שבעולם היה לעולם . וזהו ויכל אליהם ביום השביעי
 כי זה ה' שקול כנגד הכל והוא בקום עשה :
 וברוח נבא אל ביאור הכתוב . אמר הלא אחרתי כ"ל
 שמרו השבת כדלוי . שהיה קדושה שבת קיום
 העולם בהתמדה . כי מה שהוא עשה שאין עושים כך
 לעשות השבת כתקנה . אין הענין רק שביעי ובין בני
 ישראל אוח הוא לעולם בלבד . ומה הוא האוח . הלא
 הוא כי בשם ימים עשה ה' את השמים וכו' וביום השביעי
 שבת ממלאכה . ויחן נפש לעולם לקיימו . וזהו וינש
 שהעולם האזכר בהומרו ברית עולם קנה נפש . והוא
 תשמעות וינש כי מה שבשבת בא לכס נפש יקורה . שהיא
 בניו ובימים . היא אות מה שחשד הקב"ה העולה .
 והקנה נג נפש בשבת . אין לכס עשה יותר מה . ומה
 מחקו בזה דברי רז"ל (ב"ב דף עז) בלומר' כיון
 ששבת וינש שגלחת השבת וינש שיהיה . כי הלא כמו
 זר נחשב ביאור הכתוב אבדן הנפש בלאת . ועוב
 כוב היה לומר שמחה בואה . אך בדברנו אלה יאכנו
 דבריהם שהתורה אומרת ושמרו ט"ל לעשות את השבת .
 כי זה מה רוב עובדי כי עשה שיעניש עושים קן זר
 לה . שאין עובדי כי אם שהוא בלבד ט"ל אך יר

במתחמה (פרשה זו) והוא שהיה הקב"ה בכל יום מדבר עם משה והלמדו תורה והוא טובה. ובאשר נשאלו המ' יום. אז יסגה לו במחנה ולא פכה עוד. היו ויחן אל משה ככלתו ע"כ: וראוי לשים לב. היסוד שמהם איש האלוהים. יפכה מה שמלמדו הוא יח'. ועוד כי מה שפשה בסוף המ'. מתנה לו במחנה. למה לא עשה כן בימים הראשונים. ואם לא ה' אפשר למה לקבלה על סוף המ'. למה היה מלמדו בימים ראשונים. כיון שהיה נכס טובה. ואם הוא פה'י בכל יום השכח' הולכת ומתפשטת עד תום כל המ"ם ובטלה השכחה. א"כ למה מייחס הדבר אל מתנה. עוד מאמר מעין זה במסות רבה (ס' מ"ח) על פסוק זה ככלתו לדבר אתי. שהיה הקב"ה מלמד תורה למשה. ואומר לדבר אתי שיעזור. והיה תומך לו משה נאמר שרע. והיה הקב"ה שחרר עם משה. והוא ככלתו לדבר אתי ע"כ: וגם בזה ראוי לדעת. מה ענין החזרה בין הקב"ה ומשה אך בזה נגאל אל הענין והוא כי הנה זה דרכו יח' שמתן להשטיט ולבגלות לעיני כל קדושים אשר בארץ המה. ללא שהעיקוב הוא מלדס כי יעזרם השגס. ובמאמריו יח' אל משה בזה' הראוי נא'ו. שמתן לא חוכל לראות את פניו. ל' הלא הקטיט לשלול הארץ את כבודו. אך אל עולה על רובך כי העיטם הוא ממני. שאין לי חפץ להחרות על לא כן הוא כי אני הנני מתרשה. אך מה אעשה כי אחת הוא שלא חוכל לראות את פני ששמתוך מעבד. באופן שיותר ממה שאדם רוצה לקבל הוא יח' רוצה להשטיט. אלא שאין המקבל דך האלוהים ורוחני לקבלו. ועל פי הדברים האלה נפל אל הניאור והוא כי הנה רצה הקב"ה לחום את ישראל ע"י שגם המין משרע"ה. בנ' דברים כחתה. (ח) ללמדו כל תורה ששטיט כלליה ופרטיה. עד תומם עם קדושים וחזוניהם גם מה שעתיד להתחדש בכל דור. (כ) למת לו הלוואת הם תורה שבכתב מיד ליד ללמדו דעת. כי ע"י התורה ידבק האדם בקוט ולא יעזבת הנפש. כי איש נשמי קבלה מידו. ויגיה עני אלה כחוקים המה מלדס חכמים המתחק כי מי אשר מתומר קורץ. יוכל להכיל כל תורה ששטיט שפס ח'. ולא יסכה כי רצה היה מלד. והפעם אשר ידון רוח. הוא כי לא רצה יח' לתת תורה רק בפסס ח'. לבל ימאלו מקום בזכות הבאים. הקמים למד כי אשר מסן מורחטו נתן תורה אחרת הילנה. ע"כ גם הסירה לא נסנה רק בפסס ח'. ובזה מלאנו טוב פעם אל ג' עמוס הלכות ששחכמו בבלעל של משה. ורע לרעה את יחסע. עד שהחזרם עפתיאל כן קו בפלועו ולמה לא שנ לאמרס יח' ליהטע. כי נביל הוא. אך אין זה. כלל לכל יקום איש למד. כי הקב"ה נותן וחוזר ונותן שורה אחר תורה. ולא יבטחו בין תורה ח' לאחרת. והשנה נדויה הייתה עד אין קץ. והוא לקבל הלכות מיד ליד כי גם בהלאמי ספרה לא נמלח כזה. לקבל מיד ליד אם לא לקבל בהשתלשלות שפע. יורק מאחו יח' אך מיד ליד לא נשפש כמותו. כי אף במתיאמו. שואלין איש מקום כבודו. ואיך יקחו מידו ובקן גם שהיה שומר חסס אך ובהיר. תכל יוד אשה. ופה אל פה ודבר בי יח' עדין לא היה כדאי לקבל תורה מיד ליד

ולקבל כל התורה ששטיט פסס ח' מבלי שכות. עד יודך שיער מוטל. וימתק תפירו עד שכתעס יתקרב חומרו. ממש אל הרחמינות ולא יסדך יהיה שס עם ה' מ' יום ומ' לילה. בגוף ונפש מודך ומתקרב אל הרחמינות. ועינן הארבעים הוא כי כאשר הנשטייר טרה סולד צמחי אמו מהמיסס. לרדך מ' יום. כך להספק התומר האוא. אל איכות ואלמו. הוא הרחמינות לרדך מ' יום. כנגד מ' יום שמתהוה בהם האלוהים הראשון פסס ד' עשיריות כנגד ד' יסודות שמתהוה מסס ובמלחח הימים ההם שנגמר רוחניות האכפרי לקבל אז למד וקבל תורה ששטיט לבחתי שכות עוד דרך הרומני. שלא חסול צו הרשה השכחה וזה זכה ג"כ לקבל לטוח מיד ליד ולופן היוכיך הים. ע"י דבר אמו אלוהים עמו כי ע"י הדטור עמו היואל מפיו יח' אליו בלי אמצעי היה שועל צו ומזכרו וזהו שה' מלמדו יח' במקך סת' יום עם שהיה טובה למה שיעיל הלמוד להודרך טו. כי גם שאין קן לרוחניות הנל מיו יח' לוטר רכ בזמן מופס אין כח פכנג החומר לשטל להספק עד שער מ' יום ע"כ היה טובה עד נגמר היוכיך במ' היום שאל"כ לא היה מלמדו עד תום ארבעים יום כיון שהיה שוכח. אלא שכלל סיו יח' בלמדו היה המזכרו על כן במוס הדטור בסוף המ' יום סוכן לקבל הלוואת מידו יח' וחדו ויחן אל פשה ככלתו לדבר אתי שהוא ככלות הדטור הסכרתי אליו שהוא בסוף המ' מה שלא היה אפשר קדם כמדובר. לטוים המתקבל יוד אשה. והוא ויחן אל משה. שלחיות הכניסה אל משה שהוא יוד אשה לא יסגי עד לטוה לדבר אתי לקבלם. ומה גם למאמר ש"ד (פסס) שהיה הקב"ה מלמדו תורה ואמר לו משה ואמר שמו. והיו אומרים יחד וזהו דבר אמו שהיה לקרב ולחנך ומה רוחניות הנל פיו יח' עמו. להודרך בהתאחד הדטור ועל גמר היוכך בסוף המ' בדטור. ואמר ויחן וכו' ככלתו וכו'. ופ"כ גם שהיה שוכח. היה מלמדו כדי לזכרו ע"י דברו טו בזוים המ' יסגה לו במחנה על שהיה לרדך יעטר כל יום המ' לשיהיה מוכן לקבל אח"כ. מה שילמד ואורו והנה ככלות סת' השולמה הסכנה. וכל אשר למד עד אז פכה והיה לרדך זמן אחר סת' לחזור ללמד כל התורה אל הקודם הכל תכח. וע"כ היה משעבד יוסר הסכרבעים יום. והיו מוטיאיה הוואה בעלם לחסח ע"כ מה עשה הוא יח'. מתנה לו אז במחנה שכתו רנב דרך מתנס חן. קבלם אז שכל הנשכח הזכיר אותו לו הוא יח' כנגע ההשגס כי כבר היכן לכך. אחר גמר היוכיך: ואמר הסכוב כי ככלתו לדבר אתי שהוא גמר היוכיך. אז ויחן לו ד' לוחות וכו' מיד ליד. מהשגל היה אפשר עד סוף המ' יום להספקך בהם הגשס לרוחניות חזן שמתהוה בו האלוהים חא'. כי לא היה יכול לקבל על היווא ארס יוד אשה כמתנס משיעור זה: ובזה מלאנו רדתי מוב פסס. אל שטוה יח' נחיות: הלוואה ככלות הדטור. ולא בימים ל' ויחן לו ממש בסוף מ' יום. למה שאלמלא הדברי הסוכט ל' היו הימים לברס מזכרים אורו ובוה ג"כ ויחן מה בתי"ל (כ"ד פ' ח) ברמו מנשפך. שהש"ס ויכ' רומיסי שקבל משה אל פס מתק לכ"ף: ש"מה הקדיש הסי': לכוף.

אך הוא כי הפה היתה הנכח בדבור ולא קבלה התורה
 בכף שהוא לזכר גם החומר לקבל מידו ית'. החומר גם
 הוא ע"כ עד הפינו ענין פה אל פה מהוא ענין טיקה
 ודיקוח עממי הנפש עם הקונה. שהיה זה ע"י הדבור
 שהיה הוא ית' מדבר אהו מ' יום זמ' לילה כמדובר
 למעלה. כי בזה דקקה נפשו עי' ית' בלילה ואמנה
 לו כל תורה שנעש' כמור' למעלה לא היה יכול משה
 לקבל הלווחו מכף אל כף. וביזה ידקק בעלם מאמרו
 ית' בחורחו באומרו ויחן אל משה כגלוחו וכו' כי לא היה
 אפשר לחת הוא ית' למשה אשר ילד משה הוא אה הלווחו
 מידו אה לא כגלומו לדבר אמו. שהוא ענין פה אל פה
 לכף אל כף כמדובר. ואושרו בהר סיני לווחו העדות
 וכו' כי הלא יקפה על אומרו ויחן אל משה לא ימנע
 או היו הלוחו רוממים או גשמיים. אה רוחניות אך
 קבלה משה בכפו ואם גשמיים אך ית' תנסו לו הוא ית'
 ולי זה הדדך היה לו ית' מבא לאחור דבר גשמי ע"כ
 אמר בהר סיני. כל' אל יפלא בעיך קבל משה הוחם.
 כי הלא ע"כ יחשו לו בהר סיני ולא במרום כי לשיהיה
 בהם תפיסת יד אדם. שיתפסו. גם משה. הוהך
 היתה האחיזה בהר. והוא כי אף שהל וחוה יוחנו
 מלמעלה ידוע הוא כי גם מלמעלה היו רוחיות כשהורזו
 למשה קנו התלכדות גשמי כאשר יקרא למלוא' הבאים
 למשה לארץ כי להרלוה כפיו בני אדם קלופים מלכדים
 גשמים מה לא לא יתלבשו בעודם למעלה עד בואם אל
 העוה"ה הפל. ומה יתלבשו מעין העוה"ז. כי למעלה
 בעולם המלאכים המסולק גשמות אף עם מבא לגשמות
 שיתלבשו בו. כן היה בלווחו שלא נפל בהם התגשמות
 להפסם ביד אדם. עד בואה הר סיני ופ"ה ח"כ אופה
 אף דקס גם תפיסת ידו ית'. הלא הוא כי היו לווחו
 העדות. כי המה שהיו לווחו התורה. אשר קדושה היא
 בה היתה לחיות עי' ופי' על ראשו רשקו. מה
 שאמר בהר סיני. ית' חפסם משה הוא כפיו ע"י
 הנחם בהר ולא במרום לחת אכן ממשיך ולא רוחיות
 כי שט נתגשמו. ועל מה שאמרתי לחת העדות ע"י
 היות עם התורה היה לו ית' מבא לאחור עם. פי' ואמר
 כמובים בלבע אלהים כי להיותם כמובים שהוא היות
 האותות וראיות רודע כמבא"ל שפרחו האותיות באויר
 ונחלרו הלווחו כנדוה שהוא כי כאשר נשמה האדם מקיימת
 אה הנוף. ומונח בו חיות התאנוע עקלות כן היה
 הדבר שהה כי הכתיבה שהיתה על ידו ית' לא היתה
 ככחונ בהרע אנוש. רק מחייסת' לל רחיותו ית' והיתה
 כנשמה אל הלווחו והלווחו כייחם הנוף כאומר ומבאר
 חלניו בדר' פ"ה. וע"כ כפרוח האותיות נחלרו כנדוה
 כאשר יבד האדם בלח נפשו. וע"כ באומרו שהיו
 לווחו אכן. שהוא מרד הגשמות ובאומרו כמובים בלבע
 אלהים שהוא לך רוחניותו נתן קעם אל שיוכות ב'
 רוחיות גנדיים כה' בלווחו הוא ית' ומשה. באומרו
 לחת אכן נתן קעם אל תפיסת' יד משה ובאומרו כמובים
 וכו' נתן קעם אל תפיסתו ית' עם. שהוא ברומיות
 האותיות אשר בקרעם כאומר: הנה מהשני דברים
 אשר ייעדנו לדבר עם. (ה) מה שעל ה' יפלא. כי
 לנה לא הקדים רעה משה מן ההר. לכל יא העבל

ההוא. (ג) אף יאח חקלה כזאת מחתה יד נוי נדיק
 כי ישראל נוי אחד אשר שטע קול אלהים מדבר מתוך
 האש. ועשם הא' הנה בא. ועל הפניח נאמר כי הנה
 אף ספק כי האערבות עם רעים. והסתר במרעים פניח
 הפח וכן הוד הוא או' (הכלים י') אל פתח במרעים פניח
 אל תקח כו'. כי מהסתברות אליהם יאח פתח במרעים
 עולה. וכן עלמה בנו אומר (שיר ב) כשפגה בין החוחים
 כן רעיתי כו' והוא כמבאר חלניו במקומו כי בשבו ית'
 אה רעיתו ישראל. כי טובה היתה מכל העמים וירא
 והנה עד פניו ית' אה אשר עשו אה העגל. הנוקן חופי
 בכל טוב מדותיה וטקן קול החת ויפי כל מפשיה.
 ע"כ אמר אל ירפו ידיך. מדאנה מדבר סן הקע נפשי
 מתך על עון העגל כי הלא כשפגה בין החוחים אשר
 הקוים יפרשו ונקטו בה נקבים עד החוחים וישויהו
 בהם כמזוה וסכומה סחי ומוחם. אל החוחים הפוגה
 כי לא תמנה היו נקבים וכריחותיה אליה כי על כל שכיה
 הרעים כי כל סביבותיה פחים קימוס ותוח ומהה היו
 בשוכיה כן רעיתי בין הנגות הם הפגרים כ' אף
 כפורחת ועלמה נק' ונכרחה לארץ בהשקך מוח כל
 שכניך זמא לך כי נחערב' בגוים ולמדס מפשיהם במר'י
 כמאמרם ז'ל (ש"ר ס' מ"ג) שאמר מרע"ה לסקביה
 על רגל העגל אל נא ארזי פתחה על החפן
 כי רחמול לך משל לחם הדבר. יופה לחכם שהיה לו
 כן בחור וסחלו לו הטעם של גשמים. השוק של זמנה ויחא
 לתרבות רעה וכעם עליו אביו אמר. לו פדננו אחיה
 פשית אה כל אלה כי שחתו בקרב זמם. ז' אמונת המרגיל
 לה כן אהה ה' כי הלא בומים הסם עדנו נער ישראל
 והסחורו במרעים כי הם מקום זמם. וע"ז נ' ערבו בהם
 וילמד מפשיהם. וזה יאמר כשפגה וכו' כן ר' יוסי בין
 הבמה כי ביום רבים שמה אה כרמה בנכסו אה. יתקפה
 היטב רעהו וישויהו. ע"ה המיר כדוה בחבתי כ'ר
 וכול עשכ עשכ גם כאשר יאח כפ"ד כי גם בלח' יפ' אל
 ממארים. לא שקמו ולא נחו מחברת פיעלי און הם ע"כ
 רב שעלה אהם. כי המה היו בעובר' כאשר יבא ב"ד
 הזה כי נדלה מאד רעם תבורות שפעי חויני ה'.
 הנלוים אל הדדקים כי פמה היו במורדי אור. לשמור
 לעשות ילחמו הדדקים בעילתה יריהם: ובהה נחא אל
 הקוסי גדול אשר כל שמועם פלגה אנוו ששמע עסק קיל
 אלהים חיים מדבר מתוך האש כעם בני ישראל ויד
 שמתך כמסביו נכחו בו. וישמרו לא הוא וישמרו חת
 כדוה והמה החמים נכדוה ויך כמבדחה כחמם לעשות
 המעשה הרע ומר הדיא. והנה מאז'זרם ז'ל להביע על
 זה הלא הוא לא היו ישראל ראויים לאודו מעשה ולא היה
 דוד ראוי לאווחו מעבה. ללא שטס חגא יחיד אומרים
 לו כדך אלל יחיד אה יחשקו רבים ו'אמרים להם וכו'
 שהוא לכל ישיאשו מן הספורה כי לא ירעם ה' אף
 עתה יתחמו כקוים מסה כי לא ע"ז כח לנתיח הפח
 לה' וישבו אל ה' ית' ישוב פליה א כללה כי שני
 וישקו והלא כמו זר נחשו הסתוי הוא ית' יחיד לו רבים
 להסין דרך לעובדי דרך ה'. ועד נ' ז' ח"כ אופה אל
 יאשמו ישראל ודוד והלא עד עינים כי לולא משה בחירו
 ית' כבוד נפשו לפניו. כלם היום עה. אה הוא ית' וקף

סנהט כדכב על הסוס וגב היא פתחה את האדם. ושלם
 גם זו בהעושו עבירות ומעבדו וממרו והוכרה לשימורק
 ויודרך לקבל הטוב המקווה בגוף ונפש ע"י המיתה כי
 אז כבוד האדם ייחך ויוכר חללה שבירות הזה יימחק
 ויודרך לשיייה לו לב כשר והנה ישראל שעתה על הכ
 סיי פסקה וזהמתן. והגשו להשיג בחיים הייחס מעין
 הטוב המקווה צמעתה הר סיני ומה גם כהיה עידי
 להשלים ע"י כלהות כי כהם יהו בני הורין ממחך
 ימות שלא יעשרו למה להשיג האורב וע"כ נראה סמאל
 כי לא נשקפה ענינו אשר יען בחדם ושלא שפך ערין
 הלוחות תוסר מתוך הטוב שלישי ציפראל. שיהי
 חסוקו וכיעדרו מתקדן כנולו. על כן כפטים צפנים
 הסגבר בכל עו להחטיא את ישראל וכאשר בחדם
 ביקש לו שרבור להחלש בו. ולפסול על ידו הוא הנחש
 גם עשה מלא הוין לו. הוא הערב רב. ועל ידו עשה
 והגליה וזהו מה בלא החמיני יוס או יומים עדי יאלו את
 יבא משה. אך ה' הדבר נהקן למה להחטיא בהחלש
 צמוכים לכן ויקאלו על הארץ ואף כי המה הנוצי' במלכה
 והמגפטים כמחול' (פ"ר ס' מ"ג) בקבו לפנות על ידי
 ארץ להסעוים את ישראל למען ישלרו ידיהם בה כחומים
 כי ארין כבוד ה' עשה ולא יעשו לב לומר חולי מילדי
 העורים. הם הערב רב כשופיהם זה כאשר אם
 ידיהם הגיונה משכה הרעיה והוא כי המה לא ידעו.
 כי הערב רב הקינו את אשר הביאו אל הארץ למען מלא
 הקלה מחמתו ולא יורגם ומה גם שהוא היה ירא
 מלמד סרה כנגד העבל הוא מן יגרונו כי כזה
 יפונם בני ישראל ולהריות ארץ הקוממו על אהרן
 להורנו אם ה' מפאן ובלהי שמוע עתים נאמר ויקהל
 העם על אהרן ויאמרו אליו כו'. והוא כי עיקר ותחלת
 עניינם היה הקהל והקומם עליו ואח"כ אמר וקום
 עשה לנו אלהים. ומעשה נגדו היתה בזומם כי אחי
 העלם ממזרים. ועשה נראה ח"ץ כי חוחלמם נכזבה ואף
 כי דעתם היה לעשות להם ע"ג לכל יסרב אהרן ההחילו
 בדרך הקוממוה עליו וזהו ויקהל העם על אהרן ויש
 באלהם קום מפסיק עליהו כך ויקהל כו'. ועל כן
 לא נאמר ויאמרו העם אל אהרן קום כו' או ויקהל
 העם ויאמרו אל אהרן קום כו'. והוא שפחדו כל ימיתוהו
 ולא יהיה להם עוד תקומה כהורגם כהן וכניא. לא שח
 סניו נגדם ויתכלו כחלק' לפון לפנות מעכה הרעה
 בזוממם עשה לנו אלהים כאשר יבא בס"י: ולבא אל
 הענין גשים לבחלקם הערות הרלווייה להעיר (ח) הדרך
 כזה כי הערב רב הם העושים ולא ישראל ארץ כעם
 אליהם הוא יו' ואמר סרו מן הדרך אשר נתיים.
 הלא לא היו המה העושים ועוד שח"כ ארץ מהו בני ישראל
 דעים וכננדים שלמם אלפי איש כי מישראל היו כמה
 דלה אתה רבנו איש אנשו ואיש הם אחיו ואיש את רעהו
 ואיש את קרבו. גם אשר נגף ה' והשך בדם משה
 כטוטים בני עפרות זהב העגל. ולא עוד אלא כנסחך
 נחן מופל עלינו לזר דור. כי חון פקידה ופקידה שאין
 בה מען העגל. שאף וכיום פקדי ופקדוהו וכו' וגם בלבן
 הפקדה ראו לשבוע לב (ח) אומרו קום עשה לנו וכו'
 כי אומרו לו הוא מיוסר. (כ) חופי כי זה משה

וכו'. כי יהיה אלהים תאורת משה אשר לא
 אלהים הוא (ג) אומרו החיים כי מי לא ידע כי משה
 איש היה ולא חל (ד) למה לוה יקחו מאזני נביהם
 צניסם וצנוהיסם ולא מאזני עזמם (ה) העדות שהורה
 מעיד: על אהרן שגר אחרו צהרם ועשה עגל מסכה.
 כי הוא דבר מבהיל ומו יתן ואמר כמאמרו אחרי כן
 אל משה ושלטיכו בלש וכו' ולא יאמר וילך וכו' ויעשה:
 וכו' (ו) אומרו ויאמרו אלה אלהיך ולא אמרו אלהי.
 (ז) מה ענין אהרן צנומו מוצח וקדוהו לה' מחר.
 (ח) אומרו ית' לך רד כי אומרו רד ה' מספיק (ט) אשר
 הרנישו רחל ואמרו כי גם משה אמר להקדים למה
 בהעויות מייחס אותם אליו וכנסרו: קוראם עמי.
 (י) אומרו סרו מהו וכו' כי לא היה ראוי לו' דין עבו
 להם וכו' וגם מלאם הדרך בלתי נודקת. ומסרלו יאמר
 מן החלום אשר נתיים או עברו על אשר נתיים. (יא) כי
 הלא אחרו רחל' (פ"ר ס' מ"ג) שאמר להם הוא יחב'
 חני דומה לחמן ששלח לארסוחו שני חכמישין ע"י ענינו
 וחי' פ"י שליח ואנדה הארוסה שנים שנתן לה המנה כדו
 ויקלף מלוד ויאמר לא רי מלכה אותם אלא שמי יין
 והיו מהוהן ששלחתי לך ע"י שליח. כי לא נחשלתם למוד
 אלא מה נבתי לך כדו כן הוא יחב' החסן וארוסה
 יברחל. והקן לה עשרת הדברים שנים מפיו יח' ושמהם
 ע"י פשה כי חכמי ולא יהיה לך מפי הגבורה שפעוים
 ואמר הוא יח' למשה. מי יתן ועברו כל שחיס מלש'
 נחסי למו על ידך כ"א חכמי ולא יהיה לך שיהו על ידי.
 והן אחת כי שתיין נרמו כנכחו עשו להם וכו' וישחחו
 וכו' הוא הדבר השני לא תעשה לך פסל וכו' לא
 השחחו וכו' כאשר יבא ביאורו בס"ד ואומר ויאמרו
 אלה אלהיך ישראל אשר העלון וכו' הוא כנגד מאמר
 חכמי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים והנה לני
 זה מהראוי היה יקדים קהלה ויאמרו ויאמרו אלה אלהיך
 וכו' אשר העלון וכו' שהוא כנגד הדבר הראשון.
 ואח"כ עשו להם וכו' שהוא כנגד הדבור השני ולא עזר
 כ"א שפיכר סרדן והליכוהו כי הלא אלה אלהיך נאמר
 ביום הראשון ואשר שפחהו לו ויזכה לו היה ביום השני
 וארץ יקדים מה שהיה ביום השני למה שכיום הראשון.
 (יב) אומרו ויאמר ה' אל משה רחמי וכו' כי אחר
 שעודנו יח' מדבר ולא השיב משה בתוים. למה ישוע
 ויאמר בחוף דבריו יח' ויאמר ה' אל משה וכו' (יג) כי
 מתחלה אמר לו' דבור. בלומרו וידבר ה' אל משה לך
 רד. ופסם אומר ויאמר (יד) מה הנה העיניים האלה
 כי מתחלה הוסיף ברוגז לאמר סרו מהו וכו' ואחר כך
 הוסיף כעסו ואמר לו' חמירה שהוא לשון חיבה ואח"כ חזר
 הרוגז למקומו ואף' ויחר חשי כהם ואכלם וכו' (טו) בלומרו
 רחמי את העם הזה והנה עם קשה עורף וכו'.
 כי הלא מהראוי יאמר והנה עשו עגל מסכה וישחמו
 וכו'. אך אומרו עם קשה עורף חינו מורה דק על
 קושי הרצות ורוע עודה אך לא על עגל עזרי' ומה
 גם בעל' כי בזה יראה צהוה מיקל בעצור מליטע עולמ'
 שפעם. וגם חם ענין אומרו ומה היתה וכו' כי מלמ
 ועשה מיוסר' ובלתי נודקת. (יו) מה ענין אומרו הנהח
 לי ובי חוסם היה בו וידוע מאמרה זיל' (ברכות דף

ל"ב) שהוא כלב הדואג להגזים על בניו שהכעיסו ואומר לעומדים לפניו הניחו לי אל העכוזי מלחורנו למען יביתו וישלנו, כי דעתו הוא שיחזרו בו כל ימיהם אבל עם זה לא מובן לדקדק השלשון אם ימלא דרך ידק לני פקטו (יז) אומרו ויחל משה את פני ה' אליהו כי אומרו אליהו הוא מיותר. והנה ע"פ מאמרם ו"ל (סג) אפשר ליישוב שחמרו הניחה לי מלמד שהיה משה בכיבו"ל הופס להקב"ה ואומר לא היתך עד שחמחול להס. ושהיה אומר לפניו ית' הלא לא ציטלו דברותיך כלו' אמרת אנכי ה' אליהם הלאיך אמר' לשון יחיד וסרי חמי קיימתי אותם ואפטר כי לא דבריו אלה נתפסים אליו והשיב לי הכלה אותם ואעשה אותך לגוי גדול כיון שאתה קבלת וקיימ' אליהו ועל זה יאמר ויחל משה את פני ה' אליהו : ובוזה יתשב ג"כ לרז"ל מה שמר והמר ויאמר ה' וט' עם היווה הוא ית' המדבר עד כה מפני שמהם הפסוק בחפלה והשיב לו הקב"ה רחמי את העם וכו' ועמה הניחה לו מלהתפלל לבני וכו' כי לכוונת משה על דברי משה חזר ואמר ויאמר לך על דרך המשפח ראוי לנקט דרך הויווך דרך נמלא חובב בשטר (ית) אומרו למה ה' יתרה אתך בעמך כי הלא דבריו אלה יבואו כחומץ לשינים וכעשן לעינים כי הלא מראה במחמרו כאלו ישראל הם גוי אשר ידקק עשה משפט אליהו לא טוב והואם שבה כל הרעה אשר דבר הוא ית' אשר עשו והלא הדרך הטובה ה' הגדיל החפץ להפך הכעס ולא להקטיט כאשר עשה שחריהם באומרו הלא חפץ העם הזה הטובה גדולה וכו' כמאמרם ו"ל כי ממנו נלמד הדרך הטובה הזאת להגדיל האשם לפניו ית' למען הפך הכעס. ולהשקיע המוקטנים באומנם מה נוסף על הודאת בעל דין. (יט) אומרו אשר הולאת בכה גדול וכו' כי הלא זאת טענה הכיבו"ל כי הלא על אשר הואתך בכה גדול וכו' היה להם להחזיק טובה יתירה בלתי חטא לי. (כ) באומרו למס יאמרו מזר' לאמר כי אומרו לאמר זולת היותו מיותר. גם הוא בלתי לזקק כי אינו לאמר לזולת. (כא) כי אינם יאמרו דברם הוא מזהים והלא עין בעין ראו את כל הנוראו' אשר עשה למענם ואיך יביאם להרע אותם כהרים. (כב) אומר שוב מהרו' חפך כי הלא סותר מאמרו כי הלא הוא אמר למס ה' יתרה אתך ויורס כי עדיין לא מרס רבו ואח"כ או' טוב מחרון חפך שוירה יבוצ מהשר כבר מרס השו. (כג) אומרו והנחת כי הלא בכלל מאמרים מה. כי ח"ך יתכן שוב מחרון אפו. אם לא יתעל על הרעה. ואח"כ חיפה היה משפיק אומרו שוב מחרון חפך. או לפחות יספך השלשון הנחם על הרעה למעך ושוב מחרון חפך. (כד) באומרו זכור לאברהם וכו' כי מהראוי יאמר זכור את אברהם ואת יצחק וכו' ולא לאברהם ליחסי וליתר. (כה) אומרו והדבר אליהם ארצה את זרעכם מה ענין אומרו הרבו והארץ בזה ואם הוא שאם יכלם מהכפל רבניו והטובים לארץ ח"ן זו ראוי כי הלא לא נדר להם ע"פ שישבו להם עגל מסכה וישחמחו לו ויבזו וכו' ובהעמק ימותו כי הם חייבו את רלפם בהטוותם ואשמה צדאיהם. (כו) באומרו וינחם ה' וכו' למה לא

אמר וישך מחרון אפו כי ב' דברים חלם משה פניו שישוב מאשר ויתנחם על הרעה לעמו עד קו. ויאחזקה בכללות הפרשה ובוזה נכח אל הענין. והוא כי פעם יאמר העם ופגעת יאמר פעם הזה כי הנה תחלה אמר וירא העם כי בשם משה וכו' ויקהל העם וכו' ואחרי כן צדדו ית' אל משה. אמר ראויה את העם הזה וכן נדבר פשה אל (העם) (אהרן כו"ל) אומר מה עשה לך העם הזה ובהשונת אהרן אינו טו' כזה רק אמה ידעת את העם וכו'. ובוזה נכח צד"ל אל ציבור הכמומים שהערנו בהם וצמה שחריהם אלא שלא הזכרנו מה שראוי להעיר בהם שחריהם מעשה לבל יכבד על קורא בביאורנו צד"ל : והוא ביהושע (ח) כי בזאת יבחן מתי ידברו הכמומים על פס בני ישראל ויאלץ ידך יעקב ומתי ידברו על טרד רב עלה אהם במה שלח הערב רב יקרא העם שהם ואלה ישראל יקרא העם הזה הקבוצ אל ה' ואל משה רבם כי ע"כ ידקק עם איהם הזה הנחה. (ז) כי כשלת ישראל מרים יתייחס אל הקב"ה ושלטה הכבוד רב יתייחס אל משה. והוא כי גם כי אומט הטלה משה רבינו עליו השלום בעזרו יתבדך עם כל זה למה שלח במחמרו יתבדך עלו. תלף אדרבה אמרו רז"ל (צ"ד פ' ט"ב) שחמר ה' אל משה ח"ן לי הפך בערב רב שעליה עם בני ופשיי מרע"ה הלא טוב לקנות נפשות האבודות האלו לסביאם אל הקדושה ועל פי בחינה זו נאמר כי השה יתייחס למעלה אוחה כי קרה לו כהשר עם מויה שחמרו רז"ל שבראות משה בסבלת אחיו ראה כמה ילדים נפושים בתוך הבנין ויפתחם וינעק אהם ה' ואמר לו הוא ית' הניחם כי ידעשו פי ומוי הפה ומה ילא מהם עם כל זה היו נכמרו רחמי פשה עד שאמר לו הוא יתבדך אחיו צח' מהם והאילו וישם כן ויגדל הילד והפא והחפיו את ישראל הוא פייס את שר עשה את הפסל להכשיל את ישראל עד יום גלות הארץ : ונחזור אל הענין והוא כי הנה הערב רב הנקראים עם סתם שעליהם נאמר וירא העם כי בושם משה התמכרו להטוה ולהחפיו את עם בני ישראל אע קדם בדבריו ראשונם אשר שמעו מפי הנבירה חנכי ולא יהיה לך והם עיקר כלם ויעשו צדמם להשחיר דבר בהלקקות ובקרבם כמו ארבים ויפתיקו בפייהם רעה כבחי הנחות. (ח) באומנם עשה לנו אליהם כלו' לא לישראל בני אל ימי חליה להם כי אם לנו הערב רב שלבד. (כ) כי לא לאלהם לעבדו הוא הפגט כי אם למתויעו וסרסור אשר ילכו לפניו וגם זה לא לסרסור וכבוז לישראל כי אם לנו לפניו בלבד וזאת אשר ילכו לפניו ומיראחם כן יענה אהרן ויאמר הלא את החתים מנהיג את משה הגוי אתי ממלח מקומו או יהישע שלמתי על כן קדמו ואמרו אליהם אשר ילכו לפניו כי זה משה האיש כו' לומר מה שאנו רואים הוא כי יהיה אליהם רוחי אשר ילכו לפניו להביגנו ולא אים המעוות למות כי הלא זה משה האיש למה שהוא אים ולא אליהם לא ידענו מה היה לו כי קרהו אסור ושאלנו מבללי מהניג מה שאין כן ביהוה רוחי וזהו אליהם אשר ילכו לפניו שהוא למנהיג כי הלא זה משה למת

בזאתם ממזרים לקחו את עצמם יוסף עמם שהיה מורה כי זכותו היה עור למו ללכת. וכתב ראו כי בהשליך הוסיב בזה יא העגל ההוא. מלאו פרחון מה לומר כי כח עור עליון הוא העשפה הכל אז וירא אהרן כי הערב רב החילו להמרוד את ישראל בדבור הראשון. להכחיש את ה' המעלה אותם מארץ מצרים. אמר בלבו טרם תושטם סבטא זו בלצם. וכן כי היה עוד מעט. ויחסיאום גם כפי להשתחוות ולזכות להי העגל ההוא ע"כ ויכן מוכח לפירו הוא לבדו. למען יחאחד ולא יצמוד מבעוד יום. לכל ישתחו ויזבחו לו כי ביום ויעברו גם על הדבור השני עד מחר אולי יקדים משה לבא מרס כלוחם מעשה הרעש. ויקרא בקול גדול ויאמר תג לה' מחר לומר המוכח הזה אשר אני בונה. לא לעגל חלילה רק כ"א תג לה' מחר כי יא משה ואמר שפחה השורס. והוא כי ידוע כי היה פעוטס ואחיומר משם. שם כמו כי שגלה כי משה מכלל הארבעים ולא ידעו שהיה חסר חלילה וקלח מהיום עד עת עלותו. והיה לרוב יסיו שלמים מן הטעם שכתבנו למעלה והנה אהרן ידע האמת שיבא משה ביום המחרס. אמר להם תג לה' מחר ל' שלא יתנוגו ולה יעשו ע"כ עד מחר ודעתו היה כי למחר ודאי יבא משה והמה הרשעו וישימו בדקדק לבכל עתו וישימו ממחרת כו' כי זו היסם כונס הערב רב להשיבם לעשות כונס מרס בל דבר יבטלם :

לב וירבר ה' וכו'. הנה הקדמנו כי עם בני משיחם עליהם ממלרים אל ה' ועליה הערב רב אל משה כי בחבשה כי טוב הקריבם אל ה' שם טניו להעלותם והמה מרו וענבו כמדובר אך מזה ה' לא רמס : ובבא אל העינו וסוה כי עלינו נשבת לארון הכל חלקי ישראל כי מאהבנו את בני בחויו. גם בהעמות לא זו מהבבם ולאחר היבשה להלין בעדם. ולקוף על מחסיאם ולהעמיס עון אשמתם. אל התמדרס חלומים הם ערב רב כי מהתמדרסו אליה' היחלו לפנות בגהלת ע"כ חילק מאמרו יח' לשני חלקי. א' כנגד הערב רב וזה בקוף גדול כאמרו וידבר ה' כו' לך רב כו' כאשר יבא בס"ד. ואל"כ היחל לדבר על ישראל עמו בל' חיבה ואמירה. כי ספק לזכותם ולהטיב להם והוא אומר ויאמר ה' אל משה וכו'. והענין כי ועם אשו היחל בקויו כסבב ויבון וידבר שהוא לשון קושי. ואמר וידבר ה' אל משה לך רב כו'. כלו' חבל על העם אשר העליח אתה הוא הערב רב כי שיחוו והעמימו את העם אשר העליח אתי וע"כ לך רב והוא כי אלו לא עברה מפשלת העגל החת ידם היחה שכינה בחתוהים ולא היחס מהיחסת הירודה מלמעלה אל ירידה. כי כל מקום אשר עוקר שכינה שם. לא לירוד חלילה ישיחה ההולך שמה כודע. ע"כ אל' הוא יח' לך רב. כלו' מה שהי' מהיחסם להליכס עמ' חיה ירידה כי נפתלקה שכינה מלמעלה בעין העגל כודע כי לא שבה עד נעשם המשקן. והענין כי שיחה ערך אשר העליח אתה. הוא הערב רב והוא כי סרו מסר כו'. והוא בשום לב אל מאמרנו על פסוק לא יהיה לך אלהים אחרים על סני. כי הלא אומר סני הוא מיוחד ומשולל הננה כי הלא מלא כל הארץ כבודו והכל ננד

שבוה היה לא ידענו מה היה לו ולאורוה לפינו כי לא נהיבנו לישראל היה עם לבנס רק לעמם אמרו אשר העלנו לומר הנה אוחנו הערב רב העלה משה כמו שכתבנו אך לא לישראל כי אם הוא יח' היה העוקר כלו' ועל כן עתה לנו שחסרו מההיגט המיוחד נשים אחר חסותו אך לא כן לישראל ואהרן בשמש הדבר כדע הזה הוא ידע כי לא יאחר מרע"ם מיום המחרת במלאת הארבעים יום חקובים לילה לא גער גם כן יעשוהו ולא מהיה להם תקומה רק משב לפארין הזמן בלומרו פרקו נומי הוסיב אשר בלזני נשיכס בניכס ובחוכים כי אמר בלבו כי ימאוו להם ועד שפיישם יתארך הזמן כפיכ"י :

ותכן כי עשה גם הוא בערמה בנותו שלא יבקשו מנשיהם ובנותיה' וינאום מלזויה' הן בידן כי אם שיה עמם ויבקו ויסירם בחזקת מלזויה' שיהים בניהם ובנותיהם למען אז ימרה אדם ויכרבו אז יתגר ויבכו וישקו עד עתה מנשיהם בלזויהם ובין כך ובין כך יתארך הזמן מה שאין כן אם דרך פיוס יבקשו מהם כי אז יקל יותר לתסם על ידי עמון אך הם הבינו בדברים ולא הלכו לנשיהם רק מיד ויחפרקו את נומי אזיכסם של עזרים ננחן הדבר ומיד ויביאו אל אהרן אז ויקח מידם כו' והוא כי אמר הנה אם לא שאלח בו יד רק חסותו כאשר יא מחוק הש העגל ההוא אז יחירו לזן זה וישקו עד עתה מעשי ידי אדם. רק רוח אלהים רומי. על כן מה עשה ויר אוחו כחרס אונס כמליירו ועשפו בידיו למען ידאו כי לא אלהי' הוא כי אם עגל מהכה מעכה ידי אדם וכו' ועשהו כו' לו' מה שילר אונס כחרס הוא כדו שעל ידי כן ועשבו עגל מסנה שבוה עגל מהכס כמדומו מיוחס אל המחכת ולא אלהים רומי הוא שאין בו טרה מעמנו רק מהעשה ידי אדם ולא שיה לא עם העם המכר הגקלה' על אהרן עד הנה אל הפועל הדבר כרע ההוא הם הערב רב כי הנה אז סנו להננס כמו נהש אל עם בני ישראל. ויאמרו אלהים אלהיך ישראל והוא כי בקשו להמרוח כה' ולכסור רחמנה בדבור ראשון הלא הוא אגבי ה' חלקך אשר הולאתך מארץ מצרים כו' ויאמרו אלה חלקך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים להמרידס כה' אלהים אחת אשר העלם מארץ מצרים והנה עשה נהפכו כקסם רמיה. כי הנה כחלה המחיקו בפיסה רעה בלומרס כי לא לישראל היו עשים כי אם להם נבדה וגם לא לאלה רב לנסרבור ואלמעי אשר ילך לפניהם ועשה כמו לאל מלחם ויאמרו לישראל אלה חלקך ישראל לו' לא לנו כ"א לך ישראל ולא למנהיג וסרבור רק אלהיך משה ולא במקום משה אשר העלנו רק הוא אשר העלוך ישראל מארץ מצרים ואחשבה כי לדעה החומרים (פ"ד פ' מ"א) כי היה ביד מיה עם זה וזה שהיה בחוב בו עלה שור שהטילו משה ביאור מצרים רעה בלומרס על יוסף וישא בחוך נומי הוסיב שנתו לזהרן. ועל כן בהשליכו אוחו בלש יא העגל ההוא יתכן כי בזה מלאו סתמוה סה לומר אלה חלקך אשר העלוך. לומר כי מה שור העלם :

או אפשר כי המה ידעו כי יוסף נקרא שור ודאו כי

אמר . ולא יטייר יקרא על פני הנקמות המיוחדים להשפחה בכמה . לא יעלה על לב הילול . ימיר בשאר מקומות : אך יאמר עיקר גדול' הידוע לו מר"ל צ'קידות דף ט' כי בכל עון ושפס אין הקב"ה מורף מחשבה למעשה אם לא נפ"ג שאחר למען הכות' אם בני ישראל בלבם . ועל כן אמרו שהתקדש את האשה ע"פ שהוא רבע ומלא זדיק שחושש לקדושו . שמה שהרר נפ"ג חילול : וזהו החשוב הוא מאמר שהכזב לא יהיה לך אלהים אחרים אך ירדך לומר צדלו לפני העם . כ"א גם נמה שהוא על פני שהיא במהבחה הלז אשר אינו על פני האדם . כ"ד"ה עין האדם יראה לעינים וה' יראה ולבנו עם זה לא יאמר לך צדיקו זה משה"כ צולחה . וגם כי מה שבא למשום פסל כו' ועדין לא מעבדו אך מזה ימשך להשחחות ולזנוח ולעבד . חס ענין שלשה הפסוקים האלו לא יהיה לך כו' על פני שהוא כהרבור וגם לא הנמשך מזה שהוא לעשות לך פסל כו' . וזה לא חשבה לך כו' וחמ"כ לעבדו . וזהו לא תשחחיה להם ולא תעבדם ומלא כי הראשון שהוא כהרבור כע"ג הוא דרך להשתר מכל עניני הפ"ג פשוטה ועודמה . וזה יאמר אלה פסל לא יהיה לך כו' . שהוא משולל ודרך להשמר מע"ג . שהוא העדר כהרבור אמר הנה מזה סרו מהר מן סדרך אשר ליתים . כי דרך הוא כמדובר שהוא לא יהיה לך כו' וחמ"כ עבדו על לא העשה לך . וזו עשו להם כו' ואחר כך עבדו על לא השתחיה להם ולא תעבדם וזהו וישחוו לו ויזנוח לו . הנה בזה כל הדבור הפ"ג בכל פרטיו וגם על הדבור הראשון שהוא אכי כו' אשר הולאחק מלפ"ג מלרים גם כן עבדו . וזה יואמרו אלה אלכריך ישראל אשר העלך כו' והישי' הכדר להקדים כדבור השני לראשון עם היות כי אלהיך נאמר ביום עשות העגל ואשר השחחו לו . היה ביום כמחמת : אפנים לזה שהיו לב אל המכת חיותו הכחז כי עמו בהגלות צב גדולה וירנו . וגדול אהבתו לחמו וכליו צדיקו צניאם מאמרו ית' כהניע מונס מעשה הרעה אשר עשו הערב רב בהתגבלם להחיותו את ישראל והוא כי קרה לו ית' . כמלך שהיה לו צן יקר הס וישר יורא אלהים וסר מרע ויבדל עמו עבד המלך יהוא . ויהי פ"מים ויאל העבד יהוא להרצוח רעה . ההחבר לעשות רעות רעות . ויצו צדיקו לשלוח יד לעשות הרע בעלמו . כ"א גם לומר את כן המלך לעשות כמפשו . וללכת בדרכיו הרעים אז קלף המלך עד מאד ומחמו עברה צעדרו ויאמר לו הנה ההפקרה השמים והרשעם והנה מיתן והייתה רבע צפני פלמך . לא הייתה כל כך מה פעל הצל על הכל מה בעהם יאמר מעיני . הלא הוא כי הגולח את צני הברכט רעה דמים היו יהיה כמלך והוא כורכי לבני ואר עמי . כן הדבר הזה כי אלקי עול' ה' ממח"מ צן יקד לו הוא ישר' אשר צדיקם צו צמטמד הר כיני ועבדים מוקבקים לעשות רע היו הערב רב נלוו אלו והשחמו הקעויו עליה . ולא בלנד נמה דעמם בעשוקם את הרע כ"א גם התפילו את כן מלך הקב"ה הוא נס צבורו ישראל וזה מאמרו ית' יהיה העם אשר העלים כרו מהר כו' . עשו כן וישחחו כו' והנה כל אלה עשו ומחשתי כמעט כי שצו אל שורשים אך העולם על לני כל הרעות הלא הוא רבר השחיותו אם ישר אל . כ"י הלא ויאמרו הלז אלהיך ישראל וזהו עיקר

תבדעם יתכן ויסקב אז אמר ח"כ איפה הנני עתה בגדר הקרה ה' אלהי' כי שלם הוא עמי וכשר אני לפני יי' למלא מן הכהפללי לפניו אז מלא את לבו להפסל וז"ל ויהל משה את פה ה' אלפיו כלומר מה שראה לחטוט פני אל ויחמו הלא הוא כי ראה כי ה' אלפיו שלם עמו וסיתל בקופיא גדולה מתוך דבריו ית' אליו. והוא לומר הלא העמסם העמים העון של הערב רב. באמור אליו כי שיתם עמך אשר הלא העליה כי הערב רב שפילתי אתי הוא המפסית ואל אשר אתה הולאת וז"ל איפה למה ה' ימרה אפק בעמך אשר הולאת אתה. פהם יבדל אל אשר העליתי אתי הוא אשר הצא בעלם :

ובתסורה הניחה פנים במקרה ח' זה וטוקו (טופסיים יז) הניחה אומי והמיטי ע'! העמודים אשר הבית נכון עליהם והוא ע"ד חומרת ז"ל (ש"ר ס' מ"ב) אמרת היתה לי. וכי חופם הייתי כך אלא כוונת שחלה ענין. וזכר ימים נכון יותר שאלו היתה לי והפעם ומה אחרים פהם הלאות עמודי עולם שיפסנו ישראל עליהם וזו הניחה אומי והמיטי אל העמודים אשר הבית הוא העולם נכון עליהם והוא כי נין לו שחוקו פה להזכירם באמרו יותר אפי כהם וכו'. והעשה חוקך וכו' כי החפזת בלדו כהם ז"ל (כ"ט מ"ד) באמר נני זכור לאגרתם וכו' שאם היתה נ' לא עתדה לנימה זכותם. וכו' כי יהוד אתי ולפי דרכנו יאמר בכה גדול וכו' למה אפי כי הנה ערך מדע"ם לפני ית' ד' טענת להיות זכה גדון ועל ארבעתם הויה נקפוח. ואמר טוב מתרון וכו' ואח"כ אמר הנה נא הולאתי לדבר גדון לו כי בארבע טענות אלה מספיקים לשב מתרון אפק וכו' והם כל זה אינו שיה למו זכור לאגרתם וכו' וראה וטעם למעטם ויסייב בזה מה שלא נאמר טוב מתרון וכו' אחר זכירת זכות אבות שהוא במר הזפלה :

וביאור הענין כי אמר הנה ארבע טענות יש לי ללמד זכות עליהם. (א) ממאמרך ה' כי אמרת כי התחברות הערב רב היתה רעתם כי הערב רב הם אשר מנו ועלנו ויעשו את כל הרעה כי קמאים הם בשורשם. והם דביקו את ישראל לימתך קהתם אשר שכנייהם הרעים ועל זה אמר הנה מתולא דברך אתי תמה ח"כ למה ה' ימרה אפק בעמך אשר הולאת וכו' אם עמי אשר הולאתי אתי הוא הערב רב הם המוספילי ועד עתה. (ב) והוא אשר הולאת מארץ מזרים כלו' אל התשה אם נחשבו אשר העני' כי ראה ה' והזכירה פהיקו י' כי שם מקום כל גילולי טענות העמים והוא ע"ד מהמר ז"ל (ש"ר ס' מ"ג) מהשל שאל שפחה לבנו הות בשוק של זנות וכו' ועוד טענה. (ג) והוא בכה גדול וביד חזקה והוא בשום לב אל מאמרו זה כי הלא כמו זה נחשב יהיה דבר בעולם יתפרך הוא ית' לעשותו בכה גדול וביד חזקה עם היו זכר בדבר ה' פמים נעמי בלא עמל ולא יגיעה חמסם הוא בעמך מאמרם ז"ל (סנהדרין דף כ"ג) קשים מזוחתיו של אדם בקריעת ים סוף כי הלא ככל אלה הקובי בעלמו כי מה הגיד למו היה קופי בקריעת ים סוף : אמנם איה את אמת כי אין דבר קשה לשני הקב"ה אם לא טענת חסד עם אשר אין לו כלי לקבלו או עת המעט כי הלא שופט כל הארץ יעשה

מספם ואך ייפס את אלה או את אגפיהם ומזוחתם ונבדע לפניו ליהציה לו מלתתם חובתו המועתת מיבחו וכן זהה היתה קריעת ים סוף כי היה עוזו שר של מזרים אטק מר ואמר תפול פנים ים בדבר הללו עובדי ע"ג והללו וכו' והיה קטן אמת בלד מה עד שכתפם היפה מדה הדין מתכסחם על שונאי ישראל במחולל (שם ס' כ"ח) על פ' ויסע מלחך הלאה וכו' ופי' להפק הוא ית' בדבר ולאמר חחירות בלכש זכות הארץ כה גדול ויד חזקה. כי הלא גם לפני היה הדבר קשה מן הפעה הנוצר וע"כ על המזונה אשר כמעט אין אלה אשר אשמוהו לא יקטחו מזוחתיו וכו' חסן לכרנסם לרין יד חזקה וקופי גדול למרנסם ולהכרית המזונות המגדים אוחס והביקש ביוונים כי דוב טעמים לא ישמוו אים עם בה זוגו במעשיהם ויהתייב הפירוד ע"כ ים קופי לזווגם כקריעת ים סוף כי העון יגד : והוא פה מאמר מדע"ה לו' הנה לא הולאתם זלאתי ע"פ זכרים רק בכה גדול וביד חזקה על עמי אשר הולאת ח"כ איפה מה חתלקן עליהם והלא ע"כ הן הולאתם :

ושיעור הענין בטענותי הלא הוא הנה הם לא פעלו כעולה רק הפער רב אלא שמתפס קה"ה על פסויים ולו הונה כי גם ישראל עמי אי יתפסו כעבדים כי קה"ה קבלו מהם הלא זכר כי ממזרי הולאת' כי שם מוק' מומאה ובה ומגדלו וטבו אל דרכם הראשון והן זה גם לי יונת כי פוקו הכל בעני' בלאת' אלא שגורו אמור כל"ם כי הנה בלאת' בלתי נדוק' היו כי הלא הולאת' לבלתי' בכה גדול וביד חזקה באמור וטפא אמר מה ק' לדרך מזרים כי תדמה והקשה אמת' זאת אשר היתה אחר קבלת המורה והמלות לאמר עמו בתוך מזרים אשר עדיין לא עמי היו ואזכי לא אלהיהם ואלה תדמה כפטיה המונה לאשה איש הלא ראה ה' והניסה כי הנה טעם זה הוא מספיק אליו אך למה יאמרו מזרים וכו' וראו וטענה לבלתי החל לעיני הגוים שיהיה להם כהתון פה לו' שהולאת' להרוב אוחס בסרים והסתמון פה שיהיה להם לקיים דבר זה הוא אמרו ברעה הולאתם שחול מה שחמרו ז"ל (ש"ר ס' יג) על פ' דמו כי רעה נגד פניכם כי כונן ח' הסיבוצר שהולאתם בזמן ההוא שאלו ישראל יכרנו וזהו שכל ואמר יאמרו מזרים לחמר כי מלה לחמר תראה מיושרת אך כיון שמה שיאמרו מזרים יב להם מקום לחמרו מה שברעה הולאתם וזהו לחמר ברעה הולאתם כו' ואמר ולכלותם כו' לומר שאין לדחות שפחם : ולומר שאם הנוונה יהיה להרוב אוחס בסרים למה הלאם נברותו והעוידים חבר סיוו שמתפרסם בכל העולם המעמד ההוא כמו שאמרו רבותיו ז"ל ואם היתה הקוונה להורגם למה לא הרגם במזרים לזה ולכלותם כו' כי יאמרו מזרים כי אף שקףם הקב"ה על ישראל על עובדם את זולתו מלאהי מזרים במזרים וביקש להורגם לא יקי' לו שחוקו פה למה שעדיין לא קבלו עליהם חלקוהו ע"כ היטיב להם עד יקבלוהו כפי שח"כ יהיה לו מקום להקדם מהם בשני דברים (א) להרג אותם באהבים שלא יקברו כאשר הם היתהם במזרים רק לדומן על פני האדמה יבול לעוף השמים ולנהיגם הארץ (ב) והוא לכלותם בשופטם אל מעשיהם הראשונים באמור להם עם

המזרים המהפחלים בבחי ישראל לנחל אל תוך
 בחי ישראל לנגוף אחס. וע"כ אם היה משלח הוא ית'
 אח הממשיח לנחל אל בחי ישראל לנגוף אח בני המזרים
 כי ימאס שם אח בכורי ישראל גם הם ולא יבחק ויחזרו
 אליו ואלו הטמא והספור יהיו ח"ל ולא יתן הממשיח
 בו. לו היה עוד פעם שני שעל כן ועבר ה' לנגוף אח
 המזרים בעצמו ולא ע"י ממשיח כי הלא לא יתן הממשיח
 לנחל אל בחיכם לנגוף אשר יטוה שהם בכורי מזרים כן
 ע"כ דרשו יהודים גם בכורי ישראל כי לא יבחינן:

ובזה נבא אל הענין אמר הוא ית' למשה הנהח לו ע"י
 הבחימי שלא אפקוד קפידה זו כנפשו יראה ויחר אפי
 הוא הממשיח הקדוש אף ועל ידו אכלס כי לל יבחינן בני
 לדיק לרשע. ע"כ שלא יבחר מהיות לדיקוס רבים בקרב
 ישראל. ואעשה אותך לגוי גדול ע"כ השיב מרע"ה
 ואמר לו יונה שפקודו השאל' למש' ה' יהיה אפק בפקך
 שחניסם ביד אף ה' בלונסן יעשה כלה. ולא ע"י
 ענאך אחרי שחמה החילום לעשות עניאך על ידך
 אחר הולאה מארץ מלכות ע"י ענאך ולא הנחמם ביד
 שליח כי ע"כ היה בכח גדול וביד חזקה להכריע מוגדם
 כמנואר למעלה למען מותם מש"כ אח ששית ע"י שליח
 כמאמרם ז"ל (ע"ר ס' ט"ו) על בני יונת בדרך מזרים
 משל לכהן שהיה חרומתו בניה הקבדות כן הקב"ה
 היה חרומתו שהם ישראל במזרים ונכסם במקום
 גילולים שלא לאחד תרומתו כהמש' אלא במקומו
 כ"ל לא ה' בעצמו לא היה הולך לישראל חיליה
 ועוד למש' יאמרו מזרים גרעה הוליאם כדי לבלחם
 ע"י כח הרעה ולא הוליאם בעצמם: הגדה מעל הפעמים
 האלו ראו טוב מהרון אפק שלא פתח את האף ימרה
 בעם ואחר שפעמים אלו יספיק לעכב ענאך ע"י
 שהוא העדר כלום חיי מוסיק ושוהל שלא תאמר מה
 אכשה כדברך שלא אכלים את האף אך בפנמי השמים
 ולא אעזוב כ"א הנדיקים בלבד ולא אכלס כ"א אשר
 לא היה פסק בידו למחות כי היה גם זאת אפק ממך
 והוא והנחם על הרעה לעמך: ועל' השאלה ה' הלא
 אמר זכור להצרהם כי וע"כ לא אמר טוב מהרון כו'
 ויאחז כי אמר זכירה האבות כי הפעמות הראשונות
 היו לבטל הכליה שע"י האף חזרו להצרהם כו' היה
 על אומרו והנחם כו' דלוק מיניה הבנין הוא כמאמרם
 ז"ל במקום אחר כי אלו אכלו האבות פירות פשיסם
 בעה"ז מה היו מניחם לבניהם בעת לרשם:

ובזה יתכן למלא טוב פעם אל א"י ית' לך ולחשך
 תמימי כי הלא לאחז לא נהן ור"ל אמרו שהוא
 לעמיד וע"י הפשם יתכן היה כדי להיחם מהנהם לבינהם
 אחריהם שאם לא יזכו לנחול את הארץ בזכות אבותם
 ובאשר החזיקו להם עובד ז"ל פעם שאמר הקב"ה
 להצרהם לך ולחשך כו' עם כל זה קנה דמ"י קברותו
 וכן יתכן לנער בצללות ויעקב קנה מקום אשר נטה
 עם אהלו וזה יאמר פה יצור להצרה למר אל הנטה
 כהלו לישראל אהה משיב כ"ל לחבו' עתה פאלי הם
 תקבלים חלקם מנחת להם וזהו זכור כו' פלומר לו חיבור
 והפן לו חלקו וכן ליתכן ולישראל ומה הוא שחזרו
 למש' הלא הוא ששבעת להם כן שהוא למש' להם
 וס"כ

עם ה' חלה ויעשיתו ועבדו ע"ג ויקום נקמה מה
 שעשו במזרים חזרו ולבלום מעל פני האדמה כו'. כי
 במזרים לא היה מקום לבלום לגמרי מעל פני האדמה
 כי יבשו מהם פר מזרי' כגויי הארצות שעדיין לא קבלוהו
 לאלום עד לכה המדברה וח"כ זה יספיק לפשחשוב
 מהרון אפק. אפי' כבר היה לך מהרון אף כ"כ שאמרת ויחר
 אפי' בהם שמורה שעדיין לא חרה אפק. וגם לפשחחמה על
 הרעה לעמך הם עם בני' שלא היו הם עיקר ההפס
 עוד אפשר להם טוב פעם לאומרו טוב מהרון אפק אך
 אומרו למש' ה' ימרה שמורה שעדיין לא חרה אפי' כדברי
 ית' ויחר אפי' כו'. וגם לא"ו טוב מהרון קודם גמר
 ההפלה והזכרת זכות אבות והוא כי הקב"ה אמר הנהיה
 לי ויחר אפי' עוד שביח שאחר שיהר אפי' יכלם עוד שלימי'
 שיעשה את מרע"ה לגוי גדול ועל שלבאן השיב לו על
 אומרו ויחר אפי' אמר למש' ה' ימרה אפק בעמך ועל מ"ש
 שיהרה אפי' ויכלם אמר למש' יאמרו מזרים כו' ואם כן ראו
 כי טמם אחר שחמה האף השוב ממנו ולא סכלס ועל
 מה שאתר ואעשה אותך כו'. אמר זכור להצרהם כו'
 כמו שאמר ז"ל (ע"ר ס' מד) ומה כהא של שפשה רגלים
 חייט יבול לעמוד ארך יעמוד על סרגל ח' והזכיר שטעות
 האבות ופרס כן ח' וח' לו' כי אם היוחם ג' וגם נכפס
 להם לא היה מעיל נגד עונם ומה יעשה ח' בלי שבו'
 שפלותו ולא הסיל וי"ו רק בישראל אשר על כי בהזכרת
 אברהם חייט זכרון שלם על דבר יעמעל וכן ביהק
 על עשו ע"כ יספיק את שניהם כאחד: עוד יתכן דרך
 בני בלומרו ויחר אפי' בהם מיושב בכחובים ויזדק בו
 כפל ח' טוב מהרון אפק והנחם וכו' מלבד כי הענין
 נבול בעצמו והוא בהקדמה שהקדמנו בס' נח' ופי' וירא
 והוא כי ית' הפסד בין הפקודה הכעשיה על ידי
 משחית אף ויחיה דומיון לנעשות על ידו יתבדך כי
 כעשיה על ידו יתבדך מבחינן בין לדיק לרשע בין
 עובד חלקים לאחד לא עבדו ולא יחשיח אל הפערה
 להטות משפט גבר אף הממשיחית לא כן כי אם
 כלה הוא עושה כי כשיקן רשות לממשיח לקבל חייט
 מבחינן בין לדיק לרשע. וע"כ על זאת יתפללו כל חסיד
 אלו ית' יעשה ע"י ענמו לבלתי השחית הכל. כאשר עשה
 בהצרים ע"כ ועבר ה' לנגוף את מזרים כמבואר אלא
 במרומם כי הלא יקסם כי אחר אומרו ועבר ה' לנגוף
 כו' ידוע הוא כי לא יתן הממשיח ועוד למש' ייהם
 הדבר אל הבית ולא אל עמם כי אמר לנחל אל בחיכם
 ולא אמר לנגוף אחסם: אך הנה סיפור רז"ל (שם פ'
 יח) כי הרעיע המזריים היו משלחים בכוריהם לבכר
 הלילה בבחי ישראל בלומרם כי שם יעוהו על השכניהם
 בקרב בני' כי לכל בני' יהי' אור בתופפותם ולא יעלה
 מוח לתפוס ולה יבא חלרמוחם: אבנבם הוא ית' היה
 מבחינן וממיה בכורי מזרים והטובים על מות בכורי
 ישראל ממיה אלו והמיה את אלו וזהו יאמר ועבר ה'
 לנגוף את מזריה ומדע למש' לא ע"י ממשיח הלא הוא כי
 הלא ופסה ה' על הסחה מה שלא יעשה כן הממשיח
 והגם עדין היה אפשר לחקן כי ית' ה' את הממשיח יפטר
 כן ואל יבא אל הבית לנ"ה הנהיט עוד טעם ב' והיא
 לא יתן הפשחים לנחל אל בחיכם והוא כי הלא לנגוף את
 כו (ח"ב) 4

ואח"כ ותדבר אליהם חרבה את זרעכם כו' . והאריך
 הזאת אשר אמרתי לכם כעצמכם אתן לזרעכם
 במקומכם כאלו נחתי לכם ועי"ן כו' גם שהעדר זבובים
 ונחלו לעולם ואם כן איפה גם שלא יהיו בדיחים תן
 להכות מה שזרקה להם כי אלו וכנאים במקומם ולא
 השוים עד הניאמו ותעטמו בזה נהלקך ולמלא ימרה
 הוא ית' אותם המתי מעט ידקין' אשר אשליך בקרבם
 לחמול להם את הארץ ע"כ אשר ותדבר אליהם חרבה
 את זרעכם וכו' לוי כי אשר חרבה אותם אתן את
 הארץ כלי' ולא שתמשו' ותתן להם את הארץ אחרי
 כן . וזאת מה שכתבנו על צדו את יתחק עם חברה
 שלא הפיל וי"ן רק ביעקב יתכן ליון טעם כחוב אלגנו
 במקומו הנה מה עשה ה' ככה שלא נשבערן לחברה
 ליעקב . וליחא אתר והקמיתו את השבעה אשר
 נשבעתי לחברה אבין שיהיה השבעה אל חברה אך
 הוא כי הנה ידוע כי לחברה חמישים מדם חסד כמד"א
 חסד לחברה והדיו והדוגו ליחא כד"א וסחד יתחק
 וסלחתי וסחמיס ליעקב . והנה בהשבע הוא ית' לכל
 ח' מהם הוא לכל ח' ע"ם מדתו . וא"כ היה נמשך כי
 שבעתו את יתחק לא הויה רק ע"ם מדת הרין בדיחוס
 בראש בדיו ולא על דה חסד וסרמיס וא"כ לא היו
 זוכים הם לא בדיחוס לדיקוס נמורים ע"כ מה עשה
 הוא ויתחק לא נשבע להשבע בפני עמון אך אמר לו
 והקמיתו את השבעה אשר נשבעתי לחברה אשר
 ידוע כי היספ בדיחית חסד ולא בדיחית הרין
 והוא ממרטו על פ' אשר כרת את חברה ונביעתו
 ליחא כי שבעתו כל חברה כרת ליחא ולא של יתחק
 ע"ם נמיסו : ויתכן כי ע"כ גם מפנה חסד את חברה
 ויתחק למטן זאה בללתי זכור מדס"ד בדבר רק שיחבר
 מה ששבע להם בדיחית חסד ולא בדיחית הרין וע"כ
 שיכר ודיק יתחק עם חברה כי אשר נשבע להם היה
 ליחא בדיחית חסד לחברה יזכרס ה' עשה וזו ויחא
 ה' על הרעה אשר דבר לעשות שהוא ע"י האף ואף גם
 זאת לא ניהס רק על הרעה אשר דבר לעשות לעמו אך
 לא על הסוגה אשר דבר לעשות לחסד לעשותו לגוי גדול
 נאמר וכו' רחמי' רבו למעלה שהוא למעלה מס' רב .
 גם רמו כי לא ניהס רק על אשר דבר לכללות עמו אך
 לא לשאר חסד לו כמאמריו ית' אחרי כן בוארס מי אשר
 חסא לי וכו' :

מן ויפן ירד משה מן ההר וכו' . ית הקמות (א) כי
 מלם ויפן מיתרת (ב) אומרו וכו' לוחות העדות
 צידו אך יתכן כי ב' לוחות שכל ח' עביו עשה ששהים
 וארכו עשה ורחבן עשה יחזיק שיהיה צידו אחת (ג) למה
 הו' לשכרדים בוארסו לחות כחובים וכו' ומדלרואי יאמר
 וטני לחות העדות צידו כחובים וכו' וגם אתר אומרו
 מצד עבריהם למה חזר ואמר מה ומוזה . (ד) אומרו
 והלוחות מיתרת כי דלוי שעליהם ידבר וגם מי לא
 ידע כי מעשה אליהם מה שאל לא כן מי נתן לחות
 ברכיע . (ה) אומרו חיות מה לוחות כי מדלרואי יאמר
 חרות בלוחות כי על הלוחות הוא חזיר שולס ופי נתן
 חריפס בלוי כי הנה זה חסוב הכריחס לרז"ל לומר
 (ש"פ פ' ח"א) אל תקרי אריות אלא חיות ממלת' היות

בחוסיים שהיה הקנף יתור גדול ושור באומר מי אשר חסא לי אמתו ואח"כ אומר ויזום סקדי ופקדתי שמיית הדבר אל פקדוהו הדורות ושור למה חזור ומחזיר . העגל ומייתו לאהרן :

אמנם הנה כתבנו למעלה כי הוא יתברך עיקר אמתה דבר על הערב רב באומר מי שחז עמד אשר העלים וכו' שהוא הערב רב שהיה עליית ע"י טעה כמדובר למעלה וע"י העולה על רוחו כ"ח הקאו מישראל לא היה רק בלא עדים והתראה בלבד . אך לא בעדים כ"ח הערב רב ועכ"ז הרד אח כל החרדה ההיא ויטבר אותם כו' וע"כ לא פח לנו מתחלה רק לדקוק את ההעוטים בלי עדים והתראה כטופות על ידי השקאה וע"כ זו התחיל ויסק את בניו להעביר חלאת העון מיד ערב הארץ זמן דבר אל אהרן ואח"כ ויאמר משה אל אהרן כו' והוא כי על זאת חרד ויאמר ואלה אהרן מה עשה לך כו'. והוא ע"ס הקדמתו למעלה אשר חילקו בין מקום שנאמר העם שחם למקום שגל' העם הזה כי העם שחם הוא הערב רב והעם הזה הוא עם בניו וז"ל מה עשה לך העם הזה הרשום עם בניו ומה יסורין עשו לך שחטתה זה שהגת עליו כו' בלו' שעשית אותו על ידך שלמלא כן לא היו חוסיים נס הם והיא חטאה גדולה בלו' מעין שונג בלי עדים והתראה כי לא נאסרו כערב רב כי אין מורה בלא היה לנס אחריו ואם כן אין ספק שאלי לא עשיתו אהה לא היו חוסיים נמלאת מניח עליו חטאה גדולה והסיב אהרן ואמר אהה ידעת את העם ולא אמר הזה בלו' הערב רב כי ברע הוא בלו' ומסיים אחר קומתם מלרים ואחר כטופים ויחקו רמז מאומרו ברע אל ערב רב דטופות דדין באחיותי דדין ויאמרו כו' בלו' הם עשו הכל כי אני לא עשיתי כלום רק שהשלכתי באש ויהי זה מורה כי ע"י כזוטה נעשה ואלמלא כן לא נעשה דבר נמלא כי הם העושים ולא אני : עוד יחקו כיון ע"ס דרכו בהסקות את בניו סרס ידבר עם אהרן . והוא כי הנה היה לנו בערב כחם משתקם את היה כל תחושה מתטח זה תחת יד אהרן שלג"כ אך מתגלגל חובה ע"י זכאי ואמר בלבו בעצמותו איך או' לאהרן אם חסא בעגל כן שהיה כחשוד כשר ומלגין ספיו ונס לא ידק חמור לו מה עשה לך העם הזה כי הנאת עליו כו' כי ערונת משתקם אהרן בכסיו על אהרן ידבק מאום ע"כ ייעלוהו כליותיו ידבק כטופות את אשר חסא בלי עדים והתראה אומר בלבו את יונת חלילה שאהרן חסא לא היה בעדים כי הלא את כך היה לא יבאר מהתפרסם . ואלדברא היראה היה בהקר כי הוא עשה המזבח לשמו ית' ועכסו מלעבוד ע"ג מאתחול ע"כ יתן עד אשר דק ויזר על פני היםים שמהם ישמו כל ישראל שכללם אהרן לומר הם בשמר בלי עדים והתראה חסא אהרן ילקה נס הוא בכל התין ישראל אשר חסאו בלי עדים והתראה וכדלוחו כי לא נגעו אחיו אז שמה ויאמר אל אהרן בלו' חיבה כדודע מל' אמירה כלומר ידעתי כי לא חסאתיך אנסך ואת כן אמור נא מה האדם אשר עשה לך הנה הוא כמדובר :

כה וירא משה כו' . לכה אל הענין נוקדיה מחזל

כי אז נחרדו האומים עד נדר שחאו קולם ויכרו כו' ולמה היה כל החרדה הזאת נוספה על מה שנדרו לעשות אלא הו' או' שהטעם הוא כי ראו כו' לו' כי מתחלה לא היה רק שמימה אך עתה מה שעשו כל החרדות חללה היה יען כי ראו כו' שע"י כן גדל ההתפעלות עד נדר הזה . והוא חלמר האורה האלקי כי עם היות שכל אשר עבד את העגל בכל פרטי עבודתו מהי הנוורה שמוטט משה עכ"ל לא התפעל לתרות אשו על הרעה הגדולה עד ראה צניוין וז"ל וירא את העגל כו' אז ויחר אף כו' וע"י ק וישבר כו' : עוד אפשר הורה כי כאשר עיקר עבודת שמים היא העבודה בשמחה ובשוב לבב שגל' (דברים כה) שחם אשר לא עבדה כו' כן בעובדי ראויו ית' החוטא ומתעבב יש לו חקיה לשוב ליהקן אך השמה צננו אברה תקוהו חז"י ע"כ כאשר הוגד לו מפי הגבורה לא הוגד לו היותם שמי' ובלתי מחמתים על פונם וע"כ לא חרם אשו מחר אך בראיה העגל ומחוללות שהיו שמיים לאדם אז ויחר אשו כו' וישבר כו' :

ב ויקח את העגל כו' . והנה ראו למה טעם אל הפרע הזאת כי הלא ויחר בקלונת יעקב הזהה פתס ישרף כמו אש . אך רנה להורות להם כל יעלה על רוחם כי כה שר האש מלמעלה לו שגלן כן בהלך הזה בנש יאל העגל האוה ע"כ שפרו באש ודכחו ואחרי כן ויסחו כו' ואח' כזהב היתוך באש בלתי עוח לישחן לא היה כי אף עור טבעי לא עורתו האש כי את שפתון עוד כיון להורות להם כי תחת אשר חטטו כי זה יעשיתם הדרבה עון אשר חסאו נעשיתם אותו הוא ישבר כל דל' יסודיהם אשר נבנו מהם ועל כן עשה בו ענין ד' יסודות כנגד יסוד האש וישרף באש כנגד יסוד השער וישקן עד אשר דק כשפר ומה גם כנגד שיעדוהו (חולין דף ס"ח) כי שמיית זכב כשר לכסוי הדם שנקרא עור שנאמר ועפרות זכב לו וכנגד יסוד הרוח ויזר לרוח ולטמאת יסוד היםים היה על פני היםים ואז וישק משה כו' ויסול חמרה בכל ד' יסודותיהם וינקטו ומהו :

כא ויאמר משה כו' . ראו לשים לב למה פתס השקיות אותם לא שאל לאהרן מה עשה

לך העם הזה עד אחרי כן ועוד כי החלה היה ראו יסיר אשר חסאו במיד ויזום על בני לוי להורג בדיון שהוא את אשר חסאו בעדים והתראה ואחרי כן ישק את אשר לא היו בו עדים והתראה לגודקם כטופות ושור כאשר חש על אשר בלא עדים והתראה למה לא חש לפקוד על אשר בעדים ושלג בהתראה . ועוד ואמרו מה עשה העם הזה מנראה כי אהרן כיון לעשות אותו וכו' זר נהבט יחסדנו . וגם היות לב כי שחצתו יראה בלתי משתקם . ועוד אומר וירא משה את העם כי פרוע הוא מה הוא הגליו אחרי שנלה אשו אהרן ואם הוא שחטאו ע"י אהרן למה יאמר לשון פריעתם וגם אומר לשמחה בקמייהם הוא כמשולל הבנה ועוד למה אשר טענת דין בחוספאים הוגר משה ואומר חסם חסאחם ויחר היה נודק מתחלה וגם למה לא אמר להם כן עד ממחרת וגם ל' אומרו אכפירה והתראוי ואמר יבשר ה' ועוד אומרו מהני נא מה שלא אמר חתלה קודם שפוח משתקם

(ב"ר פ' מ"ד) האומרים כי באומר משה
 זכור לאברהם כו' מה' מלאכים רעים שהיו עם חף
 והמה וקף כו' זכות השלשה אבות נבחרו ב' מהם
 ובאלו שנים ה' ומהם חמור משה לסקב"ה ענין אלה
 בעד החף והיו קומה ה' בחף ולמי בעד המה והיו
 (הש"ס ק"ה) לילא משה בחירו כו' להשיב חמור כו'
 היה כי היו המקבירים נשנים אחר מלקטנו ב' לא
 ערבו על לבם נגד ישראל : עוד ידענו מרז"ל כי דרך
 המקטיר למעלה שבראותם את החושף חקטין השמחו או
 ירצו לקברו עליו תך בראותם שהגדיל המלו או ידלו
 ממז"ל כי על עברם משה רשע העם הזה הפלה גדולה
 נזדו אחר המקבירים בחו' הלא מה נאמר הלא חמור
 הוא בעלמו כי ונגדיל גדר ההפחה הכי הוא חמור
 הקטף גדולה וכבראם בעדו והיה הדבר זכור ו' וזינו
 צדק אז אמר ועתה אל תשא העתהם כו' ולא חמור
 חמור הגדול : ונבא אלה הענין . והוא כי הגם על ידי
 מאמר הברן אלה ידעה את העם כו' שהוא מ"ס לטיל
 שחטול כל אברהם דבר על הערצ רב ויקול מפני ישראל
 בעלו לא עשו דבר כמדובר למעלה וע"י כן הוא נחרצ
 ויהגברו המקבירים אשר רהקו בהחלה ט"ו מה הזכיר
 שמה זכות הנות ואשר הלא פנה אליהם הוא יתב' את
 האף וכמה זה הרפה שה"ס היה הדבר כמובט ע"ס
 השוב וכמה שלא היו ישראל הוטלם רק על גלי ערס
 והנראה תך עתה נפקת עינו וירח את העם כרוח ומגול'
 מהעני כבוד כל אשר הטלו בעדים והתראה וסיה זה
 מהמקבירים בקמו עליהם כי כרעו אהרן ע"י הכטיל
 ופיעם השמחם בכמעט חמור שלא הסירו כלל הנקרהים
 ישראל כי אז נחרטו הנקבירים לגלות השמחה וזה או'
 פרוע שהוא כי אהלו מהעני כבוד שהוא החופה על
 ר'הי"ס כבשר היה כל אלה אשר יתח' כמז"ל כבשר
 היותר (במה דף ר"י) על וסוקע אותה לה' נגד העמש
 כי אשר הטף היה מהגלה העקן מעליו ומכה השמש על
 ראשו ועד"י יאמר וירח משה את העם כי פרוע הוא
 הוא החם היותר מהופה ע"י הוכיח שהזכירו והשדח זה
 קעה כי פרעם אהרן עתה והיה זה בשביל מיטע
 השמחה בעני המקבירים אשר הם קמיהם כי אמרו
 המקבירים אלהי צהה להשי' עליהם הם נקברו עד
 נגלה חוקם מהישיבו שהסרן מהפסאותם הם העני כבוד
 וזהו לשמה בקמיהם ששמה הוא לטון מיטוב כמו שפך
 מהו ומה שפך דבר : או עד"י כי פרעם אהרן עד
 גדר היותם לשמה מיטע וקלי ההיכרות בקמיהם הם
 המקבירים לקטרן עליהם שפ"כ עתה קברנו ונכנס כל
 אהרן נגה חותם כי אלהי משפט ה' אז חמור משה כגדו
 אל היה כאשר עם לבנו שלא הטלו בעדים והתראה לא
 היו מבטקין עתה קמיהם לגלות את כל העם ולשמהם
 לפורעם תך אין זה כ"ה שים צהה חייב מיתה ב"ד
 והשפך כי פרס עשות משפט במזידים אל כל העם
 היה פרוע על שלא עשו בהם משפט או שלא מירו ע"כ
 ועמד משה כו' ויאמר מי לה' אלו כו' והו' נה נמה ועלו
 השערה אל הנתי דמים ויהרגו כל הייבי מיתות ב"ד
 וכעשותם כן חמור להם היה ב' עובות עשותם הם
 שהתנהגו לכפר על ישראל כן זה יהיה פסרה על

ומה שאמר הוא ית' מי אשר הטא כי אחרת על הכתוב וסירס שאמר כי יונק ה' את העם וכו' ואחר על אשר עשו וכו' אשר עשה הארץ הלא הוא כי הנה מהשמש שולקת ה' מסו ע"י משה ולא ע"י בני לוי וכו' על ידי בני לוי ומה ע"י הקב"ה בלא הכרח להט לט ס"ב טעם ומה לא טעם גם זאת הוא ית' ע"י משה או זולתו ואמר יונק כו' והוא כי הנה לא יבצר מלפני שוגג ומפני לדבר ולומר למה לך שלמה הליקו חוסאים חללה והארץ טעל ידו ונשקה החושבה לא לקח ומי יסיר מליצי הדור מלומר הנה בני לוי לא נעשו בו כי בישו ממנו וגם משה הוא החיו וכאשר בדיקס כסופות הוא ידע לעשות דבר בלא ילקח לחיו כי אשר ע"י שם הרג את המלכי הוא ידע ג"כ לעשות זה ע"ב אמר הוא ית' הנה השליטות ילקו על ידי והארץ יהיה לפימה או יתקפו כל איש באומנם הלא הוא ית' לא ישא סנים והוא ע"ב טרול בדוד פתח במנסה ולא בפני דברים האחרים ואמר שיטל אהרן ואמרו אין זה כ"ה ש"ה יתשוב ה' לו עון כ"ה אל הערב רב בדת:למט אשר אמר לאחיו וכו' יונק ה' לומר תדע למה יונק ה' כו' על ידו ולא על ידי בני כדו להורות כי הם אשר עשו את העול אשר עשה אהרן כלומר כי אשר הוא עשה את העשים כעמולא הוא רק במקרה וזהו אשר כסו כלומר הם עשו לפי האמת

אח אשר עשה אהרן ולא הוא :

לג א ירדבר ה' ב'. רמזי לפיכך לב כי אחרי או' לך נחה את העם למה תצור ואו' לך טעם מזה אהם והעם ב'. ועוד למה הזכיר לו שהוא העלם בכו' אשר העלית. ועוד אומרו לחמר לזרעך כי חינו לחמר לזולת. ועוד למה חזר ואמר ולחמה לזרעך במלך הרי יולחך למעלה כנה מלאכי ילך לפניך. וגם למה הזכיר היות אל לרץ זכה הלב ודבש כי ידוע הוא: אך הנה ראה הוא ית' סן יתחד טעם על מאמרו ית' לך נחה את העם הנה מלאכי ילך לפניך כי הלא לבנו יבין דבר נגד כבודו. וכך דבר שלא כנגד כבוד ישראל והדבר ההוא ימלא בו מה שהוא נגד כבודו ית' הלא הוא כי בכו' לך נחה את העם הלא יראה כי לא יבא הוא אל הארץ רק לנחמה הדרך בלבד וע"כ יתחנך לבנו כי הלא עדין לא היה עובדו טעמו יגזר שלא יבא אל הארץ: שנית על כבוד ישראל שיונה בכו' הנה מלאכי ילך לפניך כי גם בכו' ירעה אוהם המלאך ויהגם וזו רעה חולה כי גם הוא מוכב אלהים ולא ישליט ה' מלאך ומובל גם ומה ומשך גם על כבודו ית' כי הלא הוא ית' העומד להטוב לזרעך אחן שיונה שיהן ע"י ע"מו ולא ע"י מלאך ע"כ על שלמה אלה ענה ואמר אל משה על האונט אלקי לך ענה מזה מזה ומה ומה אשר העלית כלומר כאשר היהלת העולות מצור ומעלה אהם אל הארץ וכו' וכו' והוא כי הוא ית' דן בחרם הוא שם ועיניו הסעל עדין לה ה': ועל כב' אמר נשבעתי לחמר לזרעך אהונה כלו' כן אמר כי מה נשבעתי לא בלבד היה שהתן להם הארץ כי אם לחמר לזרעך אהונה כלו' מ"כ ואל תחמה על אחרי עשה שמלאכי ילך כי דע חישת כי ושהנתי לפניך מלאך אך לא שיה' הוא הכונש את הארץ והנגש את הנוים כ"ה ונרשתי כלו' חיו בעמלי את הכונשי כו' ית'

והרשיה כי אין פסוקים אשר לא מלאך כי שלא הוא אל ארץ זבה חבוהש פסוק דבר הכלתי משיחם כ"ה אל עמי והוא כאשר היה הוא ית' בחרם למטות הכלדים בשדה וכללים שמה לזרן פני שוקים ח' של דבש וכו' של הלב ומקראה בעמנו יתבדך כבחרו ח' ודחום הוא ולא מלאך וכן להרואה לישראל מעלה הארץ מחדל להם זה להורות כי מה שלא יתן ע"י מלאך הוא סתמיים אלה והוא לעשות רמו לבנים ארץ העליונה והתחייבה לחב ומתקום חטונם עליהן הדומה לדבש זולת רמו פחד היותו ענין זה רמו פה בכו' ראו עמה כי ע"י עמי אשר עשה כי הלא הניו מלאכס אל ארץ זבה חבוה דבש אשר לא ייחסי זה רק אל עמי ואלו כהם שאמרש ולטח מלאך חיו רק בבביל הדרך בלבד כי הם קטם ערף אחס סן סלכך בדרך שאין מקום חיימה ותוכלו מה לפטר רמזי :

ד וישמען העם את הדבר כו'. רמזי לפיכך לב מהם הוא ענין העדי הלו שלא שמו חיו עדי עמו. והנה רמזי ז"ל ס' לפון מדות שהוא פדית דם הכריח שקבלו בחורב והלא כמו ז' נחשב אומרו ולא שם כי הדרגה הלו' וסירו כי ולא שמו זרם כי היה רק מהם ולא שמו אחרו עליהם ועוד שאין עדין רק לפי עדי לא לפון עדות. והנה רמזי ז"ל (פ"ד ס' מ"ה) טעם לפון זיין שהוא חכמים ועדי אלה. וגם עלזה יקשה כי איך יתקבר עם ראש הסבוק. ועוד כי בכו' ולא שמו נראה שלא עליהם היה ולא שמו לטות עליהם ואיך כשטק פתחיה כוא אמר כבוד עדיך אם לא שמו חיו עליהם איך יורידאו ועוד איך מתקבר עם ראש הפסק. וגם אומר ואדעה מה אעשה לך אם אודעה הוא כחשמו לא ידע כלפי עמלה ואם הוא ל' רחמים איך יתקן מהרדמ עדים מעליהם: והנה לבא אל הביאור תביע שכל וסוד במלמ' ז"ל בחרם' כרת פרק ר"ע (דף ס"ה) וכו' נחל אל כונת הכתובים. וח"ל שהאמר דרש ר' סימאי בשעה שהקדישו ישראל נעשה להם בכו' ס' רטוב על מ"ש ולכל ח' מיראל קשרו לו ב' חכמים ח' כבוד נעשה וכו' כנגד כחשם וכיון שחטאו ישראל ירדו ק"ב רטוב מ"ה וסירקום שנאמ' ויחללו בני ישראל את עדים מהר חורב אמר רב חמא בר חנינא בחורב פטנו ונחורב סרקי בחורב פטנו כדאמך בחורב סרקי דכתיב ויחללו בני ישראל. ח"כ יתחנך וכלן זכס משה ופנין דסמיך ליה ומשה יקח את האהל אשר ר"ל ופסיד הקב"ה להחזיק לנו שנא' וסדויו ס' יעונו וכלו ליק צרה ותמחת עוים על ראשם שמה ששטלם על ראשם: ולבאל כונת מאמרו ז"ל תביע לב (ב) למס הוצרכו פשים רטוב והלא במלאך ח' היה אפשר להעשות או לפחות כסך פתוח טעמים רטוב. (ג) תביע לב אל אומרו בשעה שהקדימו ולא אמר בזכות ששקדימו. (ד) תחנך לו הכונש הוא של מלאכי חכמים (ה) איך שפטלו ירדו ק"ב רטוב מ"ה וסירקום מנין לו הפך השם (ה) מנין לו שפרקום מ"ה כי האם בראיה שפסיד מהפסק הוא אומר ויחללו שמויה שסם מ"ה: בבחירתם שלא ע"י זולתם וכן מביח מקראו פלפולו שאו' להם הקב"ה סרד עדיך מעלך שיונה שסם השורידים מעמלם (ו) מס המס הכשרים אהלה (ז) לא ימנע או סיו עדין הכשרים ססם ראוים עליהם לא לאו את עדין סיו רמזים למה יתב' סא ית'

יח' הווד עדיך ויטע למ"ח יפרקט ואם איך לרואים
 אליהם מחליהם יתברקו כי יחמלו ויפלו סיבת העפרים
 (ח) מה שמקדים הכסף כי אחר שמרובה מזה סוכה
 יאר ממדע שרעטעס להם לקדש צלו ס' רבוא ופרקס
 צלו ק"ב רבוא והנה להטובתם כי כן הוא כי להיות
 מלוכה מזה סוכה הסתיקו ס' רבוא לקשרט מח"כ
 לשורעטע שאלרש כוליים לפתק עדיין קשה מתיכא חייב
 ספוי כפלים ומביק ים לו רחוי. (ט) איך מביא רחוי
 מספוק ויחללו שצלו מ"הוקדומומ"ח וסירקוס שאין
 עם מה דבר. (י) כי עס ידבר על הסירוק ולא על
 הסעיגים (יא) מה נא להדבר' חמא שחורב סענו ובחורב
 פרקו זיל קרי כי רב סוף כי נעשה ונשמו בחורב ואחר
 וספוק ויחללו גם הוא סיס בחורב (יב) חומרו בחורב
 פענו כדלמקן ובחורב פרקו דחייב ויחללו בני ישראל
 וכו' כי סלם מתי כדלמקן גם סוף שאק ויחללו ואחרכה
 שיקדו ורשם שסוף על הסעיגים ונחזר להביאו שיהי על
 הסיריקו והכל ספוק ח' (יג) איך נלמד משניות ומשה
 יקה אם האלה. שגסל ק"ב רבוא עפרוס (יד) חממר
 ר"ל ועמד הקביה להחזיק לנו שגא' ודעווי ס' יעניב וכו'
 מה דעתי העפרוס סהס וערוך לנו בספוק סהס :
 אסגנם סנה קדמס מנחם אלנו מרז"ל כי כל הערש
 מטיב לחם נעשה לו מלאך מלין פרקלים ח' וכו'
 הוא סחילוי ופעפשו כמנוטר אללנו על מארס ו"ל
 (ברכות דף י"ז) לזיקוס יעניבו ועפרוסייהם בראשיהם
 ט' : ונבא אל העיני. והוא כי יק שלם זכיות הנמליות
 גיד ישראל באומרס נעשה ונשמע (ח) הקדימת העשים
 לשמישה (ג) קבלת השמישה (ג) קבלת העשים :

והנה זכות הקדימה נגמר בשעמה ונעשה מלאך איך
 זכות הששים זכות קבלת השמישה לא נגמר עדיין כי איך
 פקס קבלת על עמחוי איך לא יבצר כי להם שמהנה סוכה
 הקב"ה מרסס למשעם שסוף יקבלו שיהיה לעשותם. כל
 שלא יסיק עדיין לעשות מלאכים לא יבצר מהשעות
 אורות קדושה להטעטר בהם מאז עד עת שסגל נמלנו
 ביד כל ח' מיראל מלאך ח' על הקדימה וב' אורות על
 קבלת המשעוהשמישים : וע"ב סייקם אחר דבר רבי
 סימאי כי בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע נתי
 ס' רבוא וכו' כי עיני הקדימה סיה זכות נגמר בשעמו
 ונעשה מלאך חמא סכל ס' רבוא ו"ל בשעה כו' כנא
 ס' רבוא כו' כי בשעה סיהו יגמרו ובה מלאך ח' ע"י
 כל ח' מוס' רבוא ישראל והמה כנא וקשרו ב' אורות
 סנעשים ע"י קבלת השמישה וע"י קבלת השמישה וקשרים
 לעפרוס ששים בראש כל ח' מיראל וכיון שסחלו ירדו
 ק"ב רבוא מ"ח והוא ע"ד האומר כי כאשר העשפה מזה
 ח' ערל מלאך פרקלים כן העוס' עבירה בורא שמיים
 והנה ידוע מאמרס ו"ל (ס"ר פ' ע"ב) שאלר הקב"ה למטה
 סאס' כי דברוס שמש פס'וח על ידך מי יתן ועברו על
 אשר סיו על ידך ולא על אשר שמשו מטי חסר סרו מסר
 מן הדדך אשר לזייהם בהס אחי ולא יסיה לך והוא כסא'
 אלנו למעלה באמר לו הוא ית' עשו להם עגל מסכה
 ויחמולו ויזכרו לו שסוף מנכרס הדבור סב' לא יסיה
 לך וכו' לא שמשחיו להם וכו' ויאלמו אלה אליך ישראל
 אשר העולך מאלך מלרסם שסוף עירסם סדבור סא' :

סיהס אמי ס' אליך אשר הולמסך מאלך מלרס וסס
 כמנו כי עון אלה אליך סיה בשמישה כי שמשו וקבלו
 מהעבר רב האומרים לישראל אלה אליך אשר העולך איך
 הדבור סב' ס' נעשה ששמשחו כסעלו נמלנו בידם ב'
 סירוס סהס עבדס ב' הדברוס ח' נעשה כנוד
 אומרס נעשה וז' בשמישה כנוד אומרס ונשמע סרי סכל
 ח' מס' רבוא ישראל. קנה ב' משחירס על ב' נשי
 עבירות נמלנו ק"ב רבוא מ"ח. ודעתי ר' סימאי כי ין סס
 אשר ירדו וסירקוס אורו שנכרל על משה ששמשחו
 לו ויזכרו לו סירק עפרוס נעשה ואשר נכרל על שמישה
 אלה אליך כי שמשו וקבלו מהעבר רב סירק העשרה
 האעשים על ידו והיה ונשמע : והוא כי כיון העשים
 וכליו מומים סיו לאחריס סיע"ס ביקק סוף ית' ללולת סת
 כלס כלאורו וכלס ועין הכליו ששים סוף סופק
 לדורות כלס סקודס כחמלרס ! (סנהדרין דף ק"ב) על
 ביום סקדי ופקדתי סין לך סקודה ופקדתי סין כה מעין
 העגל וסין זה רק על אשר לא מיחו בכל קבל עדם ישראל
 כי ג' כחוס החופאים כלס כחשסם סיו סדבור למעל'
 והגיד רחוי מספוק ויחללו בני ישראל וכו' על הסיריק
 ועל הסעיגים והוא סהוקס' כי לו סכרלוי יאשר בהר חורב
 מאי מהר חורב אלא ויחללו כי סעדי סיהס להס מהר
 חורב סהס מעה קבלו סעיגה סס סאלרו נעשה ונשמע
 ורלויס סוף על מלכות קשרי וסירוק איך על המקשרים
 והמקרים סין לרדך רחוי כי כשסר סריות סיו
 סלללרס וכמסר סענוס יסיו סמ"ח סכדור. וז' חמא
 בר סיסל מולק על ר' סימאי וכו' כי לא חוררו מסלס
 למלכד קדס לקשר סענוס ולא כשריקה לע"ח ס"ל
 שכתרב סענו מעל' ובחורב פרקו מעל' סנילו כעסול'
 וזה בחורב סענו ובחורב פרקו. וסדי רחוי בחורב
 פסס כדלמקן סעסו סל מקרל ויחללו וכו' אורו סעדי
 עסס להס חורב ספסעס סקבלו ספסר סלל' על גס
 יד מקשר וסס מביא רחוי גס על הסיריק סוף גס
 שומר ויחללו סוכל סיהס וזמללס סוף על יד מסרקים
 ילממד מ"קס דכחיב ויחללו וכו' סוף סיריק וסוקס
 לשעינה כלאורו בהר חורב מה סעיגס מלניסן איך
 סיריק כן ססלס לא כן להם כמקומה לה סכרס סעיגס
 כ"ל סה כעס סיריק כלללר יד איך סוף להקיס סדבור :
 והנה נלמד על סכרס מתוקומס ח' גס סכל וסנין מה
 ססס סעס'וח סללס ומה סעיגס וסלל' סוף
 מאמרס ו"ל כמדס חיות על ס' משכתי ס' ו"ל סיי רכ"י
 זיין סניסן להס לישראל בחורב סס חמשרס סיה סוק
 סליו וכססחלו כעספס העגל נסל מהס סילד ויסל רבי
 איבו ויבן רבי איבו אחר סחלו סיה נקקו ורבן ארי
 מלאך סיה יורד וסקלס ע"כ : והנה סין סעס עמח
 סהיס כלי זיין מנע כסס סוק כן ס"ל ח' ידק אומרס
 סליו סיה נקקו או מלל' סקלס ובי סיון סיד לו חומר
 ססו כן סל עמס סיה סילק כן ק"ף איך סין סק כן
 סין זה רק אורות קדושה סרבי סנמלס ישראל כנ"ס
 ססיו להס כליו זיין מנן כעסס כיון וכסס סמסרס.
 וסעין כי ב' ססס סרביס סלללרס כללל סנעסדו
 ישראל סיוס בני מרין ססס על ידי קבלת סכורס לולל
 קלללו כעגל (ח) מלניס (ג) סירוס מלללך סמוס וס

מלמרו

מאמרו נמאק לשמו זיון שיתן להם בחורב שהוא הערי
 שתייטו ונתעקרו בו עם המפורש יהי חקוק עליו לנומך
 שהיה להם עדי ואור עליון על יד זכותם מנן להם מצד
 אלה כזיון הוא מהגלות וגם עם המפורש חקוק עליו
 להיות להם חירות ממלאך המות שהוא ממקור החיים להנן
 להם ממלאך המות והוא מאמרו ז"ל במדרש (דברים
 רבה פ' י"ח) כי כשהיה בא מלאך המות ליכול לתמות של
 משה היה מוכיב עם המפורש והעיריה מעליו טבה כי יצדק
 לרמוז חירות ממלאך המות באומרו עם המפ' חקוק עליו
 ואמרו זיון נגד בל"ל שהוא לרמוז חירות מהגלות :
 והוא מאמרו רשב"י זיון שניתן לישראל בחורב כו' ויהי
 כי הוא העדי שידבר בו הכ' ויטלוהו רבנן שיתן להם
 בחורב והן טבה יסיו הב' עפרות שאמר ר' סימאי ח'
 כעד ועשה וב' כעד נשמע . כי הב' חירות מחופש'
 וקפודות מלמעלה עליהם להנן עליהם מהגלות' ומהמלאך
 המות אלא שרשב"י נשא משלו באופן מהגלה הענין יותר
 כמדובר ויתכן יהיה העפרה של מעשה לעומת מנן הגליות
 שהוא צדק כי כן אין הגליות מופלים רק בגוף במפורש
 של סקוק ומשמי אלאין גוף כו' ועמדה כמגדד שמע אשר
 היא חוב מתייהם אל הנפש צדק כעד המלאך המות הטפל
 אלא הנפש . והנה דעת ר' חיבו כי אחר ששתי חירות
 הקדושה נקברו נפשיות לא היה רק על היותם המשוללי
 זוהמת נפש . ע"כ ע"י עון העגל ששבה זוהמתן כשם
 והדבק נפשיותם אז מחליהם וקלפו החירות הטבה מנפשו'
 ומה גם המוח הקפודים בזהמת כוודע ולא הוצרכו מ"מ
 לקלפם ודעת רבנן להיות כי אשר הפאן בעגל כבר מחו
 אשר עדים והתראה ע"י שבת הלוי ואשר בעדים וכלי
 התראה על ידי הקדחת משה שצדקס כסוימות א"כ אין עון
 אשר חטא בזההים רק אשר לא מיחו ביד עשוי רשעה אך
 צדקס לא דבק מאום ע"כ לא היה כדאי בזהמת שדבק'
 כם להקלף מלחיהם כמות הקדושה הטבה מנפשותם אלא
 שיד מלאך וקולפם . והוא כי מלאך ח' היה קולף הכה
 סא' והב' את האמר כמדובר : הנה מלאט דריוו כי
 הגי תנאי כדאי הנאי ר' סימאי כדעת רבנן ור' חמא
 כר' חיבו ומחור על הענין והוא כי אחר אומרו רבי
 סימאי שהוצרכו מ"מ לפרקם על שכל אמתם לא היה
 רק על שלא מיחו בלנד . וגם ר' חמא עם סיומותממים
 יור שפרקו מחליהם עם כל זה לא יבצר כי חסאחם
 לא כדעה מאד כי לא היה עמו שלא מיחו ביד הטוברים
 וא"כ חיהם הלא כמו זר נחשב העפרות הטבה יעוצו מהם
 ויהיו עדי לובד אחר כי זכו חליהם בירקחה ע"כ בא
 ר' יוחן ואמר ובכלם זכה משה ונפלים דסמך ליה ומשה
 יאח כו' והוא כי מתייע אל דרשת הסמיכות כאלו יאמר
 יאח שגלו לאה עדים ומשה לקחה ומהא האמר ומה
 כעם בקחת אותם משה אחר שמהם יגרשו לאה כה ר"ל
 ומלא אה דכריו ואמר ועתיד הקב"ה להחזירן לנו שפא'
 ופדויי ה' יסובן כו' שדוקסה לו ככתוב אומרו ופדויי
 ה' יסובן שמה טעם זולתם שאין פדויי ה' . ועוד
 מה היא שמהם עולם ולמה ייחס השמה אל הרשב
 ואין דרכם אלה בלב על כן אמר שהענין הוא כי הקוראים
 שדויי ה' הם יוצאי מצרים כד"ל (תהלים ק"ו) יאמרו
 גלויי ה' אשר גאלם מיד צר אשר גאלם טעם לא היו

יחזק כ"י והוא כי מלא ברא עליהם אדם על הארץ היה
 לפנות מרכבה מבני אדם המאמרים ז"ל (כ"ד פ' י"ט)
 משנה שנרא הקב"ה את עלמיו נאמרה נספיה לו דירה
 צמחונים וכו' וכן עשה ע"י אדם וזוהו פנים יעשו את
 סרע ותלפיה גם וזמנם נתפס"ב לבא אל האכליה ראה
 כול ית' כי טוב המוח לאדם למקן ולסדר בצור הארץ
 כל וצמחם להחיותם וזים ונרים מוכנים להיות מרכבה
 אל הפנייה במלאכי השפת ועוד הוסיף הוא ית' ע"י
 לבינו חכמה למעבדו בגלות למען מרן וספר גם על
 ידם את עיניו להטיל אורח מניהם העמיד כמאמרים ז"ל
 לעל אנריהם ויבד צמח גיהנם ואינו מית אדם
 ליתנם כי מלא בירר לו את הנלוים: והרהר כאשר
 פתיה טרם ופסקה וזהו אל העדי הנזכר אשר
 כוננו להשיג השומר העמיד להיות מרכבה אל הפנייה
 מלא ית' כי פסקה וזהו ויטן למו ב' מנינים: והנן
 כל י' אחי מן פק פסי הכותבות הנזכר כמדובר.
 והם ע"י כח העגל הנקד לאכל מחולם. כי שנה צמחן
 למקום והבדס מקוה כל הפורה העמידה פיהו להיותם
 מרכבה אל הפנייה את לא ע"י מיוקן בגלות ופסוח
 כמזמרה את גויהם בצומח מחלוא ויהפחם ע"כ אשר
 חלניהם חיו לפס לישראל את לא וירדו עדים מעליהם
 כי הא ית' בני חרץ מוחו ומגלח חלואו וזהו חן בלתי
 ממחוקה לשלם אל ית' ויבד עוד בכל ויהיה גם חס
 לעולם חיו להשיג השומר העמיד גוף ונכנס וסוכ מהם
 כנסל ע"כ כל פונס חלי בהוריד עדים מעליהם ע"י
 ק יתמדתו ויחלבו ויובנו אל כל ספי העמיד הוא
 ית' להביט עליהם וזה מאמרו ית' ועמה הורד ערך
 מעליך וקבל מוח וגליות ואל יקשה בעיניך כי למובקן
 בני ח' כי ע"י כך וזדעה מה אעשה לך כל' כל כך
 שהיה הטובה אשר אעשה לך שלא ידענה ואלתי והוא
 מאמר הנה עין לא ראהה אל'הים ואלך וישנה להחכה
 לו וזהו ואלהי כו' לו וזדעה חלי לבדי מה אעשה
 לו כל כך וכך יהיו רבויים וזוממם איכותו לעמד:
ו משיה יקח את האהל ט'. ראוי לפים לב אל
 מאמרו סרתק מן המחנה שמהראוי יאמר
 רחוק מן המחנה ועד למה קראו אהל מועד. וגם
 כפורה למה מודיענו השם שקראו לו ועד אומרו אשר
 מחון למחנה שהוא מיותר אחר אומרו הרחק מן המחנה
 ועד אומרו והי' בלוא ט' למה יודיענו שכל חס פחה
 אהל ופסחיו אחרי משה וידוע מאמרים ז"ל (פ"ד ס'
 פ"ה) וראוי למה קעם לדעתם למה יספר הכתוב בגנות
 ישראל שהיו מליצים עליו. ולמה יודיענו שנבא משה
 באהלם ירד העק ט' והישחחו כל העם מי לא ידע
 שצמו ק מן השם להסתחווה לפני העק אשר הם
 האל'הים ועד אמרו ודבר ה' עם משה פנים בפנים האם
 סיום ההוא היהל אחו פנים אל פנים כי ע"כ פינו רז"ל
 (ברכות דף ו) בהמחשבות ואמרו חני בכעם וזאהו בקעם
 ככל יאמר פנים של זמם ועד אומרו ומשמרו יאשע
 כו' יראה בלתי מקובל עם הקודם ולדרך רז"ל היה
 זודק ימר חס היה מדבר כל לטוב. ומשמך יהושע
 גן טן ט': אסגם הנה אמרו רז"ל (שם) כי לקח
 אכל יפ חיו מחון למחנה בלאמרו שהיו כמנידים ועד

יחזק כ"י והוא כי מלא ברא עליהם אדם על הארץ היה
 לפנות מרכבה מבני אדם המאמרים ז"ל (כ"ד פ' י"ט)
 משנה שנרא הקב"ה את עלמיו נאמרה נספיה לו דירה
 צמחונים וכו' וכן עשה ע"י אדם וזוהו פנים יעשו את
 סרע ותלפיה גם וזמנם נתפס"ב לבא אל האכליה ראה
 כול ית' כי טוב המוח לאדם למקן ולסדר בצור הארץ
 כל וצמחם להחיותם וזים ונרים מוכנים להיות מרכבה
 אל הפנייה במלאכי השפת ועוד הוסיף הוא ית' ע"י
 לבינו חכמה למעבדו בגלות למען מרן וספר גם על
 ידם את עיניו להטיל אורח מניהם העמיד כמאמרים ז"ל
 לעל אנריהם ויבד צמח גיהנם ואינו מית אדם
 ליתנם כי מלא בירר לו את הנלוים: והרהר כאשר
 פתיה טרם ופסקה וזהו אל העדי הנזכר אשר
 כוננו להשיג השומר העמיד להיות מרכבה אל הפנייה
 מלא ית' כי פסקה וזהו ויטן למו ב' מנינים: והנן
 כל י' אחי מן פק פסי הכותבות הנזכר כמדובר.
 והם ע"י כח העגל הנקד לאכל מחולם. כי שנה צמחן
 למקום והבדס מקוה כל הפורה העמידה פיהו להיותם
 מרכבה אל הפנייה את לא ע"י מיוקן בגלות ופסוח
 כמזמרה את גויהם בצומח מחלוא ויהפחם ע"כ אשר
 חלניהם חיו לפס לישראל את לא וירדו עדים מעליהם
 כי הא ית' בני חרץ מוחו ומגלח חלואו וזהו חן בלתי
 ממחוקה לשלם אל ית' ויבד עוד בכל ויהיה גם חס
 לעולם חיו להשיג השומר העמיד גוף ונכנס וסוכ מהם
 כנסל ע"כ כל פונס חלי בהוריד עדים מעליהם ע"י
 ק יתמדתו ויחלבו ויובנו אל כל ספי העמיד הוא
 ית' להביט עליהם וזה מאמרו ית' ועמה הורד ערך
 מעליך וקבל מוח וגליות ואל יקשה בעיניך כי למובקן
 בני ח' כי ע"י כך וזדעה מה אעשה לך כל' כל כך
 שהיה הטובה אשר אעשה לך שלא ידענה ואלתי והוא
 מאמר הנה עין לא ראהה אל'הים ואלך וישנה להחכה
 לו וזהו ואלהי כו' לו וזדעה חלי לבדי מה אעשה
 לו כל כך וכך יהיו רבויים וזוממם איכותו לעמד:
ו משיה יקח את האהל ט'. ראוי לפים לב אל
 מאמרו סרתק מן המחנה שמהראוי יאמר
 רחוק מן המחנה ועד למה קראו אהל מועד. וגם
 כפורה למה מודיענו השם שקראו לו ועד אומרו אשר
 מחון למחנה שהוא מיותר אחר אומרו הרחק מן המחנה
 ועד אומרו והי' בלוא ט' למה יודיענו שכל חס פחה
 אהל ופסחיו אחרי משה וידוע מאמרים ז"ל (פ"ד ס'
 פ"ה) וראוי למה קעם לדעתם למה יספר הכתוב בגנות
 ישראל שהיו מליצים עליו. ולמה יודיענו שנבא משה
 באהלם ירד העק ט' והישחחו כל העם מי לא ידע
 שצמו ק מן השם להסתחווה לפני העק אשר הם
 האל'הים ועד אמרו ודבר ה' עם משה פנים בפנים האם
 סיום ההוא היהל אחו פנים אל פנים כי ע"כ פינו רז"ל
 (ברכות דף ו) בהמחשבות ואמרו חני בכעם וזאהו בקעם
 ככל יאמר פנים של זמם ועד אומרו ומשמרו יאשע
 כו' יראה בלתי מקובל עם הקודם ולדרך רז"ל היה
 זודק ימר חס היה מדבר כל לטוב. ומשמך יהושע
 גן טן ט': אסגם הנה אמרו רז"ל (שם) כי לקח
 אכל יפ חיו מחון למחנה בלאמרו שהיו כמנידים ועד

איש מי שהאז רעהו פארוכו פנים אל פנים היה מה
 שאמר לו ומשרתו כלי' בל"ב אין זה כ"א שהיה בוש
 לו' אליו דבר אשר יצונו לפי כבודו לנוכח רק בלאהר
 יד הפדבר שלא לנוכח כן כניכול עשה הוא יח' שלא
 אמר לו ומשרתך יתפשע וכו' כלי' יכנס במקומך אם
 הזנהב כבעם כ"א ומשרתו שלא לנוכח; ושיעורו הכ'
 ודבר ה' עם משה פנים אל פנים וגם עתה כ"א
 ידבר איש אל רעהו ודברו פה' אל פה' דבר פעל ידו
 חזר ופג' אל המהמה שחזר בו מלהתעבם למנודים ומה
 היה הקושי שדבר דרך כבוד עם היומו כלבד ידבר היו
 אז רעהו פנים אל פנים הוא אומר ומשרתו כו' שלא
 לנוכח עם היום הכיוונה לומר לו אם לא תהפייים הנה
 משרתך במקומך או יהיה הענין כי כאשר היה קשה
 לו כשהוא שיהיה להם סכסוך בין ה' ובעיניהם מלאך כ"א
 משה כך משה היה ירא סן לאשמוס העם יהיה גם
 המלאך בין הפ"י למשה ע"כ אמר אם אהיה במחנה
 אולי ידבק בי גרשון זה ע"כ ומשה יקח את האהל ונסע
 לו מחוץ למחנה פעל ה' היות הרחק מן המחנה של
 החנוטים לא ימש ה' מהיות שם עם משה ולא יהיה
 המלאך הסרווי בין ה' ובינו וקרה לו אהל מועד
 כמשכן שהוא כוכב ה' ולא מלאך שע"כ והיה כל חכב
 ה' ירא אל אהל מועד ובראותו ישרא' כך הכשו סן ימים
 משה מהיות מתייבב וסן על חוכר וזכה לא ידבר ה'
 עם משה כ"א מלאך ע"כ בבואו האהל היו חוליים עיניהם
 אחריו כשפוק לומר די הומו לכדו היו רוצים לא את
 המלאך ובראותם הענין אשר גם ה' עם משה האחרון
 שנעשה הפוקס ויאמר משה אם היה גדול כעסו יח' עם
 ישראל גם שלא היה מיוחד דברו מעשה ע"י מלאך כ"א
 מדבר עמי בעלמו היה מדבר מן הזד כלה ונוכח כי
 כלס כהן לו גדולה אלא כשכילם אך ברשותו כי ודבר
 עשה ה' עם משה גשם כו' כאשר ידבר הים אל רעהו
 א"כ ודאי אין כעסו גדול על עמו וחין ראוי לשרת
 מהס כלי' כי גם כשהיו אדם לא ימים מהיותו יתברך
 הדובר בו שהיה לו' יודע כל הממה עם ישראל
 אך יסעו לא עם מוה' כהד ויהא אלוה' בבוש לב אל חמו
 נער אמר או' משרתו אך הנה פה"י כי מלאך המזכר
 פה הוא מספרו ופ"י נאמר עמי בקרבי שעלה כמספר
 שדי וידוע כי מלאך זה נקרא נער כמספר כרז"ל
 (ויהי ולאחזק דף דס"ח) וכסוב אלנו צבאור נביאים
 כי מה שרז"ל ש:מלאך שר נב. ה' שבו גיהסוע ודחה
 אותו ונעק מר ואמר רבך דחה אותי וגם אהה תדהני
 שפכנו עס כי פה זו זעקה אך הוא כי משה הוא איש
 אלהים מתייחס ענינו אל הפסוקה יהושע משרתו
 נקרא נער מתייחס אל מספרו ספקרף נער ע"כ אמר
 לו רבך דחה אותי ולא לעקבי כי הוא למעלה מגדרי אהל
 אהה שאהס נער כמוני למע דחתי ועל כל זה לא רשס:
 ובריה נבא אל הענין והוא כי גם אהי יהושע דרכו
 לדחות את המלאך ההוא וזה יאמר יהושע כן עון משרתו
 למע שהוא נער כמלאך הים על כן לא ימש מוה' האהל
 שפוי אהל ה' אשר למעלה ממוסב השלך ובלסי יונס אל
 מקום אשר יהיה המלאך ההוא כל יראה כי טרה הוא
 ו. והנה ית מרבוטיו ודרכי יי והיותו אחרי משה

יב ויאמר משה אל ה' ראה אהה אומר כו'.
 ראוי לביס לב כשרס"ז. (ח) ב שן
 הזה המיותר ובלסי נכון ומסודר כמל"ל אמרתי אלי העל
 כו' ולא ראה אהה כו'. (ג) אומר: ח"כ וזכה והיה
 לו לסמוך אל מלת אהה כהנ"כ ככר ולומר ולא הודעתי
 כו'. (ג) באומר ולא הודעתי פהרי הודיעו בא' היה
 מלאכי ילך כו' וידוע כי מלאכו יח' המיוחד הוא
 מטעמו דף ובה כי נאמר בו כי עמי בקרבו וסין זה כ"א
 במלאך הנזכר כמאמר רש"י ז"ל (פ' טשפטים). (ד) כי
 נראה שלא היה תלונפו כ"א על בלתי הודיעו את מי
 ישלח עמו אך אם היה מודיעו לא היה עס על לב והלא
 ח"כ בקס לנקור את הכל גם מילוחו לכשו עמיהם ואמר
 אם אין ענין הולכים אל שכלנו מזה. (ה) באו' אמרת
 ידעתיך בשס כי לא נמלא ככל הקורה יאמר לו הקב"ה
 שידעו בשס. (ו) באו' ועתה אם נא ט' כי מלת ועתה
 מיוחדת ובלתי עזקת (ז) מה שאלה הודיעני נא כו'
 מה עניינה אלא שליחות המלאך ומשרתו היה שלא יתחיל
 כ"א במה שאמר ח"כ ילך נא ה' בקרבנו (ח) באומר
 למטן אמלא מן בעיניך שיראה שרריך שודיעתי דרכיו
 לשמאל מן בעיניו והוא האומר תמלא בעיני זה כי
 אמר אליו וגם מלאכי מן בעיני וגם אין ישימם לוח אומר

וראה כי עמך מ' בנה שודיע לו דרכיו (ט) מי לא ידע
 כי עשו ימ' המה . (י) אומרו הגוי הזה ומהראוי יאמר
 כי עמך אנו או עמך אלם (יא) מה הסיב לו יתבדך
 לזה פני ילכו כו' שפין ההשונה מעין הכללה (יב) אי
 על און עמך הולכים כו' כי לא ידק רק אם היה
 פסחן ללכם כי אם אך הוא ימ' אחר פני ילכו ודעה
 ללכם איך יתמר לו אם אין עמך הולכים כאלו לא היה
 הפן ה' בדבר ובהנה לרז"ל (ברכות דף ז) שפירשו על
 פנים של זעם וסתלקה הקושי . אך אין לשון ילכו זדק
 לפי הפסק כי אם הולכים חמש (יג) באומרו ובמה
 יודע סיפה כו' כי מלת היפה מיוחדת וגם אחר אומרו
 מלאחי חן בעיניך למה חזר ואמר אני ועמך ואף אם היה
 רוצה לשחק חן יבטל עמו למה אמר אני ואף כי הוא
 המדבר ובלאו' מלאחי חן יודע שעל עמנו ידבר ומה
 ענין הפלגה זו שאמר עליה ונפליט כו' (יד) באומר גם
 אם הדבר הזה כו' שיראה כי פני דברים שאל משה
 ואינו אלא ה' שודיעני נא כו' כי ענין לכונו ימ' עמהם
 חזמנו אחר הקב"ה פני ילכו כו' (טו) מה עליה על דעה
 מרעה לא שאלו הראתי נא כי הקשה לשאלו וגם הוא
 בלתי מתייחס אל הקודם (טז) מה הסיב לו הקב"ה על
 שאלה זו בלאו' אי שצבר כל טובי כו' ואיך יתייחס
 למה ששאל משה שודעת הקב"ה אליו וחותי כו' ומה
 גם לרז"ל (שם) שאמרו ח"ט"ם פלגיו ראו ח"ט"ם פלגיו
 סבון (יז) מהו אמרו ג"ס ויאמר בהתחלה שלשת
 הסבוקים השלם עכ כיות שהוא יתבדך המדבר הכל
 גלי הפסק ששונה משה בנחיש . (יח) בלאו' חתלה ונלכח
 על השר ואח"כ אמר ושמעך בקרבת השר ועוד בלאו'
 והיה כעבור כו' הל"ל ובעבור כבודי כו' מה ענין
 אומרו והיה (יט) און לפני לא יראו שהוא מיוחד אחר
 או וראית את אחורי . (כ) בלאו' פסלן כו' כי מלת לך
 מיוחדת וידוע מה שארז"ל (ח"כ פ' ויקרא) הפסולת
 יהא שך . (כא) הל"ל וכחצי עליהם את עשרת הדברים
 וידוע שהוא אחר היה בדרשונים (כב) למרו היו שאין
 ספק שגם עמה אחר שנשברו היו בהם עשרת הדברים
 כי גם שמרז"ל שפרתו האותיות אינו אלא הרוחניות שבהן
 אך למה האותיות במקומם שאלו וא"כ למה מתייחסם
 כמה שעבר באומרו סיו ולא שאלו ולמה מוכר מה
 ששכרם ואמר אחר שברת . (כג) אומרו ונלכח לי כי
 מלת לי מיוחדת . (כד) אומרו ויעל אל הר סיני ויקח
 בידו סהרי תחנה לקחן בידו ואח"כ עלה אל הר סיני
 זה"ל ויקח בידו וכו' ואח"כ ויעל כו' . (כה) שאמר ה"ל
 מדות אחר משה ילך נא ה' בקרבנו וכו' ואלא זו היא
 השאלה הקודמת באומרו אם אין עמך הולכים וכו' והודה
 לו הקב"ה ואמר גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה
 ולמה חזר עשה לשאלו ולומר ילך נא וכו' ועוד שמתן
 טעם וכו' כי עם קשה עורף הוא וסרי זו טענה לשל
 ילך הקב"ה עמהם כ"ל המלאך כח"ם סכ' לא אעלה
 בקרבך כי עם קשה עורף אהם . (כו) מה זה נחחדש
 מה שכתב משה שלא ילך המלאך עמהם ולא עשה ק' כפ'
 ואלה המשפטים באומר אליו ה' הנה אנכי שולח מלאך
 וכו' : והנה מאמר יורו הכתובי' יראה בפרשניו בהיות
 הוא חן המהניג את ישראל בלי התעשות ולומר ימך

חושלם גדול לכונו על דברי שנות ותפלים אשר יתחילו
 להקב"ה והוא כי ימך להם כפרה בהסתייבו מהם בשוכס
 אליו אך לעומת זה ים גדידות כי העון הנעשה לו לפניו
 גדול מנשוא ונחא ינורס החסד ולא יפסיק הקב"ה
 על עוונם ויסיו ח"ו קדושים ליאבד חסו מאה"כ לא אעלה
 בקרבך כי עם קשה עורף אהם פן אכלך וכו' וכן הוא
 או' רגע ה' אעלה בקרבך וכליהוך : אמנם שחי אלם
 הן בהך בהמסרם אל מלאך להנהיגם כי עון הנעשה
 כאשר יעברו סיו אינו גדול מאד כאשר בשוכס פי ה'
 בלכות: עמהם לברו אך הוא נעדר המחילה והמסרה במאמר
 הכתוב כי לא יושלם אעפ"כ כי שנים הוא ולא יוכל למחול
 על כבודו ית' : ובוהו יתייבב מה עליה כל דעם מה
 לבטול מחסו ית' עיך עמהם אחר שאמר לו הקב"ה כי
 לשועלתם היה נמנע מלכת אהם כח"ם רגע ה' וכו' אך
 הוא על העדר המחילה בהמנע הוא יסכ' סלכת אהם
 כאשר נבאר בש"ד : ונבוא אל ביאור הכתובים והוא כי
 הנה מרע"ה ראה את הדבר הזה שאמר הקב"ה לא
 אעלה בקרבך מה שלא אהר כן בש' עכשדים רק אנכי
 שולך מלאך ולא אהר שלא יקר' הוא אך עתה באומרו
 לא אעלה וכו' ימך אל לכו להסתכל עליהם וסיה ידוע כי
 אין חסום ממיר עמנו ולא לנו כמעט על עמי אל ככלל העם
 הוא ג"כ מנהיג אשר מנה סמל" עליהם שגם עליו טעם
 המלך בכלל העם לא יאחר למנהיג שהוא לנקט כבודם
 כי גם אליו נוגע הדבר אך אם סוב ובכפר הוא למי המלך
 אזי יעמוד לנקט על עמו וסיה כח"ם הקב"ה למשה
 היה תקופ לנשות אל היות כעם הקב"ה גם מניע קאם
 למשה כעבור ישראל או שמניע לישראל לכו והוא כי הוא
 ימ' אחר ושלחתי לפניך מלאך והיה אהפך למר כי הוא
 וה' אהם ח"ה גם נבואם שפס' ע"י סמל"ה ספוא כי אין
 הקב"ה מיוחד שביננו ביניהם ולזה טעם ל' ואמרו לפניך
 ולא אהר לפניהם וכוה היה מניע למשה הסעד גדול
 כי פסחם בנשים היה הקב"ה מדבר עמו והיה מקום לחשוב
 זה ע"ד פ"ם ז"ל בדברי רבם פרשה וסמקן (ס' ב')
 כי בהיות דור המדבר קיים היה כשה בןן בים לפני
 הקב"ה לדבר אחרו בכל עם ולפלות לרקיע ושמתו דור
 המדבר הולך כמם טפלות וסיהרם נאמר וסמקן
 וכו' וסמ"ל משל לפרדוג של בן המלך שבחי סבן יולא
 ונכנס לפני המלך בלי רשות שפין קן אחר סוח סבן
 כל' כי כל יסרון מעלת משה היה בפניו ישראל וע"כ
 היה אפשר לחשוב כי בהסרחן הקב"ה מישראל על דבר
 העגל ומה גם לאומר' (ברכות ד' לב) שאמרו יסכ' לך
 רד הוא רד מנדולקך כלום נסמיי לך גדולה אלא שביל
 ישראל וכו' בלפון שאפשר כי זאם סיהם ירידתו מלפני
 שיהיה על הדבור על ידי המלאך הקפיד פליהם כי גם
 שראה סיה' רבקה לו דובר בו סיה לו טקטו ולפי
 בהמחמתו אה העם יסיה גם הוא הדובר עמו על אפשר
 לא סיהם הכעס כ"ל על ישראל לנד אך מעלת משה לא
 חזון ממקומם ואלו סיה הדבר נוגע גם למשה לא סיה
 ראו ילין עמדם כי גם עמו אינו הוא ית' ברעון נמר
 אך אם סיה ה' אהו כמאלו אין כסויה ללמד ספגרייה
 פליהם וע"כ ראה משה בהחלם דברי סיו לסדרות איך גלי
 לפניו שהוא ימ' פלם עמו וסמ"ל כן נסן אל לכו לנקט

מתחיל ית' על עמו וזהו זה באומרו ראה אלה חו' אלי
 כלי' ראה נא כי אהיה בעמך באומר אלי וכו' ולא
 הסתלק שם היה הכונה אליהם שלא לדבר עמי כ"ל
 ע"י מלאך לא היית אלה בעמך המדבר עמי זה כ"ל
 המלאך ועוד שמרחת העל את העם הזה עמוה כי ממני
 עשית עיקר ויותר מהמלאך להשיגם ואין להצוב כי מה
 גדבר' כפעמי לא היה רק על הודיעך לוחי את הדבר השלה
 מימי ואלו כ"ל היית המלאך הדובר כי כי זה אי אפשר כי אלה
 לא הודעתה בעת אשר השלמ עמי באומך אלי העל
 את העם הזה שכרי זה נודע היה לי מאז בפי' המשפטים
 וכ"כ שהיה נודע אלי שהשלמ מלאך ח"כ גזה ידעתי
 כי הלפת כי ולא תפדום מלדבר עמי . ועוד פנים אשר
 שאני כותב היווך שם עמי ולא אמעד בצום כיכה כי
 הלא אסה אמרת ידעתיך בשם ויהיה זה באומר כי
 אליו וכס' ה' לא נדעתי להם כדבריו ז"ל (כ"ר פ' ז)
 שאמר לו הקב"ה שיעזב בשמי המיוחד ש"ל מהארו ית'
 וכמי ה' לא נודעתי להם ואין לו' באדרבה מדס רגליה
 שאיני ברצון עתך כי באומרי בשמי ה' לא נודעתי להם
 כימי מחלטו כלו' הכל על דברך ולא מהכהנין כי
 להצום לא ההכניסו כ"ל לדבר עם בשמי ואלה אמרת
 מה שמו וכו' לז"ל הם כוונתך יהיה לו' שהיית צדקם
 עמי מתקנה עם שאין בהם ההשכחה לא היה הכו' אלי לכן
 אמר לנבי' חו' ה' ר' על יד הכתן ק"ל מהארו ית'
 שכוונת לו' הכל על דברך וכו' כי שמי ה' לא נודעתי
 להם ועל כל זה חו' מהוהם על מה שידעתיך בנס זה
 על מה שמרסת כי ה' הדבר עוונתי הוצר ומלהך ואו'
 לכן אמר לנבי' חו' ה' וכו' כלו' כי מלאך הן בעיני
 ואיני מקפיד עמך וז"ל ואלה אמרת ידעתיך צדק הוא
 בשם המדבר עם שאין בהם ההשכחה שם באומריך לך מה
 שלא אמרו הכ עמי כל זה וגם מלאך הן בעיני שדך
 לומר ידעתי לדבר את ישראל עם שבכרסה הקודמת מינה
 לאהרן שיסה הוא המדבר נמשך הכל זה כי אין ספק
 כי לא עזב הדוד ה' ממנו כלל וא"כ ראוי הוא לכתב
 ולהלך על יבראל וזה אמר ועתה אם נא מלאכי הן כו'
 כלו' עתה אמרי דברי אלה הנדק תפלתו זאת שהיה בעד
 יבראל כאלה נבאר בע"ד : והגדה ככסוף זה הכמי
 במעתי אומרים בשם ה' ז"ל שהחכם רפה לשלם
 הדיעתי נא כו' להרים משכול הורה הנמשכה לישראל
 אם היה הקב"ה הולך עמם שהוא הן יקרה שיחטאו לה'
 כי לא נביות שלא ע"י מלאך יביה העון המור וגדול
 ואולי לא יתפיים הוא ית' ויסיבנו ע"כ מרס ישלם משה
 שיך ה' אלה רלה לסלק ההשוכה האכסרית שיבי לו
 ה' שהיה זאת שחבזה ואמרה הוא ית' כ"כ דע ח' אלה
 כו' והקיים והאל הדיעתי נא את דרכיך לידע היך
 המפיים להשיב המהך וז"ל למען המלאכה הן בעיך כשהיה
 כופס על ישראל וע"י דבריו ז"ל הלו נמשך פשט שאר
 הפרשה והנה באומרו ראה כי עמך כו' מכה הכונה
 חף שבכרתי מתקן אלי לא אבאל העטב זאת על וכו'
 כי לא אנטח צו והוא דרך הדיקים את ראה כי עמך
 הגוי הזה ועשה למעט וישיה עיניו מה שכתבו למעלה
 כי העבד כו' שלא בעלמו ית' העלם משה מתמרים וע"ז
 אמר לו הוא ית' לך רד כי החז עמך אשר העלית אלה

בכוח הערב רב ולא עוד אלא שחמרו לעמי ישראל אלה
 אלהך יבראל אשר העלך וכו' ומל כן השיב לו משה
 ח"כ למה ה' ימרה ספק יעמך אשר העלית אלה אם
 הערב רב הפס ועל דרך זה יאמר מה ואלה כי עמך
 שהיית מלך צדקם הם הגוי הזה ועשה ג"כ עשה למעטם
 והשיב לו הקב"ה שמי ילכו שאלך בעממי חף לא עם
 ישראל רק והיהחוי לך שהוא לך לבד בזההי שחיד עמך
 והדבר כך עלי למעטום מלאך את שליח והשיב לו רפה
 ולאמר אם אין פניך הולכים אל מעלני לו רבים כלו'
 עם כלנו חף ואלה עמי לבד וכיון ג"כ בצי' מוס כלו'
 העהה אני חפן כי מלאך שמי ילכו לא יסויים היוז
 משה ואפשר עוד יהקמו מעשיהם יוחר לז"ל שמי דברים
 אני שאל (ה) שהיה הולך עמ עם הכל (ג) שאל מעלני
 הזה עם זולתך וע"ז אמר ונמה יודע איפה כלו' הטיק
 הוא כי היכה במקום שהשאו עם יהוקם יודע איפה
 בזהה ללחך מקו' בדיה כי מלאכי הן ונתן לו' פטוה
 (ה) שלא יודע כי מלאכי הן אם לא בלכתך עמך בדרך
 שהוא מזה ללחך והוא כי לא יוכר במלאכי הן בעיך
 אם הלך עמי לבד שלא ישיבו זה ליתרון כי יאמר כי על
 שלא הקחתי חף עמי ולא יעלה על לבס כי על הסאלה
 גם ממני היה אכשר הפרס כלל מה ע"ד מה שכתבו
 מדרשם אלה שדברים רבה וז"ל לא יכירו כי מלאכי
 הן אם לא בלכתך עמך דרך כלל שהוא גם מה פטוה
 (ב) באומר אני ופני כלו' אין מלאכי הן בעיך
 תלוי כי לבדי שפחש לי למלאכי הן מה בתי' עמי
 לבד באומך והיהחוי לך רק האוצר שלי ומלאכי הן הוא
 בכוח כלני אל כלני וזה ח' להיות כי כל ישע זל
 הפך כדועס הוא פונם עמו ב' כי מעלם משה ומגדלם
 בצבול ישראל כדברי המלמד שהכירו לשעלה ומה ג'ז
 לעזותם הן האומרים כי יום דבק למכה הם הדור שיה
 ושי' ח' אין כל זה רק נחדריה הוא לבד שחיו מקדם
 מיוחד להשראה שכונה עד בואם אל ח"י חף לא עשה
 בהו"ל במקום משלח הדברים לז"ל ונשלימו חו' ועמך
 וכו' כלו' כי בזה נשאל המלך העמים כדביתו מושפטים
 מלאך שלא ע"י אמני . אפי' במקום כמיוהם לברים
 ולא יראה שהמקום גורם רק שלמענו אלה מיהד השפעתך
 גם בה"ל באומר ונמה יודע איפה וזהו ופליטו וכו'
 והנה לפי זה שכתבו מלאכי ב' דברים דאל משה חתלה
 הודיעני נא וכו' שניה אם אין פניך הולכים כו' וכל שניה
 אמר לו הקב"ה גם את הדבר הזה שריעה גם את הברית
 ואמר כי מלאך הן כו' הענין הוא ע"ד מהו"ל (ברכות
 ד' י) על ענין חזקתו כי המול' צדקה עממו חולין לו צדקה
 אמרי' והמול' צדקה אמרי' חולין לו וכו' עממו וזה אחר
 הים בזה כי משה הלה צדקה יבראל באומר ואלה כי עמך
 כו' והקב"ה הלה לו צדקה עממו ואמר כי מלאכי הן בעיני
 ובהזכירו צ' דברי' מלאך הן בעיני ואדעך בשם יהיה
 כי על מלי' דסליק מינה והיא השאלה הבנית שבה אמר
 משה ונמה יודע איפה כי מלאכי הן בעיך חו' ונמשך
 סליח אמר כי מלאך הן בעיך לא על אומך חו' ועמך
 כ"ל על מלאך הן אלה ועל הרשעותה שהיא הודיעני
 נא את דרכיך ודרכי הם כל אשר יתאמר הודיעה שמוהי
 ית' וכו' וישיהם י"ג מדוחיו מלה הדבר מה שידעך בשם

כי כאשר עלה אליו שמו הגדול כן גם טעה יגלה לו
י"ג מדותיו :

יח ויאמר הראני נא ס'. כדלות מדע"ה בני דברים
ח' שמה הקב"ה כל זכות בני דברים
בזכותו ראה כי טרם יתראה הוא יח' ללכת עם ישראל
בשמינו ס"ך עמו בימך מזה כי גם ענה ראוי הוא
יהיה לו ג"כ יחרון למשה על ישראל ע"כ ערב אל לבו
לומר יוכר טוב יהיה בשאל יראני נא את כבודו כי
עמה היא עם ר'ען שחולה כל זה זכותי עוד טעה בני
כי אמר בלבו הנה ערם יודה לבא עם העם היה עשה
לי יחרון טוב עמי נבדי במו' פני ילכו והיטוהו לך
ח"כ טעה שמד' לכהגם עם העם מה היה יתרוני
עליהם הם לא פארו ישראל את כבודו ועם ישראל וך
בלבד ע"כ אמר הראני נא כו' לו ויאמר נא כל' אני
מקטט בשאל כי אפה התלות זכונה להרחות והסתדתי
בני ויהי נא כאשר היה ר'ען מקודם :

יט ויאמר אני אעביר כל עובי כו'. אמר זה שאלת
השלה הודיעני נא את דרכיך זאת אעשה
לך כי אני אעביר כל עובי על פני וקראתי בשם ס'
כו' שהוא הי"ג מדות כד"ל ויחד ס' בענין כו' ויקרא
בשם ס' כו' וישגור. והוא שאמר הנה לעומך ששאלת
אך המלא הן בעיני כשחשבוש לא לבד הקרא לעפר
הי"ג מדות כ"ל גם לעבור על פיך הכוחו הקדושה
היה אך מה שוקראתי לבד הי"ג מדות כבס' ה' לפניך
הוא בדי נוחותי הם אשר חתון מכל בלי עולם כמ"ל
(שם דף ז') בעדויעם לרעותי כאשר יתא' פעל ידן
וחטוהי את אשר חתון א"כ"ס שטיט ראו ורמתי כו'
אע"פ שטיט הגון כו'. כי ארחה על ידן כמ"ל ר"ה
(דף י"ג) גרים כדושה ל"ג מדות שאינן החרות ריקס
וזה מה בשאל הודיעני נא את דרכיך מה שעל ידן
יתפייס וכן הי"ג מדות ואמר לו הקב"ה היה זה אעשה
שאלתך וזה אשר שאלה הראני נא את כבודך וזה לא יתכן
וזהו לא תוכל לראות את פני כל' לא חזני היום רצני
למלאש חסןך כי הניו עממי נגלה כ"ל שלא חוכל מצד
שאלך לראות כי לוד אשה אשה ולא מנבך לראות
על שאלך בני אדם כ"ל על כי אינו מחזק אשכר' כן
אדם ועודו בחיים ח"א כי לא יראני המדע והי ורצ"ל
באמרו שאמרו וחי הוא שגם החי נעולם שהוא המלאך
לא יראני ואמר אינו מהעדד בלמותו כך או מכלתי היות
דקות וזכות כמותך שפתי לא יראני האדם וגם לא החי
שהוא המלאך ודי לך כפיתוך כפיתוף הגוף שזה המלאך
בהתנתך כבס"ז ועל היות פסוק זה מביח על שאלה ח'
ויקרא על שאלה אחרת אמר בכל אחד ויאמר. או
יאמר לא חוכל לראות כו' ופ"ה כי גם ישראל ראו את
הכבוד במעמד הר סיני וח"כ לא יפלא גם ביהארה
בלוה יתר טוב לסי ערכו אמר לו הקב"ה שאין משם
ראיה כי זה הם ממו זהו כי לא יראני האדם וחי. או
תקדקן אומרו האדם כה"ל הדיעה לומר אל האמר
כי אינך כזה לשאר בני האדם כי גם האדם המיוחד
שאלת לא יראני וחי כי קדושת נפשו מתוך אהרני יח'
בראותו הוה וישאר החומר בלי נשמה והיותו ענין פסוק
זה על דבר כס"ע אמר ויאמר פעם שניה או לבד יראת

לו שלמדך חיבה לא הראה כבודו ע"כ אמר ויאמר
פעם ב' שהוא ל' חיבה. או שיפור הענין קרוב אל
האמר שאמר משה אחר שכ"כ חזנה כי ויהי מה ר'ען
במקום מה ששאלתי הודיעני דרכיך כמה אשייך כשחשבתם
על בניך טוב הוא הראני נא את כבודך כי אז לגדול
השגתי ודבקויתי בכל מה שזכרתי השמע וההפייס כי דבר
זה גדול מהודעת דרכיך כי בכלל מאשים מנה והציני
הוא יח' ויאמר על הנוגע אלך לא אשייך ריקס כי גם
שלא אראך פני אני אעביר כל עובי. כל פיך שהיא נקראת
הנור שוב גדולה ההארה בקנה עם שכללו קדוה אחרת
למ"ד מן המערה ועל הראני נא ישראל פהיה טוב להס
הרלוותך כבודי פע"כ כן הייתי בדברך מהפייס ב' התובות
בדבר ח' כי לו יונח פהיה אפשר לך להשיג זה לא
היה פועלה לישראל בדבר רק בחיך אך הנה מה שוקראתי
בשם ס' לפניך שהם מ"ג מדות הם דברים שבהם בכל
דור והטוהי וכו' עבדים כדושה שלא יתבו ריקס חזרון
כסוד שורה כי לא חוכל לראות כהפ"י למעלה ופ"ה חן
לך לו' הראה לך ואודיע לרבי לדורות ומה שאמרתי
אעביר כל עובי הלא הוא כי הנה מקום אמי וס' כאשר
יבא ביאורו כס"ד :

כא ויאמר ה' הנה מקום אמי ס'. ראש הקב"ה שלא
לפטורו שלא כלום. וגם ראש למדות
לו כפי' שיכיר ויראה הקולר קורה יתלמו מלשניו בעוה"ז
לראות כבודו יח' חן שיזכר חומרו יתבר מכל מין האנושי
פ"כ טרה יתלב על הצד והכונה כי קדם אברה עמימי
שם קייב על הצד ויכלח עמוד אך בעבור כדתי לא
פועל כזה לעמוד עם כ"ל ובמחך בקרבת הניו שאלתך
הוך המערה ולאחיר אחרך שם וכן ארצ' (מנייה דף
יב) שהפ"י חור כמלא חודה של מהם לא היה בהשאל"כ
לא היה אפשר לו לעמוד כדושה מלפניו כדושה. ויהיה
פענין הנה מקום יש בו שפיה הוא הר סיני כי מלא
שדחה כמתן חורה ומשאר גם אח"כ קדושת כדושה
מחסי האמת שאין דרך השאלה קדושה שישתלק למימי
גם אחר ענות כיבת השאלה וזה הנה מקום שמוטת
אחי הוא הר סיני ועם כל זה ויכלת עמוד שם וזה ונחנה
על הצד ועם כל זה עטור כדוהי לא חוכל לפטול
עד כושמתוך נקראת הנור כמדובר ועוד הוסיף ואמר
ובכחי כל' פעם היותך נקראת הניו המסך שאינן
בכחי עיניך שלא הזוק עד עבדי הרי שיה נמשכת לו היע'
והכרה כתי' שלא יוכל לראות פני כבודו יתברך ששאי'
לעמוד במקום ייחוד הכבוד לא יוכל ומה גם לראות
ועל הכוונה שהיא שלא ופסודו בלא כלום אמר והסיחמי
את כפי ודאית כו' ואמר ופני לא יראו כל' מה שלא
הראה פני חינו ששם רימי מתחלה לזולתך יחסר כחך
מלראות אופי אלא שפני לא יראו שלא האדם ראוה ו'
לבוש בריה אפי' למלאכי השמים הנה על אומרו מקום
אחי ארצ' (ש"ר ס' מ"ה) המקום הוא אחי ואין אחי
במקום ויהיה הענין שהקב"ה רצה ליחד לו המקום
הוא לכלל יראה היות הסרס לפניו יח' כן מקום למקום
לז"ה הנה מקום אחי כלומר אחי הוא המקום כי הוא
ספ"ל אחי והנותן בו השלמות אחי הוא. או שיעור הענין
במאמרם

אכנסם בזמן מלא חסרו מראשונות רק עם פלך גם הלוחות מעשה אלקים :

ג ודריה נכון לטוקר כו'. טורה סספרט שבין נחיות הראשונות לאחרונות כי בראשונות קדמה שבינה להר סיני פרס בל ישראל נגד ההר ושההר בל הוא ית' להקביל פניהם כהמן כיואל לקראת בלה כמשול' על פסוק ויאלא משה את העם כו'. ובפסוק ה' מכיני בל ולא אמר לסיני בל והיה זה כינה לפיט את ישראל לייחד את לבם לאביהם שבחמים בנוחם נגד ההר כלאמרו ויחן עם ישראל נגד ההר אך בפעם הזאת השפית לא זנו לכך רק שאמר למשה ואלכז לי כל' החיזק אחז בשבילי עד לייתד שביניי עם וכן היה שהמר עמיד משה עם אחר ויירד ה' בענן ויחייב עמו עם כו' והש' ספן וזוים לא יעלה עמך עד' כי חף גם עמה לא יבאר משם שפט גדול מאד :

ד ויפסוק שני נוחות כו'. הנה פרס עליית משה להר לקח הלוחות בידו והעלה וא"כ הל' ויקח בידו כו' ואח"כ ועל אל הר סיני וגם הל' ויקח בידו וידוע כי על פי נוחות אבנים ידבר : אך היה כח להורו' מעלת השפט אשר היה בשר והיהרון שקטו הלווחות אחר העלוות שמה שכתבם ה' והוא כי אין ספק כי שני נוחות אבנים נמדת הראשונות' כידו צדי משה להוליכם ביד ה' כמשול' (עס) שאמ' אחת שהיו מעשה חלקים כאשר פרוה האלחיות באשרו ככדות בידו ומה גם השינוח פרס יכתב בקן דבר וגם היה כל ה' ששה פסחים על ששה עממים ואיך האחרו די ה' י"ב עממים ומה גם שהיו שנים ולא אחד שקדם וחר לפיפם ביד מאבר להסיו חכן ה' בת י"ב פסחי' וגם ביהותם חלקי המשים וה"כ הדעת שזמם שהעלם כשהיו בידו ואמר עמה כי אחר שעלה להר קט שפט וקצוב אל הכרוחיות שלקדם משה בידו שחזר בידו ה' עם היותם שני נוחות אבנים והיה פוכלס כצוה הכתנו לכך ומה גם אחימר כשנכתבו מחתו ית' כי כנגע היה או יהיה שיעור הכתובים בלחעלי' פסל לך כו' כדרך אחרת (ח) ככזם לב אל מלך לך זולת התיודן הקודם (ב) האם קורה ידו חלילה אשר ברא והמיוא אבני נופשיטון ההס לבוראם חלקים וזרים נאחיש לכהוב בהם חבלי ויפקד פמה לפכול אותם שחם הוא לסעמיד את משה כמשול' פסל לך כשפאלה שלך זה חיוגו פוה כי המבלי חין דרכים אמרים להעשירו זלם זה (ג) שארז' משל לפרגוז הכלה שקרע פטר כרובסה אחר לו ההנך ע"כ כבהרבה השפית אשה חתן הכייר משלך . כך אחר לו הפק"ה למשה פסל לך כו' החח אשר שברת לוחות ראשונות' את המה הלוחות והלא יקשה כי משה לא נתן משנו דבר אלה פספל חותן (ד) היסלא מה' מלגבוות לוחות מנשה חלקים נכתוב נכתוב פלחין מכתב אלקים כבראשונה ולא להמיוא אבנים בלחך ופיפספל חותן משה ויעלם למעלה (ה) היסלא מה' אשר ברא באלו פל' משם אבני סגריטן אלו אשר עזן לא היו והול' לרפא לטבורי הלוחות אשר שבר משה ולא יערכו זלמם פהדפ .

(ו) חומרנו וכפתנו על הלוחות כי בלוחות מעבי ליה וכן מלה את מיותרת בלומרנו את הדברים וכן א' אשר שברת (ז) חומרנו ופי' רבין נבקר ועליהם בכתב כי חומרנו

במאמרם ז' (עס) הקדום חתו וחי' א בתיחום והענין הלא חמרתו לא סוכל ללוחות את פני שהי"ב ב הוא סלדך חלחך בתיחם י' כן הוא כי הנה חיי הסס מקום אחי יל' חיי במקום אך חסם במקום והנבם על הער אך דע לך כי הנה הפכ חיסבי פתך לזכרך וכל היכוך חמרה בתיחם כי פס כל היכוך לא יסטיק וכל ללוחות חמרה כתיחם ככודי כ"כ חסיה שהחרה שחין ז' שלל סכטול כ"א שידדו כל חושיך עד שלל חרניש כי ושמחך בעלמי חוך נקראת הבור שעי' שיתי חושיך עם חודק . וגם עם ושכתי כפי עניך להגן ועל כל היכוך שחקקה עם חניג שוראית את חמורי ולא יעלה על רוחך שחמר זחא חסיה הולך ומחדק יומר שאמר זמן החזור שפאלה זלמתי פתקה דע לך כי וסר לא ירלו ורואיה אל היות עם מקום ויכוך הוא מלחיו וגם חרז' (שס' מ"ז) שמשם קבל משה קרני ההוד וגם ברז' (שס' מ"ה) שהמערס היסלחית' כמערה שלפני חיס שמימי חיס נמכתי' אל חוסה ס' . או הוא כשפוטו שהכונה לומר כמלך הא' החתן לי במקום פלטי וחסיה עמך לדבר אחר אלל שהקב"ה נא ידק לטון זה שמורה יהיה עם נקום ההוא באלו המקום סוכלו ומבניו ומקומו חלילה לך' הנה מקום אחי' . או אשכר כי לרבות שהקב"ה בל לבדיויך אך הוא בלתי רחמי ככודי ככודי ית' והיה מקום לומר כי כאשר מעניר ככודו על הבור החמרי בחינה ככוד הנסבל במקום לא יפלא יבראה למשה לזה סקדים ואמר הנה מקום אחי' כי חיוו כדלי הער שאייתם החיובטו בו אך המקום הוא אחי' :

ד ד א ויאמר ה' אל משה פסל לך כו'. הפעווח וייסורים שכתובים נכרוס למבין כי פרס יודיש דרכיו אשר שאל י"ג מדוחות טה פלעווח לו הכנה לכך זלכו לפכול שני נוחות אבנים ויעלם השמים ופם על ידי זה ישיעוהו את דבריו ויחכן שיעור הכתוב לפ"י הנה חמרתי לך והיה בעבור ככודי שמורה כי חיי מעווח לפעור ולו מדו טובי ע"ס דרכי ושחמך כו' שאם לא כן סהכרוי יאמר הנה יעבור ככודי ושחמך אך הוא שפעטור ככודי על דבר אחר העשה זחא שושחמך כו' ע"כ פירט ואמר פסל לך כו' כי או חסיה היירידס להר סיני וזו יעבור ככודו כמבואר בכתובים והסירות לו שלל היה חרמיק חזון ע"כ אחר למעלה הנה מקום טו' כי חומרנו הנה הוא כי הדבר מוכן ומצווח ע"כ פסל לך כו' כל' עמה בלי חומר וביחור הכתוב שאמר לו הקב"ה פסל לך כל' להחלק ולמעלת גדולקך ומה היא ההגאה זו שוכפתני על הלוחות הנעשה על ירך עם יוחך בעל חומר ואין לך פלעווח ואחר גדול מזה יייתד הקב"ם פעולה גש' על ידו פמס ככודי' כדבר שהוא מעשה ידי אדם ובל' להגנים ומסר מה הוא גדול היסרון הזה והוא כי וכפתני כו' כלומר מה שאכתוב חיוו מה שהוא עמה ככודי לוחות חף שהיו עם כל האוהות חקוקות ורשומות אלה מה שהיו מהחלה בראשונות אשר שברת ולא כמה שאמר השיבור והוא כי בראשונות היסה ומהיות גדולה בלחיותיהן וחותו כרוחיות הוא מה שפרה וגם חלקם כמ"ש ז' (ש"ר ס' מ"ז) שראת חותיות טרחתו בלחור ואמר כי אשר היו פל כרוחיותו כן

שם ב' צבקר הוא מיוחדת (ח) ל' והלכה לי כי מלמ
 לי מיוחדת. (פ) כי בכלל אומרו חים אל ירא בכל הכר
 הוא שמים לא יעלה עמו והוא גאמר. (י) או' גם
 הצאן והצבקר אל ירעו כראוי יאמר את האין הצבקר אל
 מרעו שהוא זיוי אל בעליהם והוא לבא אל הביטור
 געור עד קפיא אחרת והיא איך יתכן יהיה מבא אל
 חלקים היים לחרוב מכתב חלקים על ארץ גשמי גם כי
 בנשריון יהיה אמוס לבא אל הפנין נקדים חלום הקדומה
 ח' והוא כי אין דבר רוחני מברואיו יח' גמלא בעולם
 השפל הן אם לא יתלבס בהגיעו אל חויר השולם הלאה
 ההלכות מה כי ע"כ יראו מה מלאכי אלהים בדמות
 אופים אך הוא מלפני עק ורך בלתי מפלס אל הכוונתו רק
 מוחה לו יען כי חן השולם משועבד אליו שלא יפעל
 בו לפי איכותו כי זה אהבוב קיונו רז"ל (שם פ' מ"ה)
 גאחה מכוונתה באומר הנה מקום אמי שהוא המקום
 הלי ואין אמי במקום עלטור בעטור כעודי על העור
 אמי במלאך אשר בראתי שאין העולם משועבד אליו שכל
 כן מהלבס מאיכותו בנד מהאך אמי ה' המקום אמי משועבד
 אליו וע"כ אמי ה' לא שמיא והיה בעבור כבודי אלאךך
 שאין צבקה העור ולפכך בכפי ערך עד עברי משה"כ
 מלאך כמדובר. וכהיקים בזה בכל דבר רוחני אשר ימלא
 פה לא יגבר ממנו ההלכות מה. הקדמה שנית וזיה
 כחונה אללנו בקלם מקורות והוא כי העשר דברים
 שנבראו בין השמשות חיון דברים גשמיים משל ולא רוחיים
 לגבר רק ביעניים כרובים יוסר אל הרוחניים ככנימיון
 עם שיש בהם ההלכות גשמי להיות בעולם השפל
 ומתארנו על דבר קרת כי פי הארץ לא בקוע גשמי
 בארץ היה שאל כן ח"ך היה לו כח להפשט בכל חנה
 ישראל ולגלס כל כלי אשר להם מובאל ביד כל
 חים ואיש מכל אישי ישראל אשר במנהו ולהבחין בין
 כליכם לבם וזהו גם לא נאמר רק ל' בועה לי לא
 היה שנבקעה הארץ ופעלו צבקה רק שרמטט פי א' אדם
 שהואב וטוען קד פי הארץ היה שואב וטוען אוחס כפי
 בעל הי ממש ואין זה כ"א כח חיוני כי על בראו יח'
 ערב שנה בן ה' ששה' זמן שהחליל רוחניות שהנה להופיע
 בעולם אשר לו קצת שחר שמי ימי צבאשית הנגדאל
 כזה גשמי' עם וחיותו אמן פי הארון שנברא הוא
 ה' לול היה בו כח חיוני רוחני למעלה מכל פי כמה
 וזיה לא היה ארון נעטט מוכיחהו ע"ד אומרם ז"ל
 (ברכות דף ז) שנבחהת אמונו לא יכול לעמוד וכהיקם
 כזה בכל שחר עשרם הדברים שנבראו בין השמשות .
 ידוע כי מכללם הנהוה אשר אין ספק אלני כי לא על
 לוחות ראשונות ידבר כי אותם מעשה אלהים היו רוחניים
 כהקדמ' הראשונה שפי' המלאך המהרהר כלים הוא
 שהלבוש גשמי בחציוונו מלא' בגנימיוונו ע"ד זה היה
 בלוחות אלו כוונתם מעין רוחני' והציונות מעין מלפס
 גשמי ואהר לו הקב"ה למשם פסל לך אשה אשר קדוש
 ורך אשה כתיב בשמי דברים אחד גמה ש' פסל אוחס
 שהקלף כל ההלכות שהיון גשמי אשר הוא קשה משין
 חיותו נשכ אמן שנשריון והשליח האיותו ח"ך מעין
 רוחניות למען בזה היה ההחליל הכנה לקבל כתיבתו
 יח' כזה. וזיה פסל לך ששפלות יח' בלך ולא אמרו
 מקחו דברי רז"ל בארמ' ששפלות יח' בלך ולא אמרו
 כפי (ח"ב) 2

חזרו למקומם גליות ומוח מה שאין כן בראשונות וגם
 נחמא ברי"ל שאמר שאלו זה ישראל ללוחות ראשונות
 לא היה להם לא גליות ולא מוח ע"כ כל כתיב השמות
 לאחר הפתיה בנוף ונפש מעין אבר היה בחדס לא היה
 בא אל השופע לי עכירות המור לא היה חוזר לזכותו
 כחשך ע"י מוח כמירות הארץ כי ע"כ בהורוהו של ר'
 מ'איר מלאו כרוב והנה טוב מהד והנה טוב מוח וגם
 הנפש לא תמלא הם לא ע"י גליות במקום גיהנם ע"כ
 בהשפנתם ותקן שקלקלת גליות ומוח הוא הקדוש כמדובר
 וע"כ שהחוק הוא יח' טובה למשה בשיבירם וזיה מנה
 הקטן הקפי' הד' שהקטנו כי היה בראשית' ונפקה
 וזהמקום שפי' היו זכרים ליהוה היום עוד מוח ופלות
 ע"כ ברא אלהים לוחות רוחניות מעול' עיון מורא כראוים
 לזכרים מעוללי עכירות. אך כאשר הפאו והמורו הזהבאל
 למקומה לא היה להם הקנה להיות בלוחות הסם מהפעם
 האמור ע"כ אלהים חיים הודיע כל הכר יהיה בארץ
 אשר יעשו אח העגל ואין לוחות ראשונות שופות לנו
 ואדברה העדדים ושיבירם יפה להם ע"כ גם כי ידיעו
 לא שכירתו מלא ברא ע"כ בין השמכות למשה בארץ לוחות
 חכמים יאמונו למו זכי ה' אלוהי אשר גם בליתים צדיק'
 יש גם ההלכות שם עם כל זה לפי שהנראו געה האיל
 ואיכותם מעין רוחניות יש כח בהם לקבל זכות וכוונת
 ע"י הכנה שכתוב בס"ד ליוחס ראוים לבא עם מכתב
 חלבים. ונבא אל הפנין וירא כי הכר אלוהים אל משם
 ככל לך ב' למד הנה כאשר פסקה וזההם ישראל עשית
 להם מעשה ידי להפחד ליהוה רוחניות מעולם העליון
 להבליט שפירות חיותו קדושתם ליהוה להם כזה חויר'
 מהאך המוח שהוא עין מרות על הלוהות כפי שאלמו
 רז"ל הך עשה צריך לפי איכותם לוחות אחרות שלא
 יסוי למעלה ויתלבסו נרדחם כאשר כהבט על כהר סיני
 לרא' אכן כעטעו כהר סיני לוחות אכן להחשב ביד משה האים
 אך כהה הכסף הוא שרדף יתיו חכן מלמס ופוננו
 לעלות אל האלהים יקבלו רוחניות ראו לגרוב עליהם ה'
 אלהים מהפעם האמור בהקדמה ג' כי כיביר לוחות
 אשר היו מלמעלה היט טוב להם כל ישוב יח' לקח להם
 שני' מלמעלה כי אם מלמטה ויהיה בדרך שכתוב שמהה
 יטעו במעלות. והענין כן יואמר גא' יראל מן שמיטו
 לוחות חכמים מעוה' להקטט בעו בלוחות כאשר היו
 הראשונים מעשה אלהים מעולם העליון ע"כ אמר חלבים
 ככל לך ל' הנה לך ב' לוחות חכמים אשר הם קבלה
 השמי שפניה חכר נבראו בין השמשות זמן הכנסת
 כבה לטולם אשר הן מעין רוחניות כפין ההקדמה הב'
 אלא שיהיותם בארץ יש להם ההלכות גשמי אך מנחן
 כהקדמ' הראשונה שפי' המלאך המהרהר כלים הוא
 שהלבוש גשמי בחציוונו מלא' בגנימיוונו ע"ד זה היה
 בלוחות אלו כוונתם מעין רוחני' והציונות מעין מלפס
 גשמי ואהר לו הקב"ה למשם פסל לך אשה אשר קדוש
 ורך אשה כתיב בשמי דברים אחד גמה ש' פסל אוחס
 שהקלף כל ההלכות שהיון גשמי אשר הוא קשה משין
 חיותו נשכ אמן שנשריון והשליח האיותו ח"ך מעין
 רוחניות למען בזה היה ההחליל הכנה לקבל כתיבתו
 יח' כזה. וזיה פסל לך ששפלות יח' בלך ולא אמרו
 מקחו דברי רז"ל בארמ' ששפלות יח' בלך ולא אמרו
 כפי (ח"ב) 2

הישראלים לרחוק לנו כי לפי המנהג הוא סמלה שהוא עבדו' הגשמיים שנים היוהו סגורין בערך הכסף הוא פבולה הוא גשמי' ויחמק בזה אומרן לך ויבדק בזה נ"ח אומר' ז"ל (ע"ר ס' י"ו) שאמר לו הקב"ה אחי שבת הראשון' עליך לתת האחרונה כשאל יידי המכונה שהוא כי אמר אליו אחי הסיבות להם ששבת הראשונה ענין הקדמה ה"ו משה תוכי' שיהי' הנייד השלך שהוא אם היה שאלר המסך גשמי העליון לא היה לו להקב"ה יידי לכתוב בו כי לא יפגל אל גשמי ותא' כי מי נתן הנייד שקלף המסך העליון להיות יידי עובד וכתוב יו אל הסיים אם לא זה משה שפגל הליחות ואמר ע"י מה שפגסול אחיך תעשה שיהיו הראשונים בעלי רוחניות ויובנו בזה לשכתבתי על הלוחות וכו' ויסבר גשמיים ולא פגל הכמות ויפקי' עתה הכמות דומה ללוחות כי מה שאכתוב הוא למעלה ממש' שהוא רוחניות עולם מאד וז"ל על הלוחות ולא אמר בלוחות והנה עדין אין הכתוב ז' לבדו מספיק לכל הרוחניות אשר אני חסך להשפיע רוחניות בכתובה זו כי הלא כל הרוחניות אשר היו בלוחות הרא' ויניס אשים באלו שהוא מ"ג ז"ל (ע"ר ס' ע"ג) שראה משה רוחניות סודות בלוי' אז העלין והלא הרוחניות במקומם שחזו לך הרוח כי כתבה שחבר' ק"ו רוח קודש' עליך וירא מאד בלתי כל רוח ושם הרוח נשמת רוח חיים שכל רוח ורוח הם אשר פרחו למקורן ואם כל זה הרבה פה באומרם את כל הדברים וכו' ולא מה שאמר סביבו רק אשר כיון תחלה וזהו אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שבת שהוא כי אמרו רבותיו ז"ל שאמר שפרגו הלוחות שבתם ואשר פרחו הוא רוחניות של מעלה מליכותו וזה יאמר אינו אף' שאכתוב מה שהיה בלוחות אשר שבתם שהוא הרוחניות הנותרות במקומם שהוא ענין הלוחות כ"א אכונה מה שהיה על הלוחות שהוא מה שהיה למעלה מהם שהוא ליכות הגשמי' הרוחני שפרח וזהו אשר היו על הלוחות שהוא מה שעליהם ולא מה שבהם שהוא למעלה מאשר שבתם שהוא גם הרוחניות שבתם ואמר פרוני הוא לכתוב בכל הרוחניות שהוא לא יספיק מה שכתוב במשול לך הלוחות לכן לר"ך יותר שהוא והיה נכון וכו' וז"ל וכשתבי' וכו' את כל הדברים אשר היו וכו' ועל כן ליכות גשמי' כדי שידכסו יותר הלא הוא כי והיה נכון לכתוב כל'ו המפורד בקדושה ושאר מקרי לילה לכתוב ולו שהיה עם רצון ועליות בכתב והוא כי אור בכתב הולך ואור כך תעשה אחי בעלותך אלי לכת שיהיה עולם עם הבקב שכתו שהשאר עולם העולם גם אחי הולך ואור עד כעון היום כי י"ם בכתב במקום עם כד"א (הפסל' י"ח) כי כך ארוך גדול ועוד מודק כי ונגבה לי שהאלימותך יקרבני לו וכו' הכונה העולם המדי' יעלה ליכות הל'ות שבידי כמו בגלג' אח"כ בפריות כמו שכתבו למעלה שאמר עלתו לקב' ב' האבנים בידי א' באומריו ויעל וכו' ויקח בידי שהוא שאמר עלתו שמודק הוא וס' לקחם בידי א' עם שיוחס שמה שפחיס אורך ופשה רובה והיותם שנים והלקים הפסס משה ניד אחי וכדבר הזה אשר הפך ה' הסדר שהחה היום הלוחות פשה

אלהים חלצתה וסודי' יסבך לכת ונשגשמו שקבלם משה עתה הסיך שלוחות אכנים גשמיים מן הארץ יושגש בשעות' ע"י משה וכענין שהמשה כל האלהים הוכנו עד קדמת אלפים לייחס כתיבתו יח' בזה כך ע"י האורה אשר בכן שעי' משה כאשר יושגש משה מאו ויעלה אל האלהים ידבק הוא יקב' כאשר פלוחות ע"י משה הוכנו ע"י ששנים פלוחות גשמיים עלו מד ה' ויחקרבו אליו ואמר לו שא' י' עוד ואם לא יעלה עמך לומר אל יקל בעיניך ענין יועת' פחות אלי על' שראשית' מן הארץ שהמעלה אשר אמה עולה בזה אים לא יעלה עמך ובה אף משה שגם אים אל ירא נבל הסדר והרדפה כי י' אל הסיים עתה גם בכתוב הזה ענין הממד הר סיני כי הלא אלאהך בכתובת ארץ כי האלך וסבךר אלהים ימוש מלרבו' אל' בכל הסדר כ"א אל' מול הסדר שהוא ואין זה כ"א שגדול הקדושה מעלה שרא' גם בבעלי חיים בלתי שליים כדבר כעני' :

ו' יואמר

למעלה שאל ואמר אם אין ספק הולכים וזהו הענין שזולתו אדם ששם אור פניו מאשר יח' וינגב לך עשה גדלות שהיה עם רצון שאל שאלה גדולה מזו וסודי' יך נח' א' בכתבו והוא שיראה שמש שכינתו בכותב זהו בכתבו ומתן שמש ואמר כי עם קשה עורך הוא כלי' ולא יבצר ממש השל' לו עון ואלו יך העלף' לנד עמכם שבת השליחה ועוד נדוים שעי' כך ושלחת לטעון ולחשבתו שהוא שלג כגול ענות ותפלים רק אחי שחלה א' א' וזהו לטעון ולחשבתו שהוא לטען שכן יידי הכיני משל' בכתבם עם התלף כי כל אשר יחשאו כשדש עמו יתקבן יחד עד יום פקודם כי לא תש' לפשעם ויהיה למקדס הציבור חז' לך כשקל מפליהם והציבור רשף ראשון ימסרו השלשם הצדוקים ויהי קדושים לך' ע"י הושים וקופת' השעוים חתו ואמר גדול כקם עליו שלמה' העלך ע"ה באומריו (מלכים א' ח) לעשות משעם שבו וכו' דבר יום ביומו וכן פירו' ז"ל על פסוק רק אכנס וכו' ועל פסוק (ירמיהו מו) ויסדתי' למשעם וכו' ואמר ונחלפתו כלי' כי מזה יספק יתחיל הקב"ה לעולם שחז' ז"ל כמה דאח' אמר ונתל' ה' אח' יהודה שיהיו עמיד עמו בלתי מתפרדים ממנו כי יקלו מהעוטים והתפשים כאשר כתבנו :

ו' יואמר

הנה אנכי כרת ברית וכו'. הנה פסוק זה אומר דורשני ראשון' אמר עמך ותח"כ אמר העם אשר אחי בכתבו והכל עם אחד וכפיו שמש אינו מייחבו לעזו יח' כ"א עמו של משה ושור מס שיהא נגד כל עמו ודל' שיראה כל העם ומה מודש באומריו וראה כל העם וכו' ועוד שואמר אשר אני עושה עמך והלא הנשים לכל ישראל הזה ולמה יאמר ששמה עם משה ועד אומרנו נגד' לוי עמך מי לא ידע שישויבנד כל העם אך רעה הקב"ה היות בכתב יסדל' כש"ל מרעה' ושנין בעין יראו כי תוכנס ה' עיד' דכח'מי והוא כי לא אעבה רק למען. עיד' ג' ויהי כי יחרק מעלה למשה הראה לעיני כל אשר כת בהם לרחוקה ולא לעיני כל ההמון וזהו הנה אנכי כרת ברית מל' שנתקן בכתבו ולמען ייראו זה נגד כל עמך אשמה ושלוחות אשר יכירו

כי לא טעם שר מקרי מענה סוף כ"ח כה ח' שבקרב
 ויחזו כי הם אשר לא יבראו בכל הארץ ובכל הגוים
 שפריים עליהם ועל השמים אשר עמך שהיא ליהוה עמו
 פשוטו הם אצילים יפטר נגד כל עמך וכו' לומר מה
 שבטנו על אפוקי (ההלים ק"ו) וידו לס' סודו וכו' שהוא
 על ימנה על לב אדם שבאשר הנפלאות הם פלאים לעיני
 בני אדם כך הם פלאים בעיני המקרי כי לא בן הוא
 חלויה כי הם א לימי רק לעיני בני אדם אך לעיני יס'
 כפלה כעצב אחד הוא כי אין לך פלה גדול מבחינת
 מחיו ואצ"ש כן לא בטלה ולא ביניעה ברא הקב"ה את
 העולם כ"ח דברי ה' וכובר פנים נעשו באופן כי בהיותו
 יס' עולם מלא לא היהסוף לפלא רק בערכו אך בערכו
 יה' לא נאמר כ"ח ששמה חסד ו"ח יודו לה' הדנו
 שהוא בחינת חסד כי מה שהם נפלאותיו הם לבני אדם
 כי בעיניהם יפלה וזה יאמר פה הוא יתברך נגד כל
 עמך שהוא מלאות טייהם הוא מה שאעשה נפלאות
 אך לא נגד עב סוף אשר לא יבראו וכו'. ועל הפליטות
 שהיא עשיות יח' עשה ימנה למטה ארד וראה כל
 העם וכו' וראו לומר הנפלאות הנולדות נגד כל כליות
 שאת אעשה אך עוד אעשה עמך נפלאות מה שלא
 ידעה גלי לעיני כל העם רק וראה כל העם איהם
 אשר אתם בקרבנו יחידיו בגולה הקרובים ודברים עמך
 כשהבן ובניו ויהסוף ופירא העדם גדולי שלמות אך לא
 כל ההמון וזה וראה כל העם אשר אתם בקרבנו את
 עשה ה' כי אשר אני עשה עמך ביחוד ולמה לא יראו
 דברי כל יסר סעם לז"ח כי נורא הוא והטל אליהם
 אותם הוא ענין הקרוב אעשה נורא בעיני ההמון
 ויראו מנשם אלוו אך הפליטים לבדם בני חברה ההמון
 ראו ולא יראו כמאח"כ כי אשר אומר שכל העדה יראו
 מנשם הוא אומר ויקרא אליהם משה וישבו אלוו אהרן
 וכל הפליטים בעדה שהוא העם אשר משה בקרבנו ביחוד
 אך יחד העם לא פלרו כח לראות רק עוד מזה להם
 את דברי הוציאה אך אחרי כן ימים על פניו משה באשר
 יבא ביאורו בס"ד בסמוך :

יא שְׁמוֹר לך כי אשר לא העם הלא אמרתי למשה
 נגד כל עמך אעשה נפלאות כו' הנה באתי
 להכניףך טונסי באומרי נגד כל עמך שהוא לומר לי כי
 לא יהי לך כן רק בזהו עמו של משה כי מה שאמרתי
 הוא אך בזהו שמשמור לך להנאמן את אשר אנכי מצו
 היום שהוא פן הכרות ברית ליתב הארץ כו' וקרא
 שיאמר הטוי הקדים ואמר הני גורם ט' לט' אל ישאך
 לך כי טוב לכרות להם ברית פן יגברו עליך או כי
 חכמה לא יבגר גלותם קנה מעם בני ישראל כלהמתם על
 כן אמר הני גורם שפירך אל הנענו כי כ' גם כמים
 הכנסו ואמרנו הני גורם שפירך יהיה הענין מאחר על
 בטוב ומוראכם ותחכם יהיה כו' כי אך חרי אובל אדם
 הך הוא אשר לו גלם אליהם נבחו אור סמו ימל מורא
 על חת הסדה אך אשר אין אלוו בו נעום ככמה דמה
 לבני החיה והמיתוה נתלא כי פרי הליקתם המבטיחים
 את חייהם הסדם וכוה יאמר משה שחלם לדיקיה שט"ב
 לא מיהם את כלכם לאחד ומדבר בכם בשמן יחד כי
 גלם אליהם על פניכם הני גורם שפירך מסתק המפנים עלך

כס (ח"ב) 4

גלם אליהם זה את הנעמי ט' שבעם כבעה הנה
 לפיך ויראו וימארו שפירך שחטל חסם פירך עליהם
 הך בואם ששפירך לך פן הכרות ט' כי יא חסוה לט
 אך אסם ואמר לך שהוא לנאמן הני משר שהוא פן
 יהיה ליצוק וגם פלה חסמם כשפשה על ידם לא יבגר
 הסיח לך מוקם בקרבך שהוא להרהר בלך :

יב כ"י את מוצאותם החתון כו' ראוי לומר לנ שבשפיר
 הקדום דבר בשמן יחוד וכוה בל' רעים. ח'
 יאמר הלא אמרתי לך שני דברים ח' השמר לך פומדות
 ברית כו' ועוד אמרתי שהמוקם סך לא יהיהסך בקרבך
 ולא בטעל והלא חוכל ל' ביי כי אחר אשר לויסך לה
 חתיה כל נשמה ארך והכן מצבות להם ברית ועל השנית
 פלא ופליטיו במעשה מי עמד לי פלא ופיקולי להפסיח
 בפועל לז"ח על הא' כי את מוצאותם החתון כו' ל'
 רבים לוי' הדע אך חתמה מהם כי חפשיים לגרי דק
 כי הלא בהרסך במותיהם יהלום חלך יובם הארץ להרם
 עמך באופן שאת מוצאותם החתון אכהווישם הארץ המבר
 ואת מלכותם חשבדון וכו' חתה וכוה בלוי: חפשיים לגרי
 דק ומהא לכרות להם ברית ומה שאמרתי פלה החטם
 בפועל הוא כי ידעתי כי לא חשבתו אהה סביב
 הארץ לאל אחר בפועל כי הלא פירם כי ח' חלסך קנה
 שמו ואצ"ש שהוא שמו ג"ג חל שמו' על ההסד עס זה
 קנה הוא וז"ח אל קנה הוא אך פה באשר שפשה
 בפועל הוא בפועל זולת ההרבור שפחד למעלה וראו פן
 חכרות ברית ליושבסרן שהוא כי יאיריו וקבלו אלהות
 יה' הלא שמו וכו' באשה החמה שפחה לז"ח חקח את
 זרים כן חלו חמת אליה ושראל ומה שאמרתי שני עשתי
 את אליהם הראשונים בהחנה חבתי לאלהים וקרא לך
 ואהם לתמוך לא יעלה על דורך כי להם אליהם היה
 הזבח באשר הוא יהודי בטויער ובכן והפלה מוצוה נמלאה
 כבוגב חובל זכיה מחים וזה מוכרה ככחם מלאמר חט
 כי אין הוצר זית כהפלה כ"ח כבוגדה כבעלה חובניל
 כבוגד בלתינו אך הוא סמובר כי הכרות להם ברית
 ותביירם יזינו אחרי אליהם הראשונים ויפטרן ואכלת
 מוצוה ומה שאמרתי כי אין סתל הפלה ס"ד רק בהרבור
 לו כוגב הוא לך ישראל דור שפחה כי דור שני גם כמעט
 יזנו אחרי אליהם ע"י חיתון כי הנה ולקחת מנחתו
 וכו' ויזנו את בניך כהם דור שני אחרי אליהם. או
 יאמר הלא מעט מעט יגרסך מחקח חלסך כי החלה
 וקרא לך לבד וזההרן כי יתפך לך שפחל מוצוה ולא זה
 נלבד כי את ולקחת מנחתו לבניך באומך הלא מנחיו
 ולכם נסן כי הלא יזנו נעמיו אחרי אליהם ויפטיט
 את בעליהם אחריהם באשר קרה לפמה כי אין סתק
 גיר את נשוי הנערות בקחה אופן והמה וט אהר
 אליהם ומהם הטו את לבם באשר לא כהם גם ואת
 כה חשפה להזכר והשמר מדבר החזק אלהי מסכה לא
 שפשה לך אך חס לא חשמר בכל אשר אמרתי לא לבד
 משפחה לאלהים כ"ח גם נידק חשפה למעז חוט
 סמיכות אלהי מסכה אל הקדום וי אחר פליי מסכה
 וכו' כהם לב גם אל סמיכות עס פסוק שפארו וגם
 אל הכהם לב היטב שפסוק את זה הכרות וכו' סת'
 בו חיתו יתחזו ובלתי מסודרות וגם ענין הכרות ואשר
 סתך

עמך ואמרו ולא יראו פני ריקם בלון לו שייכות כלל
 סה . וגם למה הספיק בין ססה לבנועות בשניתה שבה
 וגם ואמרו בחרים ובקציר השנות שהוא משילל הכנה
 וקבר . ודוע דרשות רז"ל (ר"ה דף ס') למ"ד על ענין
 הסמיכות ולמ"ד להקיר קציר העומר די עם כל זה אין
 הסמיכות מה-סר אך לה נשים לב אל מלה מסכה מה
 ענינה כי רז"ל (ש"ר ס' ט"ז) הורשו לומר בעגל מסכה
 שהיו בו קשרין כמנין מסכה וחסוב הוא כי יש שבד
 חלשי כסף והשקחה למו בלי השכלה ויש מהחכמים להרע
 ואמרים כי לא חס אלו ועבדו רק אל נכח המרום במרום
 ואלו הם דוגמאם ותעלים על עמאם בלתי יסחוו אל
 מי שאלה דוגמאם כי אין הסחווים רק כמסך בין העבד
 לעבדו אשר למעלה הימנו ומסחוייהם אל המסך כמו אל
 הכר הדבורים העליון וזה יהיה ענין עגל מסכה כי אל
 מניח שור העליון היו עובדים במסול' (ש"ר ס' ט"ז)
 והיה העגל כמסך אל הכח העליון וע"ד זה יאמר אליה
 מסכה בו' לומר אה חסאמר נא ישראל לא חצבוד אה
 פשילי אליהם ען ואכן אף חכמה מסכה הוא דוגמא בר
 ומול ויהיה זה כמסך בניו וזנו לא"ל אלהי מסכה לא
 העשה לך כי גם השמים והבדרי השמים וכסליהם לאדם
 ומרוו נחשבו לו והוא במסול' בשמורה רבה כי נח אל
 פרעה כי אשר נקטש לחוג אל חג המזות שפעה ימים
 הוא לא אשר מו' אלא ישראל ממזרי' עד קריעת ים
 סוף היו ז' ימים כשם שבחיתה העולם היה בשבעה ימים
 וענינם להיזהר כי מעשה גמי מזרים הם המאחזים
 לטיני הכל הדוש העולם כי אין משהו הסמיכה כ"א
 אשר מידע העולם והסביע בו הסביעים אשר בו ובאשר
 נברא הכל ביום ראשון והיה יוצא אל הפועל קצת ממנו
 בכל יום ואמר שביעי כדבר נבא' ויכל חלבים ביום השביעי
 כן עיקר הדבר היה לאה יסבאל ממזרים פמ"ה הכוזב
 זכור אה היום אה אשר יאסח וכו' והוא בלתי אלאו
 בשערים כי מפת בכורות שביזם יאחה היה לטומה יום
 ראשון של בריאה כי ע"כ ביל"ה ההוא היה ה' ולא מלאך
 כאשר ביום הראשון הכל מודיע שלא נבראו מלאך שלא
 יאמרו מיכאל היה מוחה בדברו של ריקע וכו' וכמו שבו
 נבראו שמים הכוללים עולם המלאכות והנגלות כך
 סיבר המול במכה בכורות והשר ועל כנפי סלחיים
 וליכס ביום אהה ממזרי' ובאשר נבראת אז הארץ
 שחלול בעל חי מדבר ובלתי מדבר ואמה ודומם כך ביום
 ההוא שלם ית' בעבור אדם וכבודו כהמה ובהל"ה הם עשה
 שפס"ס אחר'ל' (שם ס' ס"ו) כל עץ היה נרקב של
 אכן היה ריחיה ובאשר נברע א' נברא בראשן הכל אה
 ששה יוצא אל הפועל דבר יום ביומו כך נברע הוי
 היל"ה יוסה מכה בכורות ונגמר הדבר כבשיעי ע"י
 קריעה עם סוף כי אז נגמר ההכרה כדברי יהו
 ורחב ועל הכל כי עם הפל' ה' שבו של מזרים כמ"ס
 ז"ל (שם ס' כ"ח) וירח ישראל חס מזרים מה מהים
 לא נאמר אלא מהמלאך שראי שבו של מזרים אה מזרים
 שמו מפ על שפת הים וע"כ אנו הוא ית' ויהיה יום ז'
 הרי מזה כי בכיות הפסח ז' ימים ים זכר אל' קריעה
 הים שבו נז' כי אז נגמר הדבר בשלמה השר . וזה
 ירמוו פה בזמרוו אה חג המזות השמור ז' ימים וכו' .

וכדון שמחקר על קצור שדומך כי ירבו פעמי שמתה יסירה להנחה הטף ותפליך אחר גויך המונע אל ה' . ובהתח מתן מודתו וכן ומג האשף אל הכוח כל היתאמך וגם הוא תקצת המנה הבאה ששמת בהתחלת הנפש והנבלה הזרע אשר הזרע למנה הבאה בלזמן הזהיה שמתך יתירה בלכול המארים וסמית מתמקיים ושמח את ה' אליהך ע"כ חכמי מא"ך שלם פעמים כנסה יראה וכו' אל פני הארון וכו' למען יהיה ירחמי ית' על עבדים בנית ה' לבחני חששו . אך אשר היה מקום לחשוב כי יציה ה' לעלות לראות את פני הארון ה' ליהוה עם ולא במקום אשר חלילה אל יעלה על דומך כדבר הרע הזה . וסנה לך רחיה מוחסם נגדה והוא כי אוריו גויס מעיך והרהבתי את גפילך בלזמן רחוק הדך מרבים מישראל ההלכים לבית ה' ובסי המרחק יהיה קצוב לזמן חמוד את עבדים אשר רחקו כל אשפוסם עד ירגעום כי יהיו בעבדים לבנות אולם לחסם כי רחוקים המה מעבדיהם ועד עבור הכסא לא יבא אל ביתם ומגם כהיותם שלם פעמים כנסה כי אשר לא יזדמן בל' יזדמן כפנית עם כל זה בעיניך חמים כי לא יתמודדו את את ארץ בעל-דך לראות וכו' ואם חלילה והם לא היה ית' רק ביהושע'ים אך משנית ומשמר ארץ בעלזתך לראות וכו' אך אין זה כ"א שהוא ית' משנית ומשמר את כל בניו ארץ ואל' חופה חסבים והאשר אין ק"א פעם שהוא ית' עם את שמו בנית אשר בירושלים עכ"ז מלא כל הארץ כבודי וכל מקום עמי ה' יקום כי אין מקום עמי מביניהם והוא מה שביטרו רז"ל מניסם לנסים שהמדו הן נעופר כפנייהם היהודים ויכינו עמם לזמן הרגל שליבו וישנו בקיהם מלאים כל טוב וימן להם הוא ית' מלאכים בנייהם כדמותם ונכסיהם ויחזיקים יום יום לעיני בנייהם הסם ויהי היום ויטאו היהודים מירובלים וכל העם בולו לבקר' על בואם וישארו בנייהם הסם וישארו להם מאין באים והלא בכל יום ויום היתם כפנייהם ויחזקו ונבואים כדרכם סתיד אין סבירו כי מלאכי ה' לטמיר בנייהם ואל' ה' הוראה כי לא מבלי אין כבודו ית' בכל הארץ מטה לעלות אל הבית אשר סכן שמו ית' עם את לא מהטעם האמור . וזהו המלאכים הנזכר בחומרו הארון ה' אליה ישראל יתקן רמז כפניות ג' רגלים על הג שפחה אמר הארון כי זה קנה חופנו לעבדים (ויקרא כה) כד"ל כי לי בני ישראל עבדים וכו' אשר חלפתי אצלם מארץ מצרים אתן ארז"ל כס"ל מ' משפטים כי תקנה וכו' אשר תקנה' אתן קניתי אצלם בעשר שנות וכו' ועל היות גם הליכותם אל לחזיק עיניהם על הדבר שהוא אמר הארון ועל הג האשפותם שלו כמתן חורה היתה שמתה ה' הגדול כמתמכר ז"ל כשפר הזכיר שהיה אז כשמתה חתן וכלה' אשר סם הגדול של היות עם סם חמדות וע"כ אשר שפחה הארון שהוא על פס חרשת אשר עם ה' ועל הג האשפות כי את היה בראון כשם הוא ית' עם ישראל מתהייהו ומתחה ויחזק על מעשה השכן לכפר על מעשה העגל ליהם ולכנות שמו ית' עליהם וגם האשפות גם לחרות הוא הוראה כי למנו ישראל בראש השנה כח"ט ז"ל (ויקרא כה) ה' עמי מותם לולג ניכר שהוא

אלהי ישראל יתקן ויטמן להם החמון אשר חלפי ישראל : **כה לא** שמתם על חמון דם זכתי וכו' . הנה סאקים אלו בלתי מתקשרים לא עם מה שלמעלה ולא עם מה שלמטה והסמוך השני בלתי מקשר לא עם הקודש ולא ראזו עם שיש . והנה על קשיא הפניה שאינו מקשר ראשו עם שופי ארז"ל (כספרי) שהוא לומר שזכות מה שראשית כבודי אדמך סביב וכו' לא יתבטלו החסדים שראש בחלב סימייבם חלבו עורו בלחמו ויהיו החסדים לטמקים ונספדים ומיין עיני זה יסכן בדרך חסרה : והוא כי סנה נפן פעם אל מצות שלם רגלים שהוא לכל יבנה לבס ברוב שמתם תם ומועושים . עוד פעם ב' רמז בחומרו הארון ה' אליה ישראל כה עתה ויאלתר עוד פעם ג' והוא של את המצות בשביל אשילת הפסח כי הלא קרבן קדוש הוא עז"כ לא יזבח על חמון . וגם לא יין וכו' א"כ סוכרת הוא ללכת שמה אל בית ה' וקשריט לפני מוצה ה' כי סכח מזרים הורחם שמה היתה ע"כ על את כפונות הוא מוכרה ג"כ להוליך הכבדים בזמן שהוא ע"כ דרש וזה ראשית כבודי אדמך סביב וכו' ועל הג האשפות ארץ לבקש בתיקים האזר החמים על המוצה שסנה כעודם כי בהג גדוהין על הטיים ועל כחמי ברכה והעדר הפסח או יהיה וע"כ טוב הוא לראות את פני ה' בזמן הפסח לבקש שם רחמים סן יתבטל גדי בחלב אשר הוא כליות חסה שניעם אל נמר ביבון' ולא סרס זמק על דרך מחמרים ז"ל לפי דרכם :

כו ויאמר ה' וכו' . ראוי לעיני לב על אחז עיני אשר כתוב לך וכו' . אם הוא על כל דברי האורה שמכרזאשית עד סופה אין סאן מקום העני הזה ומה פעם לדבר זה הוא אומרו כי על פי הדברים האלה ועוד שסחרתי יאמר כי על הדברים האלה ולא ע"פ שהנה סירשו ז"ל (ש"ד פ' טו) שאומרו ע"כ הוא באור דפ"ה . לו' שעל חרטה ששכל סם כרת בנית ופס עבריהם אמת עוד לריך לבקש דבר לפי הטעם סיידק היותו ששם אל האמור כתוב לך וכו' וע"כ דרכו נדקדק חל מלת לך כנראה שיופחה ועוד אמרו ויהי שם עם ה' מ' יום ומ' לילה וכו' . כי הנה למעלה כחצו כי מה שפלטות ראשונות היה למעלה מ' יום היה להודיק עד היום ראוי לקבל הטיע' סתיד ית' וע"כ היו מ' יום כי ע"כ כאשר להסחור ה' החמר שלו סוחרו מ' יום של יצרת הולך כן להתקן חיובת החומר אל דומותיו ארץ ג"כ מ' יום והרי נדקדק או ולמה גם פעם ששכל הפניות סתידק היותו ששם מ' יום ועוד אמרו ויחזקו על הלמות סו' שאורם כי משם סכנה והלא הוא ית' האו' למעלה וכחצתי על הלמות כו' . הנה כי האו' ית' כנסם ועוד באומרו ויהי בדרם מש' כו' סם עיני היות או ומן הראוי יאמר וירד מש' כו' וגם או' בדרשו מן הסדר הוא מיוחד אשר אומרו בידת ולמה הודיע שמתה לא ידע כו' . ועוד אמרו כדברו אלו שויהם שפחה דברו אלו ידע . ואינו נראה כן אלא שפחה וישראל ראז סרס יירוש כדבר . אמנם הנה חז"ל על מה שסקתם שמת' ה' יורה כי הוא ית' השובב הלמות וכס' אשר נראה כי משה כחנם אמרו כי היתה ית' על יד משה ויין

צנייהם בלחוס ו- המרו ו- יום אחרים וע"ד הפסע כי חסרי חומרו ית' ונחמתי כו' כי חלוי ית' יאסה לכתוב על הלוואה בא ויאמר לו הוא ית' כהב לך להאחרך את הדברים הלה אשר אמרתי לכותבם כי חרצה לזכותך דבר הגדול הזה ואל יקשה בפניך איך העזר כה לך ומה גם למ"ס והמ"ך שבלוחם שנים היו עומדים איך יסו גום בהכבסם ע"י כ"ו כי הלא הדברות בעלמן הן יסו לך מעיר לעורר ליכבב כי רוחניות הן וע"י בואך לכתוב יסו בנחקקים מחללין כי הם רוחניות עממי לכן י"ה הלא ע"פ הדברים הלה ברחי התך ברית והוא מדרש ז"ל במדרש חיים על פ' מקמי משקיות סתיו ס' כי כל דבור ודבור שביה יולא מפי הקב"ה הים מדבר עם כל א' וא' משרי ואו' לו מקבלים אה עלך כך וכן מצוה ית' כי כו' מקבל את אלוהי כו' ואו' הן מיד הדבור היה נוסף על פיו והיה הדבור הו"ך ונחקק על הלוח ע"כ : והנה דבור שבה זה היה לו הן הפק שיחקק מחלוי על הלוח כאשר מתחלה חו לפחות להיות עוד למשה ליחקק על ידו בזכותו והוא כי גם שאותו הרוחניו פרה במש"ל (שם פ' מ"ו) על פ' יורא את העגל ט' מה ראה חומי' לורוה בחרו ושמרו כדב"ה אז ויפך מרדיו הים אורו הרוחנית לא נמול ולא נאבד כ"א היה חיים הלא שט"י משה חור ונחקק כל הים שניות והוא הכתוב אללנו בשערי' כי כל דבור ודבר היוצא מפי הקב"ה שנעשה מלאך כמאמר ר' יוחנן (רבינוה דף י"ד) הדבור עממי הוא ההורה מה שדובר ט' ואח"כ עולה השמימה דכבר שגא' (ישעיה נה) הן יהיה דברי אשר ילא מפי לא יסו חלי ריקם כ"ה עשה את אשר

הדברים בה"ל הידועה כיוון אל הירושלים כהקין כדאשויס כמדובר :
כמו ירדך נדרת כו' . ראו לסיס לב כי איך לפסוק שה נזירה לת לרשמי ואל לחמשימו . אך יאמר כי לא בלבד היסה לו הכנת גדול איטת הקדושה עודנו למעלה כ"א שם ומשקה גם בדרשו הן ההר וז"ל ויהי נדרת משה כו' לו' כי גם הייית הקדושה היסה בו נדרת מן ההר ונפתח ידע כלל אה כי וסמי הלוואה עם סיוהן ו' על ו' פפמיס כל א' סיו משיס בידו א' וסין זה דבר טבעי רק כהח קדושה אשר בו וכ"כ ה' יך ורוחני גם איכות גופו כמעט עד נדר כושמה לא ידע כי קרן עור פניו ע"י דגרו אהו וסין ז' רק להיות איכות גם מעין רוחניות גדול ע"כ לא ה' מרגיש הקירון כי מן בטיט אינו נרגש אך אה היה גשמיסו ככל האדם הים מרגיש התלהבות קירון שור פניו ואל בלבד היה לו קירון בערך העופ"ו הכלוה כהיר מצד עממו כשיוסו סס שמכתיב כל דבר שלמעלה מחיות העולם כה"ז השמש המכתיב פה כ"א חסיו נדברו אהו ית' למעלה כי היה הדעת שופסח כי סס לא הלא בדיקת אור פניו כי הארל עמיס ית' שרא ויהיה האור הנמלא פה גדול מאור פני משה ושס לא יסיה קירון פניו לו"א כי קרן עור פניו נדברו אהו כי גם סס היה לו קירון וע"י לא ידע כי קרן כו' שאוהו הבהיקת שקנו פניו לא היה כ"כ יתרו כו על איכות עממו שרטיס ויכיר כי נסיה לו ממנס טובה זו כ"א גם לא ידע כי גם כל איכות עממוה היה גם הוא זך מחד וע"כ לא הרגיש והוא לא ידע כי קרן עור פניו נדברו אהו : ובמדרש (ש"ר פ' מ"ו) מתיבן נפל משה קרני סהוד רבניו אמרי מן המערה שנאלת והיס בעבור כבודו רו' (הפספטי ציור מאמר זה על כי הכתבתו בשערים) :

ל ירדך אהרן כו' . ראו לסיס לב אס לא יכלו אהרן וכל ישראל לסבול . שפ"כ יירחו מנשה איך עלרו כה כאשר קראס ועוד למה לא בלו רק אהרן והכפויס ואל כל ישראל עד א"ז"כ ואס הוא שךר היה סדר הלימוד לאהרן והכפויס חלה והח"כ לכל ישראל למה למדנו זה פס מכל פאר מקומו' ועוד כי חלה חומר ויכל נדבר אהס ויתן כו' . נראה עדנו מדבר אהס הין נר"ך מוסס והח"כ אומר וכבא משה לפני ה' לדבר אהו יסיר את החסוה עד לאהו נראה כי בלחשו יסיס את המסוה גם לדבר עם ישראל וכן אומר ורלו בני ישראל כי קק כו' הרי נאמר למעשה שרטיהו וגם אומר והסיו את המסוה עד טולו לדבר אהו כבר נאמר זה למעלה ובכוח משה לדבר אהו יסיר את המסוה . אמוס בדרת מכה היה אור קירון פניו מכה ע"י המניע ט' אף הנה אה אהרן וכל הכפויס לבדם להיותם זכי הליטת מכל ישראל יגרו כה להביע ולא יזוקו אך כסיוסם יחד אהרן וכל בני ישראל יכלו חבטת חלוי וגזרו אהרן ובראיה משה כן קראוה לבסו עדיו וללמד דברי ההורה אשר קבל פט"י זכות אור תורה פילמדס פניס יוכנו ויכבול עיניהס אור פניו ול' כסוה בעמלס הוון העס זולתי אהרן וכל הכפויס והליטתס חלס זכי סכיוות כי המה חכמיס מרוממי :

והטובים ודוקים לה הוצרך אל הלימוד שיוכחו בו לטוב
 חור פניו כ"ה וידבר משה אליהם כי אפילו עמדו מדבר
 עמם המלאות דברים עזרו כח לקבל זו פניו וז"ל
 נבשו כל בני אולי יפארו כה גם הם כאלהן והטובים
 אך לא יבנו הם לא פ"י היומו מלמד משיו חורה
 כ"כ ויזוה את כל היבד דבר ה' אמו עפ"י כן יכלו
 לשפוט ז"ל למעלה וידבר אליהם ופה נאמר ויזוה אך
 כאשר יוכל משה מדבר אהם את הלוויים שהיו ראו לא
 יכלו לטוב ויתן על פניו מכות וגם עפ"י דברי הלווי
 יכלו להביט לא הספיקה הכנה זו להוצרך עם הכנת
 מה שיהיו שנים לזוה' פכדי פנים אחר הקימו הפעם
 השנית לזוהם יפארו כח להביט בו כי הלא יבנה משה
 כו' ויזוה כו' את אשר יזוה לפניו ודוקא בעודו מדבר
 הלווי ואלו כי וז"ל בני' כלני משה וטובו אך כתיב
 מיד והביט משה אל המכות עד בואו לדבר ארו .
 וע"פ דרכו הורה כל נאמר כי מה שהיו בלתי טובים
 היה בפעם הריא שירד מן השמים עם הלוותה . אך
 מהו והנחה יתלם כ"ה חור פניו בהישך הימים עד
 שיוכלו להביט בו אח"י אחר בואו מלמד עם ה' כי
 אינו דומה הקיוון שה' לו בנדחו מהרה אשר עמד עם
 עם ה' מ' יזוה ומ' לילה ויקח הלוותים מידו ית' עם
 מה שיהיה לו להחרי כן גם כי בחרה הלווי ימוע
 ע"פ ח"ר כי לא כן הוא כ"ה בשם אחריו כן שהיה יזוה
 לדבר הל בני' את אשר יזוה דוקא עתה מדבר הלווי
 הוא שוראו בני' כי קרן וכו' אך אחר דברו את אשר
 יזוה מיד והביט משה את שהיה עד בואו לדבר אתו
 כי לא יכלו לטוב רק בדברו הלווי : והנה יש בשאלו
 מה לורך היה לעשות הוא ית' קיוון פני משה וכן
 המה פסין זו שאלה כי רצה הקב"ה לחרוז גדולה
 חוראו . ומהם קדושה לזכרים בה להניד גדולה משה
 שזה לכך ומשן המ שמש בלב יחשי יפאל לידבק
 בהורה כמו במחור ז"ל הלא דברי כהם מה הם כל מה
 בטהה עובן מה נעשה הם כך ההורה כל הדבק בה
 נעשה קדוש וע"פ דעת המלריכים פעם יתכן כי לב'
 כוונה עשה ית' . (ח) קן יתמו יפאל בשונו אליהם
 בלוותה כיוון רזונו לרחות את מלכו . (כ) לחמן יזוה
 אחר הפסיוו בעגל כל יזוה לבטלה על זה עשה להם
 כ וברא זק סר עם ר' יהושע באמר לו שאלהו את
 להניו ית' והמר לו פניו שיתן בלשם וכהו עינו
 המר הם אחד מהממשו בקעטת ה"ך יכול להביט את
 האלוה ית' לא כ"ה כך עשה הקב"ה קרן עור כפי רצה
 ולא יכלו להביט לעטן יסו ק"ז את חמ יזוה אשה לא
 יוכלו להביט ה"ך ירחו את מלכם ית' לעד ומה מהרן
 דברי רז"ל (דברים רבה פ' ג') בלאומ' עד שלא הפאו
 היו רואים את הפניו עכשו שהפאו אפילו פני הכרסיר
 לא יכלו לראות וכו' האמרנו ובעלת הכוונה השנית
 וז"ל יתייאלו מהתקן הורה להם כי בטוה שהיו בותמים
 חורה ית' בשה ה' כיבדו הורה למטן יבטלו כי מה
 החורה רב לקבל חורה ולא יבצר להביט עד הגדר הראשון
 בהפסק כשרון . וזו ית' דרך הכתובים מספוק ויהי ברהם
 משה בבוס לב אל הסגרות הראויות להעיר . (ה) כי
 בלאומרו ויהי ברהם רצה יראה שאל ל' יזוה שהיה

אז דבר שמתחדש ואינו . (ג) חומרנו נדרשו מן ההר
 כי ברהם משה ודאי שה' ברהם מן ההר . (ג) מה
 ה' ברהם מן ההר בראש הוא מה שפספס לא ידע וכו'
 ברהם אתו כשדבר אתו היה קודם רדתו מן ההר .
 (ד) ה"ך יתכן שהיו זהו חורו אור יולאים מפניו כהנה
 כנראה מד"ל (ש"ר פ' מ"ח) בעצבו לו קרני הוד וט"י
 משה לא היו ברהם קרני יאמר והפס לא ידע וכו' .
 (ה) חומרנו זה בלש פעמים משה בזה הפסוק ויהי די
 בראה . (ו) חומרנו וירא אהרן וכל בני' וכו' והלל'
 ויראו . (ז) א' את משה שהיה מיוחד ויהי די יאמר
 וירא אהרן וכל בני' והנה קרן וגם מלת והנה ויהי היה
 נודק יאמר כי קרן . (ח) א' ויראו הראוי יאמר שלא
 יכלו להביט בשניו ולא ליהם אל חורה . (ט) למה לא
 בטו גם כל בני' כשקראם משה . (י) למה לא אהר' לא
 יזוה אל אהרן והטובים פאשר בפאל . (יא) למה
 לזוהו אותם היה כלי מכות . (יב) מה הודש לנו בעגל
 משה לפני ה' לדבר אתו יסיר את המכות . (יג) שהכות
 בורה קתו בלאומרו יסיר את המכות עד לאתו יראה
 שמיד בלאו יסיר חורה ומחומרנו ודבר אל בני' וכו'
 והביט את המכות יראה שלא היה פסין חורו שיהיו
 לדבר אחר עד אחר לזוה ודבר עם ישראל . (יד) א'
 וז"ל בני' את פני משה כי קרן וכו' כי הרי נאמר
 למעלה וירא אהרן וכל בני' וכו' והנה קרן וכו' . (טו) כי
 חומרנו את פני משה הוא מיוחד שהראוי יאמר וז"ל
 בני' כי קרן עור פני משה . (טז) חומרנו כ"ה זה משה
 ג' פסטים . המ"ם אחרי חומרנו ויהי כ"ה כ"ה וכו'
 אחר ראה היבטו ית' עמו כי אחר ש"ל משה אשר
 היה כ"ה עם ה' לא נפרד ית' עמו כ"ל יהי ברהם כשה
 וכו' נאמר כי הויתם הברתו ית' עמו כ"ה יהי ג' כנדרם
 כשה המר סיני כי היה כמלכו חורו וכו' כרהי פני ופי
 ליהות הויתם ביד כהם וכו' אחר את משה בלשם את
 א' בידו היה לאשר כפי כיוון ה"ך ה' כמנוה אותו היה
 מוליכס עמו אך אחר ביד משה כי משה מד עלמו
 לבדו היה מביאם בידו אהת עם היוחס ב' לוחת
 שהרנן כשה ורהנן ששה כל א' . וחלקים עד מלך
 אשר היוו כעצב את להביטם ביד ה' אך סוי חומרנו כי
 ההויה כקנה עוודו כ"ה עם ה' עוידה ט וא"ך הוא
 זה רחיה שה' עמו הלא הוא כי מה שהיה שלקחם בידו
 ה' לא היה דק ברהם מן ההר אך לא בעלתו הכרס
 כ"ה ה' ונותם לו חו כשהו ידיו היה מוליכס וכו'
 שהיכרהנו למעלה על א' ויעל אל הר סיני ויקח בידו
 ב' נורה הצניס שה' להכך ולו' ויקח בידו ב' לוחת
 ויעל וכו' אך כיוון שאמר בעלה בבלשם עד שנידו ח'
 לקדם הך בעלותו כ"ה ידיו היה מוליכס וז"ל פס ברהם
 מן ההר לומר כי ברהם כ"ה הוא מה שהיו בידו ח'
 היה שח"כ בעלותו ומשה ליה שהיא משה הודע עט
 מהד עם פלה יבצר שהקניו הוד פקן חורו כולשם
 כפניו היה רוחה הורם עם כל זה לא ידע כי קרן עור
 פניו כ"ה מד עלמו כשכיל דברו חורו כ"ה שהטו'
 על לבו שיהלוירות כפידו היה זה לו ובסק זה היה
 לאהרן ופאר יפאל א"ס היה מלדו לו מחמת הלוחות
 שנידו ומה עשו אהרן חלהו ומחורו כל ישראל ררו את

יפה פסוק ב' דברים, (ה) ה'מאמץ, (ב) זה משה עצמו כי צומוהו זה משה ריבם האם את ה'לוחות שנידו ויאלו אחרי ראה כי והנה קרן עור פניו של משה כנ"י שאל זה לו מן הלוחות למה ה'לוחות עמנו לא ה' להם קיונו אור בולט ומבוקו אך אין זה רק ממנו הוא חזרו והנה קרן עור כפי משה על כך ויראו מצבה אליו מן ידו עיניו ויקרא אליהם הבה ויבטו אליו והוא כי ידברו ויבטו כד"ל ויבטו המה ל"ך וזה לא ה' השב ה'ליהם שהוא יבטו ל'אבותך להיות ל'דיקים כמון וזהם לא השב ה'ליהם להיות כהם בלתי טובים כך ויבטו ל'אבותו כהם ונודות קדוה כי אהבן היה נביא וגם ה'שואים היו שלמים והכמים מאד ע"כ מן וידבר ה'ליהם משה ונבלו משה"כ בחר ישראל ואחרי כן נבטו בני ישראל ואם היה מדבר עמם לא כבלו אך וילאו וע"י הורה חסיו כבלו אז ראו בני"ה את הפני מבור ופריץ היה ספק אם היה לו זה רק ככבא עם ה'לוחות אך לא אח"כ לכן אמר כי וגבא משה לפני ה' אמריו כי יסיר את הכסוה עד לאמו והוא כי לא כל הפעמים שיה' בל לדבר אהו היה יולא בדברי נבי"ה ע"כ לא היה כוונת הכרת הכסוה כ"א עד לאמו אך כאשר היה שו"ה ודבר שהיה כדי לדבר את אשר יולאו אז ורלו וכו' ולא היה פסיד המכסה עד אשר הטו ויאלו כ"א ה'הם אחר שכבר לא היו לעומת בידו אז ראו בני"ה את הפני משה בעצם והבינו כי נאמת הוא כי קרן עור פני משה כי לא ה' לו לוחות להגות בהם :

פרשת ויקהל

שהיה ראו יאלו וביים השביעי יהיה לכם קדש . (ה) כי אומרו יהיה לכם הוא מיותר וה"ל יהיו השביעי קדש וגם אומרו כל העשה כי מלאכה כי מלאכה כי מיוחד כי בעשרה הדברות לא אמר רק לא העשה כל מלאכה ולא אמר בו . (ה) אומרו לא רבצו את וכו' כי למ"ד (שבת דף ע) לחלק יגוף למע למדנו זה כמלאכה זו רבצוהם . (י) ויאלו משה אל כל עדת בני"ה הדבר אשר זה ה' לאמר כי נא' ית' דבר כל משה ידכן בו לאמר שהוא לאמר לישראל . אך בצוה משה את ישראל למי יולאו את ישראל שיתאמרו ולא עוד באלו ב' פעמים ולא אחד בהם צדק כלאמר . (יא) כי ה' זה הדבר וכו' הוא מיותר ומתאריו יאלו ויהפך משה אל כל עדת בני"ה לאמר קחו מההבם הו ויאלו משה זה הדבר כו' . (יב) הו' מ"הבם ולא אמר קחו מההבם כו' . (יג) שה"ל יולאו את מרותם אל מה ענין ויבאהובן אומרו את מרותם ה' הוא מיותר כי הלא הוצ"ה הצדוק למעלה . (יד) הו' את המכבן כאלו הוא קדוש וכן כהו' את אה"ו כו' כי מתאריו יאלו יולאו ויפשו בו מספן והלא משה וקרשים וקרשים וע"ד זה הם כל כמזכר ולא כמזכיר הם שכבר היה והוא עדין לא היה . (טו) אומרו וילאו כו' מלפני משה מה בלע כבודם הינו' מלפניו . (טז) אומרו כל איש אשר נשלו לנו וכל אשר נדברנו וכו' שפיר כל ענין במלות שגוה משה שמי קביות ה' ככל ענין ב' למה הוא במלות שגוה . (יז) למה לא כלל ואמר ויאלו האנשים והנשים ולא יאלו על הנשים . (יח) אומרו הו וכו' למה לא כלל אהו בעלל כל בני זכר . (יט) אומרו וכל איש אשר נמצא אהו למה צוהו וכסף וזמורה לא נאמר אשר נמצא אהו וכן ככל אומרו כל מרים וכו' וכל אשר וכו' . (כ) אומרו כל את אשה אשר נדב לבש זמורה הוא מיותר כי הלא אמר למעלה וכן מה שחזר ואמר הביאו נ"ל נדבם לה' . הוא מיותר . (כ"א) הו' והם הביאו הלו עוד נדבתי כי יורה שהביאו פסח אהוה"ל הביאו עוד בנק' בנק' והלא הכל ל"ה הונא רק בשמי בקרים שהוא בנקר בנקר ואין יאלו שהביאו ושד וכו' כאלו הביאו גם תחלה ועוד באומרו וילאו משה ועבדיו קול וכו' אל יעשו מלאכה שראוי יכרו לא יעשו עוד נדבתי מלאכה . אמנם הן אמה חכמים ז"ל (ש"ר פ' מ"ט) יצדו כי מעשה הכסבן הוא היקון שון מעשה העגל כי בו נתמחו והפגם נפגם והזדה זממת נחם ל'אונה הראשון והדבר אחר אשר נשדו ופקקו זממתן כמעמד הר סיני הנדול והקדוה ונשתלקה שכונה מעל הארץ כי השמו הקלה גדולה עד גדר שם בשמי האומות יפאל כמלאכה ז"ל שריו שומרים לא ישוב עוד הלה ישראל יקרב את עמו אחרי אשר הוקמחו זה' אליהו מרחם כדוב דמיו והכדיו שהליו הכדו לנו ולא שובו וכאם את פן יולאו אהבנו וקרננו אליו והבינו בשמינו בקרננו ולהורות וכן רשענו בחוקים עדוה ל'ברחל כי שב אכנו רמנו ויאהבנו ולמהילת רפא ו סליחת שון לנו קחת מלתו הרומה לה' זהב וכסף והשבת וכו' לבען זממת יתי נועם ה' עליהם ויפרס שביה כמעשה ידיהם ואם זהב עשו לבעל היה מין ה' ינו עשו סיר ד עתה תהיה רבוקה ממדת קופתם יבולו שלט עשרה

רה א ויקהל משה את כל עדת וכו' . מה שראוי לשים בכל והנין במקרא . הלא הוא . (ה) למה היתה הקהלה זאת פה מבית מועד ה' אשר דבר משה הל בני"ה והנה אמרו רז"ל (במילתא) שהוא על דבר אהרה שבת ללמד את בני"ה יקראו בשמות לדרוש לשם משפטי השם והורוהו . אך עדין יקשה למה עשה כן במה שמות שבה נזכרה כחבב ולא כהקום שכל עיקר הפרשה עליה . (ב) הו' אלה הדברים וכו' . מורה כי בל להזכיר כל הדברים שנמלכתה המסבן ומסבין בענין שבת והוא אח"כ אל מעשה המסבן וטוב כזו היה יאלו מלת שבת ואח"כ אלה הדברים וכו' וע"כ דרכו ללמוד בזה שהקדים מלת שבת שהוא כל השב ששמלתה המסבן רוחה שמה . (ג) כי הלא נטוח משה על מעשה המסבן אז חזיר לו ה' מלת שבת להזכיר כל ידו שבת על מעשה המסבן . (ד) למה כמלאכת המסבן לא נדחה שבת ככל מעשה הקרבנות חמדין ככדקן ומסבין כהלכתן ואם הוא מן הפעם שכל מלת שבת שחן דושה שבת חלל שחין יכול להקדים המעשה וכל הקרבנות ה' אפשר לומר כי יאמר יומם חן המסבן אפשר להעכות בחול ח"כ מהיכת חיוי שנחלל שבת שהאזק ללמדו שאליו דושה שבת . (ה) אמר שבת ימים ולא אמר בשבת ימים . (ו) שה"ל מעשה מלאכה ועוד כי העשייה מלאכה אין צורך להזכיר ומתאריו יאלו ביום השביעי לא מעשו מלאכה . (ז) אומרו עיום השביעי

מינס לנפשו אהדות והי' י"ג כמספר אומיות אחד . כלל הדברים כי כל חסן ה' בנדבה המשכן היה לחסן אה אשר עמו בעגל לשוב ע"י כך עד ה' אלהים ולדבקה בו ע"כ כל שלמה הדברי' הראויים לאמר מה נפשו המליח וכל לרפאסה משין כל הדופח מחלב גופי' יתייב שם ומלאון נפש יהיו הלא המה . (א) לרפאסה בדבר מקביל אל מעשה השן , (ב) להרחיק הגורם האו . (ג) ליחזק מכל הדומה אל כיעור השון ומה גם במעשה החיקין כל ימלא בו לפלוך השון כל היות מלוא הבלהה צעירה וישובו עוד לכתחלה מליה וזה מאמרו ית' ויקהל משה וכו' והוא כי כאשר הטאו היה ע"י הקהל כמד"ל ויקהל העם על אהרן כי עלת חומר השון היה גם כדברים שהוא חילול ה' ע"כ גם בהיקון ע"י ית' כן בהקהל לקדש ה' במה שיעשו החיקין והתשובה וזהו ויקהל משה . ועל הפניה להרחיק הגורם אשר אל כל עדה בני' כלי' אך לא את הערב רב כי המה היו גורמים נזקים בהשבתם כבר הזכיר (בשם כי משא דף קב) ומדבר רז"ל כי המה עשוהו בלהט' ע"כ וירחקו מהם ולא יהי' להם חלק במשכן ה' . ועל השלישית שלא יתערב איזה לכורך טון במעשה החיקין אמר אלה הדברים וכו' שבת ימים וכו' והוא כל מלוא שבת במעשה המשכן בזהם מלכודי' מלאכות אשר היה כלם בזהםן ומלא אהמרו הלא ק"ו הדברים אשר קדוש נפש וכיוצא בו על הסק שמה ע"י כי יעבוד המ' ה' ויקהלבו אלו נדחה שבת אדם גרים מילה אינה רק מלוא אהת הגורמת התקדושה בלד מה אלו ית' דוחה שבת משכן שכניבול אה הקב"ה חנו לוקחה שידור שיעשו עמ"כ' שדחה שבת משניו ע"כ אמר אלה הדברים וכו' ל' הכינו ורלו כי אין ראו להלל שבת על מלאכת המשכן כי הלא המשכן וכל כליו בהשפחה אין בזה קדושה ויתק המשכן על מכלו ותשרה עליו כבודו ומלא שיון מעשה המשכן רק הכנה לו דבר שאהר סעבודו ית' קדש אהמם השבת אין ל' שאלו עממו קדש כ"א שמה יקדש וישפיע בנו קדש יהי נפש יהירה הכעטעם בנו מלאון . ועוד פניה תקדושה שבת קדושה כמהמרו ית' אל משה חמדה גטוס יש לי בבית גנזי שבת שמה וזה מאמר המקוב אלה הדברים שכה של מלאכה המשכן הם דברים אשר ע"ה ה' לעשות אהם כי עדין לא נעשו ואהם המעבדים לעשות נהלא שאינם ואלו שכן אל דבר שעוהיה קדושה לחול בו ע"כ ו' ימים וכו' כי הלא השבת א"ל' שהיא קדש אלא שבה משניו ביום הז' יהיה לכס קדש יהי נפש יהירה יהירה שהיה לכס מלאון ועוד כי הלא קדושה קדושה הערב ויתן לכס כי היא שבת שבהן לה' חמדה שהיה גטוה גללו ית' וכו' איפה איך חמדה מה שגולה היותו קדוש מריק בכס קדושה וגם קדושה קדושה מפני מה שעדיין אין לו קדושה רק הכנה אל מה שיהול בו קדושה אחר העבודו איך ברים מילה וקפוח נפש דקה עליהם שבת כי כל איש יבראל קדוש יאמר לו כי דקה יבראל לה' . עוד נהן עוב עטם אל בלתי היות נדחה שבת על שום מלאכה שהי' כיוצא במשכן והוא באומרו כל העושה בו וכו' והוא בשום לב אל החמירו ית' כל כך במלאכה המלאכה שבת כי איש כרוך לא יפסה ק"ו ואהה דבר

ל (ח"ב) 2

אל כתי' לאמר כתי' השתבח לאמר כל השמש השמש
 בקדש ודבר הליהם אך הם שבתותי השמרו כתי' אך
 בואם שאם שבתותי השמרו ולא יחללו שבת על משפט
 שהשכן קן יקשו ושבתות השבת היות לעמם גדולי ה'
 מקדשכם ומסדבך בהם ע"י נפש ימירם שאר טהן כבס
 ומתדבק בני היותם ככל הכ'. והנה עדין לא יבצר שאמר
 ולאמר אש הלא טוב טוב נמר נחית לפשות השמש
 למן ימיר כוונת ים' לשכן אצו ואיה מצע גדולה מצו
 לפה לה נדחה שבת להשיפה ע"כ במחק לשונו היתל
 ולאמר ו' ימים השנה מלאכה כתי' אל יעלה על דחאכ
 שהמלאכה הזאת היא החת הזמן לפני רוב הימים
 שמרנה כי הלא ו' ימים השנה מלאכה חלילה כי מלאכה
 השמש כמאלו נעשה וא"כ אין מעטר לה' להלילת בו'
 ימים יותר מאלו היו פושים כמלאכה גם כשבת כאשר
 גריחה מולם עשה ג' דברים בכל יום וכשני שנה
 ג' צעד היום עלמו וג' צעד השבת שחריו. ועדין
 היה שאר מקום לבעל דין לחזק ולו' האם גרעה
 מלאכה השמש להשתחא כפינה מכל זכות אחד מהקרבנות
 הנעשים על כול שבת ע"כ אמר לא תעבדו אש וכו' לו'
 הנה השמש כמה חיוו מושב לשכן אלהים כי עדין
 לא נעשה ואין קדושתו דומה אחר היחוו מושב אלהים
 לפה עדין לא היה כ"ל עמיד להעשות ח"ל לא תעבדו
 אש בכל מושבותיכם כלומר משא"כ כמה שהוא מושב
 אלהים כי הם תעבדו וזוה יבירו כי מה כשעת אף שבת
 נדחה שהוא על כי עדין חיוו מושב אלהים רק כפינה
 חיוו. והנה דרך דמו יתכן דמו לנו הוא יח' כמה קשה
 יותר לפני ים' שבתים ה' אשר יעשה האדם ביום השבת
 מאשר יעשה בחול והוא כמה שאלו כי עון עלמו
 אשר יעשה הוא כה שומאם המעוהד להונו צניהם
 והוא כשעונו מחייהם לפעטיר אש חלק אשר לו צניהם
 כי אצמוזו היא אש שמהטוהו מסביר ע"כ הפל רעת
 אשר עשה כפינה ביום שבת שבו אש נהיים זה ומשכן
 ואח' יעשירו ומה גם שפיפה אש האפש יחירה שבו
 לעשות על ידה כה שומאם לישקר בו זה מאמרנו יתברך
 בא' לא תעבדו אש כו' והוא כי כל אש ים לו עוור
 מיוחד גניהם כאלו לו נג'ע באמרת אל (הנהגה
 דף ט"ו) לכל אדם ים לו חלק בג"ע וחלק צניהם זכה
 כו' ועל זה אמר הוא יתברך על המהלל שבת או עבד
 שבתים וזוהה בשבת ביהו לכנס ולא חסרתו אש בכל
 מעשיותיכם אשר לכם צייתוד לכל אחד צניהם ביום
 השבת כי קדוש היום ואחם מעשירם בו אש השומאם
 ביום שאדברת אור גיהנם מושכן ויתם כה שומאם
 גיהנם בו ומה גם צניהם כשפיפה יחירה לעולה הכה
 לרחמם ומשומאם ובכלל הדבר הזה תגדלו אשמת
 המשפטעים ביום השבת לקרא כששני סיפורי מלכים
 ומחומי'ם ומחא'ים לומר כי הוא עיג שבת ואח' להם
 כי היו ככלע אש הקדש צייתוד חליטן ואח' קדושת ישראל
 נאו כשומרו כצניהם וחס' בהמה היה להם כי בין
 קדש לחיל לא הגדילו ויחי להם שומר שבת מחללו
 כשעל כול על בני לו שבת צמלו כי חסן ה' בשמירת
 שבת להרמוז מיעטו מענין ידיו כששמה ימי השעשה
 ויזונו לעשת חת יד הכהן כי בו יעונו יגיעי כח וחס

כלומר

לומר זה הדבר ביהוד הוא אשר הכדיל ס' אהכס
 מהערב רב אשר עב ס' לאמר קמו מאהכס דוקא ולא
 מהס הערב רב שהוא מל אשר עשו את העגל וסלקי
 פריס לא הוסיב להם חלק בהשראסה והמקטס החכר
 למען החפרדו מהס ולא חלמדו ממעשיהם. גם יתק
 כרס נאי' זה הדבר כי שומרו לאמר מעס ליהוד אומר
 מה שפארמו מעין שנה איס אלא להכר בלבד איס כי
 כיה זה הדבר אשר עב ס' לאמר בגמס שהיא עיקר
 כליזרה שהיא קמו מאהכס וכו'. או יאמר הנה ימלא
 כסוב סרפס מרומה אשר עב ס' ויקמו לי כו' תקמו את
 סרומתי פיורס כי מהס הידיב לב תקמו את ההרומה
 מהס אך לא תסכס עמאס ויזיהוהך לא כן הוא כי הלא
 עב הדבר אשר עב ס' לאמר לכס קמו הוא מאהכס
 כסוא מהסלעס דך כל נדיב לבו לא יתל עד יקרוס
 סמו רק הוא יביאס וכל זה חלוי בה דמהנה כי לספר
 לוטט בגא סלסיס ללמדנו דעת איך נרסן נספר מעון
 העגל שהס להקן מקביל אל הקלקוס והוא כי כאשר
 בעגל לא הורך לנכס אל בית איס והיט להס איס וס
 איטו לספוטו רק בידס הביאורו שנאמר ויחפרקו ט'
 ויביאו אל הכסן קך כחיקון כל דייב לבו יביאס. או
 יאמר הידורו לעפוט מהס כמקנה ולעפוט ממנוה א'
 שגס מוטס והוא כי ס'ס יט עשיס מוטס דקדק בה' דב
 פס נקאל קדוסיס איס איס אשר ידכטו לבו כי הלא
 כמה סעמיס יקן איס ולא מלבו כי יבוס מילוי סלרן
 כעומדיס מל סקדריס או יקן איס יותר מל אשר יבט
 לבו מקאלת איס מרעוה סמפאר ומוקן מנה יסס וה' זקק
 יסר כרוס אשר שגס ס' אך אשר נגע אלוסיס בלט
 פולו ידע כי גס דמוס ייסו קבל קדוסיס אשר כדורן
 לא יתל עד פסוחס הדברה רק עד סלסיס קביר יבו
 יבוס ממנוו נדכס וקפן ביזו ממנוו את אשר גסלו
 לבו ויביאו אוורו לנד הרומה לה' ובכקר הסכס ידיו
 הביאיה אל המקוס אשר הוקן ביד גבויה. וסיה אבי
 איס יעשה זמס כי זלס אשר מנה אל כיווס אשר איס
 כקורוס עד לו ביזו ג' מוטס (ה) כפס הרמתיי את
 חרומותו כצויו. (ב) בהצאור אוהס אל מקבליה ט'פ
 על הגלו מנה כצמור אוהס טרס וביאיה כי כופר
 מנה לא ידע דבר רע וגכ בהסחתו כסוק מוקי כיולכי
 בדרך מנה איס נוקין וי"כ חלטינו מרהס ככס על כן
 מלמדנו להוסיל איך נעבוד את ס' בדרך יבהר ויאמר
 לבו קמו מאהכס כשכסו אהכס מלח עמאכס סודנו כל
 איס ואיס כבימו ובחומותיו הרובה לה' הוה סררסה
 כנחמיס להס ס' וחל"כ כל נדיב לבו יביאיה כו' שהוה
 סדקר יסרס פיבור לנו הוה יס' לעבדו כררוי כמדובר.
 או יאמר ה' יעלס על רוכסכ כי מה כסחמו סוה
 סעלכס כי לי סכפך ולי הוככ אמר ס' זכאות כי סין
 כמוכס רק כפכך אהכס וכוו קמו מאהכס כי לא
 שלכס הוה רק שהוה אהכס וממנו חקמו הרומה לה'
 ושמו חלמדו ח"כ איסס איך אהס נוחמיס דבר דעו כי
 פני דבריס אהס נוחמיס. (ה) נדיבות כוה (ב) ההבאס
 חל"כ כל נדיב לב יביאיה. או יאמר כמכ בידענו כדון
 סמקדס את סלפס ונמסס הוה ואמר הוה כמס הוה
 אדס השוב שהוה מקודס' שהוה ללוקתס ומקבלס הככב

המטה נקד יתם החם השור הרי הביאו החמשה חם וזוה וקדשם ב' ע"כ. וראוי לשים לב מי אמר להם שהוא מאמר משה ולא דברי החזרה ועוד מהיכן נגזרו השור והיכן קדשוהו או מכחזרו והיכן בלוי המטה כי אם הוא חמשה שוריים ופה חייב אילו אחד כי אם חפצי זהב. אמנם הוקשה להם כדכונן למה יהיה בלשונם ויבואו כל אדם ב' ואלה"ו הזכיר השמים ואלה"כ חזר אל האנשים. כל דביו לב הביאו ב'. ועוד למה מנה ד' נפרסים בשמותם חם וזמם ב' ויהאחרים כלל אחם בכלל כלי זהב על כן גזרו ואמר כי דבריו ית' חמם עד ויבואו האנשים על השמים וביניהו ית' לבנה את השמים שהקדימו לאנשים כי השמים בלוי תליתן והאנשים בלוי עליהן והאחרים מה שאין כן בכלל כי האנשים וזכרו לחם והאנשים מאני לחם ובגזוה משה וראה פניה נמשך מזה קפיצתו אל האנשים חזר להזכיר אותם ולפרט דבשם ואמר כל דביו לב הביאו חם וזמם ב' לומר הלא מרובה היא מדת טובתם כי גזר אחד נגזרו ע"כ גם אחד והרי הביאו במקום הכות שהיה חבור שממנו נעשו. ה' כיוצא בו והם הד' הנפרסים והם' שהוא עגיל וכלל בכלל כל כלי זהב ועל שלא על הכל הביאו עגיל אלא כלים האחרים אמר דרך כלל כל כלי זהב. וענין הכונה יובן במאמר ז' (ש"ר ס' מ"ב) כי כמעט הד שמי היחה שכינה על ארבע היות המרכבה וראו ישראל ארבעה גוים פני ארביה פני נדר פני שור פני חרס ולאוחו שהוא פני שור מקטרו ועשאוהו ע"כ. הנה דעתם שאל המלאך שהוא עכו אלוה וזמן ספק כי העוד לא יזלם ה' ית' מתדבק בכח הטומאה נמלאו כנזפים שהוא שבועים את המלאך שגורם פני שור ומתפסים ואוחו מקדושתו אל התעוה וע"כ מהשון כמו ההשפע אשר לו מקדושתו ית' וזהו ופכחו שהשם הכח הוא מעין קניניה או תכירה כמה שפנים ארביה שם אל ההאזינוה ע"כ ה' צדק ית' אל הקדושה לתקן את אשר עשו בקדושה בהשגת וע"כ דרכיו ראוהו אשר הנה תורה על כבוד ישראל. כי את הכוס הזכיר בין זה ועכשם עם היות כי הם ופכחה קרובים זה בירוע וזה בלשונם והם בלוי אך למה שהוא אשר הטורו בו אין ראוי להשתדל בו וגם לא להזכירו סמוך אל הכוונה שהוא ספקים גוים אשר לא ראו לתת זמני זהבם וכדי ציון והםם גתו זמני האף והחמם. ע"כ הביעו בין זה ופכחה מפני הכבוד. עוד אמר כי במחל דהפקיה קדש קדישם השמים לאנשים בלוי ויבואו האנשים על השמים וגם אמר אשר השמים וגם ה"ל ויבואו ולא יבואו. אך הנה ידענו מר"ל כי כפכחהו האנשים בעל נשלו דלחזיתו ופטרשו מהם בלוי' כי נשחמדו וחזרו אשר הציקו והשוכס וזה חפשוב דתו חבורה מה שפכרוו כמה הקפידו בין חם לכונן לרמוז כי על עסק חם זהבם ועלו דלחזיתו והפכרוו עד כדראו בתיקו והם ה' כנגד ה' בקר או נזקקו להם זה רמז בלוי' הדע למה ויבואו האנשים על השמים ע"כ שהביאו חם כו' זה נרמז נוסף על שפט הכ'. והנה בזהב וכסף לא נאמר כל המלאח חמו ויהיה הענין כי הנה ארז"ל (מנהרין דף י"ג) על פ' ויבאו אפ מפרים שאין לך

אדם מישראל שלא הויתו ל' חמורים עמוסים כסף וזהב ע"כ לא נאמר בהם כל המלאח חמו דק בהכלתם וחריבו כו' כי זהב וכסף אלא כלם ה' נמלא והיקדם בנחמה שמן הכתם נמלא אלא הכל וז"ל אה"כ כל מרים שרומם כסף ונחמה כו' לוי' כי בנקה ונחמה לא כל המלאח חמו הביאו כי הלא זה כל האדם אלא כל מרים בלבד וכ"כ בזהב אך ביהר הדברים כי מי זמני אשר היו עמו אמר כל אשר נמלא חמו כו' הביאו והנשיאים הביאו עו' יתכן כי למה ששמות השנפים עתידים לכתוב בהם הביאו הם את האנשים כי שתייהם הפה:

כט ב'ר חים ואלה ב'. הנה הזכיר המרבה ורמתים והמקרים והמחמה. וכן יאמר חים כי לא יהי' חשוב לפניהו' הממשע מרבה עק ניהור חים ואלים לפי ערכו ויהיה כוננם בשמים וכן קהחמה למקרים בלאופן שיהשכנו השמים יוקר. לפיו ית' מה' אכ"ב ולא קבל הוא ית' בקשק מרע"ה הוא' אלו כי גם שהנשים קדמו יציעו אל ה' דברים שהאנשים הביאו הנה השור ע"כ אמר כל חים ואלה ב'. לוי' דעו ארביה כי הנני סולל כל אשר היו לבן לשמים אלוה כאלה וזכו כל אים ואלהה אשר נדב לבם אלוהם הביאו כולם ביון לפני. הנה ענין מהאמר ז' (המנוח דף ק"י) ח' המרבה וז' הממשע ובלבד שיוניו לבו לשמים כי הלא כלם כיוונו להביא לכל המלאכה למה שזוהו אשר זיה ה' לעשות כו' ולכן אמר שכלם כיוונו לשמים הנני כוללם כולם כאל' ואמר הביאו נג"י דרך כלל דבשם לה'. עוד יתכן בייסור כל הפ' כשרי ואמר למ: לה שהביאו האנשים והשמים והאיתיהו ומה גה או' לכל המלאכה. שוראי שבדש הכל היו מציאים. וכן מה שהיה ואמר נדבה לה' שכלו' חמר נדב לבם להביא לכל אשר זיה משה ודאוי שהיא נדבה לה' אך הנה למעלה אמר בכל אשר נמלא לחו הביאו. ואפכר היה בניהם מי בלבו היה גדיב להביאו וזמן לו אמר הן ז"ל אשר נדב לבו להביאו מנה זה מלאים ואין לו שמהבה טובה היה הקב"ה מזרקה למעשה כי חפ' הם היה אים שגדו לבו לתת כדי כל המלאכה ולא היה לו דק מעט או לא היה לו כלום ולא היה עותן מעלה עליו הקב"ה כהלו את הכל נתן וז"ל אשר נדב לבם אותם להביא לכל המלאכה כו' הביאו בלאופן שעי' כן את חמר חים מכל ישראל שלא הביאו וזהו הביאו נג"י. ואל הממה חך היתה הבאה בלי הם כלום כי הלא נדבה לה' כי הנדבה שלט שהיא נדבת לבו. כבר היה לה' בליחה לה' כי מהבהה קוננה מזרפה למעשה והבאה שרשב:

גויקתו

מלפני משה כו'. הנה יקרה לפעמים כי הנזכרים או העושים במלאכה שלא יתנו הלקם נדבנה בזמורם דיימו כי שיעשו במלאכה אחר כילא כהלה היו האנשים שהמה כ"ח ויקחו כו' לנסו' המלאכה הם כל אשר הביאו נג"י. והם הלוקחים הנזכרים העושים במלאכה לא פטרנו עמם כי הם גם הם הביאו אלו עוד נדבה מלאכה בבקר בבקר:

ו יצו

משה ויעצרו קול כו'. אמר את אעציר קול שלא יביאו עוד נדבה הנה חם יהיה בבקר יתראל מי שפרסו ועוד שרוממו בנימו מעט מלטהעם ומלא

ונמלא עיניו וכן אם יביא חיה הפך להביא ויהר ויהיה
לקין המזבח להם וימנעו מבגו ויביאו ויבא עליו גרפה
ט"ז העביר קול באופן לא ימנע מהביא רק המביא
צממו שים טורח אל הבאמו למלאכה המסכן ולכן הכריזו
בלא יטעו עוד מלאכה להרומת הקדש שהוא שלא יטעו
הסמים להביא מטעם . וגם לא האסוים לנבוע ערות
להביאם מהדמים ויפוזלו בבלה ומזה יבינו בית ספק
באשר הוצא וע"ן כי יכלאו מהביא וז"ל ויכלא העם
מהביא גם לא ראה מזה להעביר קול בעמך מלאכה
המבין למה שע"ד ומ נעשה ולא יחול בו עין גם שהוא
דבר של קדש כאשר בלחום להטותו שארז"ל (ש"ס)
כ"ט) שכל שהיו בקולות וברקים שלמה בהן עין וע"כ
היו שניות כחשאי ע"כ נזכר מזה פה בפנין הקי"ן .
עוד יתכן דרך אחרת ככהובים ויפוזלו בו קולם מקראות
שלא בא ביחודן בדרך הקדוש ולכא אל הביאור נזיר .
(ח) או"א חל הדברים אשר ליה כ' לעשות אהרן כי או"
לשפוט אחת הוא שיואר אחר שיתועהיד לומר אח"כ וכל
הכס יב נכס יצוהו ויטעו בו . (ב) כי הלא כמטה
הראשונה היא הנדבג ולמה תלויה במעשה שיאמר
לעבית אחס . (ג) כי לא היה רצוי לו" זה רק להכמים
האסוים במלאכה ולא אל כלות ישראל כאשר עשה ה'
גם' הרומה כי לא אמר ידבר אל בני' רק ויקחו לי
הרומה . אך על הכמסה אמר אח"כ יטעו לי מקדש
ועשה בללל בו . (ד) מהיני חייני שמלאכה המבין
הדחה נכה בצא ללמדנו שלא חדשו . (ה) או"א ויאמר
משה אל כל עדת בני' כי אחר שהקרי' אל כל
העדה כאלו להעלה מו לא ידע כי אל כלם דברומה
לו להזכיר ביניהם כל עדת בני' בו . (ו) או"א לאמר זה
פעמים ולא אחד בכה יביא לאמר לאהרין . (ז) שים
ככל ענין כללי טורח כי מהרצוי יאמר ויאמר משה אל
כל עדת בני' לאמר קחו פתאכם בו . או יאמר ויאמר
משה זה הדבר בו . (ח) כי מלת מהלכם מיוחרת ולא
אומרו יביאה ולא אמר יביא וגם אומרו אל הרומה כ'
הוא מיוחד אחר כי בהרומה נזכרה . (ט) אומריו וכל
הכס לב ככס יטעו ויטעו כי מלה יטעו היא מיוחדת .
(י) אומרו הם המבין הם האלו שהל"ל מסכן ואכל ועל
הדרך הזה בכלן ולא בה"א הידיעה כללן מסכן וכל
הבשמים יטעו פה ועדיין לא נעשו . (יא) צוא' וכל
השם הכמה לב גידים עוו מה טורח חכמה לב אל
הטווח ולונו רק אימון דים בלבד וכן מה הוכיף בפזים
וכל אשר נשא נבן אחונה בחכמה ולא אמר חכמה לב
לו יכלא אופן עם הקודמת בפסוק הקודם . (יב) צוא'
דלא קרא ה' בשם בו' איהו ראהי הפול בקריאת שם .
(יג) כה ענין המלוי הזה שלא אמר יתן ט רוח אלקים
בו' וגם על או" רוח אלקים יראה ייסור . ויהי די
יאמר וימלא אורו הכמה ודעת וגם אומרו ובכל מלאכה
והלא הכמה והכמסה ודעת לא היס רק לכבות
המלאכ' ולמה יחלקנה להלקט אחרת ומהרצוי יאמר לכל
מלאכה . (יד) צוא' ולחשוב שהטות כי אם הוא ענין
לומנות הרי צוא' לכל מלאכה הוא אמור ולא עוד אלא
שנאמר בו"ו הפס' . (טו) צוא' בזהב ובכסף ובנחשת בו'
כי מהרצוי יאמר מזהב ומכסף ומנחשת וכן בשאר

(כו) צוא' אח"כ בכל המלכה מהשנים בטוב מיוחד שה'
לאמר ולהטות בו' והוצר אל הכל . (ח) במלחמה ז'
(כ"ד פ' ה) ח' יודע היה בללל' לנרף אוסיה שפסה נבראו
במים והרין וכן אמרו כי ב' דברים שבהם ברה הקרי'
אל הטוב ידע בללל' שם הכמה והבינה ודעת והלא
יפלא האם גריאה עולם ביה ענין בללל' שהאזרה לא
ההרהר הזאת . (יה) צוא' לארבות וכן בלל' וכו' כי מי
זה הומן שלא ידע לארבות ולמה יטעם כחוס . (יז) למה
הור לכלל אל בללל' עם אה"כב צוא' מלא אחס
הכמה לב אחר צוא' כל זה ויהר טו לבדו וגם או" לבון
יחד ועשה בללל' ומהלכב וכל איש בו' . ולא אמר ועשו
בו' . (כ) או" בכסף הפסוק לכל אחר עש בו' כי למ"ד
של לכל השוללת הכמה ומרצוי יאמר כאשר ט"ה או"
לפסוק מניה כי הרי נאמר אל כל מלאכה שפודה הקדש
(כא) צוא' ויקרא בו' לקדש אל המלאכה לשפוט או"
כי הלא הומרו לקדש אל המלאכה הוא מיוחד כי מי
לא ידע שבלי המקדש אל המלאכה לא יע"ס . (כב) צוא'
כל החכמים בו' כי אומרו איש איש ממלכהו בו' הוא
מיוחד . (כג) או" מרשים העם להביא מדי שפודה
למלאכה טוח משולל הכמה כי פה היא העברה למלאכה
והראוי יאמר מדי המלאכה . (כד) או" אשר מזה ה'
לעשות אחיה הוא מיוחד כי כל הפרשה מלאה מזה כי
כ' נזה לשפוט אוקה וגם אין מקויל להדעתו ט נאומרו
שמביאין הפרכה . (כה) צאומרו והמלאכה שיהם דים
לכל המלאכה אין יתכן כיום המלאכה דים למלאכה .
ורבה פ' רש"י ז"ל כי מלאכה הכמה היסיה דים לכל
מלאכה העבודה . אמנם אין ספק כי כל הידחה אל
אשר עש כ' יטעו לו מסכן ארון וכלים הלא יפלא ויאמר
מרים דאזכרם היעלה על לב יטעו ה' אל ויולא מרשים
יטעו מקדש וכליו ארון ושלחן פרכוס ומצותה ובגדי שרד
אשר הם יוכל איש למעט הם כל האומרים כהמלאכה
מחזרת ששם עד מצוואו ולעדם כלל יחדיו איש איש
ממלכהו אשר המה טושים אשר לבסוף לבסוף ואמר
לזהב לזהב ולאמר בנחשת ולעשותם בשללם ובאזכרתן
ובהרבותן אכן למלאכה ובחדושת ען חולשת הלא פמה
ירצו אן יהמרו צוא' מלאכה די מלכו של טעם שאל יקרה
כי מי יוכל לעשות חמדה בו' קאים וזלמים חשני לדיה
וירכה וקנה גביעיה כפמריה ופרכיה בכל מלכו זכב
מיקך ס"כ ח' לא פתעו ולא יזכר ולא יגרם אחר העשותו
וכל חלקים ממנה יהיו נעמט זכב ח' ולא פתלקים
מפדדים ויתחברו אח"כ בדרך כל זרף בכל מלאכה זכב
וכסף ולא יפתחו בל' מהקמים גביעיה ובשפתיים וסרטים
ויגרם או יעדיף חלק מחלק והכיקם ככסו"ו עם שני
הרזבים זכב סהור הכל מהחיות זכב ח' גליה ששטוח כל
ח' ונכרד מהחור לפברס אח"כ ושלל יעילו צבור יוחר
משיבועם לשוף אחס דברכס וכעליהם מכל זרטי זכב
רק כשיעורו או בליהמו שישנו כלווה וכן בכל אן
מהלדניים ככר לאדן לא יסיטו ע"יו בהפכו ולא יגרם
ממנו בהשפוטו והדיקם במעמס דוקס וחוסב וביהיה
באריבה זרם בולחמ מן הפבר מזה זרטה וזלמה מהפבר
בזה לעומתה וכן בכל יתר המלאכה כי נעלויים מעמס
המסכן וז"ל טיבה אמר' פמה' חס בעיני אומי המלאכות
יפלא

שלא מה יעשו יואלי מלרים כי מי גם ב' הרם והותב
 ויורף ורוקם לעשות צוהב ובכסף ובנהמה והלא כל
 מלאכתם המה וניתה לא היה אם לא חומר ולבנים וכל
 עבודה כסדה ומאין ולאין ידעון רצון ממ"ה. לעשות
 בשלוח ונוראות לא ידעום ולא עשום אבותיהם. עוד
 נשים כי הלא כהרואה לנורף כום במלכת צור וקת'
 ויגא לא עשה כיואל בה לאם רום כקילוחו במלכת יעשה
 כמוה אך שם לא יראנו רק כנמיה כום מזוייר כדבר בלתי
 נ. הכ רק ב'רם הרואה צורה מאחורי זכריות לבנה זכה
 שלא תשקט צורה הנראים לו נפש בלבו כהאר אלו
 היותה מניסוח לפניו ולא יעשה מבלי מנרעה מה ולמטה
 מה' אב גם אחרי הזכריות לא היתה ממשיות רק צורה
 המעיינה בלבב אם הולכת לזריות ופדחיה כי אז מנרע
 יותר משום ידיו ומכס הרלו לו כי לא תפס לזר' בלבו
 ויותר מזה יהיה אם גם כנמיה הציור בלתי ממשי' היות
 לא יראנו הנורף כ"א צולתו והוא גיור לנורף כנמיה
 מרביחו חשב הרלו לו כי אז חין ספק כי לא יגא לנורף
 כלי בדמותו בללמו כ"א בשינוי רב בחמה. והנה ממבל
 הזה הוא אב לעם בני' במלכת השבטן כי הלא משה
 כרהוהו ית' את הנמיה המשבן ואת הנמיה כל כליו רחיה
 דחמיות בלתי ותפסם והוא הגיור בלללמו ויתר הכמיו לב
 ולא היות כי אז אומרים במלכת מנשיהיה ובערו
 ויבטלו מעשות נכונה ולא יתעולו ופה גם ככה חשב לא
 ראו אומנות אלו מיום הולדם כי איכנס ויכלו עשות
 דבר שיהיה כמראה חשב הראה ה' את חשה. עוד ג'
 איהו הדבר ידעו לעשות הכנה גאות. ורחייה להפדחת
 שכינתו ית' בה ע"כ חין ספק כי כשמוע כל עם בני'
 את אשר צוה ה' יעשו לו מקדש ככל אשר הראה ה' את
 משה והם דברים יקרים עד מאד וקיים להעשות גם
 למותמים כהרואה הלא חתם ב' אלה יתחמק לנכס
 באיפסום מי יעלה לו כשומים כי לא יחיו חיים על
 יבשהא יוכל לפשותם לכן חלפין אז מי יעבור לו אל
 עבר הים להביא את כל אים חכם לב ואמין בה ככל
 מלאכת חכם וחושב ורוקם ונורף והלא איהו למודים
 ללבון הלבנים חיוו הדרך יהיה לו מבא לבא לעשות
 כמעשה הנשכח הגדול והטורח ומי יתן ויהי נא רצון
 המלך הקדום יעשה מהחומר וינלבים כי יב' לאל ידעו
 עשה נעשה ויכול ה' לעשות ויהם גם ככה הנר' הדברים
 האמרי' בחמה לא אשר לא נבו בחלה כמדובר וע"כ
 החלה דבר ה' אליהם שם לפניהם ההקדמה האמיתית
 אשר קהבו כי מה ה' אליהו שאל מעמנו כ"א נקרב
 ונבטלו לשמות רצון קננו ונבטת עליו והוא יעשה את
 הכל ומה גם למלאכה הזאת לעשות לוי' מקדש וי"א
 ע' לה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם כל' אל יעלה
 אל רוחכם מזה ה' אחכם דברים שתעשו חכם כ"א אלה
 ידברים אשר צוה ה' לעשות ויהם הש"י החכם ומה
 ימלא שמע' ככ' מי הוא אשר יעשה אותם הלא הש"י
 החכם ולא יפאשר על פה חסו' ו' ימים תכשה מלאכה
 ולא אתר בו' ימים. ע"ד אומנו' ו' ימים עשה ה' את
 הימים ואת הארץ וכו'. והוא כי אל נבטת ע' ומי' היה
 ראש שנתקענה המלאכה אל חסון כי כהם נעש' בהיאלת
 אן ע"כ ו' ימים עשה ה' את השמים וכו' ק' צוה למה

שלא היו עושים רק החקצו אל המלאכה והיא נעשים
 מאליה כאשר יבא בסי' ע"כ לא אמר בו' רק ו' ימים
 כאלו הם נכרדים מהמלאכה והפעם הוא כי הפעה
 מלאכה שהיה חפשא מאליה ואת האמרו ח"כ חדהה שבת
 שהוא ית' השפעה כל ע"כ אמר בזוים ה' יהיה לכם
 קדש לו' חיו השיונו מזוי' כ"א למש שיהיה לכם קדש
 מה שלא היה לכם בחול ועל כיום שבת אלוכם שלא
 תוכלו עסוק במלאכה גם היא שבתון לס' כי להיות שמה
 שאני עשה הוא על ידכם שאתם מתעסקים בזה מה
 ואני השופע ע"כ בהיותכם בפלים גם אני לא אעשה
 וחבו יהיה לכם קדש וע"כ שבת שלכם היא שבתן לס'
 שלא לעשות על ידכם ובמה האמרו כי גם לכם מוסר
 אחר שתיכם העשירי עשה גם כן הוא כי הלא כל
 העושה בו מלאכה שמתבה הכל גם מלאכה בראש וימת.
 ובמה האמרו גם סקצבנות יאמרו לכם לא כן הוא
 כמשו' בדרך הקודם וחזר אל עמינו. באומרו ויאמר
 משה אל כל עדת וכו' והוא ראו עתה אך הוא ית'
 העושה כל כי הלא לא צוה לאמר לכם שתקבו אומנים
 בקיאים למלאכה וגם חיו כמלך החולה לעמו ועמו לו
 צורה גדולה ממוסום כי ידבר אל העשירים לחם ואת
 האומנים לננות כ"א ח' דבר שכלם שויים בה שהיא
 הנחמיה בלבד כי חין אף אומנים במלכתו וכו' אל לא
 ע"ה בני' לאמר כל' דבר שלא כלם כה' ינדק לאמר
 וס' ואמר מה שאמרתי שיאזו לכם לאמר זה הדבר
 הוא אשר צוה ה' לאמר לכם קחו מאתכם וכו' אך
 מהאומנים לא חמושו אתם כי וכל חכם לב כהם הם
 מעזים יבטלו ויעשו מאליהם וכו' כי הנה ימלאין
 חכמים ויודעים אשר כח בהם להעמיק הרחיק בכל סדר
 וחכמה כי רב עינים ולפוליהם אך אם יאמרו למו
 יעשו כף א' עשרה זכב לא ידעו ולא יבטלו לאמר כן
 לא ידעו ולא יבטלו הלא חכמי לבב אנהו ולא חכמי
 ידים ויהנה נגד פנינו כמה חכמים אשר לא הפך למו
 בנינה ויוציאו לנורף כלים מפלים שונים כפדחיה ותמונות
 עד חין קנה לחבויה אך חין זה כ"א האנשים ההם
 אימנו את ידיהם במלאכה ואנו את סכלנו להבין ולהורוח
 אשר אים חכם לא יוכל עשורו כי חין בדידן ואינור
 בדידו. ובהנה שבהנה חכמי לב משוגלי החמת אימנו
 ידים חין בישראל שלמים וכן כבים אמר הוא ית' ואת
 אעשה לכם כי כל חכם לב כהם אשר לא עשו ידיהם
 חשיה שום מלאכה רק החמת לב בלבד המה יבטלו
 ויעשו והוא מה שכתבנו בקדמה כי בוסת מה שיתעוררו
 ויעשאו לבס לב לעשות במלאכה ע"י השתעוררו ושבר
 פשיעות ביטאו לעשות אשיעי כהם שפע שיעשו והוא
 מאמנם ז"ל כ"כ' פ' מ"ח ח"ל וימלא אומר. רוח
 אלמים ולא שם בלבד אלא כל מי שתעסק במלאכה
 המשבן וכן בו הסק"ה חכמה וחסנה ודעת שנה' ויעשו
 כל חכם לב והלא יקשה כי הלא לא האמרו אלו הכ'
 דברים רק בכללל חכמה וחסנה ודעת ומשפסוק
 שהביא חין רחיה כלל שאינו חו' רק ועשו כל חכם לב
 וסיון הוא חסונה והדעת. חמנם לזה נדקדק לבוט
 באומרו כל מי שתעסק נקח כהם שיהיה שאמר המשבן
 נקח למו ויהשך הוא כי הלא ת' אלה היה ראוי ולא אחרי

למען קדשו יותר על קדושתו ולהסיר מלואו וקדושו יאמר לו כי יסורו עיניו כהנו סיגים מפסוק כמתי ענין ב' הכניסוהו בפי' הכניסו ע"כ דומה הכנהה הוהב לאברהם ויזרוף הכסף ליתפח שיעילו זכות שנייה: והנה בזכות יעקב היה קצת פתרון עם כללתי העול זכותו על דבר אשר היה ב' אחויה גם פעמו לא יחנה הורה מדקדק עם חסדיו יח' אמנם הנה הכנימו ר"ל (ב'ר' פ' ע) כי מה' ולא הדבר על דבר היות עיני למה רבות ורחל היתה גם זונה וזאת יח' בורא נפשות יודע דרך זונות ולא על חנם הכחיק הוא יח' ההרשעה מיעקב לכל יסור בטר' בקר כי היא למה אם לא כי מפתו נהיה הדבר וא"כ היתה אין על יעקב אשמת דבר לעכב מלהסיוט לנו ביראתו ולרחיה כי כן הוא היה רמו הכתובה והוא בהסיוט מאמר לכן בואו' יחפשו וכו' שהוא הראיה שהציא בעל המאמר והוא כי אמר לכן בבוואו אל יעקב אל החיזקי למרמה אחר כי ההלפתי את רחל בלאה כי הנה נחשתי אשר היו לך מן השמים מאתו יח' והרא' כי ויברכני ה' בגלגל ואם לא שמחתו יח' היה טבה למה ברכני ה' על ידך והפךך היה מן הרלווי כי משתדל' ה' יגאל ואם רק משתדך ויכרע בעיני יח' עשיתי לך היה לו להלך לי כמו שהלחתי לך חלל ודלי עמה' ולא הדבר הנה כי מאומרו נחשתי הורא' עמה' ולא קחה ב' אחיות וע"כ דבר הרומז זכות יעקב ראוי יסיה מה שבו יכולק העיבוד שהוא ענין ב' אחיות כמדובר. הנה כי רמזו יח' לטות לנו זכות אבותינו על טעם המזכר וע"כ יתכן כי גם זכות הכנענים נרמו במנין יתר הדברים שעלו י"ב

במנוח טרות אליו עזרהו תחשים ישימם: וארזי' אומר כי כל הכס לב יבראו ישימו פתעשה המלכה מלחיה ע"י זכות בואו' בהשגורת הלך לעשותה אמר את המשכן את אהלו וכו' והוא לתת טוב טעם ודעה אחיה הדרך ילא רוח ה' אל עיני המלכ' מלחיה לרוב קדושהה והוא מה שכתבנו בפי' הכתובה על ס' בכל אשר אני מראה אותך וכו' שהוכרע במאמרו ז"ל במדבר רבה (ס"ב) כי בלאר הוקם משכן למשה הוקם משכן למעלה הוא משכן הנער בשמו המסורין' שבו תקריב נפשמה של ישראל לכפר על ישראל בימי גלותם ע"כ. ואם כתבנו כי רוח יח' עשה להמה משכן מחשיי וכל פרטיו דונמתו אל המשכן העליון הרוחני וכל פרטיו עיניו וכו' איפה לא כמו זר יחשב היום כ"כ עזר משוי להעשות מלחיו כי אין זה רק השפיע שפע משכן העליון בכל פרטיו בכל העשוי דונמתה למטה כי אחס הקדושה היא המלכשה בדונמתה ומכיעה להעשות סה כי הקדושה היתה צורה למטה ע"י הגנת עושי המלכשה כמדובר ענין כל המנה והוא עישה האדם שעל ידה שפע תורק מקדושה תקורס. וזה מא"כ את המשכן את אהלו וכו' את ההרון ואת כדיו וכו' את השולחן וכו' כל פרס בה"א סידיעהו ולא יאמר משכן ואהל וכו' ארון ושולחן וכו' אך הוא הענין שכתבנו כי כל העשה על הארץ משכן וכל פרטיו הוא דונמאל אל המשכן העליון אהלו ומכסהו וההרון העליון וכל פרס וארס להרוס כי נמשכה כל דבר ודבר שמשכן החמון כאלו מונס ל' יחידו על המקביל חלו בעליו וכלאו

אירי כן חור זה לו על זכות חור כמאמר
 ז"ל (פ"ר ט' מ"ח) שנהרג על קידוש ה'. גם
 שהוא תפסם יהודה ויותר הייתי קרוב אל קרובי
 שפסג הטי מלאה הבא מיהודה להבינו ולקראו מעמנו
 ולמה בחרתי בזה אי אזו יאמר אם לא כי חור
 ועד ומלא חזק רוח אלהים כי ה' נתן את רוחו עליו
 ולא נאלץ מהרז אשר עלי עליו כי לא הייתי יכול למלאו
 רק לתת בו הכנה מה ולא כזאת. ופי' כל אשר חתרנו
 שהשיטע בו הוא ית' להבינו אל עשות עולם רוחני חדש
 בעוה"ז והוא באומרו וימלא אותו וכו' והוא כי הנה הוא
 (ב) ברא העולם כחכמה וכחכמה ונדעם כד"ל (משלי
 י) בהכמה יסוד חרן וכו' והחכמה להם הנהגה
 ית' יתבר בללאל ויקפץ המשכן אשר בחרן הוא אל
 הכמים מעל כי יתבר משכן העליון אשר בשמים כבודו
 למטה להקיפו לשמון יס אלהים ע"כ דבררים אשר הוא ית'
 ברא השלמות וחיברן אותן מלא את בללאל לעשות כן
 בקרב הארץ והוא כי ה' בהכמה יסד חרן ואת השמים
 בחכמה ומקפץ בעת כאומרו. (שם) בדעמו שהומות
 נקפצו שהוא למטה ושחקים ידעשו של מלמעלה ויהחברו
 יע"כ ב' הכומות נתן בבללאל לעשות כמעשה ית'. והנה
 היה אשר יתן כן בחכמה לב בללאל אך בפועל כפיו לא
 יהיה בו רוחניות אלא רוח עבשי כי חין הידים בלי
 לחול בו רוח אלהי קדישין אלהן כמות ולב ע"כ וימלא
 אותו רוח אלהים והוא כי א' מכהיות הנפש להדמות
 ליוצאה הוא שממלאה את הגוף. אך לא בשום כי הכח
 אשר בעין שנותן בו ראות או אשר בשכל שמתן בו השכלה
 או כלב שנתן בו מחשבה איש כח אשר נידים ודומיהם
 שלא יזכו רק לקבל כח מיושם אמר כי בבללאל הישה
 גדולה זו כי רוח אלהים בקרבו הממלא את כל הגוף היה
 ממלאו בשכל יכולת חכמה וחכמה ודעת וגם בידים
 אשר גם כל המלאכה וז"ל ובכל מלאכה כי גם כה היה
 רוח אלהים ולא מיושם עבשי או אישון ידים לימרו
 כי אשר השפיעה ידיו רוח אלהים הוא היה עתה ולא
 כה ב"ו כי הוא ית' השופע בעולם וראשונה דברים אשר
 לא עשו ידו בללאל מעולם. ולא פעלו אנבעותיו ולא לימדו
 אותם איהם גם כן ה' פירס. והנה מען בחינה זאת
 עדין ויהיה בלב כל הכס לב כמדובר למעלה הלא
 שבבללאל כבר בה מאמיו מאוד כאמור גם זה אמנם היתרון
 אשר לבללאל אשר בה השרש שכינה בחרן כאלו את העולם
 העליון הביאו סה הלא הוא ולחשוב מחשבו' הן הם הכוונות
 אשר ידע לטוין בהשגחתו לקשר ולחבר את ההשכן את
 אהלו וכו' עליונים עם התחתונים וז"ל את כל שם
 כי נהרין לים שבילי שמי שמים כמדור' והו' ולחשוב מחשבות
 מחשבות לעשות בזה ובכסף וכו' והוא כי לא נאמר
 מזה ומכסף וממונות וכו' רק בזה כי ע"י המחשבה
 נמלא עושה מעשה ופעולה באיכות הוזהב ובאיכות הכסף
 וחלום שמהדשו בריאה חדשה ושמה אזהר דברי רוחני
 קדוש משל"כ בכל טרף מניח בלי זהב מתחת ידו כי
 כי גם שחמלה היה זהב ועתה כלי עם כל זה לא שונה
 אהבו' הוזהב מהיותו זהב אך זה ע"י המחשבות היה שיעל
 בהם ונעשה דבר רוחני והוא מה שכתבנו כי בדבר רוחני
 התקבל אליו למעלה היה מקום אהיותו בחמיון. עוד

יטוין באומרו לעשות וכו' ויהוה יסר סיבות ה'. ומה
 גם באומרו באהרונה לעשות בכל מלאכה מהשכה שהוא
 מיוסר לגמרי. אהרן הנה חר"ל (כ"ד ס' ה) יודע
 היה בללאל לנרף אהוי' שבהם נבראו שמים וארץ והנה
 לפי' גם בלי נעשו ידיו רק מהשבו מהשבות השל"ף בלבו
 המחשבה עצמה תפסלו והעטפו חר"ל איהם למה האורך
 ידיו תנעטם במלאכה כד"ל ונעשה בללאל וכו' זה כחה
 שמים חרף ח"כ לא היה הוא ית' משרה שכינה במעשה
 ידיו ולא היה לנו שער כעשבים מעשה. אך ראה הקב"ה
 לזכות את ישראל לפרך צוה לנו ועשה מעשה למען
 נזכה ובמאמרו ז"ל בחרי'לחא על ס' ויהיה לכם למשמרת
 פי שם יאמר חין וסולין שער אלא על המעשה ועוד
 מוסוף הוא ית' כי גם בעשיות המעשה הוא השור
 ושם ומה גם במשכן כי לא ה' בזה ידע לעשות דבר
 רק גול על ה' דרכם והוא ית' יעשה. חה יאמר ס' ו
 ולהקצו מהשבות כו'. לו' גם מלא אותם הוא ית' רוח
 אלהים לחשוב מהשבות שהמחשבות לבדן וסיקו לעשות
 פעולה בזה ובכסף וכו' ובהרשום חכן ובהרשום טן
 סבלי יעשה אנבעותיו ית' אלא מלאה ה' יתברך יספח
 לעד. לעשות בללאל עמנו בכל מלאכה מהשכה בלו' עם
 כל מלאכה של מחשבת שהמחשבה עתה ראה הקב"ה
 לעשות גם בללאל עמה לקבל עבר מעשה ואחרי אומרו
 שהוא רוח אלהים השפיעה במלאכה אשר בין ידי בללאל
 כושפות מאזיה ופי' איהם לא יוכל ללמד לאלה דבר
 זה כי הוא כח אלהי נשפע לידו ואך יסול בו למד אמר
 כי עכ"ו והיירות נתן בלבו וכו' :

לח מרא אותם וכו' אמר כי גם כי בללאל כבר
 באמרו במש"כ' למעלה על כל זה הד
 השה אשר לו עם אהלי'ב הוא כי מלא אותם וכו' וגם
 שיהיה חשבי מחשבות וכועט וכן נד עיה לכל איש
 חכם לב עתה והוא יעשה וכו' כי גם כל איש חכם
 לב עשו את כל אשר צוה ה' ממש מה שלא ראו משכן
 וכלים אלא חמה ויהיה אפשר לפנות קלה כמדובר למעלה
 כי אשר סיפר להם לא ראו עם כל זה עשו ממש באשר צוה
 ה' אך לא לחשוב מחשבו' מעמלה רק מה שסיו מורים להם
 בללאל ואהלי'ב :

ב ויקרא וכו' אהרן כל מה שכתבו כי אשר היתה
 חכמה בלבו ולא אימון ידים והיה מחשבור
 שלבו היה נשאו את גוכ' קל כשד להקרב אל המלאכה
 ועי"כ לעשות אותה כי היתה נעשית מאליה מחוץ ויהיה
 חכו באומרו אחרי כן מריעם העם להביא מדי העבודה
 למלאכה לומר הנה את היתה מלאכה הדיוס הנעשים
 בדרך' עבשי לא היה די בזה שביאו אהנה במה שסיון
 מלאכה נעשית מאליה הן ממש אשר היו לעשים וסיון
 לרוב ששית' מלאכה ומתעורר חכו מדי העבודה למלאכה
 כי בערך' עבודה שסיו מורמים שיהיה קלה נעשית
 מאליה שלא בשכח מליכות המלאכה כי רעה והיה די מה
 שסיון מדי העבודה' למלאכה והיה מדי העבודה' למלאכה סיו'
 מאמר' אך היתה' העבודה' קלה ואמר אשר זה ה' לעשות אותם
 והוא מה שכתבנו בשם אלה הדברים' אשר נ' ה' לעשות
 אותם שהוא עושה ה' לעשות אותם. הוא ית' בעלמנו חה יאמר
 חכם למש העבודה היתה קלה נעשית מאליה כי הלא היה

אשר זה ה' למשיח ארוה השם צעלמו וע"כ היתה מחברתו והטעם מה שהביאו לפני בקרים וזכו והמלאכה היתה דים וכו' לומר והמלאכה הידועה למה שהיה מלאכה שמים היתה דים מה שהביאו לכל המלאכה ומת"כ אם היתה מלאכה הזיווג :

ח ויעשו כל על כל צוטי המלאכה וכו' . היה אומרו צעטי המלאכה הוא מיוחד וגם אומרו צעטי משולל הנטה כי היה ראוי לומר עטי המלאכה בלא גי"ח אך יאמר מה שכתבנו כי הוא ית' היה עיקר עמוהו כל הכס לב עושים . והענין כי היה הרז"ל (שם) יודע היה בלאל לנרף אוחיות שבהם נבררו שמים ואחר וכחנו למעלה כי מה ערך היה לו לדעת כל זה אלא לא שמהשכן וכלו חנין כדלית מלך עלמה לבסוף דם ית אלהים אך משכן וכלו היו דוגמת השכן העליון וכל ענייניו ובעצמותו בלאל וכל הכס לב משכן וכלו כל מה שלמעלה היו עושים למטה בכל הכפע העליון כאלו עולם רוחני היו בונים לבמה ע"כ הולך לדעת לנרף אוחיות שבהם עולם ועשה והיו זה ע"י מהשבה שהיה הוא וזה שהשנים צעוטהם למדובר למעלה כי גם שיעקר המהשבה לא היו רק בלאל והליחב עם כל זה ולהיות נמן בלבו שהיו שמים מורים להם והם לבסוף שמים ועשים והנה ידוע כי אוחיות שבהם הוא ית' אה העולם הם כמותו ית' כי כל החורה בלה כמותו ואוהם הכרות הם העושים המלאכה בעלם ואחס כל הכס לב וזה יאמר ויעשו כל הכס לב צעטי המלאכה כי כל הכס לב עשו עם עוטי המלאכה בעלם הם כמותו ית' שהם העיקר כי הוא ית' היה העושה ע"י כמותו כל המדובר והנה מלמד הכתוב אללנו ברחם הקדוש אל כפעט כ"כ הרומה עוד אקבר לו כי היו יריעות ההתחמו"ל מד' מינים כנגד ד' רקיעים רשעים שהוא כש משזר כנגד וילון שמהשם בו הוא ית' מעשה ששם ימי בראשית הכלת כנגד רקיע כמש"ל (ממוח דף מג) הכלת דימה לרקיע ארננת כנגד שחקים שנקראו כן על שם שבהקדים מן ע"ד מש"ל (במדבר רבה פ' גשא) שארננת נדרש על דבר המן וחולעת שני הוא ארמימות שבוהב כנגד זבול שבהר כ"כ מהג' שהחשו שבו בזה"מ של מעלה כעוד מד"ל ולהיות ארבע חלה איכותו קרוב זה לזה עם הנהגות גנוס עולה צועלה על הקודם כ"ד מה דרכן יהא חך הג' העליונים עולים יותר זה על זה כשצורות כי חץ מעון שעל זבול מתקרב אל תכון וכן ערכות ע"כ נדמוח כ"ל כפ"ע כנגד מעון היה יריעות עוים ששם עו מלאכי הפרח כמש"ל פ' חין דורשין (דף יג) מינוט כפ"י מי שחשו (דף פה) שמלאכי הפרח נקראו ששפות וכנגד מחון עורח אלים מאלחמים כה דין הוא כש כמ"ס בלחן דורשין ששם חדרה של סופה ועשרה של קיסור ועליות בללים רעים ואללים רעים וזהו רמז מאלמים ונגד ערכות היה עורות החשים הוא כסגוה שנוניו רבים והוא כי לא היה הדם יכול לעמוד על הנון כי היה כהיר ונרף כן מעין גוויים רבים מאוד רמז אל ערכות שהוא ססיירי מאוד כמעט שאין גוון נחפס בו כמ"ס בלחן דורשין . (כ"ס) כי שם גמי מים עוזים לא (ח"ב) 3

דכתיב (קהלים ל"ו) כי עמך מקור חיים וגמי טלם וברכה ושמוחיהם של נדיקים וזוהוה ופעם שפחידוח להבראות כמש"ל וטל שעתיד הקב"ה להחיות בו מחים הרי כל הדברים ההם רוחניים ואין ספק כי גם ערכות משקרב להם ואחשבו רמז ביות שמיים ביות קדש הקדשים המכסהו ציריעות אל הרומים ז' רקיעים לרמוז כי לא כאשר מחלה שיהיה שפע הנשפט על הארץ בא עליה מן השמים אך עשה שיעקר שמיים כההמוים מהחת לרקיעים יאל שפע להשפיע ברקיעים וכל הנהגת וטוב השמים מהארץ יוצעט ויהסן כי בשלשה העליונים יש רמז לשלשה מצות בהשמים אל אברהם שהיה הש לעשות רלון קומו (והנה שם מעין כסגוה) ועורות אלים כנגד חילו של יתקח ועורות עוים כנגד וזה עורות גדי העוים להביטה כו' :

פרשת פקודי

לח בא אלה פקודי כמשכן וכו' . רלוי לפום שכל והסין בתקדשות חלו . (א) אומרו משכן משכן ג' פעמים . (ב) אומרו חכר סקד ע"פ משה ומהראוי יאמר אשר סקד משה . (ג) אל עבודת הלויים מה ענין עבודת הלויים אשר היתה במשעות אלל פקודי המשכן וגם למה הודיענו שהיה ביד אחרת (ד) אומרו ובלאל כן ארי וכו' עשה אה כל וכו' הרי נאמר למעלה ולמה חזר להודיעו פסוקן אומרו ואחו אהליחב וכו' . (ה) אל כל הזב העשוי למלאכה בכל המלאכה הקדש כי אומרו בכל מלאכה הקדש הוא מיוחד ומהראוי לומר כל הזב העשוי למלאכה השע ועשדים ככר (ו) אומרו ויחי וזב המנופה כי הלא כל הזב העשוי למלאכה הוא עלמו זכב המנופה חולת הייחור רלוי לדעת מה הויה נהחדשה בו שאמר ויחי זכב המנופה וגם באומרו בכל מלאכה הקדש וגם כמ"ס ח"כ מלאכה הקדש למה הל' לכל מלאכה הקדש בנהלה ולא אמר כל הזב העשוי למלאכה הקדש . (ז) באו' ויחי מלה ככר הכסף לקחת אה חלני כו' למה הודיענו ענין הליקוה והיה רלוי יאמר ויחי מלח ככר הכסף למלח חלני הקדש . (ח) אומר מלח חלני חלני למלח הככר כי נהפוך הוא רלוי יאמר מלח הככר למלח חלני . (ט) אל' ככר ללחן הוא מיוחד . (י) מה הועיל החשבון הזה נגד לינוי הדור והלא גם עשה יאמרו מי יגיד למו בלא היתה נדבה ויחיה על החשבון הזה וגם למה לא סקד חך אה הזב וזה הכסף וזה הנהגה וכל שאר דברים לא עשה רק הזכיר מניאוחן לבד והנה חר"ו (ש"ר פ' ח"א) שראה משה לינוי דור מרגינס שבלה יד נדבהה המשכן ע"כ נכון חשבון והנה עדיין קשה למה קבלו ההשכן ממנו ל"א אשר סקד ע"ם משה למלמנו כי גם שצבור לא ירזו לקבל החשבון מאלמים שבהם הוא מעלמו יבקש ליתן חשבון היותו נקימה ומישראל וזהו אשר סקד ע"ם מכה בלומר בלא היה ע"פ ישראל שנקשו ממנו כ"א על פיו שהוא כפיו זה להם יקבלו חשבון כי אשר סקד היה ע"ם משה ולא על סיהם ועדיין היה מקום לומר שהיה להם לעכב ולומר בלא היה ללינוי

ללויני הדור שהמה כלם יודעים כי נאמן הוא לז"א
עבודת הלויים כי היה פ"ס נומר שהתגון היה ראוי
ליום סעוד הדברים ההם כלם עבודת הלויים ושלם והבנו
אם הלויים ישלחו יד בעבודתם להסיר שזין דבר מזהב
וכסף אשר ישאו עליהם ע"לם עובד לדעת מעשה מספר
ומשקל הכל והיה מניינים על יד אדם ח' הוא אחרת כי
אם היה ע"ם שנים לא היה חשד כדודע מרז"ל (ב"ב
דף ט) על פסוק ולא יחשבו את האנשים עובי המלאכה
כי באמונה הם עושים כי בהיות שנים חזין להקדים כ"א
ביות ביד ח' בלבד וזהו ביד אחרת כו' וש"ם מה יועיל
כל החשבון שזין ומה אחר שינא הכל מהמה ידו ונכנס
ביד עובי המלאכה יאמר ויחבר יתחבר מהמה ידו
לז"א ובגלגל כו' והוא חז"ל (שם) על פסוק ולא יחשבו
את עובי המלאכה כי בהמונה הם עושים שזין לחשוד
את עושי מלאכת שמים ליעול מהם חשבון אך זה הוא
כי הם שנים וע"כ לוו הכמים שהקופה נעשים בשנים
להסיר החשד וזיה נכא אל הענין שאמר כי בטוים
המלאכה לא היה מקום חשד כי בגלגל עשה והוא אהליאב
כו' הכי כחן שנים ועל שנים היה כל המלאכה וז"ל
חן שם חשד אך משה גם כי לא קם כמורה אחד היה
וישמדו דעת נעשה כמעשו למת חשבון ולחוס אף לכל
ידברו ללויני הדור עוד ישכן דרך אחרת לבא אל הירזין
שאר ההערות באשר נשים לב (ח) אל אומרו משכן
כ' פנינים ואל חו' העדות כי חזן זה נודק רק בחזון
ולא בחשבון וידוע מה שהרז"ל (ש"ר פ' נח) שהיה עדות
לישראל שיהיה להם על עון העגל וע"ד הפסוק יאמר
יהיה היה מקום נומר כי הלא היה היתה חזן
לשלוח יד היה יכול כי היה מקום לפנות מהחשבון והוא
כי דרך הזהב והכסף אשר יעשה מהם כלים להסיר
מהם לם שהסכה ובשיה וכוונא וכן בתורה ובאגרון
בבבוי פחילים וכוונא ויגלוים הומונים לבלוח יד הרבה
ויחלו בחשבון הנהוג וז"ל כמה יודע איהם כי האבם
לאו לז"א אלה פקודי המשכן באמת ומי מעיד שכן הוא
שהיה אתו בהשגתו לז"א משכן העדות שי המשכן עמנו
מתן עדות גדבר כמה שאל"ז שאל היה חסר ב"ל השם
מהנוג להסיר גם לא חסר אפי' במלא יומא כי הנה כל
השר אמר שהיה כך הזהב והכסף ואשר דברים הניתנים
לפסוק מלהכה הסך והמשקל שהוא היה המשקל
והשיעור הנמא חז"ל שאל חסר כלום וזהו אשר פוקד
ע"ם משה עבודת הלויים כי השיעור אשר פקד שקבל
היה הנמא אחרי שהיה עבודת מנא הלויים לא שהיה
ולא יותר וחזן ספק כי חלקים עשה זה למען יכירו וידעי
כי האמת אהו משא"כ אם היה משקל כלים חסר נמנהג
כי ומאזו פתרון פה לומר לא ההסיר כל כך והוא שח
יד נמא כיה כי המשכן עמנו הוי כאלו מעיד שהשגתו המת
באשר לא חסרו ויפקדו כליו ממשד אשר וז"ל חזן יתכן שאל
יאמר דבר והוא פלחי לזה אשר ובגלגל וכו' עשה כי
הוא אשר מלא איהו הוא יח' רוח אלמים כהכמה וכו' הם
השפלה דברים שבהם נברא העולם וגם היה היות אשר
עשה את כל אשר עובי ה' כבש"ל (שם פ' ח) אשר לזה
משה לא נאמר הלא אשר לזה ה' אפי' דברים שאל אשר
לו רבו וז"ל כדתי הוא ישיח גם זה על ידו וגם אהו

יח' היה עשה את הכל ומלאו עושים ככל אשר צוה ה' ולא ממש אשר צוה עם כל זה מעלה עליהם הוא יחב' כעשומתם את הכל וזכרון עשו :

בג יורא

משה את כל המלאכה וכו' ואמר והנה עשוי וכו' ואמר כי עשו הוא מיוחד אך יאמר והנה עשו אותו כאשר צוה ה' ולא כאשר צוה משה אליהם כי כמה דברים היה תשנה צללל והיה מקדים עם אשר צוה ה' את משה ולא את אשר צוה משה אליו וזהו את אשר צוה ה' וגם ימיון כי הגה הקב"ה הראה אל משה המשכן אהליו ומבטחו וכו' מורה וכלים כד"ה וראה ועשה כהצניחה אשר אהה מראה גבר הכה האומנים אשר לא ראו רק ע"פ מניד אשר רחם רומיים לא יוכל עשות' ממש כאשר הראה ה' את משה והם לא ראו דק ע"פ הבריתו אמר וירא משה וכו' והנה ממש הוא כאשר צוה ה' ופלא האמרו אך יתכן וזהו שלא כדרך טבע לז"א כן עשו כל"ה ה' הוצר עם שזכר לעיל שסם ישראל כי הוא יח' היה העושה אתם אז ויברך אותם משה את הקב"ה ואת ישראל . והנה צריך ברכה כוללה באומרו יהי רצון שהערה שכינה במעשה ידיכם ויהי נועם וכו' שבה ברכם את ה' שימשך שסם למטה סכוא כוונת כל הברכות יהי ברכה את ה' וברכה לישראל כשצוה . או יאמר וירא משה את כל המלאכה וכו' . כמה שניד אמרו כן עשו שהיה מיוחד ונמה בכתבו מעלה ב"פ מרומה על עשו לי מקדש וכו' שאומרו וכן עשו חוזר אל אומרו ושכנתי בתוכם שאמר ב' דברים . (ה) ועשו לי מקדש (ב) ושכנתי בתוכם שיעשו בזאת לשכון בתוכם ממש שיהיו לדיקים ראויים לכך על ה"ל אמר בכל אשר אני מראה אחרך . ועל ה"ב אמר וכן עשו ואמר וירא משה והנה על ה"א עשו כאשר צוה ועל ה"ב שהוא ג"כ עויו יסברך אמר כן עשו ולא ראה זה כ"א משה לנדרו ברות הקדש אשר אחר וזהו וירא משה כי הוא לנדרו הרוצה ב"פ הדברים וע"כ ראה שהיו ראויים לנדרה ויברך אותם משה וארז"ל (בתחומות) שאמר יהי רצון שהערה שכינה במעשה ידיכם ויהי נועם ה' וכו' והיה ביחוד הכתוב לפ"י שאמר גם שעשיתם משכן עיקר שכינה בכם הוא ומכאן ימשך אל המשכן כמה שהוא מעשה ידיכם ויהי נועם ה' אליהם עליהם שהוא על עמלתי וימשך מזה שמעשה ידינו כוונה עלינו כל"ה כי יאמר איש יתכן יעזוב הוא יח' השמים כסאו הם שמי השמים מפנה אשכנתי וישכון במשכן מעשה בני אדם לז"א באשר יהיה נועם ה' עלינו לא יחשבו ולא יערבו מעשה ידינו אלאינו כ"א למעלה מחוקינו כאשר אהה אמרו וזהו ופעם ידינו כוונה עלינו שחנן בכל אשר יהיה מעשה ידינו דרך כל הכוונות עלינו כל' למעלה מגדירתי כאלו דבר רוחני עשיתי לפיכך ככל ענין מעשה הנוצח ועוד נוהלה לפיכך כי גם מעשה ידינו אשר בסמינו עתה הוא המשכן גם שעשיתו אותו כדס היה נועם ה' עלינו גם הוא כוונה בנהרלת שכינתך בו ויודקת באומרו ומעשה ידינו כמ"ס ז"ל (שם) שהיו ישראל ריחסי ספן ועכב עין העגל מלהסרו' שכינה שעל כן רפו ידיהם בשכנת ימי המילואים שלא שרתה בהם שכינה ואמרו למשה אלני לא תכפר עין

העגל ואשפר שאמר מע"ה רצון הפולמים המון ההוא לא מעשה היה כ"א ולא מלאו כמ"ס ולא העגל הזה וגם אם היה הדבר לא מדינו היה כ"א מיד הערבר רב אך מלוח המשכן הכא לתקן היה להכך כי הוא מעשה ממש וגם הוא מעשה ידינו אהנו בני' ומרובה מדה טובה על מדה פריעטה ע"כ ראוי אל זה חביב ולא אל הסמו והכוונה וזהו ומעשה ידינו כוונה . או יאמר כמה שאמר"ל (כתובות דף ה) גדולים מעשה לדיקים יותר ממעשה שמים וארץ ואלו במעשה שמים וארץ חביב אף ידי יסדה ארץ וימיני ספחה שמים ואלו במעשה הדיקים חביב מקדש ה' כוונו ידך כו' ע"כ . ואמר גם שבשמים היותם כפוף אשר היתה מעשה אצבעותך כאשר יהי נועם ה' אליהם עלינו להיות שכינה שרייה על עמלתי בו תחשבנו לדיקים לא יגרע מעשה ידינו משמים של מעלה כי בזה מעשה ידי הדיקים כוונה עלינו שאתה ה' לפיכך הם גדולים מעשה לדיקים שחכונם בשחי ידך כמד"ל מקדש ה' כוונו ידך וגם כי שם נאמר אל ב"ה אשר במקום שער השמים שכלבד מעשה ידינו המקום בעלמו חסייע . אהלי יכוח לפיכך כי גם שאין במשכן כ"א היותו מעשה ידינו לנדר סכונתו וזהו מעשה ידינו כוונה כעת את שליטי כעמיד בזה סמוריה וענין הסכונות הוא יהיה כי המשכן הוא רמו אל כל הדברים הפלושים כמדועבמה שאנו פומרים שאנו חומרי' אין לנו כח כ"א לעשות מעשה ידינו אך ההקשרות אשר למשכן וכליו אלא הדברים אשר הם דוגמתן והתקשרות כל חלקיו גם ע"פ רמזן אנוני בלתי ע"ה שהראה שכינה בו וזהו אשר הוא מעשה ידינו כוונה וזה ענין המדרש שאומר שהיה מתקדש ובלתי יכול להתקיים בגל יום עד ששרתה בו שכינה : או יאמר ויהי נועם ה' אליהו ומעשה ידינו שהוא המשכן כוונה מעלה עלינו במשכן העליון שכוונתו והקומתו וזוה ומעשה ידינו על מטה כוונה כי יקופה עם העליון או ומעשה ידינו הם כל המשכן כוונה עלינו תחלה בעלמתינו כי ים בו דמיא של מעלה המשכן ואחרי כן ומעשה ידינו הוא המשכן עצמו כוונה ויבט בפתח עליון וכו' יאמר אל תחשבו על היותי במשכן כי למת שישכחו יח' אינה הרגשית חילה כי הלא כשהיה יושב הוא בספר ולא שירגש ע"כ אינו ממלא מקום חילה שאינו גבולי וגם אז כשכתו הוא עליון כי גם על השמים כדודו ג"כ והראיה כי הלא בעלדי זה המשכן הלא בהיות מלא כל הארץ כדודו ג"כ הוא פליאה כי הלא כל שדי הוא שאמר לעולמו די והגבילו ואיך יתלונן בללו אך מה טדעו שלא יחשב לר גם היותו במשכן כי גם העולם כולו הוא גבולי הנה ראה ששכנתי היא אחימתי :

ויעש

משה וכו' כן עשה . אמר שסם היות שוללת עזר משדי לא יוכל להתקיים את המשכן ולעשות כל הנוצר שמתלפת ששמה משה עלו אשר צוה ה' שהוא ככ"ף הדמיון עם כל זה מעגס עליו הכוונה אל"ה כן עשה ממש בלי דמיון או ע"ס זה ויעשה משה ככל וכו' ככ"ף הדמיון ואיך היה נעשה בעלם לווי נח' הלא הוא כי השם הנוצר כן עשה בלי דמיון וספור הכתוב ויעש משה ככל וכו' אך ה' כן עשה ממש :

יו יידי נהגה וכו' הוקם המשכן ויקם משה את המשכן וישם את ארזיו ויתן את קרשיו וכו' הקמת המשכן כסולה וגם אחר ההקמה איך יבוא אהרן לשים ארזיו אך יאמר הוקם של משה שראו כמאלו כי מיוכל לבדו להקימו ומה גם הכריחים שאחר ההצלב מעמם הקדשים הכבדים עשר אמות גרומוז אמה וחצי ופזי אמה ויציב ויעמדו עד יכון הכל ע"י הכריחים וי"א חדע שיקם משה את המשכן הידוע הוא העליון כגונוהו ועי"כ וישם את שלמשה וכו' את ארזיו של משכן ההחנות וישם את קרשיו מ"ח קרשים בשלשה הדפנות . וע"ד גם עמדו יחדיו עד שיתן את בריחיו להקשרם והחזיק אחסם ומה גם לרז"ל (שבת דף נה) שהכריס החיכוך על דרך גם היה מתקפל ונגסם בשלש רוחות דרום ומערב ולפון ואלן זה כ"א פע"י הקימו העליון בריכותו הושפע להעזר להקים לבדו את ההחנות :

ב ויקח ויתן את העדות וכו' . אף ויקח מיותר כי גם הכדים לקח לשום אותם בשפעת . ולא הזכיר הלקיחה וכן בכל הדברים ועוד אף בעדות ויתן ובכדים שימה ובכפורה חזר ויאמר ויתן וגם אמר מלמעלה שהיא מיותר אך יאמר בזכות שיקח את העדות בידי ית' זכה שיתן אותן בחרון וגם הארון עץ ולטויו זהב אינם כדאים ליגון בו את העדות אלא שהוא כמי שנתן מתנה לארון בפת צרכו החורה כי על ידה קונה קדושה מה שלא היתה בו מדרס חנות בו החורה אך בכדים אמר שימה ואמר על הארון עם שאינם רק בלדו הוא למה שהכדים שהם רמוז למחוקים ביד הופסי החורה לנפשא כהמיל מלאי וכיוצא באלו שאינו מתבייש עושה בן קדושה ימירה מהחיק שמהנה בו החורה שהוא אל המהים את ה"ח בריחו פעם שזן אוחו מתבייש מלד כה וזרו על הארון וגם ויתן את הכפורה בתוך מתנה הל מציאות הארון בערך קדישה שכינה הנשפעת בו מלמעלה מהשמים בין שני הכרובים :

לב ויקם את החצר וכו' . וע"י שנעמד על ידי משה והטויה נקראת ע"ש גומחה ע"כ אמר ויכל משה את המלאכה כאלו הוא עשה את הכל ועוד כיון כי כאשר יבן משה את המזבחה שהיה על ידו ע"כ מיד ויבם העקן וכו' :

לד ויבם העקן וכו' . אמר גם שאין השראש העקן מעטב למשה ליגום ולדבר כדבר שנה' :

ס' כי תשא ובגא משה האלה ירד עמוד העקן ועמד סחה האהל ודבר עם משה לז"א אך הדרון דומה כי אין השראש שכינה ככ"מ כבמינה ח' כי גם במדרשו של משה לא היה רק השראש בנד מה אך עתה היה כבוד ה' מלא שיהיה כבוד ה' מלא מהמילוי הראוי לו בעולם ולו היה מורא מאד ועי"כ ולא יכול משה לבא אל האהל מועד וס"ח ומה נסתמה עתה ממה שהיה במדרשו שקרא לו אהל מועד גם הוא ושם היה יורד העקן ודבר עם משה לז"א שכן עליו העקן והוא עם במדרשו היה ערפי ולא היה כבוד ה' מהגלה במילוי אך עתה שכן עליו העקן כי כל לשכון עם כל ימי היוחס במשכן ומה גם שהיה עם לזון אחר שנתרנה ית' בשבועהם על מעשה העגל ונתן להם לזרות שניות ובה להשרות כבינה על כל ישראל ע"כ וכבוד ה' מלא את הישכן . והפסרי זה כיוונו רז"ל (יומא דף ד) במאמרם ח"ל כחוב ח' או' ולא יכול משה לבא אל האהל מועד וכחוב ח' או' ובגא משה אל האהל מועד בא הכחוב השלישי והכריע צנייהם כי שכן עליו העקן ע"כ שודאי הוקסס להם שאומרו ובגא משה אי אפשר שהוא המקריאה ויאך שהרי או' לדבר אחר שמשם מעמנו היה בא לדבר אחר ית' ע"כ הכריע הכחוב כי שכן עליו העקן וכבוד ה' מלא שפ"כ בשפס ראשונה לא יכול עד קראו ית' וחדע אך בא לשכון כקבע כי הלא לא היו יודעים זמן הנישועה עד העלותו כי וצהעלות העקן וכו' יסבו . או יאמר חדע למה עד כה לא היה ירא הלא הוא כי עד כה שכן עליו העקן בלבד אך עתה כבוד ה' מלא את המשכן משפ"כ בזה"ל וכו"ת כי הלא לא היה נראה עקן רק יומם אך בלילה היו רואים את . הנה שהיה העקן מסתלק בלילות לז"א הן אחת כי עקן ה' על המשכן יומם לעיני הכל . אך לא היה מסתלק בלילה כי מה שהיו רואים את הוא כי בשכן עמנו היה את גולה בלילות והוא ושם היתה לילה בו ומה שאין האם נראה ביום הוא לעיני כל בית ישראל שעיני בשר למו ולא יעזרו כח באור היום נראות האם ההוא רק בלילה וז"א בית ישראל ולא אמר בני ישראל כי להיות העיני להזכיר תשובת הראות לבלתי עלור כח לראות את הפעם כיום הזכיר בית כגולל הנהים כד"א כה חאמר לביע יעקב אלו הנהים שכן גרועות ומי לכן הכנה להביע אל דברי רוחי כהנהים ומה גם שלומי אמוי ישראל :

בגרונני אל רוממות . שרעיני להשלים גם ספר שמות :
 ונתחיל ספר ויקרא . בעזרת אשר עולם ברא :